

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

40'inci Birleşim 21 Aralık 2019 Cumartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Sayfa

368

II.- GELEN KÂĞITLAR

371

III.- ÖNERİLER

377

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

377:378

1.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesine; Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 155, 71 ve 76 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin sırasıyla 1, 2 ve 5'inci sıralarına; bastırılarak dağıtılan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ise 48 saat geçmeden yine bu kısmın 3'üncü sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun, 21 Aralık 2019 Cumartesi günü (bugün) ve 07 Ocak 2020 Salı günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmemek üzere gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin

görüülmesine, 07 Ocak 2020 Salı günkü birleliminde 131 sıra sayılı 2018 yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun grmlerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine; 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin grmlerinin 21 Aralık 2019 Cumartesi günkü birleliminde tamamlanması hâlinde 24, 25, 26 ve 31 Aralık 2019 Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri ile 2 Ocak 2020 Perşembe günü toplanmamasına, 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İ Tüzük'un 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde grlmesine ilişkin nerisi

377:378

IV.- SEÇİMLER

378

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

378

1.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

378

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

379,405,415,420,428,439,

442,444,462,469,482,496

A) KANUN TEKLİFLERİ

379:390,405:413,415:418,

420:428,428:436,439:441,

442:443,444:461,462:466,

469:482,482:496,497:510

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hkmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hkmeti Arasında Güvenlik ve Askeri İŞ Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155)

379:390,405:413,415:418,

420:428,428:436,439:441,

442:443,497:510

2.- İzmirl Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1598) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 71)

443,444:445,497:510

3.- Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda DeęiŐlik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 158)

446:461,462:466,469:482,

482:496,497:510

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

391,414,418,437

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Hişyar zsoy'un 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptęı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

391:392

2.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması	393:394
3.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, İstanbul Milletvekili Volkan Bozkır'ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması	414
4.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, İstanbul Milletvekili Volkan Bozkır'ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması	414:415
5.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, Ankara Milletvekili Emrullah İşler'in 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması	418:419
6.- Ankara Milletvekili Emrullah İşler'in, Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki'nin 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması	437:438
7.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki'nin, Ankara Milletvekili Emrullah İşler'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması	438

VII.- AÇIKLAMALAR**394,419,428,436,441,
444,466,482**

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	394:395
2.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	395:397
3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, terörle etkin mücadelede temel hak ve özgürlüklere dokunulmaması gerektiğine, hiçbir demokratik talebin teröriste masumiyet, terörizme meşruiyet sağlamayacağına, hiçbir güvenlik kaygısının da temel hak ve özgürlüklerin gasbedilmesine dayanak yapılamayacağına ilişkin açıklaması	397:400
4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	401:403
5.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, FETÖ'nün siyasi ayağının ortaya çıkarılması, acılar yaşanmasın diye mücadele edilmesi, demokratik siyaset zemininde sorunların çözümü için adım atılması gerektiğine ilişkin açıklaması	403:405

- 6.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, demokratik siyasete değil, dağa ve teröre karşı olduklarına ilişkin açıklaması 405
- 7.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün satışına nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve Türkiye'nin tarihinin ve geldiği noktanın ortada olduğuna ilişkin açıklaması 419:420
- 8.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, ülkemizi yerli ve millî silah teknolojileriyle donatmaya devam edeceklerine ilişkin açıklaması 428
- 9.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki'nin 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyine yaptığı operasyonların terör örgütlerine yönelik olduğuna ilişkin açıklaması 436:437
- 10.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 441:442
- 11.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'ten Meclisin mesaisini israf etmeye yönelik AK PARTİ Grup Başkan Vekilinin her konuşmacıdan sonra konuşmanın içeriğiyle ilgili yorum yapmasına müsaade etmemesini talep ettiğine ilişkin açıklaması 442
- 12.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 115 sıra sayılı Kanun Teklifine "hayır" oyu verdiklerine ama 71 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne "kabul" oyu vereceklerine ilişkin açıklaması 444
- 13.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 466:467
- 14.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 467
- 15.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Akit TV sunucusunun Cumhuriyet gazetesine yönelik "Hep birlikte toplanıp Cumhuriyet gazetesi önüne bir el bombası atalım." ifadesine istinaden İçişleri Bakanını görevde davet ettiğine ilişkin açıklaması 467
- 16.- Burdur Milletvekili Bayram Özçelik'in, 20 Aralık Mehmet Akif Ersoy'u doğumunun 146'ncı yıl dönümünde rahmetle andıklarına ilişkin açıklaması 468
- 17.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, çeşitli sebeplerle üniversitelerinden kaydı silinen öğrenciler yeniden okullarına dönmek için af beklediği gibi kredi kartı borçlularının da yapılandırma ve sicil affı beklediğine ilişkin açıklaması 468

18.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, 25 Aralık Antep'in kurtuluşunun 98'inci yıl dönümünde şehitleri ve ebediyete intikal eden gazileri rahmetle andığına ilişkin açıklaması	468:469
19.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, güvenlik soruşturmasının objektif kriterlerle yapılacak şekilde mevzuatımızda yer alması gerektiğine ilişkin açıklaması	482
VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ	462
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, geçirdiği trafik kazası sonucu hayatını kaybeden TBMM Koruma Daire Başkanlığında görevli polis memuru Coşkun Yurduseven'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması	462
IX.- OYLAMALAR	497
1.- (S.Sayısı:155) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması	497:510
2.- (S. Sayısı: 71) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması	497:510
3.- (S. Sayısı: 158) Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Teklifi'nin oylaması	497:510

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.03'te açılarak dört oturum yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop, Türkiye Büyük Millet Meclisinin millî meselelerin yegâne çözüm yeri ve görüşülen bütçenin de yeni hükûmet sistemindeki esaslara göre hazırlanan ilk bütçe olduğuna, gerek komisyon ve gerekse Genel Kurul bütçe müzakerelerine katkı yapan Meclis Başkan Vekilleri, Divan üyeleri, Grup Başkan Vekilleri, milletvekilleri, Bakanlar ve bürokratlar ile emeği geçen herkese teşekkür ettiğine ilişkin açıklamada bulundu.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 129), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S.Sayısı: 130) tümü üzerindeki son görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamalarından sonra kabul edildi.

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ile İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Ali Şeker, bütün yetkilerin tek adama verilmesi hâlinde ülkede istikrarın olmayacağını ve kimsenin gelip yatırım yapmayacağını söylediklerine, Barış Anneleri ile Diyarbakır Annelerinin yarıştırılmaması gerektiğine,

Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan, kadını öldürmenin kahramanlık sayıldığı bir ülkede yaşandığına, kayyum atamalarının izah edilmediğine ve edilemeyeceğine, Anayasa ile Belediye Kanunu'nun çiğnendiğine ve artık demokrasiden, adaletten kaçılmaması gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Mustafa Kemal Atatürk'ün cumhuriyetin tek kurucusu olduğuna ve 1923'ten 1950'ye kadar olan süreçte Cumhuriyet Halk Partisi devlet partisiyken AK PARTİ'nin şimdi parti devleti olduğuna,

Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Parlamentonun bu bütçeyi onaylamaması durumunda bunun siyasi sonucunun ne olacağını öğrenmek istediğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, parlamentoların ve parlamenter demokrasilerin bütçe hakkında doğduğuna,

Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Afyonkarahisar Milletvekili Gültekin Uysal'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, "HDP Türkiye'nin partisi olduğunu gösterememiştir." ifadesini kullandığına,

Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki "Ermeni soykırımı iddialarına ilişkin Mecliste görüşme yapılmadığı için başka meclisler bu kararları alıyor." ifadesini kabul etmediklerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini en az kavrayanın yürütme organı ile AK PARTİ Grubu olduğuna,

Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki ifadelerine itiraz ettiklerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşma yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop;

Bütçe hakkının parlamentoların ortaya çıkış sebepleri arasında yer aldığına,

ABD Temsilciler Meclisinin 30 Ekimdeki kararının reddedilmesi ve yok hükmünde sayılmasına dair aldığımız karar ile yine ABD Senatosu kararının reddedilmesi ve yok hükmünde sayılmasına dair 13 Aralıkta aldığımız kararın Parlamento kararı olduğuna,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 21 Aralık 2019 Cumartesi günü saat 12.00'de toplanmak üzere birleşime 00.11'de son verildi.

Mustafa ŞENTOP

Başkan

Bayram ÖZÇELİK

Burdur

Kâtip Üye

İsmail OK

Balıkesir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 57

21 Aralık 2019 Cumartesi

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcılığı (Fuat Oktay)

- 1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin Yusufeli Barajının tamamlanmamış olmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21632)
- 2.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, son iki yılda gerçekleşen intihar vakalarının nedenlerinin araştırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21633)
- 3.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, bazı HDP Gençlik Meclisi üyelerinin gözaltına alınmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21634)
- 4.- Adana Milletvekili Tulay Hatmoğulları Oruç'un, İstanbul ve Antalya'da gerçekleşen intihar vakalarına ve son 17 yılda intihar eden kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21635)
- 5.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, on bir yaşındaki bir kız çocuğunun ölümünün araştırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21636)
- 6.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Kurulunda ve Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesinde siyasi parti bağlantısıyla yapıldığı iddia edilen görevlendirmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21637)
- 7.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, bir vakıf üniversitesinin kiraladığı binaya kaçak kat çıkıldığı ve verilen yıkım kararının uygulanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21638)
- 8.- Adana Milletvekili Tulay Hatmoğulları Oruç'un, Suriye'de Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı fakülteler kurulması kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21639)
- 9.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan geçici işçilerin çalışma sürelerinin artırılmasına ve kadroya geçirilmelerine yönelik düzenleme yapılıp yapılmayacağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21640)
- 10.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Sincan Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda çocuklara kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21641)
- 11.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, Taşköprü Yaylası'nda bulunan Dipsiz Gölde yapılan define arama çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21642)
- 12.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Cizre Belediyesine kayyum olarak atanan ilçe kaymakamının bazı uygulamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21644)
- 13.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, bazı illerde toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin iptali işlemlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21645)
- 14.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde bulunan Karaali Kaplıca ve Otel Tesisleri'nin işletme hakkının verildiği kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21646)
- 15.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2017-2019 yılları arasında illere göre işsizlik ve borçlanma sebebiyle intihar eden kişi sayısına ve internet üzerinden yapılan siyanür satışına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21647)
- 16.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de yardım aylığı kesilen iki kişiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/21648)

Adalet Bakanlığı

17.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar'ın Dinar ilçesinde meydana gelen cinsel saldırı olayı ile ilgili verilen takipsizlik kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21649)

18.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21650)

19.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu 2018 yılı Denetim Raporu'nda yer alan bazı tespitlerle ilgili yapılacak işlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21651)

20.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21652)

21.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır'ın, Tarım ve Orman Bakanlığında görevli bir kişinin sosyal medya üzerinden Atatürk'e hakaret içerikli paylaşım yaptığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21653)

22.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Osmaniye 2 Nolu T Tipi Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ve cezaevindeki açlık grevine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21654)

23.- Siirt Milletvekili Meral Danış Betaş'ın, ağır hasta bir hükümlünün nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21655)

24.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde tutuklu bulunan bir kişinin beden muayenesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21656)

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

25.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, gerçekleşen intihar vakalarında ekonomik ve toplumsal sorunların etkilerine yönelik araştırmalara ve intihar eğilimini önleyici çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21657)

26.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21658)

27.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan geçici işçilerin çalışma sürelerinin artırılmasına ve kadroya geçirilmelerine yönelik düzenleme yapılıp yapılmayacağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21659)

28.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Kayseri'de prim borçları nedeniyle haklarında e-haciz işlemi başlatılan kişi ve kurum sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21660)

29.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2018 ve 2019 yıllarında kötü niyet tazminatı almaya hak kazanan işçi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21661)

30.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, asgari ücretlilerin vergiden muaf tutulması yönünde bir çalışma bulunup bulunmadığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21662)

31.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, 2018 yılında ve 2019 yılının ilk 9 ayında yürütülen iş teftiş faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21663)

32.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Sosyal Güvenlik Kurumu 10. promosyon denetmen yardımcılığı mülakatlarının ne zaman açıklanacağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21664)

33.- Ankara Milletvekili Servet Ünsal'ın, SGK'nın 2018 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda tespit edilen usulsüz işlemler sebebiyle uğradığı zarara ve usulsüz işlemleri yapan sağlık kuruluşlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21665)

34.- Ankara Milletvekili Servet Ünsal'ın, SGK'ya yapılan faturalandırmaların denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21666)

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

35.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21667)

36.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Kırıkkale'nin Balışeyh ilçesi Beyobası, Işıklar, Uzunlar ve Akçakavak köylerinde tarım arazilerinin sanayi arsasına dönüştürülmesine ve çiftçilerin mağduriyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21668)

37.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, ülke genelinde ve Adana ilinde yürütülen kentsel dönüşüm projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21669)

38.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Foça ilçesinde kurulması planlanan biyogaz enerji santralinin olası etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21670)

39.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Güzelbahçe ilçesinde imar planında zeytinli tarla olan alanın spor alanı olarak değiştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21671)

40.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sariaslan'ın, Nevşehir ili Kozaklı ilçesi Kızılkoyunlu ve Yabalı Mahallelerinin kullandığı caminin onarımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21672)

41.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ile DSİ'de çalışan geçici işçilerin çalışma sürelerinin 9 ay 29 güne yükseltilmesi önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21673)

Dışişleri Bakanlığı

42.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21674)

43.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Afrin'deki zeytin bahçelerinin işletilmesine ve buralardan elde edilen gelire ilişkin yazılı soru önergesi (7/21675)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

44.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21676)

45.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Edirne'nin Keşan ilçesi Mecidiye köyünde taş ocağı işleten firma sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21677)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

46.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21678)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

47.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, KOBİ'lerin kullandığı KGF kredilerinin güncel oran üzerinden yenilenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21679)

48.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21680)

49.- İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke'nin, Türkiye Varlık Fonu'nun çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21681)

50.- İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke'nin, Avrupa Konseyi Kalkınma Bankasına üyeliğimizden itibaren sağlanan teknik destek ve mali kaynaklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21682)

İçişleri Bakanlığı

51.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, ODTÜ'de bir basın açıklamasına tepki gösteren öğrencilerin isimlerinin kayıt altına alındığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21683)

52.- Diyarbakır Milletvekili Musa Farisoğulları'nın, Halkların Demokratik Partisi Gençlik Meclisi üyesi otuz altı kişiye yönelik gözaltı sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21684)

53.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21685)

54.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İstanbul Fatih'te Çin uyruklu bir kişinin öldürülmesi olayına ve Interpol'un aradığı suçluların Türkiye'ye giriş-çıkışlarına yönelik olarak alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21686)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

55.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21687)

56.- İstanbul Milletvekili Gürsel Tekin'in, Dipsiz Göl'de yapılan kazı çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21688)

57.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Dipsiz Göl'de yapılan kazı çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21689)

58.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Dipsiz Göl'de yapılan kazı çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21690)

Milli Eğitim Bakanlığı

59.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, bir Bakanlık görevlisinin sosyal medya aracılığıyla yaptığı paylaşıma ilişkin yazılı soru önergesi (7/21691)

60.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Eskişehir'de bir okul müdürüne yönelik şikayetlere ve çocuk evlerinde kalan bir öğrencinin okula alınmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21692)

61.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21693)

62.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'de bir lisede Bornova Müftülüğü tarafından gerçekleştirilen etkinliğe ve diğer okullardan yapılan katılıma ilişkin yazılı soru önergesi (7/21694)

63.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, İstanbul'daki bir ortaokulda ve Konya'daki bir ilköğretim okulunda karma eğitime aykırı uygulamalar yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21695)

64.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizde faaliyette bulunan kütüphane sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21696)

Milli Savunma Bakanlığı

65.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21697)

66.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, S-400 füzeleri için yapılan harcama tutarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21698)

Sağlık Bakanlığı

67.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21699)

68.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, ülkemizde albino hastası sayısına ve onlara yönelik verilecek hizmetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21700)

69.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, şehir hastanelerinin hizmete girmesi nedeniyle kapatılan hastanelerle ilgili çeşitli bilgilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21701)

70.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, Bakanlığın 2020 yılı bütçe sunumunda yapılan bir açıklamaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/21702)

71.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 2002-2019 yılları arasında fenilketonüri hastalarının sayısına ve bunların beslenme ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21703)

72.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 2002-2019 yılları arasında görülen zatürre vakalarına ve bu hastalıkla mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/21704)

73.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, biyologların hastanelerde görev tanımları dışında çalıştırılıp çalıştırılmadıklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21705)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

74.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21706)

Tarım ve Orman Bakanlığı

75.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Aksaray Valiliği Mera Komisyonunun mera vasıflı bir parselin tahsis amacını değiştirme kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21707)

76.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, bir Bakanlık bürokratinin Atatürk ile ilgili olarak yaptığı sosyal medya paylaşımı hakkında idari işlem başlatılıp başlatılmadığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21708)

77.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21709)

78.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, yüksek verimli kültür sığır ırklarının tohumlanmasında ırk uyumu şartının kaldırılmasının sebebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21710)

79.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, iyi tarım ve organik tarım yapan çiftçilerin desteklenme koşullarında yapılan değişikliğin doğuracağı mağduriyetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21711)

80.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, 2018 yılının başından itibaren ödenmesi gereken buzağı desteğine ve bu desteğin ödeneceği tarihe ilişkin yazılı soru önergesi (7/21712)

81.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, 7 Aralık 2019 tarihinde yapılması planlanan tarım sigortaları havuzu eksperliği ön eleme sınavına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21713)

82.- Afyonkarahisar Milletvekili Gültekin Uysal'ın, 696 sayılı KHK kapsamında DSİ ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapan geçici işçilerin istihdam sürelerinin uzatılması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21714)

83.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Geleceğe Nefes Ol projesi kapsamında toplanan bağış tutarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21715)

84.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21716)

85.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır'ın, bir Bakanlık görevlisinin sosyal medya üzerinden Atatürk'e hakaret içerikli paylaşım yaptığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21717)

86.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir ili Kaman ilçesi Hamit köyünde bulunan tarım arazilerinde toplulaştırma yapılıp yapılmayacağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21718)

87.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, arıcılık faaliyetlerine yönelik bazı önerilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21719)

Ticaret Bakanlığı

88.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21720)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

89.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, 2017-2019 yılları arasında Bakanlıkça gerçekleştirilen ve 2020 yılı için planlanan personel alımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21721)

90.- Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ ili Merkez ilçesi Akpınar Mahallesi'nde bulunan ve Karayolları Genel Müdürlüğü'ne ait bir taşınmazın satışı için verilen karara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21722)

91.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, 2005-2019 yılları arasında Tekirdağ-Muratlı karayolunda gerçekleşen kazalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21723)

21 Aralık 2019 Cumartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40’ıncı Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

III.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesine; Gündem’in “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 155, 71 ve 76 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin sırasıyla 1, 2 ve 5’inci sıralarına; bastırılarak dağıtılan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ise 48 saat geçmeden yine bu kısmın 3’üncü sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun, 21 Aralık 2019 Cumartesi günü (bugün) ve 07 Ocak 2020 Salı günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine, 07 Ocak 2020 Salı günü birleşiminde 131 sıra sayılı 2018 yılı Kamu Deneçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu’nun görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine; 158 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin 21 Aralık 2019 Cumartesi günü birleşiminde tamamlanması hâlinde 24, 25, 26 ve 31 Aralık 2019 Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri ile 2 Ocak 2020 Perşembe günü toplanmamasına, 158 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

21/12/2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/12/2019 Cumartesi günü (bugün) toplanamadığından, İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince, grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Mehmet Muş

İstanbul

AK PARTİ Grubu Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 155, 71 ve 76 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin sırasıyla 1, 2 ve 5’inci sıralarına; bastırılarak dağıtılan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ise 48 saat geçmeden yine bu kısmın 3’üncü sırasına alınması ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

21 Aralık 2019 Cumartesi günü (bugün) ve 7 Ocak 2020 Salı günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

21 Aralık 2019 Cumartesi günü (bugün) birleşiminde 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

7 Ocak 2020 Salı günü birleşiminde 131 sıra sayılı 2018 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi;

158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin 21 Aralık 2019 Cumartesi günü birleşiminde tamamlanması hâlinde 24, 25, 26 ve 31 Aralık 2019 Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri ile 2 Ocak 2020 Perşembe günü toplanmaması,

158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması önerilmiştir.

158 sıra sayılı Trabzon Milletvekili Salih CORA ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2542)		
BÖLÜMLER	BÖLÜM MADDELERİ	BÖLÜMDEKİ MADDE SAYISI
1. BÖLÜM	1 ila 11'inci maddeler	11
2. BÖLÜM	12 ila 20'nci maddeler	9
TOPLAM MADDE SAYISI		20

BAŞKAN – Öneri üzerinde söz talebi yok.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemin “Seçim” kısmına geçiyoruz.

IV.- SEÇİMLER

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan ve Halkların Demokratik Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 155 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde gruplar adına ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Aydın Adnan Sezgin'in.

Buyurun Sayın Sezgin. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 27 Kasım 2019 tarihinde Libya'daki Ulusal Mutabakat Hükümetiyle 2 farklı mutabakat imzalanmıştır.

(Uğultular)

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Sayın Başkan, epey uğultu var. Çok ciddi bir konu konuşuyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, biraz sessiz lütfen.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Bunlardan ilki, Türkiye ile Libya arasındaki, deniz yetki alanlarının sınırlandırılmasına ilişkin. Bu anlaşmayla, Doğu Akdeniz'deki haklarımızın korunması ve uluslararası hukuk nezdinde kayda geçirilmesi amaçlanmıştır. On sekiz yıllık iktidar, Doğu Akdeniz'deki haklarımızın hukuki güvence altına alınmasında ve hidrokarbon kaynaklarına ilişkin ciddi arama ve sondaj çalışmalarının başlatılmasında gecikmiştir. Doğrudan ulusal güvenliğimiz ve Doğu Akdeniz'deki çıkarlarımızla ilgili olan Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat'a İYİ PARTİ olarak destek verdik, veriyoruz. Bunu geç atılmış bir adım olarak değerlendiriyoruz ve gecikmenin kısmen de olsa bu vesileyle telafi edilmesini temenni ediyoruz.

İYİ PARTİ, uluslararası meşruiyete dayalı veya ulusal güvenliğimizi ve çıkarlarımızı doğrudan ilgilendiren konularda askerî iş birliği ve yurt dışına asker gönderme girişimlerini her zaman desteklemiştir. Ancak Libya'yla imzalanan Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası doğrudan millî güvenliğimizle ilgili olmayan bir alanda fevkalade riskli bir girişimdir. Bu muhtıra, Libya'daki iç savaşın tam anlamıyla bir tarafı hâline gelmemize neden olabilecek, millî güvenliğimize zarar verebilecek, ulusal çıkarlarımıza aykırı bir teşebbüstür. Libya'yla ilgili değerlendirmeler yapılırken sorunun bölgesel çatışmaya dönüşme ihtimali mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

İktidarın yanlış politikaları nedeniyle ülkemiz, Suriye'de ucu açık, benzer bir maceraya itilmiş; maliyet, zarar ve ilave tehditlere maruz kalmıştır, ağır tehditler sürmektedir. Bugün Suriye'de sarf edilen gayretler 2011 koşullarını tesis etmeye yöneliktir. Maalesef ve maalesef, bu hedefin çok uzağındayız. Libya'da benzer bir maceraya girilmemelidir, teenni ve tedbir elden bırakılmamalıdır. Suriye kriziyle ilgili zarar ve tehditler devam ederken millî güvenliğimizi doğrudan ilgilendirmeyen bir iç savaşa taraf olmak, dış politikadaki itibarımız ve vatandaşlarımızın huzur ve güvenliği açısından hiçbir fayda getirmeyeceği gibi pek çok zarara da neden olacaktır. Hiçbir evladımızı tehlikeye atmamalıyız. Cumhurbaşkanlığı kararıyla 16 yaş altı ve 55 yaş üstü Libyalılara vize muafiyeti getirilmesi de hem iç savaşın şiddetlenecek olmasının hem de ülkemize yeni bir sığınmacı akımının ön işaretleridir.

(x) 155 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Biz bu mutabakata karşı çıkarken aslında ulusal güvenliğimizi doğrudan tehdit etmeyen bir iç savaşın tarafı olmaya karşı çıkıyoruz; Mehmetçik'imizin, evlatlarımızın kanının dökülmesine karşı çıkıyoruz; Libya'ya silah ambargosunun uluslararası hukuka aykırı şekilde ihlal edilmesine ve ülkemizin uluslararası hukuk nezdinde uğrayabileceği zararlara karşı çıkıyoruz; millî güvenliğimize halel getirebilecek gizli bilgi ve belgelerin üçüncü tarafların eline geçmesine karşı çıkıyoruz; yeni bir sığınmacı akınına karşı çıkıyoruz. Misrata'da Osmanlı Dönemi'nden miras ve hâlihazırda Sarraj Hükümetini destekleyen akrabalarımızın, dostlarımızın daha büyük tehlikelere maruz bırakılmamasını istiyoruz. Libya'daki iç savaşa taraf olunmasına, Suriye'de yaşadıklarımıza benzer ekonomik, askerî ve siyasi sorunlara maruz kalmaya karşı çıkıyoruz. Meseleye rasyonel bir bakışla, millî çıkarlarımıza ve ulusal güvenliğimize öncelik veren bir anlayışla yaklaşıyoruz.

Biliyorsunuz, iktidar başta olmak üzere, bazı çevreler askerî mutabakat metninin amaçlarından birisinin de “mavi vatan” olarak tanımlanan deniz yetki alanlarımızdaki çıkarlarımızın korunması olduğunu öne sürmektedirler. Deniz yetki alanlarımızla ilgili haklarımızın korunması için Libya iç savaşına doğrudan taraf olunması gerekli değildir. Deniz yetki alanlarıyla ilgili muhtıra zaten Birleşmiş Milletler nezdinde kayda geçirilmiştir. Mutabakata göre, değişiklikler için her iki tarafın da onayı gerekmektedir. Libya'da iktidarın değişmesi hâlinde “mavi vatan”a ilişkin hak ve çıkarlarımızın korunması amacıyla hukuki bir zemin zaten mevcuttur. Kaldı ki Libya'da iktidarın değişmesi hâlinde yeni gelen iktidar da bu mutabakata sadık kalmayı tercih edecektir çünkü bu mutabakat, Libya'nın bilinen deniz yetki alanını 36 bin kilometrekare artırmaktadır. Buna karşı çıkan bir Libya yönetimi vatana ihanet suçlamasına maruz kalacaktır.

Değerli arkadaşlar, mutabakat metni çok sayıda muğlak ve ucu açık hüküm taşımaktadır; askerî eğitim, savunma sanayisi, terörizmle ve yaşa dışı göçle mücadele gibi pek çok alanda iş birliği öngörmektedir. Metinde geçen “terörle mücadele” ifadesi “Hafter güçleriyle mücadele” anlamına gelmektedir. Türkiye, böylelikle, Hafter güçlerinin birlikte hareket etmekte olduğu başta Rusya ve daha az belirgin olmakla birlikte ABD olmak üzere pek çok güçlü aktörü de karşısına almaktadır. İhvanî saiklerle düşmanlaştırdığımız Libya'nın komşusu Mısır, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Fransa, irili ufaklı başka ülkeler de bu listeye ilave edilebilir. Cezayir'in de İhvanî bir yönetimi desteklemesi herhâlde beklenmemelidir. Trablus Hükümetini destekleyen ülkeler arasında Türkiye dışında sadece Katar bulunmaktadır. İtalya ve İngiltere ise ekonomik bazı çıkarları uğruna muğlak bir tutum sergilemektedirler, bir savaşa doğrudan taraf olmaları ihtimali çok çok azdır. Hafter'e yardım eden büyük güçler, başta Rusya, her iki tarafla da görüşebilmektedir. Biz ise ülke ve bölge gerçeklerinden tamamen bihaber şekilde iç savaşa taraf olmakta ısrar ediyoruz. Ne uğruna? Öncelikler arasında İhvanî hayal ve hevesler olduğu anlaşılıyor. Kurulan düşler de var tabii.

Şimdi, kalkıp iktidar cenahı “Libya dostumuzdur.” “Kültürel bağımız vardır.” “Gönül coğrafyamızın parçasıdır.” “Tarihî mirasımızdır.” gibi hamasi sözler edecektir. Hamaset, dış ilişkilerde birçok değeri, ilkeyi ve kavramı tahrip eder; tıpkı ciddi kurumları yozlaştırdığı gibi. Hamasete sarılan arkadaşlara şunu hatırlatmak isterim: AK PARTİ iktidarı, 2011 yılında Libya'ya karşı düzenlenen ve o günlerde Fransa'da Sarkozy gibi bir şarlatanın “Haçlı Seferi” olarak tanımladığı NATO müdahalesine koşarak dâhil olmuştur. Bu kavramı yani “Haçlı Seferi” ifadesini Putin de kullanmıştır. Obama bu operasyona “En büyük hatam.” demiş, İngiltere'de David Cameron büyük itibar kaybı yaşamıştır. Operasyonun, Sarkozy'nin şahsi menfaatleri yönünde başlatıldığına ilişkin onlarca kitap ve doküman vardır.

Dönemin Başbakanı olarak bu felakete imza atanlar arasında bulunan Sayın Erdoğan, önce “NATO'nun ne işi var Libya'da? Türkiye olarak biz bunun karşısındayız. Böyle bir şey düşünülemez.” demiştir. Ardından 5 savaş gemisi ve 1 denizaltımızla Türkiye'yi Kaddafi karşıtı operasyona dâhil etmiştir, hava operasyonlarına katkıda bulunmuştur. Sayın Erdoğan, yine o dönemdeki bir açıklamasında

“Türkiye, Libya konusunda NATO’nun devreye girmesinde ısrarcı ve aktif rol aldı.” ifadelerini de kullanabilmiştir. 2011-2012’de ortaya konulan bu mübeddel ve yanlış tutumlar anımsanmalıdır. O dönemden beri Libya’da iç karışıklık, iç savaşa dönüşerek sürmektedir. AK PARTİ iktidarı bugün Libya’da yaşanan felaketin baş sorumluları arasındadır.

BM Güvenlik Konseyinde alınan Libya kararı askerî müdahaleyi öngörmüyordu ancak daha sonra bu karar ihlal edilerek müdahale gerçekleştirilmiştir. Müdahaleye karşı çıkan Rusya, haklı bir şekilde, aldatılmış hissine yönlendirilmiştir. Rusya’yı Orta Doğu ve hatta küresel siyasetini değiştirmeye sevk eden unsurlardan biri de Libya meselesidir. Rusya’nın Libya’da hâlen muhasebe ettiği önemli ekonomik ve stratejik çıkarları vardır.

Öte yandan Suriye’de Rusya ve ABD’nin belirli uzlaşılara içine girebileceğini, Türkiye’nin bunu sağlayan etkin aktör olmaması durumunda bu uzlaşılardan zarar görebileceğini muhtelif zeminlerde belirtmiştik. Maalesef, sonuçta bu gerçekleşti ve iktidarın hatalarının olumsuz sonuçlarını acıklı şekilde yaşıyoruz. Suriye’de, uzaklardan gelen devletlere tabi bir konumda bulunuyoruz. Libya’da da benzer gelişmelerle karşılaşmamız büyük ihtimaldir. ABD tarafından Libya’daki çatışmaları bitirmek için Rusya’yla anlaşmaya istekli oldukları yönünde açıklamalar yapılmış, bu açıklamalar Rusya tarafından da olumlu karşılanmıştır. Varılacak uzlaşının -muhtemel uzlaşının- Sarraj Hükümetini dışlaması ve AK PARTİ iktidarının yaptığı bütün planları bir anda altüst etmesi, Türkiye’nin Libya’da yine âciz ve çaresiz kalıp ağır zarar gören taraf olması bir ihtimaldir.

Dışişleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı tarafından mutabakat kapsamında herhangi bir muharip kuvvetin Libya’ya gönderilmeyeceği öne sürülse de Sayın Cumhurbaşkanı tarafından yapılan açıklamalar bunun aksini işaret etmektedir. Sayın Cumhurbaşkanı, yaptığı bir açıklamada Libya’dan talep gelirse asker ve askerî araç desteği gönderilebileceğini belirtmektedir, ayrıca, konuşmalarında, özel güvenlik şirketlerine bağlı birliklerin sevk edilebileceğini de söylemektedir. Bu tür modeller cumhuriyetimizin geleneğinde yoktur, keza bu yöntemde tecrübemiz de eksiktir. Sayın Cumhurbaşkanının Başdanışmanı olan ve aynı zamanda SADAT’ın sahibi zat Adnan Tanrıverdi de Türkiye’nin tıpkı Rus Wagner, ABD’li Blackwater gibi paralı asker çalıştıran özel askerî şirketlere ihtiyacı olduğunu belirterek “Libya’ya bunların gönderilmesi faydalı olur.” ifadelerini daha birkaç gün önce dile getirmiştir.

Zaten uzun bir süredir Trablus Hükümetine askerî malzemeyle destek olunduğu kamuoyuna yansımaktadır. Mutabakatın 3’üncü maddesine göre, iktidar, kara, deniz, hava araç gereçlerini ve silahları Trablus Hükümetine tahsis edebilecektir. Ayrıca taraflardan biri diğer tarafa personel veya savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar gönderebilecektir. Bu tanımdaki “savunma ve güvenlik kuruluşları” net olarak tanımlanmamış, sivil şahısların nitelikleri belirtilmemiştir. Böylelikle, Libya’ya muharip güç gönderme yetkisiyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve milletin iradesi devreden çıkartılmaktadır.

Belirttiğim bu hususlar mutabakat metninin aslında örtülü bir asker gönderme tezkeresi olduğu izlenimi yaratmaktadır. “SADAT” adlı şirketin Libya’da aktif rol alacağı yönünde malum iddialar ve işaretler de bellidir. Ayrıca mutabakat hükümleri, Libya’ya uygulanan silah ambargosuna da aykırıdır.

Ayrıca İdlib’den cihatçı militanların Libya’ya Türkiye aracılığıyla gönderilmekte olduğu iddiaları da vahimdir. Doğru olsun ya da olmasın, Türkiye böyle bir zan altında bırakılmamalıdır. Son olarak yayınlanan BM Libya uzmanları raporu, Türkiye’nin silah ambargosunu ihlal ettiğini çok açık bir şekilde belirtmektedir. Biz, Türkiye’nin güvenliğiyle, millî güvenliğiyle doğrudan ilişkili olmayan bir meselede silah ambargosunu da delerek iç savaşın asli tarafı olunmasına karşı net bir karşı duruş

sergiliyoruz. Hafter'i destekleyen Rusya'nın Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü tarafından yapılan konuyla ilgili açıklamalar oldukça önemlidir. Bunu daha üst düzeyde yapılan açıklamalar izlemiştir. "Bize böyle davranmayın." diyorlar.

Görüldüğü gibi, iktidar, çok yakın ilişki içinde bulunduğu Rusya'yla da Libya'da ters düşmekte, yanlış hedef ve hamlelerle barışçıl çözüm yollarını yıpratmaktadır. Suriye'de benzer bir tutumla, birçok partnerimizin aksi görüşlerine rağmen, yanlış tutum benimsenmiş ancak daha sonra hem ABD'nin hem de Rusya'nın önümüze koyduğu koşullara tabi olmak zorunda kalınmıştır. Korkarım, Sayın Cumhurbaşkanı 8 Ocakta Putin'le gerçekleştirdiği toplantıda yine Rusya'nın önümüze koyacağı bazı koşulları kabul edecek ve çeşitli tavizler vermek zorunda kalacaktır. Suriye konusunda 2011'den itibaren sarf edilen gayretlere rağmen ikna edilemeyen Moskova'nın, bugün Libya konusunda ikna edilmesini beklemek safıktır. Bu süreçte "uluslararası hukuku ihlal eden devlet" imajımız perçinlenecek, itibarımız daha da yıpranacaktır.

Evet, Libyalılara getirilen vize muafiyeti, Suriye'den olduğu gibi, belki on binlerce, hatta yüz binlerce Libyalının Türkiye'ye iltica etmesi sonucunu da beraberinde getirebilecektir. Suriyelilere ilaveten bir de Libyalı sığınmacılar sorunu ortaya çıkacaktır.

Libya'daki gelişmeler bu kadar zorlu bir aşamaya gelmişken imzalanan askerî mutabakat, bilahare yapılan açıklamalar iç savaşın körüklenmesi anlamına gelmektedir. Bu anlaşmanın Hafter'e karşı caydırıcı olması düşünülüyor olabilir ancak gelişmelere bakıldığında bunun tam aksi sonuç yaratması ve iç savaşın şiddetini kışkırtıcı bir etkide bulunma ihtimali daha yüksek gözükmektedir. Mısır, Doğu Akdeniz'de sahici mermilerle deniz tatbikatı yapmaktadır. İktidarın amacı meşru hükümeti korumak ise Türkiye buna tek başına teşebbüs etmemeli, uluslararası meşruiyet zemini temin edilmesi için çaba sarf edilmelidir. 2012 yılında Libya'yla imzalanan askerî iş birliği mutabakat muhtırası o dönemin koşullarına göre olumlu gibi gözüküyordu. Ancak bugün durum siyasi ve askerî olarak tamamen farklıdır.

Libya'daki iç savaşın barışçı çözümü amacıyla Berlin Konferansı girişimine destek olunmalı, barış süreci desteklenmelidir. Libya'da millî güvenliğimizi gerçekten tehdit eden bir sorunun ileride yaşanması durumunda ise yani haklı gerekçelerle asker göndermeniz icap ederse Hükümet yüce Meclise bir tezkereyle başvurur, konu o günün şartları bağlamında değerlendirilir. Ancak bu mutabakat muhtırasına ve iktidar cenahından yapılan açıklamalara bakıldığında, âdeta bir tezkereye gerek kalmaksızın Libya'ya gönderilecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının sevkine hazırlık yapıldığı izlenimi edinilmektedir.

Bu millet, Atatürk'ün önderliğinde Sevr'i ilanihaye tasfiye etmiştir. Sevr, bizim için, porselen üretimi merkezinden ibarettir. Sayın Cumhurbaşkanı geçtiğimiz günlerde yaptığı bir açıklamada Libya ile yapılan mutabakatlar sayesinde Sevr'in ters yüz edildiği ifadesini kullandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Bu ifadeyle ne kastedildiğini anlayamamakla birlikte, siyasi kültürümüze ilişkin bir gerçeği ifade etmek istiyorum. Siyasi gündemimizde Sevr ne zaman sıkça kullanılmaya başlarsa bazı iç politika mülahazalarının ve kaygılarının öne çıktığı bir gerçektir. Öte yandan, eğer gerçekten bir Sevr tehlikesi varsa şu anda, demek ki hasımlarımıza iktidar cesaret vermiştir. Belki de Sayın Cumhurbaşkanı uyduruk bir uzmanın hazırladığı Sevilla haritası ile Sevr arasında sürçülisan eylemiştir. Sonra, Libya'nın sahil ve çölleri ile Sevr arasında nasıl bir irtibat olabilir?

Mevcut koşullar altında biz, İYİ PARTİ olarak, Libya'yla yapılan Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası'na ulusal çıkarlarımıza atfettiğimiz önem doğrultusunda karşı çıkıyoruz. Yüce Meclisin, milletin sağduyusunun sesi olarak bu teklife aynı şekilde karşı çıkmasını ümit ediyoruz.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına ikinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın'ın.

Buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 155 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi en kalbi duygularıyla, saygıyla muhabbetle selamlarım.

Sayın milletvekilleri, insanlık tarihinin sırasıyla, avcı-toplayıcı, tarım-hayvancılık ve akabinde birey algısının ve onun zihinsel kapasitesinin öncelenmesiyle sanayi toplumları aşamalarından geçtiği herkesçe bilinen açık bir gerçektir. Buna paralel olarak toplumsal yapıların da klanlardan, kabilelerden feodal yapılara ve imparatorluklara ve oradan da ulus devlet yapılarına evrildiğini biliyoruz. Skolastik Orta Çağ Avrupasında, feodal uygulamalar sonrası özellikle, siyasi tarihe kanlı Otuz Yıl (Mezhep) Savaşları olarak geçen olaylar akabinde Vestfalya Anlaşması'yla, sistematik bir yapıya dönüşen eşitlik ve egemenlik odaklı ülkesel yapılara geçiş sağlanmıştır. Akabinde, Fransız İhtilali sonrası daha da sistematikleşen ulus devlet modelleriyle, ulusal çıkarların ve ulusal egemenliklerin merkeze alındığı uluslararası ilişkiler algısı etkinlik kazanmaya başlamıştır.

Saygıdeğer milletvekilleri, böylece çok uluslu bir yapıya bürünen Avrupa'nın zaman zaman kendi aralarındaki egemenlik ve çıkar çatışmaları yanı sıra, “hasta adam olarak” yaftalayıp kirli plan ve projeler üreterek Osmanlı Devleti ve onun hâkimiyetindeki 24 milyon kilometrekare coğrafyayı ortak paylaşım alanı ilan ettikleri de tarihî bir vakıadır. Diğer bir ifadeyle, Birinci Dünya Harbi ve beraberinde açılan onlarca cephe ve Batı tahrikli ve destekli isyanlar serisi başlamış ve Osmanlı Devleti dağılma sürecine girmiştir. Batı'nın 17'nci yüzyılda başlattığı uluslaşma sürecini, ancak üç yüz yıl sonra zor şartlarda başarabilme kabiliyetini göstererek yüksek azim ve kararlılıkla, halklar aşamasından yeniden dirilişle millet olma bilincine erişen Türk milleti, bir anlamda Sevr'i ters yüz edip Türkiye Cumhuriyeti devletini kurarak egemen uluslar topluluğuna katılmıştır.

Saygıdeğer milletvekilleri, aynı zamanda, dünden bugüne uluslararası mücadelenin ve mücadele yöntemlerinin de sürekli değiştiğine tanıklık etmekteyiz. Zaman zaman dünya savaşları, iç savaşlar, isyan ve ayaklanmalar şeklinde tezahür eden bu mücadele gerçeği ışığında, Türkiye'nin de her durum ve şartta, en köklü devlet olma geleneğinden edindiği tecrübeyle, çevresinde ve dünyada olanlara kayıtsız kalmaması beklenemez yani dün olduğu gibi bugün de Orta Doğu başta olmak üzere yakın coğrafyamızda eşitlik ve egemenlik odaklı uluslararası anlaşmalardan ve bağımsızlık karakterine bağlılığından hareketle, Türkiye Cumhuriyeti devletinin her türlü inisiyatif ve sorumluluk alma zorunluluğu vardır çünkü devir “bekle, gör.” ya da “Bana değmeyen yılan bin yaşasın.” devri değildir artık; aksine, olası olumsuzlukları, tehditleri ve felaketleri önceden engelleme adına uluslararası düzeyde proaktif bir yaklaşım öncелеmek devridir. Bunun en belirgin örneğini, yakın tarihimizde Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı ve Barış Pınarı Harekâtlarında çok açık bir biçimde ortaya koyduk. Yani içeriden ve dışarıdan terörle zaafa uğrattılmaya çalışılan ülkemiz, uluslararası yapılarla oluşturulan lojistik destekle köşeye sıkıştırılarak güney sınırımızda bir prefabrik vekâlet yapı oluşturmaya yönelik tüm planları alınan hızlı karar ve inisiyatifle etkisizleştirmiştir. İlginç ve kabul edilemez olansa bir taraftan Türkiye'nin her yerinde canlı bomba ve patlayıcı yüklü araçlarla yapılan terör saldırılarının artması öte yandan güney sınırımızdan maruz kaldığımız terör saldırılarından dolayı alınan “terörü kaynağında yok etme”

kararına o gün karşı çıkan zihniyetin bugün de maalesef, Doğu Akdeniz’de ön açıcı bu hamlemize karşı çıkmasıdır. O gün “bataklık” mazeretine sığınanlar, bugün de en büyük kıyı şeridinde sahip ülkemiz için buraları “bataklık” göstermeye çalışmaktadırlar.

Saygıdeğer milletvekilleri, günümüz uluslararası siyasi gelişmeler ışığında Türkiye, kendini çevreleyen denizlerde de rahat ve huzurlu değildir. Örneğin, bir taraftan ABD’nin ve AB’nin, öte yandan Rusya’nın mücadele alanını Karadeniz’e kaydırıldığını farkındayız. Ukrayna ve Gürcistan’daki gelişmeler, Bulgaristan ve Romanya’nın Avrupa Birliği üyesi olması bölge ülkelerini yeni bir kaosa sürüklemeye açıktır. Öte yandan, Ege’deki adalar ve kıta sahanlığı sorunları hâlâ devam etmektedir. Son yıllarda buna, bir de Akdeniz’de özellikle hidrokarbon kaynak arayışı süreciyle başlayan yeni bir kriz eklenmiştir. Yani Barbaros Hayrettin’in Türk gölü hâline getirdiği, 16’ncı yüzyıldan beri yaklaşık beş yüz yıllık hâkimiyet ve egemenlik alanımız olan ve bugün de “mavi vatan” dediğimiz bölgede, Türkiye bir oldubittiye getirilmeye çalışılmaktadır. Daha açık ifade etmek gerekirse Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum kesimi başta olmak üzere Mısır’ın, İsrail’in bugüne kadar gerek kendi aralarında ve gerekse Libya’yla ikili ticari anlaşmalar yaparken veya tek taraflı, tek başlarına münhasır ticaret alanları ilan ederken artık “Bekle, gör”den ya da “Bana değmeyen bin yaşasın.” mantığından hareket ederek edilgen kalmak yerine, hamle yapıp ön almak yani proaktif davranmak kaçınılmaz bir hâl almıştır. İşte bu anlaşmayla yapılan da odur. Buna mukabil, maalesef, dün hamlesizlik eleştirileri yapıp denizlerde özellikle Yunanistan’ın hak gasbını işaret edenler, bugün yapılan ön alıcı hamlelere karşı rahatsızlıklarını ve muhalefetlerini çok açık bir şekilde ortaya koymaktadırlar. Bu çelişkiyi anlamak da gerçekten çok zor bir durum diye düşünüyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, millî güvenliğimiz, deniz hukukumuz ve insani sorumluluğumuz açısından böylesine önemli bir meselede siyasetüstü, ülküsel ve ilkesel davranıp öyle karar vermemiz gerekirken ipe un serme, bağıcı dövmeye amaçlı eleştiri ve muhalif hamleler öz güvenden yoksun, aşâğılık kompleksi içeren ezik bir psikolojinin tezahürüdür.

Yapılan eleştirilere baktığımızda, birkaç tutarsız iddiadan öteye gitmediğini görmekteyiz. Örneğin, sıklıkla dile getirilen eleştirilerin birincisi, bölgede yalnız bırakıldığımız iddialarıdır. Şimdi, burada bir parantez açmakta yarar görüyorum. Efendim, niye yalnız bırakılmışız? Bir taraftan İsrail, Mısır, Güney Kıbrıs Rum kesimi ve Yunanistan bir araya gelmiş, anlaşmalar yapmış; “Biz niye yalnızız?” Sanki Rum kesimi başta olmak üzere Yunanistan, Mısır ve İsrail kapımızdan hiç ayrılmadı, bacadan attık kapıdan geldiler, kapıdan attık bacadan geldiler, ısrarla bizimle bir anlaşma zemini aradılar, biz yok dedik.

Değerli milletvekilleri, her defasında, defaatle vurguladığımız bir tarih bilincinden bahsettik.

Bakın, sizleri 2004 yılına götürmek istiyorum, Allah aşkına, Türkiye Cumhuriyeti devleti gerçekten “Yurtta sulh, cihanda sulh.” ana ilkesine bağlılığını her zaman uygulamaya çalışmış ve göstermiştir. Biz, gerek AB sürecinde gerekse en son, Kıbrıs’ta bir barış, bir çözüm sağlanması adına vermediğimiz taviz bırakmadığımız bir Annan Planı’na “Evet.” deme saflığını gösterdiğimiz dönemde dahi, karşı taraftan hiçbir adım atılmadığına hep beraber tanıklık etmedik mi? Hatta, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin banisi rahmetli Denktaş’ın biraz da maneviyatını incittik gibi.

Şimdi, biz bunları yaparken bugüne kadar, ne oldu da yalnız kaldık? Teslimiyetçi olmadığımız için, mandacılara “Evet.” demediğimiz için tabii ki yalnız bırakıldık. Yalnızlık da Allah’a şükür, çok da öyle küçümsenecek bir şey değil; o zaman ne Millî Mücadele ne de Mustafa Kemal Atatürk’ten bahsetmek yerinde olurdu.

Gündeme getirilen diğer eleştirel bir husus ise şudur: 2011’de Kaddafi’ye uygulanan ambargo bağlamında Libya’ya askerî yardım yapılması yasağını içeren Birleşmiş Milletler kararını engel olarak göstermektedirler, özellikle bu anlaşmaya karşı çıkan taraflar.

Şimdi, burada, Birleşmiş Milletlerin aldığı kararları, bir çırpıda benim aklıma geldi, sizlerin de hafızalarımızı tazeleme adına söylemek istiyorum. Bu bağlamda yani haksızlıkları, silah ambargolarının uygulanabilirliklerini içeren anlaşmalara baktığımızda, bizi ilgilendirmesi hasebiyle birkaç örnek vereceğim.

Şimdi, Filistin’le ilgili o kadar karar var ki, İsrail’e karşı uygulanan o kadar çok karar var ki ambargo mahiyetinde. Myanmar’la ilgili o kadar karar alındı ki. Doğu Türkistan’la ilgili kararlar alındı ve alınmakta. Hatta, işgal altındaki Azerbaycan toprağı Dağlık Karabağ hakkında o kadar Birleşmiş Milletler kararı var ki hatta, AGİT Minsk Grubuna görev verilip sorunun çözülmesi yönünde adımlar atılmasına rağmen, Allah aşkına bugün neler yapıldı? Hangi alınan karar gerçekten uygulandı ve caydırıcılık içerdi? Dahasını söyleyeyim: Yine Doğu Akdeniz, Libya’yla yapılan mutabakat bağlamında söyleyelim. Bugün, Allah aşkına “Hafter” dediğimiz illegal bir yapının içerisinde Mısır’ın da Rusya’nın da ABD’nin de ve diğer birçok bölge ülkelerinin de eli ayağı yok mu? Müdahalesi söz konusu değil mi? Silah yardımları yok mu? Bunlar, kayıt altına alınmış bilgi ve belgelerle sabit oluşumlar. Şimdi, bize gelince çok kuralcı çok hassas davranıyoruz. “Birleşmiş Milletler kararı; aman, bizi cis diye yakar.” Yok öyle bir şey. Söz konusu egemenlik ise söz konusu bölgedeki istikrarın teminatı ise diğerlerine uygulanmayan şeyin bize uygulanmasını defaatle söylemek gerçekten, abesle iştigaldir.

Saygıdeğer milletvekilleri, yine muhalif olma noktasında dile getirilen diğer önemli bir husus da Avrupa Birliğinin Yunanistan’ın yanında olması, yaptığımızı kabul etmeme girişimleri. Yani Avrupa Birliği üyesi olmamız hasebiyle ve Güney Kıbrıs Rum kesiminin ve Yunanistan’ın da üyesi olması hasebiyle, gerçekten, bir anda -AB kararı şeklinde- bir üniversitenin raporundan hareketle, bizi sanki Akdeniz’de küçük bir alana sıkıştırma gibi, uluslararası çok etkin bir yasaymış gibi bahsedildiğine tanıklık etmekteyiz. Hâlbuki söz konusu kıta sahanlığıdır. Kıta sahanlığımızla ilgili uluslararası denizcilik hukukunun söyledikleri çok açık ve nettir. Dolayısıyla bir ana kara parçasını yok sayıp önceliği adalardan hareketle küçük kara parçalarına vermek, hiçbir hukuki gerekçeyle açıklanamaz. Çünkü Türkiye, gerçekten, yaklaşık olarak 1.800 kilometrelik bir kıyı şeridi olan ana karaya sahipken Rodos’u, Girit’i, şunu bunu bahane ederek bir üniversitenin hazırladığı raporu hukuki bir belge olarak önümüze koyup dayatmayı, bu kürsülerden ifade etmeyi de gerçekten çok anlamlı bulmuyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, yapılan diğer bir eleştiri de görüşmekte olduğumuz anlaşmanın muharip güç gönderme iddiasında olduğunu iddia etmek, gündeme getirmektir. Biraz önce de ifade edildi, biz Komisyonda bunu enine boyuna tartıştık, en yetkili ağızdan da bunun öyle bir adımı içermediğini duyduk ama niyeyse sürekli bunu speküle edip yapılan bu anlaşmayı hafife almak, itibarsızlaştırmak, anlamsızlaştırmaktır yapılan şey.

Şimdi, nedir o zaman? Baktığımızda, Anayasa’nın 92’nci maddesi hükmü çok açıktır, çok sarihtir. Muharip birlik göndermenin nihai kararı, daha önce Lübnan ve Afganistan örneklerinde olduğu gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmesi gereken bir tezkereyle alınır. Yani bu hüküm açıkken bunu hâlâ tencir pilavı gibi ısıtıp ısıtıp burada gündeme getirmenin bir anlamı yok çünkü burası gerçekten, Türkiye Cumhuriyeti devletinin en yüksek makamıdır. Dolayısıyla iki düşünüp bir konuşmakta yarar var diye düşünüyorum.

Öte yandan, metinde maddeler hâlinde ifade edildiği gibi, ikili anlaşmanın merkezinde kısaca amaçlanan şey, savunma ve güvenlik gücü oluşturulması adına eğitim, teçhizat ve yardım taleplerini karşılayıp koordine edilecek bir savunma ofisi kurmaktır; bu kadar net.

Sayın milletvekilleri, düne kadar, AB tarafından -üye devletlerin lehine- her türlü siyasi ve hukuki ihlalleri içeren ve Türkiye’yi Antalya-Hatay arasında bir hatta mahkûm eden haritayla oluşan sorun; bugün de 23 ülkenin kıyısının bulunduğu Akdeniz’de 60’tan fazla ülkenin muhatap olmaya çalıştığı bir Doğu Akdeniz hidrokarbon meselesi gündemdedir.

Biraz önce ifade ettim, en uzun kıyı şeridine sahip olan bir ülke olarak Allah aşkına, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütün bu oluşan ilgilye, alakaya, bölgeye yönelime karşı bigâne ve de duyarsız kalması beklenebilir mi? Elbette ki beklenebilir. Ana kara parçasından 200 deniz mili uzaklık mesafesini kıta sahanlığı ilan etme, uluslararası deniz hukukunun sağladığı bir haktır. Dolayısıyla bugüne kadar düşey sınırlarla 40 bin kilometrekare alana sıkıştırılmaya çalışılan deniz kıta sahanlığımız, Libya'yla yapılan bu anlaşmayla diyagonal hatlar oluşturularak 150 bin kilometrekare alana çıkarılmaktadır. Allah aşkına, bunun neresi Türkiye'yi riske atan, Türkiye'yi yok sayan, Türkiye'ye zararlı bir anlaşmadır?

Münhasır ekonomik bölge ise bir bölge altındaki her türlü varlığın -canlılar hariç- sahipliğini ifade eder. Ana kara önceliği noktasında Türkiye'nin önceliği yok sayılarak AB üyesi olması hasebiyle -Avrupa'daki bir üniversite raporunun hukuki bir dayanak kabulünden hareketle- Yunan adalarını ana kara parçası kabul edip Türkiye'yi bir dar alana hapsedmeye çalışmak, kısaca abesle işigaldir ve bir karşılığı da yoktur; bizim nezdimizde de yok hükmündedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, Mustafa Kemal Atatürk'ün 3 defa niyetlenip 2 defa gerçekleştirdiği Trablus seyahatleri var. Bunlar beyhude çabalar değildi, bunlar 1908-1911'de gerçekleştirilen gerçek atılımlardı. Her türlü fakruzaruret içinde, ümidin tükendiği bir ahval ve şerait içerisinde bile, bir milis kuvvet görünümünde, ecdat yadigarı topraklara gidip dönemin emperyalistlerine karşı bölge halkının direnişine katkıda bulunan büyük devlet adamı Mustafa Kemal'i bir kez daha rahmetle, minnetle, şükranla anıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tüm çabasıyla, dayatılan her türlü Sevr talimatını yok hükmünde sayarak muhtaç olduğumuz kudretin her şeyin üstesinden gelmeye yeteceği ülküsünü bizlere aktaran Mustafa Kemal Atatürk'ün ideali, o günkü Libya'ya gidiş ideali idealimiz, bozkurtça duruşu da duruşumuzdur. (MHP sıralarından alkışlar) Bugün de aynı duygu ve düşüncelerle hem bölgedeki varlığımıza, egemenlik ve istikbalimize büyük katkı sağlayacağına inandığımız bu anlaşmaya Milliyetçi Hareket Partisi olarak içtenlikle ve hiçbir tereddüde yer vermeden destek verdiğimizizi belirtir, yüce heyetinizi en kalbî duygularıyla saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına üçüncü söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Hişyar Özsoy'da.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HIŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ile Libya arasında imzalanan bu güvenlik ve askerî iş birliği anlaşmasına yönelik olarak grubum adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yalnız bu Libya meselesine girmeden önce, dün yaşanan bir olayı tekrar sizin dikkatinize sunmak istiyorum. Diyarbakır Milletvekiliyim. Dün sabah, Sur Belediye Başkanımız Filiz Buluttekin'in gözaltına alındığı haberini aldık. Dün sabah saat beş buçukta, bütün binası sarılarak, kendisi, eşi ve 10 yaşındaki çocuğu yere yatırılarak ve kafasına silah doğrultularak gözaltına alınmış bir kadın Belediye Başkanımız; kendisiyle daha önce bir yıl kadar çalışmıştık, eski İl Eş Başkanımızdı. Doğrusu, sadece dikkatinize sunmak istiyorum bu meseleyi. Öyle “Aman yapmayın, etmeyin.” diyecek bir noktada değiliz yani öyle merhamet gerektirecek bir noktada filan değiliz. Bu çirkinliğin artık sınırı filan kalmamış. Şunu da söyleyeyim size: Bu emri veren yani Filiz Başkanın bu şekilde gözaltına alınma emrini veren şahsın, Diyarbakır Terörle Mücadele Amirinin şu an FETÖ davasından derdest olan bir davası söz konusu, hâlâ terör örgütü üyeliğiyle yargılanan birisidir. Cumhurbaşkanı Erdoğan da o davanın içerisinde, tarafıdır. Bu hâlâ devam ediyor. Süleyman Soylu, sıkılmadan, utanmadan “Efendim, haklarında terör örgütü soruşturması var.” deyip belediye başkanlarımızı bir bir görevden alırken hakkında soruşturma değil, terör davası olan kişi şu an Diyarbakır Terörle Mücadele Amiridir.

Bu konuda eğer yanlış bilgimiz varsa biz Hükümet kanadından rica ediyoruz, lütfen, açsınlar, Süleyman Soylu'ya ya da Adalet Bakanı Abdulhamit Bey'e sorsunlar; Diyarbakır'daki Terörle Mücadele Amirinin terör davasından bir davası, derdest olan davası, Cumhurbaşkanının da tarafı olduğu bir davası hâlâ var mı yok mu? Bunu bir öğrenmek istiyoruz.

Ses tonum yükseliyor, değerli arkadaşlar, malum ben şu kürsüde, şu ana kadar çok, böyle ses tonunu yükseltmemeye çalışan bir arkadaşınızım fakat artık tuzun koktuğu bir noktadayız. Size bu zulmü yapmayın demiyoruz, zulmünüz artsın ki siyaseten sonunuz çok daha çabuk gelsin çünkü zalimler giderayak zulümlerini artırırılar. 10 yaşındaki bir çocuğun kafasına silah dayamak nedir ya? Filistin'de olduğu zaman televizyon kanallarında çarşaf çarşaf "Bakın, İsrail zulmü. Bakın, Filistinli çocuklara ne yapıyorlar?" deniliyor. Gazze'ye değil, bir de dönün, gözünüzün önündeki Sur'a bakın. Sur öyle bir yer ki beş yıldır orada çatışmalar bitmiş, beş yıldır hâlâ Sur'un mahallelerine girilmiyor, sokağa çıkma yasağı var. Hükümete sorduğumuz zaman kafalarını önlerine eğiyorlar. Bu zulmün hesabı er geç sorulacak. O insanlar, HDP'nin belediye başkanları öyle itip kakabileceğiniz belediye başkanları değil; yüzde 65 üzerinde oyla seçilmiş ve Sur'da uygulanan bütün vahşete rağmen seçilmiş bir insan. Kafasına silah dayayacağız saat beş buçukta... Ya, minimum devlet nezaketi de mi kalmamış sizde? Çetelere mi iş yaptırıyorsunuz? Sabah sekiz buçukta gönderin 2 polis memurunu, deyin ki: "Başkan ifadeniz var, buyurun gelin." Zor bir şey mi? Bu kadar mı? Ama "Evin etrafını saralım..." Gözü kapalı Robocop'lar mobocoplar... Yani bir Filiz Başkan, bir Kürt kadını, bir Belediye Başkanı üzerinden erkekliliğinizi, delikanlılığınızı mı test etmeye çalışıyorsunuz? Bunlar kayıtlara geçsin. Göreceğiz, yarın öbür gün bütün bunların hesabının nasıl tek tek sorulduğunu göreceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

Ben ses tonum yükseldiği için özür diliyorum ama gerçekten çirkeflığın, çirkinliğin boyutunu başka türlü ifade edemiyorum.

Kıymetli arkadaşlar, bunu belirttikten sonra, Libya'yla yapılan bu anlaşmanın teknik detaylarına kısmen gireceğim, Komisyonunda çok fazla tartışıldı. Fakat anlaşmanın teknik, spesifik detaylarına girmeden önce, ben Orta Doğu'daki genel durum hakkında birkaç analizde bulunmak istiyorum, bence ihtiyacımız var.

Bakın, Orta Doğu coğrafyası Kuzey Afrika'yla birlikte kan revan içerisinde -2011 yılında aslında herkesin heyecanla beklediği yani birtakım şeylerin Arap Baharı'yla birlikte Orta Doğu'da değişeceğini düşündüğü- işte Bahreyn'den tutun, Tunus, Mısır, Libya, Suriye, Irak her taraf kan revan içerisinde. Sanki orada ölenler de -burada bazen konuşuluyor- sanki orada yaşayanlar da -tırnak içerisinde söylüyorum, İslami referanslarla siyaset yapanları kastederek söylüyorum- kâfir. Müslüman olmasa da kimsenin öldürmeye hakkı yok da... Böyle bir fetih ruhuyla "Orta Doğu'ya tekrar gireceğiz..." Hatta yeni Osmanlıcılığın hayallerini kuranlar var. Yüz yıllık bir Arap milliyetçiliğinden bahsediyoruz -hani reel bile düşünürseniz- kimse, Türkiye'ye orayı yedirmez bir defa. Bu, bugünden yarına öyle o kadar kolay olabilecek bir şey değil, artı, başka bölgesel güçler var. Türkiye, 2011 yılında bu Arap Baharı meselesi başladığı zaman ne yaptı? Aslında, çok beklenmedik bir şey yapmadı, Batı ittifakının içerisinde yer aldı, değil mi? Hem Mısır'da hem Suriye'de hem Libya'da bunların içerisinde yer aldı ve yeni Orta Doğu'da pozisyon kapmaya çalıştı -bütün güçler böyle yaptı, reel politik, ortam karışmış- "Acaba, biz buradan Türkiye'nin menfaatlerine neyi koparabiliriz?" bunun derdine düştü. Yalnız, yolda giderken birkaç tane arıza çıktı kıymetli arkadaşlar. Bu arızalardan bir tanesi Mısır'daki deneyim; İhvan'ın iktidara gelmesi ve İhvan'ın, işte Birleşik Arap Emirlikleri'nin, işte Orta Doğu'nun en rezil, en berbat rejimlerinden biri olan Suudi Arabistan'ın -ki kral öldüğü zaman burada, bu ülkede bayraklar yarıya indiriliyordu, ulusal yas ilan ediliyordu- bunların desteklediği Sisi tarafından Mursi'nin indirilmesi.

Şimdi, Arap Baharı başladığı zaman, ilk plan şöyleydi, aslında Türkiye'deki genel algı da şuydu: Elli yıldır Orta Doğu'nun başına musallat olan Baas mantığı tasfiye edilecekti; Mısır'da, işte Libya'da Kaddafi, işte Suriye'de Hafız Esad ve oğlu Beşar Esad, Irak'ta -zaten tasfiye edilmişti iktidardan indirilmişti- Saddam Hüseyin. Dolayısıyla Baas'ın karşısında kurulan temel güç olan İhvan'ın da çok geniş anlamda güçlenebilme, yayılabılme imkânı ortaya çıkacaktır. Bir iki kaza çıktı. Bunu hiç tartışmıyorum çünkü Mursi'nin orada, o hücrede katledilmesi tam bir vahşettir; siyasetine katılırsınız, katılmazsınız, en nihayetinde seçilmiş bir siyasetçinin mahkeme esnasında, orada, o şekilde ölmesi bütün Orta Doğu halkları için çok büyük bir utanç vesilesidir. Ben şahsen, İhvan'ın iktidara geldikten sonra durumu çok iyi kontrol edemediğini, çok daha farklı şeyler yapabileceğini düşünüyorum fakat bu, idam cezasını veyahut da ölmesini gerektirecek bir durum değil.

Mısır'da hâl böyle; Mursi'yi iktidardan düşürdüler ama daha öncesinde başka bir durum oldu. Biliyorsunuz, Libya'da Türkiye'nin de desteğiyle Kaddafi'yi indirdiler; NATO orada cinayet işledi, gittiler, Kaddafi'yi katlettiler. Ondan sonra ne oldu? Ne kadar El Kaideci, ne kadar kesim varsa, işte savaş ağaları, kabileler, DAİŞ Libya'yı tam bir savaş alanına çevirdiler, zaten hâlâ da sırtını doğrultabilmiş değil fakat orada başka bir şey de oldu arkadaşlar. Biliyorsunuz, 2012 yılının Eylül ayında Amerika Birleşik Devletleri'nin Libya Büyükelçisini öldürdüler. O noktada, Amerika'nın siyaseten bir değişikliğe gitmesi durumu oldu. Obama "Biz bu insanları destekliyoruz da iktidarı ellerine geçirdikleri ilk anda öldürdükleri bizim büyükelçimiz." Yani BAAS dağıtıldıktan sonra, Baas rejimleri çöktükten sonra ortaya çıkabilecek güçlere Batı güvenmemeye başladı doğrusu. Biliyorsunuz, Libya'dan çekildi Amerika "Ben bu işin içerisinde yokum; canınınız cehenneme, ne yapıyorsanız yapın!" dedi. 2013 yılında Mursi bu şekilde, iktidardan bir darbeye düşürülünce aslında, herkes 2013'ten sonra Esad'ın hiçbir yere gitmeyeceğini biliyordu. Çünkü bu bir konsept, bu, Orta Doğu'nun yeniden dizaynı meselesi. Eğer Mursi orada devrilmiş, yerine Sisi gibi birisi gelmişse, eğer Libya'da İslamcılara destek Amerika tarafından bitirilmişse tabii ki bunun Suriye'de, Irak'ta da sonuçları olacak. Ki beklenen oldu, 2014 yılından itibaren, uluslararası güçler, zaman içerisinde aslında Esad'ı devirme stratejisinden vazgeçtiler çünkü temel kaygı şu: "Tamam, bunlar diktatör vesaire, biz bunları iktidardan indiriyoruz ama yerine gelen insanlarla biz nasıl iş yapacağız?" Bunun telaşına düştüler. Dolayısıyla İhvan geleneğinin komple tasfiyesi için birçok noktada el sıkışıldı; sadece IŞİD, Nusra meselesi falan değil.

Bu arada, zamanımız çok yok şunu tartışmak için: İhvan geleneği farklı bir gelenektir; çıkışı, sömürge karşıtı çıkışı, işte, Seyyid Kutublardan tutun getirin falan, bu bambaşka bir silsiledir de Türkiye'de, maalesef, kimse bunu da doğru düzgün tartışmıyor, hepsini eşleştiriyor; işte, IŞİD, El Kaide, İhvan falan diye böyle bir skalada hepsini yan yana diyor. O meselenin içerisine çok fazla girmeyeceğim ama belli ki İhvan çizgisine yönelik olarak çok geniş çaplı, bölgesel ve küresel bir saldırı söz konusu. Bunun dışında kalan iki tane güç var; biri Türkiye, biri de Katar, iki tane güç var ortada. Yavaş yavaş meseleyi Libya'ya getirmeye çalışıyorum. Şimdi, hem Suriye'de hem de Libya'da Batı'daki ittifakın tavır değiştirdiği noktada, Türkiye, bölgesel bir güç olduğu için, kendi otonom siyasetini sürdürmeye devam etti. Yani daha önce NATO içerisinde Libya'ya saldırırken, daha önce uluslararası koalisyonla Esad'ı devirmeye çalışırken Batı'daki politika değişikliklerine rağmen, Türkiye olduğu yolda devam etti. Bakın, 2014 yılında herkes Esad'ın gitmeyeceğini biliyordu ama Türkiye çok uzun bir dönem "Esad gitsin." diye oradaki her türlü örgüte silah veriyordu. Bunun için, Batı ittifakıyla ciddi anlamda bir karşıtlığın içerisine girdi, Libya'da hakeza.

Bakın, çok ilginç bir durum. Suriye meselesi çokça tartışılıyor kamuoyunda, medyada fakat Libya konusunda Türkiye toplumu hiçbir şey bilmiyor. Ben iddia ediyorum, şurada oturan milletvekillerimizin yarısı da Libya'da ne olduğunu bilmiyor çünkü çok fazla tartışılmıyor. Ama Türkiye'nin Libya meselesine dâhil olması bugünlük bir mesele değil.

Bakın, size -anlaşma imzalıyoruz ya- çok ilginç bir durum... Sanki, bu anlaşma yapıldıktan sonra Türkiye, Libya'ya silah gönderebilecekmış. Ya, Türkiye 2012 yılından beri düzenli olarak zaten silah gönderiyor. Size birkaç tane örnek vereyim: 2013'te Libya'ya giderken fırtınaya yakalanıp Yunanistan sahiline sığınmak durumunda kalan Türkiye gemisinde silahlar bulunmuştu; ilk de orada, hatırlarsanız. Sonra, Ağustos 2014'te Hafter, Türkiye'den Derne'ye giden geminin silah yüklü olduğunu belirtip vurulmasını o zaman emretmişti. 2014 yılında Mısır'da durdurulan bir gemide yine silahlar çıkmıştı. Aralık 2014'te Mısırata Limanı'na yanaşan Kore gemisinde de Türkiye'den yüklenen silahlar vardı; sanırım, Mersin'den onları doldurmuşlardı. Eylül 2015'te İskenderun'dan mühimmat yüklenmiş bir gemi yine Yunanistan'da yakayı ele verdi. 23 Kasım 2017'de Mısır'ın Port Said Limanı'nda durdurulan gemide 29 konteyner silah çıktı, Mersin'den yüklenmişti bunlar da. 18 Aralık 2018'de de silah yüklü bir gemi Khums Limanı'nda Türk yapımı silahlarla birlikte yakalandı ki Eylül 2018'de Birleşmiş Milletler yani söz konusu komite Türkiye'nin düzenli olarak Libya'ya silah gönderdiğini zaten belgelemiş durumda yani yeni bir durum değil. Yani biz, sanki bu anlaşma olacak...

Benim düşüncem şu: Şu ana kadar yapılan zaten şu an parlamenter bir kılıf uydurulmaya çalışılıyor. Zaten silah gönderiyorsunuz, zaten askerî danışmanların gittiği söyleniyor, onu teyit etmek lazım bilmiyorum ama Türkiye çok boyutlu bir şekilde zaten Libya savaşının içerisinde. Şimdi, ben şu argümanı yapmayacağım, biraz önceki hatipler de konuştular: "Efendim, Türkiye'nin Libya'ya silah göndermesi uluslararası anlaşmalara, BM'nin 2011 sayılı kararına aykırıdır." Doğrudur, aykırıdır ama gerçekten oturup uluslararası hukuk üzerinden bir argüman yapılmasını ben de abesle iştigal görüyorum, mesele bu değil. Yani şöyle demiyorum: İktidar "Efendim, Birleşik Arap Emirlikleri yapıyor, biz de yaparız." diyor, mesele bu değil.

Şimdi, ben geçen gün şu kürsüde, şu konuşmayı yaptım, dedim ki: "Arkadaşlar, ulusal çıkar meselesi nedir?". Her şeyden önce bunu bir tartışmamız lazım. Yani iki siyasi parti yan yana gelecek "Türkiye'nin ulusal çıkarı budur." diyecek, biz de "Eyvallah." diyeceğiz diye bir şey yok. Bu ülkenin ulusal çıkarı nedir gerçekten? Türkiye'de yaşayan değişik halkların, artı Libya'da yaşayanların, Suriye'de yaşayanların pratik, somut anlamda çıkarlarını konuşmamız lazım.

Şimdi, uluslararası hukuku bir köşeye bırakıyorum, pratik baktığımız zaman Türkiye şöyle bir durumun içerisine çekiliyor: Şimdi, Hafter güçleri yüzde 70-80 oranında Libya'yı kontrol ediyorlar. Alay konusu olmuştu, bazıları "Efendim, onlar hep çöl möl falan." da bütün petrol, doğal gaz da çölün içerisinde, Trablus'ta petrol mü var?

Hafter, Birleşik Arap Emirlikleri'nin desteğini almış, hava gücü; Suudi Arabistan sonuna kadar para akıtıyor, Mısır, parayı bırakın "Benim için ulusal güvenlik meselesi" diyor çünkü İhvan dövüşüdür hâlâ onlar için, buradan oraya tekrar gelebilir, bu kaygıyı yaşıyorlar, geçen biliyorsunuz, Trump'ın da desteğini aldı, Trump da Hafter'in terörlü mücadele konusunda kendisine desteğini, memnuniyetini ifade etti. Rusya'nın bir Wagner Grubu var, alandalar, sahadalar; lojistik, askerî istihbarat her türlü desteği sunuyorlar. Bunun dışında, Fransa, Libya savaşına müdahil olmuş durumda. Gerçekten de Türkiye ve Katar dışında... Ki bunlar, uluslararası kamuoyunda İhvan'ı destekleyen 2 güç olarak tarifleniyor, bölgesel güç Türkiye'de. İngiltere ve İtalya'nın da son derece taktik yaklaşımları söz konusu. Yarın, Hafter lehine değişsin, ben size... Bakın, siyaseti bırakacağım eğer çıkmazsa. Hafter ile İtalya direkt anlaşacaklar. Yani kimse Libya savaşında dengeyi ne olacağını bilmediği için yumurtaları aynı sepete koymuyor.

Şimdi, Türkiye 82 milyon ülke, 80 milyonun bu meseleden haberi yok, detaylarından haberi yok. Suriye’de yapılan hataların Türkiye’ye faturası ortada. Bakın, o hatalar yüzünden Türkiye kaç defa Suriye’ye müdahil olmak zorunda kaldı. Rojava meselesine bugün girmeyeceğim, çok fazla girdik. 4 milyon mülteci den bahsediliyor, bu arada rakam 2 milyon 700 bin. O rakamlar şişirilerek biraz daha politik baskı artırılmaya çalışılıyor.

Bunun dışında, savaşçılar söz konusu, ne olacakları belli değil. Esad orada kalacak yani tam allak bullak olmuş bir durum ortada. Suriye’deki bütün o “Gideceğiz, bir koyup üç alacağız.” siyasetinin sonuçlarını bu ülke yaşadık. Şimdi, sonra “Efendim biz bilmiyorduk.” gibi bir noktaya girmeyin. Evet, Türkiye’nin, Doğu Akdeniz’de enerji politikaları bağlamında bu gerilimde kaygıları söz konusu. Fakat bunu gidermenin yolu şu mudur: ”Efendim bizi Doğu Akdeniz masasından attılar. Biz de Libya’ya girerek fiiliyatta bu deniz alanlarını sınırlandırıp, Trablus Hükümetiyle askerî anlamda bir ittifakın içerisine girip hatta mümkünse Hafter’i biraz daha getirilip dışlandıığımız Doğu Akdeniz masasına geri dönmek istiyoruz.”

Geçen gün söyledim, tekrar etmekte fayda var. Arkadaşlar, bütün bu tartışmaların göbeğinde çok konuşulmayan mesele, aslında odadaki fil, Kıbrıs meselesidir yani önemli oranda Kıbrıs’ta yaşayan Türk vatandaşlarının, Kuzey Kıbrıs’ta yaşayanların bu durumdan nasıl faydalanıp faydalanamayacağı meselesidir. Biz HDP olarak bunu ifade ettik, biz o adanın hem güneyinde hem kuzeyinde olan halkların eşit şekilde bu kaynaklardan faydalanması gerektiğini düşünüyoruz, sonuna kadar, yani orada bir adaletsizliğin olmaması lazım. Fakat Doğu Akdeniz’de herkes kılıçları çekmiş kuşanmış, bu gerilimin içerisinde biz de bu ülkeyi alacağız, o savaşın içerisinde çekeceğiz, orada pozisyon kazanacağız falan... Tercih sizin, nasıl olsa buradan geçecek. Biz HDP olarak bu siyasetin yanlış olduğunu düşünüyoruz.

Türkiye, bölgesel güç olarak eğer farkını ortaya koymak istiyorsa yapması gereken şey, bu çelişkilerin daha fazla militarize edilip derinleştirilmesinden ziyade, Orta Doğu’da yeni bir nizamın kurulabilmesi için modeller üretmek, bunun üzerinden gitmek zorunda. Aksi hâlde körfez çeteleriyle birlikte -ki o körfez çetelerinin otuz kırk yıldır bu Orta Doğu’da yaptıklarının haddi hesabı yok, hepimiz biliyorsunuz- hani uluslararası hukuk üzerinden değil, insani girişim üzerinden bile değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Başkan, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Özsoy, tamamlayın sözlerinizi.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) - ...bütün bu insani ve uluslararası referansların ötesinde, Türkiye, küresel güçlerin, bölgesel güçlerin olduğu bir savaşın içerisinde açıktan taraf olacaktır. Bu bir iç savaş değildir, Suriye bir iç savaş değildir, Suriye küresel bir savaştır, bölgesel bir savaştır. Suriye halklarından ziyade, Orta Doğu’da, dünyada ne kadar emperyal niyeti olan güç varsa orada çatışıyor. Şimdi “Libya iç savaşı.” diyoruz. Ya, ne iç savaşı, içinde bütün küresel ve bölgesel aktörlerin olduğu, vesayet savaşlarının üretildiği bir noktada iç savaş değil, bu başka bir şey. Dolayısıyla Türkiye’nin kaygıları olmakla birlikte, bu kaygıların Orta Doğu’da yeni bir savaş cephesini, daha doğrusu, olan bir savaş cephesini derinleştirmek değil, mümkün mertebeye modeller üretmek bir uzlaşma zemini oluşturarak bu meseleleri siyasi diplomatik diyaloga doğru evriltmek gerekiyor diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın hatip, konuşmasının ilk bölümünde grubumuza dönerek “Zulmünüzü arttırın ki sonunuz yakın olsun...” Diyarbakır’daki bir belediye başkanının gözetlmesine alınmasıyla alakalı olarak oradaki işlemleri “zulüm” olarak partimize atfetmektedir; bu bir satışmadır Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VI.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Hışyar Özsoy'un 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önce sayın hatibin ortaya attığı iddialarla alakalı açıklık getirmek istiyorum.

Diyarbakır Terörle Mücadele Daire Başkanını söyledi sanırım, yanlış anlamadıysam. Şube müdürü...

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Şube müdürü.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Daire başkanı yok, şube müdürü. Belki ben yanlış not aldım.

Bu konunun içeriği şudur değerli arkadaşlar: Organize suçlardan aranan birisine işlem yapılıyor, bu şube müdürü yapıyor. Bu, organize suçlarla ilgili işlem yapılan kişinin ortaya attığı bir iddia. Bakanlık, ne kadar organize işlerden kaçakçılıkla ilgili işlem yapılsa dahi bu iddiayı araştırıyor, idari işlem yapıyor. İdari işlemin sonucunda bu iddianın asılsız olduğu ortaya çıkıyor ve adam görevine devam ediyor; herhangi bir yargılama, vesaire falan söz konusu değil.

Şimdi, değerli milletvekilleri, ikinci bir konu, 10 yaşındaki bir çocuğun başına silah dayanması. Şimdi, bunu da konuştum; böyle bir şey yok. Böyle bir şeyi, bir kere, bizim de kabul etmemiz mümkün değil. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Kabul etmeyin, kabul etmeyin.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Oradaki personelin de bize aktardığı: “Böyle bir şey yok.” Biz, Diyarbakır’da il binanızın önünde çocuklarını bekleyen annelerin çocuklarını indirmeye çalışan bir iktidarız. 10 yaşındaki çocuğun başına niye silah dayasınlar? Nasıl böyle bir şey yapınlar?

OYA ERSOY (İstanbul) - Biz soruyoruz onu işte, ona cevabı siz vereceksiniz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Niye dayıyorlar?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bu, bizim kabul edeceğimiz bir şey değil.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Biz de onu soruyoruz, niye yapıyorlar bunu?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, bakın, gelelim ikinci konuya: Diyor ki...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Milletlin kürsüsünde açık açık yalan söylüyorsunuz; yakışıyor mu yani Sayın Özsoy, yakışıyor mu? Yalan söylüyorsunuz, yalan yalan!

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Terbiyesizlik yapıyorsunuz.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ya, sen terbiyesizlik yapıyorsun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sen terbiyesizsin.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, bu gözaltına alınan Sur Belediye Başkanı nereden çıkıyor, biliyor musunuz?

Bakın, şu kardeşimizi tanıyor musunuz? Bakın, bu kaç yaşında, biliyor musunuz? Kaç yaşında, biliyor musunuz? 15 yaşında.

HAMZA DAĞ (İzmir) – 82 milyona saldırıyorsun. Ayıptır ya!

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Ben açıklama istedim. Terbiyesizlik yapıyorsunuz.

HAMZA DAĞ (İzmir) – “Terbiyesizlik yapıyor.” ne demek? Adam, yalan söylediğini çıkartıyor işte.

MEHMET MUŞ (Devamla) – 15 yaşında, Eren Bülbül. Kim şehit etti Eren Bülbül’ü? PKK’lı teröristler şehit etti. Peki, Eren Bülbül kardeşimiz 15 yaşındaydı -Maçka’da- Maçkalı. Onu şehit eden teröristlerin cenazesini Sur Belediye Başkanı kaldırıyor. Bak, Sur Belediye Başkanı cenazede boy gösteriyor. Şimdi, burada çıkıp 10 yaşındaki bir çocuktan...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ya, kendi Akit’inizin yaptığı, a Haber’inizin yaptığı haberleri delil olarak getiriyorsunuz.

MEHMET MUŞ (Devamla) – “Başına silah dayadılar.” diyor ama teröristlerin katlettiği 15 yaşındaki Eren Bülbül’ün cenazesini kaldıranlara tek laf etmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, tamamlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Ondan sonra çıkıp burada çocuklardan bahsediliyor.

Değerli arkadaşlar, siyasi olarak siz tavrınızı 15 yaşındaki bir çocuğu katleden teröristlerden yana koymuşsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kendi televizyon kanallarınız yalan haberler yapıyor, o yalan haberleri de belge diye sunuyorsunuz.

OYA ERSOY (İstanbul) – Berkin Elvan’ı kim katletti?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bir diğer konu: “Bir Kürt kadını üzerinden mi erkekliğinizi gösteriyorsunuz?” Bir kere, bu, kürsüye yakışan bir ifade değil. Çok ayıp! Çok yakışsız bir ifade. Bir de akademisyen bir milletvekili konuşuyor bunu.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Olan biten yakışsız değil de benim bunu burada söylemem yakışsız, öyle mi?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, bak, ben size bir şey söyleyeyim: Eğer erkekliğini göstermeye çalışan birisini arıyorsanız biçirpinin Abbas’a bakacaksınız. Siz iyi tanırıyorsunuz biçirpinin Abbas’ı yani sapık Abbas.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Bilmiyorum, vallahi bilmiyorum.

MEHMET MUŞ (Devamla) – 15-16 yaşındaki Kürt kızlarını dağa kaçırın PKK, ona peşkeş çekiyor. O zaman siz bu kürsüden önce onları lanetleyeceksiniz, biçirpinin Abbas’a lanet okuyacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) O kızların üstünde erkekliğini göstermeye çalışan biçirpinin Abbas yani sapık Abbas; bunu iyi tanırıyorsunuz.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Başkan...

BAŞKAN – Efendim, Sayın Özsoy?

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Ya, açık sataşma var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – PKK’ya sataştı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, duyamıyorum lütfen.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Üst üste açık sataşmalar var. Üst üste açık sataşmalarda bulundu, çok ağır ithamlarda bulundu. Müsaadenizle söz istiyorum.

METİN YAVUZ (Aydın) – Size sataşmadı, PKK’ya sataştı.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Avukatlığını mı yapıyorsunuz?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Biçirpinin Abbas’a sataşıyorum, evet.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Tamam da o zaman git, Abbas mıdır kimdir onunla konuş. Sen niye bize dönerek söylüyorsun bunları ya?

BAŞKAN – Buyurun.

2.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bakın...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kız çocuklarını dağa götürüyorlar, kız çocuklarını. Onları da eleştirin.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Biz sana diyoruz ki devletin polisi bunu yapmış, sen bilmem kim ne yapmış diyorsun ya... Böyle bir cevap var mı yani.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Arkadaşlar, müsaadenizle...

Ben dört buçuk yıldır burada olan bir arkadaşınızım. Benim ses tonumun yükseldiğini duyan olmamıştır burada. Yani ben buranın kavgı, laf yarışırma yeri olmadığını düşünüyorum. Siz, şöyle alın bu meseleyi, deyin ki... Ben kendisini de yakından tanıyorum, il eş başkanlığımızı yapmış bir insan Filiz Başkanımız, avukatının paylaştığı böyle bir bilgi söz konusu. Evet, sadece çocuk değil...

HAMZA DAĞ (İzmir) - Biraz araştırmanız gerekmez mi burada konuşmanız için.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ya bir dinle, dinle!

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Araştırdık, konuştuk; bizdeki bütün bilgiler bunu teyit eder nitelikte.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Biraz araştırmanız gerekirdi, önemli bir şey çünkü.

OYA ERSOY (İstanbul) – Ya bir dinleyin!

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Ben onun için açıklama istedim böyle bir şey var mı yok mu?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ciddi bir mevzu. Bu kürsüden konuşurken sadece bir haberle bunu dillendirmeniz doğru değil.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – İkincisi: Sayın Muş, sizin söylediğiniz doğru değil. Mersin’de 2. Ağır Ceza Mahkemesinde derdest olan dava var, detaylarına burada girmek istemiyorum.

HAMZA DAĞ (İzmir) – 10 yaşındakini kınadınız yani!

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Var yani öyle “yok” diye bir şey yok bu emniyet şube amiriyle ilgili olarak. Bunu da şunun için dedik: Yani bizim bir tane belediye başkanı... Bakın, ya siz yani neler...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 10 yaşındaki çocuk ne oldu?

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Müsaade edin.

Bingöl’de -bir önceki dönem vekili olduğum Bingöl- Genç’te bir il yöneticimizin oğlu dağda ölmüş -cenazeye de değil, taziyeevi de bırakmamışlar- ben evine gittim Fatiha okudum. Biz böyle durumlarda ne deriz? “Allah başka evlat acısı göstermesin.” dersin, ne diyeceksin? Dilin orada duruyor yani ne diyebilirsin? Bir Fatiha okuduk diye benim hakkımda şu an fezleke var Sayın Muş.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Yani teröristlerin cenazesine gidip Fatiha okudunuz!

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Yani siz “terörist” dersiniz, ben -kim olursa olsun- “Allah size başka acı vermesin.” diye ailelerine giderim. Bunun bir suç olmadığını hepimiz biliyorsunuz yani her defasında topu taca atmanın yoludur bunlar.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – 15 yaşındaki Eren Bülbül’den de bir bahsedin ama Eren Bülbül’den de bir bahsedin yani. Burada PKK’ca şehit edilen de bir bahsedin yani.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Kusura bakmayın, şunu da ifade edeyim hemen bitiyorum Başkan.

Bakın, dört buçuk yıldır bize sürekli olarak “terörist” “terör örgütü destekçisi” diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Eren Bülbül’den de bir bahsedin, bir duyalım bakalım. Yazıklar olsun!

BAŞKAN – Buyurun.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Bakın, toplum sizin gibi düşünmüyor.

METİN YAVUZ (Aydın) – Lanetleyin, lanetleyin.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Bakın, toplum sizin gibi düşünse bizi bu Meclisten atardı, toplum atmıyor. Dolayısıyla ben rica ediyorum: Gerçeklere geri dönün diyorum size. Eğer bu vahşet varsa ben daha önce, darbe sürecinden önce şu Mecliste size aynen şunu söyledim, açın kayıtlara bakın, dedim ki: “Bizim oralarda öyle şeyler oluyor ki darbe geliyor. Bildiğimiz yani içeriden bilgi almıyoruz, dikkatli olun, geliyor, adım adım geliyor. Orada yaşananlar dönüp Ankara’da sizi vuracaktır.” diye ben burada söyledim. “Bumerang etkisi olacak. Bakın, orada pazılarını şişiren asker gelip burada size saldıracak, sivil siyasetin beynini dağıtacak” diye benim Mecliste konuşmam oldu, kimse dinlemedi. Şu an benzer durumlar söz konusudur. Sadece sizi uyarıyoruz. Dinlersiniz, dinlersiniz; dinlemezsiz sizin siyasi tercihinizdir. Biz de siyaseten bunun hesabını sonuna kadar soracağız.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Bütün bunlara siz karşı çıksaydınız! (HDP sıralarından gürültüler)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bağırma! Bağırma!

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

ZAFER IŞIK (Bursa) – Sen bağırma, sen bağırma!

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ne bağırıyorsun buraya doğru?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Burada karşılıklı konuşuyoruz; o mikrofondan konuşuyor, ben mikrofonsuz konuşuyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, uzatacak değilim. (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakikanızı rica ediyorum...

Arkadaşlar, duyamıyorum bir müsaade edin.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – O bağırıyor!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sana mı soracağım konuşup konuşmayacağımı?

BAŞKAN - Sayın Dağ, bir müsaade edin.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sana mı soracağım bağırıp bağırılmayacağımı? Sana mı soracağım konuşup konuşmayacağımı? Senden izin almaya hakkım yok benim. Allah, Allah!

BAŞKAN – Açalım Sayın Muş’un mikrofonunu.

Buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, burada “Var mı yok mu? diye, böyle bir olay...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Bağırma... Ne demek bağırma? Hakaret etmedim, bir şey demedim. (HDP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Böyle bir üslup... Sürekli sesinizi yükseltmeyin, yükseltmeyin!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Konuşmacı ilk konuşmasında “Böyle bir şey kulağımıza geliyor, böyle bir şey var mı arkadaşlar?” diye sormuyor, direkt itham var. Böyle bir şey yapıldı mı diye araştırdık “Yok” diyor Emniyet.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Var!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İtham bu. (HDP sıralarından gürültüler)

Şimdi, diyor “Bize avukatların verdiği bilgi bu.” Sizin avukatların verdiği bilgi yanlış. Emniyetten bilgi alıyorum “10 yaşındaki bir çocuğa niçin, niçin silah dayayalım?” diyor.

Şimdi “Var mı yok mu?” diye soruyor, cevabını veriyorum. İlkinde itham ediyor, “Avukat bize böyle bilgi verdi.” Sizin avukatın verdiği bilginin doğru olduğunu nereden bilelim?

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Bakın, avukatı Filiz Hanım’la konuşup bu bilgiyi paylaştı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bunun bir propaganda aracı olarak kullandığına adım gibi eminim.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Hiçbir şey yok! Tamam. Biz sözümüzü geri alıyoruz, hiçbir şey yok ortada! Siz devam edin!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi, ikincisi Sayın Başkan, bakın, insanlar tabii ki cenazeye giderler, tabii ki taziyeye giderler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Bu bizim toplumumuzdadır acıyı paylaşmak, acıyı paylaşmak toplumumuzdadır.

Benim söylediğim şu: Bakın, 15 yaşındaki Eren Bülbül’ü şehit eden teröristlerden “Zeynel” kod adlı Mehmet Yakışır’ın cenaze törenindesiniz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – A Haber’in haberi ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu sizin siyaseten koyduğunuz tavidir. (HDP sıralarından gürültüler) Siz Eren Bülbül’ün cenazesine değil onu katledenin cenazesine gitmişsiniz. 15 yaşındaydı bu çocuk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 15 yaşında! Ben Hişyar Bey’den bunu da dile getirmesini beklerdim. Bunu dile getirmesini beklerdim.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Devam edin hâlâ, sonuna kadar devam edin! Hiçbir şey demiyorum.

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun.

2.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın vekiller, konumuz biraz değişti ama yine de birkaç şey söylemek istiyorum.

Birincisi, şimdi, Sayın Muş burada diyor ki işte “İtham ediyorsunuz.” falan. Ben daha açıkça söyleyeyim, evet, size onlarca ve yüzlerce örnek gösteririz Emniyetin, kolluk güçlerinin evlere sabah nasıl baskın yaptığına; ağır silahları kadınların, erkeklerin, çocukların, yaşlıların kafasına nasıl dayadığına dair onlarca örnek verebilirim. İtham ediyorum ya! Açıkça itham ediyorum. O kolluk güçlerine emri veren İçişleri Bakanı, insan haklarını açıkça her yerde çiğnemektedir.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yargılanacaklar.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ya, bizim kendi arkadaşlarımızın, sadece Diyarbakır değil, İstanbul’da, İzmir’de, Ankara’da evlerine yapılan baskınlarda bunların hepsi yaşandı. Gelip kendileri, aileleri, avukatları bize anlatıyor.

METİN YAVUZ (Aydın) – Çanak tutacaksınız, ne yapacaksınız? Teröre çanak tutacaksınız, ne olacaktır?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – İtham ediyoruz ya! Aksini siz ispat etmek zorundasınız.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – İtham mı ediyorsunuz, biz de sizi itham ediyoruz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Kesinlikle, o İçişleri Bakanımızın ve o Emniyetin söylediklerine ne beni ne bizim arkadaşlarımızı, ne halkımızı asla inandıramazsınız, külliye yalan söylüyorlar, ne diyecek?

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Sizin halkınız kim ya?

METİN YAVUZ (Aydın) – Sizin halkınız kim?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Adam “10 yaşındaki çocuğun kafasına silahı dayadım.” diyebilir mi? Utanır bunu söylemeye, onun için reddediyor. Şimdi bu birincisi.

İkincisi, Eren Bülbül meselesi. Eren Bülbül’ün acısı bizim, hepimizin acısıdır, ailesinin acısı hepimizin acısıdır.

METİN YAVUZ (Aydın) – Allah, Allah ya!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bu konuyu böyle tartışarak hiçbir yere varamazsınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz niye tartışıyorsunuz?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bakın, ben söylüyorum. Her öldürülen insan, kim olursa olsun; çocuk, genç, kadın, yaşlı, her öldürülen insanın acısı hepimizin acısıdır ve bunu hissediyoruz.

METİN YAVUZ (Aydın) – Gittiniz, orada Fatiha okudunuz mu?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bu acılar yaşanmasın, daha fazla göz yaşı dökülmesin, hiçbir aileye ateş düşmesin diye mücadele ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

Son kez açıyorum Sayın Oluç.

METİN YAVUZ (Aydın) – Orada Fatiha okudunuz mu, orada?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yahu, siz de Fatiha’sına da karışmayın adamın ya! Ayıp ya!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ya, cenazeye ölen için gidilmez gidilmez, ailesi için gidilir.

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen...

Sayın Oluç, devam lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Onun için tekrar vurgulayayım.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Teröriste Fatiha mı okunur ya!

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sana ne Fatiha’sından ya! Sen Allah’ın tahsildarı mısın?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Her ölen kişi bu ülkede hepimizin canını acıtmaktadır hepimize acı vermektedir, hiç kimse acıları birbirine karşı kullanmaya kesinlikle çalışmasın.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Engin Bey, teröriste Fatiha mı okuyacağız?

BAŞKAN – Sayın Şahin...

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Engin Bey, teröriste Fatiha mı okuyalım Allah’ını seversen! Bunu savunma bari.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İstismar ediyorsunuz ya! İstismar ediyorsunuz ya!

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Savunulacak şey mi bu ya!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, gelen son bilgi, Mersin 2’nci Ağır Ceza Mahkemesinde dosya numarası E.2015/370, o sözü edilen kişinin FETÖ’cülükten dolayı yargılandığı dosya. Buna da cevap verin bakalım.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hani yalandı? Kim yalan söylüyormuş?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Cumhurbaşkanı’nın müdahale talebi var.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hani yoktu dava? Kimmiş yalancı? Kendi arkadaşına söyleyeceksin yalancı diye.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

Sayın Altay...

Sayın Tiryaki, bakın, Sayın Altay’a söz verdim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bakan, size dosya numarası veriyoruz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Cumhurbaşkanı müdahale talebinde bulunuyor.

HAMZA DAĞ (İzmir) – 10 yaşındaki çocuktan sözünü geri aldı, geri aldı.

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu, Sayın Dağ...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Süre bitti.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ne kadar tartışsanız tartışın bu şekilde, ara vermeyeceğim.

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sükûneti sağlayın.

BAŞKAN – Sayın Altay, sizin sesiniz gür çıksın.

Buyurun.

3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, terörle etkin mücadelede temel hak ve özgürlüklere dokunulmaması gerektiğine, hiçbir demokratik talebin teröriste masumiyet, terörizme meşruiyet sağlamayacağına, hiçbir güvenlik kaygısının da temel hak ve özgürlüklerin gasbedilmesine dayanak yapılamayacağına ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben teşekkür ederim. Sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ama bu tarz tartışmaları doğru bulmuyorum, ahlaki de bulmuyorum. Niye bulmuyorum?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hangi tartışmaları?

METİN YAVUZ (Aydın) – Allah, Allah! Hoş değil!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Allah, Allah!” diyor peşinen ya!

Bir kere, tekrar edeyim, oradan bir ses geldi, sayın milletvekili diyor ki: “Fatiha okudun mu?” Ya, sen Allah’ın tahsildarı mısın kardeşim?

METİN YAVUZ (Aydın) – Kendisi söyledi burada.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sana ne ya! Okur okumaz adam ya, okur okumaz! Bu, bir.

AK PARTİ Grubu ve AK PARTİ'nin Sayın Grup Başkan Vekilleri buradaki milletvekillerinin imanını; vatanseverliğini; devlet sevgisini, saygısını; bayrak sevgisini, saygısını ölçecek bir teraziye sahip değil, böyle bir şey yok. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

METİN YAVUZ (Aydın) – Allah, Allah! Avukatlığına mı soyundun sen? Bak, nereye getiriyor olayı ya!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Siz, âdeta, burada HDP'ye ayar vermeye çalışıyorsunuz, veremezsiniz, yanlış yaparsınız. Bunu yaparken de şehit kanlarını istismar ederek yapıyorsunuz. Ayıp, ayıp!

METİN YAVUZ (Aydın) – Yuh! Avukatlığına mı soyundun sen!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Adam diyor ki: “Eren Bülbül'ün acısı benim acım, Eren Bülbül'ün ailesinin acısı benim acım.” Bunun üstüne laf edilir mi ya! Sizin kafa -daha önce de söyledim, MHP yanlış anladı- bu kafa işte, bu yaklaşım, ayrıştırıcı yaklaşım, bu ülkeyi bölecek asıl budur.

METİN YAVUZ (Aydın) – Tamam, işte, ayrıştırmasın, oraya da gitsin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Terörü istismar eden var.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Kim söyle?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Kim, kim?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Altay, söyle, terörü kim istismar ediyor?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bunlar ediyor, AK PARTİ. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

METİN YAVUZ (Aydın) – Ayıp ya! Yuh olsun!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yazık, yazık!

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Yazıklar olsun ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sana ne, onlar cevabını verir ya! Nasıl ediyorlar söyleyeyim ya!

METİN YAVUZ (Aydın) – Bu kadar şey yapma ya! Uğraşma bu kadar yaranmak için! Yazıklar olsun!

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Yazıklar olsun!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Merak ettim, soruyorum ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben onlara hitap...

Şimdi, kardeşim, bu, bize bulaşmaz.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) - Bir terör örgütünün peşine takıldınız hepiniz. Böyle bir şey olabilir mi?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz... Asıl terörist sensin, sensin terörist.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Bir terör örgütünün peşine...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sensin, terörist sensin!

METİN YAVUZ (Aydın) – Terörü savunma!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, HDP'ye sen ayar ver.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Yazıklar olsun!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – FETÖ'dür terör örgütü, onun peşine siz takıldınız.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Siz takıldınız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – FETÖ'yle PKK'nın ne farkı var?

İFFET POLAT (İstanbul) – Siz kendinize bakın ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – FETÖ Meclisi bombaladı. FETÖ'yle PKK'nın bir farkı yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım sistemi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Beyler, böyle bir yere varamazsınız!

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Hadi canım ya!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yapma ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Böyle bir yere varamazsınız!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Hayret bir şeysin ya!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Genel Başkanımız PKK saldırısına uğradı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Turan Bey bir dakika.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – FETÖ'yü de destekleyen sizsiniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biziz değil mi?

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Evet.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Yuh, yuh!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, buna “pişkinlik” denir de...

Bak, tekrar ediyorum: Burada kimsenin kimseye ayar verme hakkı yok arkadaşlar. Eleştirilere cevap verirsiniz, ayrı bir şey.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, eleştiriliyor ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Eleştirilere cevap vermektir Mehmet Bey'in işi.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, tamam işte.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Ya, şuraya niye gittin? Şurada ne kadar dua okudun, söyle bakayım?”

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Allah Allah!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir de kaç sure okuduğunuzu, kaç ayet okuduğunuzu soracaklar yakında!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yapma ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Böyle bir şey yok arkadaşlar!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, HDP’yi sen niye savunuyorsun Engin ağabey?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, tekrar ediyorum: Biz, Cumhuriyet Halk Partisi, PKK’yı öteden beri eli kanlı bir terör örgütü olarak gördük ve addettik.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – İşte, onlar söylemiyorlar onu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, ben bunu bin kere söyledim bu Mecliste!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım sistemi.

Sayın Altay, son kez açıyorum sisteminizi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hükümete şunu söyledik: Terörle etkin mücadele edin ama terörle etkin mücadele ederken temel hak ve özgürlüklere dokunmayın, sivil kayıplar noktasında hassasız dedik.

Tekrarım gücünden dolayı tekrar söylemek istiyorum: Değerli arkadaşlar, silah sesleri ve barut kokusu içerisinde özgürlük, bağımsızlık çığlığının, barış çığlığının sesi duyulmaz, bir. Bu lafım PKK’ya ya da PKK’yı destekleyen özgürlükçülere.

İFFET POLAT (İstanbul) – O tarafa doğru bakın, öbür tarafa söyle.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Beni siz sinirlendirdiniz, onlar sinirlendirse onlara bakarım.

Ancak bir şey var, bakın, devam ediyorum, anlayışımızı ortaya koyuyorum. Hiç bir hak talebi, hiç bir demokratik talep teröriste masumiyet, terörizme meşruiyet sağlamaz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Destekleyene de sağlamaz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Güzel mi? Burası güzel. Hiç bir güvenlik kaygısı da temel hak ve özgürlüklerin gasbedilmesine dayanak yapılamaz. (CHP sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Doğru.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Doğru.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, PKK terör örgütünün işlediği cinayetler için, siz, 6 milyon oy almış bir siyasi parti grubunu burada hedef gösterirseniz, onların Meclis dışındaki can güvenlikleriyle de oynamış olursunuz.

METİN YAVUZ (Aydın) – HDP’nin avukatı mısın?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ya, HDP hiç eleştirilmeyecek mi? HDP hiç eleştirilmeyecek mi?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben haklının yanındayım; sen haklı ol, senin de yanında olayım.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Siz, ittifak yapıp bu partilileri atma meselesini...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yani AK PARTİ eleştirilebilir, HDP hiç eleştirilemez!

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim, kayıtlara geçti.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitirmedim.

BAŞKAN – Bir kez daha söz vermeyeceğimi söyledim. 5 sefer söz verdim Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Nerede 5 sefer verdin ya?

BAŞKAN – Farkında değilsiniz.

Peki, son bir kez daha söz veriyorum, son kez.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Engin Bey, HEP’lileri siz attınız SHP’den ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Son söz: Orta yerde bir terör var, mücadele edilmesi gereken terör örgütleri var.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Anayasa’ya hüküm koyalım “Madde 5: HDP eleştirilemez, HDP’ye söz söylenemez, bunu da CHP olarak biz destekleriz.” diye koyalım Anayasa’ya bir hüküm.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Bunlarla hep birlikte mücadele edelim ama bu teröristlerin işledikleri cinayetlerden kendimize bir siyasi çıkarım elde etmeye, bunu siyaseten kullanmaya çalışmayalım. “Terörü istismar ediyorsunuz.” dediğim budur.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teröristin cenazesine gitmek istismar değil midir, bunun için bir sözünüz yok mu sizin? (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var, söyledim ya. Çok ayıp!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ne diyorsunuz? Cenazesine gitmekle ilgili bir şey söyleyin, teröristin cenazesine gidene ilgili bir kelam edin Allah rızası için de biz de dinleyelim! Hadi, dinleyelim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teröristin cenazesine giden yok, ayıp ediyorsun! Hareket çekme bana! Hareket çekme bana!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teröristin cenazesine gidene ilgili bir kelam edin Allah rızası için, başka bir şey istemiyoruz!

ENGİN ALTAY (İstanbul) - “Teröristin cenazesine gitmedim.” diyor adam, “Gitmedim.” diyor adam; bırakın ya! Kaldı ki kimsenin dışarıdaki insani yaklaşımlarla taziyeye gitmesi de sizin meseleniz olmaz, olmamalı. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Altay.

Sayın Muş, buyurun...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Yanlış yerden girdin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne yanlış ya? Terörist mi bunlar?

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Destekliyorlar.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, bu HEP’lileri siz attınız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – O zaman Mithat Sancar’ı oraya oturtmayın kardeşim. Mithat Sancar oradan Meclisi yönetiyor, oturtmayın o zaman. Ayıp ya! (CHP sıralarından alkışlar)

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Ya, kuliste de bize böyle yaklaşmıyorlar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Gidin, dövün bunları; hadi, kalabalıksınız, bunların hepsini dövün!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ya, işi karıştırma. İşi karıştırdın.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Senin oylarınla oturuyor orada, senin oyunla oturuyor!

METİN YAVUZ (Aydın) – İşiniz gücünüz demagoji!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, SHP’nin içinden...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bakın, bir Grup Başkan Vekili ayakta, konuşmak için bekliyor hem de sizin kendi Grup Başkan Vekiliniz. Müsaade edin.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Arkadaşlar, sakın olalım.

BAŞKAN – Buyurun.

4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi, öncelikle, biz AK PARTİ'li Grup Başkan Vekilleri, elimizde bir terazi var, kimin ne işleyip işlemediğini ölçmüyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, ayar çekiyorsunuz, millete ayar veriyorsunuz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İkincisi: Burada milletvekilimize “Terörist sensin.” diye ifade kullandı Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, kullandım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Milletvekilimiz öyle bir şey söylemedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, bir dakika, milletvekilinin ne dediğine bak.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu sözleri size iade ediyorum, hepsini size iade ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de sana iade ediyorum!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kusura bakma, böyle bir şey yok!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Terörün peşine takıldın.” dedi bana.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Demedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Terör örgütünün peşine takılmışsınız.” dedi, aynı şey.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – “Terörist” demedi kimse size, “terörist” demedi size. Bütün, aynılarını size iade ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Siz de FETÖ'nün peşine takıldınız, alayınız. Hayret bir şey ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Altay'a bu ifadelerin tamamını iade ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de sana ettim, 2 misli hem de.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İkinci konu şu: Şimdi, tartışma... Burada bir iddia ortaya atılıyor, iddiaya cevap veriliyor; Sayın Altay çıkıyor, âdet hâline getirmiş, bizim gruba dönüp ayar vermeye çalışıyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, kaç Fatiha okuduğunu söylüyor adam. Onlara ne ya?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kusura bakma, cevabını onlar verebilir ya, kendilerini savunabilirler, siyasette bulunuyorlar; size avukatlık vazifesi mi verdiler?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok ayıp ya, çok ayıp!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Her oturumda Sayın Altay bunu yapıyor. Dönüp bizim grubumuza ayar vermeye çalışıyor. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, ben doğrunun yanındayım.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Az önce ayardan bahsediyordunuz, bunu yapmayın; Sayın Altay, bunu yapmayın. Kusura bakmayın...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne yapıp yapmayacağımı sana mı soracağım? Bak, şimdi de bana ayar veriyor; HDP'ye ayar bitti, bana veriyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Grubumuza dönüp fırça atmaya çalışıyorsunuz ya! Böyle bir şey olur mu?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne fırçası ya? Adamları sorgulayamazsınız. Ayıp ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Terörü istismar ediyorlar. Her kim ki terörü istismar ediyorsa Allah bin belasını versin. [AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP ve HDP sıralarından alkışlar (!)]

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Âmin, Allah bin belasını versin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yüz bin versin, yüz bin versin!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Âmin.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İkinci konu: Şimdi, değerli milletvekilleri, burada bir çocuktan bahsediliyor. Bakın, bizim hiçbir çocuğa, Türkiye Cumhuriyeti devletinin altında yaşayan hiçbir evlada -8 yaşında, 10 yaşında, 15 yaşında- silah dayama gibi bir şeyi kabul etmemiz mümkün değil. Aradım, teyit ettim diyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Dayamışsınız ya, dayamışsınız işte.

OYA ERSOY (İstanbul) – Artık saklanmıyor zaten.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Mümkün değil, kabul etmeyiz, edemeyiz; bunu alenen söylüyorum. Fakat Eren Bülbül’ü birileri katletti arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Katleden kim? Kim katletti bu çocuğu? PKK’lı teröristler.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ceylan Önkol’u kim katletti?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi siz insanların taziyesine katılırsınız, cenazesine katılırsınız... Ankara Kızılay’da otobüs bekleyen annenin karnındaki çocuğu katleden PKK’lı teröristin cenazesine omuz verirsiniz siz siyasi tavrınızı onlardan yana koyarsınız; bunu söylemeyecek miyiz? (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bizim burada kimseye “Sen teröristsin.” diye bir ifademiz olmadı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Eleştirmeyecek miyiz yani?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Söylediğimiz şu... Söylediğimiz şu...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne bağırıyorsunuz!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sen de eleştir, sen de eleştir ki normale gelsin. Her siyasi parti iyi olsun yani.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Nasıl istiyorsanız öyle anlayın.

Söylediğimiz şu: Şimdi burada bütün partiler siyaset yapıyor. Türkiye’de siyaset zemininde herkes talepte bulunabilir. Meşru alanda taleplerini dile getirebilir ama siz bir taraftan “Meşru alanda siyaset.” diyeceksiniz, diğer taraftan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım sistemi...

MEHMET MUŞ (İstanbul) - ...Diyarbakır il binasının önünde anne diyor ki: “Evladımı buradan götürdüler.” (HDP sıralarından gürültüler) Anne diyor ki: “Evladımı buradan götürdüler.” Onları görmeyeceksiniz, kör olacaksınız, sağır olacaksınız...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Onları siz duyun, siz..

OYA ERSOY (İstanbul) – Berkin’in annesine küfredene söyleyin bir laf.

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Bağırma! Bağırma!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Biz bunu dile getirince de “Siz bu insanlara terörist diyorsunuz.” diyeceksiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz hiç kimseye, hiçbir partiye “terörist” demedik, demeyiz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var, dediniz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ama şunu ifade ederiz: Terörle aranızda mesafe koyun deriz, terör örgütünü lanetleyin deriz ama meşru zeminde taleplerinizi iletin, meşru zeminde siyaset yapın.

Bakın, bizim ilçe başkanlarımızı, il başkan yardımcılarımızı PKK terör örgütü katletti.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hamile kadınlar cezaevlerinde düşük yaptı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Güneydoğu’da, Şırnak’ta il başkan yardımcımızı katlettiler, ilçe başkanlarımızı katlettiler. Bu anlamda mücadele eden bir siyasi partiyiz. Kusura bakmayın, bunların bilinmesi lazım.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Muş.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, HEP’lileri SHP attı.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, müsaade eder misiniz. Yani bu bir müzakere zemini olmaktan çıkıyor ama ne olursa olsun burayı kapatmayacağım. Onu da size söyleyeyim. Onun için lütfen, Grup Başkan Vekillerinden de rica ediyorum. Yani söyleyeceklerini söylesinler ama üslubu içerisinde.

Buyurun Sayın Oluç.

5.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, FETÖ’nün siyasi ayağının ortaya çıkarılması, acılar yaşanmasın diye mücadele edilmesi, demokratik siyaset zemininde sorunların çözümü için adım atılması gerektiğine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, şimdi, bakın, size bir şey sorulduğu zaman cevap veremediğinizde hep aynı şeye başvuruyorsunuz.

METİN YAVUZ (Aydın) – Niye cevap veremiyoruz?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Niye cevap veremeyeceğiz?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bu iyi bir usul değil.

Birinci soru şuydu: Bu yargılanan terörle şube müdürü meselesiydi. Ortaya çıktı, yargılandı, size dosya numarasını da verdim. Cumhurbaşkanı müşteki ha!

Bakın, ben bize burada bir şey söylemiştim. Demiştim ki: Mesela sizin vekilleriniz arasında kimin Fetullah’la beraber fotoğrafı varsa onlar kendilerini affettirmek için en fazla bize bağırın, hakaret eden, saldıranlardır.

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Ne alakası var!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ve hâlâ da aynı şeyi söylüyorum. Neden bunu rahatlıkla söylüyorum? Çünkü siz siyasi ayağı ortaya çıkarmadınız. Siyasi ayak sizin gövdenizin içinde. Şimdi, bu, bir.

İki: FETÖ’yle ilgili, iltisaklı olan hangi emniyet mensupları varsa onlar bize yönelik en ağır saldırıları yapıyorlar. Muhaliflere yönelik en ağır saldırıları yapıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım sistemi...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Neden? Çünkü kendilerini affettirmek istiyorlar. Onlar henüz atılmamış...

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Ne alakası var?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - 33 bini atıldı, İçişleri Bakanı 33 bin kişiyi attı. İçinden atılmamış olanlar da kendilerini affettirmek için bize saldırarak kendilerini kurtarmaya çalışıyorlar. Bunu da söyleyeyim, kayıtlara geçsin.

Şimdi, bu Emniyet Müdürü böyle birisi. 10 yaşındaki çocuğun başına silah dayamışlar oraya giden polisler. Ya, Berkin Elvan'ı kim öldürdü? Örnekleri saymaya devam edeyim mi? Ceylan Önkol nasıl öldü? Uğur Kaymaz ne oldu?

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Yasin Börü'ye ne oldu?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Şimdi, bunları söylerken aslında utanarak, sıkılarak söylüyorsunuz.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ölülerini mi yarıştıracamız?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Sayın Yayman, siz bunları benden daha iyi biliyorsunuz.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Biliyorum. Onun için yakıştıramıyorum size.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, Roboski ne oldu, Roboski?

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ölülerini mi yarıştıracamız?

BAŞKAN – Sayın Yayman, lütfen, karşılıklı değil...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Şimdi niye bunları söylüyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez açıyorum...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Acıları yarıştırmak için değil; bizim acımız daha fazla, sizinki daha fazla, daha az, daha az demek için değil; bu acılar yaşanmasın, bunun için mücadele edelim, demokratik siyaset zemininde bu sorunların çözümü için adım atalım diyoruz.

Ben, dün, burada açık teklifte buldum Meclis kürsüsünde bütün siyasi partilere. Bunun yolu budur. Demokratik siyaset konuşacak, tartışacak, birlikte çözüm yolu bulacak. Sayın Muş'un diliyle olmaz bu. Sayın Muş'un dili dağa çıkışları artırır.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Allah, Allah!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Sayın Muş'un dili demokratik siyaseti ortadan kaldırır, etkisiz hâle getirir. Biz ise demokratik siyaset etkili olsun, gelin bu sorunu birlikte çözelim diyoruz. Bir daha bunu teklif ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Evet, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Ünal Çeviköz, İstanbul Milletvekili. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sonra söz veririm size.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sonra söz vermenizin bir anlamı yok. Sonra söz vermenizin bir anlamı yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Konuşmacıyı çağırdım Sayın Muş. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İsmim zikredilerek bana sataşmada bulunuldu.

BAŞKAN – Bakın, sisteme arkadaşlar girmişler. Ben buradan sizin söz isteyip istemediğinizi göremiyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, yirmi dakika sonra aynı tartışmayı başlatmanın bir manası yok. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başlamayız ya.

BAŞKAN - Siz söyleyin, kayıtlara geçsin

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hatip kürsüde, böyle bir usul yok efendim.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, o sırayı bozan siz, çözüm süreçlerini bombalayan siz, demokratik siyasetten bahseden siz; nasıl oluyor bu?

BAŞKAN – Sayın Çeviköz, biraz bekleteceğim, müsaade edin. (CHP sıralarından gürültüler)

Buyurun Sayın Muş.

6.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, demokratik siyasete değil, dağa ve teröre karşı olduklarına ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sanki biz demokratik siyasete karşıymışız gibi bir ifadede bulundu. Ama biz dağa karşıyız, teröre karşıyız; bunu bilirsiniz. (CHP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, lütfen dikkat edilsin. Böyle şey olmaz ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Millî meselelere dönelim, Libya Anlaşması var.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) *KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- *Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155) (Devam)*

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çeviköz.

CHP GRUBU ADINA AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi hakkında Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Libya'da 2011 yılında Muammer Kaddafi'nin devrilerek ülkenin parçalanmasından bu yana geçen sekiz yılda ne çatışmalar sona erdi ne iktidarın bu ülkeye müdahalesi eksik oldu. 2011 yılında Libya'ya müdahaleye yeşil ışık yakan iktidar, bugün hatalarından ders almadan aynı çizgiye devam ediyor. Ülkede 2011-2015 yılları arasında süren çatışmaların 17 Aralık 2015'te Fas'ın Suheyrat kentinde imzalanan Libya Siyasi Anlaşması ve bu Anlaşmaya referansla aynı ay içinde alınan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2259 sayılı Kararı'yla yatıacağı umuldu ancak çatışmalar şiddetlenerek devam etti ve Libya'daki bölünmüşlük derinleşti.

Bugün Libya'daki tablo kabaca şu şekildedir: Bir yanda Başbakan Fayed Al-Sarraj liderliğinde Trablus'taki Ulusal Mutabakat Hükûmeti ve bunun karşısında yer alan Libya Ulusal Ordusunun Komutanı Halife Hafter liderliğinde ülkenin doğusunu büyük oranda kontrol eden Tobruk Hükûmeti. Bu bölünmüşlük ülke içinde, silahlı güçlerden kurumlara kadar uzanan geniş bir yelpazede etkisini göstermekte. Ancak Libya'daki durum sadece bu iç bölünmüşlikle açıklanamaz. IŞİD ve Ensar El Şeria gibi El Kaide uzantılı örgütlerin faaliyet gösterdikleri Cezayir, Çad, Sudan, Mısır, Tunus, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan gibi bölge ülkelerinin aktif bir şekilde taraf oldukları; Fransa, İngiltere ve İtalya gibi Avrupa ülkelerinin müdahil oldukları, Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya gibi küresel güçlerin de ağırlıklarını her geçen gün daha fazla hissettirdikleri kaotik bir savaş sahasıdır Libya. Türkiye Aralık 2015'te imzalanan Libya Siyasi Anlaşması'na kadar ülkedeki saflaşmada, Trablus'ta İhvan'ın etkin olduğu grupların yanında yer aldı, Katar ve -el-Beşir devrilene kadar da-Sudan'la aynı doğrultuda hareket etti. Hafter ise Mısır, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Fransa ve Rusya'nın aktif desteğini aldı, almaya da devam ediyor.

Libya'da durum böylesine karışık ve tehlikeliyken Türkiye'nin Libya denklemi "yangına benzin döktüğü" görüşünü destekleyen bulgular giderek çoğalıyor. İşte, böyle bir ortamda gündemimize gelen ve bugün üzerinde konuşmakta olduğumuz Güvenlik ve Askerî İşbirliği Mutabakat Muhtırası'nın

onaylanmasına karşıyız. Neden karşı olduğumuzu, hem Türkiye’de kamuoyuna daha net ve açık şekilde anlatmak hem yüce Meclisimizde anlamak istemeyen çevrelerin de anlamasına yardımcı olmak amacıyla huzurunuzdayım.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi 2011 yılında, Libya’daki çatışmaları yatıştırmak ve ülkede huzur, barış ve istikrarı sağlamak amacıyla 2 önemli karar aldı. Bunlar, 1970 ve 1973 sayılı Kararlardır. 1970 sayılı Karar’ın (9)’uncu paragrafı Libya’ya yönelik geniş kapsamlı silah ambargosunu düzenlerken Birleşmiş Milletlere üye bütün devletlere önemli sorumluluklar yüklemektedir. Bu karar uyarınca Libya’ya silah satışı, ihracı ve transferi yasakken, Türkiye’den Libya’ya gemiler ve uçaklar dolusu silah, SİHA ve zırhlı araçlar gönderildiğini Birleşmiş Milletler kayda geçirmiştir. Şüphesiz bunun anlamı şudur: Türkiye, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Libya’ya ilişkin kararlarını ihlal etmektedir. 1973 sayılı Karar’daysa söz konusu silah ambargosuna uyulup uyulmadığını gözlemleyip raporlaması için bir uzmanlar veya bilirkişiler heyeti oluşturulmaktadır. İşte, bu uzmanlar heyetinin hazırladığı raporlarda Türkiye’nin Libya’daki yangına nasıl benzin döktüğünü bütün çıplaklığıyla anlatılmaktadır.

Şimdi soruyorum: Bir yandan uluslararası hukuka dayalı meşruiyet tezleri ileri sürerek “Libya’nın Birleşmiş Milletler tarafından tanınan hükûmetiyle anlaşma imzaladık, ne var bunda?” diye soracaksınız ve bu hükûmetle anlaşmalar imzalamayı haklı göstermeye çalışacaksınız, öte yandan aynı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kararlarına aykırı hareket ederek Libya’ya silah ambargosunu delip silah göndereceksiniz. Bu nasıl bir uluslararası hukuk anlayışıdır? Bu keyfî uygulamalara dayalı dış politika anlayışı ülkemizi ne yazık ki dünyanın neredeyse en yalnız ülkelerinden biri hâline getirmiştir. Türkiye buna layık değildir değerli milletvekilleri.

İktidar, İhvan dayanışmasıyla Libya’daki yangına benzin dökmeye devam ettikçe bunun ağır maliyetleri olacak, bu maliyeti de halkımız ödeyecektir. Biz bu şekilde dar görüşlü, ideolojik ve taraf tutan, ülkemizi yalnızlaştıran politikalara karşıyız, onay vermeyeceğiz ve neden onay vermeyeceğimizi de ülkemizin, yurttaşlarımızın üzerine yüklenecek maliyetlerinin neler olacağını da kısaca sıralamak isterim:

1) Libya’daki savaş uzayacak ve ülkeye istikrar gelmesi gecikecektir, Türkiye bunu mu istemektedir?

2) Doğu Akdeniz’deki gerilim daha da artacaktır. Yumuşak güç kullanmayı beceremediğini anlayan iktidar savaş tellallığıyla neyi hedeflemektedir?

3) Mısır, Fransa ve Rusya başta olmak üzere, Hafter’i destekleyen ülkelerle, sanki mevcut dış politika sorunlarımız yetmiyormuş gibi, yeni ve büyük sorunlar yaşayacağız. Dış politika sorun çözmek için midir, yoksa sorun yaratmak için mi?

4) IŞİD ve Ensar El Şeria başta olmak üzere, El Kaide uzantılı örgütler kendileri için elverişli ortamı Kuzey Afrika’da daha da genişleteceklerdir. Libya’ya gönderilen silahların bu örgütlerin eline geçtiğine ilişkin raporlar vardır. İktidar bu gelişmeye destek veren taraf olarak görülmeğe gurur mu duymaktadır?

5) Türkiye, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarını defalarca ihlal eden ülke konumuna düşecek ve ağır ithamların muhatabı olacaktır. Suriye’de desteklenen grupların işlediği suçlar bir insanlık suçu olarak görülürken ve ileride Türkiye’yi ciddi olarak sıkıntıya sokabilecekken, bunları temizlemek yerine şimdi başka suçlamalarla karşı karşıya gelmek mi istenmektedir?

6) Türkiye, Libya’ya ilişkin diplomatik süreçlerden daha fazla dışlanacaktır. Bu konuda bir soru sormayacağım. Zira, zaten Türkiye’de mevcut iktidar artık “diplomasi” denen kavramın tamamen dışındadır. Onun için dışlansa ne yazar dışlanmasa ne yazar?

7) Libya, örtülü silah satışları için bir pazar hâline dönüşecek, bu da küresel güvenliği tehdit edecektir. Böyle bir silahlanma yarışını mı arzuluyoruz?

8) Libya'daki istikrarsızlık Kuzey Afrika'daki diğer ülkelere de yayılacaktır. Suriye bataklığı yetmedi, Libya'da bu kadar hevesle yeni bir iç savaşa taraf olmaya hazırlanılıyor. Peki, bundan sonraki hedef neresidir?

9) Libya pazarı Türk şirketlerine tamamen kapanacaktır. Hatırlanacağı üzere, 2011 yılından önce Türk şirketleri Libya'da milyarlarca dolarlık iş hacmine sahipti. Yarın öbür gün Libya'da iktidarın değişmesi hâlinde kiminle iş yapmayı sürdüreceğiz?

Değerli milletvekilleri, Libya'daki çatışmalara taraf olmanın maliyetleri bu kadar yüksekken, Trablus Hükümetiyle imzalanan Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası, iktidarın, taraf tutan politikasının dozunu artırmak istediğini göstermektedir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bölgemizdeki yangına benzin döken bu mutabakat muhtırasına olumlu bakmamız mümkün değildir.

Öncelikle, 27 Kasım'da Akdeniz'de Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat'la birlikte imzalanan bu mutabakat Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine 14 Aralıkta getirildi, 16 Aralıkta da Dışişleri Komisyonunda görüşüldü. İktidar, bu mutabakatı Türkiye'nin çıkarları öyle gerektirdiği için değil İhvan kardeşliği öyle gerektirdiği için yüce Meclise sunmuştur. Başka bir ifadeyle, Türkiye mecbur kaldığı için değil, her an devrilebilecek Trablus Hükümeti mecbur kaldığı için bugün bu mutabakatı konuşuyoruz. Hükümetin yanlış politikalarının faturasını ödemekte olan halkımızın şimdi bir de evlatlarının Libya'daki savaşa gönderilmesine biz seyirci kalamayız.

Değerli milletvekilleri, söz konusu mutabakat birçok muğlak, ucu açık ve Türkiye'yi Libya'daki savaşın doğrudan tarafı kılacak ifadelerle donanmıştır. Bunları da bu işin ne kadar çarpık olduğunu anlatmak için sırasıyla dikkatlerinize sunmak isterim. Mutabakat Muhtırası'nın 3'üncü maddesinde yer alan tanımları, Libya'nın yıllardır iç savaş yaşayan bir ülke olduğunu hiç aklımızdan çıkarmadan değerlendirmemiz gerekir. Gönderen taraf "kabul eden tarafa personel, malzeme ve teçhizat gönderecek taraf" olarak tanınmaktadır. Türkiye'nin Libya'ya askerî yardım göndermesinin önünü açan bu tanım, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1970 sayılı Kararı'na aykırıdır.

"Misafir personel, taraflardan herhangi birinin bu mutabakatın uygulanması amacıyla diğer tarafa gönderdiği personel veya savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahısları ifade eder." denmektedir. Bu ifade de yer alan "savunma ve güvenlik kuruluşları" tanımlanmadığı gibi "sivil şahıslar"ın kimler olacağı da belirsizdir. İktidarın, savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar örtüsü altında, şiddetli bir iç savaşın yaşandığı Libya'ya birtakım paramiliter unsurları konuşlandırmak için kendisine alan açma çabasından çok ciddi endişe duyuyoruz.

İmzalanan metin, askerî nitelikli bir mutabakat muhtırası olmasına ve iş birliği alanlarının büyük kısmının da güvenlikle yakından ilişkili olmasına rağmen, sanki Libya'ya muharip güç gönderilmeyecekmiş görüntüsü verilmektedir. Ama uluslararası basına bakıyorsunuz, hatta daha bugün Çin kaynaklarından gördüğümüz kadarıyla hâlen, şu anda Libya'da Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının bulunduğu dair çok ciddi raporlar yer almaktadır.

Ama daha vahim bir durum var değerli milletvekilleri, bu mutabakat muhtırasının Türkçe metninde yer alan "sivil şahıslar" ifadesi muhtıranın İngilizce metninde geçmiyor. Uluslararası anlaşma metinlerinin dahi iktidarın hilelerinden kaçamadığını gösteren bu durum resmen bir skandaldır. Kandırılmaktan muzdarip iktidar, şimdi de kendi Parlamentosunu kandırmak istemektedir. Bu bir uluslararası hukuk ihlalidir ve sırf bu nedenden ötürü bu mutabakat muhtırasının, değil onaylanmak, derhâl geri çekilmesi gerekir.

Devam ediyorum. "Hibe" kelimesi "Bir malzeme veya hizmetin bağışlanmasını veya bedelsiz devrini ifade eder." şeklinde tanımlanıyor. Türkiye'nin, Libya'daki çatışmanın taraflarından birine askerî nitelikte bir malzeme veya hizmet bağışlaması veya bedelsiz devri söz konusu oluyor. Hatta "hizmet" kelimesinin tanımına bakarsak, Türkiye Trablus'taki hükümete, mülkiyeti elde olmak kaydıyla

kara, deniz, hava araç gereç, silahları, bina ve eğitim üssü tahsis edebilecek. Bu tanım Türkiye'nin Ulusal Mutabakat Hükûmetine savaş uçağı ve savaş gemisi başta olmak üzere bir çok askerî aracı tahsis etmesine olanak tanımaktadır.

İktidarın ne yapmak üzere olduğunun farkında mısınız değerli milletvekilleri? Türkiye'nin Libya'daki Ulusal Mutabakat Hükûmetine askerî personel, malzeme ve teçhizat göndererek ülkedeki savaşa doğrudan müdahalesine zemin hazırlamakla ülkemizdeki ekonomik kriz unutturulmaya çalışılıyor. İhvancı gruplar çocuklarımızın kanlarıyla kurtarılmaya çalışılıyor. Bir kez daha söylüyorum, bunun için verecek canımız yok.

Bu mutabakat uyarınca çeşitli gizlilik derecelerine sahip bilgi ve malzeme de Trablus Hükûmetiyle paylaşılacak. Savaş hâlinde ve çok zayıf olan bir hükûmete askerî ve stratejik önemdeki gizli bilgileri vereceksiniz. Peki, bu Hükûmet yarın devrildiğinde, verdiğiniz bilgilerin güvenliğini kim sağlayacak?

Değerli milletvekilleri, Mutabakat Muhtırası'nın "İstihbarat" başlıklı 8'inci maddesi uyarınca Türkiye, Ulusal Mutabakat Hükûmetine birçok taahhüdün dışında operasyonel iş birliği taahhüdünde de bulunuyor, hem de bu iş birliğinin kapsamını " tarafları hedef alan ulusal güvenliğine yönelik tehditler" ve " tarafları karşılıklı ilgilendiren bölgelerdeki güvenlik gelişmeleri" ifadeleriyle bir hayli de geniş tutuyor. Başka bir ifadeyle neredeyse güneşin altındaki her şey Trablus'taki İhvanlılara operasyonel istihbarat desteğı verilmesini sağlayabilir. Bu mudur dış politika, bu mudur hukuk, bu mudur Türkiye'nin menfaatlerini gözetmek? (CHP sıralarından alkışlar)

8'inci maddenin (4)'üncü fıkrası da şu şekilde: "Çalışma ilkeleri alanında danışmanlık hizmeti vermek, istihbari ve operasyonel faaliyetlerin koordinesini sağlamak için yeterli sayıda personel Türkiye ve Libya'daki Savunma ve Güvenlik İş Birliği Ofisi bünyesindeki ilgili kurumlar tarafından atanır." deniyor. "Görev tanımı ve personel sayısı gibi diğer hususlar düzenlenecek protokolle belirlenir."miş. Bu nasıl bir ifadedir değerli milletvekilleri? İlgili kurumlar hangileridir, belli değil; ofise atanacak personel ne iş yapacak, belli değil. Sayısı daha sonra protokolle belirlenecek. Bakınız, danışmanlık hizmeti ve istihbari ve operasyonel faaliyetlerin koordinesi kisvesi altında Türkiye'den Libya'ya birtakım paramiliter güçlerin, hatta Suriye'nin İdlib vilayetindeki yabancı savaşçıların sevk edilmesine neden olabilecek bu düzenleme, bölgenin güvenliği için çok büyük bir tehdit oluşturmaktadır ama sadece bölgenin değil, Türkiye'nin ulusal güvenliği için de fevkalade büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Zira, iktidara yakınlığı bilinen "SADAT" isimli özel güvenlik şirketinin Libya'ya savaşçı gönderebileceğine ve İdlib'deki savaşçıların Libya'da görüldüklerine ilişkin, uluslararası basında haberler bolca yayımlandı. Bu haberler Türkiye'yi, Suriye'de olduğu gibi, tüm uluslararası toplum önünde de yeni yeni suçlamalarla yapacaktır. Bu mudur Türkiye'ye layık görülen?

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası, Libya'nın egemenliğine ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin, Libya'daki savaşı sona erdirmeyi amaçlayan 1970 sayılı Karar başta olmak üzere, aldığı bütün kararlara aykırıdır. Uluslararası hukuk önemlidir, uluslararası hukuku önemseydiğimi özellikle burada tekrarlamak istiyorum. Çünkü "Daha evvel başka ülkeler için alınmış olan birtakım Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarını başkaları ihlal ediyorsa o zaman Türkiye'de ihlal eder." anlayışı fevkalade yanlış bir anlayıştır. Çünkü, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası hukuka saygın bir aktör olması için çalışıyoruz ve bunu arzuluyoruz. Bunu düşünmeyenlere de bu şekilde düşüncelerini tavsiye ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bundan daha önemlisi "Ülkemizin çıkarlarına aykırıdır." dedik. Üstelik "Misafir personel, misafir öğrenci, savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar örtüleri altında da Libya'ya askerî kuvvet sevk etmenin önu açılıyor." dedik. Türkiye'den Libya'ya uçak ve gemilerle zaten gönderilmekte

olan silah, cephane, İHA, SİHA ve BMC üretimi zırhlı araçların sevkiyatının hız kazanmasına da bu mutabakat metni zemin hazırlıyor. Trablus'taki hükûmete şimdiye kadar gönderilen teçhizattan daha fazlasının gönderilmesi amaçlanıyor. İktidar, Suriye'de olanlardan hiç ders almamış, bölgemizde akan kanı da umursadığı yok. Ancak bu mutabakatla “Doğu Akdeniz'deki çıkarlarımızı koruyacağız.” aldatmacasıyla halkımızı kandırmanıza biz asla müsaade etmeyeceğiz. Libya'ya asker gönderme konusunun bir beka sorunu olmadığına, bu argümanın halkımızın nezdinde bir karşılık bulmadığının öğrenildiğini düşünüyorduk. Fakat görüyoruz ki bu anlayıştan hâlâ vazgeçilmemiş. Halkımızın bütün evlatlarının canı kıymetlidir. İnsanlarımızın huzur ve güvenliklerinden daha büyük bir beka da yoktur. (CHP sıralarından alkışlar) Bugünkü askerî yardım yapacağımız Libya, Kıbrıs'ta yanımızda duran bağımsız ve egemen Libya değildir, vekil güçlerin etkisinde, iç savaş içinde olan bir ülkedir. Türkiye eğer Kıbrıs'tan kaynaklanan ahde vefasını göstermek istiyorsa bunu Libya'daki iç savaşa müdahil olmayarak, Libya'nın toprak bütünlüğünü savunarak gösterebilir. Ülkemizin menfaatlerini mi korumak istiyorsunuz? O zaman, Libya'daki savaşa taraf olmayın. Libya'ya silah ve savaşçı göndermeyin. Fikriniz sorulmadıkça başka ülkelerin iç işleri hakkında fikir vermekten bile kaçının.

Diyelim ki bu teklif onaylandı ve Libya'ya uçak veya gemi gönderdiniz, Türk gemi ve uçaklarını vurma emri veren Hafter kuvvetleri de bize saldırdı. Ne yapacaksınız? Onun için, Cumhuriyet Halk Partisi olarak son kez uyarmak isteriz:

1) Bu kanun teklifini geri çekin, yoksa Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararının ihlal edilmesini onaylamış olacaksınız.

2) Bu kanun teklifini geri çekin, yoksa ihvan saplantınız yüzünden evlatlarımızın uzak coğrafyalarda ölümüne neden olacaksınız.

3) Bu kanun teklifini geri çekin, yoksa Türkiye'nin, bölge ülkeleri Rusya ve Fransa'nın karşımızda olacağı bir savaşa girmesine yol açacaksınız.

4) Bu kanun teklifini geri çekin, yoksa ileride tarih önünde sorumlu olacaksınız.

Siyasi tarihimizde söylenen en önemli sözlerden biridir: “O zaman sizi biz bile kurtaramayız.”

Hepinize saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Volkan Bozkır buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin olarak AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi bu vesileyle saygıyla selamlıyorum.

Anlaşmanın detaylarına girmeden önce dünyada hâlihazırda birçok ülkede sorunlar yaşanıyor ve bölgesel ve küresel barış ve istikrar çok sıkıntılı bir dönemden geçiyor. Latin Amerika'da Şili, Bolivya ve Venezuela'da; Asya'da İran, Hong Kong ve Keşmir'de; Avrupa'da Fransa, İspanya, Birleşik Krallık'ta yaşananlar gerçekten tedirginlik yaratıyor. Belçika, Hollanda, İsveç, İspanya ve İtalya'da hükûmet kuramama sıkıntıları var.

Avrupa Birliği eskiden cazibe merkeziydi ancak şu anda üye ülkelerinin sorunlarını karşılayamaz bir noktaya gelmiştir ve bundan da önemlisi, özellikle Doğu Akdeniz, Suriye, Irak, İran, Kuzey Afrika ağırlıklı olarak yeni bir düzen, geleceğe yönelik yeni dengeler oluşturulma çabaları da sürmektedir.

Türkiye olarak bu gelişmeleri yakinen takip ediyoruz. Burada tabiiyle izlenebilecek 2 tür politika var. Bir tanesi, eskiden olduğu gibi, bırakalım olaylar devam etsin, gelişmelere göre sonuçlarına bakalım, ona göre bir tutum alalım, nehrin akışından ayrılmayalım, kurulu düzenin izinde yürüyelim,

dış politikada çok az sayıda konuyla iştigal edelim, dış işleri mensupları olarak bu konulardan başka konulara kesinlikle el atmayalım. Bu bir politika ve uzun zamandır da Türkiye’de uygulanan bir politikaydı ama bugün Türkiye başka bir şey uyguluyor ve başka bir politika uyguluyor.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Hangisi doğru?

VOLKAN BOZKIR (Devamla) – Dış politikadaki gelişmeleri izlemek yerine, artık sorunların çözümünde mutlaka danışılan, kararlarda rol alan ve oyun kurucu rolündeki bir Türkiye sahnede güçlü bir şekilde yerini almış bulunuyor.

Suriye’de gerçekleştirilen Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı Harekâtları sonucunda ülkemizin güneyinde bir terör koridoru oluşturulması planları nasıl akamete uğratıldıysa Libya’yla varılan bu son 2 mutabakat bu çerçevede çok büyük önemi haizdir ve önümüzdeki yıllarda atılan tüm bu adımların değeri daha da net olarak anlaşılacaktır.

Libya’yla imzaladığımız, Akdeniz’de deniz yetki alanlarının sınırlandırılmasına ilişkin Mutabakat Muhtırası’nın aralık ayı başında yüce Meclisimizde büyük bir destekle onaylanmasıyla bu konuda birlikte hareket etme irademizi tüm dünyaya duyurduk. Varılan bu tarihi nitelikteki ve son derece önemli mutabakatla Doğu Akdeniz’de ülkemizin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin ve Libya’nın mevcudiyetini ve egemenlik haklarını görmezden gelenlerin planlarını da akamete uğrattık.

Köklü tarihi, kültürel ve akrabalık bağlarımız Libya’yla derin ilişkiler geliştirmemize imkân sağlamıştır. Libya’nın gönlümüzde ayrı bir yeri vardır. Onay süreci tamamlanan Deniz Yetki Alanlarının Sınırlanılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası’yla artık denizden de komşu olduğumuz Libya’da güvenlik ve istikrar sağlanacak -bu ülkeyle siyasi ilişkilerimizi daha da geliştirmeye yarayacağına ötesinde- bölgede sağlanacak istikrarda -demin bahsettiğim- bütün bu kurulması planlanan yeni düzenin ve yeni oyunun bizim arzu etmediğimiz şekilde gerçekleşmesinin önüne âdetâ bir set çekecektir. Libya’yla güvenlik ve askerî iş birliğimizi geliştirme amacına matuf bu muhtıra da Libya’lı kardeşlerimizin uzun yıllardır hasretini çektiği kalıcı barış ve istikrara kavuşması için meşru Hükümet tarafından yürütülen çabaların aslında desteklenmesi amacıyla atılmış çok önemli bir adımdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, Libya’da 2011 yılından bu yana yaşanan ihtilafa son verilmesi amacıyla Birleşmiş Milletler öncülüğünde yürütülen geçiş sürecini desteklemektedir. Esasen, Libya’daki sürecin başından bu yana da ülkemiz her zaman Libya halkının ve halkı temsil eden meşru aktörlerin yanında yer almıştır. 2011 yılındaki Libya’daki Geçiş Konseyini ve 2012’de seçimle iktidara gelen Millî Genel Kongreyi de bu amaçla destekledik. 2014 yılında çatışmaların sona erdirilmesi için Libya’da tüm taraflara çağrıda bulunmamız da bu anlayışımızın bir tezahürüdür.

Hatırlayacağınız üzere, 2014’ün sonunda Birleşmiş Milletlerin kolaylaştırıcılığında başlayan müzakerelerde de tüm taraflara müzakerelere katılma çağrısında bulunduk. Günümüzde bu müzakereler sonunda oluşturulan ve Fas’ın Süheyrat şehrinde 2015 yılında imzalanan Libya Siyasi Anlaşması’nın ardından Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kararıyla oluşturulan Başkanlık Konseyi ve Libya’daki geçiş sürecini yönetmesi için yetkilendirilen Sayın Fayez Saraç Başkanlığındaki Ulusal Mutabakat Hükümetiyle ilişkilerimizi yakın iş birliği içinde yürütmekteyiz. Ne var ki, Libya Siyasi Anlaşması’nın imzalanması ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Ulusal Mutabakat Hükümetini tek meşru yapı olarak tanımmasının ardından Libya’daki sorunlar sona ermemiştir. Libya Temsilciler Meclisi üyeleri arasında görüş ayrılıkları ortaya çıkmıştır, üyelerin bir kısmı Tobruk’ta, diğer bir kısmı da Trablus’ta toplanmaktadır.

Geçtiğimiz son sekiz aya baktığımız da ise, Libya gündemini meşgul eden başlıca konu, ülkenin doğusunu gayrimeşru şekilde hâkimiyeti altında bulunduran, kendinden menkul, Libya Ulusal Ordusu Komutanı Halife Hafter’e bağlı unsurların Trablus’taki meşru hükümeti devirmeye yönelik çabalarıdır. Gerçekten geçmişî son derece şaibeli noktalarla dolu olan bu Hafter, çözüm çabaları devam ederken

ve Libya'lılar arasında geniş bir mutabakatın sağlanması amacıyla Birleşmiş Milletler gözetiminde Ulusal Kongre toplanması hazırlıkları ileri bir aşamaya varmışken ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin Libya'da bulunduğu sırada Trablus'a yönelik saldırıları başlatmıştır. Aslında sadece bu bile Güvenlik Konseyi kararlarının uygulanmasına ve Libya'da millî iradenin tecelli etmesine mâni olmayı hedeflediğinin en güzel göstergesidir.

Başta Mısır ve Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere bazı ülkeler tarafından desteklenen Hafter'e bağlı unsurlar aylardır sivil, kadın, çocuk ayırımı gözetmeksizin yerleşim yerlerini, mülteci barınma merkezlerini, hastaneleri, fabrikaları, havalimanlarını hedef almaktadır ve Hafter'in saldırıları nedeniyle yüz binlerce kişi insani yardıma muhtaç hâle gelmiştir; keza on binlerce kişi ülkeyi terk etmek zorunda kalmış, yüzlerce kişi hayatını kaybetmiş ve yaralanmıştır. Nisan ayından bu yana Trablus'ta yaşanan çatışmalarda Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre 1.100 kişi hayatını kaybetmiştir, bunların 106'sı sivil ve 286'sı sivil olmak üzere 5.558 kişi yaralanmıştır. Uluslararası Göç Örgütü verilerine göre de çatışmalardan ötürü yerlerinden edilmiş kişi sayısı 119.925 olarak kaydedilmiştir. Trablus'un güneydoğusundaki Tacura ilçesinde bulunan göçmen kampı hava saldırısıyla bombalanmış, 600'ü aşkın düzensiz göçmenin barındığı bu kampta 53 kişi hayatını kaybetmiş, 130 kişi yaralanmıştır.

Bunları niçin söylüyorum? Bütün bu durum hem Libya hem komşuları için, aslında tüm bölge için ciddi bir tehdittir ve dünyadaki terör örgütleri Afganistan'da yer bulamadıkları zaman başka ülkelere gelmişlerdir, Suriye'ye gelmişlerdir, Irak'a gelmişlerdir, yine, bir boşluk bulduklarında Libya'ya da gelmişlerdir. E, bugün, Libya'da, Libya'nın özellikle güney bölgelerinde, başta DEAŞ terör örgütü olmak üzere, çok kapsamlı etkinlikler, faaliyetler ve insan kıyımı yaşanan olaylar bulunmaktadır. Bütün bunlar Hafter'e bağlı güçler ile Ulusal Mutabakat Hükümeti arasındaki bir çatışma ortamından âdetâ güç bulmaktadır. Dolayısıyla Türkiye olarak bizim burada yapmak istediğimiz, Birleşmiş Milletler ve bütün uluslararası camia tarafından tanınmış olan Ulusal Mutabakat Hükümetine her türlü eğitim, yardım, bilgi aktarımı sayesinde orada bunlarla mücadele edebilecek güçleri oluşturmalarına yardımcı olmak ve bu sayede de Libya'nın istikrara ve barışa kavuşmasını ve terörün veyahut da Hafter tipi güçlerin dünya sahnesinde yer almasını önleyecek bir noktaya gelmesidir.

Demin burada bahsedildi, Hafter petrolü kontrol ediyor. "Çöl" dediğiniz o bölgeler aslında önemli bölgelerdir ama netice olarak biz bütün bu güce sahip Hafter'in yerine Trablus'a sıkışmış Ulusal Mutabakat Hükümetini neden destekliyoruz? Aslında, bu, tabii, cevaplanması gereken bir soru çünkü haritaya bakıp haritada kırmızı alanları Hafter'e ayırıp "Ne kadar çok kırmızı alan var." yeşil alanları Ulusal Mutabakat Hükümetine ayırıp "Ne kadar az yeşil alan var." diyerek bu sorunu anlamak imkânına sahip değiliz. Libya'da kilometrekare başına 4 kişi düşer ama Trablus'ta kilometrekare başına 25 bin kişi düşer. Dolayısıyla, "Trablus Libya'dır, Libya da Trablus'tur." denildiği zaman olayı daha yakından görme imkânına sahip oluruz. Dolayısıyla, Trablus ne kadar, uluslararası toplumun, Birleşmiş Milletlerin tanıdığı bir Ulusal Mutabakat Hükümetinin elinde kalırsa o kadar, bölgede, Libya'da istikrar ve huzur devam edebilir.

Ayrıca, Libya'da petrol üretim tesislerinin önemli bir bölümünün Hafter'in elinde olması çok fazla da bir şey ifade etmemektedir çünkü petrol ihracatı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları çerçevesinde Trablus'ta bulunan ulusal petrol şirketi tarafından yönetilmektedir ve elde edilen gelir de Libya Merkez Bankasında toplanmaktadır. Hafter bunu değiştirebilmek için çok büyük çaba sarf etmiş ama başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere muhtelif ülkeler tarafından bu çabaları engellenmiştir.

Biz, Türkiye olarak, başından beri, Libya'daki sorunun askeri bir çözümünün mümkün olmadığını ve mevcut sorunların ancak Birleşmiş Milletler himayesinde Libyalı tüm kesimlerin katılımıyla ve bizzat Libyalılar tarafından yürütülecek bir siyasi süreçle kalıcı bir çözüme kavuşabileceğini savunageldik. Uluslararası camiaya da Libya'daki tüm muhataplarımıza da bu yönde mesajlar verdik ve vermeye de devam edeceğiz.

Biz, başından itibaren savaşı değil, diplomatik çabaları destekledik, bu çabalara aktif olarak katıldık ve destek sağladık.

Son olarak, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu vesilesiyle New York'ta toplanan Güvenlik Konseyine, sürekli üye 5 üyenin ve onun dışında da Türkiye ve gerekli ülkelerin katıldığı, İtalya, Almanya, Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri ve Afrika Birliği temsilcilerinin katıldığı, "P5 artı 5" diye tabir edilen konferansa katıldık. Bunun akabinde de Almanya'nın girişimiyle, Libya'da kalıcı bir ateşkes sağlanması ve siyasi sürece geri dönülmesi için, Birleşmiş Milletler himayesinde, Libyalılar arasında yürütülecek görüşmeler için -uygun zemine ulaştırmak amacıyla- Berlin'de başlatılan sürecin de aktif bir üyesi olarak görev alıyoruz. Bu diplomatik çabalar, Berlin süreci şayet olumlu sonuçlanabilirse, başından beri sergilediğimiz bu yapıcı tutum ve ülkede ateşkesin bir an önce sağlanması, bir anlamda gerçekten Türkiye'nin önemli katkılarının da bir tezahürü olacaktır. Berlin toplantıları şayet başarıya ulaşırsa, Berlin süreci Libya'yla ilgili önemli bir noktaya gelirse, ateşkes, siyasi sürece dönüş, güvenlik reformu, ekonomik reformlar gibi konular da bu şekilde ele alınacaktır.

Benden önce söz almış bazı milletvekillerimizin Türkiye'nin Libya'daki çatışmalara taraf olacağı yönündeki iddialarını da gerçekten anlamakta zorluk çekiyorum. Türkiye, Libya'da meşru Hükûmete yönelik saldırılar karşısında meşru Hükûmetin yanındadır. Bunun "Çatışan taraflardan birinin yanında yer almak" şeklinde nitelendirilmesi gerçekten kabul edilmesi ve anlaşılması mümkün olmayan bir yorumlamadır. Ve bu son derece yanlış ve tehlikeli emsallere yol açabilecek bir değerlendirmedir. Libya'da -kalıcı barışın tek yolu- siyasi sürece geri dönülebilmesinin önündeki temel engel Hafter'in sürdürdüğü maksimalist yaklaşım ve saldırganlıktır. Biz, uluslararası camiaya mevcut durumun sürdürülemez olduğunu vurguluyoruz, bir an önce ateşkes sağlanabilmesi için Hafter'i cesaretlendirecek adımlardan uzak durulması gerektiğini telkin ediyoruz. Benden önce bu kürsüden söz alan çok değerli meslektaşlarımın, milletvekillerinin ifade ettiği şekilde de, Hafter'i Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak da cesaretlendirmekten kaçınmamız önem arz etmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Suriye konusunda yaptığımız gibi, 500 bin Suriyelinin kanına girmiş, sözde, Suriye rejiminin başındaki Beşar Esad'la el sıkışma yarışına giren bazı milletvekillerimizin bu kez de gidip Hafter'le el sıkışma yarışına girmeleri gerçekten kabul edilemez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sözlerimin sonuna gelmeden önce bir hususa daha burada değinmek istiyorum. Benden önce söz alan konuşmacılar arasında yıllarca Dışişleri Bakanlığı bünyesinde birlikte görev yaptığımız, politikalar ürettiğimiz, ülkemizin yararına gerçekten önemli çabalar sarf ettiğimiz arkadaşlarımız da var fakat benim daha önceki dönemlerde de -ben 4 dönemdir milletvekilliği yapıyorum- yine bu Mecliste birlikte görev yapmaktan onur duyduğum büyükelçilik yapmış meslektaşlarım bu kürsülerde hitap ettiler, bu Mecliste görev yaptılar fakat şöyle bir şeyi anlamakta güçlük çekiyorum: Aşağı yukarı AK PARTİ hükûmetleri zamanında büyükelçilik unvanını almış, müsteşar yardımcısı olmuş, çok önemli büyükelçiliklerimizde görev yapmış bu arkadaşlarımızın, ben hasbelkader, bulunduğum görevler itibarıyla buldukları yerlerden gönderdikleri kriptoları da bizzat okumuş birisi olarak, o zaman, o görevler sırasında Hükûmetimizin dış politikalarını son derece destekleyen, hatta bu politikaları daha da ileriye götürmek için çaba sarf eden durumlarını gözlemledim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bunu her zaman söylüyorum, ben AK PARTİ hükümetleri zamanında büyükelçi oldum, müsteşar yardımcısı oldum, müsteşar oldum, milletvekili oldum, Dışişleri Komisyonu Başkanı oldum, Bakan oldum. (CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Maceracılığa 2012’den sonra başladınız da o yüzden.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben duyamıyorum, lütfen...

VOLKAN BOZKIR (Devamla) - Benim buradan konuşurken, bunları söylerken bir sıkıntım yok ama bu çok değer verdiğim, aile dostu olduğum arkadaşlarımın çok büyük bir sıkıntı içinde olduğunu tahmin ediyorum. Çünkü o zaman, daha görevdeyken başka şeyleri söyleyip emekli olduğunun ertesi günü gelip milletvekilliğinde “Bu iktidarın dış politikasını kınıyorum.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Bu iktidar dış politikayı bilmiyor.” “Bu iktidar dış politikasıyla ülkeyi felakete götürüyor.” demeyi ben aslında hem izana sığdıramıyorum hem de bu arkadaşlar adına da üzüntü duyuyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sizden önceki Bakan ne yaptı?

BAŞKAN – Sayın Gürer, hoş geldin!

VOLKAN BOZKIR (Devamla) – Bu sözlerle birlikte sözlerimin sonunda şu hususları belirtmeyi arzu ediyorum. Gerçekten, bu anlaşmalarla birlikte Libya’da uluslararası meşruiyete sahip Hükümetin ülkenin içerisinde bulunduğu güvenlik tehditleriyle başa çıkabilmesi için ihtiyaç duyduğu disiplinli ve kurumsallaşmış güvenlik güçlerine sahip olabilmemesini teminen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası’nın yüce Meclisimiz tarafından ivedilikle onaylanarak yürürlüğe girmesi önem taşımaktadır.

Konuşmamda yüce Meclisin dikkatine getirmeye çalıştığım hususlar çerçevesinde AK PARTİ Grubu olarak bu mutabakat muhtırasına destek veriyoruz ve olumlu oy kullanacağız. Yüce Meclisimizin değerli mensuplarının da ülkemizin Doğu Akdeniz’de ve Kuzey Afrika’daki çıkarlarının etkili bir şekilde korunması ve kollanması amacıyla her zaman gösterdikleri birlik ve dayanışmayı bugün bir kez daha ortaya koyacaklarına inanıyorum.

Bu temenniyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, buyurun.

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hatibi dinledik, konuşmalarının arasında, partimizi temsilen konuşan Aydın Milletvekilimiz Aydın Adnan Sezgin Bey’in ifadelerine istinaden “Büyükelçiyken yapmadığımız eleştirileri siyasete girdikten sonra...”

BAŞKAN – Açık satışma var, söz verebilirim kürsüden.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama hangisini kastetti?

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – 69’a göre söz istiyoruz efendim. Sayın Sezgin konuşacak.

BAŞKAN – Tabii, tabii, buyurun Sayın Sezgin.

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Çok teşekkür ederim.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – İYİ PARTİ’yi kastetti; CHP’yi kastetmedi, İYİ PARTİ’yi kastetti.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Orayı mı kastettiniz?

BAŞKAN – “Arkadaşlar” dedi efendim, Sayın Çeviköz’ü de kastetti bana göre.

VI.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- *Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, İstanbul Milletvekili Volkan Bozkır'ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dışişleri Komisyonu Sayın Başkanının ifadelerini dinledik. Evvelemerde, kendisinin memuriyeti biraz unuttuğu kanaatindeyim. Evet, şerefle Türkiye Cumhuriyeti devletini devletin büyükelçisi olarak temsil ettik. Ben kendi adıma örnek vermek istiyorum: Moskova Büyükelçiliğim sırasında Suriye ihtilafıyla ilgili olarak görüşlerimi, o dönemin hükümetinin görüşlerine aykırı olmasına rağmen, çok açık bir şekilde ifade ettim ve o dönemde dile getirdiğim eleştirileri çeşitli yollarla -bunun yöntemleri vardır, onu bir gün anlatırım size- açıkça, sözle, şifahen ve yazılı olarak...

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – En çok biz biliyoruz o yöntemleri, sadece siz bilmiyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Kılıç, lütfen...

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Belki bütün kriptoları ve telgrafları okumamıştır Sayın Bozkır. Bugün ne düşünüyorsam orada hepsini dile getirdim.

Roma Büyükelçiliğim sırasında da Türkiye'nin, Libya konusunda ciddi hatalar yaptığını, fevkalade vahim eleştirilere tabi tutulduğunu, Dışişlerinin görüşlerini de aşan yanlışlar içine girdiğini defaatle yazdım ve bunun bir ölçüde düzeltilmesini de sağladım.

Onun için, Sayın Bozkır'ın, özellikle Dışişleri Komisyonu Başkanı olarak ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Başkanlığına aday bir arkadaşımız olarak bu Mecliste yanlış, doğru olmayan... Başka bir kelimeyi kullanmamak için bu tabirleri kullandım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Uzatma yapmıyorum, iki dakika...

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Açıkçası, Sayın Bozkır'a bu yaklaşımı, bu tarzı, bu tutumu yakıştıramadım ve mesleki geçmişiyle de bağdaştıramadım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ses gelmiyor Başkanım, biraz ses verin ne olur. Cebinizden paramı gidiyor Başkanım? Ne olacak, ha öyle konuşmuş ha böyle.

BAŞKAN – Elektrik gidiyor, elektrik. Soruyorsunuz ya elektrik paralarını sonra.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Saygılarımı sunarım. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çeviköz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz iki dakikadır, uzatma yapmıyorum.

4.- *İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, İstanbul Milletvekili Volkan Bozkır'ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, diplomatlar olarak Meclis gündemimizi bu şekilde, kendi aramızdaki tartışmalarla meşgul etmekten dolayı hakikaten üzüntü duyuyorum, bunu başışlamanızı diliyorum.

Ancak Sayın Bozkır'ın bazı ifadelerine elbette yanıt verilmesi gerekiyor çünkü şahsımla ilgili de kullandığı bazı ifadeler var. Bir kere, her şeyden evvel, bir devletin temsilini yapan büyükelçi yazdığı kriptolarda ne ifade ederse etsin, bunlar, uzun bir süre gizlilik gerektiren bilgilerdir. Ben de Sayın Bozkır'ın yazdığı kriptoları okudum ama benim meslek terbiyem, onun yazdığı kriptolardaki ifadeleri söylememe izin vermiyor. Bu bir. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

İkincisi: Aile dostu olmamız, meslektaş olmamız, bütün bunların hepsi fevkalade güzel ifadeler ancak şunu da belki söylemekte yarar var: Devleti temsil ettiğiniz zaman devletin ali çıkarlarını sonuna kadar savunursunuz. Bugün farklı siyasi partilerde görev yapıyor olmamız, benim devleti temsil ettiğimi ve devletin çıkarlarını gözetdiğimi gösteriyor. Ama Sayın Bozkır'ın bugün iktidar partisinde yer alması, demek ki bütün kariyeri boyunca iktidarı temsil ettiğini gösteriyor. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Çok teşekkür ederim.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155) (Devam)*

BAŞKAN – Evet, şahıslar adına ilk söz Sayın Emrullah İşlerin.

Buyurun Sayın İşler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 155 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi hakkında şahsım adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Meclisimiz, bugün, iki ülke arasındaki mutabakat muhtırasını oylayacaktır. Bu münasebetle, Türkiye'nin Akdeniz'deki enerji politikaları ve dış politikası açısından tarihî bir oturum gerçekleştirmekteyiz. Türkiye, Akdeniz'de mavi vatani müdafaa etmek, enerji arzı güvenliğini sağlamak ve oyun kurucu aktör olmak için ciddi bir mücadele içindedir, Libya'daki Ulusal Mutabakat Hükûmetinin Akdeniz'de önemli bir müttefikidir. Dolayısıyla Ulusal Mutabakat Hükûmetinin yanında durmak, Akdeniz'deki hak ve çıkarlarımız açısından bir zorunluluktur. “Türkiye'nin Libya'da ne işi var?” şeklinde eleştiriler duymaktayız. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal İtalyanlara karşı Libya'nın müdafaası için neden oraya gittiyse bugün biz de aynı ruhla Libya'da olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Zira, Türk devleti, Akdeniz'de Türkiye'ye parmak sallayanlara karşı yanımda duran Libya halkına destek olmayıp da Akdeniz'de Türkiye'nin haklarını gasbemek isteyenlerin safında bulunan Hafter'in Trablus'u ele geçirmesine seyirci mi kalacaktı? Yine, muhalefetten bazı vekillerin “Trablus Hükûmeti cihatçıdır.” şeklinde açıklamalarını üzülerken duyduk. Türkiye'nin müttefiki olan Başkanlık Konseyi, 2015 yılında Birleşmiş Milletler öncülüğünde devam eden müzakereler sonucu ortaya çıkan Libya Siyasi Anlaşması'ndan doğan ve Birleşmiş Milletlerin Libya'nın meşru otoritesi olarak tanıdığı, uluslararası tanınırlığı olan siyasi yapıdır. “Trablus yönetimi cihatçıdır.” şeklinde, uluslararası basından alıntılama yapmak suretiyle Türkiye'nin Libya politikasını eleştirmek, en basit bir ifadeyle, dikkatsizliktir. Zira, tanımlamalarına itibar edilen uluslararası basın, PKK ve PYD gibi terör örgütlerini “kahraman” olarak takdim etmektedir. İlla da Libya'da “Kim kimdir?” diye merak ediyorsanız, açın, Birleşmiş Milletlerin kararlarına bakın. Hem illa da Libya'da bir cihatçı arayacaksanız, Hafter'in komutanlarına bakmanız yeterli olacaktır çünkü Hafter saflarında

savaşan çok sayıda radikal komutan ve militan bulunmaktadır. Örneğin “Mahmut el Verfalli” isimli komutan, uluslararası mahkemelerce mahkûm edilmiş radikallere sadece bir örnektir. Ayrıca, bunun yanında, Hafter’in en büyük destekçisi Medhalilerdir -bilmiyorum duydunuz mu bu ismi ama- bunların Suudi Arabistan tarafından desteklenen aşırı örgütler olduğunu, Selefi görüşlere sahip kimseler olduğunu buradan hatırlatmakta fayda görüyorum.

Öte yandan, sizin “cihatçı” diye suçladığımız, Ulusal Mutabakat Hükûmetine bağlı Mısırata güçleri, 2016 sonunda, 2017’de Sirte’de DEAŞ’çılarla mücadele ederken, sizin “laik” ve “seküler” dediğiniz Hafter, onlara karşı Cufra’da harekete geçmiştir. DEAŞ’a karşı Libya’da gerçek mücadeleyi yürüten, Ulusal Mutabakat Hükûmetine bağlı güçlerdir.

Bir diğer ifadeyle, Türkiye, Libya’da uluslararası meşru bir hükûmetle muhataptır. Ona bağlı askerler ise hiyerarşik düzenli askerî birliklerdir. Buna karşı Hafter’e destek verenler, darbeci bir lider ve ona bağlı radikal, düzensiz ve paralı, silahlı gruplarla muhataptır. Türkiye ise uluslararası meşruiyeti haiz bir hükûmetle muhataptır. Türkiye, attığı bu adımla Libya’da iç savaşın bir parçası olmamaktadır, Libya’da demokratik ve sivil bir yönetim altında bir güvenlik sektörü reformu için Ulusal Mutabakat Hükûmetine destek vermektedir.

Aslında Türkiye’nin Libya’ya ilişkin pozisyonunda kriz başladığı günden bu yana bir değişiklik olmamış, uluslararası toplumun mutabakatıyla çizilen meşruiyet sınırları dışına çıkılmamıştır. Bakın, 2015 yılı sonunda, bugün Hafter’i el altından destekleyenler de dâhil, bütün bölgesel ve küresel aktörler toplanarak Ulusal Mutabakat Hükûmetini Libya’nın meşru otoritesi olarak tanımıştır, Türkiye de bunlardan biridir. Hatta bugün Hafter’e alenen destek verenler dahi, uluslararası resmî platformlarda “Biz Ulusal Mutabakat Hükûmetini meşru muhatap kabul ediyoruz.” diyerek Hafter’in illegal bir milis lideri olduğunu kabul etmektedir. Ulusal Mutabakat Hükûmeti, 2016 yılı Mart ayında Trablus’ta göreve başlamış, Türkiye ve bütün dünya onu muhatap alacağını duyurmuştur. Ancak Akdeniz’de Türkiye karşıtı fiilî durum yaratmak isteyenler, meşru bir hükûmet yerine, illegal bir milis liderin kendileri için daha elverişli bir muhatap olduğunu düşünerek onu el altından desteklemeye başlamıştır.

Burada Birleşmiş Milletlerin ambargosu dile getirildi. Yıllardır bu ambargoya rağmen Hafter’e her türlü silah desteğini verenlere karşı bir çift sözünüz oldu mu? (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Muhalefet vekillerine soruyorum: Türkiye karşıtı denklemde, sırf daha elverişli olur diye altına imza attıkları tüm anlaşmalar hilafına, illegal bir milis lideri illegal bir biçimde destekleyenlere karşı ne yapmamızı bekliyordunuz?

Altını çizmek gerekir ki Türkiye’nin asıl hedefi, Libya’da krizi derinleştirmek değil, çözümdür. Biraz önce, burada, Türkiye’nin diplomatik etkinliklerde olamayacağı, yer alamayacağı ifade edildi. Hâlbuki şu an devam eden bir Berlin Süreci var, o dahi dile getirilmedi konuşma yapılırken. Bu münasebetle, devletin ilgili birimleri, Berlin’de Libya krizinin çözümü için devam eden müzakerelere iştirak ederek büyük konferansın hazırlıklarını sürdürmektedir. Türkiye, Libya’da askerinin demokratik yönetimin kontrolünde olduğu, siyasi iradenin toplumsal talepleri temsil ettiği, meşru bir siyasi sistemi hem Libya’nın hem bölgenin istikrarı ve Türkiye’nin hak ve çıkarları için zorunlu görmektedir. Berlin’de dile getirdiği bu görüşüne hiçbir aktör itiraz edememektedir, zira Türkiye bu görüşlerinde haklıdır.

Bu münasebetle, kısaca tekrar ifade etmek gerekirse: Yanlış kaynaklardan yanlış bilgilere dayanarak Türkiye’nin Libya politikasını eleştirmeyin. Ciddi ve yerinde bir eleştiriniz varsa zaten dikkate almaktan çekinmeyiz, sizden de memleket menfaatine olarak bunu bekleriz. Türkiye, Libya’da doğru yerde durmakta, doğru aktörlerle Türkiye menfaatine iyi işler yapmaktadır. Uluslararası meşruiyeti haiz Ulusal Mutabakat Hükûmetiyle imzaladığımız bu anlaşmanın Libya’da istikrarın sağlanmasına ve kurumsal altyapının güçlendirilmesine katkı sağlayacağına inanıyor ve tüm dostlarımızı da Libya’ya

bu konuda destek olmaya davet ediyoruz. Mutabakat muhtirasının yürürlüğe girmesi güvenlik, askerî eğitim ve öğretim, savunma sanayisi, terörizm ve yasa dışı göçle mücadele, lojistik alanında iş birliği, haritacılık alanında iş birliği ile askerî planlama, tecrübe aktarımı gibi konularda Libya'yla iş birliğimizin daha ileri seviyelere taşınmasının hukuki altyapısını oluşturacaktır.

Öte yandan, muhtıra hem Libya'da istikrarın sağlanmasına ve kurumsal altyapının güçlenmesine hem de ülkemizin Doğu Akdeniz ve Kuzey Afrika bölgesindeki çıkarlarının korunmasına ciddi katkı sağlayacaktır.

Biraz önce, Mustafa Kemal Atatürk'ün Trablus'ta görev yaptığını ifade ettim. "Orada ne işimiz var?" diyenlere bu soruyla cevap verdim ama burada biraz önce yapılan konuşmada öyle bir tavır sergilediler ki tam bir teslimiyetçi tavır. "Size sorulmadıkça hiçbir şeye karışmayın, görüşünüzü bildirmeyin." dediler. Ya, hiç, Mustafa Kemal'i anlamadınız mı? Mustafa Kemal'in dış politika vizyonunu hiç okumadınız mı?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sen okumamışsın, sen!

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – 1934'te o zamanın kıt imkânlarıyla Balkan Paktı'nın kurulmasına öncülük eden kimdir? Mustafa Kemal değil midir?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yemen'e de gitti, Yemen'e de mi gidelim?

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – 1937'de Sadabat Paktı'nın kurulmasına öncülük eden kimdir? Mustafa Kemal Atatürk değil midir? Bugün Mustafa Kemal Atatürk yaşasaydı bizim izlediğimiz politikanın aynısını izlerdi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Desene, Viyana kapılarına yürüyeceksin yakında!

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Ne oldu, rahatsız mı oldunuz Sayın Gürer?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Niye rahatsız olalım?

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Bakınız, "İhvanıcı" suçlaması yapılıyor. O zaman şu soruyu sormamız lazım: Biz Libya Siyasi Anlaşması'nın ortaya çıkarmış olduğu Ulusal Mutabakat Hükümetiyle muhatap oluyoruz. Bunları İhvanıcı olmakla suçluyorsunuz. O zaman, bunları destekleyen bütün uluslararası toplum İhvanıcıları mı destekliyor? Bu soruya cevabınız ne olacak, onu merak ediyorum doğrusu.

HACI TURAN (Ankara) – Veremez, veremez!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kaddafi dirilse de sizi bir anlatsa!

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Bakınız, Türkiye başından beri Libya'da siyasi çözümden yana oldu ve Özel Temsilci atandıktan sonra ilk ziyaretimizi doğu tarafına yaptık. O zaman Temsilciler Meclisi Başkanı olan -şimdi de olan- Akile Salih'le ilk görüşmemizi yaptık 2014 yılında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İşler, bir dakika ek süre veriyorum, tamamlayınız.

Buyurun.

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Ve onlara şunu söyledik, dedik ki: "Biz Libya'da herkese eşit mesafedeyiz. Libya'da siyasi bir kriz var. Çözüm istiyoruz, çözümün de diyalog yoluyla olmasını öneriyoruz. Dış müdahalelere karşıyız ve Türkiye olarak ara buluculuk yapmaya hazırız." ama ellerinin tersiyle ittiler, dediler ki: "Birleşmiş Milletler süreci var, biz onu destekliyoruz." Biz de Türkiye olarak dedik ki: "Biz de BM'nin sürecini destekliyoruz, girişimini destekliyoruz." Peki, biz destekledik, her türlü desteği verdik, Suheyraat Anlaşması öncesinde ve sonrasında da bugüne kadar da destek veriyoruz. Ve bugün, Siyasi Anlaşma'nın ortaya çıkarmış olduğu Ulusal Mutabakat Hükümetini de destekliyoruz.

Resmî muhatap, meşru muhatap budur; Libya’da 2 hükûmet yoktur, tek bir meşru Hükûmet vardır, karşısında terörist, darbeci bir lider vardır, onun paralı askerleri vardır. Biz Ulusal Mutabakat Hükûmetini desteklerken siz kimleri destekliyorsunuz Allah aşkına? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biz bu güvenlik ve askerî iş birliği anlaşmasının hayırlı uğurlu olmasını diliyoruz her iki ülke için.
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sizin kimi desteklediğinizin önemi yok, Parlamentonun iradesi önemli burada, Parlamentonun iradesi önemli. Haddinizi bilin!

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Evet, Parlamentonun iradesini biraz sonra yapılacak oylamada göreceğiz.

Ben şahsım adına, bu mutabakat muhtırasının lehinde oy kullanacağımı ifade eder, hepimizi saygıyla selamlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, konuşmalar tamamlanmıştır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Parlamentonun iradesine bakacaksınız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin lütfen...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Parlamento sayısal bir mesele değildir, idari bir meseledir.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Sayın Altay’a söz verdim.

Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Konuşmasının birkaç safhasında ayrı ayrı sataştı. Birincisi: Herhâlde, hatibimizin yaptığı konuşmayı kastederek -biz öyle anladık- “Mustafa Kemal Atatürk’ü anlamadınız mı?” sözünü Cumhuriyet Halk Partisine bir satışma olarak...

BAŞKAN – Genel Kurula söyledi gibi geldi bana.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, bize söyledi.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Niye size söyleyin?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İlâveten “Biz merkezî yönetimi destekliyoruz, siz kimi destekliyorsunuz?” sorusuyla kamuoyunun da kafasında istifham yaratacak bir algı oluşturdu.

İki dakika cevap hakkı talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Tabii.

Siz mi?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ünal Bey, efendim.

BAŞKAN – Sayın Çeviköz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Çeviköz, diplomatik bir dille, satışmaya mahal vermeden...

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

5.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz’ün, Ankara Milletvekili Emrullah İşler’in 155 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine satışması nedeniyle konuşması

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Her şeyden evvel, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün izlediği dış politika ile AKP’nin izlediği dış politikayı bu şekilde mukayese edip sanki birbirini andırıyormuş gibi bir hava yaratılmasını kesinlikle kabul etmiyorum, fevkalade büyük bir haksızlık olarak görüyorum; bu bir. (CHP sıralarından alkışlar)

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Tam aynısı.

NURETTİN CANIKLİ (İstanbul) – Tam da aynısı.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (Devamla) – İkincisi: Biz dedik ki: “Bu bölgedeki ülkelerin iç işlerine ve kendi aralarındaki meselelere karışmayın; bu, Mustafa Kemal Atatürk’ün bize vermiş olduğu düsturdur.” Ama siz bunu yapmıyorsunuz. Siz bölgede her bulduğunuz fırsatta iç işlerine karışıyorsunuz, her bulduğunuz fırsatta ikili meselelerin içine giriyorsunuz.

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Amerika herkesin işine karışıyor da biz karışınca ne oluyor ya!

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bizim işimize karışanlara da bir cümle söyle ya!

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (Devamla) – Şimdi, bakan, şöyle bir durum var: “İhvan’ı destekleyenler kimlerdir?” diye sordunuz. Siz İhvan’ı nerede bulursanız destekliyorsunuz. Libya’da “Birleşmiş Milletlerin tanıdığı meşru hükûmettir.” deyip İhvan’ı destekliyorsunuz; Suriye’de, Birleşmiş Milletlerin tanıdığı meşru hükûmeti değil, muhalefeti, İhvancı olduğu için destekliyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu sizin gayet açık bir politikanız. Her yerde İhvan’ı desteklediğiniz o kadar net ki bunun için dünyada İhvan’ı başka kimin desteklediğini sormanıza gerek dahi yok.

Bir de Mustafa Kemal’le ilgili olarak son zamanlarda piyasada dolaşan bazı sözler var, onu da size hatırlatayım. “Sevr’i ters yüz ettik.” denilen ifadeyi kesinlikle tarih bilgisine sahip olmamak olarak yorumluyorum çünkü Sevr’i ters yüz eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarıdır, İsmet İnönü’dür, Lozan Anlaşması’dır. Tarihi ters yüz etmeyin. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir de temel coğrafya bilgisine ihtiyaç var. “Mısır’ın Libya’da ne işi var?” diye soruldu. Açın, haritaya bakın, ne işi olduğunu oradan çok net göürsünüz. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz’ün satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve Türkiye’nin tarihinin ve geldiği noktanın ortada olduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerlendirmelerimizi hem Komisyon Başkanımız hem de Emrullah Bey detaylı bir şekilde yapmıştır. Herkes meramını kamuoyuna anlatmaktadır. Fakat burada Sayın Cumhurbaşkanımızı kastetti sanırım Sayın Çeviköz.

Sayın Çeviköz, sizden biz tarih dersi alacak değiliz. Türkiye’nin tarihi ortadadır, Türkiye’nin geldiği nokta ortadadır.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Coğrafya da zayıf Başkan.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Kurtuluş Savaşı’nı topyekûn bir milletin nasıl verdiğini ve büyük bir destansı mücadeleyle bugünlere geldiğini, ortak bir değer olduğunu hepimiz kabul ederiz sanırım. Bir daha hatırlatmakta fayda buluyorum, sizden tarih dersi alacak falan da değiliz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Tam net çıkaramadık...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tutanaklara geçsin diye söylüyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, yavaş biraz.

Sayın Çilez...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Libya’da kimi desteklediklerini anlamadık ama Sayın Başkan.

BAŞKAN – Kayıtlara geçti Sayın Çilez.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Her yere salça olmaya gerek yok, diplomaside de böyledir bu iş.

(AK PARTİ sıralarından “milletvekiliyle doğru konuş, ne demek ‘salça olmak’” sesi)

Sayın Başkan, insanların bazen bir şeye gerçekten ihtiyacı olur, almazlar.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Türkiye'nin güney sınırında kim var, onu söylemedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tarih dersi de ihtiyaç olunup alınmayacak derslerden biri olarak tutanaklara geçsin. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhturasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155) (Devam)

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.38

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.55

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ**KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40’ıncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

155 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

1’inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE LİBYA DEVLETİ ULUSAL MUTABAKAT HÜKÜMETİ ARASINDA GÜVENLİK VE ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ MUTABAKAT MUHTIRASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 27 Kasım 2019 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Gruplar adına ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kamil Erozan.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konunun özüne girmeden bir hususu vurgulamak isterim. Rahatsızlık duyduğum için bu hususu vurgulamak istiyorum. Biraz evvel, Milletvekilimiz Aydın Adnan Sezgin konuşurken bu mikrofonlar otomatik olarak kapandı ve Cumhuriyet Halk Partisi sıralarından bir arkadaşımız “Niye sözü kesiliyor?” gibi bir yankı verdi. Ben, üzülerek söylüyorum Sayın Başkanım. Sayın Başkan “Burada elektrik harcanıyor.” dedi. Yani bu mikrofonlarda elektrik harcanıyor. Ben altmış sene evvel ilkokula giderken bize başka bir şey öğretiliyordu. En ucuz elektrik, en ucuz enerji tasarruf edilendir.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Aynen öyle.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Bunun da yolu boşa yanan ampulleri söndürmekten geçer.(İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bostancı dün yaptığı konuşmada “Bildiklerimizi paylaşmaya çalışıyoruz.” ifadelerini kullandı. Biz de bunu yapıyoruz ve emin olun, bunu sizden daha çok yapmak durumundayız. Bunun temel sebebi de muhalefetin ve bu meyanda İYİ PARTİ’nin sizin sahibi olduğunuz ve kontrol ettiğiniz medya kaynaklarına erişiminin bulunmamasıdır. İşte, bu nedenledir ki biz her fırsatı, sosyal medyayı ve tabii ki Türkiye Büyük Millet Meclisi Televizyonunu da bildiklerimizi halkla paylaşmak için yoğun bir şekilde kullanmaya çalışıyoruz. Bu paylaşımların bir hedef kitlesi de sizler ve özellikle iktidar partisidir. Zira pek çok defa, söylediklerimiz karşısında “Bunu da nereden çıkardınız?” türünden bilgi eksikliği temelinde gündeme getirdiğiniz sorulara muhatap oluyoruz. Bu sorulara verdiğim cevaplara aldığım yankı ise zaman zaman beni şaşırtıyor. Burada şöyle bir sorun olduğu kanaatindeyiz: Siz resmim bütününi göremiyorsunuz yani vatandaşlarımızın bir kısmının yoğun olarak aynı televizyon kanallarını, aynı gazeteleri okumalarından kaynaklanan sebeplerle, resmin bütünündeki netliği oluşturamadığımızdan, bizim size söylediklerimiz “Hayırdır inşallah!” dedirtiyor size.

Bugün de söylediklerim karşısında bazıları da şaşkınlık ifade edecekler, bundan eminim. Nitekim, bunun bir örneğini biz geçen hafta bu “KOC” meselesi üzerinden yani “Kürt kurtuluş güçleri” üzerinden söylediğimizde, Sayın Çavuşoğlu “Tercüme hatasıdır.” dedi, geçiştirdi. Şimdi söyleyeceklerim acaba ne hatasıdır, ona siz karar vereceksiniz.

Askerî iş birliğiyle ilgili olan mutabakat pek çok sakıncalı unsurlar içermektedir. Daha önce Libya Siyasi Anlaşması’nda iki taraf olarak masaya oturtulan güçlerden biri olan Hafter’in birliklerine bu anlaşmayla “terörist gruplar” yakıştırması yapılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti, Suriye’de bir başka ülkenin iç işlerine karışmanın sonuçlarıyla hâlâ uğraşırken yeni bir hatayı da Libya üzerinden yapmak üzeredir. Suriye’de sınır güvenliği tehdidinden hareketle müdahale edildiğini söylemek mümkün olsa da Libya’da yapılan Mutabakat Muhtırası sonrasında, Libya çöllerinde canı pahasına çarpışacak Mehmetçik’e âdeta davetiye çıkarılması beklenmektedir. Bunun sorumluluğu kime ait olacaktır? Her ne kadar Dışişleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı tarafından “Mutabakat kapsamında Libya’ya muharip asker bir güç gönderilmeyecek.” denilmiş olsa dahi “Dışişleri Bakanlığı memuru” dediğimiz o mahlukat bunu böyle okumaz: “Muharip asker göndermeyeceğiz.” demek, “Muharip sivil göndereceğiz.” demektir. Ona biraz önce arkadaşlarımız da değindiler. Buna mukabil Cumhurbaşkanımız daha da cesur davranıyor, Libya’dan talep gelirse asker ve askerî araç desteği gönderilebileceğini söylüyor. Bunun, Libya’ya uygulanan ambargo üzerindeki sonuçlarına da değindi; daha fazla uzatmamak için oraya girmiyorum. Oysa, Türk ordusunu yurt dışında görevlendirebilecek tek güç, gücünü tamamen millettten alan ve milletin temsilcilerinden oluşan Türkiye Büyük Millet Meclisidir; bunu yok sayıp, ülke içinde kaybedilen itibarı yeniden sağlamak adına politik maceralara yönelmek büyük riskleri üstlenmek olacaktır.

İzin verirseniz, söz konusu Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi’nin dört sakat tarafına değinmek istiyorum; bir tanesi teknik açıdan. Kanun teklifi olarak bu dağıtıldı bize. Anlaşma kaç sayfa? Anlaşma 40 sayfa. Burada ne kadar var? 11 sayfa var. 18 sayfa olan Arapça nerede? Yok. Burada Arapça bilen Komisyon üyeleri var, İngilizce bilen Komisyon üyeleri de var. Arapçası 18 sayfa, İngilizcesi 11 sayfa. Ama sonunda, biz onayladığımız zaman şu önümüzdeki 11 sayfayı onaylamayacağız, 40 sayfayı onaylayacağız. Bunun üstünde -bu sayfaları açarsanız- anlaşmanın altında 3 tane mühür var, bu mühürler ilkökul kitaplarındaki kenar süsü değil; burada Savunma Bakanlığının mührü var, Dışişleri Bakanlığının mührü var, Cumhurbaşkanlığının mührü var. Yani, buraya bu mühürleri basanlar bu metinlerin uygunluğunu tasdik etti ve bunu sizin huzurunuzda getirdi. Biraz evvel Sayın Çeviköz buna değindi, maalesef oraya dönmek durumundayım.

Bu anlaşmanın içine bakarsanız şöyle bir ifade yazıyor: “Güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar.” Ben şimdi soruyorum, bunu tasdik edenler bana lütfen bunun karşılığını, “güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar” ifadesini anlaşmanın Arapça ve İngilizcesinde gösterversinler. Yok. Yani, şunu mu bekleyeceğiz şimdi biz? Sayın Cumhurbaşkanının önüne gidecek, Sayın Cumhurbaşkanı bunu size geri gönderecek; bunu mu bekleyeceğiz? “Niye?” diyecek Sayın Cumhurbaşkanı; “Bu anlaşmalar birbirini tutmuyor kardeşim, bunu nasıl onayladınız Mecliste de bana gönderdiniz?” demeyecek mi Cumhurbaşkanı? Cumhurbaşkanı diyecek herhâlde. Peki, siz onaylayacak mısınız bunu, aynı “KOC” örneğinde olduğu gibi? Niye Türkçesinde var da öbürlerinde yok? Bunu kim yazdı, birisi kaçamak olarak mı ekledi bu cümleyi buraya? Biraz evvel “SADAT” denildi, “SADAT” değil sakat. Üstelik şöyle bir şey var: “Bu üç metin de eşit şekilde geçerlidir.” yazıyor anlaşmanın sonunda. Başka bir şey daha yazıyor, “Uyuşmazlık hâlinde İngilizcesi geçerlidir.” diyor. İngilizcesi ne bu ifadenin? Yok. Yine mi yeni bir şey öğrendiniz ben söyleyince? Eğer biliyorsanız bunu, niye buraya sevk ettiniz? Komisyondan nasıl geçti bu? Alın götürün Komisyona geri.

Hukuki açıdan -söylediğim bu teknik meseleydi- Libya Ulusal Mutabakat Hükûmetinin bir anlaşma yapması için mutlaka Meclisin onayı gerekir. Meclis yok, Meclis var ama orada değil, Hafter'in kontrolünde Meclis, Tobruk'ta. Dolayısıyla bunu geçiremiyorsunuz. Çakma bir onay sürecinden geçti bu anlaşma, Libya tarafında, çakma. Bunu orada Hükûmet onayladı, Hükûmetin onaylaması buna bir hukuki değer kazandırmıyor. Ulusal siyaset anlaşmasına uygun değil bu. Dolayısıyla sizin karşınızda her ne kadar meşru olduğu bilinen bir Hükûmet olsa da süreçler hatalı.

Askerî açıdan, metinde Libya'ya gönderileceği ifade olunan yeterli sayıdaki personel sayısını bana birisi söylesin. Nedir yeterli sayı? Meçhul. Başka bir ifade daha var, Türk Silahlı Kuvvetlerinden kimlerin ve hangi sayıda katılacağı meçhul olan tatbikatlardan bahsediyoruz. Yani Libya'yla müşterek tatbikatlar yapacağız. Buraya 50 kişi mi gidecek, 1.500 kişi mi gidecek? Buna kim karar verecek? Biraz evvel arkadaşlarımız değindiler "Bu acaba bir dolaylı tezkere midir?" diye. "Tatbikat yapıyoruz." diye çarşamba günü 1.500'ü yollarsanız sizin alınımız ak, "İş birliği protokolü çerçevesinde -veyahut-mutabakat muhtırası içerisinde bunu yapıyoruz." diyeceksiniz ama Mehmetçik arka kapıdan Libya'ya gitmiş olacak.

Siyasi açıdan, bir defa, bu anlaşmanın mavi vatanla uzaktan yakından hiçbir alakası yoktur. Dolayısıyla, bunu savunanların, o dosyayı açmalarını biz yadırgıyoruz. Bu mutabakat muhtırası bizce akıbeti tehlikeye girmiş ve iç savaşın taraflarından biri olan Libya'daki Müslüman Kardeşler rejimine verilmek istenen ideolojik ve askerî desteğin kılıfından başka bir şey değildir. Aklımıza gelen bir soru da var: Türkiye Cumhuriyeti kendi siyasi pozisyonunu güçlendiren deniz yetki alanlarına ilişkin bir mutabakat muhtırasına imza atmış olsa da neden Libya'nın iç siyasi dengelerini doğrudan etkileyecek bir iş birliği anlaşmasına girmemiştir? Bu iki anlaşma arasında acaba bir ilintili koşullandırma var mıdır? Yani Libyalılar "Deniz yetki alanları için mutabakatı imzalarız ama siz de askerî iş birliği anlaşmasını imzalayacaksınız." demişler midir? Üstelik bu anlaşmayla belki de -sözünü ettiğim, biraz evvel değindiğim- o ilintiden ötürü bir koşullandırma olduğu kanaatindeyim.

Buradaki en üzücü ve acı taraf şudur: Bize bu anlaşmalar millî bir politikanın ifadesi olarak getiriliyor. Hâlbuki bizim anladığımız millî politikalar, anlaşmaların onaylanması aşamasında gösterilmesi gereken bir dayanışma değildir. Bu anlaşmalar, bu tür anlaşmalar eğer millî nitelikliyse biz de tabii destekleriz ama bunun millîlik sıfatını edinebilmesi için, bunun oluşması açısından sizin muhalefetle görüşmüş olmanız lazım. Siz muhalefetle görüşmüyorsunuz, kendi bildiğinizi okuyorsunuz, ondan sonra buraya getirip masamızın üstüne koyduktan sonra "Bunun altını lütfen noter gibi tasdik edin." diyorsunuz. Bu bina noterlik değildir, biz de noter kâtibi değiliz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Özdemir.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum.

Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili olan, 2 boğazıyla dünyanın en önemli su yollarına sahip, Asya ve Avrupa Kıtalarını birbirine bağlayan, küresel sistem açısından tarihin her döneminde önemini koruyan, Balkanlar, Orta Doğu ve Kafkasya coğrafyasını kontrol edebilen bir alana sahiptir. Sahip olduğumuz bu eşsiz jeopolitik konum yüzlerce yıldır küresel hesapların tümünün merkezinde yer aldığımız gerçeğini karşımıza çıkarmaktadır. Hiç kuşku yok ki stratejik hesapların çakıştığı bu süreçte bizim açımızdan öne çıkan bölge, güney sınırlarımız boyunca uzanan tüm alanı, bilhassa da Doğu Akdeniz'i

kapsamaktadır. Doğu Akdeniz'in önemi sadece bu bölgede son yıllarda keşfedilen hidrokarbon yatakları sebebiyle değil, aynı zamanda bölgeye açılan Kerkük-Ceyhan ile Bakü-Tiflis-Ceyhan petrol boru hatları münasebetiyle de artmıştır. Buna Mısır'da yerleşik ve yenileştirilmesi değerlendirilen LNG yani sıvılaştırılmış doğal gaz istasyonu da dâhildir, dahası bölgede bulunan Baniyas, Lazkiye ve Hayfa limanlarına kadar uzatılması yahut açılması bazı çevrelerce hesap edilen yeni ulaşım ve enerji nakil hatları da mevcuttur. Böylesi bir dönemde Hazar, Basra Körfezi, Kızıldeniz, Karadeniz ve Doğu Akdeniz arasında kalan bölge küresel ve bölgesel hâkimiyet hesaplarının merkezidir. Dikkat edilirse, bahse konu alanın içerisinde savaşlar, iç savaşlar, kriz, kaos, toplumsal eylemler, rejim ve sınır değişikliği gayretleri de artmıştır.

Dolayısıyla bu coğrafyanın önem ve özelliğinin yanında, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de egemenlik haklarını koruma çabası beraber değerlendirildiğinde, son zamanlarda yaşananların bizim açımızdan yüksek düzeyde millî güvenlik riski yarattığı gerçeği karşımızda durmaktadır. Bu şartlarda, yaşanan gelişmelere seyirci kalamayacağımız gerçeği ve kabulü de malumdur. Bütün bunlar olurken Libya Hükümeti ile Deniz Yetki Alanları Mutabakat Muhtırası imzalamamızın hemen ardından Ulusal Mutabakat Hükümetine yönelik Hafter güçlerine başta Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere bazı ülkelerin verdiği desteğin artmış olması da manidardır. Açık ve net bir şekilde görülmektedir ki Türkiye, Doğu Akdeniz'de batı sınırlarını tayin etmişken, bölgede enerjiye dayalı hesaplarda ülkemizi dışlamak isteyen kesimlerin kendilerine hedef olarak seçtiği yer yine Libya'nın kendisi olmuştur.

Bu kapsamda Libya Ulusal Mutabakat Hükümetinin çağrısına cevap vermek, imzalanan Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası'na destek olmak ülkemiz için mutlak bir gerekliliktir. Uzun süreden bu yana güney hudutlarımız boyunca uzanan sahada terör devleti yaratılması girişimiyle başlayan sürecin en önemli ayağının bu terör devletinin Akdeniz'e çıkarılması, Kıbrıs'taki haklarımızın oldubittiye getirilmesi ve en nihayetinde Doğu Akdeniz'deki münhasır ekonomik bölgelerimizin gasbıyla beraber tamamlanmak istenilen kirlî ve karanlık resmin kendisi olduğunu ifade ediyorduk.

Suriye'de icra ettiğimiz Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı harekâtları ile Irak'ın kuzeyinde icra edilen Pençe harekâtları ne derecede millî güvenliğimizi doğrudan ilgilendiriyorsa Libya'yla varılan deniz yetki alanlarının sınırlandırılması anlaşmasıyla şimdi, dost ve kardeş Libyalıların kendi topraklarını mütecaviz eylemlere karşı savunmalarına yardımcı olmak da aynı değer ve anlamdadır. Bunun için yüz yıl sonra Sevr Anlaşması'nı yeniden tedavüle sokma planları yapanların hesaplarının bir ayağının kırıldığı yer Irak ve Suriye'nin kuzeyiye diğer ayağının kırıldığı yer de Doğu Akdeniz'deki münhasır ekonomik bölgemizin batı hudutlarının tayin edilmesi olmuştur.

Yeri gelmişken, Libya'daki istikrarsızlık yaratma eyleminin merkezinde olan güruha da değinmekte fayda vardır. Meşru Hükümete karşı kullanılan Hafter'in geçmişte ülkenin güneyinde bulunan Çad'la yapılan bir savaşta esir düştükten sonra ABD tarafından kurtarılıp okyanus ötesine götürüldüğünü ve Kaddafi'nin devrilmesinin hemen ardından yine bu ülkeye tekrar gönderildiğini hatırlatmak isterim. Dolayısıyla Hafter ve çevresindeki bazı sözde kuvvet komutanları ya ABD ya da Yunanistan'ın eğitiminden geçmiş isimlerdir; Fransa tarafından açıkça desteklenmektedirler, buna Mısır da dâhildir. Libya'daki varlık gerekçeleriyle mevcut gündeme bakılırsa istikrarsızlığı artırmada ve yeni karanlık hesapları hayata geçirebilmede araç olarak kullanılmalarıdır. Enerji konusunu hayati bir mesele olarak gören Rusya'nın da Hafter güçlerine son dönemde destek vermeye başladığı malumunuzdur. Ülkemizin Rusya'yla temasları ise böylesi bir dönemde sürmektedir.

Yaşananlar genel olarak değerlendirilip Ankara merkezli; ABD, Rusya yahut Çin değil, Ankara merkezli okunduğunda açıkça görülmektedir ki buradaki amacın biri Libya Ulusal Mutabakat Hükümetini devirmekse, diğeri Türkiye'nin Akdeniz'deki egemenlik haklarını gasbedecek çabalara destek vermek, bu çabaların yol almasını sağlamaktır. Dolayısıyla Libya Ulusal Mutabakat Hükümetine yönelik –altını

çizerek söylüyorum- şimdiki yönelen tehdit Türkiye açısından da bir millî güvenlik meselesidir, beka sorunumuzdur. Libya'yla deniz yetki alanlarının sınırlandırılmasına yönelik mutabakat muhtırasının ardından yine Libya Ulusal Mutabakat Hükümetinin talebiyle imzalanan güvenlik ve askerî iş birliği mutabakat muhtırası memnuniyet verici bir gelişmedir. Özellikle, dost ve kardeş Libya'nın karşı karşıya kaldığı zorluklar ve meşru Hükümetin kendi ülkesindeki barışı ve istikrarı tesis etme anlamında Türkiye'nin kapısını çalması, ülkemizin erişmiş bulunduğu seviyeyi göstermenin yanı sıra, güven verici hâlini de yansıtmaktadır.

Geçmişte Somali, Katar ve Afganistan gibi ülkelerde ikili yahut çok uluslu anlaşma ve misyonlar çerçevesinde erişmiş olduğumuz seviyenin tarihi bağlarımızın olduğu Libya'da da kendisini gösterecek olması bu açıdan önemlidir.

Türkiye, Libya'da macera peşinde değildir; aksine, kendi haklarını gasbetmek isteyen çevrelerin hesaplarının başladığı yerde karanlık planlarını boşa çıkarmak, bölgesel barış ve istikrara katkı sağlamak gayretindedir. Burada da yapılan bazı yorumlara göre, kimi ifadelerde Mısır'ın Libya'da neden bulunması veyahut bulunduğu gerektiğiyle alakalı konular tartışılırken haritaya bakılması gerektiği de ifade edilmiştir. Bu yorum sahiplerinin aynı anlayışla Türkiye'nin neden Suriye'de bulunduğu gerçeğini görmeleri ve dahası Libya'yla gerçekleştirilen iki anlaşmanın da öneminin farkında olmaları gerekir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Libya, bize büyük atalarımız Mustafa Kemal Atatürk'ün, Enver ve Nuri Paşaların mücadelelerinin emanetidir. Demem odur ki bir kez yükselen bayrak, bir daha inmeyecektir; zalimin zulmü varsa Türk milletinin de akli, vefası, feraseti ve hepsinden öte Allah'ı vardır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Türk milleti, yüz yıl önce binbir zorluk ve yokluk içerisinde büyük fedakârlıklarla hürriyet mücadelesi vermiş, Libyalıların yanında olmuştur. Bugün, onlar için şartlar yeniden ağırlaşmışken, emperyalist hesap ve tezgâhlar yeniden alevlenmişken bizler de Libya'ya, Libyalıların meşru gayretlerine ve taleplerine arkamızı dönemeyiz. Bugün Doğu Akdeniz ile bilhassa Libya'da olan bitenleri biz görmezden gelsek bile coğrafya mutlaka gerçekleri gözümüzün içerisine sokacaktır. Coğrafyanın çaresiz kaldığı yerde ise bu kez tarihin hakikatleri kaçınılmaz olarak haykıracaktır.

Önemli olan bir başka husus ise Libya'yla vardığımız Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası, Doğu Akdeniz'deki jeopolitiğin Türkiye lehine değişmeye koyulduğu gerçeğidir. Nitekim, bu mutabakattan hemen sonra, bazı ülkeler Türkiye'yle deniz yetki alanlarının sınırlandırılması anlaşması yapmayı düşünmeye koyulmuşlardır. Bu ülkeler Türkiye'yle anlaşılırsa Doğu Akdeniz'deki münhasır ekonomik bölge sahaları, Güney Kıbrıs Rum kesimiyle yaptıkları anlaşmayla kıyaslandığında çok daha büyük olabileceklerdir. Bu kapsamda, basına da yansıyan bazı bilgilere göre, kimi ülkeler daha şimdiden, belirli düzeylerde de olsa Türkiye'yle temaslarda bulunma konusunda zemin yoklamaya başlamışlardır.

Benzer şekilde, İsrail'in Doğu Akdeniz'de kendi münhasır ekonomik bölgesinden çıkaracağı gazı, Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınması konusunun değerlendirildiği yine ifade edilmeye koyulmuştur. Zira, Libya'yla varılan mutabakat, sadece 2 ülkenin deniz yetki alanlarının tayin edilmesiyle sınırlı kalmamış, Doğu Akdeniz'den Avrupa'ya uzandırılması istenilen enerji nakil hatlarının Türkiye'nin onayı olmaksızın hayata geçemeyeceği gerçeği de tüm tarafların karşısına getirilmiştir. Dolayısıyla diplomaside elimiz güçlenmiştir.

Barışçıl yollardan sorunların çözümü anlamında Türkiye önemli ve kimsenin görmezden gelemeyeceği bir çıkış yapmayı başarmıştır. Gerginliklere mahal vermeden, hak ve adilce bir yaklaşımla Doğu Akdeniz'deki yetki alanlarının tespit edilmesi ve aynı anlayışla bölgenin zenginliğinin paylaşılması konusundaki tezimiz hiç şüphe yok ki güçlenmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi, bu gerekçelerle mutabakat muhtırasına destek vermekte, beka meselemiz açısından bunu millî bir ödev olarak görmektedir. Çünkü biz her zaman “önce ülkem ve milletim” diyen asil Türk milletinin evlatlarıyız.

Bu vesileyle sözlerime son verirken Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Muhtıranın onaylanmasıyla beraber hayırlara vesile olmasını da Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yakın bir zamanda Türkiye ile Ulusal Mutabakat Hükûmeti arasında deniz yetki alanlarının sınırlandırılmasına ilişkin bir mutabakat muhtırası imzalandı ve bu mutabakat muhtırası oy çokluğuyla Genel Kuruldan geçti. Bunun görüşülmesi sırasında muhalefet tarafından şu soru soruldu: Bunun akabinde bir askerî anlaşma var mı, bir askerî anlaşma önümüze gelecek mi? Oysaki alınan yanıt “Bunun asla böyle bir şeyle alakası yoktur.” şeklindedir. Yine aynı biçimdeki Komisyon görüşmelerinde bu muhtıra önümüze geldiği zaman yani Ulusal Mutabakat Hükûmetiyle Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası önümüze geldiğinde, bu alakalar sorulduğunda hâlâ ısrarlı bir biçimde “alakasız” denmeye devam edildi. Bu da hiçbir biçimde doğruları yansıtmamaktadır. İktidar, ağzını her açtığında diyor ki: “Meşru hükûmet BM tarafından kabul ediliyor.” Peki, aynı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Libya için “Silah ambargosu uygulanacak.” demişti ama bu ambargoyu yıllar yılıdır Türkiye delmektedir. Yani siz, Birleşmiş Milletlerin kararını açık bir biçimde, ayan beyan bir biçimde çıkarlarınıza göre, plan ve politikalarınıza göre yönlendiriyorsunuz; bu da kamuoyunda hiç inandırıcı değil.

Bakın, Ulusal Mutabakat Hükûmeti meşru değildir ve biz şu haritayı gösterdiğimizde çok rahatsız oluyor iktidar partisi. Bakın şu haritada “koca kırmızı alan” diye ifade edildi ya az önce, evet, koca bir kırmızı alanı Hafter güçleri denetliyor; şu yeşil alanı Trablus Hükûmeti denetliyor ve aşağıda kalan kısmı da şu an kabileler denetlemektedir. Şimdi bu haritayı biz gösterirken burada azınlığın haklarının korunmaması yönünde bir şey söylemek istemiyoruz asla. Şu an yüzde 10’u Trablus Hükûmetinin denetiminde olan bir Libya’dan bahsediyoruz. Hakkaniyet çerçevesinde, biz HDP olarak elbette her daim azınlıklardan yanayızdır fakat buradaki durum asla öyle değil, bunun da böyle olmadığını şunlarla ifade etmek isterim: Bakın Suheyat Anlaşması imzalanmış 2015’te Fas’ta Birleşmiş Milletlerin gözetiminde ve denmiş ki: “Bir ulusal mutabakat hükûmeti olacak ve bu, Libya Temsilciler Meclisinde de kendini temsil edecek.” Ama geline nokta ne oldu? Bunun akabinde yine Birleşmiş Milletlerin hakemliğinde düzenlenmesi beklenen Libya ulusal konferanslarının hiçbiri gerçekleşmedi ve hiçbir biçimde bu Hükûmet, Temsilciler Meclisinden güvenoyu almadı, gelip orada yeminini de etmedi. Yani kurallara da baktığımız zaman, hukuka da baktığımız zaman ortada gayrimeşru bir Hükûmet var. Peki, bize deniyor ki: “Muhalefet bunlarla yani Hafter güçleriyle el sıkışmak mı istiyor?” Biz hiç kimseyle el sıkışmak falan istemiyoruz, biz Libya’nın iç işlerine karışılmasını doğru görmediğimizi ifade ediyoruz. Tıpkı Suriye’de “Suriye’nin iç işlerine karışmayın.” dediğimiz gibi, Libya’da da “Libya’nın iç işlerine karışmayın.” diyoruz; bu kadar basit. Çünkü oraya karışmak istiyorsunuz, İhvançılık kemerini savunuyorsunuz. Suriye’den Fas’a kadar önümüze gelen her İhvancı akımı desteklediniz.

Bugün Mısır’la aranızın bozuk olmasının en temel sebebi, Müslüman Kardeşler Hükûmetini desteklememiz değil midir? Darbeye, askerî darbeye en fazla karşı olan biz, HDP olarak, elbette Sisi Hükûmetinin meşruluğunun tartışılması gerektiğini ve hukuksuzluğun olduğunu biliyoruz ama buna rağmen, Mısır’da alınan tavır da ortadadır.

Aynı zamanda, bizler iktidara şu soruyu yöneltmek istiyoruz: Gayriresmî bir şekilde yıllardır silah gönderiliyor, şimdi bu gayriresmîliği burada resmileştirmeye mi çalışıyorsunuz? Bizdeki yanıt nettir; bunu, bu silah sevkiyatını ve askerî sevkiyatı resmileştirmek istiyorsunuz.

Yine, muhtıranın 3'üncü maddesinin 3'üncü bendinde şahıslardan bahsediliyor. Benden önceki hatipler de bu konuya değindiler. Burada siz hangi şahsı nereye gönderiyorsunuz? Bunu hukukta nereye sığdırıyorsunuz? Bugün Rusya'nın Wagner güçlerini oraya sevk etmesine karşı, siz Türkiye'den SADAT güçlerini sevk etmeyi planlıyorsunuz. Buradan ben şunu sormak istiyorum: Türkiye "Kim savaşırsa ben ona asker gönderirim." diye şirket mi kurmaya başladı? Bugün Nijerya derse ki "Boko Haram'la ben mücadele edemiyorum, buyurun gelin." siz şirketinizi mi oraya göndereceksiniz? Taliban karşıtı şirketinizi mi oraya göndereceksiniz? Şirketlerin savaşları yönettiği dönemler Türkiye'de çok açık, ayan beyan bir biçimde hayata geçmiş durumdadır. Sadece bu mudur? Elbette sadece bu değildir. Bakın, aynı zamanda oralara silah satmak, Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinin Türkiye'den silah alabileceği bir pazar oluşturmak bakımından da adımlar atıyorsunuz. Çünkü bu ülkede damatların, dünürlerin silah şirketi var ve artık silah sanayisine özel olarak ağırlık veren bir iktidar var. Bunu neden yapmaktadır? Daha fazla SIHA'yı, daha fazla İHA'yı satmak ve aile çevresinde zenginlikleri, ganimetleri daha da arttırmayı hedefliyorsunuz.

Yine, aynı biçimde, 13'üncü maddede mali hususlar konuşulmuş, mali hususlar yazılmış. Bakın, 13'üncü madde hele de öyle bir talihsiz ki, biz bu Mecliste daha dün, gece yarısına kadar devam eden bütçe görüşmelerini henüz yeni nihayetlendirmişken, henüz bu ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizi, açlığı, yoksulluğu daha taptaze konuşmuşken ve bu ülkedeki yoksulluktan dolayı intiharları hâlâ yepyeni konuşuyorken, siz kalkıp gönderen taraf olarak Libya'ya gidecek olan sivil, askerî bütün lojistik desteğin maliyetini yüklenmiş oluyorsunuz. Bu da Türkiye halklarına, bu ülkenin yoksullarına karşı işlenmiş olan en büyük günahıdır.

Değerli halklarımız, ekranı başında bizi dinleyen değerli vatandaşlarımız; bakın, hâlâ bize deniyor ki: "Terör, terör... Ülkenin bekası." Allah'ınız aşkına, hadi Suriye'de bir kesime bunu inandırdınız, Libya konusunda size kim inanır ya? Hangi beka sorunundan bahsediyorsunuz ya? Burada bekasını düşündüğünüz Müslüman Kardeşler ve sizin savaştan elde edeceğiniz ganimetlerdir, ötesi hiç değildir.

Evet, burada "Oyun kurucu olmalıyız." deniyor bize ve sürekli muhalefeti iş bilmez, dış siyaset bilmez olarak eleştiriyorsunuz. Siz burada oyun kurmuyorsunuz. Bugün AKP'nin -özellikle 2011'de Suriye'de savaş başladığından bugüne kadar- Orta Doğu'yla ilgili sergilemiş olduğu dış siyaset aslında dış siyaset bilmezliğin ta kendisidir. Bu, ülkeyi savaşa sürüklemenin ve savaş oyunu kurmanın ta kendisidir. Böyle bir devlet yöneticiliğini biz asla kabul etmiyor ve irademizi size -bu anlamıyla- asla teslim etmek istemiyoruz.

Bakın, burada, bir Libya atraksiyonunun ayrıca nedenleriyle ilgili şunu ifade etmek istiyorum: Libya'nın iç işlerine karışarak yayılcı siyaseti daha da derinleştirmek ve buna diyorsunuz ki: "Libya'yla gönül coğrafyamız var." Herkesin herkesle bir gönül coğrafyası olur, olmalıdır da. Biz aynı coğrafyanın insanlarıyız ama aynı coğrafyadaki ülkelerin iç siyasetine müdahale etmek, açıktan taraf olmak asla kabul edeceğimiz bir şey değildir.

Değerli arkadaşlar, biz, her zaman için, HDP olarak uluslararası siyasette de Türkiye'de de barış dedik, barış demeye de devam edeceğiz. Barış sizlerin sandığı kadar pasif, barış sizlerin sandığı kadar devleti bilmez, uluslararası ilişkileri bilmez değildir, barış sizlerin zannettiği kadar da oturduğunuz yerde emeksiz, sizin tabirinizle "oyun kurmamak" hiç değildir. Barış oyununu kurabilmek demek, bu ülkeyi ve bu coğrafyayı -Orta Doğu ve Afrika'yı kastederek söylüyorum- çok iyi bilmekten ve derinlikli siyaset üretmekten geçmektedir. Ama sizler savaş oyunu kurarak oyun kuruculuğunuzla övünüyorsunuz. Bizim sizlere ve Türkiye'de ki bütün siyaset yapanlara önerimiz: Biz barış siyasetini

elbette bu bölgede kurabiliriz. Komşularımızla kavga etmeden, ha bire savaş seferleri düzenlemeden bu ülkede yaşanabilir ve emin olun ki barış bir yanıla ucuzdur, bir yanıla da sizlerin asla değerini bilemeyeceği kadar da emeği hak eden bir iştir.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Adana Milletvekili Tulay Hatmoğulları Oruç'un 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, ülkemizi yerli ve millî silah teknolojileriyle donatmaya devam edeceklerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sayın konuşmacıyı dinledik burada, daha fazla İHA, SİHA satmak, daha fazla para kazanmak ve burada aileye daha fazla para, ganimet getirmek için bu anlaşma yapılıyor gibi bir iddia var. Bunun yersiz olduğunu, doğru olmadığını, kabul etmediğimizi ifade etmek isterim. Fakat şunu da belirtmek isterim: Epey bir zamandır, Türkiye'nin millî imkânlarıyla geliştirdiği bu SİHA ve İHA'lara karşı... Ve bunu geliştiren genç bir mühendis var, idealist bir mühendis -on beş yıl önce başlamış bu işlere, belki daha da fazla- Selçuk Bayraktar ve bugün Türkiye'nin terörle mücadelesinde yüz akı olan, bu SİHA ve İHA'ları geliştirmeyi başaran bir mühendis.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Bir de Ethem Sancak var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Fakat belli çevreler tarafından, maalesef, Mecliste de belli konuşmacılar tarafından, birilerinin sürekli bir itibarsızlaştırma, sürekli bunu yermek, sürekli burada kazanılan başarıyı hakir görmek gibi bir çabanın içerisinde olduğunu müşahede ediyoruz. Ne yaparlarsa yapsınlar -SİHA'lardan sonra şimdi daha büyükleri geliyor, taarruz SİHA'lar, ondan sonra da daha büyükleri gelecek- Türkiye kendi imkânlarıyla dünyada en üst lige buradan devam edecektir. Birilerinin söylediklerine pabuç bırakacak değiliz, ülkemizi yerli ve millî silah teknolojileriyle donatmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155) (Devam)

BAŞKAN – Evet , Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Haluk Koç.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Koç, şahsı adına da söz talebiniz vardı; süreniz on beş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA AHMET HALUK KOÇ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, görüşülmekte olan mutabakat metninin 1'inci maddesi üzerinde grubum ve şahsım adına söz aldım, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önce Libya'yla ilgili –“ikiz anlaşma” diyeceğim- deniz sınırlarını yetkilendirme mutabakat muhtırasıyla ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış ve o mutabakat metnine niye olumlu oy vereceğimizi ifade etmiştim. Burada hatipleri dinledim. Konu, inanın, siyasetin demagojik

özelliklerinin kullanılmaması gereken bir konu. Efendim “Şöyleydi, böyleydi... Biz oraya gittik; işte, Mustafa Kemal Atatürk’ün Libya’da ruhu esiyor. Türkiye orada yalnız mı kalacak, etkisiz mi kalacak? Amerika orada, Rusya orada, biz niye olmayalım?” Bunun dışına çıkarak bazı değerlendirmeler yapmamız gerekiyor.

Özellikle her birinizin samimiyetine inanan bir kardeşiniz olarak paylaşmak istediğim şu husus çok önemli: Yani sizler Türkiye’yi bizden daha çok seviyorsunuz, biz daha az seviyoruz; sizler Türkiye’nin çıkarlarını bizden çok daha iyi düşünüyorsunuz “bizim bu konuda eksiklerimiz var” gibi bir düşünce, duygu içindeyseniz burada yanılıyorsunuz. Bunu özellikle ifade etmek istiyorum. Burada, bakın, bu deniz sınırlarıyla ilgili olan mutabakat metninde, sırasında da söylemiştim...

Şimdi, her türlü cevval sözleri söylüyorsunuz, bizim sormamız gereken -demagoji yapmayacağım- tek soru var: 2004 yılından itibaren Doğu Akdeniz’de, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi AB’ye girdikten sonra, Yunanistan’la beraber ikili bir güç olarak üçüncü ülkeleri yanlarını alıp münhasır ekonomik bölgeler ilan ederken sizler, bizler ne yapıyorduk? (CHP sıralarından alkışlar) Evet, ne yapıyorduk? İsrail, Ürdün, Mısır üçüncü partner olarak buralara girerken, hatta şu anda bize müttefik olarak gözükken Katar’ın gaz şirketleri dahi oluşan ekonomik anlaşmalarda yerini alırken, Filistin yönetimi buralarda pay alırken bizler ne yapıyorduk? Libya’yla ilgili ne dedik? Libya’yla ilgili -Libya’nın anatomisine, siyasi anatomisine girmeyeceğim, söylendi, çok anlatıldı- “Bizim attığımız adım -uluslararası hukuktan kaynaklanan Türkiye’nin tezleri- bu kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölgeler bakımından doğrudur -deniz hukuku ticaretine göre taraf olmasak da- fakat gecikmiş bir adımdır.” dedik. Hatırlıyorsunuz “Libya’yla yapılan ilk anlaşma doğrudur, gecikmiş bir adımdır ama dikkatinizi şu hususlara çekiyoruz: Çok kaygan, kırılabilir bir yapıyla biz bunu imzalıyoruz.” dedik. O kaygan, kırılabilir yapıyı ifade etmek istemiyorum. Birçok konuşmacı, bilhassa daha önce diplomatik görevde bulunan, hem İYİ PARTİ’den hem Cumhuriyet Halk Partisinden hem diğer partilerden arkadaşlarımız, hatipler açıkladılar. Yani Kaddafi sonrasında Libya’da Trablus Hükûmeti, mutabakat hükûmeti ve Tobruk’taki Temsilciler Meclisi nasıl oluştu, hangi süreçlerden geçti, Birleşmiş Milletlerde resmî muhatap olarak tanınmasına rağmen Tobruk’taki Temsilciler Meclisi onayı olmadan bir uluslararası anlaşmanın vücuda gelmesinin sıkıntılarını anlattılar arkadaşlarımız.

Bazı konuşmacıları dinledim, inanın üzuldüm de. Biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Türkiye’nin Doğu Akdeniz’de gecikmiş olan hak arama gayretlerinin sonuna kadar yanındayız. (CHP sıralarından alkışlar) Sonuna kadar yanındayız ve bu konuda size ağır eleştirilerimiz var, geç kaldınız. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yaşayan soydaşlarımızın haklarını savunuyorsunuz. O haklar savunulurken -o zaman da söylemiştim- Rauf Denktaş’ın burada nasıl itibarsızlaştırıldığına da tanık olan bir milletvekiliyim. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, suçlayacaksınız, günlük siyasetle birtakım faturalar çıkarmaya çalışacaksınız ama yakın dönemde yaptığınız hatalar size hatırlatılınca lütfen ders alın. Niye Libya’da bu Askerî İşbirliği Anlaşması’na karşıyız? Libya’nın siyasi anatomisine girmiyorum, söyledim, Libya’daki sıkıntılı kaygan durumu söyledim, Libya’daki bloklaşmayı söyledim. Berlin, Napoli konferanslarında -Sayın Fuat Oktay burada konuştu ama- Türkiye’nin Napoli’deki konferansa alınmadığını söyledim.

EMRULAH İŞLER (Ankara) – Öyle bir şey yok ya!

AHMET HALUK KOÇ (Devamla) – Ben söyledim, kalkar siz ifade edersiniz. Ben sizi dinledim, hiç ağzımı da açmadım. Mustafa Kemal Atatürk’ten esinlendiğinizi söylemişsiniz. İnşallah, geçerli bir kavram olarak bundan sonraki hayatınıza da Mustafa Kemal Atatürk yön verir, inşallah. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bakın, o gün söylediğim sözlerden bir tanesini daha söyleyeceğim: Dünyanın önünde, ta Kamboçya'dan başlayan, Suriye'ye kadar uzanan, Küba dâhil, değişik süreçler, iç savaşlar tarihi var; daha Çin'i, Güney Afrika'yı söylemedim. Bu iç savaşlar, bir defa çok uzun süren savaşlardır çünkü bir ülkede iç savaş çıktığı zaman -Allah Türkiye'yi korusun- mutlaka vekâleten bu savaşa müdahil olan taraflar vardır. Değerli arkadaşlarım, iç savaşlar, dünyada hiçbir konvansiyonla sınırlanmayan, hiçbir uluslararası anlaşmayla bir ahlak getirilmeyen, en acımasız, en kurnasız, en gaddar, kardeşin kardeşi, komşunun komşuyu öldürdüğü, öldürebildiği, sabah selam verenin akşam düşman olduğu savaşlardır. Böylesi bir Libya yakın dönemine tanık oluyorum.

Suriye'de hata yaptık. "Hata yapmadık." diyeniniz varsa çok katı bir ideolojik pencereden bakıyordur. Türkiye daha hâlâ, bugün, Suriye'de, Suriye iç savaşına taraf olmanın siyasi, ekonomik, insani, sosyal, kültürel, demografik bedelini ödemedi, ödeyemiyor; fatura önümüzde.

Şimdi, Libya; Mustafa Kemal Atatürk de gitmişti, Enver Paşa da gitmişti. Doğru, o zamanlar Osmanlı toprağıydı; Osmanlı toprağıydı, vatandı. O vatan şu anda bizim elimizde değil. Biz, kendi vatanımıza dönük tehditlere karşı atacağımız her adımda, bir millî mutabakat çerçevesi içinde her zaman hazırız ama Libya'daki iç savaşa Türkiye'nin ulusal çıkarları dışında, bazı ideolojik koşullanmalarla taraf olmasının getirebileceği faturaları takdirlerinize sunmak istiyorum. Suriye örneğini lütfen unutmayın. İç savaşların süresini söyledim, acımasızlığını söyledim. Daha sonrasında, uzun yıllar kalan, milletler arasındaki, ülkeler arasındaki düşmanlığı, hasedi söyledim. Türkiye'yi böyle bir faturanın içine sokmayın.

Bakın, "kırılğan yapı" dedik. Trablus Millî Mutabakat Hükûmeti Birleşmiş Milletlerce, evet, tanınan bir hükûmet. Libya'daki iç savaş farklı şekilde sonuçlandı, süreç aktı geldi ve Libya'da bir yönetim değişikliği oldu. O zaman, buradaki bu hamasi sözler, bu iddialar havada mı kalacak? Biz vaz mı geçeceğiz Doğu Akdeniz'deki iddiamızdan, attığımız gecikmiş adımların doğruluğundan vaz mı geçeceğiz? Söylemek istediğimiz bu.

Bir yapı değişikliğinde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Rusya ve Amerika'nın önderliğinde kimi tanıyacak? Yeni yapıyı tanıyacak. Böyle bir denge var Libya'da, bunu anlatmaya çalışıyoruz. "Efendim, siz ona karşısınız, buna bilmem nesiniz." Böyle bir şey yok. Libya'dan uzak duralım değerli arkadaşlar, Libya'dan uzak duralım. Bu "uzak durma" lafı Türkiye'nin menfaatlerini orada gözetmeyelim anlamında değil, buradan demagoji yapmayın, bunu ifade etmeye çalışıyorum.

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Uzak durarak nasıl anlaşma imzalayacağız o zaman Sayın Hatip? Lütfen...

AHMET HALUK KOÇ (Devamla) – Sayın hatibin herhâlde kişisel bir söz hakkı da var Sayın Başkan. Talep ederse Grup Başkan Vekili, benim sözümü kesmek yerine kürsüyü kullanabilir. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bakın, anlaşılabilir bir şekilde huzurlarınıza şu cümleleri bir kere daha getiriyorum: Burada Türkiye'nin, çıkarları doğrultusunda Akdeniz'deki enerji ve saha genişletme yarışına katılması oldukça normal bir durumdur, doğrudur; uluslararası deniz hukukuna göre de Türkiye'nin haklı tezlerindedir. Bu konuda Cumhuriyet Halk Partisinin hiçbir kuşkusu yok; atılacak her adımda, Türkiye'yle beraber, getireceğiniz her noktada biz olumluymuz. Ancak tabii, bunu neyle mukayese edeceğiz? Tıpkı Yunanistan gibi, tıpkı Mısır gibi, onlar ne adım atıyorsa Türkiye'nin de bu hakkını kullanması kadar doğal bir şey yoktur ancak henüz sahada şartların belirginleşmediği iki hükümetli, iki ordulu karışık bir Libya iç siyaset ortamında, Türkiye, ucu açık bu anlaşmayla -anlaşma mutabakat filan da değil, bu açıkça bir tezkeredir- tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayını almadan oraya -değişik hatipler söylediler- "sivil" tarifi altında muharip unsurlar gönderebilir. Bu yanlıştır. Bunu huzurlarınızda samimi bir şekilde paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu anlaşmanın geleceği Libya'daki iç savaşın galibine bağlıdır. Size bir cümle daha: Bu anlaşmanın geleceği Libya'daki iç savaşın galibine bağlıdır. O zaman stratejik davranmakta... Çünkü uluslararası politika ve diplomasi, her ne kadar kendi mesleğim değilse de, ulusların çıkarlarına dayanır, bir dönem vekâlet alan siyasi yapıların kendi ideolojik beklentilerine göre şekillenmez, aradaki fark budur.

Burada değişik laf atmalar da oldu. Bilmiyorum, siyaset zaman zaman tabii ki bulunduğunuz siyasi kimliğin ya da siyasi yapının gerektirdiği davranışları, sözleri sizden konuşmacı olarak oraya temsilen çıktığımızda ister, doğal budur ama defterin bir kenarına da insan hatıralarını yazar herhâlde. Sizlerde bilmiyorum böyle bir tarihsel not tutma alışkanlığı olanlar var mı? Bilhassa Sayın Bozkır Avrupa Birliği Bakanıyken, ben de parti sözcüsüyken böyle bir tartışmamız olmuştu ama hep bir nezaket içerisinde olmuştur o tartışmalar. Sayın Bozkır'a o zaman söylemişim: "Şimdi AK PARTİ Hükümetinin bir bakanı olarak bunları söylüyorsunuz Sayın Bozkır, ama ben sizi tanıyorum, diplomasiden de tanıyorum, meslekten de tanıyorum. Mutlaka bu söylediklerinizi bir not alıyorsunuz, daha sonra siyaseti bıraktığınızda, hatıralar yazdığınızda itiraflar bölümünde herhâlde söyledikleriniz yer alır." demişim.

Efendim, saygılar sunuyorum. Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, 1'inci madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım soru-cevap işlemi var, niye yok? Allah aşkına, nasıl yok?

BAŞKAN - 1'inci maddenin üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 2'inci madde üzerinde ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kamil Erozan'a ait. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Libya konusunun ve Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakatı'nın yeterince konuşulduğu varsayımından hareketle, ben izin verirseniz dış politikanın iki farklı konusuna değinmek isterim. Bir tanesi ABD yaptırımları. Biliyorsunuz, Amerikan Senatosu önceki gün bunları kabul etti, dün de Trump imzaladı. Bunun imzaladığı aslında bir yaptırım metni değil ama 2020 yılına ilişkin Amerika savunma bütçesinin içindeki türlü çeşitli paragraflar. Bunlardan 4 tanesi Türkiye'yi ilgilendiriyor. Birincisi, ABD 2020 yılı bütçesinin içine Türk Akımı Projesi'ne ait su altı boru döşeme çalışmalarında bulunan gemilere yönelik yaptırımlar öngörüyor. Sonunda bu Türk Akımı en çok bizim faydalanacağımız, tabii ki de yine Rusya'nın faydalanacağı... Dolayısıyla, bir taşla iki kuş, hem Türkiye'ye hem Rusya'ya bir yaptırım var.

İkincisi, Türkiye'ye satılmayacak F-35'lerin üreten şirketin elinde kalmaması için ABD Hava Kuvvetlerine satılması kararı alındı ve dün Savunma Bakanı Esper yaptığı bir açıklamayla "Türkiye S-400 almakla F-35 almamak konusundaki kararlılığını ortaya koydu." dedi. Dolayısıyla bu uçaklar da gitti.

Üçüncüsü, GKRY'ye yani Güney Kıbrıs Rum Yönetimine silah satış ambargosu koşullu olarak kaldırıldı. Yani kara para aklama dosyası vardı biliyorsunuz Rumların, artı Rus donanmasına sağladıkları lojistik destekler var. "Eğer bunlara devam ederseniz biz de size silah satmayız ama adam olursanız

satarız.” dediler. Dolayısıyla, karşımızdaki husumet cephesinin askerî donanımına katkıda bulunmak suretiyle Türkiye’ye dolaylı bir yaptırım uygulanmaktadır. Bunun da ötesinde, Yunanistan, Amerika Birleşik Devletleri’nden insansız hava araçları alma yoluna gidiyor.

Dördüncüsü, “S-400’lerden vazgeçilmesi kaydıyla Patriot satabiliriz.” Bu bir uyarı, hâlâ “Vazgeçerseniz...” diyorlar. Dolayısıyla bunların hepsi gündemde. Bu yaptırımlardan memnuniyet duymak tabii ki mümkün değildir ama bir soruyu sormak durumundayız: Niye bu hâllere düşülmüş ve bu yaptırımlara düşer olunmuştur? Bu da cevabını maalesef bildiğimiz bir sorudur.

Türkiye’nin dış politikasının müzakere yeteneği erimiş, ekonomisi zayıf düşmüş, yumuşak gücü olması gereken lobcilik faaliyetleri harcanan milyonlara rağmen iflas etmiş, bir kuruş para harcanmadan yıllarca Türkiye’nin yanında durmuş ABD’deki Musevi cemaati, iktidarın eylem ve söylemleriyle devre dışı bırakılmıştır. 31 Mart yerel ve özellikle 23 Haziran İstanbul seçimleri sonrasında iktidar müzakere masasına oturduğunda muhataplarınca “topal ördek” olarak görülmeye başlanmıştır. “Nasıl çıkılacak bu kısır döngüden?” diye düşünen yoktur. Görüldüğü kadarıyla iktidar çatışmacı karakteriyle olası bir seçim perspektifinde yaptırımlardan hoşnut bile olmaktadır. Gündemdeki yaptırımlarda da yolun sonuna gelinmiş değildir.

Batı âleminin Noel ve yılbaşı tatiline girmesiyle ocak ayının ortasına kadar yeni bir yaptırım gelmeyeceğini hepimiz biliyoruz. Ancak, ocak ayının ikinci yarısında ve şubat başında yeni dosyaların gündeme geleceğini de görmemek büyük bir hata olacaktır. Sonra şaşırmanın diye uyarıyoruz. Görüyoruz, dinliyoruz, okuyoruz, temaslar yürütüyoruz, konuşuyoruz ama neticede biz muhalefetiz. Elimizden gelenin azamisini yaptığımızdan da eminiz.

İkinci konu olarak Montrö’ye değineyim. Bu hafta yaptığım konuşmada Montrö’nün “m”sine de “x”ine de sakın ha dokunmayın dedim. İlave ettim, gökten değil Moskova’dan taş yağar dedim. Montrö imzalandığında Karadeniz’de 4 ülke bulunmaktaydı; Türkiye, Sovyetler Birliği, Bulgaristan ve Romanya ama 3 tanesi -Sovyetler Birliği, Bulgaristan, Romanya- Varşova Pakti’ndeydi, bir de Türkiye vardı. Yani NATO’nun ucu Türkiye, öbür tarafta Varşova Pakti. Aradan geçen zaman içinde Varşova Pakti zaten çöktü, Bulgaristan ve Romanya NATO ülkesi oldu ama Karadeniz bugün geçmiştekinden çok daha sorunlu bir coğrafya hâline geldi. Bugün Moldova’daki Transdinyester meselesi, Gürcistan’daki Abhazy ve Osetya meseleleri, Ukrayna’daki Kırım ve Donbass meseleleriyle Karadeniz bilinenden daha da dalgalı hâle geldi. Böyle bir ortamda Türkiye’nin güvenliği açısından Montrö Boğazlar Sözleşmesi her zamankinden daha da önemli bir duruma geldi. Ulusal güvenliğimizin ve egemenliğimizin kelimesine dahi dokunulmaması gereken bir başka tapu hâline geldi.

Ben bu hafta Sayın Çavuşoğlu’na bu Montrö, sonuçları ve Kanal İstanbul’la irtibatlı olarak 9 tane soru yönelttim, ümidim bunları cevaplayabilmesidir. Cevaplar cevaplamaz, o ayrı mesele ama sadece benim sorduğum soruları alıp Sayın Cumhurbaşkanına koşup gitse şunu demesi lazım: “Sayın Cumhurbaşkanım, bundan sonra sakın ha ‘Montrö’ kelimesini ağzınıza almayın.” Bunun bu kadar hassas bir yönü olduğunu ihtiyaten tekrarlamak istiyorum.

İzin verirsiniz, dün Sayın İlhan Kesici’nin rahmetli Unakıtan’dan aktararak verdiği öpme metaforundan devam edeceğim. Varşova Pakti ne zaman çöktü, biliyor musunuz? Varşova Pakti’nin çöküşüne giden yol 7 Ekim 1989 tarihinde olmuştur. 7 Ekim 1989 tarihi, Doğu Almanya’nın kuruluşunun 40’ıncı yıldönümüdür. Gorbacov, Doğu Almanya’ya gitti, Honecker’i öptü. Öyle sizin benim bildiğiniz gibi öpmedi, dudaklarından öptü. Onun adı “sosyalist kardeşlik öpücüğü”dür ama bu, ölüm öpücüğü oldu. Sonra ne yaptı Gorbacov? Sırayla herkesi öptü, hepsini öptü; bir tanesini öpemedi. Sona kalan dona kaldı, onu da Romen halkı öptü. Ondandır yadigâr geriye bir saray kaldı. Bugün gidin Bükreş’e, orada muhteşem bir saray duruyor, o tarihten yadigâr. Bunu niye anlatıyorum? Rahmetli Unakıtan’ın hikâyesi anlatılırken bize dediler ki: “Batılılar iki defa öpüyor.” Batılılar iki defa öper,

Ruslar üç defa öper. Metafor değil bu, gidin bir Rus'un elini sıkın, öperken üç defa öper sizi. Bunu niye söylüyorum? Başka bir sebepten dolayı geçmişte, hatırlarsınız, burada metafor olarak söylediğim, ayıyla yatağa girilmez, ayıyla öpüşülmez de. Niye bunu söylüyorum? Bu Libya meselesiyle ilgili asker gidiyor, gitmiyor tartışmasını yaparken Putin'den bir ses geldi, duydunuz veya duymadıysanız benden duyun, "Sakin ha, 8 Ocağa kadar, ben senle görüşünceye kadar kılını kıpırdatmayacaksın." dedi. "Kılını kıpırdatmayacaksın." Kelimeler bu değil ama mesaj bu. Niye? Biraz evvel söylediğim sebeplerle 8 Ocağa kadar herkes uyuyor, tatilde. Putin'e dokunmayın, sakın ha. Dolayısıyla böyle tehlikeli sularda hele Montrö'yle oynaşmanın sonucunu ben tarif ettim. Bunu sizin için söylemiyorum, Türkiye Cumhuriyeti için söylüyorum, bu devlet için söylüyorum.

Sözlerimi birkaç selamla mayla bitireyim. Bir defa hepinizi selamlarım. Bu yılın son konuşmasını yapıyorum ben huzurunuzda. Dolayısıyla 2020 yılının ülkemiz, vatandaşlarımız, komşularımız ve bölgemiz için huzur ve refahlı olmasını dilerim, bir. İki, ayrıca 2020 yılının iyileştirilmiş, güçlendirilmiş ve kuvvetler ayrılığına dayalı, yeni bir demokratik düzene geçmemize de el vermesi en samimi dileğimdir.

Hepinizi saygıyla selamlarım. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 155 Sıra Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerine ben de birkaç şey söyleyeceğim. Öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önce İçişleri Bakanlığı bütçesi görüşülürken de söylemiştim, tekrar edeyim, evet, dünyanın pek çok bölgesinde güvenlik sorunu var. Bulduğumuz bölgede de bir güvenlik sorunu var, dolayısıyla Türkiye'nin de bir güvenlik sorunu var. Bunda herhangi bir tartışma yok. Türkiye'nin bu güvenlik sorunları nedeniyle önlem alması da anlaşılır bir şey. Fakat asıl sorun şu ki: Türkiye hem ülkesinde hem bulunduğu bölgede güvenlik sorunları yaşanmasına neden olacak politikalar yürütüyor. Dolayısıyla Türkiye, aynı zamanda, bu güvenlik endişesi yaratan politikaların mimarı.

Şimdi, biz bunları söylüyoruz ve Hükûmet cevap verirken "Biz proaktif siyaset izliyoruz." diyor, "Artık izleyici olmayacağız." diyor, "Aktif siyaset izleyeceğiz." diyor. Peki, Hükûmetin izlediği bu proaktif siyaset bize şimdiye kadar neler kazandırdı, ben size birkaç tanesini söyleyeyim.

"Konuyla ne alakası var diyeceksiniz?" ama önce ilginç bir örnek vereyim: Bakın dünyanın en zengin ülkesiymiş gibi dünyada en geniş alana uçak seferi yapan ülke durumundayız. Türk Hava Yollarının gitmediği ülke yok, gitmediği şehir yok.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Bunu nasıl eleştiriyorsunuz, hayret ya!

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Şimdi, o kadar çok ülkeye uçak gidiyor ki bu yüzden ne oluyor, ben size onu söyleyeceğim.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Her uçakta 1 Türk iş adamı var.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Bu yüzden Türkiye'nin kendi içerisinde pek çok şehre uçak seferi yapılamıyor; 5 sefer yapılan kentlerde uçak seferi 3'e düşüyor, 3 sefer yapılan yerlerde 1'e düşüyor; doğudan İzmir'e gidecekse gitmiyor, bilmem şuraya gidecekse gitmiyor. Sadece bunun

maliyeti ne, biliyor musunuz? 2019 yılı için söyleyeyim: 1 milyar 200 milyon dolar zarar ediyor, 1 milyar 200 milyon dolar zarar. Ne diye? Siz buna “Büyük proaktif dış siyaset.” diyorsunuz. Bakın, bu verileri karşılaştırın, araştırabilirsiniz.

Ha, başka ilginç bir şey daha söyleyeceğim: Türk Hava Yolları, borsaya diyor ki: “Biz şu kadar kâr ettik.” Aynı dönem için Maliyeye yazıyor, diyor ki: “Şu kadar zarar ettik.” Bunu araştırıp öğrenebilirsiniz, bu hesaplarla ilgili o kadar tutarsız rakamlar dönüyor.

Şimdi, Emevi Camisi’nde namaz kılmaya gidecektiniz, Emevi Camisi’nde namaz kılmaya giderken milyonlarca insanın kendi ülkesini terk etmesinde pay sahibi oldu bu Hükümet; binlerce, on binlerce insanın ölümünde pay sahibi oldu bu Hükümet ve çok dramatik bir şey oldu: Kürtler ile Türklerin tarihsel kardeşliğine -gelecekte göreceksiniz- çok büyük zararlar verdi bu Suriye politikanız. El Kaide’nin, IŞİD’in artıklarını savunma görevi verilmiş gibi... Emin olun, dünyanın pek çok noktasından Türkiye’ye aynen böyle bakılıyor. Sizin o ÖSO, SMO -Suriye Millî Ordusu- dediğiniz, İdlib’deki kol kanat gerdiğiniz örgütleri bütün dünya IŞİD artığı, El Kaide artığı örgütler olarak görüyor ve âdeta size de bunların hamiliği verilmiş durumda.

Şimdi, Mursi’yle, Mursi Hükümetiyle öyle bir ilişki kurdunuz ki... Bakın, haksız bir şekilde bir askerî darbeye devrildi ve hepimiz buna karşı çıktık, siz de doğru bir şey yaptınız, karşı çıktınız ama Mısır’la artık bu ülkenin neredeyse hiçbir siyasi ilişkisi kalmamış durumda ve herkes bu siyaseti şöyle okuyor: Türkiye ile Mısır arasındaki ilişki aslında olağan, anlaşılır bir ilişki değilmiş, İhvacılarla kurulmuş bir ilişkiymiş. Ben size birazdan bunun nasıl olduğunu anlatacağım.

Bakın, Kıbrıs’ın çevresi 13 tane ayrı sahaya bölündü, 13 ayrı sahaya. Bu sahaların içerisinde herkes enerji kaynaklarını arıyor. İkili anlaşmalar var, üçlü anlaşmalar var, dörtlü anlaşmalar var. İsrail var, Mısır var, Kıbrıs Rum Kesimi var, Yunanistan var, İngilizler var, Hollanda firmaları var, Ruslar var, Amerikalılar var. Kim yok? Türkiye yok. Neden? Hiç kimse Türkiye’yle bir anlaşma yapmak istemiyor, hiç kimse Türkiye’nin orada bulunmasını istemiyor. İnanılmaz bir yalnızlık ve siz buna kutsallık atfediyorsunuz. Türkiye’nin onlarca, yüzlerce yıl sonraki menfaatlerini aslında bu dış siyasetle gömmüş durumdasınız.

Kopenhag Kriterleri’yle Avrupa üyeliğinin kapısı sonuna kadar açılmıştı, şimdi sadece gümrük birliği olsun mu olmasın mı tartışması yürüyor, Şanghay Beşlisi’ne gideceğiz, o da onlar alırsa. İşte, Türkiye’de yürütülen dış siyasetin geldiği nokta bu.

Sanki çok başarılı bir dış politika yürütülüyormuş, çok başarılı bir dış siyaset yürütülüyormuş gibi şimdi Libya’yla önce bir anlaşma imzaladınız -bizim dışımızda hiç kimse o anlaşmaya karşı çıkmadı- şimdi de bir askerî mutabakat anlaşması getiriyorsunuz. Bir harita çizdiniz -o harita ne anlama geliyor ben bilmiyorum- Türkiye’den Trablus’a doğru böyle bir hat çizilmiş durumda ve diyorsunuz ki “Biz bunu barış koridoruna çevirdik.” Yani iki ülke Akdeniz’de böyle bir harita çizebiliyor mu? Bu haritayı çizdiğinde onun kontrolüne mi geçiyor?

Sayın Bakanım diyelim ki mesela, Fas’tan İsrail’e böyle bir hat çizildiği zaman Fas ile İsrail’in oluyor mu bütün Akdeniz? Bu, böyle bir şey değil ki. Ben size söyleyeceğim hangi kısmını desteklediğimizi.

İSMET YILMAZ (Sivas) - Komşularıyla çizer.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) - Şimdi, bakın, genel gerekçede şöyle diyorsunuz: “Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde güvenlik ve askerî alanlarda iş birliğinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.” Evet, tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygıya “evet” diyoruz, bunda hiçbir zorun yok. Ama güvenlik ve askerî alanlarda iş birliğine kesinlikle “hayır” diyoruz. “Hayır” demeliyiz, neden? Herkes anlattı. Çünkü Libya’nın geleceğiyle ilgili hiç kimse bir öngöründe bulunamıyor.

Bugün Ulusal Mutabakat Hükûmetiyle kurduğunuz ilişkinin gelecekte ne olacağını hiç kimse kestiremiyor. Herkes söylüyor, Ulusal Mutabakat Hükûmeti, evet, Libya'nın tamamında egemen hâle gelebilir, Hafter güçlerini yenebilir fakat bunun tersi de olabilir. Eğer Hafter güçleri orada yönetimi ele geçirirse -büyük bir iç savaş yaşanıyor- o zaman Mısır'la olan ilişkinin bir benzerini Libya'yla yaşamış olacaksınız ve bütün anlaşmalar bir yana ilişkiler de kopma noktasına gelecek.

Herkes söyledi, ben de tekrar edeyim, altını çizmekte yarar var: Evet, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2011 yılında aldığı 1970 sayılı Karar'a aykırı işler yapılması anlamına geliyor bu sözleşme. Çünkü Libya üzerinde bir silah ambargosu var, bu anlaşmayla o silah ambargolarını da delmiş olacaksınız. Ben tekrar etmeyeceğim, arkadaşlarımız bugüne kadar bu silah ambargosunun fiilen nasıl delindiğini tek tek anlattılar.

Şimdi, ben Hükûmetin tercihinin siyasi olduğunu çok somut olarak size söyleyeceğim, bugün burada bir kez daha gördük. Emrullah Bey burada mı bilmiyorum ama şimdi, biraz önce Hafter'den bahsederken iki şey söyledi, dedi ki: "Hafter Selefi'dir, Vehhabi'dir; Vehhabi, Suudi Arabistan'ın desteğini almaktadır." Böyle söylediniz değil mi Sayın Bakan?

EMRULLAH İŞLER (Ankara) - Öyle demedim ama...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) - Benzer bir şey söylediniz.

Şimdi, pek çok kişi Ulusal Mutabakat Hükûmetini oluşturan gruplardan bir tanesini de İhvanî olarak tanımlıyor, dolayısıyla "Burada bir tarafta Vehhabiler var, bir tarafta İhvanîlar var. Türkiye bu perspektifle ittifaklarını geliştiriyor." diyor.

Şimdi, bakın, geçen bu Mecliste İŞİD'çilerle, El Kaidecilerle ilgili tartışma yürütülürken çokça insan onlara "cihadist Selefiler" dedi. Grup Başkan Vekiliniz Özlem Hanım dedi ki: "Bu dili kullanmayın, siz bu örgütlere iltifat etmiş olursunuz. İslam'ın kendi müktesebatı içerisinde cihadın bir yeri var, Selefilik akımının bir yeri var; siz 'Selefi' dediğiniz zaman onlara iltifat etmiş olursunuz." Şimdi, bakın, bir başkası söylese Sayın İşler, bunun bir önemi yok ama siz Kral Suud Üniversitesinde eğitim almış birisiniz, siz İlahiyat Fakültesinde tefsir üzerine hocalık yapmış birisiniz. Eğer sadece Vahabi diye Hafter'i yargılasanız, İslam içerisinde koca külliyyatı olan İbni Teymiyye'yi de suç örgütü gibi görmüş olursunuz. Ben, bunu size yakıştıramadığımı söylemek isterim. Bir başkası söylese, emin olun, bunları söylemezdim.

Şimdi, sürem bitti ama şunu söyleyeyim: Gerçekten daha önce de tekrar tekrar söyledik ama bir daha altının çizilmesi gerekiyor. Hangi konuda eleştiri yaparsak yapalım fark etmiyor, biz şöyle bir şey söylüyoruz, diyoruz ki mesela "8'inci sınıfa gelmiş çocuklarımızın yüzde 16'sı dört işlemi bilmiyor." Çıkıyor milletvekilleriniz, diyor ki: "Siz önce terörle aranıza mesafe koyun." Diyoruz ki: "İlk 500 üniversite arasına Türkiye'den 2 tane üniversite ya giriyor ya girmiyor; ilk 200 üniversite içinde Türkiye'den bir üniversite yok." "Siz önce şunu kınayın: Bu öğretmen öldürüldü, onunla ilgili ne diyorsunuz?" diyor. Yani hangi konu olursa olsun fark etmiyor, hele hele hak ihlalleriyle ilgili olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika verirsiniz bitiriyorum.

Dilimiz döndüğünce anlatacağız çünkü herkes bu konuda sadece muhalefete ulaşmaya çalışıyor. Bu ülkede o kadar çok hak ihlali yaşanıyor ki, emin olabilirsiniz, kaçırılan insanlar var, yerde sürüklenen Cumartesi Anneleri var...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Diyarbakır Anneleri var.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – ...açlık grevinde olan çocuklarını cezaevi kapısında bekleyen annelerin tartaklanması var. Cezaevlerinde inanılmaz hak ihlalleri var, içeri girerken “Hoş geldin.” diye çırılçıplak soyup dövüyorlar. Bunu, milletvekillerimiz Komisyonla birlikte gittiklerinde öğrendiler. Seçme seçilme hakkını gasbettiniz, kayyum var mı? Var. Bunun gibi her şeyi anlatıyoruz; Grup Başkan Vekillerinizin bir tane argümanları kalmış, dönüp dolaşıp sadece “terörist” diyorlar, “Biz terörle mücadele ediyoruz.” diyorlar, “15 Temmuzda şöyle oldu.” diyorlar.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Zaten en önemlisi o, en önemlisi o, en önemlisi terörist zaten. PKK’lı olmaktan başka ne var önemli?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Bu masalı artık hiç kimse yutmuyor diyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki’nin 155 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, Türkiye’nin Suriye’nin kuzeyine yaptığı operasyonların terör örgütlerine yönelik olduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şunu ifade etmek gerekir: Suriye’de pek çok ülke var, orada bir iç savaş var, oradaki iç savaşın çıkmasından Türkiye Cumhuriyeti devletini sorumlu tutmak kabul edilecek bir şey değildir; ne insafa ne izana sığar. Zaten bunun toplum nezdinde de bir karşılığı yok, onu belirtmek isterim. Biz kaçan insanlara kapılarımızı açtık. Orada iç savaş çıktıktan sonra Türkiye bu duruma karşı karşıya kaldı ve ortaya çıkan terör örgütlerine karşı kendi sınırlarını, kendi toprağını, kendi vatandaşını korumak üzere oraya müdahalelerde bulundu.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Doğru değil.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi, şunu da ifade etmek isterim: Türkiye Cumhuriyeti devletinde Türklerle beraber Kürtler de yaşıyor, diğer etnik unsurda insanlar da var, vatandaşlarımız da var; hepsi Türkiye Cumhuriyeti’nin kıymetli birer üyesi, birer vatandaşı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Türkiye’nin Suriye’nin kuzeyine yaptığı operasyonlar, oradaki Kürtlere yönelik değil, orada ortaya çıkan terör örgütlerine yöneliktir, bunun altını çizmek gerekir. Bizim, civar ülkelerde, komşularımızda yaşayan hiçbir etnik kökenli insana karşı hasmane bir tutumumuz asla olmamıştır, Kürtlere karşı da asla böyle bir şey olamaz. Oradaki mücadelemiz -başından beri de defalarca burada ifade ettik- orada ortaya çıkan terör örgütlerine yöneliktir, Kürtlere yönelik asla değildir çünkü Kürtler bizim ülkemizin asli unsurları.

Bir de “Bu El Kaide, IŞİD artıklarıyla iş tutuyorsunuz.” gibi bir şey söyleniyor kürsüde. Şimdi, bakın, DEAŞ’a -adına “DEAŞ” deyin, “IŞİD” deyin, ne dersiniz deyin- en büyük darbeyi vuran Türkiye Cumhuriyeti devletidir. DEAŞ ve IŞİD, PYD ve PKK için kullanışlı, elverişli bir enstrümandı. Neden bir enstrümandı? Kendilerine bir meşruiyet alanı oluşturuyorlardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – “Biz PKK, DEAŞ’la mücadele ediyoruz,” işte, “Biz, bu kafa kesen örgütle mücadele ediyoruz.” diye kendilerine meşru bir alan oluşturuyorlardı.

Şimdi, DEAŞ ve oradaki diğer terör örgütleri Türkiye Cumhuriyeti tarafından bertaraf edilip, bunlara çok ağır bir darbe vurulup minimize edilince diğer terör örgütlerinin meşruiyet kaynağı ortadan kalkıyor, kendilerine sağladıkları meşruiyet kaynağı ortadan kalkıyor. Tabii, bu birilerini acıtabiliyor; bunun farkındayız.

Türk Hava Yollarının -böyle bir eleştiriyi ilk defa duydum- yurt dışına bu kadar sefer yapmasından mutluluk duymak gerekir. Türk Hava Yolları hem bu işten para kazanıyor hem oradaki ticaret hacmimizi geliştiriyor hem de oradaki ülkelerle ilişkilerimizi geliştiriyor. Ben, buradan neden bir rahatsızlık duyduğumu anlayamadım. İç seferlerle alakalı olan problem de şudur değerli arkadaşlar: Türk Hava Yollarının satın almış olduğu uçaklarda çıkan teknik arızalardan dolayı -bu, Türk Hava yolları kaynaklı değil; bütün dünyada bu var- o uçaklar kullanılamıyor; ondan kaynaklı bir problem var. Yoksa Türk Hava Yollarının bu kadar fazla noktaya ulaşması... Air France'dan tutun da pek çok hava yolu şirketinin pazarını almıştır, bu da takdir edilmesi gereken bir şeydir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Muş.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Zaman tasarrufu yapacağız.” diye bize soru sorma hakkı vermiyorsunuz; Grup Başkan Vekili konuyla ilgisi, alakası olmayan şeyler söylüyor, ona süre veriyorsunuz. Böyle şey mi olur ya Başkan!

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Sayın Başkanım, ismimi anarak sataşmada bulundu, cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın İşler, ne dediler?

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – İsmimi anarak benim yanlış bilgiler verdiğimi, Hafter'in DEAŞ'çı vesaire olduğunu söylediğimi...

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz iki dakikadır.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

6.- Ankara Milletvekili Emrullah İşler'in, Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki'nin 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, ben Libya'daki çarpıklığı ortaya koymak için şunu söylemiştim: Trablus Hükümetinin güçleri DEAŞ'la mücadele ederken Hafter ise Cufra'da onlara karşı saldırıya geçmiştir ve Hafter'in en büyük destekçileri Medhalilerdir. Belki bu ismi ilk defa duyuyorsunuz. Medhaliler kimdir? İşte, Selefî Vahabi akımın... Kim bu Selefî Vahabi akım? Sayın Tiryaki, El Kaide örgütünün temeli onlar değil mi? DEAŞ örgütünün temeli onlar değil mi? Trablus Hükümetini ve Trablus'ta mücadele edenleri “cihatçı” diye suçlayacaksınız “İhvanı” diye suçlayacaksınız; ondan sonra, işte bu DEAŞ'ın uzantısı olan Medhalilerle birlikte iş tutan insanı da meşru bir taraf gibi göstereceksiniz. Ben, bunu eleştirmek için söyledim.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Kimse meşru falan göstermiyor, çarpıtmayın ya!

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Dolayısıyla, bakın, Hafter âdeti bir teröristtir, bir darbecidir. Neden bu Hafter hakkında bir çift laf söylemiyorsunuz? Bu milletin kürsüsünden neden bir laf söylemiyorsunuz? Ben bunu eleştiriyorum. Bunun arkasındaki destekçiler işte, DEAŞ'ın, Kaide'nin uzantılarıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onun için, bakınız, Trablus Hükümetinin beraber hareket ettikleri Misrata güçleri Sirte'de DEAŞ'a karşı mücadele ederken onlar ise onlara başka alanlarda saldırıda bulunuyordu. Libya'da DEAŞ'la gerçek mücadeleyi yapanlar onlardır. Dolayısıyla, bu yanlış anlamayı gidermek için söz aldım.

Türkiye olarak da, biliyorsunuz, Suriye’de de -az önce Grup Başkan Vekilimiz de söyledi-DEAŞ’a karşı en etkili operasyonu Fırat Kalkanı’yla biz yaptık. Ama maalesef, sizin kaynak olarak aldığımız uluslararası medyada sanki biz DEAŞ’ı destekliyormuşuz gibi gösteriliyoruz ve onu da sizler, maalesef, uluslararası medyadan alarak bu milletin kürsüsünde veya başka platformlarda sürekli dile getiriyorsunuz.

Türkiye her türlü terör örgütüne karşıdır; nokta.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tiryaki, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Benim söylediğimi çarpıtmıştır. Benim söylediğimin dışında bambaşka bir şeyle beni itham etti. Biz sanki Hafter’i destekliyormuşuz gibi...

BAŞKAN – Sataşma var, buyurun.

İki dakika.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır efendim, bir dakika yeter bana.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, ne dedi, sataştı? Hocam, ne dedi, sataştı?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Benim Hafter’i desteklediğimi söyledi.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Tamam, Hafter’i desteklemediğini kürsüden söyle o zaman.

BAŞKAN – Söylemediğini söylemiş gibi gösterdi.

Siz buyurun Sayın Tiryaki.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hafter’i kınayacakmış Başkanım.

7.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştu Tiryaki’nin, Ankara Milletvekili Emrullah İşler’in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan, hiçbir milletvekilimiz ve benim gördüğüm kadarıyla, bugün söz alan hiçbir milletvekili Hafter’i desteklemedi. Dolayısıyla bu, bize atılmış büyük bir iftiradır. Biz sadece Libya’da...

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Kınadığınızı da söyleyin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin, lütfen...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Arkadaşlar, siz taraf tutuyorsunuz diye, siz Libya iç savaşında taraf tutuyorsunuz diye herkes taraf tutmak zorunda değil. Biz tam olarak bunu söylüyoruz, siz bir taraf tutuyorsunuz. Diyoruz ki: “Bu iç savaşta taraf tutmayın.” Hiçbirimiz Hafter’i desteklemedik, Hafter’i destekleyecek konuşma yapmadık. Dolayısıyla, söze buradan girilmesi yanlış.

İbni Teymiyye konusunda, Vahabilik konusunda söylediğim sözün arkasındayım. Bir ilahiyatçının, Kral Suud Üniversitesinde eğitim görmüş bir ilahiyatçının Hafter üzerinden İbni Teymiyye’yi, Vahabiliği suç örgütü gibi göstermesini eğer AK PARTİ Grubu doğru buluyorsa ben bir şey söyleyemiyorum, o kadar. (HDP sıralarından alkışlar)

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Öyle bir şey söylemedik canım!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hiç anlamamış Sayın Başkan.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ben, İbni Teymiyye’yi okumuş biriyim.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı:155) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, gruplar adına son söz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Engin Altay'a ait.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – İbni Teymiyye'yi anlatmanızı istiyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben bilmediğini bilenlerdenim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bülent Bey, müdahale etmeyin.

BAŞKAN – Sayın Turan, şöyle alalım istiyorsanız sizi.

CHP GRUBU ADINA ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Stratejik derinlikten değerli yalnızlığa doğru savruldu; Allah hayretsin sonunuzu. Fakat sizin sonunuz Türkiye'nin de kaderini etkilediği için burada yapıcı, uyarıcı eleştirilerimizi, anlayışımızı ortaya koymak istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu Mecliste yüzlerce uluslararası anlaşma onaylandı, yüzlerce ve Cumhuriyet Halk Partisi bunların sanıyorum yüzde 90'ına da “kabul” oyu verdi. Neden? Uygundu; Türkiye'nin menfaat ve çıkarları gözetildi, Cumhuriyet Halk Partisi bu uluslararası anlaşmalara, mutabakat metinlerine “kabul” oyu verdi. Yine, bu Mecliste onlarca tezkere görüşüldü. Cumhuriyet Halk Partisi, 1 Mart 2003 tarihindeki tezkerede... Parti yönetiminizin ısrarla istediği, arzu ettiği 2 tezkerede; hem yabancı, Amerikan kuvvetlerinin Türkiye'de konuşlanması ve hem de Irak'ın kuzeyinde yabancı askerlerle birlikte Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının müdahalesi noktasındaki tezkerelerde sadece Cumhuriyet Halk Partisi değil, AK PARTİ Grubunun içinden de 100'e yakın sayın milletvekili “hayır” diyerek Türkiye'yi bir uçurumun kenarından aldı. Allah onlardan razı olsun; bunu söylüyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bunları niye söylüyorum? Uzun zamandan sonra, değerli arkadaşlar, şöyle bir tablo var: Bu mutabakat metninin görüşüldüğü Dışişleri Komisyonunda Mecliste pek sık olmayan bir şey oldu, pek sık rastlanmayan bir şey oldu. Mecliste toplamda 5 siyasi parti grubu, 10 tane de parti var ama 5 siyasi parti grubundan 3 tanesi, bu mutabakat metniyle ilgili, Komisyonunda olumsuz görüş beyan etti. Bu, önemli bir şey ve değerli bir şey. Ben isterdim ki bu tabloda... Zira, on-on iki gün önce gene Libya'yla münhasır ekonomik bölgenin sınırlanmasıyla ilgili koridoru tanzim eden mutabakat metnine de Cumhuriyet Halk Partisi de İYİ PARTİ de müspet oy kullandı. Yani Cumhuriyet Halk Partisinin ve İYİ PARTİ'nin derdi, AK PARTİ'nin Doğu Akdeniz Bölgesi'ne yönelik politikalarından bir şey elde etmek, siyasi çıkarım elde etmek değil; tam tersine, eğriye eğri, doğruya doğru demek. Bu noktada, ben Hükümetten, yürütmeden şunu beklerdim: “Yahu, Meclisin 5 grubunun 3'ü bu mutabakat metnine ‘hayır’ diyor, ki Genel Kurulda da bu böyle olacak.” diye düşünüp yasama organına da saygı anlayışı çerçevesinde, Sayın Bakanın -prosedürde bu mümkün- gelip öncelikle yüce Genel Kurulu, bizleri ve sizleri bilgilendirmesi ve bu metinden bizim kaygı duyduğumuz hususlarla ilgili yine sizi ve bizi bilgilendirmesini beklerdim; bu olmamıştır yani “Biz bunu göndeririz, bu geçer.” Geçer, hiç mesele

değil. Ama bakın, değerli arkadaşlar, mesela bizim “hayır” dediğimiz tezkerelerden -hani dedim ya, onlarca tezkere, yüzlerce uluslararası anlaşma yaptık- ikisi de Suriye tezkereleridir. 2012 ve 2014 sanıyorum, değil mi Özgür, öyle olması lazım?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet.

ENGİN ALTAY (Devamla) – İkisine de “hayır” dememizin gerekçelerini samimi ve yapıcı bir şekilde bu kürsüde ortaya koyduk. Mesela, ben konuşmuştum, bir tanesi şöyleydi: İçinde 11-12 defa “Suriye Merkezî Yönetimi” “Şam Hükûmeti” “Esad rejimi” ifadeleri geçiyordu. Yani şimdi siz diyorsunuz ya “Serrac’ı Birleşmiş Milletler tanıyor.” diye, Birleşmiş Milletlerin tanıdığı, meşru olarak kabul ettiği Suriye Merkezî Yönetimine açık bir savaş tezkeresiydi; mahiyet oydu, niyet o olmayabilir, metin o idi. Biz buna da karşı çıktık. O zaman ki uyarılarımızı gerçekten açık kalple AK PARTİ yönetimi dinleseydi, bugün Suriye de bu hâlde olmazdı, Türkiye de bu Suriye sınırında yaşadığı sıkıntıların hiçbirini yaşamazdı ve Türkiye’deki 3 milyon 600 bin Suriyeli hem Türkiye’de bize hayatı zorlaştırmaz hem de burada kendileri de çok gayriirsani şartlar içinde yaşamak zorunda kalmazdı. Demek ki Cumhuriyet Halk Partisini dinlemek lazım, hiç değilse arada bir dinlemek lazım. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Evet, tabii (!)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Biz, seçim sathımailinde, sizi refüze edecek, siyasi olarak sizin zarar göreceğiniz bir yaklaşım içinde oluruz tabii, ama böyle konularda olmayız, olmadık. Yani elbette, Hükûmetin, yürütmenin kendince gerekçeleri vardır ama şunu belirtmek isterim ki, burada, kim legal kim illegal belli değil değerli arkadaşlar, belli değil.

“Efendim, Hafter terörist; Serrac, Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği, tanıdığı lider...” Ya, bunların ikisi beraber yola çıktı, sonra yolları ayırdılar. Hafter, kendisini destekleyenlerle birlikte Tobruk’a geçti; ikisi de iktidar savaşı veriyor, ikisi de; birinden biri olacak. Şunun garantisi sizde yok: Serrac’ın ve ekibinin Libya’nın tek ve mutlak hâkimi olacağıyla ilgili garanti sizde yok, kimsede yok ve bana göre de -böyle bir öngöründe bulunmakta bir zarar görmüyorum- Serrac’ın iktidardaki ömrünün çok uzun olduğunu ben zannetmiyorum.

“Efendim, bizim bölgedeki menfaatlerimiz...” Ya, bölgedeki menfaatlerimiz karşılıklılık esasına göre kurulacağı için... Libya’da Serrac gitti, varsayalım Hafter geldi. Yani Hafter’le temas etmeyecek misiniz? Mısır’da düştüğünüz hataya Libya’da da mı düşeceksiniz? Böyle böyle “değerli yalnızlık” diye diye kendimizi dipsiz kuyulara mı atacağız? (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye bunu hak eden bir ülke değil. Bana ne Serrac’dan, bana ne Hafter’den! Ama ben şundan rahatsızım: Bakın, dünya basınında var: “Türkiye’nin Trablus’a bir grup özel kuvvet, askerî danışman ve askerî teçhizat gönderdiği, Türkiye’nin Libya’daki duruma katılım amacıyla da Doğu Akdeniz’deki çıkarlarını genişletmek...” falan filan yani dünya diyor ki şu anda: “Türkiye, Libya’ya sivil görünümlü asker, askerî teçhizat ve mühimmat gönderdi orada.” Zaten bunu Birleşmiş Milletler raporları da söylüyor. Biz gerekirse “Dünya 5’ten büyük.” muhabbetiyle, eğer bizim Doğu Akdeniz’deki hak ve menfaatlerimize yönelik bir gasp olursa Birleşmiş Milletlere rağmen de iş yaparız; “Yapmayın.” demeyiz ama ortada böyle bir hâl yok değerli arkadaşlar, ortada böyle bir hâl yok şu anda.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Belki var!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Dolayısıyla, şimdi, burada Türkiye’yi bir ateşe atmak, Türkiye’yi... Türkiye’ye bir şey olmaz, büyüüz, güçlüyüz; çok şükür, elhamdülillah.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Helal olsun be!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ama değerli arkadaşlar, ama değerli arkadaşlar, hep söylüyorum, bazen de bu yüzden tartışıyoruz; şehit edebiyatı bu Meclisin en son yapacağı iştir. Hiçbirinizin çocuğu gitmeyecek Libya’ya, benim yeğenim de gitmeyecek. Arkadaşlar, Türk Silahlı Kuvvetleri, şanlı Türk

Silahlı Kuvvetleri, Libya’da şu anda geçici olarak, Trablus’ta Libya’ya hâkim, yönetimine hâkim gibi görülen Serrac ve avanesini korumak için lejyoner olarak kullanılamaz! Türk Silahlı Kuvvetleri bunu hak etmez! Bu, doğru bir yaklaşım değil! (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, samimiyetimizi on gün önce Libya’yla ilgili mutabakat metnine “evet” diyerek gösterdik. Parti aidiyeti ve parti hiyerarşisi içinde buna “evet” diyecek olabilirsiniz ama ben şunu söyleyeyim: 1 Mart 2003 tezkeresine “hayır” diyen AK PARTİ mensubu 97-98 sayın milletvekilini, hepsini hâlâ bugün gönül borcuyla, vefa borcuyla, şükran borcuyla yâd ediyoruz. Gelin, onlardan olun; gelin, onlardan olun. (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye’nin ali menfaatlerini önceleyelim, burası Meclis. Ne var yani? Bu yanlış, burada bir hata var, bunun düzelmesi lazım; bunu söylüyoruz.

Suriye konusu, güvenli bölge... Güvenli bölge kaldı mı değerli arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Altay, tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Peki efendim.

Bizim güvenli bölge diye murat ettiğimiz sahada en az hâkimiyeti olan maalesef biziz. Güvenli bölge; belirsiz, riskli bölgeye dönüştü. Daha ileri gidiyorum, sizin güvenli bölge diye murat ettiğiniz alan şu anda bir tampon bölge ve yeri geldiğinde, kimi silahlı güçler -Rusya’sıdır, ABD’sidir, şusudur busudur, SDG’sidir- Türk Silahlı Kuvvetlerine yönelik, bazı bölgelerde tahkimat kurabilen bir noktaya geldi. Bu nasıl güvenli bölge? “Barış Pınarı... Barış Pınarı...” Yanlış. Ne oldu? Esad aşağıdan geliyor, siz Libya’yı bırakın... 12 tane mi gözetleme kulemiz vardı Ünal Bey?

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Evet, 12.

ENGİN ALTAY (Devamla) – 12 gözetleme kulemizden 3’ünü tahliye ediyoruz, haberiniz var mı? Niye ediyoruz?

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Karamsar olma, karamsar.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Hani güvenli bölge kurmuştuk? Yahu, bırak bölgeyi, Türkiye’nin orada, İdlîb’de, IŞİD başta olmak üzere kimi cihatçı örgütleri kontrol etmesi için kurulan 12 gözetleme istasyonumuzun 3’ünü tahliye etmezsek o askerlerimizin canları tehlikede.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım, buyurun.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Hâl böyleyken burnumuzun dibindeki derde bakalım. Orada da lütfen bizi dinleyin, Cumhuriyet Halk Partisinin sesine ve tezlerine kulak verin. Mehmetçik için ağıt yakmak, övgü düzmek değil; ben Mehmetçik’in gereksiz yere kanı akmasın, analar ağlamasın diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş...

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

10.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, biz burada muhalefetin söylediklerine her zaman kulak veriyoruz, kulak vermiyor değiliz, dinliyoruz. Fakat burada “Türk askerinin lejyoner olarak kullanılacağı” ifadesini kabul etmemiz mümkün değil, bu yanlış bir ifade, doğru bir ifade olmamıştır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Göndermeyin, olmasın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Biz bunun doğru olmadığını söylüyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi tersini söyleyebilir, doğru bir ifade olmamıştır.

İkincisi: Suriye tezkeresi ile Suriye iç savaşının ilişkisini biz anlayamadık. Orada zaten bir iç savaş çıkmış. Orada iç savaş çıkışının arkasındaki dinamikler çok farklı, çok boyutlu. Biz daha sonraki süreçlerde bir tezkere çıkarmışız. Yani orada bu işler çıkmış, Suriye bir iç savaşa sürüklenmiş, akabinde Türkiye bir tezkere çıkarıyor. Dolayısıyla bunu doğrudan Türkiye'nin çıkardığı bir tezkereyle ilişkilendirmek doğru değil. Kaldı ki, Esad yönetimi yaptığı çeşitli açıklamalarla oradaki iç savaştan dolayı Batılı ülkelere yönelik pek çok suçlama dile getirmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bir diğer mesele, Suriye’de mevcut olan mücadele sadece bir iktidar mücadelesi değildir, bunun dış güçler boyutu vardır, uluslararası boyutu vardır ve bu, Doğu Akdeniz’e dayanmaktadır. Dolayısıyla, Doğu Akdeniz’de Türkiye’nin hakları vardır, Türkiye o haklarını savunmak durumundadır ve meselenin, sadece, Türkiye’nin bir askerî iş birliği anlaşmasının ötesinde, uluslararası boyutunu düşünmek lazım ve Doğu Akdeniz’e dayanan bir boyutunun olduğunu da unutmamak gerekiyor. Bakın, dün veya ondan önceki gün, uyuşu belirsiz uçaklar orada şu andaki Trablus yönetiminin mevzilerini bombaladılar. Yani orada farklı uluslararası unsurlar da işin içerisinde.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Altay...

11.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç’ten Meclisin mesaisini israf etmeye yönelik AK PARTİ Grup Başkan Vekilinin her konuşmacıdan sonra konuşmanın içeriğiyle ilgili yorum yapmasına müsaade etmemesini talep ettiğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, Mehmet Muş’un bu konuşmasının sataşma konuşması olduğunu zannetmiyorum çünkü benim kimi görüşlerimle ilgili katılma ya da katılmama şeyinde bulundu.

Yalnız, bu uygulamayı doğru bulmadığımı müteaddit defalar söyledim. Her hatip konuştuktan sonra AK PARTİ’nin konuşmanın içeriğiyle ilgili bir yorum yapması gibi bir yaklaşımı, anlayışı doğru bulmuyorum. Böyle bir durum, Meclisin mesaisini ve zamanını sadece israf etmekten başka bir şey değildir.

Mehmet Muş benim konuşmalarına katılmadığını söyledi. Ben de kendisine biraz önce yaptığı konuşmaların hiçbirine katılmadığımı söyleyeyim ama bu bir şeyi değiştirmez. Eğer bu konuyla ilgili söyleyecek sözü varsa -ki vardır- onu da ekonomik çalışma bakımından kullanmıyor ama kullanmış kadar oluyor. Kürsü açık, AK PARTİ’nin söz hakları var, çıkar konuşur. Bunu doğru bulmuyorum ve buna müsaade etmemenizi talep ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu konuyu Grup Başkan Vekillerimizle konuşalım, bir ortak karar alalım, bundan sonra bu sözü vermeyelim yani. Benim işim de rahatlar burada emin olun Sayın Altay.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, 2’nci maddenin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yoktur.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Evet, 3'üncü madde üzerinde söz talebi yok.

Soru-cevap işlemi yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, pusula veren milletvekillerimiz lütfen dışarıya çıkmasınlar, iki dakika sonra bir oylamamız daha var.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN – Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı	: 395
Kabul	: 269
Ret	: 125
Çekimser	: 1(x)

Kâtip Üye

Burcu Köksal

Afyonkarahisar

Kâtip Üye

Mustafa Açıkgöz

Neveşehir”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

2'nci sıraya alınan, İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 71) (xx)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 71 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Söz talebi yok.

Yerinden, Sayın Altay'a söz vereceğim.

Sayın Altay, buyurun.

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

(xx) 71 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

12.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 115 sıra sayılı Kanun Teklifine "hayır" oyu verdiklerine ama 71 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne "kabul" oyu vereceklerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Biraz önce oylanana mutabakat metnine "hayır" oyu verdik, çekincelerimizi anlattık ama şimdi görüşülecek olan uluslararası anlaşmayla ilgili Cumhuriyet Halk Partisinin hiçbir çekincesi yoktur. Kürsüde de söylediğim gibi, mesela, bu anlaşmaya da Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak kabul oyu vereceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani bizim derimiz bağcıyı dövmek değil, üzüm yemek. Anlaşımımızın paylaşılması, bilinmesi için bu sözü aldım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

2.- İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 71) (Devam)

BAŞKAN - Evet, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE MOLDOVA CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 5 Mayıs 2017 tarihinde Kışinev'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Soru-cevap işlemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Soru-cevap işlemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Soru-cevap işlemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Oy birliğiyle kabul edildiği tutanaklara geçişin.

BAŞKAN – Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyor, oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı	: 380
Kabul	: 377
Ret	: 125
Çekimser	: 3(x)

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Burcu Köksal	Mustafa Açıkgöz
Afyonkarahisar	Nevşehir”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.37

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40’ıncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

3’üncü sıraya alınan, Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

3.- Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 158) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerde.

Komisyon Raporu 158 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, bu teklif, İç Tüzük’ün 91’nci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklif, tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanıp maddelere geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde ilk söz, gruplar adına İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Behiç Çelik’in.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 158 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına konuşma yapmak üzere söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kanun yapma tekniği açısından sürekli olarak eleştirdiğimiz bu torba kanun teklifiyle bir kez daha karşı karşıya geliyoruz. İnanın, biz eleştirmekten bıktık ama maalesef kanun teklifini yapanlar bıkmadı. Hukuk devletinin biçimsel bir istisnai uygulaması olan bu yöntem artık iktidar ve onun Parlamentodaki partisi olan AK PARTİ tarafından genelleştirilmiştir. Bu uygulamalar ileride hukuk fakültelerinde öyle zannediyorum ki ders olarak okutulacak ve sizler suimisal olarak zihinlerde yer edeceksiniz.

Değerli arkadaşlar, kanun teklifinin içeriğinin, birçok mevzuatı yeniden düzenleyerek hüküm itibarıyla Anayasa’ya ve yasalara aykırılık teşkil ettiği açıktır, barizdir. Zaten Genel Kurula kadar gelme aşamasında bu maddeleriyle evvela ana ve tali komisyon olarak en az 5 komisyonda görüşülmesi gerekirken bu da yapılmamıştır. Kanun teklifi, içerik olarak Orman Kanunu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu, Kamulaştırma Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu -Güvenlik Soruşturması Kanunu ki bu, daha sonra çekiliyor- 4706 sayılı Kanun, 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 6107 sayılı İller Bankası Kanunu, Türkiye Sağlık Enstitüleri Kanunu ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun’u kapsamaktadır.

(x) 158 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Değerli arkadaşlar, hepimizin bildiği gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin, Anayasası'nın 2'nci maddesine göre demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olduğu açıktır; devletin temel vasfı da millî devlettir, bunu üniter özelliğiyle de pekiştirmiştir. Yine, bir buçuk asra yakın parlamento ve seçim deneyimi olan bir tarihe sahibiz. Devletin kişi hak ve özgürlükleri noktasında en belirgin vasfının demokrasi olduğu gerçeği de inkâr edilemez. O hâlde, devletimizin demokratik cumhuriyet olarak nitelendirilmesi doğrudur. Demokratik cumhuriyetin hukuk devletinin tüm diğer hükümlerini benimsemiş olması arzu edilir fakat bu çoğu defa mümkün olmaz, olamaz. Veya hukuk devletinin temel değerleri yerleştirilmiş olsa bile sırf şahsi ya da zümrevi çıkarlar için peyderpey aşındırılarak bir görüşe ram olan noktaya indirgenebilir. Nitekim bunları hep birlikte yaşıyoruz.

Değerli arkadaşlar, devletin varlığı, devletin otoritesi ve gücü ile demokrasi, kişi hak ve özgürlükleri, hukukun üstünlüğü, insan hakları arasında bir paradoks mevcuttur. Bunu zamana ve zemine göre iyi dengelemek, dengelemeyi başarabilmek asıl beka sorunudur. Ceberut devlet anlayışına yönelmek sağduyu sahibi kişilerin yapacağı bir icraat değildir. Burada, Türk toplumunun oldukça kentlileştiğini, şehir kültürüne adapte olduğunu; yeni nesil gençlerin istemlerinin iş, aş, özgürlük olduğunu iyi anlamalı ve kolektif taleplerine uygun cevap bulmada, icraat yapmada yarışmalıyız.

Demokrasi demişken tabii ki en önemli ilkesi çoğunluğun yönetim hakkı olmalı. Bunu tamamlayan ise azlığın yani muhalefet hukukunun korunmasıdır. Anayasa'da madde 138'de ifade edilen bağımsız yargı, 28'inci maddede ifadesini bulan bağımsız ve özgür medya, STK'ler, hukukun üstünlüğü, teşebbüs özgürlüğü hep demokrasinin içerdikleridir. Kadınların, çocukların, engellilerin pozitif ayrımcılıkla topluma kazandırılması, sağlıklı toplum yaratmanın başlıca temellerinden biridir.

Değerli arkadaşlar, rahmetli Demirel, demokrasinin en önemli göstergesinin sandık olduğuna, millet çoğunluğunun böyle tecelli edeceğine inanıyordu. Ben Sayın Demirel'in sandık ve seçimle ilgili bir anekdotunu paylaşmak isterim, şöyle diyor: “Ne kadar oy aldığın değil, nasıl oy aldığın önemlidir.” Onca zorluklarla, zahmetlerle, mücadelelerle yaşanan bir seçim sürecini düşünün. Bu hengâme içerisinde seçim kurulları, sandık kurulları, yandaş imam, öğretmenler, mudilerini ziyarete giden müdürler, geçici de olsa işe alınan -İŞKUR gibi- yurttaşlar, dağıtılan hediyeler, paralar, haksız yapılandırılan yaftalar, tek kale yayın yapan güçlü TV'ler, radyolar, partizan sermaye ve müteahhitler, gasbedilen din, inanç ve millî değerler, çocukları kamuda çalışan aileler; yetmiyor, mühürsüz oy kullanma hakkı verilmesi gibi... Sonuç, korku ve endişe.

İşte, Sayın Demirel'in işaret ettiği, demokrasinin olmazsa olmazı ne kadar oy aldığın değil, nasıl oy aldığınızdır yani oyların demokrasi tanımını içerisinde bir özgül ağırlığının olduğu gerçeğinin altını çiziyor.

İYİ PARTİ olarak, 24 Haziran 2018 seçimlerinde almış olduğumuz 5 milyon oyun, arz etmiş olduğum engellerden süzülüp gelen saf, idealist oylar olduğunun bilincindeyiz. Bu sebeple, yolumuz ne kadar zorlu, yıpratıcı, engelli olsa da aşmasını bilecek cesurlar olarak ülkemizin geleceğine bir güneş gibi doğacağız. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugüne kadar uygulanan sistemde, Graham Fuller'in, Walter Lippmann'ın “ileri demokrasi” ve “Yeni Türkiye Cumhuriyeti” gibi öngörülerini üzerine bina edilen birtakım icraatlarla 2015 yılına kadar ülke yönetilmeye çalışılmıştır ama sonuçta, tabii, devlet hâkimiyeti sarsılmış, 2015'ten sonra Türk Silahlı Kuvvetleri ve güvenlik güçlerimiz ülkenin bütünlüğünü sağlamayı başarmıştır. Bunlar, tabii, AK PARTİ'nin karnesine kırık bir not olarak geçecektir ve en son şunu ifade etmek isterim: Ülkenin yönetimi “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” olarak adlandırılan bu ucube sistem içerisinde sürdürülürken on yedi aydır hem yasamada hem yürütmeye hem de yargıda tanıklık ettiğimiz hadiseler ortadadır. Ülke yeniden, “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” denen otokratik sistemle, yönetilemez hâlde sokulmuştur. “Bunun reçetesi yok mu?” diye sorulursa: evet, var; arkadaşlar, bunun reçetesi

iyileştirilmiş parlamenter sistemdir. Cumhurbaşkanının güç ve kudreti korunarak Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden yürütme erkinin çıkacağı bir sistem kurulabilir; bu, millet için, herkes için iyi olabilir. Buna inanalım; hukukun üstünlüğüne inanalım, bağımsız ve tarafsız yargıyı tesis etmeye yeter ki karar verelim, inanalım; ekonomi yönetiminde subjektifliği ortadan kaldıralım, ekonomi güvenliğini ve teşebbüs özgürlüğünü getirelim.

Arkadaşlar, demek ki böylece kuvvetler ayrılığının yeniden tesis edildiği ülkemizde herkesin yarınından emin olacağı bir iyi yönetilen Türkiye modelini tahakkuk ettirmiş olabiliriz, hedefimiz bu olmalıdır.

Değerli arkadaşlar, dün bütçe kanunu yürürlüğe girdi. Bütçenin milletimize, devletimize ve herkese hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Bütçe, biliyorsunuz, denk bütçe değildir, açık vermiş bir bütçedir, 139 milyar TL'lik bir açık öngörülmüyor. Bu konuda, mutlaka, israfa gitmeden, tasarruflu bir şekilde yürütmenin bütçeyi kullanmasını buradan, bu kürsüden salık veriyoruz.

Söz konusu kanun teklifinin tümü üzerinde görüşlerimi en başta ifade etmiş olmakla birlikte gerek kamulaştırma konusuyla ilgili hükmün gerekse diğer hükümlerin dikkatle kanunlaştığı takdirde tatbikinin önemini özellikle huzurlarınızda vurgulamak istiyorum. Ülkenin mükemmel ve iyi yönetilmesini diliyorum.

Bu duygularla partim adına almış olduğum sözün sonuna geliyorum, sözümü burada noktalarken yüce heyetinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kalaycı.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin geneli üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu hürmetle selamlıyorum.

Torba kanun teklifi verilmesi, tekliflerin etki analizinin bulunmaması, teklifle önerilen düzenlemelerin ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmemesi gibi sıkça tartışılan konuları disipline etmek üzere, İç Tüzük değişikliğinin bir an önce yapılması gerektiği, böylelikle kısır çekişme ve zaman kayıplarının önleneyeceği, kaliteli bir yasama çalışmasına imkân sağlanacağı yönündeki görüşlerimizi Milliyetçi Hareket Partisi olarak tekraren hatırlatıyor ve yineliyoruz. İç Tüzük değişikliği konusunda bir kez daha çağrı yapıyoruz.

Kanun teklifinin 1'inci ve 3'üncü maddelerinde, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve millî parklarda yatırımcılara kiraya verilen mesire yerlerinin, diğer turizm tesislerine oranla toplam yatırım ve işletme maliyetinin daha düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin daha az olması nedeniyle kira süresinin yirmi dokuz yıldan yirmi yıla düşürülmesi, ayrıca bu hükmün daha önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmaması öngörülmektedir.

Kanun teklifinin 2'nci maddesinde, orman sınırları dışına çıkarılabilecek alanlara bazı sınırlamalar getirilerek orman alanlarını korumaya yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Kanun teklifinin 4, 5 ve 11'inci maddelerinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurluğa atanacaklar için genel şartlar arasında sayılan "Güvenlik soruşturması, arşiv araştırması yapılmış olmak." ibaresinin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi dolayısıyla yeni bir düzenleme yapılmaktadır. Kamu hizmetlerinin etkin ve sağlıklı bir biçimde yürütülmesi amacıyla, memuriyete atanacaklar için yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının ilke ve kuralları belirlenmekte, veri güvenliğine ilişkin önlemler alınmakta, ayrıca tesis edilen işlemlere karşı açılan ve açılacak davalarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Kanun teklifinin 6'ncı maddesinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından sunulan kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyulan taşınmaz mal alımları ile kültür ve turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri için gerekli desteğin döner sermayeden sağlanmasına imkân verilmesi düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 7'nci maddesinde, TOKİ'ye yöneltilen bazı davalarda husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltilmesi amaçlanmaktadır. 2004 yılında Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü kaldırılarak görevleri Toplu Konut İdaresi Başkanlığına verilmiştir. Bu çerçevede, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün yapmış olduğu kamulaştırma iş ve işlemlerine yönelik davalarda husumet TOKİ'ye yöneltilmektedir. TOKİ'nin taşra teşkilatı bulunmadığından davaların yerelden takibinde zorluklar yaşanması nedeniyle 2004 yılından önceki söz konusu kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltilmesi düzenlenmektedir. Ülkemizin muhtelif illerinde açılmış yaklaşık 450 davanın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından takip edilmesi, hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi yönünden kamu yararına uygun olacaktır.

Kanun teklifinin 8'inci ve 9'uncu maddelerinde, geçmiş yıllarda yapılan kamulaştırma işlemleri için açılan davalarda taşınmazın değerinin o taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilmesi ve Toptan Eşya Fiyat Endeksi, Üretici Fiyat Endeksi ya da Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahiplerine ödenmesi, ayrıca bu düzenlemenin daha önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanması düzenlenmektedir. Bu suretle, hükmedilecek tazminat tutarının belirlenmesinin davacı yönünden sebepsiz zenginleşmeye meydan verilmeksizin adil denge ilkesine uygun, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir oran olması amaçlanmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin benzer nitelikli davalarda verdiği kararlardaki yaklaşımı da el konulan mülkün değerinin ve kamulaştırma tazminatının, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir ilişki olmalıdır şeklindedir.

Kanun teklifinin 10'uncu maddesinde, yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran, imalat sanayisinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri ile AR-GE, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunanlara münhasıran bu faaliyetlerde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerine ilişkin KDV istisnasının uygulama süresi 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmakta ve Cumhurbaşkanına bu uygulama süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmektedir.

Kanun teklifinin 12'nci maddesinde, kamu taşınmazları üzerinde turizm yatırımı gerçekleştirmek amacıyla irtifak hakkı tesis edilen veya kullanma izni verilen yatırımcı ve işletmecilerin kesin tahsis, kesin izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sürelerinin kampingler ve günübirlik tesisler ile konaklama unsuru içeren mesire yerleri için kırk dokuz yıldan yirmi yıla düşürülmesi, ayrıca bu hükmün daha önce başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanması düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 13'üncü maddesinde, mevcut soruşturmaları daha etkin ve süratli bir şekilde yürütebilmelerine ve sonuçlandırabilmelerine imkân sağlamak amacıyla cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarih sekiz ay uzatılarak 1/9/2020 olarak düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 14 ve 15'inci maddelerinde, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde uygulanan su ve atık su tarifesi ile yine söz konusu yerlerde Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buharın elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında uygulanan su ve atık su tarifesinin kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifelere göre belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları ile Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buhar kullanımı borçlarının yeniden yapılandırılması düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 16'ncı maddesinde, İller Bankasının genel ve özel idareli bütçeler ile il özel idareleri ve belediyeler adına yapacağı ihalelerde resmî dairelere tanınan damga vergisi muafiyetinden istifade etmesi düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 17'nci maddesinde, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilen öğretim üyelerine ilave ödeme yapılması öngörülmekte ve bu suretle nitelikli akademik personel istihdamının sağlanabilmesi düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 18'inci maddesinde, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı personeli hakkında uygulanmayacak mevzuatın netleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kanun teklifinin bazı maddelerine yönelik Milliyetçi Hareket Partisi olarak önerdiğimiz hususlar, Plan ve Bütçe Komisyonunda önergelerle ilave edilmiştir.

Kanun teklifinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlar getirmesini diliyorum, saygılarımı sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Garo Paylan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçe görüşmeleri meclisler için çok önemlidir, Türkiye Büyük Millet Meclisi için de çok önemli görüşmeler.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bitti bütçe.

GARO PAYLAN (Devamla) – Ve bu görüşmelerin arasına çok olağanüstü bir durum olmazsa başka yasa teklifleri getirilmez arkadaşlar. Yalnızca Genel Kurul çalışır, komisyonlar çalışmaz ve başka bir yasa teklifi görüşülmez. Ama olağanüstü bir şey olmuş herhâlde ki Plan ve Bütçe Komisyonunu toplantıya çağurdılar arkadaşlar. Sayın Başkan bilir, biz yüzlerce saat komisyonda çalıştık, yüzlerce saat Genel Kurulda çalıştık. Bu yorgunluğun üzerine çok olağanüstü bir şey oldu herhâlde diye gittik Plan ve Bütçe Komisyonuna, 18 maddelik bir teklif, torbaya atılmış, her biri ayrı bir komisyonu ilgilendiriyor, hepsi birbiriyle alakasız maddeler ve bu yorgunluğun üzerine onu görüştük.

Maddelerin içinde arkadaşlar, öyle sakıncalı bir madde vardı ki -3 madde- güvenlik soruşturmasıyla ilgili. Tartışmamızın yüzde 90'ı güvenlik soruşturması üzerine oldu arkadaşlar.

Bakın, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra Türkiye bir olağanüstü hâl yaşadı. Olağanüstü hâl kalktı arkadaşlar ama olağanüstü durum ortadan kalkmadı. Uzatılmış bir olağanüstü hâl yaşıyoruz, hâlâ yaşamaya devam ediyoruz. Darbe girişiminin üzerinden üç buçuk yıl geçti hâlâ olağanlaşamadık, hâlâ olağanüstü hâl şartları bize dayatılıyor.

Bakın, bu kamudan ihraçlarla ilgili, Anayasa Mahkemesi bu yıl 2 karar verdi; biri martta biri kasımda açıklandı. Arkadaşlar, diyor ki: “Bu ihlaller Anayasa’ya aykırıdır. Anayasa madde 20 ‘Özel hayatın gizliliği’, madde 38 ‘masumiyet karinesi’, madde 15, madde 128... Pek çok maddeye aykırı.” Ve Anayasa Mahkemesi bu maddeleri iptal etti arkadaşlar. Meclisimize yana yakıla bu yüzden bu torba

yasa getirildi ve bu yüzden bu yorgunluğun üzerine hepimiz buradasınız. Ama arkadaşlar, bu torba yasayı ve güvenlik soruşturması maddelerini buraya gönderen bir zihniyet. O zihniyetin bugünkü sahibi de Sayın Süleyman Soylu maalesef. Bakın, Süleyman Soylu, Bütçe Komisyonuna İçişleri bütçesi görüşülürken geldi ve aynen şöyle dedi: “26 bin kanun hükmünde karamneliye hâkimler beraat verdi. Bunlar işlerine dönecek mi, dönmeyecek mi? Soru bu. Mahkemeler ne derse desin, beraat de etseler ben onlarla çalışmak zorunda değilim.”

Arkadaşlar, bakın, bu torba yasadaki güvenlik soruşturması maddeleri, devlete yeni alınacak memurları ve devlette yeniden çalışacak memurları belirleyecek bir güvenlik soruşturması ve bu güvenlik soruşturmasını buraya gönderen de maalesef Süleyman Soylu ve Süleyman Soylu'nun zihniyetini paylaşanlardır. Arkadaşlar, bakın, o maddelerde o kadar subjektif, o kadar her yere çekilebilecek ifadeler var ki, inanın bugün Süleyman Soylu ve onun zihniyetindekiler bir parti devleti inşasına girişebilirler. Yarın öbür gün güç bir başkasının eline geçerse -eğer bu maddelere “evet” dersiniz- onlar bu maddelerle bir parti devleti inşasına girişebilirler. Bakın ne diyor madde? Devlete sadakatle bağlılık istiyor. Bugünlerde bunun nasıl yorumlandığını çok iyi biliyoruz. Bugünlerde bu, Tayyip Erdoğan'a sadakat ve bağımlılık olarak yorumlanıyor. Bunu sevebilirsiniz bugünlük ama yarın öbür gün düşünün ki güç bir başkasının eline geçti, o başkasına sadakat ve bağlılık olarak yorumlanabilecek bir madde.

Diyor ki: Terör örgütleriyle eylem birliği içinde olmak... Değerli arkadaşlar, 90'larda, 80'lerde, 70'lerde kimlerin terör örgütleriyle eylem birliği içinde olmak yaftasıyla bu devletten uzak tutulduğunu en iyi sizler biliyorsunuz, en iyi bizler biliyoruz, hepimiz biliyoruz. Bu Mecliste bulunan herkes bu milletin temsilcisi ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinin belli dönemlerinde bu devletten uzak tutulmak için terör örgütleriyle eylem birliği içinde olmakla yaftalandı. Bakın, bir HDP mitingine katılmak maalesef “terör örgütleriyle eylem birliği içinde olmak” diye mahkeme kayıtlarında var arkadaşlar. Bugün böyle yorumlanıyor, yarın başka türlü yorumlanabilir. Diyor ki: “Terör örgütlerinin propagandasını yapmak.”

Arkadaşlar, zamanınızı almamak için söylüyorum, yüzlerce dosyadan size çıkarabilirim; ya, gençlerimiz bir “tweet” atmış ya, iktidarı eleştiren bir “tweet” atmış diye terör örgütü propagandası yapmaktan yaftalanıyor. “Barış istemiş” diye, “savaşa hayır demiş” diye terör örgütü propagandası yapmaktan yaftalanıyor ve güvenlik soruşturmalarına böyle geçecek, maalesef insanlarımız devletten uzak tutulmaya çalışılacak.

Peki, kim yapacak bu güvenlik soruşturmasını? Değerlendirme komisyonları arkadaşlar. Peki, onlara bilgiyi kim aktaracak? Ne diyor yasa? “MİT, Emniyet, mülki idare amirlikleri yapacak.” Ne yapacak bunlar biliyor musunuz? Tıpkı eski filmlerde olduğu gibi, 2 bekçiyi gönderecekler “Hasan'ın, Hüseyin'in, Agop'un evine git, bakalım ne yapıyor? Onu mahallede soruştur bakalım.” diyecekler. O 2 bekçi de gidecek, ne yapacak biliyor musunuz tıpkı eski filmlerdeki gibi? “Bu adam içki içer mi?” diyecek veya 90'larda olduğu gibi -bugün demez ya, diyemez- “Namaz kılıyor mu, oruç tutuyor mu?” diye 90'lardaki sorular, bugün “Rakı içeriyor mu acaba bu adam? Acaba kimlerle görüşüyor? Ne “tweet” atmış? Kimlerle ilişkisi olmuş?” diye sorulacak ve insanlarımız yaftalanacaklar arkadaşlar.

Bakın arkadaşlar, bu yasada çok ironik bir durum var, onun size örneğini vermek istiyorum. 90'lı yıllarda biliyorsunuz bu devletin temel mücadelesi Erbakan Hoca ve onun gibi düşünenleri bu devlete sokmamaktı yani sizleri, mütedeyyinleri sokmamaktı. Bunun için de Millî Güvenlik Kurulu pek çok karar aldı biliyorsunuz. 1994 yılında da 4045 no.lu Yasa çıktı ve bununla mütedeyyinler devletten uzak tutulmaya çalışıldı. 2000 yılında, biliyorsunuz, 28 Şubatçılar daha da ağır bir yönetmelik çıkardılar; sırf mütedeyyinleri orduya, devlete sokmamak için yönetmelik çıkardılar. Bakın, çok ilginçtir -size söyleyeyim, herkes de ibret alsın buradan- 2000 yılında 28 Şubatçıların çıkardığı cümleler aynen bu yasaya “copy-paste” edilmiş yani kopyalayıştır yapılmış. Yani 2000 yılında 28 Şubatçılarca mütedeyyinlerin devletten uzak tutulması için yazılan bütün şu cümleler yani “terör propagandası

yapmak” “devlete bağlılık, sadakat” “terör örgütleriyle eylem birliği içinde olmak” aynen, noktasıyla virgüliyle maalesef -Sayın Salih Cora tarafından mı bilmiyorum artık kimse- “copy-paste” yapılmış arkadaşlar.

SALİH CORA (Trabzon) – Benim tarafımdan.

GARO PAYLAN (Devamla) – Yani “Attan düşen bilir.” diyorduk, siz attan düşünce de anlamıyormuşsunuz adalet meselesini, maalesef arkadaşlar. Yani bu kadar elinizi vicdanınıza koymadığınız, bugün kendinizi güçlü hissettiğiniz ama devran döndüğünde size karşı da bize karşı da kullanılabilecek adaletsizlikleri bu Meclise getirebildi maalesef AK PARTİ’liler. Bundan dolayı büyük bir üzüntü yaşıyorum çünkü bir sıkıntı, bir acı yaşamış insanlar bundan ders çıkarırlar. “Bugün bana, yarın sana. Ben bugün ona zulmedersem yarın o bana zulmedebilir.” demeleri gerekirken, maalesef, gücü eline geçirenler, aynı cümlelerle, 90’ların, 28 Şubatçıların cümleleriyle buraya yasa teklifi getirebiliyorlar. Bundan ders çıkaralım arkadaşlar.

Bakın, çok kimlikli, çok inançlı, çok kültürlü bir topluluğuz arkadaşlar ve maalesef, devleti iki yüzyıldır hep homojenleştirmeye çalışmışız. Ama eğer ki birileri devleti ele geçirmeye çalışmışsa -bir kimlik, bir inanç, bir düşünce, bir parti zihniyeti, tek parti zihniyeti- diğerleri buna itiraz etmişler ve toplumsal adalet, toplumsal barış, dışlanmış kesimler tarafından hep yaralanmış arkadaşlar. Bunu da sizlerin çok iyi bilmesi lazım. Bu konuda yaralı bir sosyolojinin vekillerisiniz, bizler yaralı sosyolojinin vekilleriyiz; bu dönem de hepimiz yaralıyız, cumhuriyet tarihi boyunca da hepimiz yaralandık arkadaşlar. Ama “normalleşme ve iyileşme zamanı” diyeceğimize “Geçmişte, cumhuriyetin kuruluş döneminde, tek parti döneminde CHP bu hataları yaptı; şimdi de ben aynısını yaparım.” diyorsunuz. “Aynısını yaparım.” diyorsunuz; 1920’lerin, 30’ların, 40’ların zihniyetini 2019 Türkiye’sine dayatmaya çalışıyorsunuz.

Bakın arkadaşlar, Osmanlı nüfusunun yarısını Hristiyanlar oluşturuyordu -bakın “iki yüzyıllık bir tartışma” diyorum- ve onlar memur olamıyorlardı; ancak devşirme olurlarsa, ancak Müslüman olurlarsa memur olabiliyorlardı. Bununla ilgili mücadeleler verildi Hristiyanlar tarafından ve 1856 Islahat Fermanı’yla Hristiyanlar da memur olma hakkını elde ettiler. Daha sonra 1876 Birinci Meşrutiyet ve Kanun-i Esasi’yle eşitlik hukuku kanunlarımıza geçti arkadaşlar. İkinci Meşrutiyet’te tekrar bu tartışıldı ve yasalarda “eşitlik hukuku” tanımlandı ama cumhuriyete geçtiğimizde arkadaşlar, maalesef, 1921 Anayasası’nda nispeten daha çok kültürlü bir tanım varken 24 Anayasası’nda tekçiliğe geçildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Devamla) – Başkanım, iki dakikaya ihtiyacım var.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Cumhuriyete karşı mısınız yani?

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

GARO PAYLAN (Devamla) – Arkadaşlar, bir “soydaş” tanımlaması yapıldı, birileri devlete memur edildi ve -Sevgili Füsün Üstel Hocanın “Makbul Vatandaş’ın Peşinde” kitabını okumanızı tavsiye ederim- “makbul vatandaş” tanımlandı, birileri dışlandı; mütedeyyinler dışlandı, Kürtler dışlandı, Hristiyanlar dışlandı. Arkadaşlar, daha sonra, belli rövanşist dönemlerde, her gücü eline geçiren diğerlerini dışlamaya çalıştı ve inanın, bu dışlanmışlık, toplumsal barış anlamında büyük haleller getirdi. Düşünün ki hâlâ vatandaşlarımız şöyle düşünüyor: Mesela arkadaşlar KPSS sınavına giriyor, 100 alıyor; sözlüye bir giriyor bir Alevi vatandaşımız, sıfır alıyor. Arkadaşlar, bu devlet yüz yıldır bir tane Hristiyan’ını memur etmedi. Bakın, pek çok kimse “Benim partimden, düşüncemden, inancımın dolayısıyla memur olamıyorum.” diye düşünüyor ve arkadaşlar, sonucunda da bu devlete olan bağlılığında sıkıntılar yaşıyor. Yapmamız gereken, herkesin liyakat çerçevesinde bu devlete memur olabilmesini sağlayabilmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

GARO PAYLAN (Devamla) – Bu devletteki vatandaşlarımız eğer ki çok kimlikli, çok kültürlü, çok inançlıysa bu devletin memurları da çok kimlikli, çok kültürlü, çok inançlı olabilmeli ve liyakat çerçevesinde herkes bu devlete memur olabilmeli, tıpkı Anayasa’ımızda dendiği gibi arkadaşlar.

Bakın, büyük bir vebal altındasınız, gelin bu yoldan dönün. Bakın, gençlerimiz devlete memur olamıyoruz diye intihar ediyorlar arkadaşlar, öğretmenler atanamıyoruz diye intihar ediyorlar. Toplumsal barışa büyük bir hanel getiriyorsunuz. Güvenlik soruşturmasından, gelin yol yakinken vazgeçin diyorum.

Saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Kamil Okyay Sındır, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 158 sıra sayılı, (2/2452) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, az önce okuduğum kanunun adı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi.” Ne anlıyoruz bundan? Diyelim ki bunu bir yerde yazılı olarak gördünüz, karşınıza çıktı. “Ya, o başlığında bu kanun neyle ilgili bir kanun?” Yok.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ne ararsan var.

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) – Aslında, hadi torba kanun, torba kanun teklifleri, torba yasa; onların en azından özü olan, ilgili olan konu kanun başlığında yer alır, “...ve diğer bazı kanunlarda...” diye gider. Dolayısıyla, aradığımız o, temelde üzerine değişiklik yapılan kanunun ne olduğunu, konunun ne olduğunu daha iyi algılıyorsunuz.

Bir kere, öncelikle geçmişe baktım, geçmişte de bunun gibi, aynı isimde, sadece kanun numarası değişik ya da teklifin ya da Meclise gelmeden önceki sıra numarası farklı olabilir ama isim aynı, başlık aynı. Değerli arkadaşlar, böyle bir yasama faaliyeti olmaz. Yani daha teklifin başlığında onun niteliği kendini gösteriyor. Bunu özellikle belirtmek istedim.

Şimdi, evet, Plan ve Bütçe Komisyonumuzda, burada -bütün partilerden arkadaşlarımız için, herkes için- sabahları çok erken saatte kalkıp, toplantıya girip, gece geç saatlerde yani dört beş saatlik uykularla geçirdiğimiz çok uzun bir dönem oldu. Arkasından Meclis Genel Kurulumuza gelen kanun teklifi üzerindeki görüşmeler sürecinde Komisyon üyesi arkadaşlarımızın burada kendi komisyonlarının bir teklifi olması münasebetiyle bulunma zorunluluğu da hissettiği bir dönemde, ülkenin geleceğinin yani önümüzdeki dönemin, sürecin aslında yasama organı olarak bizlerin burada, milletvekili olarak ki en temel hak olan bütçe hakkının kullanılması sürecinde Komisyonun bir anda faaliyete geçirilip Meclis Genel Kurulundan uzaklaştırılmış olmamızın da teamüllere aykırı bir durum olduğunu düşünüyorum ve hemen arkasından da alelacele Meclis Genel Kurulunda, burada görüşüyor olmamızla ilgili, sonuç itibarıyla, az önceki başlıkla ilgili eleştirimi bir de buradan belirtiyim, yasamanın niteliği açısından, kalitesi açısından ve ülkemize, vatanımıza, milletimize sağlayacağı yararlar açısından başka bir sorun, bir sıkıntı yaratıyor süreçle ilgili.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Komisyon çalışmalarımızda bundan sonra tekrarlanmaması için bir kez vurgu yapmak istiyorum: Komisyon Başkanımız Sayın Lütfi Elvan’a teşekkür ediyorum bu anlamda. Komisyonunda teklifi sunan milletvekillerimizin dışında, bürokrasiden gelen devlet görevlilerimizin, memurlarımızın... Artık bakanlarımız gelemiyor dedik, bakan yardımcılarımız da vardır burada, şu anda bir Bakan Yardımcımız da bizlerle birlikte, sağ olsun, o da Komisyon çalışmalarımıza geldi bu kanun teklifiyle ilgili ama bazı... Ki bu kanun teklifi 12 ayrı kanunda değişiklik öngören ve birden

fazla bakanlığımızı ilgilendiren içeriğe sahip bir teklif ama Bakan Yardımcısından da vazgeçtik, genel müdürden de vazgeçtik ya genel müdür yardımcısı bile yok, şube müdüründen bilgi almak zorunda kaldık. Bunun bir daha olmamasını, tekrar etmemesini, özellikle yürütmenin tam kadro orada bulunmasını özellikle rica ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Komisyon çalışmamız esnasında İç Tüzük'ümüzün 38'inci maddesi, "Anayasaya uygunluğun incelenmesi" başlığında diyor ki: "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder." Bu pek mümkün olmuyor değerli arkadaşlar yani Sayın Komisyon Başkanımız her ne kadar "Biz inceledik." diyerek bunun bir ön inceleme tabi tutulduğunu yani bizi belki bu konuda rahatlatacak bir süreçle bunu Anayasa yönünden incelediğini söylemiş olsa da bu işin asli olarak Komisyonun bir görevi olması gerekir ve öncelikle bizim Anayasa'ya uygunluk denetimine tabi tutmamız gerekir teklifin maddelerini. Anayasa'ya uygunluk denetimi eğer gerçek anlamıyla yapılmış olsaydı, yapılıyor olsaydı bizim bu konuda söyleyeceğimiz çok şey vardı. Örneğin, teklifin 11'inci maddesi de bu güvenlik soruşturması ve arşiv taramasıyla ilgili "Anayasa'ya ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları..." kriterinin yani uygulamaya geçirilmek istenen bu kriterin Anayasa'nın 2'nci, 13'üncü, 20'nci, 70'inci ve 128'inci maddelerine aykırılık teşkil ettiğini söyledik. Anayasa Mahkemesinin iptal kararında yani Anayasa Mahkemesinin 7070 sayılı Kanun'a yönelik yapmış olduğu iptal kararında zaten bu konudaki verdiği aykırılık hükümleri de bunların önemli bir kısmıyla zaten üst üste çakışıyor. Bu konuya girmeyeceğim fazla, bu konu hepimizin malumu. Aslında güvenlik soruşturması, arşiv araştırması... Orada bir "ve/veya" da var, o daha ilginç geliyor bana; "ve" mi "veya" mı? Yani çok keyfiyete bırakılan bir süreç ama burada "terör örgütleriyle eylem birlikteliği" meselesi gerçekten bizi de çok tedirgin eden bir mesele.

Değerli arkadaşlar, biliyorum ki bu konu biraz sonra bu gündemden, bu tekliften çıkarılacaktır, çıkarılması da gerekir, böyle bir öngörü de var gördüğüm kadarıyla ama şunu özellikle belirtmek istiyorum ki değerli arkadaşlar, bakın, yeni bir tartışma alanı yaratmayacağım ama akademisyenlere sadece ekonomiyi eleştiriyor diye "Terör eylemlerinde gördüğümüz ekipten farkı yok." ifadesi bile sanki bir terör örgütüyle eylem birliği içerisinde oluyor algısı ve anlamı taşır.

Değerli arkadaşlar, bakın "PKK, KCK bağlantılı adaylar listelerde; CHP listesi, İYİ PARTİ listesi, Saadet listesi." diye istihbari bilgiler biliyorsanız yerel seçimler öncesinde boy boy gazetelerde, yandaş medyanın sayfalarında, internet sayfalarında -ki hâlen var bunlar, bunları zaten internet sayfalarından aldım- ve gerçekten istihbari bilgiler. Nasıl erişildi, nasıl bunlar ulaştırıldı? Ama buradaki bilgilere bakarsanız, mesela "İçişleri Bakanlığı, terör örgütü PKK'yla bağlantılı isimlerin CHP, İYİ PARTİ, Saadet Partisi tarafından belediye meclisi üyesi adaylığına yazıldığını belirlemiştir." gibi.

Kişilere bakıyorsunuz, kişilerin, buradaki meclis üyesi adaylarının hakkındaki o istihbari bilgilerde bizim İzmir'de çok sevdiğimiz, çok saydığımız, yıllardır partimizin duayeni, emektarı olan bir ağabeyimiz, avukat, çok saygın beyefendi birisi, onun da ismi geçiyor meclis üyesi aday, terörle, PKK, KCK bağlantılı. 1969 yılında Mardinliler Derneğinin bir gecesine katılmış, yine 1969 yılında bir doğu gecesinin düzenlenmesinde yönetimde bulunmuş; 2 madde var ve bu arkadaşımız, bu ağabeyimiz orada "terör örgütüyle ilişkili" diye ifşa ediliyor.

Değerli arkadaşlar, bu güvenlik soruşturması meselesini bir kenara koyuyorum, bunu da enine boyuna tartışmamız ve buradan çekerek, bu Meclisin gündeminden, bu kanun teklifinden çekerek bunun dikkatli bir şekilde ele alınması ve Anayasa'ya aykırılık hükümlerinin de değerlendirilerek bir kez daha ele alınması gerekir diye düşünüyorum. Zira biliniz ki birçok kişi, bu salonda da eminim vardır, geçmişte...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sındır, sözlerinizi toparlayın lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) – Sayın Başkan, toparlıyorum. Fazla uzatmayacağım Sayın Başkan.

...geçmişinde istihbari kayıtlarda, güvenlik soruşturması, arşiv kayıtlarında yok irticai faaliyetlerde bulunmuş olmak, yok devleti bir din devletine dönüştürme faaliyetlerinde bulunmuş olmak gibi daha, iktidar partisinden de birçok arkadaşımız hakkında böyle şeyler olabilir, bu fişlemelerle karşı karşıya kalabilir. Burada esas olan, bu insan haklarına, Anayasa'ya, uluslararası sözleşmelere aykırı durumun olmamasını talep etmektir.

Bu kanun teklifindeki maddeler içerisinde çok değişik maddeler var ki 12 ayrı kanunda değişiklik öngörüyor. Bazıları -zamanında söyledik, eleştirdik- örneğin, burada daha 2'nci madde, madde 2, bu, 6831 sayılı Orman Kanunu'ndaki değişiklik öngören madde, biliyorsunuz 19 Nisan 2018 tarihinde kanunlaştı, 7139 sayılı Kanun'la ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen sözlerinizi.

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) – ...orada şöyle bir hüküm getirilmişti: “Bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanlar Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslara göre Orman Genel Müdürlüğünce orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilir.” Madde 2'yle, bu okuduğum 7139 sayılı Kanun'un ek 16'ncı maddesine atıfta bulunularak bunun dışında tutulacağını söylüyor çeşitli alanların. İyi bir şey, güzel bir şey ama bu maddenin bizatihi kendisi aslında çok uygun olmayan bir madde çünkü taşlık, kayalık bir alana “Orman vasfı taşımıyor.” demek, bir kere, orman bilimi ve fenni açısından söz konusu olamaz diyorum.

Diğer maddelere de değinebilirim ama zamanım fazla kalmadı, burada sonlandırıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) - Ancak bahsettiğim gibi gerek Komisyon çalışmalarımızda gerekse özellikle Genel Kurul çalışmalarımızda yasamanın gerçekten milletimizin, halkımızın, aslında her yurttaşımızın -özelde değil- herkesin menfaatini, iyiliğini, yararını gözeten bir anlayışla etkin bir şekilde, verimli bir şekilde yürütülmesi gerektiğini bir kez daha ifade ediyorum.

Bu düşüncelerle, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Geride bıraktığımız -biz ret oyu vermiş olsak da- bütçenin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını da diliyorum.

Sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına ilk söz Sayın İbrahim Özden Kaboğlu'nun.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Kaboğlu, süreniz on dakikadır, süre uzatımı yapmıyorum, bilginize.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi, belirtildiği gibi, bilindiği üzere, bir yeni torba kanun. 27’nci Dönem yasama faaliyetine baktığımız zaman, yüzde 65’i torba yasa olarak maddeler itibarıyla yasalaştırılmış bulunuyor. Toplam 19 torba kanun, bu 20’ncisi, 20 yasa, 18 uluslararası sözleşme, 1050 madde; buna karşılık, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi sayısı 53, 2050 madde ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin içerisinde 16’sı torba kararname ve üstelik gereksiz olarak hazırlanmış.

Bu elimizdeki torba yasa teklifi 12 kanunda değişiklik yapıyor, belirtildiği üzere adsız bir kanun teklifi ve ayrıca 9 yasada ise tekrar tekrar değişiklik öngörüyor. Bu yasalar arasında ne konu bakımından ne başlık bakımından ne de içerik olarak birbiriyle bağlantı bulunmamakta.

Bu yasa teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonuna getirilmesi, aslında şu 3’lü sorgulamayı beraberinde getirdi: Birinci olarak, içerik bakımından bu Komisyona mı getirilmeliydi; ikinci olarak, o zaman hangi komisyona; üçüncü olarak hangi zaman diliminde? Bu teklife bu üç soru açısından bakıldığı zaman, içerik olarak gerçekten birbiriyle yakından uzaktan ilişkisi olmayan çok dağınık bir yasalar demeti söz konusu. Aslında, bu içerikle bu yasa önerisi birçok komisyonu, Anayasa Komisyonu, Adalet Komisyonu, İçişleri Komisyonundan başlayarak yaklaşık 10 komisyonu ilgilendiren bir yasal düzenleme. Bu açıdan, Plan ve Bütçe Komisyonuna getirilmiş olması, esas itibarıyla, Plan ve Bütçe Komisyonu çok önemli bir komisyon ama her şey komisyonu olmadığını bildiğimize göre bu açıdan bir derin tezata, çelişkiye değinmek lazım. Mesela, Plan ve Bütçe Komisyonuna her şey getirildiği hâlde, Anayasa Komisyonuna hiçbir şey getirilmiyor. Yani Plan ve Bütçe Komisyonu âdeta çalışmaz hâlde, ama Anayasa Komisyonu ise tamamen devre dışı tutulmuş durumda. Ama ne zaman getiriliyor, bu daha önemli, hangi zaman diliminde? Bu, bir çelişki. Tam burada, bu salonda bütçe görüşmelerinin en hararetlili zaman diliminde bu Genel Kurulun beyni alınıyor, yukarıdaki salona hapsediliyor ve sabaha kadar bu konu tartışılıyor, hiçbir ivediliği, hiçbir yaşamsal önemi bulunmayan bir torba yasa önerisi için.

Şimdi, burada değinildi, önemli konu, orada da tartıştığımız üzere, Anayasa Komisyonu açısından değil, anayasallık açısından 38’inci madde, Komisyondaki toplantıda “ön sorun” der ama komisyon başkanları “Önceden biz hallettik.” diyorlar. Hayır, tüzük açık, ön sorun başka, önceden komisyona hallettirmek başka; bu bir yetki gasbidir, yetkisizlik söz konusudur. Bu açıdan, bir tür komisyonlar -benim katıldığım hemen hemen komisyonların bütünü- bu Anayasa ve İç Tüzük ihlaliyle yasaları ele almaktalar. Ama birçok yasa Anayasa Komisyonunun görev ve yetki alanına girdiği hâlde -mesela Anayasa Mahkemesi kararları üzerinde yasama düzenlemesi yapmak- Anayasa Komisyonu tamamen dışlanmış bulunuyor. Bu açıdan her yasada -Anayasa’nın madde 13’e göre- “Sözüne ve özüne uygun olmalıdır.” kuralı genellikle atlanıyor. Sözüne, belli, maddede ne yazılıyorsa; özüne ise yorumu gerekli kılıyor. Gerekli kılabilen alanlar, sistematik yorumdan amaçsal yoruma kadar... Ama bütün bunlarda Anayasa’nın gerek yazılı kuralları gerekse genel ilkeleri ikinci plana atılıyor. Bu nedenle, Anayasa’ya uygunluk sorunu, kamu yararı, toplum yararı sorunu, nitelikli yasa sorunu hep ikinci plana atılıyor. Bu açıdan, mesela bu yasanın düzenlediği -özellikle üzerinde duruldu- güvenlik soruşturması konularına ben girmiyorum. Demokratik bir uzlaşma yöntemiyle o maddelerin geri çekilecek olması son derece olumlu, teşekkür ederim sayın vekillere ve ilgili Komisyona ama mesela burada görüşeceğimiz, tartışacağımız madde kamulaştırmayla ilgili madde. Kamulaştırmada idare adına tescilin yapıldığı tarihteki değer esas alınacak olması Anayasa madde 46’ya, gerçek değer kuralına aykırı olduğu gibi madde 35’e, mülkiyet hakkına ve madde 2’ye, hukuk devleti ilkesine de aykırılık taşımaktadır.

Bu bakımdan, yine, savcılarla ilgili... Yani nasıl bir torba ki savcıların görev süresi 2020'de başlayacak asliye ceza mahkemelerinde. Bu da böyle bir yasada düzenlenmemesi gereken bir konu. Fakat tabii ki ilgili maddelerde vekiller konuşacaklardır, bu nedenle ben bu konuşmamın geri kalan kısmını parlamentonun varlık nedenine değinerek sürdürmek istiyorum.

Objektif, genel, kişilik dışı kural koymak, hak ve özgürlükleri koruma işleviyle parlamentolar doğmuştur ve bu amaçla eşitlikçi, özgürlükçü yasa yapma işlevini parlamentolar ihmal ettikleri zaman anayasa mahkemesi devreye girmektedir. Nitekim, tarihsel gelişimde de devlet başkanlığından ilkin günlük yürütme ayrılmıştır, sonra parlamento doğmuştur, yargı denetimi sonradan kurulmuştur ve bu açıdan Türkiye'de anayasacılığa baktığımız zaman, 19'uncu yüzyılın son çeyreği, 20'nci yüzyıl ve 21'inci yüzyılın ilk çeyreği açısından konu şu genel görünümü yansıtmaktadır: 19'uncu yüzyılın son çeyreğinde yüz yıllık gecikmeyle bir tür anayasacılığa adımımızı attık, 20'nci yüzyılda büyük ölçüde paralellik sağladık. Acaba 21'inci yüzyıldaki durumumuz nedir?

İlk Anayasa'da Meclis-i Vükela madde 7-27, padişahın bakanlar kurulunun ve bakanların, hükümetin ayrılmasını ifade etmektedir yürütme açısından. 20'nci yüzyılda 1909 parlamenter rejim, 1921 meclis hükümeti, 1924 meclis hükümeti ile parlamenter rejim arası karma yönetim, 1961 parlamenter rejim, 1982 güçlendirilmiş yürütmeli parlamenter rejim. 21'inci yüzyılın ilk çeyreğinde ise acaba bütün bunlarla, çağdaş anayasalarla paralellik söz konusu mu, kendi ulusal kazanımlarımızın bir devamı mı söz konusu, yoksa bir kopma mı; bu soruyu tartışmamız ve yanıtlamamız gerekiyor.

Kanun-ı Esasi'nin 7 ve 27'nci maddelerine karşın 2017 değişikliğinde madde 104/1'i okuduğumuz zaman "Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir." hükmü tarihimizde ilktir, Kanun-ı Esasi'nin tam tersi yönündedir, bir kişide birleştirmektedir yürütme yetkisini. Bununla kalmayıp 15 fıkra sonra yasamayla yarışabilen kanun hükmünde Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle ayrıca yetkiler de tanımaktadır. Bu durum karşısında çağdaş anayasacılıkta paralellik olmadığı gibi kendi anayasal gelişmelerimiz bakımından da bir kırılma söz konusudur çünkü anayasacılık gelişmelerimiz hep kurumsallaşma, devlet kurumlarının yetkilerinin sınırlanması, hak ve özgürlüklerin ilerletilmesi yönünde olmuştur. Burada ise kurumsallaşmadan tamamen uzaklaşarak bütün yetkilerin tek kişiye aktarılması, verilmesi söz konusudur. Çifte uzaklaşma, çağdaş anayasacılıktan çifte uzaklaşma, ikincisi ise ulusal anayasal gelişmelerden uzaklaşma söz konusudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, tamamlayayım...

BAŞKAN – Süreniz tamamlandı Sayın Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Evet, bir dakika verirseniz tamamlayayım.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Şu hâlde, 2017 Anayasa değişikliği üzerinde çok kafa yormamız gerekir çünkü bir başkan var, politika kurulları var, bakanlar var. Esasen burada, bakanlar için politika öngörülmüş değildir. Kamu hukukunda yetki varsa yetki kullanılır, bireyler ise yasaklanmamışsa özgürlük kullanır. Bu nedenle bakanlar politika yapamaz çünkü ayrıca politika kurulları ön görülmüştür, hepsi Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanır, bakanlar da toplanır ama Bakanlar Kurulu bulunmamaktadır. Birincisi, bunlara doğru tanı koymamız lazım. İkincisi de Anayasa'ya saygı duymamız lazım. Eğer bu iki ön koşulu yerine getirirsek demokratik anayasaya doğru yol alabiliriz.

Ben bir anayasacı olarak 2020 yılına girerken çok hüzünlüyüm çünkü 1920 yılında meclis hükümeti kurmuştuk ama yeni yıla meclissiz hükümetle girmektediriz. Dilerim 2023'e demokratik bir anayasayla ilerleriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Bu nedenle, çatışmacı değil uzlaşmacı bir yaklaşımla bu konuları tartışalım der, hepimizin yeni yılını kutlarım. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz Sayın Salih Cora'ya ait.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'miz üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın talep ve ihtiyaçları kapsamında gündeme gelen ve daha sonra grubumuzca değerlendirilen, ardından Plan ve Bütçe Komisyonumuzca kısmi değişikliklerle ve ek ilave maddeyle birlikte kabul edilen kanun teklifimize Genel Kurulda başlamış bulunmaktayız.

Evvla, cumhuriyet savcılarımızın asliye ceza mahkemelerinde duruşmalara katılma zorunluluğuna ilişkin sürenin belirli bir süre daha uzatılmasını öngörmekteyiz. Bilindiği üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ekim ayında açılmasıyla birlikte gündeme aldığı ve kanunlaştırdığı birinci yargı paketiyle yeni düzenlemeler getirdik.

Bahsi geçen düzenlemelerde, cumhuriyet savcılarımıza, seri muhakeme usulü ve basit yargılama usulü, ayrıca cezası üç yıla kadar olan suçlarda kamu davası açılmasının ertelenmesi gibi birçok konuda yetkiler verdik. Maddeyle, cumhuriyet savcılarının mevcut soruşturmalarını daha etkin ve süratli bir biçimde sonuçlandırmasına imkân sağlamak amacıyla, asliye ceza mahkemelerindeki duruşmalara çıkmaya başlayacakları tarihi adli yılın başlangıç tarihi olan 01/09/2020 tarihine kadar yeniden düzenledik.

Teklifimizde bir diğer madde de değerli arkadaşlar, kültür ve turizm alanlarının sahip olduğu büyük potansiyel nedeniyle, yapılacak yatırımlar için sadece Bakanlık bütçesinden ayrılan kaynaklarla yetinilemeyeceği, bu doğrultuda, turizm, kültür ve sanat alanında birçok etkinliğe katkı sağlayan döner sermaye işletme gelirlerinin, Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kamulaştırma bedellerinin karşılanması amacıyla da kullanılmasının önünü açan bir düzenleme getiriyoruz.

Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerleri için teklifimizin 14 ve 15'inci maddelerinde yeni bir düzenleme getiriliyor. Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı ile bağlı kuruluşlara ait müze ve ören yerleri için kullanılan su ve atık su kullanım bedellerine, belediyelerce tahakkuk ettirilen su ve atık su tarifelerine yapılan hizmetin kamu yararı özelliği de dikkate alınarak belirli bir sınır getiriyoruz. Yani diğer kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifenin benzerini de bu kurumlarımız için uygulamayı düşünüyoruz. Böylece, belediyelerimiz ile kamu kurum ve kuruluşları arasında uzun süredir devam eden ihtilaflı bir konuyu da yasal düzenlemeyle aşmış bulunmaktayız.

Kısa bir süre önce kurduğumuz Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansında istihdam edilecek personele ödenecek ücretle alakalı olarak bir ihtilaf söz konusuydu. Bununla alakalı olarak da mevzuattaki tereddütleri gidermek için, kamu kurum ve kuruluşlarına alınan personele uygulanan mevzuattan ayrık bir düzenleme ortaya koyuyoruz.

Ayrıca, yaptığımız bir düzenlemede de İller Bankasının -biliyorsunuz, kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler adına yapılacak olan ihalelerde damga vergisi alınıyordu- şimdi bu maddeyle beraber damga vergisinin istisnası kapsamında tutulmasını istiyoruz. İller Bankasının özellikle damga vergisi istisnası kapsamında tutulan idareler adına yapacağı ihalelerde resmî dairelere tanınan muafiyetten onların da istifade etmesini sağlıyoruz.

Yine, Sağlık Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında Yükseköğretim Kanunu'na göre görevlendirilen öğretim görevlilerine ödenecek ücret ve ödeneklerde iyileştirmelerde bulunulacaktır.

Değerli arkadaşlar, Komisyonunda muhalefet partilerinin de olumlu karşıladığı bir diğer maddede ise Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve millî parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerini, bu alanlar üzerinde bulunan tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle yirmi yıl olarak yeniden düzenledik ve kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesislerinin sözleşme süresini ise kırk dokuz yıl yerine yirmi yıl olarak yeniden belirledik.

Değerli milletvekilleri, son olarak bir maddeden daha bahsedeceğim. Teklifimizdeki en önemli maddelerden biri, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 7, 8 -daha önce yapılmış- 9'uncu maddelerinde yaptığımız yeni düzenlemelerdir. Mülga 6830 sayılı İstimlak Kanunu'nun 16'ncı ve 17'nci maddelerine göre, kesinleşmiş mahkeme kararına rağmen idareler adına tescil edilmiş olan kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenemediği durumlarda, eski hak sahibine ödenecek bedelin hesaplanma yönteminin belirlenmesi için bir düzenleme ortaya koyduk.

Değerli arkadaşlar, Anayasa Mahkemesinin 2013/95 esas 2014/176 sayılı Kararı ve 3095 sayılı Kanun'da belirtilen kamulaştırma bedeline uygulanacak yasal faiz uygulamasının düzenlemesi iptal edilmişti. Uygulamada bir sorun oluştu. Bu sorunu 8'inci maddeyle öngördüğümüz bir düzenlemeyle çözüyoruz. Bu düzenlemeyi yaparken dikkate aldığımız husus, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 25/3/1999 tarih 31423/96 sayılı Yunanistan Kararı ile 22/9/1994 tarih 13616/88 sayılı Fransa Kararı'nda "El konulan mülkün değerinin ve kamulaştırma tazminatının, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir ilişki olmalıdır." ifadesi, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinde yer alan "Kamulaştırma bedellerinin borçlu idarelerce kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulaması gerekir." hükmüyle birlikte değerlendirilerek TÜİK'in açıkladığı kamu alacaklarına uygulanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi'nin (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranlarını esas alan bir düzenleme içeriyoruz.

2004 yılında kapatılan Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün yetki, görev ve sorumlulukları TOKİ Başkanlığına devredilmişti, bunu biliyorsunuz; Arsa Ofisi Genel Müdürlüğüne karşı açılmış kamulaştırma iş ve işlemlerine karşı davalar da TOKİ tarafından üstlenilmişti. Ayrıca, teklifin 7'nci maddesinde de ülkemizin birçok şehrinde bu davaların bulunuyor olması, TOKİ'nin de Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanmış olması ve TOKİ'nin taşra teşkilatlarının bulunmuyor olması nedeniyle bu davalar için usul ekonomisi ve daha fazla davayla ilgili bilgi ve belgelere daha rahat ulaşılabilmesi için yeni bir düzenleme yaparak sorunu çözmeye çalışacağız.

Değerli arkadaşlar, genel olarak maddelerle ilgili, kanun teklifiyle alakalı düşüncelerim bunlardı.

Ben bu vesileyle sözlerime burada son verirken yeni takvim yılınızı kutluyor, 2020 yılının ülkemize, milletimize ve siz değerli milletvekillerimize sağlık, huzur ve esenlikler getirmesini diliyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, geneli üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Geneli üzerinde soru-cevap işlemi yok.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlayacağız.

Birinci bölüm, 1 ila 11'inci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Sayın İsmail Koncuk'a ait.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Güvenlik soruşturması ve arşiv taraması konusu bu kanun teklifinin en önemli bölümü. Aslında bu düzenlemeyi yapan arkadaşlarımızın, bu kanun teklifinde imzası olan sayın vekillerimizin Anayasa’yı iyi incelemesi gerekirdi, bir de Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçelerini iyi incelemesi gerekirdi.

Ben onlara şunu hatırlatıyorum: Anayasa madde 38. Bu maddeyi derinlemesine incelemek gerekir. Mesela, Anayasa madde 38’in bir bölümünde “Ceza sorumluluğu şahsıdır.” diyor. Madde 70’te “Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.” diyor. Bunları destekleyen başka maddeler de var.

Anayasa Mahkemesi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 48’inci maddesine eklenen güvenlik soruşturması ve arşiv taramasıyla ilgili hususun iptaline -bazılarını okuyacağım, hepsini değil- şunları gerekçe göstermiş: “İlgili kanun ve yönetmeliğin güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının nasıl ve ne şekilde yapılacağı konusunda hiçbir düzenleme içermemesi; bu konuyu soruşturma ve araştırma yapmaya yetkili makamların görev ve talimatlarına bırakması; yetkili makamların görev ve talimatlarının neler olduğunun, bu talimatların yayımlanarak genelin bilgisine sunulmamış olması; kişilerin söz konusu bilgilere itiraz etme olanağı ve bir müddet sonra bilgilerin silinmesine de imkân verilmesi; keyfiliğe karşı yeteri kadar güvenceye sahip olmalarını sağlayacak açık ve detaylı kuralları içermemesi.”

Değerli milletvekilleri, mesela, bu düzenlenen 4’üncü, 5’inci ve 11’inci maddelerde diyor ki : “Anayasa ve Devlete sadakat ve bağlılık.” Ya, bu Anayasa’yı “darbe anayasası” diye yerden yere vurdunuz yıllarca, böyle bir anayasa; “Anayasa’ya bağlılık.” diyor. Efendim, “Devlete sadakat ve bağlılık.”

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Çıktı, çıktı!

İSMAİL KONCUK (Devamla) – “Devlete sadakat ve bağlılık”ı şimdi ben değerlendirsem farklı değerlendiririm; burada, Naci Bostancı değerlendirirse farklı değerlendirir; Garo Paylan değerlendirirse farklı değerlendirir yani bu, çok subjektif bir ifade “Devlete sadakat ve bağlılık.” Dolayısıyla bu, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarını karşılayan bir düzenleme değil. Ha, bunun çıktığını, bu maddelerin çıktığını duyduk ama tekrar önümüze gelecek, testi kırılmadan söyleyelim. Zaten bu hâliyle, Anayasa Mahkemesinden tekrar döneceği çok açık olan bir kanuni düzenleme; AİHM kararlarına, İnsan Hakları Sözleşmesi’ne, hepsine aykırı bir düzenleme.

Değerli milletvekilleri, aslında şöyle yapmanız daha iyi olur: Her eve bir kamera koyalım ya, her eve bir kamera koyalım. Yani vatandaşların ne yediğini, içtiğini ne konuştuğunu filan böyle çok daha rahat takip ederiz. Bunun bundan farkı yok yani bu yapılan düzenlemenin bundan farkı yok.

Bakın, geçen sene bir kızımız öğretmenliğe başvuruyor. Güvenlik soruşturmasında 50 puan filan almış, dedim ki: “50 puan verildiyse bir problem var güvenlik soruşturmasında.” Sordum, dediler ki: “Bu kızımız DHKP-C’yle bağlantılı ve İstanbul-Ankara hattında da çalışmış.” Kendisine de bilgi veren de yok yani “Seninle ilgili böyle bir olumsuzluk çıktı güvenlik soruşturmasında.” diye ne kendisine ne de ailesine bilgi de verilmemiş, ben söyledim. Bu kız bu sene atandı, geçen sene atanamayan bu kızımız, bu sene öğretmen olarak atandı, Ankara’da görev yapıyor hatta şu anda. Mahkemeye gitti, dava açtı ve terör örgütleriyle ilgisinin olmadığını mahkeme kabul etti, idare temyiz etmesine rağmen idare temyizde de kaybetti. Yani böylesine çürük güvenlik soruşturmalarıyla bu çocuklarımıza yeteri kadar zulmediyoruz zaten. Onları işsiz bırakarak onların umutlarını, arzu ettiklerini yerine

getirmeyerek zaten çocuklarımıza yeteri kadar eziyet, işkence ediyoruz. Bir de güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması gibi tamamen subjektif, bilimsel, hukuki, insani, vicdani hiçbir yere sığmayacak bir anlayışla yaptığımız bu değerlendirmeye de başka bir zulüm yaşamasına sebep oluyoruz. Bu, şu demek değil: Devlete ihanet etmiş olanları ne yapalım şimdi, onları devlete mi sokalım? Hayır, bunu demiyorum. Bunun da yolu var, yeter ki bulmaya çalışalım, yeter ki gayret gösterelim. Devlete ihanet etmiş, kurşun sıkılmış, alenen bölücülük yapmış; elbette, bunları tespit edelim ama yolu bu değil. Bu bir eziyet, bu bir zulümdür. Dolayısıyla aslında bu düzenleme, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini asla karşılamayan bir düzenleme. Evet, bu konuyu geçeceğim.

Dün Millî Eğitim Bakanı açıkladı, 20 bin öğretmen ataması yapacağını açıkladı. Ben başta, Hükûmeti kınıyorum, daha sonra da Millî Eğitim Bakanını kınıyorum. Yazıklar olsun ya, vallahi yazıklar olsun! Böyle bir şey olabilir mi? 700 bin memleket evladı iş bekleyecek, 20 bin atama yapacağız; bu kabul edilemez. Allah rızası için, şu branşlara göre dağılımı bir inceleyin, ben birkaç tanesini okuyacağım size: Adalet öğretmenliğine 19 kontenjan ayrılmış, aile ve tüketici hizmetleri öğretmenliğine 3 tane ayrılmış, denizcilik/gemi yönetimi öğretmenliğine 1 tane ayrılmış, 1 tane; el sanatları/nakış öğretmenliğine 1 tane; elektrik-elektronik öğretmenliğine 19 tane.

Geçen, Sayın Ziya Selçuk, mesleki okullara tercihte yüzde 80'e varan bir artış sağladıklarını açıklamıştı ama ben de şöyle sordum: "Peki, bu teknik eğitime giden öğrenci sayısındaki artış nedir? Eğer bir artış varsa bu teknik öğretmenler neden atanamıyor?" İşte bakın, geçmişte elektronik öğretmeni bulamıyorduk, elektrik öğretmeni bulamıyorduk, bilgisayar öğretmeni bulamıyorduk, şimdi bunları atayamıyoruz böyle bir durumda. 1 tane, 1; hiç atama ya, hiç atama! Böyle bir şey olabilir mi? Bunu kınıyorum, bu anlayışı kınıyorum ben bu 700 bin evladımız adına.

Bakın, bugünlerde 5393 sayılı Belediye Kanunu gereğince istihdam edilmiş sözleşmeli belediye çalışanlarına -her belediye, hangi siyasi partide olursa olsun- yazı geliyor: "Sözleşmeniz yenilenmeyecek." diye. Dün, Cumhurbaşkanına sormuşlar, Cumhurbaşkanı da anlaşılan konuyu bilmiyor, değişik bir cevap vermiş. Her şeyi Cumhurbaşkanına ayaküstü sorarsanız bilmeyebilir ama bilmiyorsa "Araştıracam." filan da denilebilir. Dolayısıyla bununla ilgili bir kanuni düzenleme yapılması gerekir. 5393 sayılı Kanun; bunu kabul etmiyoruz. Yani bir belediye başkanı millet iradesiyle değişiyorsa o belediye başkanının insanları işsiz bırakmaya, çaresiz bırakmaya hakkı yok kardeşim, hangi partiden olursa olsun. Bunu da kınıyorum! (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Ama bunu seyreden, hiçbir tedbir almayan AK PARTİ iktidarını da kınadığımı ifade etmek istiyorum. Bu "sözleşmelilik" icadı sizin icadınızdır ve yaşanacak acıların, bu insanların işsiz kalmasının ana sebebi de sizin vurdumduymaz tutumunuzdur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Sayın Başkanım, bir dakika daha...

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Onun için, her zaman buradan ifade ediyorum; bunlar unutulmayacak, bunu millet hatırlayacak.

Gençler işsiz. Hep söylüyoruz, herkes söylüyor; yarın seçim sathımâilinde filan istihdamı artırmanız bir işe yaramayacak. Hani bir söz var: "Kurt kışı geçirir ama yediği ayazı unutmazmış." Vallahi bu gençler unutmayacak, bu yediği ayazı unutmayacak, size öyle bir ayaz yaşatacak ki zemheriyi yaşatacak; onun için şimdiden tedbirinizi alın.

Ben, bu duygularla 2020 yılının da milletimize, ülkemize ve sayın milletvekillerimize hayırlı uğurlu olmasını Yüce Allah'tan niyaz ediyorum, saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, geçirdiği trafik kazası sonucu hayatını kaybeden TBMM Koruma Daire Başkanlığında görevli polis memuru Coşkun Yurduseven'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bir bilgiyi paylaşmak istiyorum: Türkiye Büyük Millet Meclisi Koruma Daire Başkanlığında görevli olan, nitekim dün de burada görevinin başında olan polis memuru kardeşimiz Coşkun Yurduseven'in, bugün Sivas-Ankara kara yolunda Sivas girişinde gerçekleşen trafik kazasında hayatını kaybettiğini öğrenmiş bulunmaktayız. Kazada aynı zamanda polis memurunun nişanlısı Filiz Karabudak da yaralanmış. Mesai arkadaşımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyoruz. Yine, rahmetlinin nişanlısına da acil şifalar diliyoruz.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

3.- Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 158) (Devam)

BAŞKAN – Evet, gruplar adına ikinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın İsmail Faruk Aksu'nun.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan evvel, ben de polis memurumuza Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum, yaralı nişanlısına da acil şifalar diliyorum.

Görüştüğümüz kanun teklifiyle 12 kanunda değişiklik yapılarak kültür ve turizm, sağlık, arsa, konut, tarım, orman, personel rejimi, kamulaştırma ve yargı alanlarına ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Kanun teklifindeki ağırlıklı düzenlemelerden bir kısmı Kültür ve Turizm Bakanlığıyla ilgili olanlardır. Buna göre, Bakanlığa bağlı müze ve ören yerlerinde yapılan hizmetlerin kamu yararı özelliği dikkate alınarak su ve atık su tarifeleri ve tahakkuk eden su bedellerine sınır getirilmektedir. Henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları yeniden yapılandırılmakta, bu şekilde hâlen Bakanlıkla bazı belediyeler arasında yaşanmakta olan sorunlara da çözüm getirilmektedir. Düzenlemeyle ayrıca, Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dâhil olmak üzere döner sermayeden desteklenmesi öngörülmektedir. Bu şekilde, müze, ören yerleri, kazı alanları ve turizm tahsislerine konu olacak alanlarda hızlı kamulaştırmanın yapılabilmesi, müze ve ören yerlerinin, Bakanlık kütüphanelerinin ve kültür merkezlerinin bakımı, onarımı ve restorasyonu gibi birçok iş ve işlemlerin yürütülmesinin hedeflendiği anlaşılmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığının Döner Sermayesi, ülkemizin bu konudaki tüzel kişiliğe sahip tek kuruluşudur. Son yıllarda, Bakanlığın Müze Kart uygulaması ve yabancı turistlere uygulanan müze giriş ücretleri sayesinde DÖSİMM'in artan gelirlerinin Bakanlığın hizmetlerinde kullanılması kuşkusuz kültür, sanat faaliyetlerine önemli bir katkı sağlayacaktır.

Turizm sektöründe 2016 yılında yaşanan olumsuz gelişmelerden sonra 2017 ve 2018 yıllarında toparlanma sağlanmış, 2019 yılında ise daha olumlu gelişmeler yaşanmaktadır. Dünya Turizm Örgütünün verilerine göre, Türkiye 2018 yılında dünyanın en fazla turist çeken 6'ncı, en fazla turizm geliri elde eden 14'üncü ülkesi olmuştur. 2019 yılında ise yaşanan olumlu gelişmeler doğrultusunda turist sayısının 51 milyonu aşması, turizm gelirlerinin de 34,5 milyar dolara ulaşması beklenmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığıyla ilgili diğer bir husus ise Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı personeline uygulanacak mevzuat konusundaki tereddütlerin giderilmesidir. Ajans kuruluşu itibarıyla özel hukuk hükümlerine tabidir ve çalıştırdığı personel de esasen memur statüsünde değildir. Bununla birlikte, teklifle konuya açıklık getirilerek Ajansın özel hukuk hükümlerine tabi personel çalıştıracağına kanunda işaret edilmesiyle tereddütler de ortadan kaldırılmış olmaktadır.

Kanun teklifiyle, Sağlık Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında Yükseköğretim Kuruluna göre görevlendirilen öğretim görevlilerine ilave ödenek verilmesi öngörülmektedir. TÜBİTAK örnek alınarak yapılan düzenlemeyle, Enstitüde nitelikli eleman temininde çekilen sıkıntının giderilmesi amaçlanmaktadır. Esasen, olumlu bir düzenlemedir ancak bununla birlikte kanunlarla münferiden yapılan ve genel personel ve ücret rejimi dışına çıkan düzenlemeler yaygınlık kazandığı takdirde diğer kurum yahut meslek gruplarının da benzer taleplerine yol açabilmektedir. Bu nedenle, esasen, kamudaki ücret, statü ve unvan karmaşasını gideren kapsamlı bir personel rejimi reformunun bir an evvel hayata geçirilmesi gerekmektedir. On Birinci Kalkınma Planı'nda da vurgulandığı gibi ehliyet ve liyakat esaslı bir yaklaşımla, memleketimizin tüm nitelikli insan gücünden etkin ve verimli şekilde yararlanılmasını mümkün kılan bir personel rejimi inşa edilmeli ve uygulanmalıdır.

Öte yandan, kanun teklifi, cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarihi 31/12/2019'dan 1 Eylül 2020'e ertelemektedir. Hatırlanacağı gibi, yargı reformunun birinci paketi çerçevesinde, cumhuriyet savcılarına yeni iş yükleri getirilmiştir. Soruşturma süreçlerinin hızlı yürütülebilmesi adına, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda cumhuriyet savcısının bulunma zorunluluğunun önümüzdeki adli yıl başlangıcı olan 1 Eylül 2020 tarihine kadar ertelenmesi bu şekilde hükme bağlanmaktadır. Tabii, burada sağlıklı bir insan gücü planlaması yapılarak meselenin hâkim, savcı yetersizliğine göre değil, yargı boyutuyla gerekli olup olmama yönüyle kalıcı bir düzenlemeye kavuşturulması da kuşkusuz yerinde olacaktır.

Değerli milletvekilleri, teklifle düzenlenen bir diğer konu, yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayisinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimatında KDV istisnasının 31/12/2022'ye kadar uzatılması; ayrıca, Cumhurbaşkanına bu süreyi iki yıla kadar uzatma yetkisinin verilmesidir.

Gelişmiş sanayi ülkelerinde makine imalat sanayisi ile otomotiv, demir yolu, havacılık gibi ulaştırma sanayisinin imalat sanayisi içerisindeki ağırlığı, bu ülke sanayilerinin belirgin özelliği olarak dikkat çekmektedir. Makine imalat sanayisinin yatırım mallarının ve üretim teknolojilerinin geliştirilip üretildiği temel sektör olması; bununla birlikte, otomotiv gibi ulaştırma sanayisi sektörlerinin çok sayıda parçayı tedarikçi ve ilgili sektörlerden temin etmesi ve teknolojik gelişmelerde öncül konumu, bu sanayileri ekonomik büyümenin ve kalkınmanın önemli bir unsuru kılmaktadır. Bu çerçevede, imalat sanayisinin, yüksek katma değerli, ileri teknoloji üreten ve kullanabilen çevre dostu teknolojileri uygulayan; azami düzeyde yerli kaynak kullanan ve etkin bir girdi tedariki sağlayan; sürdürülebilir, uluslararası rekabet gücü kazanmış yatırım ve ara mallarında ithalat bağımlılığının azaldığı bir konuma ulaşması temel hedef olmalıdır. Bu açıdan, imalat sanayisinin geliştirilmesi ve desteklenmesine ilişkin her türlü girişimi; bu doğrultuda, süre uzatımının yapılmasını da önemli görüyoruz. Bununla beraber, süre uzatılması yerine, konuya kalıcı çözümler üretilmesinin yerinde olacağını da değerlendiriyoruz.

Diğer taraftan, kanun teklifiyle, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve millî parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcıya kiraya verilen alanların süresinin yirmi yıl olarak düzenlenmesi öngörülmekte, bu süreçte mevcut sözleşmeler de korunmaktadır. Ayrıca 2004 yılında kapatılan Arsa Ofisi'ne yönelik kamulaştırma davalarının ilgili kanunda hak ve yükümlülükleri devredilen TOKİ

tarafından takibi hususu, kanunun çıktığı tarih öncesi davalar bakımından TOKİ'nin bağlı olduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla ilişkilendirilmesi ve davaları Bakanlığın takip etmesinin sağlanması öngörülmektedir.

Öte yandan, Kamulaştırma Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, idareler adına tescil edilmiş olmasına rağmen kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenmediği durumlarda, hak sahibine ödenecek bedelin hesaplanmasında kamulaştırma tarihinin esas alınması öngörülmüştür.

Bu düşüncelerle söz konusu kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Meral Daniş Beştaş.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Geneli üzerinde milletvekilimiz ayrıntılı açıklamaları yaptı. Ben de bölüm üzerine ve kamuoyunda en çok tartışılan ve gerçekten hukuk devletinden uzaklaşma anlamını çok aşan bir maddeye dair görüşlerimizi öncelikle ifade etmek istiyorum.

Güvenlik soruşturması, bir OHAL çıktısı -biliyoruz bunu- ve yıllarca Türkiye'de en çok tartışılan, asla hukuk devleti ilkesiyle, demokrasiyle bağdaşmayan bir uygulama. Bir kere, her şeyden önce, vatandaşların kendi siyasal düşüncelerine göre, bakış açılarına göre ayrıştırılmasıdır yani temel anlamda bir ayrımcılıktır ve tabii ki bir fişleme hâlidir. Yani ben şunu söylemek istiyorum: Kamu görevine giriş sırasında nelerin gerekli olduğu, hangi aşamalardan geçilmesi gerektiği zaten yasalarda ve Anayasa'da açıkça, tartışmasız bir şekilde ortaya konmuştur. Örneğin, genel ve özel şartlar olarak 3 maddeyi sadece hatırlatmak isterim:

- 1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olacak.
- 2) 18 yaşını doldurmuş olacak.
- 3) En az ortaokul mezunu olacak ve kamu haklarından mahrum olmayacak.

Şimdi, bu vasıfları taşıyan herkes -halk deyimiyle- memur olabilir. Yani bunun dışında ekstra bir şart getirmek, bizim Anayasa'nın temel ilkelerine aykırıdır. Maddelerin ayrıntılarına girmeyeceğim çünkü Plan ve Bütçe Komisyonunda çok ayrıntılı bir şekilde bunları ifade ettik. Bunun dışında bir şart, hele hele güvenlik soruşturması gibi subjektif, asla objektif ölçülere dayanmayan bir şart koymak hukuk devleti olduğumuz iddiasından vazgeçmek anlamına geliyor. Kamu görevine giriş herkesin hakkıdır. İktidara yakınlık, uzaklık bunun bir ölçüsü olamaz ve iktidarda hangi parti olursa olsun -demokrasinin temellerinden biri- seçildikten sonra herkesin iktidardır, herkesin Cumhurbaşkanıdır ve bu sistem tartışmalarında da bunu sıklıkla tartışıyoruz zaten. Yani şimdi iktidar partili olmayan biri eğitim hakkından yararlanamıyor mu ya da gidip hastanede tedavi olamıyor mu? Tersten, neden doktor olmasın, neden öğretmen olmasın? Yani çok genel itibarıyla, bu düzenlemenin iler tutar bir yanı yoktur, hiçbir yere yerleştirilemez. Gerçekten çok sayıda belge var elimizde OHAL döneminden kalan.

Bir yazı geliyor, şu cümle var: "Atama şartlarını taşımadığınız anlaşıldığından talebiniz kabul edilmemiştir." Kişi, ne olduğunu bile bilmiyor; niye atanmadığını da bilmiyor çünkü ona bir bilgi gitmiyor. Benim telefonumda kayıtlı, getirmedim ama şöyle veriler var elimizde -bir hemşire getirmişti bana Siirt'te- diyor ki: "Şunun kardeşi, şunun eşi, şu da babası olduğundan dolayı -direkt metne yazılmış- sizin talebiniz kabul edilmemiştir." İhraç edilmiş yakını, o bile kendisine gerekçe yapılmış ve atanmamış.

Bu nedenle bu konuya ilişkin son olarak şunu söylemek istiyorum: İktidarın tek seçeneği var, demokrasi ve hukuk limanına yanaşmak -aksi hâlde kaçak yapı diken müteahhidin yaptığı gibi kurulan bina da yıkılmaya mahkûmdur- çünkü demokrasi ve hukuk limanından uzaklaştıkça kaybeden herkes olacak, Türkiye olacak, 82 milyon olacak.

Değerli milletvekilleri, çok önemli bir bilgi paylaşmak istiyorum İstanbul il örgütümüze yönelik tutumla ilgili. Kamuoyuna çok yansdı, bilmiyorum dikkatinizi çekti mi? Son bir iki aydır, özellikle yeni il yönetimimiz seçildikten sonra, karanlık bazı tipler il yöneticilerimizi ve partililerimizi kaçırpı ya da zorla davet edip ya da evinin önüne gidip tehdit ediyor. Mesela, ben bir kadınla ilgili söyleyeceğim: Kadın evli; eşi var, çocuğu var -eşi cezaevindeymiş, şimdi tahliye olmuş- karakola çağrılmış, ayrı bir odada oturtulmuş. “Biz istihbarattanız.” demişler -yani bunların hepsinin delilleri var elimizde, Sayın Bostancı’ya bilahare de sunabilirim Grup Başkanı olarak- ve “Eşini bırakabiliriz. Bak, çocuğun şu okulda okuyor; bunu biliyoruz ha, tanıyoruz çocuğunu.” gibi sözler ve benim söylemek istemediğim ama söylemek zorunda olduğum -bunları not almışım, tırnak içinde söylüyorum- “Güzel kadınsın, beraber yemeğe gidebiliriz.” gibi tacize varacak kadar bir uygulama yaşamış bir kadın İnsan Hakları Derneğinde açıklama yaptı İstanbul’da.

Yine Küçükçekmece’de zorla dükkânının önünden alınan bir yöneticimiz var -plaka da yokmuş, plakanın fotoğrafını çekmeye çalışmışlar- ve şöyle diyorlar: Ekonomik teklifler yapılmış “Daha rahat edersin, çocuğunu işe alırsın.” gibi. Bunlar resmî polisler değil, hani böyle fiilen bu uygulamayı yapıyorlar.

Mesela, başka biri karakola davet edilmiş, gitmiş gerçekten. Denilmiş ki -bu, Diyarbakır’a götürmeyle ilgili- “Senin çocuğun örgütte, biliyoruz. Eğer gelersen Diyarbakır il binasının önüne, işte, şu şu şeyleri sağlarız.” diye bir de ailelere -5 aileyle ben bizzat İstanbul’da görüştüm geçen hafta- bu teklifler de yapılmış.

Şimdi, yani burada şunu söylemek istiyorum açıkçası: Bu yöntemler 90’lı yılların farklı bir versiyonudur. 90’lı yıllarda ben Diyarbakır’da avukatlık yaptığımda maalesef her gün faili meçhul cinayetlerle, kaçırımlarla, kayıplarla uğraşıyorduk İnsan Hakları Derneğinde ve karanlık bir dönem olarak da kalmaya devam ediyor. Bu dönemde zaten legal anlamda -bunlar legal değil, bunlar illegal-tutuklamalar, saldırılar, tehditler var, zaten bunları her gün burada söylüyoruz ama bu, başka bir şey. Yani “Polis değilim, istihbarattanım, kimlik vermiyorum ama işte sana şöyle yaparım.” “Çocuğun şu dershanede.” kadına “Eşini serbest bırakırım.” ya da “Beraber yemeğe gidelim.” ya da “Gel, Diyarbakır il binasının önünde otur.” gibi teklifler artık bu işin tarif edilemez bir boyutudur. Gerçekten bunun üzerinde önemle durulmasını ve özellikle Adalet ve Kalkınma Partisinin bunu soruşturmasını istiyoruz. Suç duyuruları yapılıyor, basına açıklamalar da yapıldı il örgütümüz tarafından. Yani bunun artık... Türkiye’de zaten hukuk güvenliği yok, hiç kimse güvende değil ve hukukun en temel ölçüsü, herkesin kendini güvende hissetmesidir. Biz, hepimiz, vassfımızı, sorumluluğumuzu, yetkilerimizi, haklarımızı ve görevlerimizi hukuktan alırız. Eğer hukuk devre dışı kalırsa bu yapılan çeteciliktir. Yani plakasız araçla gidip, il yöneticisini bir yere götürüp, uzağa götürüp tehdit etmek ya da farklı bir şekilde şantaj yapmak artık güvenliğin zaten ortadan kalktığı anlamına geliyor. Bunu önemle, özellikle iktidardaki partiye -hani, takipleri açısından- ifade etmek istiyorum ve suç duyurularımızı biz de takip edeceğiz.

Başka bir mesele: Değerli milletvekilleri, Selçuk Mızraklı’yı biliyorsunuz, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eş Başkanımız; şu anda Kayseri’de. Onu örnek olarak veriyorum. Bizim tutuklanan bütün belediye eş başkanlarımızın kesinlikle suçu, ceza gerektiren bir fiili olmadığını ilk elden söyleyeyim. Bunun tek örneğini vereyim; Kulp Belediyesi Eş Başkanlarımız serbest kaldılar. Kayyum atandı;

bombayla ilişkilendirdiler. Bu dönemin savcısının ve hâkiminin bile demek ki vicdanı kabul etmedi ve tahliye kararı verdi mahkeme. Şimdi o manşetlerde “Kulp bombasını HDP attı.” diyen gazete ne yapıyor bilmiyorum, ona ilişkin de takip yapacağız.

Başka bir boyutu var; tutuklamayı asla kabul etmiyoruz ama başka cezaevlerine götürüldüler ve şu elimdeki bir tensip zaptı arkadaşlar. Selçuk Mızraklı'nın 25 Aralıkta Diyarbakır'da duruşması var, kendisi mahkemeye çıkmak istemiş, “Ben çıkıp mahkeme karşısında konuşmak istiyorum.” demiş ama mahkeme -gerekçe uzun ama- asıl şu gerekçeyle “Cezaevi aracılığıyla esas mahkemeye nakillerde kaza” “açıklanan nedenlerle” “terör gibi nedenlerle SEGBİS aracılığıyla beyanının tespitine...”

Şimdi, burada ilgili Adalet Bakanı da yok, kimse de yok ama size söylüyorum: Ya, el insaf yani ne diyeyim! Siz, elleri kelepçeli, on iki saat yolculuk yaptırırken kaza riski yoktu, bu riskler yoktu ya da Figen Yüksekdağ, Gültan Kışanak Kandıra'ya götürülürken bu risk yoktu; Kayseri'ye her hafta aileleri gitmek zorunda, böyle bir kaza riski yok; Diyarbakır'da oturuyorlar, Demirtaş'ın ailesi, geçen hafta, hepsi ölümden döndü, 4'ü ameliyat edildi, bunun hiçbir tartışması yok ama bir Büyükşehir Belediye Başkanı, 500 bin oy alan bir Belediye Başkanı mahkemeye gidemiyor, savunmasını bile yapamıyor. Bunun artık, gerçekten, adalet açısından, hukuk devleti açısından, adil yargılama açısından tartışılacak hiçbir boyutu kalmamıştır yani tutuklamak da yetmiyor, kayyum atamak da yetmiyor, farklı, uzaktaki cezaevlerine göndermek, oradan mahkemeye çıkarmamak, ailelerini her hafta binlerce kilometre -binlerce kilometre diyorum- yol yapmak zorunda bırakmak ve o kaza riskini düşünmeyen devlet aygıtı ya da iktidar “Efendim, duruşmaya götürürsek kaza yapabilir.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Tamamlayın sözlerinizi Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yani bu kadar canını düşünüyorlarsa bu belediye başkanlarımızın... Onların zaten hiçbirinin suçla ilgisi yok ki, tek suçları var -dün de yazdım sosyal medyada- belediye başkanı seçilmek. Şu anda, dün de Filiz Buluttekin, Sur Belediyesi Eş Başkanımız... Çok yakından tanıyorum, tabii, Diyarbakır İl Eş Başkanımızdı daha önce; soruşturması bile yok. Bu dönem yeni bir suç tipi üretildi; HDP'den belediye başkanı seçilmek. Meclis üyesi seçilmek. Bunun haricinde ortada bir suç ve fiil yok.

Bu tensip zaptına da cevap verilmesini ve Selçuk Mızraklı'nın duruşmaya çıkarılmasını, kaza yapmaması için de lütfen, gerekli tedbirlerin alınmasını istiyoruz. Bu, onların görevidir; onları Kayseri'ye götüren akıl, onu mahkeme karşısına da çıkarmak sorumluluğundadır diyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bostancı, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

13.- *Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Sayın Beştaş konuşmasında bazı örnek olaylardan bahsetti. Kimliği belirsiz insanların gelip kabul edilemeyecek ve herhangi bir soruşturma sürecinde asla uygun bulunamayacak ifadeler, sorgulamalar, birtakım vaatler çerçevesinde iş görmeye çalıştıklarını söyledi. Buna ilişkin başvurularını yapmışlar, şüphesiz, hukuk çerçevesinde bu başvuru neticelendirilecektir ama şunu unutmayalım: Burada sadece tek taraflı olarak bir anlatı söz konusudur. Yani, olayların nasıl olduğuna ilişkin hukukun neticelendirdiği bir durum söz konusu değildir. Bu anlatı niçin ortaya çıkmıştır, gerçekten öyle olmuş mudur olmamış

mıdır, buna karar verecek olan, itirazlar çerçevesinde, yapılan başvuru çerçevesinde ilgili mercilerdir. Dolayısıyla, sadece tek taraflı anlatılarla burada sanki gerçekten böyle bir şey yaşanmış duygusunun uyandırılmasının da vahim olduğunu, doğru olmadığını söylemek istiyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Naci Bey, bir kere şüphe duyun lütfen ya, hayat söz konusu yani.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Eğer böyle bir durum var ise de şüphesiz hukuki otoriteler gereğini yapacaktır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siyasetçiler de...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Dolayısıyla, kaldı ki Türkiye’de insanlar bir yere girip çıkıyorlarsa kim giriyor, kim çıkıyor, bunların hepsini görebilmek, takip edebilmek mümkündür; gereken soruşturmalar, incelemeler yapılır. Benim söylediğim, tek taraflı hikâye etmenin doğru olmayacağına ilişkin bir atıftır.

Teşekkürler.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Peki, size de yerinizden söz vereyim.

Buyurun Sayın Beştaş.

14.- *Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş’ın, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın yaptığı açıklamadaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Bostancı “tek taraflı” dedi. Ben zaten tek taraflı olduğunu söyledim. Bir mağdur bana anlattı, il örgütümüze gitti, basına açıklama yaptı ve suç duyurusunu da yapıyor. Takdir edersiniz ki hiçbir yurttas “Ben kaçırıldım, tehdit edildim; çocuğumla bu şekilde tehdit edildim.” diye kendi kendine iftira atmaz herhâlde. Ne çıkarı olabilir? Yani bir kadının -eşi, çocuk çocuğu var- gidip böyle bir suç duyurusunda bulunmasında ya da basına böyle bir açıklama yapmasında hiçbir çıkarı yoktur. Yani biz burada bir çıkarın peşinde değiliz. Böyle olaylar var, bunu önleyelim beraber. Yani bu konuda siyasetin de görevi var, hukukun da görevi var.

Ayrıca “plakasız araç” dedim, altını çizerek söylüyorum. Plakasız araçların tespiti de mümkün değildir ama eşkâl isterseniz bu arkadaşlar eşkâl vermeye hazırdır, tarif etmeye hazırdır, robot resimler çizilebilir. Karşı taraf zaten suç işleyenler. Suç işleyenler gelip “Ben suç işledim.” diyemez. Her taraf MOBESE kameralarıyla dolu. Bu sokakların MOBESE kameraları incelenir, olay doğru mudur değil midir, o açığa çıkar yani. Ben zaten başka bir şey dememiştim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tanal, buyurun.

15.- *İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın, Akit TV sunucusunun Cumhuriyet gazetesine yönelik “Hep birlikte toplanıp Cumhuriyet gazetesi önüne bir el bombası atalım.” ifadesine istinaden İçişleri Bakanım göreve davet ettiğine ilişkin açıklaması*

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Başkanım, dün Akit televizyonunda oradaki programı yapan sunucu “El bombalarını alalım, cebimize koyalım, Cumhuriyet gazetesine atalım.” dedi. İçişleri Bakanlığını göreve davet ediyorum ben. Türkiye’de bugüne kadar çağdaşlaşmanın, laik hukuk devletinin öncüsü olmuş olan bir gazete için, bir televizyon programında “El bombalarını alıp gazeteye atalım.” demek... Bu, âdeta bir suçüstü hâldir. El bombaları bunların ceplerinde mi dolaşiyor? Bakkalda, markette mi satılıyor? Ve bu saate kadar en azından soruşturmanın başlatılması lazımdı, işlemin yapılması lazımdı. Eğer burada Bakan Yardımcıları varsa, bu konuyla ilgili Meclise bilgi verirlerse sevinirim.

Selam ve saygılarımı iletiyorum.

Teşekkürler Başkanım, sağ olun.

BAŞKAN – Asıl söylemek istediğinizi unuttunuz, bana söylediğiniz şeyi. Neyse...

Sayın Özçelik, buyurun.

16.- Burdur Milletvekili Bayram Özçelik'in, 20 Aralık Mehmet Akif Ersoy'u doğumunun 146'ncı yıl dönümünde rahmetle andıklarına ilişkin açıklaması

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Millî değerlerimizi, karakterimizi ve ideallerimizi yansıtan; gönlü bayrak, millet, devlet ve iman aşkıyla dolu vatan şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u -20 Aralık- doğumunun 146'ncı ve -27 Aralık- vefatının 83'üncü yıl dönümünde minnetle, şükranla, rahmetle anıyoruz.

Burdur halkı tarafından çok sevilen, Birinci Mecliste Burdur halkının milletvekilliğini yürüten Mehmet Akif Ersoy'un ismi, yıllar sonra, 1 Mart 2006 tarihinde, AK PARTİ Hükümetimiz döneminde, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ve Burdur halkının kadirşinaslığının bir göstergesi olarak üniversitemize verilmiştir. Üniversitemiz, bundan sonra, Akif'in doğum ve ölüm yıl dönümlerinde ve 12 Mart İstiklal Marşı'nın Kabulü ve Akif'i Anma Törenlerinde, Mehmet Akif Ersoy Uygulama ve Araştırma Merkeziyle öncülük edecektir.

Mehmet Akif, geçmişte olduğu gibi, şimdi de gençliğimize ümit oluyor, ilham oluyor. Biz, Mehmet Akif'i dindar olduğu için seviyoruz. Biz, Mehmet Akif'i inandığı gibi yaşayan adam olduğu için seviyoruz. Biz, Mehmet Akif'i haksızlık karşısında susmadığı için seviyoruz. Biz, Akif'i İstiklal Marşı'nı satmadığı için seviyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bugün 60'a göre söz vermiyoruz ama sadece her siyasi parti grubundan birer arkadaşımıza söz veriyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Her gün yeni bir kural çıkarıyorsun Başkan.

BAŞKAN – Sayın Şimşek, buyurun.

17.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, çeşitli sebeplerle üniversitelerinden kaydı silinen öğrenciler yeniden okullarına dönmek için af beklediği gibi kredi kartı borçlularının da yapılandırma ve sicil affı beklediğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, çeşitli sebeplerle üniversitelerden -başarısızlık, kayıt dondurma ya da kendi isteğiyle- kaydı silinen 500 bine yakın öğrenci yeniden okullarına dönmek için bir af bekliyorlar. Bununla ilgili bir çalışma yapılmasını bekliyorum.

Yine, binlerce kredi kartı borçlusu, esnaf, memur, işçi yapılandırma ve sicil affı bekliyor. Bununla birlikte, çiftçiler Ziraat Bankası ve Tarım Krediye olan borçlarına erteleme istiyorlar. Yeni yıla girerken Sayın Cumhurbaşkanımız ve bakanlarımızca, insanlarımıza yeni bir umut olacak, yeniden hayata bağlanmalarını sağlayacak böyle bir müjde verilirse mutlu olacağız.

Yine, KHK'yle taşerondan kadroya geçen ama ellerinde hiçbir tutar dalı olmayan işçilerimiz ve sözleşmeli memurlarımız kadro bekliyor.

Teşekkür ediyor, iyi yıllar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Filiz...

18.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, 25 Aralık Antep'in kurtuluşunun 98'inci yıl dönümünde şehitleri ve ebediyete intikal eden gazileri rahmetle andığına ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Düzenli ordusuna, uçaklarına, tanklarına, makineli tüfek ve mazeretlerine karşı, fakirliğin ve açlığın belini büktüğü Antep halkının av tüfeğiyle, et satırıyla on ay sekiz gün şehre Fransızları sokmayı gazilikle taçlandırdığı Antep müdafaası bir kahramanlık destanıdır. Bu mücadele ruhu Şahin Bey'in

Fransız komutanına yazdığı mektupta şöyle ifade edilmiştir: “Siz hiç ömrünüzde ‘Türk esir yaşamaz.’ diye duymadınız mı? Namus ve hürriyet için ölüme atılmak bize ağustos sıcaklığında soğuk su içmekten daha tatlı gelir. Çatmayın bize, bir an evvel topraklarımızdan savuşup gidin.”

Antep müdafaası, olmazı olur kılan hikâyelerle doludur. Tüfekçi Yusuf, İngilizlerden kalma 4 adet Lewis marka makineli tüfekte değişiklik yaparak Osmanlı mermisi kullanılır hâle getirmiştir ve tüfekler Fransızlara karşı kullanılmıştır.

Antep’in kurtuluşunun 98’inci yılında tüm şehitlerimizi ve ebediyete intikal eden gazilerimizi rahmetle ve minnetle anıyorum.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

3.- Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 158) (Devam)

BAŞKAN – Evet, birinci bölüm üzerinde gruplar adına son söz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Emine Gülizar Emecan’ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin birinci bölümü üzerinde söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Meclisimizde görev yapan trafik memurumuzun trafik kazasında hayatını kaybettiğini öğrendik; kendisine Allah’tan rahmet, yaralı eşine acil şifalar, ailesine de başsağlığı dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, “Bu nedir?” diye sorsam, hepimiz biliyoruz ne olduğunu; Türkiye Cumhuriyeti’nin Anayasası ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin İç Tüzük’ü. Hepimizde var, öyle değil mi? Kanunların, tüzüklerin, yönetmeliklerin, her şeyin üzerinde ve buna göre yapmak zorundayız. Biz bu ülkeyi –Türkiye Cumhuriyeti devleti bir devletse- Anayasa’ya göre, bu kitaba göre yönetmek zorundayız; doğru mu? Doğru. Peki, öyle mi yapıyoruz? Maalesef yapamıyoruz, yasama dönemi başladığından beri yapamıyoruz bunu. Çıkardığımız bütün kanun tekliflerinde, torba tekliflerde daha doğrusu, mutlaka Anayasa’ya aykırı birçok kanun maddesi önümüze geliyor.

Şimdi, size dokunan bir konu olduğunda hemen Anayasa kitabına sarılıyorsunuz. Biz kanun yapmıyor olmamıza rağmen... Örneğin, biz bu rejimi, yönetim sistemini “tek adam rejimi” diye eleştiriyoruz. “Aman aman, işte, Anayasa şöyle böyle...” Kendi işinize geldi mi hemen Anayasa kitabı elinizde ama kanun yapmaya geldi mi, maalesef, bütün kanun tekliflerinde Anayasa’ya aykırılıklar var. Kanun tekliflerindeki aykırılıklar düzenlenmeden, karara bağlanmadan görüşmeye geçilmesi de Meclis İçtüzüğü’ne aykırıdır ve biz bu yanlış sürekli yapıyoruz, sürekli Anayasa’ya aykırı kanun yapmak bizde bir alışkanlığa dönüştü. Artık, burası, Türkiye Cumhuriyeti, bir devlet gibi değil, bir bedevi devleti gibi yönetiliyor değerli arkadaşlar. Öncelikle, artık, sizleri bu yanlıştan vazgeçmeye, dönmeye davet ediyorum. Bunun altını çizerek sözlerime devam etmek istiyorum.

Yine, büyük yanlışlarımızdan biri, birçok kanun maddesi tali komisyonlara gitmesi gerekirken Plan Bütçe Komisyonuna geliyor; her şey sanki Plan Bütçe Komisyonunda görüşülmeli. Aslında, diğer komisyonlardaki arkadaşlarımızın iş yapmalarının da önünü kesmiş oluyoruz, onların çalışmalarını da engellemiş, uzmanlıklarından yararlanmamış oluyoruz bu şekilde.

Yine, bu önümüze gelen kanun teklifi tam da bütçenin arasında, bütçe görüşülürken alalecele önümüze geldi. Ne acelemiz vardı, niye böyle bir kanun teklifini görüştük, bunu da bilmiyoruz ama içindeki maddelere baktığımız zaman, öyle çok aciliyeti olan şeyler de yok yani acil olan şeyler olsa, evet, anlayacağız ama yok.

Yine, önemli bir konu, gelen kanun tekliflerinde maddelerin hiçbir şekilde etki analizleri yapılmıyor, etki analizleri yapılmadan önümüze geliyor. Bir örnek vermek istiyorum. Örneğin, teklifin 10'uncu maddesinde şöyle bir şey var: İmalat sanayisinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri için 31/12/2019 tarihine kadar olan katma değer vergisinden istisnanın uygulama süresini bir yıl uzatıyoruz. Tamam, güzel, uzatalım, tabii ki, ekonomik kriz var -siz "kriz" sözünü de sevmiyorsunuz- ama- sanayide kullanılan makine ve teçhizatları sanayicilerimiz alamıyor, biraz onların işleri kolaylaşsın, tamam ama bunun bütçeye etkisi ne olacak? Biz daha yeni bütçe yaptık, daha dün bütçe geçti. Bütçeler nasıl yapılır? Bütçeler bir planlama dâhilinde yapılır, ülkenin o yıl elde edeceği gelirleri, harcamaları göz önüne alınır ve o bütçe Mecliste görüşülür, tartışılır, ondan sonra da uygulanmaya başlanır ama bütçemizin her yıl verdiği açıklardan zaten bütçenin iyi ve doğru yapılmadığını da görüyoruz değerli arkadaşlar.

Şu alalecele gelen kanun teklifleri de yine bütçenin hesapsız kitapsız, alalecele yapıldığını gösteriyor çünkü bu yapılacak olan, gelen kanun tekliflerindeki birtakım istisnaların, muafiyetlerin bütçeye etkisi ne olacak, şu maddedeki KDV istisnasının bütçeye ne etkisi olacak, bunların önceden hesaplanması ve bizlerle paylaşılması gerekiyordu ama maalesef bunlar yapılmıyor.

Dün, Sayın Naci Bostancı konuşmasında şöyle bir şey söyledi: "Bütçe, ekonomi, elimizdeki kıt kaynakların ekonomik olarak nasıl dağıtıldığıdır ve muhalefet hep kaynakların nasıl dağıtılacağı kısmıyla uğraşiyor -onlara da verin, şunlara da verin, bunlara da dağıtın- hiç kaynaklardan, kaynakların kıt olmasından bahsetmiyor." dedi. Çok doğru, kıt kaynakların doğru şekilde harcanması çok önemli, yalnız Naci Bostancı bir şeyi yanlış anlamış, biz "Bütçeyi oraya da verin, şuraya da dağıtın." demiyoruz; biz, bütçeyi yandaştan, müteahhitten yana kullanmayın, bütçeyi işçiden, çiftçiden, öğretmenden, öğrenciden yana kullanın diyoruz. Bunda ne yanlışlık var? (CHP sıralarından alkışlar) Bütçenin nasıl kullanıldığı, nasıl hesaplandığı önemli.

Şimdi, bu kanun teklifine gelecek olursak, verilen kanun teklifiyle gelen maddelerin birçoğunun tali komisyonlarda görüşülmesi gerektiğini görüyoruz. Mesela, 1, 2 ve 3'üncü maddelerin Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda görüşülmesi gerekiyordu; 4, 5, 7, 8, 9 ve 11'inci maddelerin Anayasa Komisyonunda; yine, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna da gitmesi gerekiyordu bu teklifin en önemli maddeleri olan 4, 5 ve 11'inci maddelerini; 6'ncı maddesinin Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda; 13'üncü maddesinin Adalet Komisyonunda ve diğerlerinin de -tek tek saymayacağım diğerlerini- diğer tali komisyonlarda görüşülmesi gerekiyordu ama maalesef, Plan ve Bütçeye yine alalecele "Bir günde Komisyonunda görüşülsün, bir günde buraya gelsin." diye getirildi. Hâlbuki ülkenin iç ve dış sorunları çok büyük, kriz var bu ülkede, insanlar üretilmiyorlar, firmalar ödeme güclüğü çekiyor. Dokuz ayda 3,3 milyon kişi elektrik borcunu ödeyememiş arkadaşlar. Genç işsizliği almış başını gidiyor, şu anda yüzde 27,4'le rekor kırmış durumda genç işsizliği. Yine, baktığımızda üniversiteli işsiz sayılarına, 1 milyon 276 bin kişi, öğrencimiz, gencimiz işsiz. Yine, istatistiklere göre, 20-29 yaş arası 4 milyon 318 bin genç ne iş arıyor ne de bir işte çalışıyor. İşte, bizim aslında 2020 yılında en en en önemli problemimiz işsizlik değerli arkadaşlar. Bizim buraya getireceğimiz kanun tekliflerinin hepsinin üretime odaklanması, "Biz bu işsizlikle nasıl baş edebiliriz?" sorusuna odaklanması gerekiyor. Yüzde 5 büyüme hedefi koydunuz, 2019'u yüzde 0,5'le kapatıyoruz. Yüzde 5 büyüme hedefinden, bu büyümeden kim yararlanacak? İstihdamı artıracak mı bu büyüme? Bu büyüme rakamına ulaşmanız zaten imkânsız görünüyor ama en azından hani, ulaşmaya giderken o yolda bu işsizlik problemini

çözecek mi ya da çözmek için neler yapmalıyız, aslında bunlarla uğraşmanız gerekiyordu. Ama getirdiğiniz maddeler bu işleri maalesef çözmiyor; palyatif, günü kurtaran çözümlerdir, onun da altını çizelim.

Bu teklifin en önemli 3 maddesi; 4, 5 ve 11'inci maddeler. Tabii, en son söyleyeceğimi şimdiden söyleyeyim: Bu maddelerin çekilecek olması, sağduyunun hâkim olması gerçekten güzel bir şey, biz de destekliyoruz. Bizim de bu konuda önergelerimiz vardı. Açıkçası, bu maddelerin çekilmesiyle ilgili Komisyon'da tam yedi saat görüştük, yedi saat ve hep birlikte yedi saat bir duvara konuşsak o duvar çatları herhâlde değerli arkadaşlar.

Bu kanun teklifindeki bu 4 maddeye baktığımızda neden çekilmesi gerekiyor? Devlet memurluğuna alınacak olanlarda aranan şartlara, her kademedeki görev için, ayrıma tabi tutmaksızın... Bir insanın devlet memuru olabilmesi için yani bir insan devlet memurluğuna başvurduğunda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması şartı getiriliyordu 4'üncü maddede. Tabii, burada kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunlarla belirlenmeden bunların alınmasına ve kullanılmasına izin verilmesi, Anayasa'nın 13'üncü, 20'nci ve 128'inci maddelerine de aykırı, hukuk devletiyle de bağdaşmıyor.

Yine, teklifin 5'inci maddesi Anayasa'ya aykırılık içeriyor; burada da devam eden güvenlik soruşturmalarının yenilenmesi, bir kez daha uzatılması, devam eden davaların altı ay boyunca bekletilmesi, güvenlik soruşturmasında olan veya sonuçlara itiraz edenlerin itiraz etmeleri durumunda, bu kanun teklifine göre, durumlarının tekrar görüşülmesi gibi hakikaten çok ciddi mağduriyetler yaratacak durumlar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Emine Hanım, toparlayın lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Toparlayacağım Başkanım, teşekkür ederim.

Yine, Anayasa Mahkemesinin karar verdiği tarihten sonra oluşan bu güvenlik soruşturması memurluğa atanma durumunun da -tekrar geriye dönük düzenleme içerdiği için- açıkçası belirsizleşmesine neden oluyordu.

Biraz önce işsizlikten bahsetmiştim. İnsanların umutlarıyla oynamamız gerekiyor. Bu güvenlik soruşturmaları kime göre, neye göre...

Mesela, birkaç soru yine 11'inci maddeyle ilgili: Hangi bilgi ve belgeyle yapılacak? Bilgileri ne şekilde kullanacaksınız? Soruşturma ve araştırmayı hangi merciler yapacak? Bu soruların cevabını da karşılamadığı için hiç uygun değildi, soru işaretleriyle doluydu. O yüzden, açıkçası, biz çekilmesini destekliyoruz.

Yine, bu kanun teklifinin önemli olduğunu düşündüğümüz 3 maddesi daha var; teklifin kamulaştırmayla ilgili 7'nci, 8'inci ve 9'uncu maddeleri. Arkadaşlarımız, kendilerine sıra geldiğinde, maddeler üzerinde konuşurken detaylı olarak bu maddelerle ilgili görüşlerini ifade edecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Selamlıyorum.

BAŞKAN – Selamlayın.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Ben hayırlı olmasını diliyorum.

Saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap yok.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarımıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 1 – 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmidokuz” ibaresi “on” şeklinde değiştirilmiştir.

Kamil Okyay Sındır	Abdurrahman Tutdere	Emine Gülizar Emecan
İzmir	Adıyaman	İstanbul
Süleyman Girgin	Abdüllatif Şener	Cavit Arı
Muğla	Konya	Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Süleyman Girgin, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Getirilen teklifin 1'inci maddesi üzerinde şöyle bir önerge vardı, deniyordu ki: “Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda 29 yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerinin 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesi.” 1'inci madde üzerindeki önerge bu şekilde. Gerekçe olarak da bu alanlardaki yatırımların geri dönüş sürelerinin kısaltıldığından bahsedilmiş.

Değerli milletvekilleri, hepimiz biliyoruz ki asıl gerekçe, bu alanların kötüye kullanılıyor oluşudur. Bu işletmelerin çoğu, halka ait olan bu alanları kendi çıkarları doğrultusunda, kâr uğruna yoksul halka âdeta kapatan işletmelerdir.

Seçim bölgem Muğla'dan benzer bir örnek vermek istiyorum: Anayasa'ya göre Muğla Büyükşehir Belediyesine ait olması gereken 14 adet kıyısız alan, Sayıştay'ın 2018 Raporu'nda da “Büyükşehir Belediyesine tahsis edilmesi gerekir.” tespitine rağmen hiçbir yasal ve nesnel gerekçe olmadan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından “MUÇEV” isimli şirkete kiralanmıştır. Muğla ili kıyılarında bulunan ve kamu elinde bulunması gereken günübirlik alanlar ve iskeleler hangi mevzuat hükmüne dayanılarak bir sermaye şirketi olan MUÇEV turizm şirketine devredilmiştir, bilmiyoruz. MUÇEV'in 2014-2018 yılları arasında 18 milyon 532 bin kârı bulunmaktadır. Gelirinin tamamını Muğla'dan sağlayan MUÇEV, bu gelirin ne kadarını Muğla için harcamıştır, onu da bilmiyoruz. Bu süreçte yatırım yapılmış mıdır, yapıldıysa bu yatırımlar nelerdir; bunu da bilmiyoruz. Oysa bu alanlar yasa gereği yerel yönetimler tarafından işletilse halkın daha ucuz şekilde yararlanmasının önü açılacak, istihdam sağlanacak, daha fazla gelir kamuya aktarılacak ve kamu denetimi daha iyi sağlanacaktır. Türkiye'de yaklaşık 240 adet tabiat parkı ve millî park bulunmakta, bunların önemli bir kısmı da Muğla ilimiz sınırları içerisinde bulunmaktadır. Bu alanlar, doğal güzelliği ve barındırdığı çeşitlilik nedeniyle millî park olarak tespit edilmiş alanlardır. Dolayısıyla bu alanların her vatandaşın rahatlıkla kullanabileceği, gezip görebileceği alanlar olması gerekir. Özel şahıslara kiralanarak inşaat ve tesis yapılması ve ranta

kurban edilmesi buralara yapılacak en büyük kötülüktür. Millî park ve tabiat parkları kamu eliyle işletilmelidir, tek çözüm budur. Fakat AKP karşımıza böyle bir teklifle gelemeyiz ya da bizim böyle bir teklifimize olumlu yanıt veremez. Bu, AKP'nin aynı zamanda kendini inkâr etmesi demektir. Çünkü AKP özelleştirmelerin partisidir, iktidara geldiği günden bu yana kadar özelleştirmede hiçbir alan kalmamıştır, bu özelleştirmelerin hiçbiri halkımızın yararına olmamıştır. Emekçiler için mağduriyet yaratmayan bir özelleştirme örneğiniz var mıdır -soruyu tersten soralım- ya da halkımız lehine kamulaştırma örneğiniz var mıdır? Eğitim ve sağlık özelleştirildi, suyumuz şişelendi, derelerimizin üzerine HES'ler kuruldu, enerjimiz, madenlerimiz özelleştirildi. Özelleştirilmeyen bir havamız kaldı, o da teknik olarak mümkün olsa bir gün dahi beklemez satarsınız. İktidarınız boyunca 70 milyar dolar özelleştirme yaptınız, 2 trilyon dolar da vergi topladınız. Bunları ne yaptınız? Devlet kâra mı geçti? Hayır, devletin 500 milyar dolar borcu da bulunmakta. El insaf!

Değerli milletvekilleri, özelleştirmelerin mali boyutu kadar önemli olan diğer bir husus da hayatın her alanına sinen özelleştirme mantığı olmuştur. “Kamusal hak” kavramı yerle bir oldu, onun içindir ki Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan, asgari ücretten bahsederken “jest” diyebiliyor. Ne jesti arkadaşlar? Emekçilerimiz çoluğuna çocuğuna ekmek götürebilmek için gece gündüz çalışıyor. Asgari ücretliler sizden lütfen beklemiyorlar, haklarını istiyorlar. Siz zaten jesti yapacaklarınıza yapıyorsunuz. Ortada bir jest varsa, asıl jest, sosyal devlet namına ne varsa yok edilmesine rağmen, vergilerle tepesine çöktüğünüz emekçilerin bu ülkeyi alın teriyle ayakta tutmasıdır. Asgari ücret, Anayasa'yla güvence altına alınmış kamusal bir haktır, kimsenin jesti filan değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Devamla) – Müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

SÜLEYMAN GİRGİN (Devamla) – Tabii, teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli arkadaşlar, asgari ücret nasıl belirlenmeli ve ne kadar olmalı? Esasen gündemimiz bu olmalıydı, alelacele önümüze getirilen torba yasalar değil. Asgari ücret tespitinde uluslararası standartlara uyulmalı, asgari ücret toplu pazarlık yoluyla saptanmalı, Asgari Ücret Tespit Komisyonunda kadın temsili sağlanmalı, TÜİK hesabı asgari ücretin saptanmasında alt sınır olmalıdır. Asgari ücret, net ve asgari geçim indirimi hariç, bütün işçi ve memurlar için yıllık hesaplanmalıdır. Asgari ücretli millî gelir artışından yararlanmalı, yeniden değerlendirme artış oranından daha az asgari ücret artışı olmamalı, asgari ücret artışında IMF'nin talimatıyla belirlediğiniz hedef enflasyon oranı baz alınmamalıdır ve asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır.

Sözlerimi bitirirken, iktidarınızın ülkemizi getirdiği noktada “Asgari ücretli çalışan kişi 5 kişilik ailesine günde 3 öğün simit yedirse ayda cebine 1.120 lira para kalır.” diyen bir düzen yarattınız, köleliğin bu düzendeki adı “emekçi” oldu. Yere batsın bu düzeniniz!

Saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

İmam Hüseyin Filiz

Hayrettin Nuhoglu

İsmail Koncuk

Gaziantep

İstanbul

Adana

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Adana

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi, Sayın Hayrettin Nuhoğlu, İstanbul Milletvekili. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; selamlarımı sunarak sözlerime başlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde 2019 yılındaki son konuşmalarımızı yapıyoruz. Torba kanun üzerinde arkadaşlarımız konuştu. Ben, kanun maddesinden ziyade kısa bir değerlendirme yapacağım.

Ülkemiz 21’inci yüzyıla girdiğimiz ilk yıllarda büyük bir ekonomik krizle karşılaştı ve bir kaos ortamı oluştu. Kaostan kurtulmak için Kemal Derviş ve IMF geldi. O dönemde halk büyük sıkıntı yaşadı ama onların istediği bütün yasalar kısa sürede çıkarıldı. Türk ekonomisi toparlanma sürecindeyken erken seçime gidildi, umut olarak ortaya çıkan Adalet ve Kalkınma Partisi seçimi kazanarak iktidar oldu. Her şey o zaman 3Y’yle başladı. Ne demektir 3Y? Yoksullukla, yolsuzlukla ve yasaklarla mücadele etmek demektir. Yoksulluk ve yolsuzluk bitecek, yasaklar sona erecektir. İlk günden itibaren hızla büyüyen ekonomi sayesinde parayla tanışan kadrolar ortaya çıktı. Takip edilen politika tüketim ekonomisine dayanıyordu, kafalarında yatırım ve üretim yoktu. “Paranın dini olmaz.” anlayışıyla varlıklarımız teker teker satılmaya başladı.

Diğer taraftan, bankalar öncülük etti, inşaat sektörü patladı; konut kredileri öyle pazarlandı ki müşteri getiren emlakçılara sıfır arabalar hediye edildi, yurt dışında tatillere gönderildi. Daha önce “Tasarruf edilsin.” diye ailelere kumbara veren bankalar, kredi kartı vermeye başladı, çocuklara bile ek kartlar verildi. Yeter ki tüketim artsın. Bunun için cazibe merkezleri oluşturuldu; alışveriş merkezleri küçük şehirlere, ilçelere varıncaya kadar çoğaldı. Yeni alışkanlıklar oluştu, ahenk bozuldu. Para yetmeyince bankalar devreye girdi; konut kredisinden sonra, taşıt kredisi, tüketici kredisi, tatil kredisi, eğitim kredisi, hatta bayram kredisinden askerlik kredisine kadar akla gelen her konuda kredi verildi ve nihayet, herkes borçlu oldu. Türk aileleri borçlu yaşamayı hayat tarzı haline getirdi.

Ekonomik krizle birlikte, toplumun sinirleri bozuldu, sosyal yapı sarsıldı; şiddet eylemleri, aile içi sorunlar, boşanmalar, uyuşturucu alışkanlıklarının yayılması, ahlaki değerlerin çöküşü, ümitsizlik, çaresizlik ve intiharlar vicdan sahibi herkesi yürekte yaralamaya başladı. Saray başta olmak üzere, kamuda israf, yolsuzluk, akraba ve partilileri kayırma üst seviyelere çıktı. 3Y’yle, başlangıçta verilen sözlere uygun mücadele edilemedi; tam tersine, yolsuzluk ve yoksulluk çok arttı, bu artışa sebep olanlar zengin oldu. Yasaklar ise alan değiştirerek yaygınlaştı. Sonuç itibarıyla 3Y’yle geldiler, 3Y’yle gitmeye hazırlanıyorlar.

Değerli milletvekilleri, Türk milletinin geleceğini kurtarmak için yasama, yürütme ve yargı olarak üç kuvvet üstüne düşen görevleri yapmak zorundadır. Yürütmenin başı Cumhurbaşkanıdır, yargı da Cumhurbaşkanıya bağlı gibi çalışıyor. Geriye yasama kalıyor, bu görev Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Peki, bu görevi yerine getirebiliyor muyuz? Kamuoyunda Türkiye Büyük Millet Meclisine güven var mıdır? İtibarını koruyabiliyor muyuz? Türkiye Büyük Millet Meclisine itibar kazandırmak ve yeniden, Türk milletinin güven duyacağı bir konuma getirmek mümkündür. Bu Meclis, İstiklal Savaşı’mızı yöneten, başarılı olan ve Türkiye Cumhuriyeti devletini kuran Gazi Meclistir. Bu Meclisin kuruluş felsefesine ve kurucu iradeye sahip çıkmak ve saygı göstermek her milletvekilinin esas görevi olmalıdır. Büyük Türk milleti önünde namusumuz ve şerefimiz üzerine yemin ettik; o hâlde, hiçbir milletvekili, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğüne kasteden örgütlerle beraber olamaz, olmamalıdır. Hiçbir milletvekili, hukukun üstünlüğüne uygun olmayan davranışta bulunamaz.

Hiçbir milletvekili, Atatürk ilke ve inkılaplarına karşı çıkan, hatta hakaret eden kişi veya kuruluşlarla beraber olamaz, olmamalıdır. Hiçbir milletvekili, 82 milyon vatandaşımızın insan haklarından ve temel hürriyetlerden yararlanmasına engel olacak davranışta bulunamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Hiçbir milletvekili, Anayasa’ya sadakatten ayrılamaz, ayrılmamalıdır. Böyle yapabilirsek Türkiye Büyük Millet Meclisine ve siyaset kurumuna güveni artırır, yeniden itibar kazandırırız.

2020 yılından beklentiler çoktur. Öncelikle, gerginliği azaltacak bir üslup kullanılmalıdır artık. Eleştiriye tahammül edilmeli, hakaret ederek konuşma sona ermelidir. Birbirimizi anlamaya çalışmalıyız. Geçmişte yaşanan sıkıntıların giderileceği, iyileştirilmiş parlamenter sisteme yeniden dönülmesi için, başta siyaset kurumu olmak üzere bütün kesimler el ele vererek çözüm aramalıyız. Yaşadığımız coğrafyada ilelebet hür ve mutlu yaşamak istiyorsak bilim ve teknolojiyen, çağdaş bütün imkânlardan yararlanarak çalışıp başarılı olmalıyız.

21’inci yüzyılın ilk çeyreğini doldurmadan ortak aklı tesis edebilmeyi temenni ediyor, yeni yılın ülkemize, milletimize ve bütün dünyaya huzur getirmesini diliyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, okutup aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İsmail Koncuk

Adana

İzmir

Adana

Hayrettin Nuhoğlu

Bedri Yaşar

İstanbul

Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde Sayın Bedri Yaşar...

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün yine bir torba yasa teklifiyle, içinde her şeyin olduğu bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Bu yasa teklifi Plan ve Bütçe Komisyonundan geçerken ben de bir uğradım neler olup neler bitiyor diye. Hakikaten, içinde, Anayasa Komisyonunu ilgilendiren, Adalet Komisyonunu ilgilendiren, Bayındırlık Komisyonunu ilgilendiren farklı konulardaki maddelerin tamamının yine Plan ve Bütçe Komisyonundan geçtiğini gördük. Hâlbuki bunlar kendi komisyonlarında görüşülmüş olsaydı daha farklı bir yapıyla Parlamenteoya inmiş olurdu.

Bu 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde, özellikle, yirmi dokuz yıl süreyle orman alanlarının, piknik alanlarının kiralama süresinin yirmi yıla düşürülmesi düzenleniyor, biz de destekliyoruz. Bu, hakikaten uzunca bir süre. Burada yapılan yatırımlar çok ciddi, büyük yatırımlar değil. Dolayısıyla kısa süreli olmasında fayda var. Diğer kanun tekliflerinde de olduğu gibi olumlu gördüğümüz kısımlarına "evet", olumsuz gördüğümüz kısımlarına da "hayır" demeye devam ediyoruz.

Bunun devamında, 7'nci ve 8'inci maddeler daha çok kamulaştırmayla ilgili. Kamulaştırma işleminden sonra doğan faizlerin hangi oranlarda olacağına dair düzenleme var. Burada da özellikle "Yurt içi üretici endekslerine göre hesaplanır." diyor. Buradaki temel mesele şu: Ortada bir faiz rakamı varken yurt içi üretici fiyat endeksi hiçbir zaman bundan daha yüksek olamaz. Dolayısıyla burada bir hak kaybı söz konusu.

Ben biraz, kamulaştırmanın nasıl yapıldığını bildiğim kadarıyla anlatmaya çalışayım. Bugün, sizin de duyduğunuz gibi, diyoruz ki: "Biz boğazda ikinci bir boğaz yapmayı planlıyoruz." Burada önce bu proje sızıyor. Burada "İkinci bir hat yapılacak." diyor. Bu sızan projeye göre gidip bu bölgelerde insanlar arazi almaya başlıyorlar. Tabii, buranın rant değeri yüksek olduğu için, özellikle projenin geçtiği yer değil de, kanalın geçtiği yer değil de onun yanındaki yerleri satın almaya çalışıyorlar. Tabii, burada süratle bir değişim... En büyük rantların bu kamulaştırmalarda oluştuğunu bu kürsüden ifade ediyorum. En büyük kayıplarımız, devlete atılan kazıkların en büyük rakamları buralarda oluyor. Burada gerçek mal sahiplerinin çok ciddi bir faydası yok. Vatandaşlar bu sızmalar olduğu andan itibaren yerlerini de satmaya başlıyor. Ne oluyor? İlk önce "Biz burayı kamulaştıracamız." diyorlar. Kamulaştırma şerhi olduğu andan itibaren bir heyet oluşturuluyor, burayla ilgili bir rakam tespit ediliyor. Eğer siz bu rakama razıysanız bu rakam üzerinden paranızı alıyorsunuz. Rakama razı değilseniz o zaman mahkemeye gidiyorsunuz, mahkemenin oluşturduğu bilirkişinin durumu tespit ettiği değerler üzerinden rakamları tahsil etmeye çalışıyorsunuz. Üçüncü husus da devlet resen "Ben burayı kamulaştırıyorum" diyor. Ortada henüz belirlenmiş bir fiyat da yok. Kamulaştırma şerhiyle beraber olay devam ediyor, sonuçlanmıyor.

Tabii, bu uzunca sürelerde siz ÜFE'yle bunları ödemeye kalktığınız zaman, farklı faiz oranlarıyla ödemeye çalıştığınız zaman ortaya korkunç da rakamlar çıkıyor. Zaten bunlarla ilgili sektörler de oluştu, avukatlar da oluştu. Bir yerden bir yol geçeceği zaman, devlet bir yatırım yapacağı zaman hiç merak etmeyin, onlar gelip zaten sizi buluyorlar. Dolayısıyla bu değer tespitleri daha işin başında ciddi olarak tespit edilirse bu tür sorunlar yaşanmaz. Devlet hangi oranda alacaklarına faiz uyguluyorsa borçlarına da aynı oranda uygularsa bütün bu karışıklıklar da -TEFE'dir, TÜFE'dir- kendiliğinden orta yerden kalkar. Bugün vergi, SSK borcu olanlara devletin uyguladığı bir faiz oranı var. Dolayısıyla alacaklarına uyguladığı oranı borçlarına da uygularsa bu sorun kendiliğinden çözülmüş olur yoksa bu tür davalar bitmez. Bununla ilgili zaten özel avukatlık ve hukuk büroları devam ediyor. İşte, bu rantın ortadan kalkması lazım. Oluşan fiyat tespit komisyonlarının işi güncel hâlde günün şartlarına göre tespit etmesi işin en doğru yanı.

Tabii, bu saat itibarıyla da görüyorum, Parlamentonun ilgisi de dağılmış vaziyette. Ben, çok da fazla sınırları zorlamadan hepinizin yeni yılını tebrik ediyorum. Yeni yılın devletimize, milletimize hayırlar getirmesini Yüce Mevla'dan niyaz ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde bulunan "ve turizm alanlarında" ibaresinin "ile alanlarında" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul	Necdet İpekyüz	Ayşe Acar Başaran
Gaziantep	Batman	Batman
Tulay Hatimoğulları Oruç	Erol Katırcıoğlu	Ali Kenanoğlu
Adana	İstanbul	İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde, Sayın Ayşe Acar Başaran, buyurun lütfen. (HDP sıralarından alkışlar)

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, gerçekten, herkes çok yorgun. Bu torba yasanın bugün niye buraya geldiğini açıkçası, herhâlde hiç kimse anlayamamış bütçeden hemen sonra, bu kadar yoğunluktan sonra. Zaten şu anda hiç kimsenin de ilgisi yok bu paketin kendisine.

Şimdi, mademki bir cumartesi günü Meclisteyiz, ben de bugün günlerden cumartesi diye biraz Cumartesi Annelerinden söz edeyim. Haftalardır Cumartesi Anneleri İstanbul'da Galatasaray Meydanı'na, Diyarbakır'da Dağkapı Meydanı'na, Batman'da Gülistan Caddesi'ne çıkamıyorlar; günlerdir yasaklı bir biçimde ama hâlâ adalet arayışlarını yüksek sesle dillendirmeye çalışıyorlar. Ben, bugün Batman'da ve İstanbul'da yapılan adalet arayışındaki iki olayı anlatacağım burada arkadaşlar. Bu arada Batman'da bugün İHD'nin içerisinde yapılan eylem esnasında üst katında bir yangın çıkmış, şükürler olsun ki can kaybı yok ama maalesef işte bu yasaklar bizi dört duvar arasına sıkıştırıyor ve bugün can kaybı da olabiliirdi orada. Bütün İHD yöneticilerine ve ailelerine buradan geçmiş olsun dileklerimi iletmek istiyorum.

Şimdi, iki olay, birincisi, arkadaşlar, bugün İstanbul'daki eylemde, Dargeçit ilçesinde 29 Ekim-8 Kasım 1995 tarihleri arasında ev baskınlarında gözaltına alınan 12 yaşındaki Davut Altunkaynak, 13 yaşındaki Seyhan Doğan, 16 yaşındaki Nedim Akyön, 20 yaşındaki Abdullah Olcay, 21 yaşındaki Abdurrahman Coşkun, 57 yaşındaki Süleyman Seyhan'ın faillerinin yargılanması istendi. Bunlar, bu tarihler arasında gözaltına alındılar, günlerce kendilerinden haber alınamadı, sonrasında bir tanesi, Süleyman Seyhanın, dört ay sonra 6 Mart 1996 tarihinde kafası olmayan yakılmış bedeni bir kuyuda bulundu. Daha sonra 2012, 2013 ve 2015 yılları arasında gözaltına alınanların tümünün aslında katledilerek kuyulara atıldığı ortaya çıktı. Bunun duruşması önce Midyat'ta açıldı ama güvenlik gerekçesiyle Adıyaman Ağır Ceza Mahkemesine taşındı. 23 Aralıkta Adıyaman 1. Ağır Ceza Mahkemesinde Dargeçit JİTEM duruşması görülecek. Umuyoruz ve diliyoruz ki Ankara'da görülen JİTEM dosyası gibi üstü kapatılıp beaitle sonuçlandırılmaz ve ailelerin bu adalet arayışına gerçek manada ses verilir.

Yine, Batman'dan bir örneği söyleyeyim: Bugün açıklaması dışarıda yüksek sesle yapılmak istenen ama dört duvarda yapılması sağlanan Abdülkerim Kartal'ın hikâyesini anlatmış bugün Batman'daki aileler, kendisi kayıp. 16/8/1991 tarihinde 20.00 sularında taksi durağının bulunduğu sırada yanına gelen 2 kişi, müşteri olarak kendilerini tanıtıp kendilerini Silvan'a götürmelerini istemiş, birlikte yola çıkmışlar, gece dönmediğinden, ertesi sabah ailesi cumhuriyet başsavcılığına, emniyete ve jandarma karakoluna başvuruda bulunmuş. Olaydan tahminen on dört on beş gün sonra Abdülkerim Kartal'ın kullandığı aracın Bingöl iline kayıtlı sahte plakayla Antalya ilinde bulunduğu emniyet güçleri tarafından tespit edilip ailesine bildirilmiş. Antalya'da özel bir otoparkta bu araç bulunmuş ancak kendisinden o

günden bugüne kadar haber alınmamış. Bu olaydan sonra, aracı bırakan 2 kişinin dışında başka 2 kişi aracı almak için gelmiş; otopark işleteni, aracı bırakan kişiler ile almaya gelen kişiler aynı şahıslar olmadığı için vermek istememiş, bu şüpheli durumu Emniyete bildirmiş ama bu kişiler olay yerinden ayrılmış. Ve 16/8/1991 tarihinden bugüne kadar Abdülkerim Kartal'dan haber alınmıyor.

Bunlar sadece 2 örnek, 2 dosyaydı arkadaşlar; binlerce insan 1990'lı yıllarda faili meçhul cinayetlerde katledildi ve yine kaybedildi. Aileler haftalardır seslerini, adalet isteklerini ulaştırmaya çalışıyor, “Kayıplar bulunsun, failler yargılsın.” çılgınlıklarını yükseltiyor ama maalesef, iktidar cephesinden büyük bir saldırıya maruz kalıyorlar. Bizler de o ailelerin sesi olarak buradan bir kez daha iktidara seslenmek istiyoruz; bugün, bu meseleleri çözmek, bu failleri bulmak, failleri yargılamak bütün iktidarın da sorumluluğundadır. Bu ailelerin adaletle ulaşması hepimizin adaletle ulaşması olacaktır diyorum.

Teşekkür ederim arkadaşlar. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 2'nci maddesiyle düzenlenen 6831 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesine eklenen fıkrada yer alan “bina” ibaresinin “yapı” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ümit Yılmaz

Olcay Kılavuz

Halil Öztürk

Düzce

Mersin

Kırıkkale

Metin Nurullah Sazak

Ali Muhittin Taşdoğan

Eskişehir

Gaziantep

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi Sayın Ali Muhittin Taşdoğan'ın.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, Sayın milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde TÜSEB'de görevlendirilen akademisyenlerle ilgili bir madde var. Bu nedenle biraz TÜSEB'ten konuşmamız gerekiyor.

Türkiye Sağlık Enstitüsü Başkanlığı, kamu tüzel kişiliğine sahip, idari ve bilimsel özerkliği bulunan, Sağlık Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak milletimize hizmet vermektedir. Kurulma gerekçesi açısından çok değerli bulduğumuz bu yapının sağlık hizmetlerinin kalite ve standardını yükseltmesine, sağlık teknolojilerine ve ürünlerine ulaşmayı kolaylaştırmasına, toplumun etkilendiği kronik hastalıkların maliyetini ve yönetimini sağlayabilmesine, AR-GE ve akredite kabiliyetinden dolayı da ülkemize, bölgesinde sağlık teknoloji merkezi olmasına katkı yapacağının farkındayız. Bu amaçları görev edinen TÜSEB'e özellikleri ve idari yapısının liyakat esaslı çalışmasını sağlayacak tüm desteklerin verilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, TÜSEB bünyesinde kurulan Türkiye Biyoteknoloji Enstitüsü, beraberinde kurulan diğer enstitülerin sadece bir tanesini oluşturmaktadır. Biyoteknolojik, biyobenzer ilaç sektörüne dikkatinizi çekerek sizlerle bazı bilgileri paylaşmamız gerekmektedir.

TÜSEB'in ve çalışmalarının ülkemizin geleceği açısından önemli olduğuna kanaatimiz tamdır. Biyoteknolojik ilaçların tedavilerdeki kullanımını giderek artmaktadır. Türkiye'nin tamamen ithalata dayalı ilaç tedarik modeli sürdürülebilir değildir. Hücre bankasından başlayarak bitmiş ürüne kadar

tüm üretim süreçlerini kapsayan yerli biyoteknolojik ilaç ve biyobenzer ilaç üretimi yapılmadıkça sektörel cari açık ve dışa bağımlılık daha da artacaktır. Çağrıyla çıkarılan TÜSEB stratejik AR-GE ve iş birliği projeleriyle millî biyoteknolojik, biyobenzer, biyüstün ilaç geliştirilmesi hedeflenmektedir. Canlı sistem ve organizmalar kullanılarak üretilen biyoteknolojik ilaçlar için AR-GE çalışmaları ve üretim aşamasında önemli bir inovasyon, teknoloji ve yatırım gerekmektedir. Tüm dünyada biyolojik ilaç pazarının küresel büyüklüğü yaklaşık 220 milyar dolar civarındadır. Bu ilaçların küresel ilaç pazarındaki oranı ise yüzde 20'lere ulaştı ve artmaya devam ediyor. Türkiye'nin ithal ettiği 1 milyar dolarlık biyoteknolojik ilaçların AR-GE çalışmaları ve klinik çalışma aşamalarının Türkiye'de tamamlanması ve üretilmesi sadece Türk hastaların bu ilaçlara erişimini kolaylaştırmakla kalmayacak, aynı zamanda ülkemizin dış ticaret açığını azaltarak ülke ekonomisine çok ciddi bir katkı sağlayacaktır. Önümüzdeki beş yılın sonunda ilaç endüstrisinin yüzde 70'ini biyoteknolojik ilaçların oluşturacağı öngörülmektedir. Küresel ilaç pazarının 1,1 trilyon doları bulduğu düşünüldüğünde Türkiye'nin de ilaç endüstri stratejilerini bu temele oturtması ve biyolojik ilaç trendini yakalaması, özel sektör-kamu iş birliğiyle doğru adımlar atması gerekmektedir. Kimyasal ilacın kilogram başına ihracat değeri yaklaşık 17 dolarken biyoteknolojik ilacın ihracat değeri 1 kilogram için 1 milyon dolar civarındadır.

Cumhurbaşkanlığı On Birinci Kalkınma Planı'nda ilaç, tıbbi cihaz sektörü ülkemiz için öncelikli sektör seçilmiştir. Ülkemiz ilaç endüstrisinin küresel rekabet gücünü artırmak ve dünya ilaç değer zincirinde ülkemizi daha üst konuma taşımak için millî politikaların oluşturulması, yerli biyoteknolojik, biyobenzer ve biyüstün ilaç üretilmesi için gerekli ekosistemin ve altyapının daha fazla vakit kaybetmeden oluşturulması gerekmektedir. Bu nedenle TÜSEB'de çalışacak akademisyenlere verilen desteği önemsiyor ve olumlu buluyoruz.

Biyoteknolojik ve biyüstün ilaçlar üretilmesini tarihî köklerinde de arayacak olursak bundan yaklaşık yüz yıl önce, Gaziantep'te Antep'i gazi yapan savunmada kloroform veya eter yoktu, yaralıları bağlanarak elleri ayakları kesiliyordu veya tedavi edilmeye çalışılıyordu; tentürdiyot yoktu, ispirotodan tentürdiyot yapılmaya çalışılıyordu.

Kıymetli milletvekilleri, bu nedenle, yerli ve millî ilaç önemlidir diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır; okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde bulunan "veya" ibaresinin "ya da" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Necdet İpekyüz

Oya Ersoy

Gaziantep

Batman

İstanbul

Tulay Hatimoğulları Oruç

Erol Katırcıoğlu

Ali Kenanoğlu

Adana

İstanbul

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi, Sayın Necdet İpekyüz.

Buyurun Sayın İpekyüz. (HDP sıralarından alkışlar)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında, yani haftanın sonu, buradayız. Bütçe oylandı ve bugün sabahleyin tekrar toplandık; Libya meselesi üzerinde görüştük ve bir taraftan da bir torba yasa önümüze gelmiş.

Öteden beri aslında bu Mecliste en çok karşı çıktığımız konulardan biri yani yasamanın iyi çalışmaması “torba” denilen mevzuattan vazgeçilmemesi. Niçin? Aslında bir ülkede yasama süreçlerine baktığımızda, yasaların çıkarılma şekillerine baktığımızda o ülkedeki demokrasinin nasıl işlediğini de görmüş oluruz. Neden? Çünkü bir yasa hazırlanırken en başta sivil toplum örgütlerinden, üniversitelerinden, muhalefetinden ve olabildiğince kamuoyundan görüş alıp onun üzerinde özellikle alt komisyonlarda, sonra ana komisyonlarda tartışıp Meclisin önüne gelmesi lazım ve tartışılması lazım ama bizde ne oluyor? Daha çok birilerinin ihtiyacı üzerine yasal düzenleme geliyor. Ne yapılıyor? Hiçbir nokta, virgül değişmeden önümüze getiriliyor. Bu demokrasinin işleyişinin en güzel göstergesi olması gerekirken Türkiye’de “torba yasa” demokrasinin ne kadar işlemez olduğunu gösteriyor ve tekrar bütçe görüşülürken bir çok arkadaş dile getirdi. Bütçe görüşmeleri arasında bir savaş hâli, bir seferberlik, büyük bir afet olmadığı hâlde Genel Kurul sabahtan akşama kadar çalıştığında önümüze, Plan ve Bütçe Komisyonuna içinde bayındırlık, içinde adalet, içinde turizm, kültür, orman, birçok konuyu barındıran bir torba yasa getirildi. Neyse ki toplumsal duyarlılık ve birçok tartışmadan sonra, çok sakıncalı olan “güvenlik soruşturması ve arşiv taraması” kamuoyunda öteden beri bildiğimiz “fişleme” konusunda geri adım atıldı, dilerim bir daha önümüze gelmez. Geri adım atılmasıyla her şey bitti mi? Hukukun üstünlüğü mü geldi? Hayır, biz biliyoruz ki hâlâ hukuk uygulanmıyor. Niçin uygulanmıyor? Örneğin Demirtaş davasında, örneğin kayyumlar meselesinde birçok şekilde hukukun üstünlüğü aslında kalmamış, tümüyle kendine göre bir hukuk geliştirilmiş. Kimi zaman gizli tanık ifadeleri, kimi zaman itirafçılar, kimi zaman rastgele beyanlarla insanlar tutuklanmakta hatta kimi zaman –tırnak içinde- kimi şahsiyetlerin açıklamaları suç nedeni sayılabiliyor ve az önce arkadaşlarımız söyledi, insanların tutuklanması yetmiyor, tutuklandıktan sonra kendi yapıları, çevreleri, aileleri, yakınları ve arkadaşları, hepsi beraber cezalandırılıyor. Niçin? Bir korku imparatorluğu yaratmak, bir totaliter düzen yaratmak için.

Buraya bu tasarı gelirken -birçok maddesi gelirken- ne deniyordu? “Kamu kurum ve kuruluşlarının yararına...” artı bir de süsleme gibi “vatandaşların talebi üzerine...” Arkadaşlar, vatandaş derken aslında onu düzeltmesi lazım iktidarın: “Yandaşların talebi üzerine bir düzenleme yapıyoruz.” Çünkü vatandaşla ilgili hiçbir düzenleme yoktu. Vatandaşlar bütçeyi takip ediyordu, işte “Acaba asgari ücretle ilgili bir değişiklik mi yapılacak?” “İşsizlikle ilgili bir söylem mi gelişecek?” “Yoksullukla mücadeleyle ilgili bir şey mi gelişecek?” “Hayat pahalılığıyla ilgili bir söylem mi gelişecek?” Hiç yok.

Bir diğeri de toplumun büyük çoğunluğu... “Bu ayrımcılıkla ilgili, nefretle ilgili, kutuplaşmayla ilgili bir sonuç mu çıkacak?” Hayır. “Barışla ilgili bir söylem mi çıkacak?” Hayır. Neydi daha çok? Yandaşa... İçeriğini hiç anlamadığımız -nitekim buraya da geldi- bir kısmı tekrar çekilerek ortadan kaldırılan bir sürece dönüştü. İşçi yok, memur yok, çiftçi yok, köylü yok, emekli yok, hiç kimse yok. Hiçbir tehlikeli durum olmamasına rağmen bu tümüyle, paldır küldür bir şekilde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülüp buraya getirildi. Ne oldu? Bunlar bitti. Peki, bunlarla beraber ne yapılıyor? Aslında bizim gelecekle ilgili en büyük talebimiz yasama organının -nasıl ki baştan söyledim- demokratik bir şekilde çalışmasıdır. Eğer biz demokratik bir şekilde bunları çalıştıramazsak, bu yasamayı yürütemezsek bu ülkede barıştan uzaklaşmış oluruz, kutuplaşmaya çember açmış oluruz, kutuplaşma giderek yükselir.

Yeni yıla girerken aslında bunu söylemek lazım; bizim en büyük hedefimizin, Meclisin en büyük hedefinin tümüyle insanların daha huzurlu, güvende yaşaması için yasamanın çalışması ve totaliter rejimden uzaklaşmamız, buna ortam açmamız...

Arkadaşlar, o “fişleme” dediğimiz süreç çıkmış olsaydı... Bugün, ıslık çaldığı için cezaevine girenler var. Bugün, okuduğu kitaptan dolayı, gittiği düğünden dolayı, gittiği filmden dolayı birçok insan mağduriyet yaşıyor ve tutuklanıyor. Normalde, yasaya göre, tutukluluk süresinin belli bir düzeyde olması gerekirken tutukluluk işkenceye dönüştürülüyor, tutukluluk tümüyle cezaya dönüştürülüyor ve Türkiye'nin gerçek gündeminden uzaklaşmış oluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Biz her çıktığımızda, kayyumu söylediğimizde insanlar “Niçin kayyumu söylüyorsunuz...” Biz söyleyeceğiz çünkü siz her gün kayyum atamak zorunda kalıyorsunuz, tespah tanesi gibi kayyum çeker bir şeye dönüştünüz ve hiçbir karşılığı yok, hiçbir izahı da yok. Kendi kendinize yarattığımız bir süreçle beraber bunu geliştiriyorsunuz, kendi kendinize uydurduğunuz bir kılıfa bunu süslemeye çalışıyorsunuz, peşinden de bu insanları tutukluyorsunuz.

Arkadaşımız söyledi az önce, yetmiyormuş gibi, insanları Edirne'ye, Kayseri'ye, Giresun'a gönderiyorsunuz; sonra da örneğin, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanımız Selçuk Mızraklı'nın Diyarbakır'daki mahkemeye gitmesi için diyorsunuz ki: “Yolda kaza olabilir.” Ama biz biliyoruz ki Demirtaş'ın ailesi de yolda kaza yaptı. Eğer bir kişi zaten suçsuz... Zaten suç kavramı tümüyle tartışmalı. İnsanların özgür olması gerekirken bütünüyle bir cezaya dönüştürüp kendi keyfiyetinize göre bir rejim çıkarıyorsunuz; bu, sağlıklı değil.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Muş

Mehmet Doğan Kubat

Ramazan Can

İstanbul

İstanbul

Kırıkkale

İsmail Kaya

Selim Gültekin

Fatih Şahin

Osmaniye

Niğde

Ankara

Fehmi Alpay Özalın

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Takdire bırakıyoruz Başkanım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Önerge ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yapılan düzenlemenin maddenin yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı kanaatiyle tekliften çıkarılması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece 4'üncü madde teklif metninden çıkmıştır.

Bir karışıklığa mahal vermemek için, biz Komisyon raporu numaraları üzerinden devam edeceğiz. Kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

Sayın Bülbül, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

19.- *Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, güvenlik soruşturmasının objektif kriterlerle yapılacak şekilde mevzuatımızda yer alması gerektiğine ilişkin açıklaması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu anda yapılmış olan oylama neticesinde, görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 4'üncü maddesi teklif metninden çıkarılmıştır.

Devlet memurluğuna girişte güvenlik soruşturması yapılmasına ilişkin düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde Anayasa Mahkemesinin kararında belirtilen hususlar dikkate alınarak 3 maddede düzenleme yapılması öngörülmüştür. 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nden güvenlik soruşturmasına ilişkin maddeler çıkarılsa da Milliyetçi Hareket Partisi olarak güvenlik soruşturmasının memuriyete alım sürecinde aranan şartlardan olması gerektiğini düşünmekteyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açılım sistemi.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Görüş ve değerlendirmelerimizi Komisyon sürecinde oldukça detaylı ve dayanaklı bir şekilde görüşlerimizi ifade etmiş bulunmaktayız. Güvenlik soruşturmasının objektif kriterlerle yapılacak şekilde, bu defa bir kod kanun olarak mevzuatımızda yer alması gerektiği kanaatindeyiz.

Grubumuzun bu süreci dikkatle takip ettiğini ifade ederken her aşamada olumlu katkı sağlamaya da hazır olduğumuzu ifade etmek istiyorum, saygılar sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) *KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

3.- *Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyon Raporu (S. Sayısı: 158) (Devam)*

BAŞKAN – 5'inci madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Muş	Mehmet Doğan Kubat	Ramazan Can
İstanbul	İstanbul	Kırıkkale
İsmail Kaya	Hacı Özkan	Müşerref Pervin Tuba Durgut
Osmaniye	Mersin	İstanbul
Selim Gültekin	Metin Yavuz	Fatih Şahin
Niğde	Aydın	Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Takdire bırakıyoruz Başkanım.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Gereke...

BAŞKAN – Gerekeciyi okutuyorum:

Gereke:

Önergeyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yapılan düzenlemenin maddenin yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı kanaatiyle tekliften çıkarılması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, 5'inci madde teklif metninden çıkmıştır.

6'ncı madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinde bulunan "veya" ibaresinin "ya da" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Necdet İpekyüz

Erol Katırcıoğlu

Gaziantep

Batman

İstanbul

Ali Kenanoğlu

Tulay Hatimoğulları Oruç

İstanbul

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Sayın Tulay Hatimoğulları Oruç...

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığına bir soru önergemiz oldu, yanıt alamayacağımızı düşünerek biz buradan yeniden dile getirmek istedik. Hatay'a bağlı Samandağ ilçesinde Samandağ revize imar planları onaylandı ve belediyede şu an askıya çıkarılmış durumda. Tabii ki birçok mağduriyet var fakat özel olarak birine vurgu yapmak istiyorum, o da şu: Samandağ'da yıllardır yaşamlarını devam ettiren Hristiyan cemaatinin mezarlığını yeşil alan göstermişler. Samandağ Rum Ortodoks Kilisesi Vakfına ait olan bu mezarlığa Hristiyan vatandaşlarımız gömülmektedir ve orayı şu an yeşil alan göstermiş durumdadır. Biz burada şunu yinelemek istiyoruz: Hem ölüye saygıdan dolayı hem de Hristiyan cemaatine olan saygımızdan ve hassasiyetimizden dolayı -zaten kendileri de şu an itiraz haklarını kullanmış durumdadır- biz buradan Kültür ve Turizm Bakanlığından bu konuda hassas davranılmasını ve bunun düzeltilmesini talep ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 18 Aralık Dünya Arapça Günü'ydü ve tam da böylesi bir günde Millî Eğitim Bakanlığı okullara seçmeli ders olarak getirmiş Arapçayı ve başlık şu: "Yabancı dil." Oysaki Türkiye'de yaşayan Arapların dili Arapçadır, yabancı dil değildir. Bu konuda tek tipleştirmeye rağmen ana dilinde konuşmada ısrar edenleri selamlıyor ve Dünya Arapça Günü'nü kutluyorum.

Değerli arkadaşlar, Adana festivali burada defalarca dillendirildi, bir kez daha dillendirmek gereği hissediyorum. Adana'da, biliyorsunuz, Kazancılar Çarşısı'nda 2010 yılından beri Rakı Festivali düzenlenir. Sonra, ismiyle ilgili problemi olan iktidar, bu festivalin isminin değişmesi üzerine bir baskı yaptı; Kebap ve Şalgam Festivali oldu. İsmi değiştiği hâlde bu festivalin yaşam bulmasına tahammül etmeme hâli... Yani başka kültürden olan insanlara yani AKP gibi yaşamayan kesime hani "Biz hiç kimsenin hayatına dönük baskılar yapmıyoruz, hiç kimsenin kültürel değerleriyle, gelenekleriyle uğraşmıyoruz." diyorsunuz ya, ama bakın Adana'da uğraşıldı. Bu hatadan bir an önce geri dönülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu yasakçı zihniyetin bir an önce ortadan kalkması lazım.

Yine aynı yasakçı zihniyeti sanatçılar üzerinde görüyoruz. Mersin’de Kadir Çat, o bir sanatçı ve bütün geçimini yaptığı konserlerden kazanmaktadır. Ama Kadir Çat’ın Batman konseri en son iptal edildi, yasaklandı ve yurt dışı yasağı hâlâ ortadan kalkmış değil. Mersin 3. Ağır Ceza Mahkemesi yurt dışı yasağını kaldırmasına rağmen filyatta yasağı kalkmadı. Bu ve benzeri, sanatçılara dönük yasakların ortadan kaldırılması bu ülkenin demokrasisinin önünü açacaktır. Bu konuda da gerekli girişimlerin yapılmasını talep ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, işçiler 15 Aralık’ta Ordu Ünye’de greve gitti. MADEN-SEN’li işçiler, 130 işçi, işçi sağlığı, iş güvenliği ve on altı saatlik çalışma süresini protesto etmek ve bu konuda taleplerini haykırmak üzere bir günlük bir eylem gerçekleştirdiler fakat bu işçiler işten çıkarıldı. Kimler geri alındı biliyor musunuz? Anayasal hakları olan sendikacılar işten çıkarılıyor ve deniyor ki: “Biz, sizi bir koşulla işe geri alırız, sendikalarınızdan istifa edeceksiniz.” Bu dayatmayı asla kabul etmiyoruz. Bunu biz Flormar işçilerinde, Cargill işçilerinde ve birçok yerde gördük. Bu yasakçı zihniyetin, Anayasa ihlali olan bu yasakçı zihniyetin bir an önce kalkması gerektiği vurgusunu bir kez daha yapıyoruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7’nci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Süleyman Girgin

Kamil Okyay Sındır

Emine Gülizar Emecan

Muğla

İzmir

İstanbul

Abdüllatif Şener

Cavit Arı

Abdurrahman Tutdere

Konya

Antalya

Adıyaman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Abdurrahman Tutdere’nin.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 158 sıra sayılı Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, biraz önce, özellikle, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına ilişkin kanun maddelerinin tekliften çıkarılmış olmasını sevinçle karşılıyoruz çünkü özellikle, biz, Cumhuriyet Halk Partisinin Komisyon üyeleri ve milletvekilleri olarak Komisyonda da bu kanun teklifinde bulunan, Anayasa Mahkemesinin iptalinden sonra bu kanun teklifine konulan, Devlet Memurları Kanunu’na eklenecek maddeyle, bütün kamu görevlilerine güvenlik araştırması ve güvenlik soruşturmasının getiriliyor olmasının Anayasa’ya aykırı olduğunu ileri sürmüştük. Bugün Genel Kurulda teklif sahipleri tarafından özellikle bunların geri çekilmiş olması sevindirici.

Değerli milletvekilleri, hepimizin bildiği gibi, 676 sayılı OHAL Kararnamesi’yle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 48’inci maddesine yapılan bir eklemeye, kamu hizmetlerine alınacak personellerde güvenlik araştırması ve güvenlik soruşturması şartı getirilmişti. Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun Anayasa Mahkemesine yapmış olduğu iptal talebi neticesinde Anayasa Mahkemesi düzenlemeyi Anayasa’ya aykırı bularak, özellikle Anayasa’nın 13’üncü, 20’nci ve 128’inci maddelerine

aykırı bularak iptal etmişti. Şimdi, iptalden sonra gelen teklif metnine baktığımızda, teklif metninin Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini karşılamadığını, Anayasa Mahkemesinin özellikle vurgu yaptığı kişisel verilerin korunması başta olmak üzere diğer hususlarda yeterli bir şekilde somut, objektif çerçeveyi içermediğini görmekteydik ve buna ilişkin eleştirilerimizi de dile getirmiştik. Hatta, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bir kanun maddesinin Anayasa Komisyonu tarafından görüşülmeden, Adalet Komisyonu tarafından görüşülmeden, etraflı bir şekilde yeniden yapılacak düzenlemenin Anayasa'ya uyum konusunda etraflı bir çalışma yapılmadan alelacele Plan Bütçe Komisyonunda görüşülmüş olması ve Genel Kurula indirilmiş olmasının sakıncalarını ifade etmiştik. Bu sakıncaların görülmüş olması sevindirici.

Değerli milletvekilleri, tabii, bu torba kanunun 2019'un son torbası olacağı kesin de, inşallah, 2020 yılında artık bu tür torbalarla bu Meclis karşılaşmaz. Gerçekten, torba kanun tekniği bütün hukukçuları sıkıntıya sokuyor.

Görüşmekte olduğumuz yasa da 12 tane kanunda değişiklik öngörüyor. Bunları iki üç saatte kanun bütünlüğü içerisinde, kanunun tüm sistematığı içerisinde değerlendirmek, Anayasa'ya uyumu konusunda değerlendirmek, tartışmak hayli güç oluyor. İnşallah, iktidar partisi bundan sonra torba kanun tekniğinden, torba kanun tarzından vazgeçer ve kanunlar getirilirken üzerinde doğru şekilde tartışılma zemini oluşturur ve ona göre milletimize ve halkımıza daha faydalı, yararlı kanunları hep birlikte burada yaparız.

Değerli arkadaşlar, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının kamu hizmetine alımlarda bütün memurlar için öngörülüyor olması Türkiye'yi 1990'lı yılların ötesine götürüyor. Bu 4045 sayılı Yasa -hepiniz çok iyi bilirsiniz ki- Sıkıyönetim Kanunu'ndaki değişiklikten sonra getirilmiştir. Devletin sadece gizlilik gerektiren, güvenlik, istihbarat ve benzeri gibi alanlarında çalışacak kamu görevlileri için öngörülen bir şeydi ancak şu anda getirilen teklife baktığımızda bunun bütün kamu görevlileri için getirildiğini görmekteyiz. Bu gerçekten, Türkiye'yi yirmi beş yıl geriye götüren bir uygulama. İnşallah, bu konu tekrar görüşülürken bu tür hususlar dikkate alınır.

Bir de teklif sahiplerine bir uyarıda bulunmak istiyorum. Değerli milletvekilleri, bu konuda Fatih Sarman davası var. Anayasa Mahkemesi, vermiş olduğu kararda özellikle etraflı bir şekilde 4045 sayılı Yasa'nın hem 1'inci maddesinin hem ilgili yönetmeliğin 7, 11 ve 12'nci maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğunu, burada objektif ölçütlerin olmadığını ve bu şekilde, bu kanunların Anayasa'ya aykırı olduğunu ifade etmiştir. Yeniden düzenleme çalışmaları sırasında bu hususun dikkate alınması gerekiyor; aksi takdirde, eğer bu şekilde tekrar gelirse ve geçerse tek tip kamu çalışanı modeli devreye girecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Alayım son cümlelerinizi.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Değerli milletvekilleri, ülkemizde özellikle tek tip kamu çalışanlarının neler yaptığını hepimiz 15 Temmuzda gördük. Tek tip pilotlar Meclisi bombaladı, tek tip askerler 250 sivil şehit etti; tek tip hâkimler, 4.500 hâkim Türkiye'yi darbeye götüren süreci kumpas davalarıyla, kumpas soruşturmalarıyla yaptılar. Onun için, buradan bütün gruplara açıkça çağrıda bulunuyorum: Bütün ülkeyi kucaklayacak, bütün vatandaşlarımızın, insanlarımızın kamuda Anayasa'nın 70'inci maddesindeki çalışma hakkını koruyacak şekilde herkesi kucaklayacak, demokratik toplumun gereklerine uygun bir yasayı hep birlikte yapalım, Türkiye'yi de bu ayıptan kurtaralım diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci madde üzerinde aynı mahiyette iki adet önerge vardır, okutup birlikte işleme alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Necdet İpekyüz

Ali Kenanoğlu

Gaziantep

Batman

İstanbul

Tulay Hatımoğulları Oruç

Erol Katırcıoğlu

Adana

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Kamil Okyay Sındır

Abdurrahman Tutdere

Emine Gülizar Emecan

İzmir

Adıyaman

İstanbul

Süleyman Girgin

Abdüllatif Şener

Cavit Arı

Muğla

Konya

Antalya

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz talebi Sayın Mahmut Toğrul'un.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerine söz aldım. Bu vesileyle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, aslında bu teklif maddesi, gerçekten, bu torbadan çıkarılması gereken sakıncalı bir madde. Bu teklif maddesiyle hem yurttaş hakkına keyfi bir müdahale hem de yargıya bir müdahale yapılmakta. Yurttaşı değil, idareyi koruma saikiyle düzenleme getirmiş bir maddedir. Normalde Anayasa'mızın 35'inci maddesine göre, mülkiyet hakkı kutsaldır ve mülkiyet hakkı Anayasa tarafından korunmuştur. Bu yasalar tarafından da korunması gerekiyor. Ancak söz konusu maddede yurttaşların aleyhine dönük bir durum var. Yurttaşların lehine sonuçlanan yargı kararlarının önüne bu maddeyle geçilmek istenmekte. Bu düzenlemeyle hatalı kamulaştırma işlemi sonucunda zararları tazmin edilmesi gereken yurttaşa idarenin hukuka aykırı işleminin faturası kesilmektedir.

Yine, yurttaşların hak kaybını telafi etmek yerine, oluşan arazi rantını belli şirket ya da idare lehine sonuçlandırma amaçlanmaktadır. Örneğin, bir yurttaşın arazisinde kamulaştırmaya gidilecek, oradan rant elde edilecek, arazi değeri artacak ve sizin kamulaştırdığınız arazinin sahibi vatandaş da kamulaştırma bedelini almamış olacak. Bu, tamamen, yurttaşın mülkiyet hakkını gasbetme anlamına gelmektedir. Rant elde eden kişilere herhangi bir vergi yaptırımı da yok ama el koyduğunuz arazi sahibine “Ben otuz yıl önceki, elli yıl önceki bedelden parasını öderim.” diyorsunuz. Burada bir adalet yok arkadaşlar. Bakın, siz “O tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir.” diyorsunuz. Peki, geçmişte belirlenen arazi bedelini esas alarak mı yurttaşa bugün bedelini ödeyeceksiniz? O tarihteki nitelikleri nasıl tespit edeceksiniz? Nasıl bu işi becereceksiniz, onu da anlamış değiliz. Yani mademki bir arsaya el koyuyor, kamulaştırıyor, etrafındaki arsalar dokunmuyorsanız, onlardan hiçbir vergi de almıyorsanız, o zaman bugünkü değerden ödemeye devam etmeniz gerekir. Kamulaştırma bedelleriyle nasıl hakkaniyeti sağlayacaksınız? Davalar nasıl açılacak? Yani vatandaş “Bana çok düşük bedelle kamulaştırma yapıldı.” diye nasıl hakkını arayacak? Nasıl itiraz edecek?

Anayasa'nın 35'inci maddesinin ikinci fıkrasında, mülkiyet hakkına ancak kamu yararı nedeniyle ve kanunla sınırlama getirilebileceği belirtilmiştir. Bu maddenin, Anayasa'nın 35'inci maddesinde güvenceye bağlanan mülkiyet hakkına bir müdahale niteliği taşıdığı açıktır çünkü mülkiyet hakkına müdahalenin yasallığı kamu yararı amacına dönük değildir. Düzenleme, yargı kararı lehine sonuçlanmış

olan yurttaşlarımızın yararlanmaması adına çıkarılmış olacaktır. Ancak gerekçede idarenin mevcut yargı kararları nedeniyle altından kalkamayacağı bedeller ödemek durumunda kaldığı belirtiliyor. Böylece, taşınmazın rayiç değeri ve yurttaşın alması gereken yüksek faiz engellenmek isteniyor.

Kamulaştırılmış taşınmazlar hangi kişi ya da şirketlere devredilmiştir? Kısacası, arazi rantının paylaşımında davacı vatandaş devre dışı bırakılmaktadır. Bakın, teklife göre kamulaştırmasız el atma sebebiyle açılan davalarda taşınmazın değeri, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirilmesi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilecek. Neden dava tarihindeki taşınmazın mevcut durumu üzerindeki ödemelerde tescil tarihi baz alınıyor? TÜİK tarafından açıklanan toptan eşya fiyatı ya da üretici fiyatı ya da yurt içi üretici fiyat endeksi alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahibine ödenecektir. Düzenlemeyle, idarece yapılması gereken ödemeler olması gerekenin çok altına düşürülecek, yargı kararlarının önüne yasayla geçilmiş olacaktır. Burada, ciddi anlamda, yurttaşların aleyhine bir durum söz konusu olacak, aslında dava tarihi itibarıyla taşınmazın niteliklerinin ve değerinin tespit edilip yurttaş bedelinin ödenmesi gerekiyor. Bu bedele de aslında ÜFE'nin yani üretici fiyat endeksinin değil en yüksek yasal faizin baz alınması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, bu maddenin gerçekten bu torbadan çıkarılması gerekiyor, aksi takdirde yurttaşlar aleyhine bir işlem yapılmış olacak. Bu da en azından yurttaşlar açısından doğru değil.

Sadece idareyi koruyan ya da birilerine rant sağlamaya dönük bu maddenin tekliften çıkarılmasını öneriyoruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerge üzerinde ikinci söz talebi Sayın Cavit Arı'nın.

Buyurun Sayın Arı. (CHP sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli arkadaşlar, 8'inci madde gerçekten çok teknik bir konu. Burada, Kamulaştırma Kanunu'nda, uygulanacak olan değer tespitinde hangi esaslara dikkat edilmesi gerektiğine dair bir düzenleme getirilmeye çalışılmakta. Düzenlemede, Kamulaştırma Kanunu'nun 16 ve 17'nci maddeleri uyarınca ve “Kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödemediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü davada değer, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih değerlendirilmesi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir.” şeklinde bir düzenleme getirmeye çalışmaktasınız ve devamında “Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi Fiyat Endeksi tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel ödenir.” denilmekte. Yani, idareler aleyhine açılacak her türlü davada kamulaştırma değeri taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih... Peki, değerli arkadaşlar sormak istiyorum: Bu tarih her dava için aynı mı? Bazısında on yıl, bazısında yirmi yıl, hatta belki de otuz, kırk yıllara kadar gidebilmekte. “Değerleme tarihi olarak bu şekilde tescil tarihi kabul edildiğinde ve de belirtilen artış oranları uygulanarak rakamın güncellenmesi hâlinde...” diyorsunuz. Bu şekilde ödeme yapılacak. Peki, buna neden ihtiyaç duymuşsunuz? Yine, sizin ifadenizde şöyle denilmekte: “Böylece, kamulaştırma iş ve işlemlerinden sonra bölgede meydana gelen ekonomik gelişmeler, altyapı, kamu yatırımlarının meydana getirmiş olduğu değer artışlarının kamulaştırılan yani arazisi kamulaştırılan kişi lehine sebepsiz bir zenginleşmeye sebebiyet verilmesin.” demeye çalışıyorsunuz. Peki, tersinden bakalım soruya. Şimdi, 2 tane taşınmaz olduğunu düşünelim ve bu 2 taşınmazdan 1 tanesi kamulaştırılan bir taşınmaz, diğeri de hemen yanında bulunan bir taşınmaz.

Şimdi, 2'sinin de mirasçısı var, 2'sinin mirasçısı da yirmi sene sonra ortaya çıkmış, 1 tanesinin taşınmazı ortada yok, diğerinin taşınmazı o kamu yatırımı nedeniyle kat kat değer kazanmış; şimdi, bu durumda arazisi zaten kamulaştırılan ve bu nedenle, bir anlamda, kamu hizmeti nedeniyle arazisi tahsis edilen mağdur olmakta, diğer taşınmaz sahibinin de o mağdur olan vatandaşın arazisine yapılan kamu yatırımı nedeniyle arazisi değer kazanmakta. Değerli arkadaşlar, eğer bu değer tespiti kabul edilirse böylelikle, arazisi kamulaştırılan şahıs 2 kere ceza çekme durumuyla karşı karşıya kalmakta.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu konuyla ilgili son dönemlerde 2 tane Anayasa Mahkemesi kararı var. Bir tanesi 10 Nisan 2019 tarihli bir karar. Burada Kamulaştırma Kanunu'nun 11'inci maddesinin (ı) bendi iptal edildi. Bu madde bizim şu anki görüşmemizle ilgili değil. Ancak bir Anayasa Mahkemesi kararı daha var ki, 2015/55 esas sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı, 26 Mayıs 2016 tarihli, lütfen bu Anayasa Mahkemesi kararını inceleyin. Bakın, bu kararda -11'inci maddenin (f) bendi "Arazilerde, taşınmaz mal veya kaynağın kamulaştırma tarihindeki mevkii ve şartlarına göre ve olduğu gibi kullanılması halinde getireceği net gelire göre hesaplama yapılır." şeklinde- 11'inci maddenin (f) bendinin bu maddenin tümünden iptali talep edildi ancak sadece "kamulaştırma tarihindeki" ibaresi iptal edilerek karar verildi. Yani burada "kamulaştırma tarihindeki" ibare çıkarılınca neye göre karar verecek mahkemeler?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arı, tamamlayın sözlerinizi.

CAVİT ARI (Devamla) – Bitiriyorum.

Artık gerçek bedele göre karar verme durumunda.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Anayasa Mahkemesince bu "kamulaştırma tarihindeki" kısmı çıktığına göre, sizin getirmeye çalıştığınız bu tarih, bu Anayasa Mahkemesi kararıyla çelişmektedir.

Değerli arkadaşlar, eğer Kamulaştırma Kanunu'nda bir madde iptal edilecekse 11'inci maddenin (f) bendi iptal edilmeli çünkü burada özellikle tarımsal nitelikteki araziler kamulaştırıldığında, o araziye, bölgede genel anlamda ekilen dikilen ürüne göre bedel tespit edilmeye çalışılmakta. Kaldı ki, özellikle tarım arazilerinde, o ekilen dikilen ürün yıla göre değer değiştirmekte; bir yıl önce değeri çok yüksek, ertesi yıl değeri çok azalabilmekte. İşte acilen değişmesi gereken esas madde 11'inci maddedir, (f) bendidir dolayısıyla çiftçimiz, üreticimiz, köylümüz bu madde yüzünden kamulaştırılan araziler nedeniyle mağdur olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Devamla) - Selamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Devamla) - Dolayısıyla eğer bir madde değişecekse Kamulaştırma Kanunu 11/(f) değişmeli değerli arkadaşlar.

Şimdi sizin getirmeye çalıştığınız bu düzenleme Anayasa Mahkemesinin -ifade ettiğim gibi- (2015/55) esas sayılı Kararı'yla çelişen, Anayasa'daki temel hakların içerisinde yer alan mülkiyet hakkıyla çelişen bir düzenlemedir. O nedenle bu düzenlemeden vazgeçmeniz vatandaş menfaatine olacaktır diyorum.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Çok teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 10 – 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun geçici 39'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2022” şeklinde değiştirilmiştir.

Emine Gülizar Emecan

Süleyman Girgin

Cavit Arı

İstanbul

Muğla

Antalya

Abdurrahman Tutdere

Sibel Özdemir

Kamil Okyay Sındır

Adıyaman

İstanbul

İzmir

Abdülatif Şener

Konya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Sibel Özdemir'in.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, ben de kanun teklifinin 10'uncu maddesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Sabrınız için de şimdiden teşekkür ediyorum.

Benim üzerine söz aldığım 10'uncu maddede yapılan değişiklikle, katma değer vergisi mükelleflerine özellikle imalat sanayisinde kullanılmak üzere, yeni makine ve teçhizat alımlarına ilişkin KDV istinası uygulaması süresinin iki yıl daha uzatılması... Özellikle burada, Cumhurbaşkanının bu uygulamayı iki yıl daha uzatma yetkisi düzenleniyor ancak sayın milletvekilleri, burada, bu düzenlemede Cumhurbaşkanına süreyi iki yıla kadar uzatma yetkisi verilmesi Anayasa'mızın 73'üncü maddesine aykırıdır. Şöyle ki: Anayasa'mızın 73'üncü maddesinin son fıkrası Cumhurbaşkanına oranlarla ilgili belirli sınırlamalarda bir düzenleme yetkisi veriyor ancak sürelerle ilgili verilen herhangi bir yetki bulunmamakta. Burada, Anayasa'ya uygun olmayan bu düzenlemeye açıkça izin vermemeliyiz.

Maddenin gerekçesinde de “Yatırım ve üretimin teşviki için geçici KDV istisnasının uzatılması kararı alınabilir.” diye söyleniyor. Ancak unutulmamalıdır ki bu kalıcı bir çözüm değildir. Sanayi sektöründe ve özellikle imalat sanayisinde kalıcı, yapısal önlemleri hayata geçiren bir bakış açısından yoksun kalındığı sürece, istediğiniz kadar vergi istisnaları getirin, istediğiniz kadar Cumhurbaşkanına yetki verin, ekonomik anlamda bir sonuç elde edemezsiniz.

Ve defalarca söyledik, defalarca uyardık sizleri; üretimin gerilediği, üretime dayanmayan, tüketime dayalı, tasarruf yaratamayan bir ekonominin, yine, gelir dağılımı eşitsizliğinin derinleştiği, yüksek gelir grubu ile düşük gelir grubunun millî gelirden aldığı pay arasındaki makasın giderek açıldığı, daha önemlisi, ekonomide bağımsız özerk kurumların zayıfladığı, kurumsuzlaşan, tek kişiye endekli bir ekonominin sürdürülebilir olması mümkün değildir. Siz eğer ekonomide evrensel kurallara dayalı bir yapıyı oluşturamazsanız, oluşturulan bağımsız işleyen kurumsal yapıları tahrip ederseniz, ekonomide ulusal ve uluslararası yatırımcılara güven ortamı tesis edemezseniz; sorunları çözemezsiniz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün gelinen aşamada üretim ve sanayinin, özellikle imalat sektörünün çözülemeyen bu yapısal sorunları ihracat ve ithalat sektöründeki rakamlara da yansımıştır. Ekim ayında dış ticaret açığımız yüzde 264 artmıştır. İhracatımızın ithalatı karşılama oranı yine düşme ve gerileme kaydetmektedir, yüzde 89'a kadar gerilemiştir. Yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayisi ihracatı içindeki payı da sadece yüzde 3,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. İmalat sanayisi kapasite kullanma oranı da yüzde 4,5 puan azalarak yüzde 75 seviyelerine kadar düşmüştür. Daha önemlisi, TÜİK'in Ağustos 2019 verisine göre imalat sektöründe istihdam, bir önceki döneme göre 31 bin kişi azalarak 5 milyon 152 bin seviyesine kadar gerilemiştir. Dünyanın bugün gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomileri, özellikle imalat sanayilerinde, yeni gelişen bilgi teknolojilerine, yeni teknolojilere, dijitalleşmeye dönük yatırımlarla katma değeri yüksek ürünlere odaklanmışken ve imalat sektöründeki bu istihdam azalmasını da yeni, alternatif sektörlerle kaydırma çabası içindeyken siz hâlâ, maalesef, vergi istisnalarıyla, istihdama katkı sağlayamayan, geçici çözümlerle meşgulsünüz.

Değerli milletvekilleri, bugün en çok konuşulan, maalesef, bir gecede Komisyona getirilmesi ve bütçe görüşmelerinde teamüllere aykırı olarak Plan ve Bütçe Komisyonunun toplanması -bizler doğal olarak bunu takip edemedik sağlıklı şekilde- ve Meclis Genel Kurulu gündemine hızlı bir şekilde yeni bir torba yasayla bu kanun teklifinin getirilmesi; gerçekten kimin talebi ya da kimler için çıkarılıyor, bunu sormak istiyoruz. 12 kanundan bahsedildi, 12 kanunda düzenleme yapılıyor. 8 tane farklı ihtisas komisyonunun görüşünün alınması gerekiyor. Daha önemlisi, meslek kuruluşlarını ilgilendiren, sivil toplum kuruluşlarını ilgilendiren, onların görüş ve katkılarını gerektiren bir yasa teklifini bugün, gördüğünüz bir ortamda, hızlı şekilde geçirme çabası içerisindeyiz.

Yine, değerli milletvekilleri, kanun teklifinin gerekçesinde şöyle bir cümle var: “Son dönemlerde vatandaşlarımızdan gelen çok büyük taleplerin karşılanması amacıyla...” Buna bir cevap vermek için bu kanun hazırlanmış. Şimdi ben teklif sahiplerine sormak istiyorum: Gerçekten, vatandaşın çok acil çözüm bekleyen sorunları bunlar mı? İşte, bugün konuşuyoruz; kamulaştırma, benim konuştuğum, geçici bir KDV istisnasını uzatmak, tabiat ve millî parklar vardı, gördüğüm kadarıyla, belirli sektörlerde atık su tarifesini düzenliyor, borç yapılandırması var, damga vergisi var; ya, gerçekten halkımızın acil çözüm bekleyen sorunları bunlar mı? İşsizlik var, 8 milyonu aştı. Genç işsizliği yine 1 milyon 250 bini aştı. Bu kesimlerin talebi, istihdamı artıracak acil önlemler almak değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – İzninizle, tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Teşekkürler.

Biliyorum, herkes sabırsızlıkla tamamlanmasını bekliyor çalışmamızın.

Vatandaşlarımız gerçekten zorunlu harcamalarını, ihtiyaçlarını dahi karşılamada sıkıntı çekerken, artan enflasyon karşısında gelirleri hızla erirken, doğal gaz, elektrik zamları, artan vergilerle mücadele ederken bu kanun gerçekten vatandaşların gerçek gündemine ilişkin yasal bir düzenleme midir, ben size sormak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak ülkemizin eğitimden demokrasiye, hukukun üstünlüğünden ekonomiye çok ciddi yapısal sorunlarının olduğunu hepimiz görüyoruz ve yaşıyoruz bunları. “Toparlanma” “dengelenme” gibi yeni kavramlar, yeni söz oyunlarından artık vazgeçilmeli ve gerçekten gerçek sorunlara odaklanılmalı. Ülke gerçekliğine göre gündemimizi belirlemediğiniz sürece, bu gerçekliğe karşı çaba göstermedikçe var olan sorunlarımız giderek daha da derinleşecek ve de derinleşiyor. Buna bağlı olarak ekonomik ve sosyal maliyetin çok daha büyük olacağı uyarısını yaparak ve son olarak da sizlere iyi seneler dilekelerimle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.
10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
11'inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 11'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Muş	Mehmet Doğan Kubat	Ramazan Can
İstanbul	İstanbul	Kırıkkale
İsmail Kaya	Hacı Özkan	Müşerref Pervin Tuba Durgut
Osmaniye	Mersin	İstanbul
Fehmi Alpay Özalan	Fatih Şahin	Metin Yavuz
İzmir	Ankara	Aydın
	Selim Gültekin	
	Niğde	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN – Gereççeyi okutuyorum:

Gereççe:

Önergeyle 4045 sayılı Kanun'da yapılan düzenlemenin maddenin yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı kanaatiyle tekliften çıkarılması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece 11'inci madde teklif metninden çıkarılmıştır.

Kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

Böylece birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 12 ila 20'nci maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde söz talebi yok.

Soru-cevap işlemi yok.

İkinci bölümün görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölüm içerisinde yer alan maddeleri ve varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 13- 23/3/2005 tarihli 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde ilave edilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- (1) 1/9/2020 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısı görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklanmaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.”

Emine Gülizar Emecan

Abdurrahman Tutdere

Cavit Arı

İstanbul

Adıyaman

Antalya

Süleyman Girgin

Rafet Zeybek

Abdüllatif Şener

Muğla

Antalya

Konya

Kamil Okyay Sındır

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Rafet Zeybek’in.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

13’üncü maddeyi dinledik. Evet, 2011 yılında asliye ceza mahkemelerinden savcılar çıkartılmıştı, gerekçesi “Yeterli sayıda savcı yok, soruşturmalar daha sağlam yapılsın.” denmişti ama aslında değerli arkadaşlar, gerekçesi o değildi. Yani yargı, maalesef, 2010 yılından sonra işlevsizleştirilmeye, etkisizleştirilmeye ve hâkimiyet altına alınmaya çalışıldı, bunlar hep onun sonucudur. Biliyorsunuz, o değişiklikten sonra da yine sulh ceza mahkemeleri kapatıldı, sulh ceza hâkimlikleri kuruldu. Şimdi, aslolan mahkeme asliye ceza mahkemeleridir ve biliyorsunuz, yargıda 3 tane güç var: İddia, savunma, karar makamı.

Şimdi, aslolan asliye ceza mahkemelerinden cumhuriyet savcılarının çıkarılmış olması maalesef adil yargılanma hakkının ihlalini doğurur. Bu konuda -birçoğunuz, hukukçu arkadaşlar biliyordur- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin de benzer kararları vardır ama buna rağmen, çok geçici olmak üzere -üç yıllıkta o zaman- cumhuriyet savcıları duruşmalardan çıkarıldı, 2014’te “Olmadı.” dediler, bir daha değiştirdiler 2019’a. Hep bunlar, biliyorsunuz, geçici maddelerle yapıyor. Şimdi de deniyor ki: “Ya, biz yine yetiştiremedik, bu sefer, ne zaman olsun?” Gerçi, yakın, 1 Eylül 2020’de ama herhâlde o zaman da uzatılacak, öyle görünüyor çünkü.

Değerli arkadaşlar, bunlar yargının sorunlarını çözmez. Yani orada gerçekten, cumhuriyet savcısının olması... Çünkü savunma oradadır, savunma yapıyordur, karar verecek oradadır ama asıl iddia eden kişi duruşma salonunda yoktur. Yani böyle bir yargılama olmaz, asliye ceza mahkemelerinde olmaz.

Şimdi, sulh ceza mahkemeleri kaldırıldı. Sulh ceza mahkemelerinin dosyaları, daha doğrusu, suçlular asliye ceza mahkemelerine devredildi, artırıldı. Şimdi, hâkim yetersiz diye mahkemeleri kapatmak mı gerekiyor, adaleti bırakmak mı gerekiyor? Yeterli hâle getirilecek. 2011 yılında bu değişiklik yapıldı, sonraki üç yıl içerisinde eksiklik giderilirdi, giderilmedi. Sekiz yıl, değerli arkadaşlar, sekiz yıl geçti yani sekiz yılda eğer o savcı açığını gideremiyorsanız yazıktır bu ülkenin adaletine, yargısına.

Şimdi, bakınız, sulh ceza mahkemelerinin kapatılması, onun yerine sulh ceza hâkimliğinin atanması tam bir, yargıya darbedir.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakın, dünyada örneği yok. Hâkimin mahkemesi yok, bakın, sulh ceza hâkimlerinin mahkemesi yoktur. Mahkemesi olmayan bir hâkim düşünün, böyle bir şey olabilir mi? Neden yapıldı o zaman o? “Sulh ceza hâkimlerini hâkimiyet altına alacağız, istediğimizi yaptıracağız.” diye yapıldı. Ama bunun zararlarını şimdi görüyoruz değerli arkadaşlar.

Bakın, yargının yine çok çok önemli sorunlarından biri -burada sık sık dile getiriyorum ama-hâkimlik teminatı yok, hâkimlik teminatı. Hâkimler... Bakın, her gün görüşüyorum, çok değerli, çok çalışkan hâkim, savcı arkadaşlarım da var, herkes tedirginlik içinde, korku içinde. Düşünebiliyor musunuz, korkan bir hâkim karar verecek, karar verirken “Acaba nasıl değerlendirilir?” diyecek. Böyle bir şey olabilir mi?

Bakın, ben, Sayın Adalet Bakanına bütçe görüşmeleri sırasında burada sormuştum “Bir İstanbul grubu var mıdır?” yani bu yargının içerisinde etki edecek gruptu ya. Yani “Biz bütün gruplarla mücadele ediyoruz.” dedi Sayın Bakan ama değerli arkadaşlarım, bakın, İstanbul’dan, son aylarda, çok sayıda hâkim, savcı, haklarında disiplin soruşturması bile yapılmadan sürüldü, sürgün gidiyor ve bu sürgünü Hâkimler ve Savcılar Kurulunun üstündeki bir grup yapıyor, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun bilgisi dışında yapılıyor, Cumhurbaşkanlığından geliyor emir, yapılıyor ama Cumhurbaşkanına da bir grup veriyor bunu. Yani o hâkim, savcılarının içerisinde, çok yakinen tanıdığım, tehdit edilen hâkim, savcılar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Zeybek, son cümlelerinizi alayım.

RAFET ZEYBEK (Devamla) – Tamam.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Eğer Bakanlık bu konuya bir ilgi duyarsa, eğer Bakanlık bu konuyla ilgili bir araştırma yapacak olursa bilgi vereceğim Bakana, kendisine de söyleyeceğim zaten. Yargı şimdi böyle bir hâle gelmiştir.

Değerli arkadaşlarım, ondan sonra, bu ülkede biz şu iddiada bulunamayız: “Türkiye’de bağımsız bir yargı vardır, tarafsız bir yargı vardır.” “Türkiye’de adalet dağıtılıyor.” diyemeyiz. Türkiye’de adalet dağıtılmıyor ya da belli insanlara adalet dağıtılıyor. Oysa biz hep şunu söylemiyor muyuz: Herkese adalet, herkese adalet, sadece yürütmeye adalet değil, sadece Meclise adalet değil, herkese adalet, sadece milletvekillerine değil, vatandaşa da adalet diyoruz, işçisine adalet diyoruz, memuruna adalet diyoruz. Eğer bunu sağlayabileceksek bu yargının yakasından elimizi çekeceğiz, başka çaresi yoktur.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18’inci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutup aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 18- 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanununun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına “tabi” ifadesinden önce gelmek üzere “, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar

ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye” ifadesi eklenmiştir.

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Abdurrahman Tutdere

Adıyaman

Süleyman Girgin

Muğla

Özkan Yalım

Uşak

Abdüllatif Şener

Konya

Cavit Arı

Antalya

Kamil Okyay Sındır

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi Sayın Özkan Yalım’ın.

Buyurun Sayın Yalım. (CHP sıralarından alkışlar)

Ortalığı ısıtmadan, beş dakika süre veriyorum.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gecenin bu saatinde rahat olun.

Şimdi, ilk önce, tekrar teşekkür ederim. Mecliste bulunan tüm arkadaşlarımızı ve bizi izleyen vatandaşlarımızı selamlıyorum bu saatte de olsa.

İlk önce, bu kanun teklifini görüşürken, tabii ki orada çalışan personellerimiz, orman işçilerimiz var, bunları da unutmamamız gerekiyor. Biliyorsunuz, ormanlarda çalışan işçilerimiz dokuz ay yirmi dokuz gün çalışmakta şu anda; onların ciddi derecede mağduriyetleri var, sorunları var. Ormanda çalışan birçok işçimiz bana ulaştı ve bu sebepten dolayı da özellikle bu konuyu açmak istedim. Dokuz ay yirmi dokuz gün çalışan işçilerimizin, önümüzdeki günlerde biliyorsunuz orman şeffiğine 5 bin kişi alınacak, aynı anda, bu çalışan geçici işçilerimiz de kadroya alınıp en azından böylelikle kadrolu olursa daha verimli olabileceklerinin, on iki ay çalışabileceklerinin altını çiziyorum. Onun için bu geçici işçilerimizin bir an önce kadroya alınmasını özellikle talep ediyorum.

Bunun yanında tabii ki ormanlarımızı korumamız gerekiyor, ormanlarımıza sahip çıkmamız gerekiyor. Geçtiğimiz yaz aylarında, biliyorsunuz, İzmir’de, özellikle Karabağlar ve Seferihisar’da çıkan büyük yangını unutmadık, bunu da unutturmayacağız ancak oradaki önemli bir sıkıntıyı da tekrar dile getirmek istiyorum. Sayın Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli’yi de buradan uyararak istiyorum. Sayın Bakan, ne olur, bize “Uçak yoktu, uçağın motoru yoktu.” vesaire, bilmem ne, bunları açmayın artık. Şu anda kış, tamam, orman yangınlarımız olmayacaktır inşallah ancak tabii ki yaz gelecek, yaz geldiğinde de özellikle nisan, mayıs, haziran, temmuz ve ağustos aylarında bu büyük riskle karşı karşıya geleceğiz. Onun için, özellikle de yangın söndürme uçaklarımızın yok motoruydu vesaire değil, artık ne gerekiyorsa, gerekli bütün teçhizatımızın yenilenmesi veya gerekli teçhizatın alınmasıyla ilgili ve de olası bir yangında anında müdahale edilip ciğerlerimizin oksijensiz kalmaması adına, bu ormanlarımızda çıkan yangının bir an önce söndürülmesi adına gereğinin yapılmasını özellikle buradan Sayın Tarım Bakanına bildirmek istiyorum.

Evet, ben, çok fazla uzatmayacağım. Önemli bir konuyu sizlerle paylaşmak istiyorum. Değerli milletvekilleri, özellikle Uşak milletvekillerinin, Kütahya milletvekillerinin, Ege Bölgesi’ndeki Manisa, Aydın, İzmir ve tüm milletvekillerimizin dikkatine sunmak istiyorum ve de Eskişehir milletvekillerinin. Uşak ve Kütahya’ya bağlı olan Murat Dağı’mız var. Murat Dağı’nda bir altın madeni açılmak üzere

8 Mayıs'ta bir ÇED raporu verilmişti. 8 Mayıs'ta verilen bu ÇED raporuna bir ay içerisinde şahsım ve birçok sivil toplum örgütü dava açtık, dün itibarıyla bu davayı kazandık yani Menderes havzasına ve Gediz havzasına, birçok nehrimize su veren Murat Dağı'nı kurtardık, ormanlarımızı kurtardık. Ben buradan tüm milletvekillerimizle ve Ege Bölgesi'nde, Eskişehir'de yaşayan tüm vatandaşlarımızla, sizlerle Murat Dağı'mızın kurtulduğu müjdesini paylaşmak istiyorum. Yani bu güzel görüntüyü, Murat Dağı'mızdaki bu güzel görüntüyü artık kaybetmeyeceğiz. Orada bir maden açılması adına orayı talan ettirmeyeceğimizi... Özellikle de bu kararı veren sayın hâkimlerimize çok teşekkür ediyorum. Emeği geçen tüm vatandaşlarımıza, tüm sivil toplum örgütlerimize, çevre koruma örgütlerimize, Karaağaç köyü muhtarımıza, tüm muhtarlarımıza, Karaağaç köyünde yaşayan vatandaşlarımıza, Mimarlar Odamıza, tüm milletvekillerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Hepinize saygı, sevgilerimizi sunuyorum. Şimdiden de hepinizin yeni yılını kutluyorum.

Teşekkür ederim arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 18'inci maddenin çerçeve hükmünde yer alan “‘tabi’ ibaresinden önce gelmek üzere” ibaresinin “‘Kamu İhale Kanununa’ ibaresinden sonra gelmek üzere” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Muş
İstanbul
İbrahim Halil Fırat
Adıyaman

Mehmet Doğan Kubat
İstanbul
Mustafa Demir
İstanbul

Ramazan Can
Kırıkkale
Yusuf Ziya Yılmaz
Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Takdire bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddenin mevcut hâliyle yerine işlenmesi durumunda anlam karmaşası yaşanabileceğinden anlatımı düzeltmek amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, ikinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Pusula veren arkadaşlar lütfen salondan ayrılmasınlar.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 290
Kabul : 254
Ret : 36 (x)

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Burcu Köksal	Mustafa Açıkgöz
Afyonkarahisar	Nevşehir”

BAŞKAN – Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Tüm arkadaşlarımızın yeni yıllarını kutluyorum. İnşallah ülkemiz, milletimiz ve insanlık için hayırlı bir sene olur diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

Gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 7 Ocak 2020 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.36

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

IX.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 155) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik Ve Askeri İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

2.- (S. Sayısı: 71) Türkiye Cumhuriyeti İle Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

3.- (S. Sayısı: 158) Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 155
Oylama Saati : 16:25
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 274
Reddedenler : 123
Çekimsizler : 1
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 1
Toplam : 399
Açık Üyelikler : 11
Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 71
Oylama Saati : 16:33
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 377
Reddedenler : 3
Çekimsizler : 0
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 0
Toplam : 380
Açık Üyelikler : 11
Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 158
Oylama Saati : 20:31
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 256
Reddedenler : 36
Çekimsizler : 0
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 0
Toplam : 292
Açık Üyelikler : 11
Kanunlaşmıştır

İlt	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Çulhaoğlu	Mehmet Metanet	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Red
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Erdinç	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Hatmoğulları Oruç	Tulay	HDP	Red	Kabul	Red
Adana	Koncuk	İsmail	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Katılmadı
Adana	Peköz	Kemal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Saneroğlu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Red/Mük.	Kabul	Katılmadı
Adana	Varlı	Muharem	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Adana	Zenbilci	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Taş	Yakup	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Toprak	Muhammed Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Red	Kabul	Red
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Köksal	Bureu	CHP	Red	Kabul	Red
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Afyonkarahisar	Uysal	Cütlekin	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Öztürk	Berdan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet Dilan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Amasya	Karahocagil	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
Ankara	Tuncer	Mustafa	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Ankara	Altıntaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Baş	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Destici	Mustafa	BBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Durmaz	Sadık	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ermiş	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Gök	Levent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Ankara	İşler	Emrullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kerestecioğlu Demir	Filiz	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Red	Katılmadı	Red
Ankara	Oral	İbrahim Halil	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Katılmadı
Ankara	Polat Düzgün	Arife	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Taşcıer	Gamze	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Ankara	Taşlıçay	Nevin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Red	Kabul	Red
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Ankara	Yılmaz	Durmuş	İYİ PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Antalya	An	Cavit	CHP	Red	Kabul	Red
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Bahşi	Feridun	İYİ PARTİ	Red	Red	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Antalya	Bülbül	Kemal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Uşlu	Atay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Red	Kabul	Red
Artvin	Balta	Ertuğ Erkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Erim	Bekir Kuvvet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Posacı	Rıza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Sezgin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Yavuz	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Red	Kabul	Red
Balıkesir	Akın	Ahmet	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aydemir	Pakize Mutlu	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Şahin	Fikret	CHP	Red	Kabul	Red
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Gaydalı	Mahmut Celadet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Küpcü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kamil	İYİ PARTİ	Red	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Esgin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
Bursa	İşık	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Karabyık	Lale	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Ödünç	Atilla	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Bursa	Sarbal	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Tathoğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yılmaz Gürel	Vildan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Red	Kabul	Red
Çanakkale	Erkek	Muharrem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çankırı	Çivitcioğlu	Salim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Red
Denizli	Sancar	Haşim Teoman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Diyarbakır	Aydeniz	Salih	DBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Farisoğulları	Musa	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Güzel	Senra	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Red	Kabul	Katılmadı
Diyarbakır	Paylan	Garo	HDP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçier	İmam	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tosun	Renzkiye	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Edirne	Çakırlar	Orhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Çaytancıoğlu	Okan	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Balık	Semin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
Elazığ	Demirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzincan	Çakır	Burhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Erzurum	Cinisli	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Katılmadı
Erzurum	Taşkesenlioğlu Ban	Zehra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Çakırözler	Utku	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Arslan	İYİ PARTİ	Red	Red	Katılmadı
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Gaziantep	Filiz	İmam Hüseyin	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Katılmadı
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Kirazoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhittin	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Red
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Yılmazkaya	Bayram	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Giresun	Tiğli	Necati	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hakkari	Dede	Sait	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Dinç	Husret	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hakkari	Güven	Leyla	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Kaşıkcı	Lütfi	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Mengülluoğlu	Baş Atay	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Özgürsoy Çelik	Sabahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Hatay	Şanverdi	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İl	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Isparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Isparta	Cesur	Aylin	İYİ PARTİ	Çekimsiz	Kabul	Katılmadı
Isparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Isparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Antmen	Alpay	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Başarır	Ali Mahir	CHP	Red	Kabul	Red
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Mersin	Elvan	Lütfi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kılavuz	Olca	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kurtulan	Fatma	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Sıdık	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Red
Mersin	Şimşek	Baki	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Taşkın	Ali Cumhuri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Turan	Rıdvan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Açıkel	Fethi	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ağralıoğlu	Yavuz	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Ganze	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Red	Kabul	Red
İstanbul	Andican	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Arkaz	Hayati	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydın Yılmaz	Emine Sare	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Ayrım	Şanil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Babuşcu	Azz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Red	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bozkır	Volkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Canbaz Kaya	Dilşat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Canikli	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Dedegil	Alev	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Emecan	Emine Gülizar	CHP	Red	Kabul	Red
İstanbul	Emre	Yunus	CHP	Red	Katılmadı	Red
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdöğdu	Aykut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Red	Kabul	Red
İstanbul	Eseyan	Markar	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Hanızaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	İslam	Nazır Cihangir	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaboğlu	İbrahim Özden	CHP	Red	Kabul	Red
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadigil Sütü	Salih Sera	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karataş	Memet Bülent	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Katırcıoğlu	Erol	HDP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Kavakçı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Red
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kurtuluş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Nuhoğlu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Oluç	Hakkı Saruhan	HDP	Red	Kabul	Red
İstanbul	Özdağ	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Red	Kabul	Red
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
İstanbul	Özsoy	Eyüp	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Polat	İffet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Sahıcı	Oğuz Kaan	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Satır	Mihrimah Belma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şatıroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Şeker	Fatih Mehmet	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hüvisi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Şık	Ahmet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanrıkuşu	Mustafa Sezgin	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdogan	CHP	Red	Kabul	Red
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Uçma	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yağcı	Edip Semih	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Zeybek	Gökhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bekle	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Beko	Kani	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İzmir	Bölinmez Çankın	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Çray	Aytun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Red
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Kemalbay Pekközeği	Serpil	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Osmangaoğlu	Tamer	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Red	Kabul	Red
İzmir	Sertel	Atila	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Serter	Bedri	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
İzmir	Yıldırım	Binali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Baltacı	Hasan	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Arık	Çetin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Red
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Kayseri	Karayel	İsmail Enrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Kayseri	Özhaseki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Taner	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırşehir	Kendirli	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	HDP	Red	Red	Katılmadı
Kocaeli	İşik	Fikri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Taşın	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Zeybek	Ermine	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Altunyalız	Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Eryemez	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Kara	Esin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul

İl	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
Konya	Karaduman	Abdulkadir	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Samancı	Gülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Konya	Şener	Abdüllatif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Katılmadı
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Çakır	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Çalık	Öznur	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Kahtalı	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Bakırhoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvrıkcık	Senra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Givenc	Celalettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Kılıç	İnran	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Öçal	Habibe	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Özdemir	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Cihat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Çelik	Tuma	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Demirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Diñcel	Şeyhmas	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Günay	Ebri	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Alban	Mürsel	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Muğla	Demir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Muğla	Erbay	Burak	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Red	Kabul	Katılmadı
Muğla	Erol Gökcan	Yelda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Muğla	Girgin	Süleyman	CHP	Red	Kabul	Red
Muğla	Özcan	Suat	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Muş	Coşkun	Şevin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Işık	Mensur	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Kılıç Kocayigit	Gülistan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Neveşehir	Açıkgöz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Neveşehir	Menekşe	Yücel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Neveşehir	Sanaslan	Fanik	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Niğde	Ergun	Yavuz	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Niğde	Gültekin	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Enginyurt	Cemal	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Red	Katılmadı	Red
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Dıkbayır	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan Atabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Sofuoğlu	Kenan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Samsun	Karasaşlan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Usta	Erhan	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Danış Beştaş	Meral	HDP	Red	Kabul	Red
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Siirt	Taş	Sıdk	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Ekinci	Semraha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Red	Kabul	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Suluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Tekirdağ	Kaplan	Enez	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Buhut	Yücel	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Red	Kabul	Red
Tokat	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Ayvazoğlu	Bahar	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Bahta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Şanlıurfa	Açanal	Zemzem Güler	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Erdoğan	Nimetullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Fakıbaba	Ahmet Eşref	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Gülpınar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Şanlıurfa	Maçın	Nusrettin	HDP	Red	Kabul	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özşavlı	Halil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Şanlıurfa	Sürücü	Ayşe	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Yalım	Özkan	CHP	Red	Kabul	Red
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Gülaçar	Osman Nuri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Van	Orhan	Muazzez	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Sarısaç	Murat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temel	Tayip	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
Van	Temelli	Sezai	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ehem	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Zonguldak	Çolakoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Red	Katılmadı	Katılmadı
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Uçar	Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Yavuzylimaz	Deniz	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Bayburt	Battal	Fetani	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Red	Kabul	Red
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Red	Kabul	Red
Batman	İpekyüz	Necdet	HDP	Red	Kabul	Katılmadı
Batman	Özdemir	Ziver	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Batman	Tiryaki	Mehmet Ruştü	HDP	Red	Kabul	Red
Batman	Uca	Feleknas	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Birik	Rizgin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şırnak	İmir	Nuran	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Red
Şırnak	Özgüneş	Hasan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İğdır	Eksik	Habip	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İğdır	Karadağ	Yaşar	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Özel	Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karabük	Ünal	Cumhur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Durmuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İl	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 155	S. S. 71	S. S. 158
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Baha	CHP	Red	Kabul	Katılmadı
Düzce	Çakır	Fahri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul	Kabul	Kabul

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 3

40'INCI BİRLEŞİM
21 ARALIK 2019 CUMARTESİ
SAAT: 12.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

1.- Genel Kurulun alıŐma günlerinin dışında 21 Aralık 2019 Cumartesi günü saat 12:00'de toplanması ve 131 Sıra Sayılı Karma Komisyon Raporunun görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 16.12.2019 tarihli 35'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

40'INCI BİRLEŞİM

21 ARALIK 2019 CUMARTESİ

SAAT: 12.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1.- Ankara Milletvekili Şenol Bal ve 21 milletvekilinin, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde yaşanan tren kazasının tüm yönleriyle araştırılarak kazadan kaynaklanan mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1)

2.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 19 milletvekilinin, gazetecilik mesleğinin sorunlarının araştırılarak bu sorunların giderilmesi için bir denetim mekanizması kurulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2)

3.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur ve 22 milletvekilinin, kayıp çocuk vakalarına ilişkin arama ve kurtarma çalışmalarında aksayan yönlerin tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3)

4.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 27 milletvekilinin, Afyonkarahisar ilindeki haşhaş üreticilerinin zararlarının giderilmesi için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4)

5.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, bazı illerde tarım sektörünün sorunlarının tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5)

6.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray ve 28 milletvekilinin, 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleşen darbe girişiminin başta siyasi ayağı olmak üzere bütün yönleriyle incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6)

7.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, seçim güvenliğinin sağlanması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7)

8.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde meydana gelen tren kazasının nedenlerine ilişkin tüm iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8)

9.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, ekonomideki kötüye gidişin nedenlerinin tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9)

10.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde yaşanan tren kazasının tüm yönleriyle araştırılarak kazanın sorumlularının ve alınacak tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10)

11.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım ve 23 milletvekilinin, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde yaşanan tren kazasının tüm yönleriyle araştırılarak benzer olayların yaşanmaması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11)

12.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 19 milletvekilinin, kayıp çocuklar sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/12)

13.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Botan Vadisi'nde yapılacak olan barajların bölgeye etkilerinin araştırılarak olası zararların önlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/13)

14.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 22 milletvekilinin, Menderes Nehri'ndeki kirliliğin çevreye ve insan sağlığına etkilerinin incelenerek kirliliğin önlenmesi için gerekli önlemlerin ve bu önlemlerin maliyetinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14)

15.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, İstanbul'da çeşitli hastanelerde çocuk gebeliği vakalarının gizlendiğine ilişkin iddiaların tüm yönleriyle incelenerek başka benzer vakaların tespiti ve önlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/15)

16.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 22 milletvekilinin, 20 Temmuz 2016'da ilan edilen Olağanüstü Hal Yönetimi'nin ülkeye etkilerinin tespit edilerek olumsuz etkilerin giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16)

17.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 20 milletvekilinin, çiftçilerin buğday üretiminde yaşadığı sorunların tespit edilerek çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/17)

18.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen ve 19 milletvekilinin, Mersin'de kurulması planlanan balık çiftliklerinin çevre ve insan yaşamına olası olumsuz etkilerinin tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/18)

19.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Ayhan Bilgen’in, Şanlıurfa’nın Suruç ilçesinde seçim öncesinde yaşanan olayların tüm yönleriyle incelenerek sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/19)

20.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 25 milletvekilinin, Hatay ilinin sorunlarının tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/20)

21.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 19 milletvekilinin, Şanlıurfa’nın Suruç ilçesinde 14 Haziran 2018 tarihinde yaşanan silahlı çatışma olayı ve devamındaki sürecin tüm yönleriyle incelenerek sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/21)

22.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 19 milletvekilinin, OHAL döneminde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak mağduriyetlerin giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/22)

23.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve 19 milletvekilinin, Van havzasındaki lahana sektörünün ve lahana üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/23)

24.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı çalışanlarının sorunlarının ve bu kurumların işleyişinin incelenerek bu çalışanlara memur statüsü tanınması olanaklarının saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/24)

25.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, meslek hastalıklarında yaşanan artışın sebeplerinin incelenerek alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/25)

26.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, Marmara Denizi’nde yaşanan “kırmızı su” oluşumunun nedenlerinin ve çözüm yollarının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/26)

27.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, şifalı olarak nitelendirilen bitkilerin denetimsiz satışı ile medya organlarının konuya ilişkin yayınların olumsuz etkilerinin incelenerek gerekli denetim ve önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/27)

28.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 26 milletvekilinin, yangın merdivenleri için gerekli standartların tespit edilerek gerekli yasal düzenleme ve denetimlerin yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/28)

29.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, kitap okumanın özendirilmesine yönelik çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/29)

30.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, yerel yönetimlerin spor hizmetlerine daha çok katkı yapabilmeleri için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/30)

31.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, demiryolu piyasasının serbestleştirilmesinin TCDD üzerindeki etkilerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/31)

32.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, yüksek fruktozlu mısır şurubunun üretimi, satışı ve insan sağlığı üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/32)

33.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, kamuda madencilik alanında istihdam edilen mühendislerin bir süre sonra işten ayrılmalarının nedenlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/33)

34.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, tohum üretimindeki dış bağımlılığın ve yerli tohum üretimindeki sorunların araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/34)

35.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, bağış adı altında yapılan yardımların ekonomik ve sosyal sonuçlarının araştırılması ve denetiminin sağlanması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/35)

36.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, erken çocukluk eğitiminin geliştirilmesi için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/36)

37.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, şiddet olaylarında görülen artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/37)

38.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, Niğde'nin Ulukışla ilçesinin potansiyel gelişmişlik düzeyine ulaşamamasının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/39)

39.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 27 milletvekilinin, Veterinerlik mesleğinin sorunlarının araştırılarak sorunların çözümü için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/40)

40.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, Niğde'nin turizm alanındaki potansiyeline ulaşamamasının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/41)

41.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 29 milletvekilinin, üniversite mezunları arasındaki işsizliğin nedenlerinin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/42)

42.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, pamuk üretiminde yaşanan sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/43)

43.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 28 milletvekilinin, tehlikeli işlerin sınıflandırılması, denetimi ve bu alanda karşılaşılan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/44)

44.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 31 milletvekilinin, şoför ve nakliyatçı esnafının sorunlarının araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/45)

45.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, Niğde'deki şifa merkezlerinin tüm yönleriyle araştırılarak tanıtılması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/46)

46.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 32 milletvekilinin, Devlet Malzeme Ofisinin çeşitli sorunlarının araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/47)

47.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, sanat tarihi eğitimine gereken önemin kazandırılması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/48)

48.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 31 milletvekilinin, Aladağlar Milli Parkının durumunun ve Park'ta yapılabilecek çalışmaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/49)

49.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, EPDK'nın Gün Öncesi Piyasası ve Dengeleme Güç Piyasasındaki fiyat politikalarının tüm yönleriyle incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/50)

50.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, Niğde'de yaşanan sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/51)

51.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 26 milletvekilinin, 14-17 yaş grubunda okullaşma oranının düşme nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/52)

52.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 27 milletvekilinin, Niğde'nin turizm alanındaki potansiyeline ulaşamamasının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/53)

53.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, Türkiye'deki öğrencilerin PISA testinde başarısız olma sebeplerinin incelenerek çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/54)

54.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, madencilik sektörünün sorunlarının incelenerek sektörün sürdürülebilir gelişimi için yapılması gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/55)

55.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 26 milletvekilinin, Niğde'de kalsit madenciliğinin sorunlarının incelenerek gelişim olanaklarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/56)

56.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, engellilere Evde Bakım Ücreti ödenmesi için şart koşulan gelir tespiti uygulaması kapsamında yaşanan sorunların tespit edilerek gerekli yasa değişikliklerinin sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/57)

57.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın örgütlenme, yapılan çalışmalar ve çalışanların sorunları bağlamında incelenmesi ile gerekli iyileştirmelerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/58)

58.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, iş güvenliği ve işçi sağlığı denetimleri ile Mesleki Yeterlilik Belgesi alınmasında yaşanan sorunlar incelenerek iş kazalarının önlenmesi için gereken tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/59)

59.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, Kamu Özel İşbirliği ile gerçekleştirilen ve Sayıştay ile TBMM'nin denetimi dışında kalan projelerdeki uygulamaların incelenerek olası risklerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/60)

60.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, yabancıların ve yabancı ortaklı Türk şirketlerinin Türkiye'de yaptıkları tarım yatırımlarının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/61)

61.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 26 milletvekilinin, Ege Denizi'nde yer alan Türk adalarının Yunanistan tarafından sahiplenildiğine ilişkin iddiaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/62)

62.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 31 milletvekilinin, imalat sanayindeki sorunların ve bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/63)

63.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, bireysel silahlanmanın olumsuz etkilerinin incelenerek bireysel silahlanma oranının en aza indirilmesi alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/64)

64.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, demiryolu yapım, onarım ve uluslararası standartlara uyum çalışmalarının bütün yönleriyle incelenerek aksaklıkların giderilmesi için gerekli önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/65)

65.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 27 milletvekilinin, genç işsizliğinin nedenlerinin tespit edilerek sorunun çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/66)

66.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 29 milletvekilinin, ithalat kolaylığı sağlanan tarım ürünlerinin tarım sektörüne olumsuz etkilerinin incelenerek yerli ürün üretim ve pazarlamasındaki sorunlara dair çözüm yollarının bulunması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/67)

67.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 28 milletvekilinin, Sümer Holding A.Ş.'nin özelleştirilmesi sürecinde yaşanan sorunların ve yapıldığı iddia edilen hatalı uygulamaların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/68)

68.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, Suriye'den gelen göçmen çocukların eğitim-öğretime katılımlarının sağlanması için gerekli tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/69)

69.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, eğitim kurumu yöneticilerinin belirlenmesinde sıklıkla uygulama değişikliğine gidilmesinin yarattığı sorunların ve bunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/70)

70.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, öğrenci mutsuzluğunun nedenlerinin tespit edilerek sorunun çok yönlü bir şekilde incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/71)

71.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 29 milletvekilinin, harp ve vazife şehitlerinin yakınları ile malul gazilere tanınan ancak "Muharip Gaziler" ve yakınlarının yararlanmadığı hakların ve bu gazilerin diğer sorunlarının belirlenerek gerekli çözümlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/72)

72.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 29 milletvekilinin, bor madeninin daha verimli bir şekilde üretilmesi, işletilmesi ve pazarlanması için Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün mevcut sorunlarının incelenerek gerekli iyileştirmelerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/73)

73.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, eğitim-öğretimde cinsel taciz ve istismar olaylarının incelenerek bu alanda alınabilecek önleyici tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/74)

74.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, başta tarım sektöründeki tekelleşme olmak üzere çiftçilerin yaşadıkları tüm sorunların incelenerek alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/75)

75.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, ülkemizde matematik alanındaki başarı düşüklüğünün nedenlerinin incelenerek matematik eğitimi açısından alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/76)

76.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, su kaynaklarının doğru kullanımı için gerekli önlemlerin tespit edilerek ilgili yasal düzenlemelerin yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/77)

77.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, yabancı göçmen işçilerin kaçak olarak çalıştırılmasından kaynaklanan sorunların tüm yönleriyle incelenerek alınacak önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/78)

78.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 20 milletvekilinin, Suriyeli sığınmacıların neden olduğu sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/79)

79.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 23 milletvekilinin, Muğla'nın Yatağan ilçesindeki bir termik santralde yaşanan kazasının nedenlerinin araştırılarak sorumluların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/80)

80.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek ve 21 milletvekilinin, fındık üretiminde görülen verim düşüşünün nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/81)

81.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu ve 22 milletvekilinin, kredi sicili bozuk vatandaşların sözde kredi danışmanlık şirketleri tarafından yanıltılarak dolandırıldığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/82)

82.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve 25 milletvekilinin, fındık üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/83)

83.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem ve 20 milletvekilinin, uyuşturucu ve madde bağımlılığı sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/84)

84.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem ve 20 milletvekilinin, milli şuurun ve manevi değerlerin çocuklara ve gençlere kazandırılması için eğitim sisteminde yapılması gereken değişikliklerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/85)

85.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem ve 20 milletvekilinin, çocuk ihmali ve istismarı sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/86)

86.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem ve 20 milletvekilinin, iş yaşamında kadınlara yönelik ayrımcılık sorununun tüm yönleriyle araştırılarak kadın istihdamının artırılması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/87)

87.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, basın özgürlüğüne getirilen sınırlamaların tahlil edilerek sonuçlarının değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/88)

88.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 19 milletvekilinin, son yıllarda yaşanan maden facialarında özelleştirme politikalarının etkilerinin araştırılması ve bütünlüklü çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/89)

89.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, OHAL döneminde artış gösteren iş kazalarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/90)

90.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Ilısu Barajı inşası nedeniyle Hasankeyf'te meydana gelen zararın tespiti ile kültürel ve tarihi mirasın korunması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/91)

91.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ve 19 milletvekilinin, eczacılara yönelik şiddet olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/92)

92.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 28 milletvekilinin, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde yaşanan tren kazasının tüm yönleriyle araştırılarak kazanın sorumlularının ve alınacak tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/93)

93.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan ve 23 milletvekilinin, Çanakkale'de faaliyet gösteren termik santrallerin ve maden ocaklarının çevreye ve insan sağlığına etkilerinin tüm yönleriyle incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/94)

94.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 20 milletvekilinin, demiryollarının durumu ve ihtiyaçları ile yaşanan kazaların nedenlerinin tespiti için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/95)

95.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 22 milletvekilinin, kadın-erkek eşitliğinin sağlanması, kadınların ve çocukların maruz kaldığı fiziki ve cinsel saldırıların sona erdirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/96)

96.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı ve 19 milletvekilinin, küresel ısınmanın etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/97)

97.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı ve 19 milletvekilinin, liselere ve üniversiteye giriş sınavlarındaki başarısızlığın sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/98)

98.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemler alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/99)

99.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik ve 19 milletvekilinin, Türkiye'ye sığınan Ezidilerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/100)

100.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul ve 19 milletvekilinin, Antep fıstığı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/101)

101.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Betaş ve 19 milletvekilinin, kayıp çocuklar sorununun tüm yönleriyle araştırılarak gerekli önlemlerin ve sorunun çözüm yollarının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/103)

102.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir ve 20 milletvekilinin, OHAL döneminde yapılan düzenlemelerin üniversiteler ve akademisyenler üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/104)

103.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 23 milletvekilinin, Doğu Karadeniz'deki sel afetlerinin nedenlerinin incelenmesi ile afetlerden etkilenenlerin belirlenip kayıplarının tazmininin sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/105)

104.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 19 milletvekilinin, döviz kurundaki artışları ve olası ekonomik krizi önleyici bir çözüm modeli geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/106)

105.- Ordu Milletvekili Seyit Torun ve 21 milletvekilinin, Ordu'da yaşanan sel felaketinin nedenlerinin araştırılarak meydana gelen zararların tazmini için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/107)

106.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 milletvekilinin, geçmişte yaşanan faili meçhul cinayetlerin incelenerek sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/108)

107.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, iş sağlığı ve güvenliği alanındaki sorunların incelenerek iş kazalarının önlenmesi için gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/109)

108.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 19 milletvekilinin, cezaevlerinde bulunan hamile veya yeni doğum yapmış kadınların yaşadıkları sorunların tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/110)

109.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ve 19 milletvekilinin, Kamu Personeli Seçme Sınavında teknik bir hata yaşandığı iddialarının araştırılarak olası mağduriyetlerin giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/111)

110.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, son günlerde ortaya çıkan şarbon hastalığı vakalarının incelenerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/112)

111.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 19 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının tespit edilerek bu sorunlara çözümler üretebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/113)

112.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Ceza yargılamalarında kullanılan Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi'nin yol açtığı sorunların tespit edilerek çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/114)

113.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, Türk Telekom'un özelleştirilmesi sürecinde kamunun zarara uğratıldığı iddialarının incelenerek sorumluların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/115)

114.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İstanbul'daki yeni havalimanı inşaatında yaşandığı iddia edilen iş kazalarının ve işçi ölümlerinin incelenerek sorunların çözümü için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/116)

115.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 19 milletvekilinin, son dönemde görülen şarbon vakalarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/117)

116.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Siirt ilinin ulaşım sorununun tüm yönleriyle incelenerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/118)

117.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 19 milletvekilinin, İstanbul üçüncü havalimanı inşaatındaki çalışma koşulları ve iş kazalarının incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/119)

118.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Siirt ilinin su sorunun nedenlerinin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/120)

119.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı ve 19 milletvekilinin, Kastamonu'da meydana gelen sel felaketlerinin nedenlerinin araştırılması, meydana gelen zararın tespit edilmesi ve benzer olayların yaşanmaması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/121)

120.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 19 milletvekilinin, darbe girişimi sonrası ihraç edilenlerin iş yaşamına katılımda karşılaştıkları iddia edilen engellerin incelenerek bunların kaldırılması için gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/122)

121.- Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız ve 20 milletvekilinin, Aydın'daki çevre kirliliğinin ve kanser vakalarının nedenlerinin incelenerek yer altı ve üstü kaynaklarının korunması için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/123)

122.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 23 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının tespit edilerek bu sorunlara çözümler üretebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/124)

123.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 20 milletvekilinin, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde yaşanan tren kazasının tüm yönleriyle araştırılarak kazanın sorumlularının ve alınacak tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/125)

124.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi ve 22 milletvekilinin, son günlerde artış gösteren çocuk kaçırma ve kayıp olaylarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin tespiti için bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/126)

125.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz ve 19 milletvekilinin, şeker fabrikalarının özelleştirilmesinin sonuçlarının araştırılarak ortaya çıkan sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/127)

126.- Giresun Milletvekili Necati Tıǧlı ve 19 milletvekilinin, fındık üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/128)

127.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ve 19 milletvekilinin, internet, televizyon ve radyo aracılığıyla satışı ve pazarlaması yapılan bazı ürünlerin insan sağlığı üzerindeki etkilerinin araştırılarak bunların satışının önüne geçilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/129)

128.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, ekonomideki kötüye gidişin incelenerek halkın geçim sorununun önüne geçilmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/130)

129.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 22 milletvekilinin, elektrik ve doğalgaz fiyatlarındaki artışın nedenlerinin incelenerek alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/131)

130.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 19 milletvekilinin, Adana Şehir Hastanesi'nde yaşanan sorunların tespit edilerek çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/132)

131.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, çiftçilerin sorunları konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/1)

132.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, taşeron çalışanların kadroya geçiş sürecinde yaşadıkları sorunlar konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/2)

133.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 20 milletvekilinin, kâğıt ve kâğıda bağlı sektörlerde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/133)

134.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan ve 23 milletvekilinin, tarım alanındaki sorunların incelenerek başta tarımsal üretim potansiyeli yüksek iller olmak üzere ulusal üretimi destekleyici önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/134)

135.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin ve 20 milletvekilinin, Balıkesir Ayvalık'a bağlı Altınova'da yapılması planlanan demir madeni arama faaliyetlerinin sosyal ve ekonomik hayata etkilerinin incelenerek olası zararları önleyici tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/135)

136.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, canlı hayvan ithalatındaki kontrol mekanizmalarının incelenerek gerekli denetimlerin sağlanması ve şarbon hastalığının önlenmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/136)

137.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 19 milletvekilinin, İstanbul üçüncü havalimanı inşaatındaki çalışma koşulları ve iş kazalarının incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi ile inşaatın ekonomik ve ekolojik etkilerinin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/137)

138.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 26 milletvekilinin, trafik kazalarının önlenmesi için ilgili mevzuat, uygulama, eğitim ve denetimlerin incelenerek saptanan eksiklikleri giderici çalışmalar yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/138)

139.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker ve 22 milletvekilinin, Burdur Gölü'ndeki kurumunun nedenlerinin incelenerek kurumunun engellenmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/139)

140.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker ve 21 milletvekilinin, yurtdışına beyin göçünün nedenlerinin incelenerek bu göçün önlenmesi ve tersine çevirmeye yönelik politikalar oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/140)

141.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve 21 milletvekilinin, Başta Çorlu'da meydana gelen tren kazası olmak üzere ulaşım sektöründeki kazaların nedenlerinin ve özelleştirme uygulamalarının kazalardaki payının incelenerek alınacak tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/141)

142.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, öğrenci sayısındaki artış hızı ve sosyolojik etkenler dikkate alınarak ikili eğitim uygulamasının nedenlerinin ve yarattığı sorunların incelenerek saptanan sorunları giderici çalışmalar yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/142)

143.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, Gümüşhane ilinde yoksullukla mücadele için uygulanacak politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/143)

144.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, Diyarbakır ilinde yoksullukla mücadele için uygulanacak politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/144)

145.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, Niğde Altınhisar, Yeşilyurt, Çömlekçi, Ulukışla, Keçikale'de bulunan tarihi kalıntıların incelenerek kültür varlıklarının korumaya alınması ve turizm potansiyelinin artırılması için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/145)

146.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, başta esnaflara yönelik kredi uygulamaları olmak üzere esnafların sorunlarının incelenerek gerekli çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/146)

147.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, Orta Anadolu'da tarım ve hayvancılığın sorunlarının incelenerek çiftçilerin sorunlarının çözümü için gerekli önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/147)

148.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, akaryakıt kaçakçılığı sorununun incelenerek denetim ve düzenlemelerdeki eksikliklerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/148)

149.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, özelleştirme sonrası Tekel'in zarar etme sebeplerinin incelenerek şirketteki her türlü sorunun çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/149)

150.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 21 milletvekilinin, sağlık hizmetleri alanındaki sorunların çok yönlü olarak incelenerek saptanan sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/150)

151.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 25 milletvekilinin, atıl durumdaki kamu yatırımları ile kamu zararı oluşan diğer durumların tespit edilerek kamu kaynaklarının verimli kullanımının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/151)

152.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu ve 23 milletvekilinin, Kırklareli’nde yapılması planlanan Entegre Termik Santralinin çevreye ve insan sağlığına olası olumsuz etkilerinin tespit edilerek sürdürülebilir kalkınma için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/152)

153.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 26 milletvekilinin, sulak alanlara yönelik tehditlerin incelenerek bu alanların korunması için gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/153)

154.- Yozgat Milletvekili Ali Keven ve 22 milletvekilinin, Yozgat’taki çiftçilerin sorunlarının incelenerek çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/154)

155.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 21 milletvekilinin, iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarının yaşadığı sorunların tespit edilerek bu sorunlara çözüm önerileri getirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/155)

156.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 21 milletvekilinin, Tuz Gölü’ndeki küçülmenin sebeplerinin araştırılarak alınacak önlemlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/156)

157.- Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan ve 22 milletvekilinin, Yıldız Dağları bölgesinde yaşayan vatandaşların sorunlarının araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi için bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/157)

158.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan ve 22 milletvekilinin, bireysel silahlanmadaki artışın nedenlerinin araştırılarak sebep olduğu sorunların önlenmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/158)

159.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 28 milletvekilinin, kamu kaynaklarının kullanımında toplumsal cinsiyet eşitliğinin gözetilmesinin sağlanması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/159)

160.- Van Milletvekili Murat Sarısaç ve 19 milletvekilinin, Van ilinin çeşitli sorunlarının tespit edilerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/160)

161.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 25 milletvekilinin, yerel basının sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/161)

162.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk ve 20 milletvekilinin, esnaf ve sanatkarların sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/162)

163.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk ve 20 milletvekilinin, engellilerin sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/163)

164.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir ve 20 milletvekilinin, Kayseri’nin sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/164)

165.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre ve 19 milletvekilinin, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde yaşanan tren kazasının nedenlerinin incelenerek kazanın sorumlularının tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/165)

166.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve 19 milletvekilinin, İşsizlik Fonu tarafından tahvil satın alınıp satılarak kamu bankalarına sermaye aktarıldığı iddialarının tüm boyutları ile incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/166)

167.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı ve 19 milletvekilinin, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde yaşanan tren kazasının tüm yönleriyle araştırılarak kazanın sorumlularının ve alınacak tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/167)

168.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 20 milletvekilinin, Hatay'daki kültürel mirasın korunması ile bakım, onarım ve restorasyonunun sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/168)

169.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 19 milletvekilinin, cinsel istismarın önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi ile istismar mağdurlarının yaşam koşullarının iyileştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/169)

170.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 20 milletvekilinin, yükseköğretime yerleşme oranındaki devamlı düşüşün nedenlerinin incelenerek alınacak tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/170)

171.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 19 milletvekilinin, Akdeniz anemisi hastalığının önlenmesi için gerekli tedbirlerin saptanması ve kamuoyunun konuya ilişkin farkındalığının artırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/171)

172.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 21 milletvekilinin, devlet koruması altındaki çocukların 18 yaşından sonra karşılaştıkları sorunların tespit edilerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/172)

173.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 22 milletvekilinin, öğretmenlerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/173)

174.- Van Milletvekili Murat Sarısaç ve 19 milletvekilinin, anadilde eğitim alamayan çocukların eğitim hayatında yaşadıkları sorunların tespit edilerek gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/174)

175.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'de kapanan ticari işletmelerin sayısındaki artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/175)

176.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran ve 19 milletvekilinin, hasta mahpusların temel sağlık haklarına erişimlerine dair sorunların incelenerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/176)

177.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, 10 Ekim 2015 tarihinde Ankara'da yaşanan terör saldırısındaki olası ihmallerin incelenerek bu tür olayların yeniden yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/177)

178.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 milletvekilinin, kadın yoksulluğunun nedenlerinin incelenerek yoksulluğa sebep olan etmenlerin ortadan kaldırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/178)

179.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz ve 20 milletvekilinin, Düzce'nin sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/179)

180.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan ve 26 milletvekilinin, Gaziantep'teki her türlü ulaşım sorununun incelenerek tespit edilen sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/180)

181.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 27 milletvekilinin, intihar vakalarının nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılarak vakaları önleyici politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/181)

182.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 23 milletvekilinin, ekonomik gidişatın basın-yayın sektörüne etkilerinin incelenerek başta kâğıt temini olmak üzere sektörün sorunlarının çözülmesi için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/182)

183.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 24 milletvekilinin, bor madeninin daha verimli bir şekilde üretilmesi, işletilmesi ve pazarlanması için madenin kullanım alanlarının saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/183)

184.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 27 milletvekilinin, kayıp çocuk vakalarına ilişkin arama ve kurtarma çalışmalarında aksayan yönlerin tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/186)

185.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 24 milletvekilinin, eğitimde başarı düşüklüğünün nedenlerinin incelenerek başta sınav sistemleri olmak üzere eğitimdeki sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/187)

186.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 24 milletvekilinin, orman yangınlarındaki artışın sebeplerinin incelenerek bu konuda alınması gereken önlemlerin saptanması ile ormanlık alanlardaki azalmanın etkilerinin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/188)

187.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır ve 22 milletvekilinin, İzmir Aliğa'da denizde meydana gelen petrol sızıntısının insan yaşamına ve ekolojik sisteme verebileceği zararların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/189)

188.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar ve 26 milletvekilinin, Kamu Özel İşbirliği ile gerçekleştirilen projelerin incelenerek olası kamu zararlarının ve sözleşmelerdeki hataların saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/190)

189.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 29 milletvekilinin, Hatay'daki narenciye üreticilerinin sorunlarının incelenerek sorunları giderici ve üreticiyi teşvik edici çalışmalar yapılmasının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/191)

190.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 33 milletvekilinin, Hatay'da zeytincilik sektöründe yaşanan sorunların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/192)

191.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 23 milletvekilinin, Türk vatandaşlığı kazanmayı kolaylaştıran düzenlemelerin yarattığı sorunların tespit edilerek olası sorunları önleyici tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/193)

192.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 33 milletvekilinin, Eski Ankara, Balıkesir, Bursa ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanları'nın görevleri boyunca yapılan imar değişikliklerinin ve İmar Komisyonu üyelerinin malvarlıklarının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/194)

193.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 27 milletvekilinin, baz istasyonlarının insan sağlığına etkilerinin incelenerek olası zararları önleyici tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/195)

194.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 31 milletvekilinin, TRT'deki yurtdışı görevlendirmelerin incelenerek bu görevlendirmeler sırasında tahsis edilen kaynaklar ile kamunun zarara uğratılıp uğratılmadığının tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/196)

195.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 28 milletvekilinin, Hatay'da yerli hayvan yetiştiriciliğinin korunması ve geliştirilmesi için izlenmesi gereken yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/197)

196.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 31 milletvekilinin, Suriye'deki iç savaşın Hatay'a etkilerinin incelenerek olumsuz etkilerin bertaraf edilmesini sağlayıcı çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/198)

197.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 32 milletvekilinin, ekonomideki kötüye gidişin incelenerek halkın geçim sorununun ve ekonomik krizin önüne geçilmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/199)

198.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 26 milletvekilinin, Yusufeli'nin yeni bir yerleşim alanına taşınacak olmasından kaynaklanan sorunların incelenerek ilçe halkının mağduriyetlerinin giderilmesi için gerekli çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/200)

199.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 27 milletvekilinin, Hopa Limanı'ndaki yüklemel-boşaltma faaliyetleri esnasında yayılan toz bulutlarının insan sağlığına olası olumsuz etkilerinin incelenerek liman çevresinde yaşayanların mağduriyetlerinin giderilmesi için gerekli çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/201)

200.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 24 milletvekilinin, Artvin'de faaliyet gösteren bir madencilik şirketinin faaliyetlerinin devamı amacıyla çeşitli kişilere maddi menfaat sağladığı iddialarının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/202)

201.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 28 milletvekilinin, çeşitli firmalar tarafından yapılan dolandırıcılık faaliyetlerinin önlenmesi için gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/203)

202.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 19 milletvekilinin, termik santrallerin insan sağlığına ve çevreye etkilerinin incelenerek başta Alpu Termik Santrali olmak üzere olası olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/204)

203.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 26 milletvekilinin, Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamında İŞKUR tarafından yapılan alımlarda haksızlık yapıldığına dair iddiaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/205)

204.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 26 milletvekilinin, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nın iş güvenliği uygulamalarının incelenerek Başkanlığın işlerinde iş kazalarının önüne geçilmesi için alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/206)

205.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve İl Müdürlükleri'nde çalışanların sorunlarının incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/207)

206.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 26 milletvekilinin, özel sektörde çalışan çevre mühendislerinin sorunlarının incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/208)

207.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, emeklilerin yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/209)

208.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 27 milletvekilinin, kamuda çalışan avukatların özlük haklarına dair sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/210)

209.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 24 milletvekilinin, bazı vakıf ve dernekler arasında ayrımcılık yapıldığına ilişkin iddiaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/211)

210.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 27 milletvekilinin, ulaşım sektöründe çalışanların sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/212)

211.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, Yusufeli Barajı ve bağlantılı HES projelerindeki uygulamaların incelenerek hukuka aykırı uygulamalar yapıldığına dair iddiaların değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/213)

212.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülere uygulanan disiplin ceza ve tedbirlerin incelenerek uygulamadaki sorunların önüne geçilmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/214)

213.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal ve 30 milletvekilinin, Kırıkkale'nin sorunlarının incelenerek başta sanayi alt yapısı olmak üzere şehrin tüm sorunları için çözüm üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/215)

214.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 30 milletvekilinin, hava kirliliğinin sebeplerinin incelenerek kirliliğin insan sağlığına ve çevreye olumsuz etkilerinin önlenmesi için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/216)

215.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 32 milletvekilinin, linyit rezervlerinin incelenerek çevreye duyarlı termik santraller kurulmasının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/217)

216.- Denizli Milletvekili Haşim Teoman Sancar ve 32 milletvekilinin, TRT'nin maddi kaynaklarını kullanım biçiminin ve personel politikasının incelenerek tüm iş ve işlemlerde şeffaflığı sağlayıcı tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/218)

217.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 25 milletvekilinin, Ergene Nehri'ndeki kirliliğin sebeplerinin incelenerek kirliliğin ortadan kaldırılması için gerekli çalışmaların yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/219)

218.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 24 milletvekilinin, Sarp Sınır Kapısı'nda yaşanan sorunların incelenerek başta fiziki yetersizlikler olmak üzere sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/220)

219.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 26 milletvekilinin, Arhavi'deki sel baskınlarının nedenlerinin incelenerek afetlerin olumsuz etkilerinin önlenmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/221)

220.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 22 milletvekilinin, yüksek gelir elde ettiği iddia edilen iş insanlarının vergi rekortmenleri arasına giremeyişinin nedenlerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/222)

221.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 24 milletvekilinin, Artvin Cerattepe'deki maden sahası hakkında verilen bilirkişi raporunun bilimsel gerçeklere uygunluğunun incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/223)

222.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 24 milletvekilinin, Artvin'de yüksek gerilim enerji hatları güzergâhlarından kaynaklanan sorunların araştırılarak yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/224)

223.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 27 milletvekilinin, şarbon hastalığının yarattığı tehlikenin tüm yönleriyle incelenerek gıda güvenliğinin sağlanması için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/225)

224.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ve 25 milletvekilinin, ilaç fiyatlarındaki artışların yarattığı sorunların incelenerek ilaç teminindeki sıkıntıların bertaraf edilmesi ve yerli ilaç üretiminin desteklenmesine yönelik politikalar geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/226)

225.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, Artvin’de yaşanan elektrik kesintilerinin nedenlerinin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/227)

226.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 30 milletvekilinin, kâğıt fiyatlarındaki artışın yerel basına olan etkilerinin incelenerek yerel basının devamlılığı için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/228)

227.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, banka çalışanlarının çalışma koşullarının araştırılarak sorunların çözümü için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/229)

228.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 26 milletvekilinin, tarladan sofraya ürün fiyatındaki artışın sebeplerinin incelenerek gıdaya ucuz erişimin sağlanması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/230)

229.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 25 milletvekilinin, intihar vakalarının nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılarak bu konuda geliştirilecek politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/231)

230.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu ve 23 milletvekilinin, trafik kazalarının önlenmesi için yapılması gereken çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/232)

231.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 29 milletvekilinin, Hatay’daki kültürel mirasın korunması ile bakım, onarım ve restorasyonunun sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/233)

232.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 29 milletvekilinin, cinsiyetçiliğin ve kadına karşı nefret suçunun boyutlarının belirlenmesi ve bunlara karşı mücadele yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/234)

233.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 25 milletvekilinin, şarbon hastalığının nedenlerinin tüm yönleriyle incelenerek hastalığın önlenmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/235)

234.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 30 milletvekilinin, cezaevlerinde bulunan engelli mahkûmların özel ihtiyaçlarının tespiti ve bunlara çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/236)

235.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 30 milletvekilinin, yoksulluğun çocuklar üzerindeki etkilerinin incelenerek maddi sıkıntı yaşayan çocuklar için gerekli çalışmaların yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/237)

236.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 27 milletvekilinin, 10 Ekim 2015 tarihinde Ankara’da yaşanan terör saldırısındaki olası ihmallerin incelenerek olayın yaşanmasında sorumluluğu bulunanların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/238)

237.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 32 milletvekilinin, son 15 yıldaki orman yangınlarının sebep ve sonuçlarının araştırılarak gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/239)

238.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 31 milletvekilinin, basın özgürlüğü konusundaki sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/240)

239.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 28 milletvekilinin, Kars ilinin göç vermesinin sebeplerinin araştırılarak bu durumun önüne geçmek için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/241)

240.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 30 milletvekilinin, döviz kurundaki dalgalanmaların sebeplerinin ve sonuçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/243)

241.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 28 milletvekilinin, bilim ve sanayi alanındaki sorunların incelenerek bu alanlarda ilerlemenin sağlanması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/244)

242.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 35 milletvekilinin, ihtiyaç sahiplerine ücretsiz kömür dağıtımında yaşandığı iddia edilen uygunsuzlukların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/245)

243.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 30 milletvekilinin, Erzurum ilinin göç vermesinin sebeplerinin araştırılarak bu durumun önüne geçmek için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/246)

244.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 29 milletvekilinin, öğrencilerin barınma ve hayatını idame ettirmede yaşadığı sorunların incelenerek sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/247)

245.- İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 32 milletvekilinin, çam fıstığı üretimindeki düşüşün nedenlerinin incelenerek verimsizlik sorununun çözümü için gerekli çalışmaların sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/248)

246.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 33 milletvekilinin, büyükşehirlerde köylerin mahalleye dönüştürülmesinin yol açtığı sorunların araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/249)

247.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 24 milletvekilinin, bebek ve çocuk ticaretinin nedenlerinin incelenerek bu duruma sebep olan faktörlerin ortadan kaldırılması için gerekli çalışmaların saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/250)

248.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 31 milletvekilinin, deprem fonunda biriken paranın ve deprem toplanma alanlarının kullanım biçimlerinin araştırılarak gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/251)

249.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 29 milletvekilinin, kentsel dönüşüm nedeniyle mağdur olan vatandaşların sorunlarının araştırılarak çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/252)

250.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 26 milletvekilinin, Suriye iç savaşının Türkiye'ye etkilerinin incelenerek başta vatandaşlarımızın terör örgütlerince kandırılması olmak üzere savaş sonrası yaşanabilecekler için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/253)

251.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 40 milletvekilinin, Hatay'da uyuşturucu madde kullanımının nedenlerinin incelenerek kullanımla etkin mücadele için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/254)

252.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 29 milletvekilinin, tarımda dışa bağımlılığın kaldırılması, yerli tohumculuğun geliştirilmesi ve Hatay'ın bir tarım merkezi olarak yapılandırılması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/255)

253.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve 29 milletvekilinin, bedelli askerlik uygulamalarından elde edilen gelirin nasıl harcaandığının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/256)

254.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 41 milletvekilinin, sağlık hizmetleri alanındaki sorunların çok yönlü olarak incelenerek saptanan sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/257)

255.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 29 milletvekilinin, iş kazaları sonucu meydana gelen ölümlerin nedenlerinin araştırılarak iş güvenliğinin tam olarak sağlanması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/258)

256.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 29 milletvekilinin, topluma kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasına yönelik yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/259)

257.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve 28 milletvekilinin, başta Şile'deki gemi batması olayının nedenleri olmak üzere denizcilik sektöründeki sorunların ve denetim eksikliklerinin incelenerek alınması gereken önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/260)

258.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 29 milletvekilinin, eğitim sistemindeki sorunların tespit edilerek özgür bir eğitim ortamı için gerekli önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/261)

259.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 24 milletvekilinin, intihar vakalarının nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılarak bu konuda geliştirilecek politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/262)

260.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve 29 milletvekilinin, İstanbul Otopark İşletmeleri Ticaret A.Ş.'deki yolsuzluk iddialarının incelenerek kamu zararının önlenmesi için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/263)

261.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 29 milletvekilinin, İskenderun Körfezi'ndeki kirliliğin nedenlerinin incelenerek olası zararlı etkilerin bertaraf edilmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/264)

262.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 25 milletvekilinin, Suriyeli sığınmacıların neden olduğu sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/265)

263.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve 30 milletvekilinin, İstanbul'da hatalı yapılaşmanın sonuçlarının incelenerek gerekli yeşil alan ve deprem toplanma alanlarının sağlanması için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/266)

264.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, beslenmenin insan sağlığına etkilerinin incelenerek insan sağlığına zararlı gıdalar için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/267)

265.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, canlı hayvan ve karkas et ithalatında karşılaşılan hastalık vakalarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/268)

266.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 19 milletvekilinin, işçi ve emekçilerin yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/269)

267.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, Bolkar Dağlarının Ulukışla ilçesi sınırları içerisinde kalan kısmında yapılan tesislerin tamamlanamamasının nedenlerinin araştırılarak yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/270)

268.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 30 milletvekilinin, Gediz Havzası'ndaki kirliliğin temizlenmesi ve Havza'nın korunması için alınacak önlemlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/271)

269.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 24 milletvekilinin, kamuda tasarruf politikalarının uygulamaya konulduğu son dönemde bazı kamu kurum ve kuruluşlarında yüksek harcamalar yapıldığı iddiasının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/272)

270.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, göç konusunun tüm yönleriyle araştırılarak gerekli politikaların geliştirilmesi için çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/273)

271.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 30 milletvekilinin, Afyonkarahisar ilinde yaşanması muhtemel depremlerin etkilerinin en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/274)

272.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 26 milletvekilinin, Türkiye'deki erken çocukluk eğitimindeki durumun tespit edilerek ortaya çıkan sorunların giderilmesi için çözüm önerilerinin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/275)

273.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, uygulanan tarım politikalarındaki yanlışlıkların belirlenerek durumun tüm yönleriyle ele alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/276)

274.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç ve 32 milletvekilinin, Aksu Çayı'ndaki kirliliğin sebeplerinin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/277)

275.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 28 milletvekilinin, çöp ve atık yönetimi konusunda gerekli politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/278)

276.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 24 milletvekilinin, canlı hayvan ve karkas et ithalatında karşılaşılan hastalık vakalarının önüne geçmek için alınacak tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/279)

277.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 27 milletvekilinin, sağlık sistemindeki eksikliklerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/280)

278.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 26 milletvekilinin, Menderes Nehri'ndeki kirliliğin nedenlerinin araştırılarak ortaya çıkan zararların giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/282)

279.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 24 milletvekilinin, zabıtalının sorunlarının incelenerek bunların giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/283)

280.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 31 milletvekilinin, taşımali eğitimin yarattığı sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/284)

281.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve 32 milletvekilinin, devlet koruması altındaki çocukların 18 yaşından sonra karşılaştıkları sorunların tespit edilerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/285)

282.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 26 milletvekilinin, çay üretimi ve satışında yaşanan sorunların araştırılarak yaşandığı iddia edilen mağduriyetlerin giderilmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/286)

283.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve 35 milletvekilinin, Tuzla’da yapılan kimyasal atık deşarj işlemlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/287)

284.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek ve 28 milletvekilinin, tarım alanındaki sorunların incelenerek yerli tarımsal üretimin tüm paydaşlarını destekleyici önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/288)

285.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde ek ders karşılığı çalışan personelin özlük haklarına ilişkin yaşadıkları sorunların araştırılarak bunların giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/289)

286.- Denizli Milletvekili Haşim Teoman Sancar ve 32 milletvekilinin, basın sektörünün ve gazetecilerin sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/290)

287.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 26 milletvekilinin, Uzman Jandarmaların yaşadıkları sorunların araştırılarak bunların giderilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/291)

288.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 32 milletvekilinin, Ankara’nın tarihi değerlerinin ortaya çıkarılması ve bu değerlerin korunması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/292)

289.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır ve 26 milletvekilinin, İzmir Bergama’daki altın madenciliği çalışmalarının insan sağlığına ve çevreye olası zararlı etkilerinin incelenerek gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/293)

290.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 27 milletvekilinin, hazırlanıp uygulanmayan kamu projelerinden kaynaklanan zararların araştırılarak bu konuda yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/294)

291.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 26 milletvekilinin, Polis Meslek Yüksek Okullarında yaşandığı iddia edilen keyfi mülakat iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/295)

292.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 27 milletvekilinin, Türkiye’ye göç ederek çevre dengesinin bozulmasına sebep olan canlıların tespit edilerek endemik canlıların korunması için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/296)

293.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 28 milletvekilinin, üniversite ve kamu hastanelerinde yaşandığı iddia edilen ödeme gecikmelerinin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/297)

294.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 30 milletvekilinin, ayçiçek üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/298)

295.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç ve 28 milletvekilinin, Elbistan Akbayır’da yapılması planlanan termik santralin bölge ekonomisine ve çevreye olası zararlı etkilerinin incelenerek gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/299)

296.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 27 milletvekilinin, ziraat mühendisi istihdamının yeterli olup olmadığının incelenerek milli tarımsal üretim için gerekli ziraat mühendisi istihdamının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/300)

297.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, Arhavi'deki sel baskınlarının nedenlerinin incelenerek afetlerin olumsuz etkilerinin önlenmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/301)

298.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 28 milletvekilinin, artış gösteren fabrika yangınlarının incelenerek nedenlerinin ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/302)

299.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, Artvin'deki tünellerde sıklıkla kaza yaşanmasının nedenlerinin incelenerek tünellerin standartlara uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/303)

300.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 28 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının tespit edilerek bu sorunlara çözümler üretebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/304)

301.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve 29 milletvekilinin, şarbon hastalığının nedenlerinin tüm yönleriyle incelenerek hastalığın ve bu konudaki ihmallerin önlenmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/305)

302.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 28 milletvekilinin, genç işsizliğinin nedenlerinin tespit edilerek sorunun çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/306)

303.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, tüp mide ameliyatlarında yaşanan sorunların incelenerek gereksiz yahut hatalı yapılan ameliyatların önüne geçilmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/307)

304.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ve 26 milletvekilinin, faili meçhul siyasi cinayetlerin tüm yönleriyle incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/308)

305.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 29 milletvekilinin, uyuşturucu kullanım oranlarındaki artışın nedenlerinin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/309)

306.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 26 milletvekilinin, et ve canlı hayvan ithalatındaki sorunların incelenerek yerli üretimi destekleyici politikalar üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/310)

307.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, Artvin esnafının sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenmesi gereken yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/311)

308.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar ve 29 milletvekilinin, olası depremlere karşı bina onarım ve güçlendirme çalışmalarının incelenerek bu konuda yaşanan aksaklıkların saptanarak giderilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/312)

309.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ve 28 milletvekilinin, bebek ölüm oranındaki yüksekliğin nedenlerinin incelenerek sorunun çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/313)

310.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 28 milletvekilinin, iş kazalarının nedenlerinin araştırılarak iş güvenliğinin tam olarak sağlanması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/314)

311.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ve 31 milletvekilinin, Suriye'den gelen göçmen kadın ve çocukların sorunlarının incelenerek için dil, barınma ve okullaşma sorununun çözümü için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/315)

312.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu ve 28 milletvekilinin, eğitim sistemindeki sorunların tespit edilerek eğitim kalitesinin artırılması için gerekli önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/316)

313.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ve 32 milletvekilinin, gözü altında yaşandığı iddia edilen kayıp vakalarının incelenerek sorumluların ve kayıpların akıbetlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/317)

314.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 32 milletvekilinin, gıda güvenliğinin sağlanması ve zararlı gıdaların piyasaya girişinin önlenmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/318)

315.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ve 31 milletvekilinin, Tarsus Boğazpınar'da yapılması planlanan HES projesinin çevreye ve canlı yaşamına olası zararlı etkilerinin incelenerek gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/319)

316.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 19 milletvekilinin, kadına yönelik şiddetle mücadelede etkin yöntemlerin araştırılarak gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/320)

317.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 19 milletvekilinin, ekonomik gerekçelerle tedavi hizmetlerinde aksamalar olduğuna ilişkin iddiaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/321)

318.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya ve 21 milletvekilinin, fındık üreticilerinin sorunlarının incelenerek sorunlara karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/322)

319.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, stajda geçen sürelerin emeklilik kapsamında sayılmamasından kaynaklanan sorunlar hakkında çözüm önerileri belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/323)

320.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 20 milletvekilinin, Trakya'da kanser vakalarındaki artışın nedenlerinin incelenerek sorun hakkındaki çözüm önerileri belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/324)

321.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 19 milletvekilinin, emeklilerin yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/325)

322.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 19 milletvekilinin, Kanun Hükmünde Kararname ile meslekten çıkarılanların avukatlığa kabul edilmemesinden ileri geldiği iddia edilen hak ihlallerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/326)

323.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 19 milletvekilinin, buğday üretiminde ve stoklarında yaşanan sorunların incelenerek sorunlara karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/327)

324.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, yargı bağımsızlığını olumsuz etkileyen durumların incelenerek tam bağımsız yargının sağlanması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/328)

325.- Tekirdağ Milletvekili Enez Kaplan ve 20 milletvekilinin, İstanbul'da bir okulun inşaatının mahkeme kararı hilafına devam ettiğine ilişkin iddiaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/329)

326.- İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan ve 20 milletvekilinin, İstanbul üçüncü havalimanının ihale ve inşaat sürecindeki usulsüzlük iddialarının incelenerek olası riskleri bertaraf edici tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/330)

327.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve 19 milletvekilinin, ekonomik durumun intihar vakalarına etkilerinin incelenerek bu konuda geliştirilecek politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/332)

328.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 19 milletvekilinin, hava kirliliğinin sebeplerinin incelenerek kirliliğin önlenmesi için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/333)

329.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, ekonomideki kötüye gidişin ve halka etkilerinin incelenerek halkın geçim sorununun önüne geçilmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/334)

330.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve 19 milletvekilinin, Cumhurbaşkanlığı sistemine geçişle kurulan yeni yapının kamu çalışanlarının iş hayatına, verimliliklerine ve motivasyonlarına olan etkilerinin araştırılması ve tespit edilecek sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/335)

331.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Sayıştay tarafından Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına ilişkin hazırlanan 2017 denetim raporundaki bazı hususların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/336)

332.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Sayıştay tarafından hazırlanan 2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporundaki Sağlık Bakanlığına ilişkin bazı hususların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/337)

333.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, otomotiv sektöründe görülen daralmanın sonuçlarının araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/338)

334.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur ve 22 milletvekilinin, konkordato müessesinin yarattığı mağduriyetlerin tüm yönleriyle araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/339)

335.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, TRT bünyesinde yaşanan sorunların incelenerek Kurum'un yayıncılık ve personel politikalarındaki sorunların ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/341)

336.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 35 milletvekilinin, Türk Lirası'nın değer kaybetmesinin nedenlerinin incelenerek değer kaybının önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/342)

337.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 21 milletvekilinin, sanayi sektörünün başta enerji girdi maliyetleri olmak üzere tüm sorunlarının incelenmesi ve bu sorunlara çözüm üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/343)

338.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve 21 milletvekilinin, iş hayatına bağlı olarak yaşanan intihar vakalarının incelenerek gençlerin iş dünyasında yaşadıkları sorunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/344)

339.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 22 milletvekilinin, mühendis, mimar ve şehir planlamacıların özlük haklarındaki sorunların incelenerek yapılması gereken iyileştirmelerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/345)

340.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 22 milletvekilinin, Çukobirlik'in ekonomik durumunu iyileştirmek için yapılması gerekenlerin tespit edilerek Birliğin tarıma desteğinin arttırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/346)

341.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 21 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının tespit edilerek bu sorunlara çözümler üretebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/347)

342.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 24 milletvekilinin, artış gösteren fabrika yangınlarının nedenlerinin incelenerek başta yüksek riskli fabrikalar olmak üzere bu yangınların önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/348)

343.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 24 milletvekilinin, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin incelenerek önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/350)

344.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 21 milletvekilinin, dini inançları istismar etmek suretiyle ticari kazanç sağlamaya çalışanların tespit edilerek dini istismarın önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/351)

345.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 23 milletvekilinin, hasta mahpusların durumlarının araştırılarak tedavi koşullarının iyileştirilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/352)

346.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Cemal Kaşıkçı isimli gazetecinin Suudi Arabistan Başkonsolosluğu binasında öldürüldüğü iddialarının incelenerek süreçte yaşananların tüm yönleriyle ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/353)

347.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının tespit edilerek bu sorunlara çözümler üretebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/354)

348.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu ve 31 milletvekilinin, İstanbul üçüncü havalimanı inşaatındaki çalışma koşulları ve iş kazalarının incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/355)

349.- Van Milletvekili Murat Sarısaç ve 19 milletvekilinin, Van depremine bağlı olarak ortaya çıkan ve devam eden sorunların incelenerek sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/356)

350.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 32 milletvekilinin, fındık üreticilerinin sorunlarının incelenerek sorunlara karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/357)

351.- Ankara Milletvekili Şenol Bal ve 20 milletvekilinin, besicilik sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/358)

352.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan ve 19 milletvekilinin, başta Gaziantep'te faaliyet gösterenler olmak üzere yerel basının sorunlarının incelenerek sorunlara karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/359)

353.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 30 milletvekilinin, kamu yönetiminde israfın önlenmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/360)

354.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 31 milletvekilinin, Türkiye'de futbol alanındaki ırkçı ve ayrımcı nitelikteki olayların incelenerek bu olayların yinelenmemesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/362)

355.- İzmir Milletvekili Murat Çepni ve 31 milletvekilinin, fındık üreticilerinin sorunlarının incelenerek sorunlara karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/363)

356.- İstanbul Milletvekili Fethi Açık ve 19 milletvekilinin, üniversitelerde yaşanan sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/364)

357.- Adana Milletvekili Muharrem Varlı ve 20 milletvekilinin, pamuk üreticilerinin yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/365)

358.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 22 milletvekilinin, yerli tıbbi cihaz üretiminin artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/366)

359.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 22 milletvekilinin, Ladik, Eber, Akşehir, Burdur ve diğer göllerdeki kurumunun nedenlerinin incelenerek kurumunun önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/367)

360.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 20 milletvekilinin, madde bağımlılığındaki ve buna bağlı ölümlerdeki artışların nedenlerinin incelenerek bu konuda önleyici çalışmalar yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/368)

361.- Adana Milletvekili Muharrem Varlı ve 21 milletvekilinin, buğday üreticilerinin içinde bulunduğu sorunların tespiti ve çözümü konusunda alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/369)

362.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 24 milletvekilinin, SMMM ve YMM'lerin mesleki sorunlarının araştırılarak bu sorunların çözümü için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/370)

363.- Adana Milletvekili Muharrem Varlı ve 20 milletvekilinin, mısır üreticilerinin içinde bulunduğu sorunların tespiti ve çözümü konusunda alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/371)

364.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir ve 20 milletvekilinin, ülkemizdeki su kaynaklarının korunması, yönetimi ve kirlenmesinin önlenmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/372)

365.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya ve 29 milletvekilinin, Kanal İstanbul projesinin doğal çevreye, insan sağlığına, ekonomik, sosyal ve siyasal hayata etkilerini araştırmak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/373)

366.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul ve 30 milletvekilinin, Gaziantep ve tüm Türkiye'de artan uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığının tüm boyutlarıyla araştırılarak alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/374)

367.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 31 milletvekilinin, kadın sığınma evlerinin koşullarının ve ihtiyaçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/375)

368.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 30 milletvekilinin, Balıkesir'de faaliyet gösteren maden ocaklarının çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/376)

369.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin ve 25 milletvekilinin, taş ve kum ocaklarının çevreye, insan sağlığına ve tarihi yapılarla olası zararlarının incelenerek bu zararların önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/377)

370.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter ve 20 milletvekilinin, Uzman jandarma ve çavuşların yaşadıkları sorunların araştırılarak bunların giderilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/378)

371.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Tunceli'nin Nizamiye ilçesinde operasyon sırasında hipotermi nedeniyle iki askerin şehit olduğu olayın tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/379)

372.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu ve 28 milletvekilinin, Alevi vatandaşların evlerinin işaretlendiği iddialarının araştırılarak gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/380)

373.- Diyarbakır Milletvekili Adnan Selçuk Mızraklı ve 32 milletvekilinin, 674 sayılı KHK ile kayyım atanan belediyelerdeki uygulamaların incelenerek hukuka aykırılık iddialarının değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/381)

374.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleşen darbe girişiminin başta siyasi ayağı olmak üzere bütün yönleriyle incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/382)

375.- İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu ve 21 milletvekilinin, Çin'de Doğu Türkistan bölgesinde yaşayan Uygur Türkleri'ne yönelik olumsuz uygulamaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/383)

376.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 31 milletvekilinin, çiftçilerin kredi temininde ve borçların geri ödenmesinde yaşadıkları sorunların araştırılarak bu sorunlara çözüm önerileri getirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/384)

377.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 20 milletvekilinin, Beyşehir Gölü'ndeki kurumun nedenlerinin incelenerek kurumun olumsuz etkilerini bertaraf etmek için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/385)

378.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 21 milletvekilinin, yükseköğretim kurumlarının sorunlarının incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/386)

379.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 21 milletvekilinin, ortaöğretim kurumlarındaki başarı düşüklüğünün ve sorunların incelenerek eksiklik ve sorunların giderilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/387)

380.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 20 milletvekilinin, KHK ile kamu görevinden çıkarılıp takipsizlik veya beraat kararı aldığı halde görevine iade edilmeyenlerin yaşadıkları sıkıntıların tespiti ve mağduriyetlerinin giderilmesi için gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/388)

381.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek ve 22 milletvekilinin, Ladik Gölü'nde görülen su seviyesindeki düşmenin nedenlerinin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/389)

382.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir ve 19 milletvekilinin, havayolu şirketlerindeki çalışma koşullarının araştırılarak personelin çalışma koşullarının iyileştirilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/390)

383.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, 15 Temmuz Darbe Girişimi sonrası başlatılan dayanışma kapsamında toplanan yardımların hangi şekilde kullanıldığının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/391)

384.- İstanbul Milletvekili Ümit Özdağ ve 20 milletvekilinin, İstanbul Havalimanı'nın adının belirlenmesi ve yapım sürecindeki iş güvenliğine ilişkin iddialar hakkında bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/3)

385.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 22 milletvekilinin, rektörlerin tutum ve davranışları ile akademik ve idari personelin unvan yükselmelerinde uygulanan kriterlerin araştırılarak gerekli çözüm önerilerinin getirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/393)

386.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran ve 30 milletvekilinin, kayyum atanan Gercüş Belediyesi'nde yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/395)

387.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul ve 32 milletvekilinin, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nde yaşadığı iddia edilen hukuka aykırı uygulamaların Sayıştay raporları çerçevesinde incelenerek bu uygulamaların sona erdirilmesi için gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/396)

388.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ ve 32 milletvekilinin, üniversitelerde yaşanan sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/398)

389.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekilinin, kamuda istihdam edilen tüm sözleşmeli personelin kadroya geçişinin sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/399)

390.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş ve 20 milletvekilinin, tarımda yaşanan sorunların yerel ve ulusal çerçevede incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/400)

391.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoglu ve 21 milletvekilinin, İstanbul'da yaşanan çökme, göçük ve toprak kaymalarının nedenlerinin incelenerek bu konularda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/402)

392.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu ve 20 milletvekilinin, işsizliğin artmasının sebeplerinin incelenerek artışın önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/404)

393.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 25 milletvekilinin, Akarçay kapalı havzasında bulunan Akşehir ve Eber göllerinin kurumasının nedenlerinin incelenerek kurumanın önüne geçilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/408)

394.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu'nun, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ile kadınların sosyal konumunun iyileştirilmesi için alınması gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/409)

395.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 29 milletvekilinin, Kadri Boğdu isimli vatandaşın öldürülmesi olayının incelenerek olayın ve sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/411)

396.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 32 milletvekilinin, HDP üyelerinin tutuklanmalarının topluma ve ülke demokrasisine etkilerinin incelenerek süreçte yaşanan olası hukuka aykırılıkların saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/412)

397.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 22 milletvekilinin, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin incelenerek önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/413)

398.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, tarım alanındaki sorunların incelenerek bu sorunlara karşı çözümler üretilmesi suretiyle Türkiye'nin tarım alanında söz sahibi bir ülke olmasının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/414)

399.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, Kazdağları Milli Parkı'nda yapılması planlanan projelerin incelenerek bunların çevreye olası olumsuz etkilerinin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/415)

400.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, asgari ücretle çalışan vatandaşların sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/416)

401.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 23 milletvekilinin, Bursa-Ankara hızlı tren projesinin zamanında bitirilememesinin nedenlerinin incelenerek projede yaşanan aksaklıkların giderilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/417)

402.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 23 milletvekilinin, sanayileşmiş kentlerdeki kirliliğin nedenlerinin ve enerji üretim tesislerinin çevreye etkilerinin incelenerek olası zararların önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/418)

403.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 21 milletvekilinin, İznik Gölü ile göl ve çevresindeki yaban hayatı korucu tedbirlerin belirlenerek göl yakınındaki deltalandaki kirliliğin giderilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/419)

404.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 23 milletvekilinin, Bursa'da ulaşımda nihai planın oluşturularak ulaşımdaki aksaklık ve koordinasyon bozukluklarının giderilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/420)

405.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 20 milletvekilinin, Bursa'daki hava kirliliği oranlarının incelenerek kirliliğin ve olası zararlı etkilerinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/421)

406.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 23 milletvekilinin, kentsel dönüşüm kapsamında gerçekleşen bina yıkımlarının hukuka uygunluğunun incelenerek bu binalar arasında asbestli yapılar olup olmadığının saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/422)

407.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 21 milletvekilinin, dilencilige zorlanan insanların bu durumdan kurtarılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/423)

408.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 20 milletvekilinin, Döllük-Güllüce Sulama Projesi kaynağına bor ve tuz karışımının tespit edilerek olası zararlı etkilerin bertaraf edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/424)

409.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 21 milletvekilinin, Bursa'daki deprem riskinin incelenerek olası bir depreme karşı yapı stoku ve diğer gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/425)

410.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 21 milletvekilinin, kamu ihalelerinin incelenerek iktidarın özel sektör üzerinde baskı kurduğu iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/426)

411.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 21 milletvekilinin, Kestel'de hava ve toprak kirliliğinin incelenerek kirliliğin sağlık üzerindeki etkilerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/427)

412.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 22 milletvekilinin, 17 ve 25 Aralık 2013 tarihinde gerçekleştirilen yolsuzluk operasyonlarına dayanak olduğu iddia edilen delillerin FETÖ terör örgütü tarafından üretilen sahte deliller olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/428)

413.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 25 milletvekilinin, Türkiye’de ortadan kaldırılan bazı hastalıkların yeniden nüksetmesinin nedenlerinin incelenerek bu hastalıkların yayılmasının önlenmesi için gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/429)

414.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 20 milletvekilinin, Uludağ ve Bursa Ovaları’nın yer altı ve üstü zenginlerinin tespit edilerek bu zenginliklere zarar veren unsurların bertaraf edilmesi için gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/430)

415.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, fazla çalışmadan kaynaklanan sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/431)

416.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, hayvancılık alanında yaşanan sorunların incelenerek aile yetiştiriciliğine dayalı bir sistem oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/432)

417.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, tarım kooperatiflerinin durumlarının, faaliyetlerinin ve sorunlarının incelenerek geliştirilmeleri için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/433)

418.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 24 milletvekilinin, pamuk üreticilerinin yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/434)

419.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 24 milletvekilinin, Türkiye’de depresyonun yaygınlık durumunun incelenerek hastalığın nedenleri ve sonuçları konusundaki farkındalığı artırıcı ve hastalığı önleyici çalışmaların yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/435)

420.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 20 milletvekilinin, inşaat sektöründeki iş güvenliği uygulamalarının incelenerek iş kazalarının önüne geçilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/436)

421.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 21 milletvekilinin, İngiltere’den çöp ithal edilmesinin nedenlerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/437)

422.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 20 milletvekilinin, şarbon ve diğer hayvan hastalıklarının nedenlerinin tüm yönleriyle incelenerek hastalıkların önlenmesi ve sektörün sorunlarının bertaraf edilmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/438)

423.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, yurtdışına beyin göçünün nedenlerinin incelenerek bu göçün önlenmesi ve olası etkilerinin bertaraf edilmesine yönelik politikalar oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/439)

424.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 27 milletvekilinin, Türkiye’de gelir dağılımındaki adaletsizliğin nedenlerinin incelenerek adaletsizliğin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/440)

425.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, Türkiye’deki kaya gazı potansiyelinin tespit edilerek bu potansiyelin ekonomiye kazandırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/441)

426.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, radyasyonlu alanlarda çalışan sağlık personelinin sorunlarının incelenerek bu personelin sağlığının korunması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/442)

427.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Cemal Kaşıkçı isimli gazetecinin Suudi Arabistan Başkonsolosluğu binasında öldürülmesi olayının tüm yönleriyle incelenerek olayın Türkiye'nin itibarını zedelememesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/443)

428.- Siirt Milletvekili Meral Danış Betaş ve 32 milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin nedenlerinin incelenerek bu şiddetin önlenmesi için alınması gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/444)

429.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç ve 30 milletvekilinin, cezaevlerinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerinin incelenerek bu iddiaların doğruluk durumunun saptanması ve ihlallerin önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/445)

430.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 20 milletvekilinin, bazı kamu çalışanlarının 3600 ek gösterge kapsamına alınması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/446)

431.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve 22 milletvekilinin, çocuk gelin sayıları, çocuk işçiliği oranları ile kayıp çocuk ve çocuk istismarı vakalarındaki artışlar başta olmak üzere çocuk nüfusunun tüm sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/447)

432.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere ve 20 milletvekilinin, Adıyaman'ın turizm alanındaki potansiyeline ulaşamamasının nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/448)

433.- İstanbul Milletvekili Gökân Zeybek ve 23 milletvekilinin, kaçak yapılaşma sorununun ve imar barışı düzenlemelerinin bu soruna etkilerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/449)

434.- Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt ve 20 milletvekilinin, başta Ordu ilinde faaliyet gösterenler olmak üzere arıcılık yapanların sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/450)

435.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 31 milletvekilinin, Mardin Belediyesi'nde yaşadığı iddia edilen usulsüzlüklerin Sayıştay raporları çerçevesinde incelenerek bu uygulamaların önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/451)

436.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 29 milletvekilinin, kadınlara yönelik şiddet ve ayrımcılığın tüm boyutları ile incelenerek bu sorunlara karşı önleyici politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/452)

437.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç ve 30 milletvekilinin, çalışan kadınlara yönelik hak ihlallerinin incelenerek kadınların iş yaşamına katılmasının önündeki engellerinin kaldırılması için yapılması gerekenlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/453)

438.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, birçok Belediye bünyesinde yaşadığı iddia edilen usulsüzlüklerin Sayıştay raporları çerçevesinde incelenerek bu uygulamaların önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/454)

439.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz ve 19 milletvekilinin, emeklilerin yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/455)

440.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Ege Denizi'nde yer alan Türk adalarının Yunanistan tarafından sahiplenildiğine ilişkin iddiaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/456)

441.- Gümüşhane Milletvekili Cihan Pektaş ve 22 milletvekilinin, koruma altındaki tabiat alanları ile tarihi alanların mevcut yönetim ve mevzuat yapısının incelenerek bu alanlarda etkin ve sürdürülebilir yönetimin sağlanması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/457)

442.- Karaman Milletvekili Recep Şeker ve 22 milletvekilinin, alzheimer hastalarının sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü ve hastalıkla mücadelenin etkin bir şekilde yürütülmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/458)

443.- Kars Milletvekili Yunus Kılıç ve 19 milletvekilinin, istilacı yabancı tür canlıların çevresel ve ekonomik olumsuz etkileri ile sağlık alanında yarattığı sorunların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/459)

444.- Konya Milletvekili Abdullah Ağralı ve 33 milletvekilinin, obezite hastalığının kişi ve toplum sağlığına zarar vermemesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/460)

445.- Trabzon Milletvekili Salih Cora ve 26 milletvekilinin, balıkçılık sektöründe yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/462)

446.- Kayseri Milletvekili İsmail Tamer ve 41 milletvekilinin, kanser tedavisinde belli standartların oluşturularak ülke ekonomisini önceleyen bir sistem geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/463)

447.- Malatya Milletvekili Ahmet Çakır ve 20 milletvekilinin, kayısı üretim ve pazarlamasında yaşanan tüm sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/464)

448.- Bingöl Milletvekili Feyzi Berdibek ve 19 milletvekilinin, bal ve diğer arıcılık ürünlerinin üretiminde ve pazarlamasında yaşanan sorunların incelenerek ülkemizdeki arı varlığının korunması ve arıcıların sorunlarının giderilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/465)

449.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu ve 19 milletvekilinin, otomotiv sektöründe yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/467)

450.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 29 milletvekilinin, kent konseylerinde yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler bulunması ve vatandaşların yönetime katılımının artırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/468)

451.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 27 milletvekilinin, eğitim sistemindeki sorunlar konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/4)

452.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 27 milletvekilinin, çarpık kentleşmenin tarım alanlarına etkilerinin incelenerek verimli arazilerin korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/469)

453.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 27 milletvekilinin, çocuk ve genç çalışanların sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/470)

454.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, hayvancılık ve besicilik alanındaki sorunların incelenerek vatandaşların et ürünlerine ulaşımının kolaylaştırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/471)

455.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, Suriye’den gelen göçmenlerin kayıt dışı çalışmalarının yarattığı sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/472)

456.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, sağlık sektöründeki tüm çalışanların sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/473)

457.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, orman alanlarının, orman çalışanlarının ve ormanların çevresinde bulunan yerleşim alanlarının durumlarının incelenerek tespit edilen sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/474)

458.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu ve 21 milletvekilinin, Manisa Gördes’teki nikel madeninin çevreye ve insan sağlığına etkilerinin incelenerek olası zararlarının bertaraf edilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/475)

459.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre ve 22 milletvekilinin, ekonomideki kötüye gidişin nedenlerinin tespit edilerek bu konuda alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/476)

460.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 24 milletvekilinin, Ergene Nehri’ndeki kirliliğin sebeplerinin ve etkilerinin incelenerek kirliliğin ortadan kaldırılması için gerekli çalışmaların yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/477)

461.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 20 milletvekilinin, radyoloji alanında çalışanların sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/478)

462.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 22 milletvekilinin, Yusufeli’nin yeni bir yerleşim alanına taşınacak olmasından kaynaklanan sorunların incelenerek ilçe halkının talepleri doğrultusunda sorunların giderilmesi için gerekli çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/479)

463.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu ve 22 milletvekilinin, Türkiye’de faaliyet gösteren çok uluslu maden şirketlerinin çevreye etkilerinin incelenerek tespit edilen sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/480)

464.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu ve 23 milletvekilinin, yurtdışına beyin göçünün nedenlerinin incelenerek bu göçün önlenmesi ve tersine çevirmeye yönelik politikalar oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/481)

465.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu ve 21 milletvekilinin, toprak kayıplarının ve kirliliğinin nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/482)

466.- Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu ve 22 milletvekilinin, Tunceli’deki HES inşaatlarının insan yaşamına ve çevreye etkilerinin incelenerek olası olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/483)

467.- Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu ve 23 milletvekilinin, arıcıların ve arıcılık ürünleri üreticilerinin sorunlarının incelenerek bu sorunlarının giderilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/484)

468.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 23 milletvekilinin, kamuda israfın önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/485)

469.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek ve 22 milletvekilinin, kamu ve özel sektörde çalışan avukatlar ile avukat stajyerlerinin tüm sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/486)

470.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek ve 19 milletvekilinin, taşınmaz eğitimin yarattığı sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/487)

471.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 26 milletvekilinin, ceza infaz koruma memurlarının tüm sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/488)

472.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz ve 19 milletvekilinin, Tokat'ta yapılması planlanan HES projelerinin olası olumsuz etkilerinin ve proje kapsamındaki uygulamaların mevzuata uygunluğunun incelenerek bu konularda alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/489)

473.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz ve 19 milletvekilinin, bölgesel kalkınma ajanslarının etkinliğinin artırılması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/490)

474.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, su kıtlığı sorununa karşı alınması gereken önlemlerin belirlenerek konuya ilişkin bir stratejik eylem planı hazırlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/491)

475.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 28 milletvekilinin, kentleşme ve sanayileşmenin tarım alanlarına etkisi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/5)

476.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, büyükşehirlerde şehir içi trafik ve ulaşım sorununun incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/492)

477.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 26 milletvekilinin, doğum yapan çalışan kadınların çalışma hayatında karşılaştıkları sorunların araştırılarak bu sorunlara karşı çözüm önerileri getirmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/493)

478.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 26 milletvekilinin, 2003-2018 yılları arasında yapılan özelleştirmelerden elde edilen gelirlerin kullanım alanlarının araştırılarak özelleştirilen kurumların mevcut durumlarının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/495)

479.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, üniversite öğrencilerinin sosyal ve kültürel etkinliklerden daha sık faydalanabilmeleri için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/496)

480.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 28 milletvekilinin, eski dönem su yapılarının korunması için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/497)

481.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 27 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması önergesi açılmasına ilişkin önergesi (10/498)

482.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, asgari ücretli çalışanların yaşam standartlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/499)

483.- Tunceli Milletvekili Alican Önlü ve 19 milletvekilinin, Tunceli Belediyesi'nde yaşandığı iddia edilen hukuka aykırı uygulamaların Sayıştay raporları çerçevesinde incelenerek bu uygulamaların sona erdirilmesi için gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/500)

484.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, kadınlara yönelik şiddetin tüm boyutları ile incelenerek bu soruna karşı önleyici politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/501)

485.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 23 milletvekilinin, kamu kurum ve kuruluşlarının isimlerinin önünde yer alan T.C. ifadelerinin kaldırıldığı iddialarının incelenerek kaldırılma gerekçelerinin saptanması ve ifadenin yeniden eklenmesi için gerekli çalışmaların yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/502)

486.- İstanbul Milletvekili Memet Bülent Karataş ve 20 milletvekilinin, İstanbul Tuzla'daki bazı mevkiilerde gecekondü önlem bölgesi kapsamındaki uygulamalar ve imar planları nedenleriyle yaşanan sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/503)

487.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir ve 20 milletvekilinin, hemzemin geçitlerde yaşanan kazaların önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/504)

488.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir ve 20 milletvekilinin, Kayseri'de ve ülke genelinde mobilyacılık sektöründe yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara karşı çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/505)

489.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 19 milletvekilinin, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerine karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/506)

490.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, öğretmenlerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/507)

491.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, son dönemde askerlerin şehit olmalarına sebep olan olayların incelenerek alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/508)

492.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu ve 22 milletvekilinin, zeytin ve zeytinyağı sektörünün sorunlarının araştırılarak bu sorunlara çözüm önerileri getirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması kurulmasına ilişkin önergesi (10/509)

493.- İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 20 milletvekilinin, ülkemizde yaşanan çevre sorunlarının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/510)

494.- İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 20 milletvekilinin, Gediz Nehri Havzası'ndaki kirliliğin nedenlerinin araştırılarak buna karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/511)

495.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 21 milletvekilinin, Ege Denizi'ndeki kaçak göçmen vakalarında yaşanan artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/512)

496.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen ve 21 milletvekilinin, Mersin'in Bozyazı ilçesinde Türkiye İş Kurumu aracılığıyla gerçekleştirilen işe alımlarda usulsüzlük yapıldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/513)

497.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 32 milletvekilinin, Mardin Artuklu Üniversitesi'nde yaşandığı iddia edilen usulsüzlüklerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/514)

498.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve 19 milletvekilinin, turizm sektörünün sorunlarının ve bu sorunların etkilerinin incelenerek bu konularda alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/515)

499.- Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç ve 31 milletvekilinin, kadınların maruz kaldıkları ayrımcılıkların incelenerek yerel ve ulusal bazda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/516)

500.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz ve 24 milletvekilinin, Hakkâri ve Şırnak'ta mühimmat depolarında meydana gelen patlamaların nedenlerinin incelenerek olayların aydınlatılması ve varsa sorumluların saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/517)

501.- İstanbul Milletvekili Gürsel Tekin ve 21 milletvekilinin, İstanbul'da hukuka aykırı yapılaşma yoluyla rant elde edildiği hakkındaki iddiaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/518)

502.- Antalya Milletvekili Aydın Özer ve 22 milletvekilinin, çocukların adalet sistemi alanında yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/519)

503.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, çocukların yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/520)

504.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 20 milletvekilinin, perfüzyon teknikleri bölümü mezunlarının istihdam sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/521)

505.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 21 milletvekilinin, kamuda çalışan avukatların sorunlarının incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/522)

506.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 23 milletvekilinin, engellilerin sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/523)

507.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 23 milletvekilinin, mühendis, mimar ve şehir planlamacıların özlük haklarındaki sorunların incelenerek yapılması gereken iyileştirmelerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/524)

508.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 22 milletvekilinin, yaz saati uygulamasının insan yaşamına ve sağlığına etkilerinin incelenerek uygulamanın enerji tüketimine ve insan hayatına yaptığı olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin (10/525)

509.- Antalya Milletvekili Aydın Özer ve 22 milletvekilinin, terör olayları, darbe girişimi ve ekonomik gidişatın toplumun ruh sağlığı üzerindeki etkilerinin incelenerek toplumun ruh sağlığının korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/526)

510.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 22 milletvekilinin, enfeksiyon hastalıklarının nedenlerinin, bu hastalıkların ölüme yol açma oranlarının ve ülke ekonomisine etkilerinin incelenerek olumsuz sonuçların en az indirgenmesi için yapılması gerekenlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin (10/527)

511.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu ve 23 milletvekilinin, Kırklareli’nde yapılması planlanan nükleer enerji santralının çevreye ve insan sağlığına olası olumsuz etkilerinin tespit edilerek çevrenin ve canlıların korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/528)

512.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 22 milletvekilinin, öğrencilerin barınma konusunda yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/529)

513.- İzmir Milletvekili Atila Sertel ve 22 milletvekilinin, kâğıt fiyatlarındaki hızlı artışın nedenlerinin incelenerek Devletin bu alanda yapabileceği çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/530)

514.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 24 milletvekilinin, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin incelenerek önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/531)

515.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu’nun, bazı kamu çalışanlarının 3600 ek gösterge kapsamına alınması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/532)

516.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, pancar üreticilerinin girdi fiyatlarındaki artış, taban fiyat ve şeker fabrikalarının özelleştirilmesi uygulamalarından doğan sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/533)

517.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu ve 19 milletvekilinin, yeraltı ve yüzey su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması ile su yönetimindeki yetki karmaşasının çözülmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/534)

518.- Manisa Milletvekili Tamer Akkal ve 22 milletvekilinin, Hakkâri Şemdinli’de mühimmat deposunda meydana gelen patlamaların nedenlerinin incelenerek olayın aydınlatılması ve varsa sorumluların saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/535)

519.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 22 milletvekilinin, engellilerin sorunlarının incelenerek tüm kamu hizmetlerinden tam olarak yararlanmalarının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/537)

520.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin ve 21 milletvekilinin, incir üreticilerinin yaşadıkları tüm sorunların incelenerek bu sorunların çözülmesi ve incir üretim, tüketim ve ihracatını artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/538)

521.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközeği ve 32 milletvekilinin, iş kazaları ve işçi ölümlerinin nedenlerinin incelenerek bunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/539)

522.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 33 milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ile kadın hakları alanında ulusal ve uluslararası mevzuatın gereklerinin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/540)

523.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 33 milletvekilinin, çocukların maruz kaldığı hak ihlallerinin incelenerek bu ihlallerin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/541)

524.- İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 21 milletvekilinin, özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklara eğitim verenlerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/542)

525.- İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 19 milletvekilinin, İzmir’de yapılan ve yapılması planlanan jeotermal hidroelektrik santrallerinin etkilerinin incelenerek olası zararlarının bertaraf edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/543)

526.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 30 milletvekilinin, eğitim sistemindeki sorunların tespit edilerek eğitim hakkına erişimin önündeki engellerin kaldırılması için gerekli önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/544)

527.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 19 milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin nedenlerinin incelenerek bu şiddetin ve cinsiyet eşitsizliğinin önlenmesi için alınması gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/545)

528.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya ve 30 milletvekilinin, kadına yönelik fiziksel ve ekonomik şiddetin nedenlerinin incelenerek bu şiddetin önlenmesi için alınması gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/546)

529.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve 21 milletvekilinin, yaş sebze ve meyve üreticilerinin sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/547)

530.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan’ın, üretici ve tüketicilerin kış aylarında karşılaştıkları sorunların incelenerek bu dönemin her iki grup bakımından sorunsuz geçmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/548)

531.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan’ın, öğrenim kredisi kullanmış vatandaşların bunları geri ödemede yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/549)

532.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan’ın, genç işsizliğinin nedenlerinin tespit edilerek bu sorunun çözüm yollarının ve bu kişilere işsizlik maaşı bağlanmasının etkilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/550)

533.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve 21 milletvekilinin, deniz ve içme suları ile sofrta tuzu üretim sahalarına mikropplastik parçacık karışıp karışmadığının incelenerek üretimde bu tür ürünlerin kullanımının en aza indirgenmesi ve ilgili sorunların çözümlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/551)

534.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı ve 20 milletvekilinin, Hatay ilinin sorunlarının tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/552)

535.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, Kamu Özel İşbirliği ile gerçekleştirilen projelerdeki uygulamaların incelenerek kamu zararlarının saptanması ve kaynakların verimli kullanımının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/553)

536.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 20 milletvekilinin, kadın sığınma evlerinin koşullarının ve ihtiyaçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/554)

537.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 32 milletvekilinin, Kocaeli Dilovası’nda bulunan sanayi tesislerinin insan sağlığına ve çevreye etkilerinin incelenerek olası zararların bertaraf edilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/555)

538.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 31 milletvekilinin, Tahir Elçi’nin öldürülmesi olayının aydınlatılarak sorumluların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/556)

539.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Ayhan Bilgen’in, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nce tespit edilen Türkiye’deki hak ihlallerinin incelenerek Mahkeme’nin kararlarının gereklerinin yerine getirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/557)

540.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 24 milletvekilinin, şeker fabrikalarının özelleştirilmesinin üreticilere, bu fabrikalarda çalışanlara ve kamuya etkilerinin incelenerek bu konularda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/558)

541.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 31 milletvekilinin, saya ustalığı yapan kişilerin sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/559)

542.- Yozgat Milletvekili Ali Keven ve 20 milletvekilinin, şeker fabrikalarının özelleştirilmesinin üreticilere ve bu fabrikalarda çalışanlara etkilerinin incelenerek bu konularda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/560)

543.- Yozgat Milletvekili Ali Keven ve 20 milletvekilinin, Yozgat Çekerek’te bulunan Süreyyabey Barajı’nda yaşanan balık ölümlerinin ve baraj gölündeki kirlenmenin nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/561)

544.- Yozgat Milletvekili Ali Keven ve 20 milletvekilinin, Yozgat ilinin göç vermesinin sebeplerinin araştırılarak bu durumun önüne geçmek için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/562)

545.- Isparta Milletvekili Aylin Cesur ve 20 milletvekilinin, Eğirdir Gölü’ndeki kirlenme ve kurumunun nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/563)

546.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 21 milletvekilinin, Uygur Türklerinin yaşadıkları sorunların incelenerek Türkiye’nin bu konuda yapabileceklerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/564)

547.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 20 milletvekilinin, 696 sayılı KHK uyarınca taşeron işçilerin kadroya geçirilmesi uygulamasında yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/565)

548.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 19 milletvekilinin, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı her türlü okulun yurt ve pansiyonlarındaki denetim mekanizmalarının incelenerek bu alanlardaki sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/566)

549.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir ve 22 milletvekilinin, kamu kurum ve kuruluşlarında benzer iş ve unvanlarda görev yapanlar arasındaki eşitsizliğin giderilmesi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/6)

550.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 21 milletvekilinin, engellilerin çalışma yaşamına katılımının önündeki engellerin kaldırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/567)

551.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ve 20 milletvekilinin, kreşlere bırakılan çocukların yaşadıkları iddia edilen fiziksel şiddet iddialarının araştırılarak bu konuda alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/568)

552.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 21 milletvekilinin, demir-çelik sektöründe ithalat bağımlılığının ve diğer yaşanan sorunların incelenerek bu sorunların bertaraf edilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/569)

553.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve 21 milletvekilinin, hekimlere yönelik güvenlik soruşturması uygulamasından kaynaklanan sorunların incelenerek genç hekimlerin çalışma yaşamında ve dışında yaşadıkları iddia edilen baskıların ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/570)

554.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 21 milletvekilinin, taş kömürü sektöründe yaşanan sorunların incelenerek bu alanda sürdürülebilir ve güvenli üretimin sağlanarak istihdamın artırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/571)

555.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 22 milletvekilinin, askeri teçhizatların mevsim şartları ve görevin gereklerine uygunluğu ile teçhizat alımlarının incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/572)

556.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ve 22 milletvekilinin, kanserojen madde içeren oyuncakların çocuk sağlığına karşı ortaya çıkarttığı tehdidin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/573)

557.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ve 23 milletvekilinin, toplumda yayılan aşı karşıtlığının nedenlerinin araştırılarak söz konusu tutumun toplum sağlığı üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/574)

558.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, yurt dışında yaşayan Türklerin yaşadıkları sorunların belirlenerek bu sorunlara getirilecek çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/575)

559.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, iş kazalarının sebeplerinin araştırılarak engellenmesine yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/576)

560.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, silikozis hastalığına yakalanan seramik sektörü çalışanlarının sorunlarının belirlenerek bu sorunlara getirilecek çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/577)

561.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Ülkemizdeki Suriyeli göçmenlerin sayısının tespit edilerek bu kişilerin kayıt altına alınması ile bu göçmenlerin neden olduğu sorunların incelenerek bu sorunların çözümü ve ülkelerine dönüşleri için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/578)

562.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 33 milletvekilinin, kadın istihdamında yaşanan sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/579)

563.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker ve 23 milletvekilinin, şüpheli asker ölümlerinin incelenerek bu ölümlerin sebeplerinin tespit edilip bu konuda alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/580)

564.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, Zonguldak ilinin göç vermesinin sebeplerinin araştırılarak bu durumun önüne geçmek için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/581)

565.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun mevzuata uygun belirlemeler yapıp yapmadığının incelenerek asgari ücretin yaşanabilir standartlarda ve doğru tespit edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/582)

566.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin ve 24 milletvekilinin, orman yolları ve yangın emniyet yollarının durumunun incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/583)

567.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül ve 19 milletvekilinin, Avrupa Alevi Hareketi isimli yapı hakkında ortaya atılan iddiaların dayanaklarının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/584)

568.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter ve 19 milletvekilinin, kentsel dönüşüm kapsamına alınan İstanbul Üsküdar’da bulunan 16 mahallede yaşanan imar sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/586)

569.- Van Milletvekili Tayip Temel ve 30 milletvekilinin, basın-yayın özgürlüğüne getirildiği iddia edilen kısıtlamaların incelenerek haber alma hakkının ihlalinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/587)

570.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 29 milletvekilinin, mevsimlik kadın tarım işçilerinin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması önergesi açılmasına ilişkin önergesi (10/588)

571.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 31 milletvekilinin, Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonunun sebep olduğu iddia edilen hak ihlallerinin incelenerek bu konuda çözümler üretmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/589)

572.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü ve 31 milletvekilinin, prim gün sayısını doldurmasına karşın yaş sınırı nedeniyle emekli olamayanların sorunlarının çözümü ve bu yolla genç işsizlere istihdam imkânı sağlanması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/590)

573.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil ve 22 milletvekilinin, su havzalarının korunması için yapılması gerekenlerin incelenerek mevzuattaki çelişkili hükümlerin giderilmesi için çalışmalar yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/591)

574.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 22 milletvekilinin, engellilerin evde bakım ücreti ödenmesine getirilen şartlardan kaynaklanan sorunları ile diğer tüm sorunlarının çözümü için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/592)

575.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, Tahir Elçi’nin öldürülmesi olayının aydınlatılarak sorumluların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/593)

576.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Ayhan Bilgen’in, yargı bağımsızlığını olumsuz etkileyen durumların incelenerek tam bağımsız yargının sağlanması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/594)

577.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel ve 20 milletvekilinin, çiftçilerin aşırı borçlanmalarının nedenlerinin araştırılarak bu konudaki sorunlara çözüm önerileri getirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/595)

578.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 20 milletvekilinin, denizcilik alanında çalışanların yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/596)

579.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 20 milletvekilinin, atanamayan öğretmenlerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/597)

580.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, öğretmenlerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/598)

581.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 21 milletvekilinin, yurtdışına beyin göçünün nedenlerinin incelenerek bu göçün önlenmesi ve tersine çevirmeye yönelik politikalar oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/599)

582.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 20 milletvekilinin, termal tesis projelerinden aldıkları mülkleri edinemeyen vatandaşların yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/600)

583.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul ve 31 milletvekilinin, Türkiye-Suriye sınırına yakın bölgelerdeki tarım arazilerinin bölgedeki operasyon ve çatışmalardan kaynaklanan kimyasallardan olumsuz etkilendiği iddiasının incelenerek arazilerdeki verim düşüklüğünün ve çiftçilerin zararlarının giderilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/601)

584.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 31 milletvekilinin, kadınların kurdukları kooperatiflerin güçlendirilmesi, yaygınlaştırılması ve bu tür kooperatiflerin yaşadıkları sorunlara çözümler bulunması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/602)

585.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 31 milletvekilinin, kadınların çalışma hayatında yaşadıkları iş kazaları ve diğer olumsuz durumların incelenerek bu konularda alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/603)

586.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, çocuklarda diş sağlığı sorunlarının yaygınlık durumunun incelenerek sorunun nedenlerinin belirlenip ilgili çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/605)

587.- Antalya Milletvekili Hasan Subaşı ve 19 milletvekilinin, taş, kum ve mermer ocaklarının tarihi ve doğal yapılara zararlı etkilerinin incelenerek bu konuda alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/606)

588.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve 21 milletvekilinin, esnaf ve sanatkârların sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/607)

589.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz ve 19 milletvekilinin, Gaziantep Samözü Deresi, Nizip Çayı, Hancağız Barajı ve Sacir Deresi'nde yaşanan kirliliğin nedenlerinin incelenerek kirliliğin ve olası zararlı etkilerinin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenleri belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/608)

590.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 31 milletvekilinin, çocuk işçiliği ve çocuk işçilerin maruz kaldıkları iş kazalarının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/609)

591.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik ve 30 milletvekilinin, Ermenistan'daki Metsamor Nükleer Santrali'nde sızıntı olduğu iddialarının araştırılarak bu durumun ülkemizde santrale yakın bulunan yerlere olası etkilerinin engellenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/610)

592.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 31 milletvekilinin, çocuk gebeliklerinin nedenlerinin incelenerek bu faktörlerin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/611)

593.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 30 milletvekilinin, yenilenebilir enerji kaynaklarının tespit edilmesi ile nitelikli işgücü oluşturulması ve ekolojik üretimin sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/612)

594.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 28 milletvekilinin, yarı zamanlı çalışma uygulamaları kapsamında yaşanan sorunlara çözümler üretilerek kadın istihdamının artırılmasının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/613)

595.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 32 milletvekilinin, zeytin ağaçlarında oluşan hastalıkların nedenlerinin incelenerek hastalık kaynaklı verimsizliğin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/614)

596.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 31 milletvekilinin, ilaç erişiminde yaşanan tüm sorunların incelenerek sağlık hakkının temin edilmesi için bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/615)

597.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, başta araç kazaları ve mühimmat kaynaklı kazalar olmak üzere güvenlik güçlerinin yaralanması ve şehit olmasına sebebiyet veren kazaların nedenlerinin incelenerek bu konudaki sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/616)

598.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, Batman'da uyuşturucu kullanımında yaşanan artışın nedenlerinin incelenerek bu sorunun çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/617)

599.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 20 milletvekilinin, Konya ve Karapınar çevresindeki obrukların yarattığı risklerin tespit edilerek olası zararların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/618)

600.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü ve 20 milletvekilinin, kadın istihdamında yaşanan sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/619)

601.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 25 milletvekilinin, öğretmenlerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/620)

602.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 22 milletvekilinin, dolandırıcılık olaylarının artmasının temelinde yatan nedenlerin çeşitli açılardan incelenmesi suretiyle bu olaylara sebebiyet veren durumların ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/621)

603.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 21 milletvekilinin, kamu personeli alımında liyakat esasına uyulmadığı ve personeller arasında ayrımcılık yapıldığı iddialarının incelenerek bu sorunların ve sosyo-ekonomik diğer sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/622)

604.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 22 milletvekilinin, atanamayan ve sözleşmeli öğretmenlerin yaşadıkları tüm sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/623)

605.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ve 22 milletvekilinin, yoksulluğun çocuklar üzerindeki etkilerinin incelenerek maddi sıkıntı yaşayan çocuklar için gerekli çalışmaların yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/624)

606.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 22 milletvekilinin, Arhavi ile Rize arasındaki minibüs hattının çalışmamasının yarattığı sorunların incelenerek taşımacılık yapanlar ile vatandaşların mağduriyetlerinin giderilmesi ve ilgili yargı kararlarının uygulanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/625)

607.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 22 milletvekilinin, Gönen Çayı'ndaki kirliliğin nedenlerinin incelenerek bu sorunun çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/626)

608.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre ve 20 milletvekilinin, itfaiyecilerin çalışma koşulları ve özlük hakları açısından yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/627)

609.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 20 milletvekilinin, terör olayları, darbe girişimi ve kamuoyuna yansıyan cinayetler gibi olumsuzlukların toplum üzerindeki etkilerinin incelenerek zarar görenlerin mağduriyetlerinin giderilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/628)

610.- İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç ve 21 milletvekilinin, İzmir ve çevresindeki tektonik hareketliliğin incelenerek deprem risk haritası çıkarılması ve olası bir depreme karşı gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/629)

611.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 20 milletvekilinin, Ankara-Konya seferini yapan yüksek hızlı trenin klavuz trenle çarpışması sonucu meydana gelen kaza ile 8 Temmuz 2018 tarihinde Tekirdağ'da meydana gelen tren kazasının nedenlerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/630)

612.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Ankara-Konya seferini yapan yüksek hızlı trenin klavuz trenle çarpışması sonucu meydana gelen kaza ile benzer kazaların nedenlerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/631)

613.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, ayrımcı uygulamalar sonucu yurtdışına göç oranında artış yaşandığı iddialarının incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/632)

614.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 20 milletvekilinin, gıda güvenliğinin sağlanması ve bu alandaki denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/633)

615.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 20 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının tespit edilerek bu sorunlara çözümler üretebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/634)

616.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 19 milletvekilinin, çocuklara yönelik cinsel istismarın önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/635)

617.- Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz ve 19 milletvekilinin, Diyarbakır'da uyuşturucu madde kullanımının nedenlerinin incelenerek kullanımla etkin mücadele için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/636)

618.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, Ankara-Konya seferini yapan yüksek hızlı trenin klavuz trenle çarpışması sonucu meydana gelen kaza ile benzer kazaların nedenlerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/637)

619.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 23 milletvekilinin, İstanbul'da taksii ulaşımında yaşanan tüm sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/638)

620.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 26 milletvekilinin, Ankara-Konya seferini yapan yüksek hızlı trenin klavuz trenle çarpışması sonucu meydana gelen kaza ile benzer kazaların nedenlerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/639)

621.- Ankara Milletvekili Servet Ünsal ve 23 milletvekilinin, Ankara-Konya seferini yapan yüksek hızlı trenin klavuz trenle çarpışması sonucu meydana gelen kaza ile benzer kazaların nedenlerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/640)

622.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 25 milletvekilinin, zeytin üreticilerinin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/641)

623.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan ve 22 milletvekilinin, Isparta'nın ticari, tarımsal ve sanayiye ilişkin sorunlarının incelenerek kentın ekonomik yapısının güçlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/642)

624.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve 19 milletvekilinin, sözleşmeli er ve erbaşların çalışma şartları ve özlük hakları bakımından yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/643)

625.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 22 milletvekilinin, askerlik görevi sırasında yaşanan asker intiharlarının ve şüpheli asker ölümlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/644)

626.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan ve 21 milletvekilinin, Aksaray'ın ticari, tarımsal ve sanayiye ilişkin sorunlarının incelenerek kentın ekonomik yapısının güçlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/645)

627.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan ve 20 milletvekilinin, Çankırı'nın ticari, tarımsal ve sanayiye ilişkin sorunlarının incelenerek kentın ekonomik yapısının güçlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/646)

628.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan ve 21 milletvekilinin, Düzce'nin ticari, tarımsal ve sanayiye ilişkin sorunlarının incelenerek kentın ekonomik yapısının güçlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/647)

629.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan ve 21 milletvekilinin, Gümüşhane'nin ticari, tarımsal ve sanayiye ilişkin sorunlarının incelenerek kentın ekonomik yapısının güçlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/648)

630.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik ve 20 milletvekilinin, çocuk işçiliğinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/649)

631.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, Suriyeli sığınmacıların yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle araştırılarak bu konuda alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/650)

632.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 20 milletvekilinin, İstanbul'da doğal yaşam alanlarını ve tarihi alanları olumsuz etkileyen çarpık kentleşmenin nedenlerinin incelenerek sorumluların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/651)

633.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 20 milletvekilinin, 1978 yılında Kahramanmaraş'ta yaşanan olaylarda ölen alevi vatandaşların cenazelerinin bulunması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/652)

634.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırhoğlu ve 22 milletvekilinin, Manisa'daki yer altı ve yer üstü su kaynaklarındaki azalmanın nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/653)

635.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım ve 22 milletvekilinin, Ankara-Konya seferini yapan yüksek hızlı trenin klavuz trenle çarpışması sonucu meydana gelen kazanın nedenlerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/654)

636.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 34 milletvekilinin, Uludağ Milli Parkı ve çevresindeki su kaynaklarının buralarda faaliyet gösteren firmalar tarafından hukuka uygun olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/655)

637.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 34 milletvekilinin, Türkiye’de tarımsal üretimin ülkenin ihtiyaçlarını karşılama düzeyinin belirlenerek ithal ürünlerin yerli ürünlerle ikame edilebilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/656)

638.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek ve 20 milletvekilinin, son yıllarda yaşanan tren kazalarının nedenlerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/657)

639.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 22 milletvekilinin, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin incelenerek önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/658)

640.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 23 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının tespit edilerek bu sorunlara çözümler üretebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/659)

641.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, İstanbul’da bir hastanede çocuk gebeliği vakalarının gizlendiğine ilişkin iddiaların tüm yönleriyle incelenerek olayın aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/660)

642.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 22 milletvekilinin, engellilerin çalışma ve toplum yaşamına katılımının önündeki engellerin kaldırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/661)

643.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, acil durum yönetimine yönelik planlama ve kriz yönetimi konusunda yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/662)

644.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, asgari ücretin yaşanabilir standartlarda ve doğru tespit edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/663)

645.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 24 milletvekilinin, Iğdır’daki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/664)

646.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, Erzurum’daki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/665)

647.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, Erzincan’daki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/666)

648.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, Ağrı’daki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/667)

649.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 24 milletvekilinin, orman yangınlarındaki artışın sebeplerinin incelenerek bu konuda alınması gereken önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/668)

650.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, Bingöl’deki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/669)

651.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, Kanal İstanbul projesinin doğal çevreye, insan sağlığına, ekonomik, sosyal ve siyasal hayata etkilerini araştırmak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/670)

652.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, Düzce'deki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/671)

653.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 25 milletvekilinin, Rize'deki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/672)

654.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, Bitlis'teki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/673)

655.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 24 milletvekilinin, Kilis'teki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/674)

656.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, Çankır'daki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/675)

657.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 24 milletvekilinin, Mardin'deki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/676)

658.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 23 milletvekilinin, Bayburt'taki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/677)

659.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, Muş'taki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/678)

660.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 23 milletvekilinin, Van'daki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/679)

661.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 23 milletvekilinin, 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleşen darbe girişiminin incelenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırma Komisyonu'nun çalışmalarını tamamlaması ve konunun tüm yönleriyle ele alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/680)

662.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, Kars'taki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/681)

663.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 22 milletvekilinin, Kütahya'daki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/683)

664.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, Siirt'teki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/684)

665.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 23 milletvekilinin, Hakkari'deki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/685)

666.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 23 milletvekilinin, hırsızlık ve dolandırıcılık vakalarındaki artışın nedenlerinin incelenerek bu konularda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/686)

667.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 19 milletvekilinin, esnaf ve sanatkârların sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/687)

668.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, engellilerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/688)

669.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, taksi ve minibüs taşımacılığı yapanların yaşadıkları sorunların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/689)

670.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, İstanbul Üçüncü Havalimanı inşaatında yaşandığı iddia edilen iş kazaları ve hukuka aykırı uygulamaların incelenerek bu konuda gerekli çalışmaların yapılmasının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/690)

671.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, kayıp çocuklar sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/691)

672.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, kamu avukatlarının özlük ve mali hakları bağlamında yaşadıkları sorunların incelenerek çalışma koşullarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/692)

673.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, ülkemizdeki su kaynaklarının korunması, yönetimi ve kirlenmesinin önlenmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/693)

674.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 23 milletvekilinin, Kanal İstanbul projesinin doğal çevreye, insan sağlığına, ekonomik, sosyal ve siyasal hayata etkilerini araştırmak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/694)

675.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, olası depremlere karşı bina onarım ve güçlendirme çalışmalarının incelenerek bu konuda yaşanan aksaklıkların saptanarak giderilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/695)

676.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, Aksaray'daki yoksulluk sorununun incelenerek yoksul vatandaşların yaşam standartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/696)

677.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, trafik kazalarının nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/697)

678.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, çocuklara ve kadınlara yönelik cinsel istismarın önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/698)

679.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 29 milletvekilinin, Arakan'da bulunan Müslümanların yaşadıkları sorunların incelenerek Türkiye'nin bu konuda yapabileceklerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/699)

680.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, asansörlerin denetiminde yaşanan sorunların incelenerek bu konuda yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/700)

681.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç ve 19 milletvekilinin, Adana Büyükşehir Belediyesi'nde gerçekleştiği iddia edilen hukuk dışı uygulamaların Sayıştay raporları çerçevesinde incelenerek sorumluluğu bulunanların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/701)

682.- Isparta Milletvekili Aylin Cesur ve 20 milletvekilinin, son dönemde meydana gelen tren kazalarının nedenlerinin incelenerek benzer kazaların yaşanmaması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/702)

683.- İzmir Milletvekili Atilla Sertel ve 37 milletvekilinin, faili meçhul siyasi cinayetlerin tüm yönleriyle incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/703)

684.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 99 milletvekilinin, uzman çavuşların yaşadıkları sorunların araştırılarak bunların giderilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/704)

685.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 19 milletvekilinin, Zonguldak Çaycuma havaalanının aktif ve verimli kullanılamamasının nedenlerinin incelenerek havaalanına işlerlik kazandırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/705)

686.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 19 milletvekilinin, Kalkınma Bakanlığı'nın SEGE 2011 Raporu çerçevesinde oluşturulan bölgelendirme sisteminin doğruluğunun incelenerek Zonguldak ilinin yanlış kategorilendirilip kategorilendirilmediğinin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/706)

687.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 19 milletvekilinin, öğretmenlerin farklı kadro ve unvanlarla çalıştırılması usulüne son verilerek eşit özlük ve mali haklar çerçevesinde çalıştırmanın sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/707)

688.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, Kalkınma Bakanlığı'nın SEGE 2011 Raporu çerçevesinde oluşturulan bölgelendirme sisteminin doğruluğunun incelenerek yatırım teşvik sistemindeki hataların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/708)

689.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, Suriye'den gelen sığınmacıların istihdam sorununun çözülerek kayıt dışı istihdamın önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/709)

690.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, işçilerin kıdem tazminatına hak kazanması noktasında yaşanan sorunların incelenerek bu konuda yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/710)

691.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, emeklilerin ekonomik olarak yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/711)

692.- Van Milletvekili Muazzez Orhan ve 21 milletvekilinin, Van Başkale İlçe Devlet Hastanesi'ndeki mobbing ve kayırmacılık iddialarının incelenerek bunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/712)

693.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, Batman ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/713)

694.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 19 milletvekilinin, Bingöl ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/714)

695.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 19 milletvekilinin, Bitlis ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/715)

696.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 19 milletvekilinin, Çankırı ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/716)

697.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 19 milletvekilinin, ÇAPA Tıp Fakültesinin içinde bulunduğu iddia edilen borç durumunun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/717)

698.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, İstanbul'daki su havzalarının durumunun incelenerek kaynakların korunması ve temizliği konularında yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/718)

699.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, Marmara Bölgesindeki depreme hazırlık durumunun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/719)

700.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, hasta tutuklu ve hükümlülerin sağlık sorunları için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/720)

701.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 19 milletvekilinin, Türkiye'deki sığınmacı çocukların ihtiyaçlarının sağlanarak korunması için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/721)

702.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 19 milletvekilinin, işsizlik sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/722)

703.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 19 milletvekilinin, hâkimlik-savcılık sınavında hakkaniyete aykırı uygulamalar yapıldığına ilişkin iddiaların incelenerek yargı bağımsızlığının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/723)

704.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 19 milletvekilinin, ekonomik nedenlerle artış gösterdiği iddia edilen suç oranları ve intiharların tespiti ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/724)

705.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, devlet kadrolarına girişlerdeki kayırma iddialarının incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/725)

706.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, Türkiye'nin bir düşünce kuruluşunun açıkladığı raporda özgür olmayan ülke olarak kategorilendirilmesinin nedenlerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/726)

707.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 19 milletvekilinin, Erzurum ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/727)

708.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 19 milletvekilinin, Mardin ilinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/728)

709.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da elektrik kesintilerinin sıklıkla yaşanmasının sebeplerinin incelenerek altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve elektrik hizmetinin ucuzlaması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/729)

710.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 19 milletvekilinin, Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünde yapıldığı iddia edilen usulsüzlüklerin araştırılarak bu konudaki şüphelerin giderilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/730)

711.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, din hizmetleri görevlilerinin zorunlu değişiklikten kaynaklanan sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/731)

712.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, çocuklara yönelik cinsel istismarın önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/732)

713.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, kot taşıma işçilerinin çalışma koşullarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/733)

714.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, havai fişek kullanımından kaynaklanan zararların tespit edilerek bu konuda yapılacak yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/735)

715.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, yapı denetim ve imar mevzuatının düzenlenmesine temel oluşturmak üzere depreme duyarlı şehir planlaması modellerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/736)

716.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, çatışma dışı nedenlerden kaynaklanan asker ölümlerinin araştırılarak bu konuda alınacak önlemlerin ve sorumluların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/737)

717.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, yaban hayvanlarında görülen hastalıkların incelenerek bunların insana geçişi gerçekleşmeden önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/738)

718.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, bazı suçlarda zanaatının cezasızlığa neden olduğu iddiasının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/739)

719.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, Türkiye Varlık Fonu’na aktarılan gelirlerin nasıl değerlendirildiğinin incelenerek sürecin şeffaflaştırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/740)

720.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, hasta tutuklu ve hükümlülerin sağlık sorunları için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/741)

721.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, Sosyal Güvenlik Kurumunda çalışan personelin özlük haklarıyla ilgili sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/742)

722.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, nefret suçlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/743)

723.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 22 milletvekilinin, meslek hastalıklarının sebeplerinin incelenerek bu konuda alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/744)

724.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 19 milletvekilinin, geçmişte yaşanan zorla kaybetme olaylarının araştırılarak gerekli yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/745)

725.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, İstanbul’da hava koşullarından kaynaklanan afet olaylarının nedenlerinin incelenerek gerekli önlemleri almayanların saptanması ile etkili ve sürekli tedbirler belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/746)

726.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 19 milletvekilinin, son dönemde intihar olaylarında yaşanan artışın araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/747)

727.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, cinsel istismarın ve şiddetin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi ile bu konudaki cezaların caydırıcılık durumunun tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/748)

728.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, bireysel silahlanmadaki artışın nedenlerinin araştırılarak sebep olduğu sorunların önlenmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/749)

729.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, tutuklu ve hükümlülerin cezaevi koşullarının incelenerek yaşanan sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/750)

730.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, şarbon hastalığının nedenlerinin tüm yönleriyle incelenerek hastalıkların önlenmesi ve sorumluların cezalandırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/751)

731.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, Kilis ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/752)

732.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, yargı bağımsızlığını etkileyen durumların incelenerek bağımsız ve tarafsız yargılamının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/753)

733.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, Kars ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/754)

734.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, enflasyon ve işsizlik oranlarındaki artışın nedenlerinin incelenerek bu artışlara karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/755)

735.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, vatandaşların ruh sağlığının korunması ile ruh sağlığını bozucu ekonomik ve sosyal etkenlerin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/756)

736.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, Iğdır ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/757)

737.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, emeklilerin ekonomik olarak yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/758)

738.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 22 milletvekilinin, Hakkâri ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/759)

739.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, ASELSAN çalışanlarının intihar vakalarının incelenerek konunun aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/760)

740.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, Erzincan ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/761)

741.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, Düzce ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/762)

742.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 22 milletvekilinin, Subakut Skrerozan Panensefalit hastalarının yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler bulunması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/763)

743.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, Diyarbakır ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/764)

744.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 22 milletvekilinin, FETÖ terör örgütünün engellemesi nedeniyle kamuda istihdam edilemeyenlerin sorunlarının incelenerek hak kayıplarının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/765)

745.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 27 milletvekilinin, Sivas Demir Çelik Fabrikasının içinde bulunduğu durumun nedenlerinin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/766)

746.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, kamuda ve özel sektörde güvenlik hizmetleri alanında çalışanların görev esnasındaki uygulamalarının incelenmesi ve gerekli denetim mekanizmalarının oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/767)

747.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, Ankara ve Kilis'te yaşanan kaçırılma olaylarının incelenerek bu olayların önüne geçilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/768)

748.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 22 milletvekilinin, kamu kurum ve kuruluşlarında kadrolaşma yaşandığı iddialarının incelenerek personel alımında liyakatin esas alınması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/769)

749.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, eczacılara yönelik şiddet olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/770)

750.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, kamu kurumlarının araç ihtiyacının tespit edilerek pahalı ve amaç dışı araç kullanımının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/771)

751.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 22 milletvekilinin, Batman'daki yoksulluk ve işsizlik sorununun incelenerek sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/772)

752.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 22 milletvekilinin, kayyum atanan belediyelerde yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/773)

753.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, Ağrı ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/774)

754.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, Aksaray ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/775)

755.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, Van ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/776)

756.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, Rize ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/777)

757.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, Şırnak ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/778)

758.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 milletvekilinin, Muş ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/779)

759.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 19 milletvekilinin, Mardin ilinde işsizlik oranındaki artışın nedenlerinin incelenerek işsizliğe karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/780)

760.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, ücretli ve sözleşmeli öğretmenlik modellerinden kaynaklanan sorunların belirlenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/781)

761.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, 2011 yılında Uludere'de 34 kişinin ölümüyle sonuçlanan olayların nedenlerinin incelenerek sorumluluğu bulunanların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/782)

762.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 20 milletvekilinin, Rize şehir merkezinde deniz dolgusu üzerine yapılan binaların taşıdıkları riskin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/783)

763.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 22 milletvekilinin, ceza ve tevkif evlerinde çalışan personelin yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/784)

764.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 22 milletvekilinin, Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde çalışan Uzman Er, Erbaş ve Uzman Çavuşların sorunlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/785)

765.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan ve 19 milletvekilinin, Antep fıstığı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/786)

766.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan ve 19 milletvekilinin, Muş ilinde yaşanan sosyo-ekonomik sorunların nedenlerinin tespit edilerek bunlara ilişkin çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/787)

767.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 21 milletvekilinin, tütün ürünlerinin kullanımında ve çeşitliliğinde görülen artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/788)

768.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu ve 20 milletvekilinin, hobi bahçelerinin tarım arazileri üzerindeki etkilerinin araştırılarak bu konudaki yapılacak yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/789)

769.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre ve 32 milletvekilinin, ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin durumlarının araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/790)

770.- Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş ve 20 milletvekilinin, Kanal İstanbul projesinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/791)

771.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, tutuklu milletvekili Leyla Güven'in durumunun ve yargı bağımsızlığına ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/792)

772.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, Tohumculuk Kanunu'nun uygulama sonuçlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/793)

773.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 19 milletvekilinin, üniversite mezunu işsizlerin sorunlarının araştırılarak istihdam edilebilebilmeleri için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/794)

774.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 19 milletvekilinin, sendika kurma ve sendikaya üye olma hakkının kullanılmasının önündeki engellerin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/795)

775.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 20 milletvekilinin, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılmasının önündeki engellerin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/796)

776.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 24 milletvekilinin, beyin göçünün ulaştığı boyutun ve sonuçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/797)

777.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 24 milletvekilinin, ceza ve tevkif evlerinde çalışan personelin yaşadıkları sorunların araştırılması ve bu sorunların giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/798)

778.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 22 milletvekilinin, emeklilerin yaşadıkları sorunların araştırılması ve bu sorunların giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/799)

779.- Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral ve 20 milletvekilinin, Gazi Üniversitesi'nin bölünerek yeni bir üniversite kurulmasının her iki üniversite bakımından yarattığı sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler bulunması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/800)

780.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 21 milletvekilinin, trafik kazalarının nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi ve yollardaki mühendislik hatalarının giderilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/801)

781.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek ve 22 milletvekilinin, zeytin üreticilerinin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/802)

782.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve 22 milletvekilinin, çeşitli kutlamalar sırasında silah kullanımının yarattığı sorunların incelenerek çeşitli etkinliklerde silah kullanımının önüne geçilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/803)

783.- Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu ve 25 milletvekilinin, Tunceli'deki kara avcılık faaliyetlerinin yaban hayatı üzerindeki olumsuz etkilerinin incelenerek bu durumun önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/804)

784.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 19 milletvekilinin, obezitenin yaygınlık durumunun incelenerek yol açtığı sağlık sorunları ve çözümlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/805)

785.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, askerlik görevi sırasında yaşanan asker intiharlarının ve şüpheli asker ölümlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/806)

786.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 23 milletvekilinin, polisleri intihara sürükleyen mevcut sorunların tespit edilerek bu sorunların çözümü ve yaşam standartlarının yükseltilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/807)

787.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 24 milletvekilinin, meslek hastalıklarının sebeplerinin incelenerek bu konuda alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/808)

788.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 26 milletvekilinin, Adana ilinde yaşanan sorunların çok yönlü olarak incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/809)

789.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul ve 20 milletvekilinin, 1978 yılında Kahramanmaraş'ta yaşanan olayların incelenerek olayların yaşanmasında sorumluluğu bulunanların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/810)

790.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 22 milletvekilinin, gözaltı birimleri ile cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen işkence olaylarının incelenerek bu olayların engellenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/811)

791.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ ve 19 milletvekilinin, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin incelenerek bu ihlallerin önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/812)

792.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 20 milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin nedenlerinin incelenerek bu şiddetin önlenmesi için alınması gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/813)

793.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre ve 23 milletvekilinin, araştırma görevlilerinin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunlara karşı çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/814)

794.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır ve 21 milletvekilinin, Türk Silahlı Kuvvetleri için üretim yapan fabrikaların özelleştirilmelerinin nedenlerinin incelenerek savunma sanayinde yerli kaynakların etkin kullanımının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/815)

795.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 20 milletvekilinin, hava kirliliğinin sebeplerinin incelenerek kirliliğin insan sağlığına ve çevreye olumsuz etkilerinin önlenmesi için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/816)

796.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 20 milletvekilinin, iklim değişikliklerinin ülkemize etkilerinin incelenerek Türkiye'nin iklim politikalarının değerlendirilerek iklim eylem planı oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/817)

797.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 20 milletvekilinin, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunlarının işsizlik sorununun incelenerek genç işsizliğin ortadan kaldırılması ve istihdam eşitliğinin sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/818)

798.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 20 milletvekilinin, öğretmenlerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/819)

799.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel ve 21 milletvekilinin, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun bağımsızlığına ve çalışma düzenine ilişkin iddiaların incelenerek Kurumdaki sorunlar ile elektronik haberleşmede yaşanan sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/820)

800.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 20 milletvekilinin, Kocaeli ve ilçelerinde iş kazası oranının çok yüksek olmasının nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/821)

801.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 19 milletvekilinin, arı ölümlerinin nedenlerinin incelenerek ülkemizdeki arı varlığının korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/822)

802.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre ve 21 milletvekilinin, demiryollarında görev alan personelin çalışma koşullarının incelenerek sorunlarının çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/823)

803.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 20 milletvekilinin, engellilerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/824)

804.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 20 milletvekilinin, madde bağımlılığındaki artışların nedenlerinin incelenerek bu konuda önleyici çalışmalar yapılması ve bu alanda çalışan kuruluşların denetlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/825)

805.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz ve 20 milletvekilinin, Türkiye'de Suriye'deki rejime karşı faaliyetlere izin verildiğine ilişkin iddianın incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/826)

806.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 24 milletvekilinin, beyin göçünün ulaştığı boyutların ve sonuçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/827)

807.- Giresun Milletvekili Necati Tıǧlı ve 21 milletvekilinin, Hakkari Şemdinli'de mühimmat deposunda meydana gelen patlamaların nedenlerinin incelenerek olayın aydınlatılması ve varsa sorumluların saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/828)

808.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 21 milletvekilinin, Balıkesir'de faaliyet gösteren süt üreticilerinin sorunlarının incelenerek mali sıkıntılara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/829)

809.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, tarım ve hayvancılık alanlarındaki sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenerek bunlar için geliştirilmesi gereken proje ve programların hazırlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/830)

810.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, İşsizlik Sigortası Fonunun amaç dışı kullanımının önlenmesi ve Fondan daha fazla işsiz faydalanmasının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/831)

811.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 26 milletvekilinin, Türk mühendislerin ülkemizdeki savunma sanayi kuruluşlarından ayrılarak yurtdışındaki şirketlere geçiş yapmalarının nedenlerinin incelenerek savunma sanayi alanındaki beyin göçünün durdurulması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/832)

812.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 20 milletvekilinin, yaş sebze ve meyve üreticilerinin sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/833)

813.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 21 milletvekilinin, ülkemizdeki iş insanlarının yasadışı yollarla ülke dışına sermaye transferi gerçekleştirdiklerine ilişkin iddiaların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/834)

814.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 21 milletvekilinin, sanayi alanında faaliyet gösterenlerin uluslararası pazardaki rekabet gücünün artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/835)

815.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, Beyşehir Gölü'nde aşırı su çekilmesi ve kıyı koruma alanı inşası nedeniyle yaşanan sorunların incelenerek olası olumsuz etkileri bertaraf etmek için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/836)

816.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, 2013 yılında Paris'te üç kadının öldürülmesi olayının tüm yönleriyle incelenerek olayın aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/837)

817.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 21 milletvekilinin, kamu kesimindeki istihdam modellerinden kaynaklananlar başta olmak üzere çalışma yaşamında yaşanan tüm sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/838)

818.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 milletvekilinin, yaz saati uygulamasının insan yaşamına ve sağlığına etkilerinin incelenerek uygulamanın enerji tüketimine ve insan hayatına yaptığı olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/839)

819.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 20 milletvekilinin, zeytin üreticilerinin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/840)

820.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya ve 20 milletvekilinin, mühendislerin sorunlarının incelenerek yapılması gereken iyileştirmelerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/841)

821.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırhoğlu ve 21 milletvekilinin, Manisa Demirci ve Gördes'teki el dokuma halıcılık faaliyetlerinin incelenerek bu faaliyetle istigal edenlerin sorunlarının çözülmesi ve desteklenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/842)

822.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 21 milletvekilinin, Adana Ceyhan'da kurulması planlanan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'ne ilişkin çalışmalarındaki aksamının nedenlerinin incelenerek bu konuda yapılabileceklerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/843)

823.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 20 milletvekilinin, İzmit Körfezi'ndeki deniz kirliliğinin nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/844)

824.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 21 milletvekilinin, yumurta üreticilerinin sorunlarının incelenerek bu sorunlara karşı çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/845)

825.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 20 milletvekilinin, tarımda kullanılan kimyasalların insan sağlığına ve çevreye etkilerinin incelenerek olası zararlı etkilerin bertaraf edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/846)

826.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek ve 21 milletvekilinin, Antalya Kırkgözler havzasında bulunan yer üstü ve altı su kaynaklarının korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/847)

827.- Giresun Milletvekili Necati Tıgılı ve 21 milletvekilinin, emeklilerin ekonomik olarak yaşadığı sorunların incelenerek emekliler arası maaş eşitsizliklerinin giderilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/848)

828.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 20 milletvekilinin, termik santrallerin insan sağlığına ve çevreye etkilerinin incelenerek olası olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/849)

829.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç ve 21 milletvekilinin, Kahramanmaraş'taki yüksek borçluluk seviyesinin nedenlerinin incelenerek borçlanmanın etkilerinin saptanması ve konuya ilişkin alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/850)

830.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 20 milletvekilinin, Kütahya ilinin göç vermesinin sebeplerinin araştırılarak bu durumun önüne geçmek için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/851)

831.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 20 milletvekilinin, Kütahya ilinin sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/852)

832.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 21 milletvekilinin, Kütahya'daki kültürel ve tarihi yapıların korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/853)

833.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, vakıf üniversitelerinin denetiminde yaşanan sorunların incelenerek bu üniversitelerdeki sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/854)

834.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 28 milletvekilinin, malul sayılmayan gazilerin özlük hakları bağlamında yaşadıkları sorunların incelenerek gerekli iyileştirmeler için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/855)

835.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 29 milletvekilinin, havayollarında çalışan kabin memurlarının yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/856)

836.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 27 milletvekilinin, kapatılan askeri okullarda okuyan öğrencilerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu kişilerin hak kayıplarının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/857)

837.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 20 milletvekilinin, Türkiye’den Gürcistan’a çimento ihraç eden firmaların yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/858)

838.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 20 milletvekilinin, Sağlık Bakanlığı tarafından bazı illerdeki çevresel faktörlerin sağlık üzerine etkisine dair hazırlanan raporun incelenerek rapordaki tespitler uyarınca alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/859)

839.- İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu ve 20 milletvekilinin, son dönemde mal ve hizmet fiyatlarındaki artışın nedenlerinin incelenerek zam ve aşırı borçlanmaya karşı vatandaşların korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/860)

840.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Ayhan Bilgen’in, 31 Mart yerel seçimleri öncesi seçmen kayıtlarında birtakım usulsüzlük olduğu iddialarının incelenerek halk iradesinin güvenilir bir şekilde seçimlere yansıtılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/861)

841.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan’ın, Amerika Birleşik Devletleri’nin Suriye’deki terör örgütlerine yardım ettiğine ilişkin iddiaların incelenerek bu yardımın nasıl ve nereden ulaştırıldığına ilişkin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/862)

842.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere ve 20 milletvekilinin, Türkiye’de üretilen sigaralarda yerli tütün kullanımının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/863)

843.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu ve 24 milletvekilinin, Batı Karadeniz’deki mevcut ve yapılması planlanan termik santrallerin çevreye ve insan yaşamına etkilerinin incelenerek santrallerin hukuka aykırı olduğuna ilişkin iddiaların aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/864)

844.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 20 milletvekilinin, öğrencilerin barınma konusunda yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/865)

845.- Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan ve 20 milletvekilinin, çiftçilerin yaşadıkları tüm sorunların incelenerek bu sorunlara çözüm önerileri getirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/866)

846.- Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan ve 20 milletvekilinin, ülkemizdeki yoksulluk durumunun incelenerek yoksulluğun ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/867)

847.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 21 milletvekilinin, iklim değişikliklerinin ülkemize etkilerinin incelenerek Türkiye’nin iklim politikalarının düzenlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/868)

848.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ve 20 milletvekilinin, son yıllarda yaşanan tren kazalarının nedenlerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/869)

849.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, işsizliğin artmasının sebeplerinin incelenerek artışın önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/870)

850.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 23 milletvekilinin, terör örgütleriyle girilen çatışmalarda yaralanmalarına rağmen gazi unvanı alamayanların yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/871)

851.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 25 milletvekilinin, arıcıların ve arıcılık ürünleri üreticilerinin sorunlarının incelenerek bu sorunlarının giderilmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/872)

852.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, genç işsizliğinin nedenlerinin tespit edilerek bu sorunun çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/873)

853.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, ekonomik gidişatın toplumun her kesimi üzerindeki etkilerinin incelenerek olumsuz etkilerin giderilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/874)

854.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 21 milletvekilinin, aile içi sorunların incelenerek bu sorunlara yönelik sosyal politikalar geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/875)

855.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve 23 milletvekilinin, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri ile kadın sığınma evlerinin durumlarının incelenerek buralarda yaşanan sorunlara yönelik çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/876)

856.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, aile kurumunun korunması ve güçlendirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/877)

857.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir ve 19 milletvekilinin, demir çelik üreticilerinin korunması ve ülkeye yasadışı yoldan inşaat demiri girişinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/878)

858.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, ambalajlı içme sularının incelenerek bunların dolun tesislerindeki sorunlara çözümler üretilmesi ve denetimlerdeki eksiklerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/879)

859.- Manisa Milletvekili Tamer Akkal ve 20 milletvekilinin, Manisa'da beklenmeyen yağışın sebep olduğu hasarın incelenerek alanın geçici afet bölgesi ilan edilmesi ve gerekli yardımların sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/880)

860.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, TRT'nin maddi kaynaklarını kullanım biçiminin incelenerek Kurumun bütçe yönetiminde şeffaflığı sağlayıcı tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/881)

861.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik ve 20 milletvekilinin, Mardin Büyükşehir Belediyesi'nde yaşandığı iddia edilen hukuka aykırı uygulamaların Sayıştay raporları çerçevesinde incelenerek bu uygulamaların sona erdirilmesi için gerekli tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/882)

862.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan ve 19 milletvekilinin, Hrant Dink'in öldürülmesi olayının tüm yönleriyle incelenerek konunun aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/883)

863.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Sakarya'daki tank palet fabrikasının bir bölümünün hukuka aykırı olarak bedelsiz bir biçimde bir firmaya tahsis edildiği iddialarının incelenerek konunun tüm yönleriyle aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/884)

864.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu'nun, emeklilerin yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/885)

865.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan ve 22 milletvekilinin, nakliyecilik faaliyetleri ile işsizlik edenlerin yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/886)

866.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan ve 22 milletvekilinin, hayvancılık alanındaki sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenerek bunlar için geliştirilmesi gereken proje ve programların hazırlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/887)

867.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 20 milletvekilinin, ülkemizin yenilenebilir enerji kaynakları potansiyelinin değerlendirilmesi ile enerjide dışa bağımlılığın ortadan kaldırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/888)

868.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 26 milletvekilinin, mevsimlik işçilerin işsizlik sigortası fonundan yararlanamamalarının nedenlerinin incelenerek bu soruna çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/889)

869.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 25 milletvekilinin, Yusufeli'nde yaşanan çeşitli sorunların incelenerek ilçe halkının talepleri doğrultusunda sorunların giderilmesi için gerekli çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/890)

870.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik ve 20 milletvekilinin, narenciye üreticilerinin yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/891)

871.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, gazetecilerin çalışma koşullarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/892)

872.- Van Milletvekili Murat Sarısaç ve 20 milletvekilinin, yerel basının sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/893)

873.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal ve 21 milletvekilinin, Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamında İŞKUR tarafından yapılan alımlarda haksızlık yapıldığına dair iddiaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/894)

874.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nda hukuka aykırı birtakım uygulamalar yapıldığı iddialarının incelenerek Kurum'da yaşanan tüm sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/895)

875.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, çocuklara yönelik istismar vakalarının incelenerek bunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/896)

876.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 20 milletvekilinin, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/897)

877.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, grev erteleme uygulamalarının nedenlerinin incelenerek dünya üzerindeki örneklerle karşılaştırma yapmak suretiyle bu konuda yaşanan sorunlara çözümler bulunması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/898)

878.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 20 milletvekilinin, Tarsus Kapalı Cezaevi'nde bir mahkûmun ihmal nedeniyle öldüğü iddiasının incelenerek hasta tutuklu ve hükümlülerin yaşadıkları sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/899)

879.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 milletvekilinin, Halkların Demokratik Partisi üye ve yöneticilerine yönelik gözaltı ve tutuklama uygulamalarının hukuka aykırı olduğu iddialarının incelenerek iddialar çerçevesinde sorumluların saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/900)

880.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 31 milletvekilinin, astsubayların özlük haklarına dair sorunlar ile konu hakkındaki mevzuattaki ibarelerdeki hataların incelenerek sorunların giderilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/901)

881.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 19 milletvekilinin, inşaat işçilerinin yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/902)

882.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 19 milletvekilinin, göçmen kaçakçılığına karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/903)

883.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 19 milletvekilinin, vergi adaletsizliğinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/904)

884.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 28 milletvekilinin, 2013 ile 2019 yılları arasında işletilen termik santrallerin insan sağlığına ve çevreye etkilerinin incelenerek olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için gerekli tedbirlerin alınıp alınmadığının saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/905)

885.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 20 milletvekilinin, çocuklara yönelik istismar vakalarının incelenerek bunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/906)

886.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen ve 26 milletvekilinin, seçim güvenliğinin sağlanması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/907)

887.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve 32 milletvekilinin, Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğünde şans oyunları çekilişlerinde usulsüzlük yapıldığına ilişkin iddiaların incelenerek konunun açıklığa kavuşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/908)

888.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközeği ve 20 milletvekilinin, kişilerin cinsel yönelimleri nedeniyle şiddete maruz kalması olaylarının incelenerek bu şiddetin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/909)

889.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve 20 milletvekilinin, Zonguldak havzasındaki kaçak taşkömür ocaklarından kaynaklanan sorunların belirlenerek kaçak ocakların ortadan kaldırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/910)

890.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Türkiye'deki petrol arama faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/911)

891.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, gıda güvenliği sorunları ve bunların nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/912)

892.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, görsel ve işitsel medya araçları yoluyla verilen subliminal mesajların ortaya çıkardığı sonuçların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/913)

893.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir ve 19 milletvekilinin, ekonomik gidişatın etkisiyle bankacılık sektöründe çalışanların mobbing ve işten çıkarılma baskısı altında çalıştığı iddialarının incelenerek bu çalışanların sorunlarına çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/916)

894.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 20 milletvekilinin, çocuk işçiliği ve çocuk işçilerin maruz kaldıkları iş kazalarının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/918)

895.- İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 21 milletvekilinin, kaçak göçmen vakalarında yaşanan artışın nedenlerinin araştırılarak bu konuda alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/919)

896.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç ve 19 milletvekilinin, Hatay T Tipi Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/922)

897.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 19 milletvekilinin, ilaç sektöründe dışa bağımlılığın ortadan kaldırılması ve ilaç erişiminde yaşanan sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/923)

898.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 19 milletvekilinin, çocukları intihara sürüklediği iddia edilen bir oyunun oynanmasının engellenmesi ve bu konuda gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/924)

899.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, IPARD Programı kapsamında proje uygulanması için seçilen iller ve seçilmeyen illerin durumunun incelenerek proje işleyişinin denetlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/925)

900.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, darbe girişimi sonrası kapatılan askeri okullarda okuyanların yaşadığı iddia edilen sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler bulunması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/926)

901.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, TÜBİTAK tarafından özel sektör projelerine verilen hibe desteği hızlı ve işlevsel bir şekilde sağlanabilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/927)

902.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, mevsimlik işçilerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/928)

903.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 24 milletvekilinin, taşeron çalışma sisteminin yol açtığı sorunların incelenerek taşeron olarak çalışanların sorunlarının çözülmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/929)

904.- Ankara Milletvekili Şenol Bal ve 22 milletvekilinin, siyasi yozlaşma ve yolsuzlukların sebeplerinin incelenerek sosyal ve ekonomik etkilerinin tespit edilmesi ile bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/930)

905.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 20 milletvekilinin, medyada kadına yönelik şiddeti teşvik edici bir dil kullanıldığı iddialarının incelenerek bu şiddetin önlenmesi için kullanılacak dilin toplumsal cinsiyete duyarlı hale getirilmesi için çalışmalar yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/931)

906.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, mimarların yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü ve istihdam olanaklarının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/932)

907.- Adana Milletvekili İsmail Konuk ve 20 milletvekilinin, Danıştay'ın Öğrenci Andı hakkında verdiği kararın uygulanmadığına ilişkin iddiaların incelenerek yargı kararlarına uyumun sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/933)

908.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, ekonomideki kötüye gidişin nedenlerinin tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/934)

909.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 20 milletvekilinin, bireysel silahlanmadaki artışın nedenlerinin araştırılarak sebep olduğu sorunların önlenmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/935)

910.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan ve özel eğitim lisans programlarından mezun olmayan eğitimcilerin yaşadıkları sorunlara çözümler bulunması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/936)

911.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz ve 21 milletvekilinin, Türkiye'de Suriye'deki rejime karşı faaliyetlere izin verildiğine ilişkin iddianın incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/937)

912.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 21 milletvekilinin, Aydın'daki enerji santralleri ve maden işletmelerinin olumsuz etkilerinin incelenerek bu olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/938)

913.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 21 milletvekilinin, İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı şirketlerin zarar etmesinin nedenlerinin incelenerek kamu kaynaklarının verimli kullanılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/939)

914.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ve 22 milletvekilinin, aile hekimlerinin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/940)

915.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 25 milletvekilinin, yağlı tohum üreticilerinin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/941)

916.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 21 milletvekilinin, yoksullukla mücadele edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/942)

917.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 19 milletvekilinin, Trabzon İli Güney Çevre Yolu Projesi'nin mevcut durumunun incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/943)

918.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 20 milletvekilinin, Antalya'da yaşanan sel ve hortum felaketinin yarattığı sonuçların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/944)

919.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 20 milletvekilinin, kamu personeli alımında liyakat esasına uyulmadığı ve güvenlik soruşturması uygulamasında keyfi davranıldığına dair iddialarının incelenerek bu konudaki sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasını (10/945)

920.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 20 milletvekilinin, Sağlık Bakanlığının beş ilde yürüttüğü çevresel kirlilik araştırması projesinin sonuçlarının incelenerek alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/946)

921.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, yükseköğrenim mezunu gençler arasındaki işsizliğin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/947)

922.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, muharip gazi, malul gazi, adı malul, vazife malulü ve harp malulü vatandaşların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/948)

923.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, Yükseköğretim Kurumları Sınavı ile üniversitelere yerleştirmede yaşanan sorunların ve bunlara ilişkin alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/949)

924.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik ve 21 milletvekilinin, iklim değişikliğine bağlı olarak Akdeniz Bölgesindeki illerde yaşanan doğal afetlerin tüm yönleriyle araştırılarak çiftçilerin karşılaştıkları zararların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/950)

925.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 20 milletvekilinin, Adli Tıp Kurumunun işleyişine ve hazırladığı raporlara ilişkin iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/951)

926.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 21 milletvekilinin, 1978 yılında Kahramanmaraş'ta yaşanan olayların incelenerek olayların yaşanmasında sorumluluğu bulunanların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/952)

927.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, Adli Tıp Kurumunun işleyişine ve hazırladığı raporlara ilişkin iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/953)

928.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere ve 20 milletvekilinin, Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki intihar ve cinnet vakalarının incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/954)

929.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan ve 31 milletvekilinin, İstanbul Kartal'da bir apartmanın yıkılması olayının incelenerek benzer olayların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/955)

930.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu'nun, temel gıda ürünlerindeki fiyat artışlarının nedenlerinin incelenerek soruna kalıcı çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/956)

931.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray ve 21 milletvekilinin, 31 Mart yerel seçimlerinin ülkenin bekasıyla ilişkisine dair tartışmaların incelenerek kamuoyunun aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/957)

932.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 20 milletvekilinin, nişasta bazı şekerlerin insan sağlığına zararlarının incelenerek bu zararların önlenmesi ve gıda sanayinde kullanılabilecek sağlıklı alternatif maddelerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/958)

933.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 32 milletvekilinin, iş kazaları sonucu meydana gelen ölümlerin nedenlerinin araştırılarak iş güvenliğinin tam olarak sağlanması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/959)

934.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 20 milletvekilinin, Hidroelektrik santrallerinin insan yaşamına ve çevreye etkilerinin incelenerek olası olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/960)

935.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 31 milletvekilinin, yerli üretimi olumsuz etkileyen ve gıda ürünlerinin fiyatında artışa sebebiyet veren politikaların incelenerek bu konuda gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/961)

936.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 27 milletvekilinin, FETÖ terör örgütü mensubu olduğu belirtilen bir kişiyle eski bir Belediye Başkanı ve sahip olduğu televizyon kanalı arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/962)

937.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ve 23 milletvekilinin, bireysel silahlanmadaki artışın nedenlerinin araştırılarak bireysel silahlanmanın önlenmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/963)

938.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 19 milletvekilinin, Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonunun sebep olduğu iddia edilen hak ihlallerinin incelenerek bu konuda çözümler üretmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/964)

939.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekilinin, Adana ilinin kuzey kesimi ile güney kesimi arasındaki sosyo-ekonomik farkın ortadan kaldırılması ile ilin sorunlarının çok yönlü olarak incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/965)

940.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü ve 23 milletvekilinin, sinema sektörünün ve bu sektörde çalışanların yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/966)

941.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 25 milletvekilinin, 2011-2015 yıllarında açılan davalar ile FETÖ terör örgütünün darbe girişiminin Türk Silahlı Kuvvetleri'ne olumsuz etkilerinin incelenerek ordunun harbe hazırlık düzeyinin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/967)

942.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 25 milletvekilinin, 2007-2013 yılları arasında FETÖ terör örgütü tarafından mağdur edilen askeri okul öğrencilerinin sorunlarının incelenerek yaşadıkları hak kayıplarının giderilmesi için yapılması gerekenlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/968)

943.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 23 milletvekilinin, TOKİ ihalelerinde gerçekleştiği iddia edilen usulsüzlük iddialarının incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/969)

944.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu ve 19 milletvekilinin, İstanbul Havalimanı Projesi'nin ihale ve yapım sürecinin tüm yönleri ile incelenerek tartışmalı noktaların açıklığa kavuşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/970)

945.- Ankara Milletvekili Nevin Taşlıçay ve 20 milletvekilinin, okul içi şiddet ve akran zorbalığının yarattığı sorunların incelenerek bu alanda alınabilecek tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/971)

946.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 20 milletvekilinin, Yunanistan Hükümetinin Türkiye'nin milli birlik ve bütünlüğünü yılmaya yönelik faaliyetlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/972)

947.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 20 milletvekilinin, yurt dışı karayolu taşımacılığı yapan şoförlerin sorunlarının araştırılarak bu sorunlara çözüm önerileri getirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/973)

948.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 19 milletvekilinin, hibrit ve ithal tohumların insan sağlığı üzerindeki etkilerinin araştırılarak ata tohumuna dönüşmesi için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/974)

949.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan ve 24 milletvekilinin, gıda fiyatları ile tarım ve hayvancılıktaki girdi maliyetlerindeki artışın sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/975)

950.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 20 milletvekilinin, kadınların siyasette eşit temsilinin önündeki engellerin tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/976)

951.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 milletvekilinin, tarımda çalışan kadınların sorunlarının tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/979)

952.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz ve 21 milletvekilinin, sicil affından yararlanamayan esnaf ve çiftçilerin durumlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/980)

953.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü ve 19 milletvekilinin, hayvancılık alanında yaşanan sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/985)

954.- Hakkari Milletvekili Sait Dede ve 20 milletvekilinin, ilaç sektöründe dışa bağımlılığın ortadan kaldırılması ve ilaç erişiminde yaşanan sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/986)

955.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 20 milletvekilinin, engellilerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/987)

956.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 32 milletvekilinin, işsizlik sorununun tüm yönleriyle araştırılarak bu konuda alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/988)

957.- İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu ve 20 milletvekilinin, son dönemde mal ve hizmet fiyatlarındaki artışın nedenlerinin incelenerek soruna yapısal çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/989)

958.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılarak karbondioksit salınımının en aza indirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/990)

959.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 19 milletvekilinin, Aydın'da kanser vakalarının artış nedenlerinin incelenerek vakaların engellenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/991)

960.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel ve 19 milletvekilinin, iklim değişikliklerinin ülkemize etkilerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/992)

961.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve 19 milletvekilinin, kaybolma riski altındaki meslekleri icra eden esnaf ve sanatkârların karşılaştıkları sorunların incelenerek bu sorunlara çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/993)

962.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 23 milletvekilinin, alışveriş merkezlerinin insan yaşamı ve esnaflar üzerindeki olumsuz etkilerinin incelenerek bu etkilere yönelik önlemlerin belirlenmesi ile kontrolsüz alışveriş merkezi yapılaşmasının önüne geçilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/994)

963.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, madde bağımlılığının etkilerinin çok yönlü olarak incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/995)

964.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, sokakta yaşayan yahut çalışmaya zorlanan çocukların sayılarının tespit edilerek bu sorunun nedenlerinin incelenmesi ve konuya ilişkin alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/996)

965.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk ve 20 milletvekilinin, ülkemizde suçluluğun nedenlerinin incelenerek bu konuda alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/997)

966.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır ve 20 milletvekilinin, 31 Mart yerel seçimleri öncesi seçim güvenliğinin sağlanması ve halk iradesinin güvenilir bir şekilde seçimlere yansıtılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/998)

967.- Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli ve 20 milletvekilinin, 11 Şubat 2019 tarihinde bir askeri helikopterin kazaya uğraması olayının incelenerek konunun aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/999)

968.- Bursa Milletvekili Lale Karabıyık ve 20 milletvekilinin, okul alanlarında gerçekleşen ve çocukların yaralanmasına yahut ölümüne sebebiyet veren olayların incelenerek bu olaylara karşı sürekli önlemler alınmasının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1000)

969.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 21 milletvekilinin, emeklilerin ekonomik olarak yaşadığı sorunların incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1001)

970.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 21 milletvekilinin, öğretmenlerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1002)

971.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, Karadeniz Ereğlisi'nde bulunan tersaneler bölgesinin ekonomik olarak canlandırılarak faal hale getirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1003)

972.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan ve 20 milletvekilinin, ülkemizde erozyon, kuraklık ve çölleşme ile ilgili mevcut durumun incelenerek bunlarla mücadele için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1004)

973.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 20 milletvekilinin, çocuk yaşta evliliklerin önüne geçilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1005)

974.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek ve 22 milletvekilinin, Yeni Çeltek kömür ocağının işletmesini devralan firmanın gerekli iyileştirmeleri yapmaksızın çalışmalarda bulunduğu iddiasının incelenerek gerekli tedbirlerin alınmasının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1006)

975.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 23 milletvekilinin, Ankara ve Kilis'te yaşanan kaçırılma olaylarının incelenerek bu olayların önüne geçilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1007)

976.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, kişilerin cinsel yönelimleri nedeniyle öldürülmesi olaylarının incelenerek bu olayların önüne geçilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1008)

977.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 24 milletvekilinin, hayvanlara uygulanan şiddet ve kötü muamele olaylarının incelenerek bu olayların önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1009)

978.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 26 milletvekilinin, Muş ilinin sorunlarının çok yönlü olarak incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1010)

979.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 19 milletvekilinin, ruhsatsız yapılarla ilişkin kayıtların incelenerek Ulusal Deprem Strateji Eylem Planı'nın yerine getirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1011)

980.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 22 milletvekilinin, Marmara Bölgesindeki çevre kirliliğinin araştırılarak olası zararlarına karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1012)

981.- Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 20 milletvekilinin, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunlarının iş bulamamasının nedenlerinin tespit edilerek bu sorunun çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1013)

982.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 20 milletvekilinin, Trabzon Araklı'da inşa edilmesi planlanan entegre katı atık bertaraf tesisinin çevreye verebileceği zararların tespit edilerek projenin ÇED raporlarına uygunluğunun saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1014)

983.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 20 milletvekilinin, Trabzon'da temel geçim kaynaklarını oluşturan sektörlerin sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1015)

984.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu ve 20 milletvekilinin, tarım alanlarının azalması ve buna bağlı sorunların tespit edilerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1016)

985.- İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz ve 19 milletvekilinin, Silivri Ceza İnfaz Kurumları kampüsünün bulunduğu yerden kaynaklanan sorunların incelenerek yerinin veya isminin değiştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1017)

986.- Burdur Milletvekili Yasin Uğur ve 20 milletvekilinin, su kirliliği ile etkin mücadelenin sağlanması ve doğal su kaynaklarının korunması ve verimli kullanılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1018)

987.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı ve 20 milletvekilinin, Asi Nehri'ne ilişkin sorunların çok yönlü olarak incelenerek bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1019)

988.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 19 milletvekilinin, yargı kararları ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanıp uygulanmadığının incelenerek kararların uygulanmama gerekçelerinin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1020)

989.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 19 milletvekilinin, Genç Çiftçi Projesi kapsamında dağıtılan hayvanların sağlık durumlarının tespit edilerek olası risklerin önüne geçilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1021)

990.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 20 milletvekilinin, jeotermal enerji santrallerinin çevreye ve insan yaşamına etkilerinin incelenerek olası zararlarının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1022)

991.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 23 milletvekilinin, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ndeki personel atamalarında liyakat esasına uyulup uyulmadığının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1023)

992.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu ve 22 milletvekilinin, mısır şurubu ve nişasta bazı tatlandırıcıların zararlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1024)

993.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı ve 20 milletvekilinin, tarım sektörünün sorunları ile imara açılan tarım alanlarının tespiti ve sorunların giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1025)

994.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı ve 20 milletvekilinin, Mersin, Sinop ve Kırıkkale illerinde yapılması planlanan nükleer santrallerin ortaya çıkarabileceği olası sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1026)

995.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı ve 20 milletvekilinin, kentsel dönüşüm projelerinin etkilerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1027)

996.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı ve 20 milletvekilinin, HES'lerin doğal ve sosyal yaşam üzerindeki etkilerinin araştırılarak olası sorunlara çözüm önerileri belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1028)

997.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı ve 20 milletvekilinin, denizcilik sektöründe yaşanan sorunların giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1029)

998.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 20 milletvekilinin, kamu kurum ve kuruluşlarına ait binaların depreme dayanıklılığının tespit edilmesi ve muhtemel depremlere yönelik alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1030)

999.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik ve 20 milletvekilinin, Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamında İŞKUR tarafından yapılan alımlarda usulsüzlük yapıldığına dair iddiaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1031)

1000.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1032)

1001.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 25 milletvekilinin, İstanbul Metro Hatları Ulaşım Planı kapsamında gerçekleştirilen ihalelerin incelenerek mevzuata uygunluk değerlendirmesi yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1033)

1002.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya ve 23 milletvekilinin, Türkiye Futbol Federasyonu Süper Lig kulüpleri arasında ayrımcılık yapıldığı iddialarının incelenerek haksız rekabet ortamı ve etkilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1034)

1003.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı ve 20 milletvekilinin, SEGBİS'in kullanımından kaynaklandığı iddia edilen sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1035)

1004.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 milletvekilinin, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin tüm yönleriyle ele alınarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1036)

1005.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 20 milletvekilinin, mevcut ve muhtemel iflasların tespit edilerek gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1037)

1006.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü ve 20 milletvekilinin, İzmir'in Gaziemir ilçesinde bulunan radyoaktif atığın kaynağının araştırılarak sorunun çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi için bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1038)

1007.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü ve 20 milletvekilinin, Suriyeli sığınmacıların yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle araştırılarak bu konuda alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1039)

1008.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 20 milletvekilinin, Türkiye'de kadınların yaşadıkları ayrımcılık ve cinsiyete dayalı eşitsizliklerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1040)

1009.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, termik santrallerin insan sağlığına ve çevreye etkilerinin incelenerek olası olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1041)

1010.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, sağlık çalışanlarının sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1042)

1011.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 21 milletvekilinin, kamu kurumlarında ve özel sektör iş yerlerinde görülen mobbingin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1043)

1012.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 22 milletvekilinin, emeklilerin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1044)

1013.- İzmir Milletvekili Murat Çepni ve 20 milletvekilinin, jeotermal enerji santrallerinin ortaya çıkardığı olası deprem riskleri ile çevreye ve insan sağlığına verdikleri zararların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1045)

1014.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 19 milletvekilinin, tarımsal amaçlı kullanılan gübrelerin izlenmesine yönelik tebliğin uygulanmasında yaşanan sorunların araştırılarak alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1046)

1015.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin ve 19 milletvekilinin, kadın istihdamının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1047)

1016.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin ve 19 milletvekilinin, 112 istasyonlarında istihdam edilen paramedik personelinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1048)

1017.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin ve 19 milletvekilinin, mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin araştırılarak bu okullardan mezun olan öğrencilerin istihdam olanaklarının geliştirilmesi için yapılacakların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1049)

1018.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 20 milletvekilinin, kayısı üretim, satış ve pazarlamasında yaşanan tüm sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1050)

1019.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz ve 19 milletvekilinin, Cizre ve Silopi'de sokağa çıkma yasağı uygulanan dönemde yaşam hakkı ihlalleri gerçekleştiğine ilişkin iddiaların incelenerek bu konuda yürütülen soruşturmanın adil ve şeffaf yürütülmesinin sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1051)

1020.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Yap-İşlet-Devret modeli kapsamında akdedilen sözleşmelerden kaynaklanan sorunların incelenerek sözleşmelerdeki sorunların giderilmesi ve olası kamu zararlarının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1052)

1021.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve 20 milletvekilinin, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin incelenerek bu ihlallerin önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1053)

1022.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ve 23 milletvekilinin, RTÜK kararlarının eşitlik ve tarafsızlık ilkelerine aykırı olduğu iddialarının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1054)

1023.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki ve 20 milletvekilinin, seçim güvenliği ile ilgili iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1055)

1024.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve 19 milletvekilinin, Halkların Demokratik Partisi'nin siyasi faaliyette bulunmasını engellemeye yönelik uygulamalar yapıldığı iddialarının incelenerek iddialar çerçevesinde alınacak önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1056)

1025.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 20 milletvekilinin, güvenlik soruşturması uygulamasında keyfi ve yanlı davranıldığına dair iddiaların incelenerek bu konudaki sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1057)

1026.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 19 milletvekilinin, mevsimlik tarımda çocuk işçiliği sorununun incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1059)

1027.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 22 milletvekilinin, insan hakkı ihlali yaşandığı iddia edilen vakaların incelenerek bu ihlallerin giderilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1060)

1028.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 19 milletvekilinin, Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1061)

1029.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve 19 milletvekilinin, ülkemizde yaşandığı iddia edilen işkence ve kötü muamele iddialarının incelenerek bu suçların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1062)

1030.- Van Milletvekili Muazzez Orhan ve 19 milletvekilinin, tutuklu ve hükümlü kadınlara yönelik kötü muamele iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1063)

1031.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekilinin, Denizli'nin Acıpayam ilçesi Yeşilyuva Mahallesindeki geleneksel ayakkabı imalathanelerinin ve atölyelerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1064)

1032.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 milletvekilinin, 31 Mart mahalli idareler seçiminde Muş'ta geçersiz sayılan oylara ilişkin şüphelerin araştırılarak benzer olayların yaşanmaması için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1065)

1033.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki ve 20 milletvekilinin, seçim sürecinde yaşandığı iddia edilen usulsüzlüklerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1066)

1034.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki ve 20 milletvekilinin, mahalli idareler seçimlerinde en çok oyu aldıkları halde OHAL KHK'ları ile kamu görevinden çıkarıldıkları için seçilemeyen kişilerin durumlarının araştırılması için bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1067)

1035.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 33 milletvekilinin, 31 Mart mahalli idareler seçiminde Bitlis'in Tatvan ilçesinde seçmen kayıtlarının taşındığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1068)

1036.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 33 milletvekilinin, üniversite öğrencilerine yönelik hukuk dışı tutuklama iddialarının incelenerek bu kişilerin eğitim haklarının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1069)

1037.- Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç ve 19 milletvekilinin, Adana'daki cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1070)

1038.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü ve 30 milletvekilinin, çocuklara yönelik istismar vakalarının incelenerek bunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1072)

1039.- Van Milletvekili Muazzez Orhan ve 19 milletvekilinin, gözaltına alınanlara yönelik kötü muamele iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1073)

1040.- Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekilinin, Anadolu Ajansı'nın çalışmalarını yayıncılık ilkeleri kapsamında yapıp yapmadığının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1074)

1041.- Siirt Milletvekili Sıdkı Taş ve 20 milletvekilinin, başta Siirt'in Erüh ilçesi olmak üzere 31 Mart mahalli idareler seçiminde yapıldığı iddia edilen usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1075)

1042.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir ve 20 milletvekilinin, Cizre Belediyesinde Kayyum tarafından yönetilen dönemde yapıldığı iddia edilen usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1076)

1043.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 20 milletvekilinin, çeşitli sebeplerden kaynaklanan çiftçi mağduriyetlerinin giderilmesi için yapılması gereken düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1077)

1044.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 22 milletvekilinin, sanayileşmeden kaynaklanan hava kirliliğinin sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1078)

1045.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve 21 milletvekilinin, başta helikopter olmak üzere askeri araçlarda meydana gelen kazaların nedenlerinin tespit edilerek alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1079)

1046.- Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu ve 19 milletvekilinin, fenilketonüri (PKU) hastalarının yaşamsal sorunlarının ve tedavi sürecinde karşılaştıkları engellerin araştırılarak yapılması gereken yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1080)

1047.- Antalya Milletvekili Aydın Özer ve 24 milletvekilinin, arıcılık sektöründe yaşanan sorunların, toplu arı ölümleri ile arı ürünlerindeki verimsizliğin nedenlerinin araştırılarak bu konudaki çözüm önerilerinin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1081)

1048.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 19 milletvekilinin, hukuk fakültelerinin kontenjan problemlerinin ve avukatlarla ilgili sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1082)

1049.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve 24 milletvekilinin, çocuk işçiliğine ilişkin hususların tüm yönleriyle incelenerek bu alanda yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1083)

1050.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 21 milletvekilinin, iş güvenliği ve sağlığı alanında karşılaşılan sorunların araştırılarak sistemin etkinliğinin artırılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1084)

1051.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 22 milletvekilinin, Basın İlan Kurumuna ilişkin çeşitli iddiaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1085)

1052.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 19 milletvekilinin, doktor ve sağlık çalışanlarının çalışma koşulları ve ücretlerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1086)

1053.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve 20 milletvekilinin, işçilerin örgütlenme ve grev hakkının önündeki engellerin kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1087)

1054.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 23 milletvekilinin, bireysel silahlanmadaki artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1088)

1055.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 21 milletvekilinin, iş kazalarının ve işçi ölümlerinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1089)

1056.- Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak ve 24 milletvekilinin, TÜİK'in yayımladığı enflasyon verilerinin usulüne uygun şekilde toplanmadığı ve istatistiklerin yayımlanması sürecinde müdahalelerin bulunduğu iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1090)

1057.- Bursa Milletvekili Lale Karabıyık ve 21 milletvekilinin, çocukların örgün eğitimden ayrılması ve çocuk işçiliğine yönelmesinin önüne geçmek için alınacak kalıcı önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1091)

1058.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 20 milletvekilinin, arıcılık sektöründe yaşanan sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1092)

1059.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 22 milletvekilinin, aile hekimlerinin sorunlarının araştırılarak aile hekimliği sisteminin aksayan yönlerinin incelenmesi ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1093)

1060.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 22 milletvekilinin, Muğla ilinde gerçekleştirilen özelleştirmeler sonrası başka kurum ve kuruluşlara geçen işçilerin yaşadığı çeşitli sorunların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1094)

1061.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 22 milletvekilinin, artan suç olaylarının güvenlik ve toplumsal boyutlarıyla incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1095)

1062.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 20 milletvekilinin, YSK'ya olan güvenin sağlanması, oluşun ve oluşabilecek mağduriyetlere karşın alınacak idari tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1096)

1063.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 21 milletvekilinin, özellikle Suriyeli sığınmacıların yaşadığı yerlerde artan kızamık vakalarının nedenlerinin araştırılarak aşılama konusunda alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1097)

1064.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 20 milletvekilinin, iş kazalarının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1098)

1065.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 21 milletvekilinin, ödenek yetersizliği nedeniyle iptal edilen eğitim projelerinin iptal edilme nedenlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1099)

1066.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 21 milletvekilinin, özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ücret sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1100)

1067.- Bursa Milletvekili İsmail Tathoğlu ve 20 milletvekilinin, ekonomideki yapısal tıkanmaya sebep olan sorunların tespit edilerek gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1101)

1068.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu ve 19 milletvekilinin, Balıkesir'in İvrindi ilçesinde açılan altın madeninin bölge ekosisteminde yol açacağı tahribat, insan sağlığına ve tarım alanlarına vereceği zararın araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1102)

1069.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 milletvekilinin, toplumda cinsel istismarı önleyici ve koruyucu tedbirlerin araştırılarak bu konuda toplumsal bilinci artırmanın yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1103)

1070.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 20 milletvekilinin, Mardin Büyükşehir Belediyesinde Kayyum atanmasından sonra yapılan harcamaların incelenerek usulsüzlük iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1104)

1071.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran ve 20 milletvekilinin, Abdullah Öcalan'a uygulandığı iddia edilen tecrit koşullarının yerinde incelenerek tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1105)

1072.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na bir şehit cenazesinde yapılan saldırının tüm yönleriyle araştırılarak benzer olayların gerçekleşmemesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1106)

1073.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 21 milletvekilinin, Anadolu Ajansı'na karşı kamuoyunda güvenin yeniden sağlanması, yaşanmış ve yaşanacak olan mağduriyetlerin giderilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1107)

1074.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 19 milletvekilinin, Çorum Kapalı Cezaevinde ihmal ve kötü muamele sonucu bir mahkumun öldüğü iddiasının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1109)

1075.- Van Milletvekili Muazzez Orhan ve 20 milletvekilinin, KHK ile ihraç edilenlere ilişkin yerel seçimlerde ortaya çıkan sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1110)

1076.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu ve 21 milletvekilinin, kamu kurum ve kuruluşlarındaki araç sayısının azaltılarak tasarruf sağlanması için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1111)

1077.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu ve 21 milletvekilinin, hayvancılık sektöründeki canlı hayvan sayısındaki azalışın önlenmesi için gerekli tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1112)

1078.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 20 milletvekilinin, ithal ve GDO’lu gıda ve yem ürünlerinin insan sağlığına olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1113)

1079.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 20 milletvekilinin, kaçak yapılaşma sorununun ve imar barışı düzenlemelerinin bu soruna etkilerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1114)

1080.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş ve 20 milletvekilinin, Türk Silahlı Kuvvetleri’nde meydana gelen kazaların nedenlerinin araştırılarak ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1115)

1081.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş ve 20 milletvekilinin, çocuğa yönelik cinsel istismar olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1116)

1082.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 20 milletvekilinin, 9 Ocak 2013’de Paris’te öldürülen 3 kadının ölümlerinin aydınlatılması ve faillerinin ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1117)

1083.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 21 milletvekilinin, asitli madde saldırısına uğrayan kadınlara ilişkin gerekli mekanizmaların ve alınacak diğer önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1118)

1084.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve 25 milletvekilinin, Zonguldak Kozlu Sahili Boyunca oluşan tıbbi atık kirliliğinin sebeplerinin tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1119)

1085.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 24 milletvekilinin, seçim sonuçlarının denetlenmesi, kamuoyu ve siyasi partiler tarafından ölçülebilir hale getirilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1120)

1086.- İstanbul Milletvekili Gökân Zeybek ve 22 milletvekilinin, İstanbul’da yollarda ve binalarda meydana gelen çökmelerinin araştırılarak alınacak önlemlerin amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1121)

1087.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu’nun, Yüksek Seçim Kurulu’nun İstanbul seçimlerine ilişkin iptal kararının sonuçları ile 24 Haziran 2018 ve 16 Nisan 2017 seçimlerinin sandık kurulları listelerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1122)

1088.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu’nun, ihracattan geri dönen tarım ürünlerinin geri gönderilmesinin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılarak aynı sorunun tekrarlanmaması için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1123)

1089.- İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu ve 19 milletvekilinin, yüksek enflasyonun nedenlerinin ortaya koyulup yapısal çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1124)

1090.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Yüksek Seçim Kurulu’nun İstanbul seçimlerine ilişkin iptal kararına gerekçe olan iddiaların tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1125)

1091.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan ve 20 milletvekilinin, işsizliğin nedenlerinin araştırılarak yarattığı sorunların tespiti ve çözümü için alınacak önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1126)

1092.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, nesli tehlike altında olan türlerin avlanmasının tamamen yasaklanması, korunacak av hayvanlarına ilişkin politikaların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1127)

1093.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, obezitenin önlenmesi ile sağlıklı nesiller yetişmesi için gerekli politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1128)

1094.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 24 milletvekilinin, Ege Denizi'ni kirleten faktörlerin belirlenerek kirlenmenin giderilmesi ve önlenmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1129)

1095.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 20 milletvekilinin, Yüksek Seçim Kurulu'nun İstanbul seçimlerine ilişkin iptal kararının araştırılarak seçimlere gölge düşürmemek adına alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1130)

1096.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 19 milletvekilinin, meslek hastalıklarının sebeplerinin incelenerek bu konuda alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1131)

1097.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 19 milletvekilinin, Aile Hekimliği uygulamasında görülen sorunların tespit edilerek ve gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1132)

1098.- Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral ve 20 milletvekilinin, Diyanet İşleri Başkanlığı 2018 Faaliyet Raporu çerçevesinde belirtilen zayıf alanların araştırılarak Raporda belirtilen öneri ve tedbirlerin değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1133)

1099.- Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral ve 20 milletvekilinin, tarihi yapıların restorasyonlarında ortaya çıkan eksikliklerin ve alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1134)

1100.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekilinin, askerlik esnasında psikolojik yara almış kişilere gazi unvanı verilmesi için yapılması gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1135)

1101.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 20 milletvekilinin, Mardin Kent A.Ş. Müdürüne ilişkin taciz iddialarının araştırılarak sorumluların cezalandırılması için yapılması gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1136)

1102.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 20 milletvekilinin, maden alanlarındaki iş kazalarının nedenlerinin araştırılarak gerekli tedbirlerin ve denetim mekanizmalarının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1137)

1103.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, kömürlü termik santrallerin çevreye ve insan sağlığına verdiği zararların araştırılarak, gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1138)

1104.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 21 milletvekilinin, meraların tahsis amacının dışında kullanılmasını engellemek ve meralar için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1139)

1105.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 20 milletvekilinin, sözleşmeli ve ücretli öğretmenlik modellerinin tüm boyutları ile araştırılarak yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1140)

1106.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 21 milletvekilinin, mermer ve mermercilik sektörünün geliştirilmesi ve sektörün büyümesi için yapılması gerekenleri tespit amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1141)

1107.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 20 milletvekilinin, Aile Hekimliği sisteminde görülen sorunların tespit edilerek ve gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1142)

1108.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz ve 21 milletvekilinin, emeklilerin yaşam standartlarının gelişmiş ülkelerin koşullarına ulaştırabilmek için hangi çalışmaların yapılması gerektiğinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1143)

1109.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 21 milletvekilinin, zeytinciliğin sorunlarını tespit ve çözüm yollarını belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1144)

1110.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 21 milletvekilinin, İhlas Finans Kurumuna birikimlerini yatan vatandaşların yaşadıkları mağduriyetlerin araştırılarak gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1145)

1111.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 20 milletvekilinin, yeşil alanların yok olmasına sebebiyet veren izinlerin sorumlusu olan kişilerin tespiti, SİT alanlarının statülerinin değişikliklerinin ne zaman gerçekleştiğini belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1146)

1112.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, renk körlüğü nedeniyle Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma ve Türk Silahlı Kuvvetlerinde istihdam edilmeyenlerin sorunlarının ve mağduriyetlerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1147)

1113.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, tarım arazilerindeki azalmanın önlenmesi, topraktan elde edilen verimin artırılması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1148)

1114.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 21 milletvekilinin, öğretmen atamaları için yapılan sözlü mülakatların ortaya çıkardığı sorunların araştırılarak bu sorunların çözümü için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1149)

1115.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 milletvekilinin, sera gazı emisyonu azaltmaya yönelik hedeflerin ortaya konması, iklim değişikliği ile mücadele yollarının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1150)

1116.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, ensesit ile etkin mücadele yollarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1151)

1117.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 milletvekilinin, mekansal planlama konusunda ortaya çıkan sorunların araştırılarak bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1152)

1118.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, sözleşmeli subay ve astsubayların çalışma şartları ve özlük hakları bakımından yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1153)

1119.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 milletvekilinin, madencilik faaliyetlerinden kaynaklanan sorunların tüm yönleriyle araştırılarak bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1154)

1120.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 milletvekilinin, sözleşmeli er ve erbaşların çalışma şartları ve özlük hakları bakımından yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1155)

1121.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 milletvekilinin, tarım arazilerindeki azalmanın önlenmesi ve tarım arazileri için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1156)

1122.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 milletvekilinin, erozyonun kaynaklarının tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1157)

1123.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 21 milletvekilinin, su güvenliğinin sağlanması için atılacak adımların tespiti ve su kıtlığını önlemek için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1158)

1124.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, enerji politikalarının tüm yönleriyle incelenerek yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1159)

1125.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 milletvekilinin, Çevresel Etki Değerlendirmesi süreçlerinde karşılaşılan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1160)

1126.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 21 milletvekilinin, bireysel silahlanma sorununun araştırılarak en aza indirilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1161)

1127.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 milletvekilinin, biyolojik çeşitliliği koruma ihtiyaçlarının tespiti, uluslararası standartlarda bio doğa koruma yasası hazırlayabilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1162)

1128.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 20 milletvekilinin, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin elektrik dağıtım şirketinin faturalandırıldığı elektrik ücretlerinin, fatura üzerindeki kalemlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1163)

1129.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz ve 20 milletvekilinin, tarım ve hayvancılık alanlarındaki sorunların tüm yönleriyle araştırılarak doğru politikaların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1164)

1130.- Bahkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 21 milletvekilinin, Türk Kızılayı'na ilişkin yolsuzluk iddialarının tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1165)

1131.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 21 milletvekilinin, pamukçuluğun sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1166)

1132.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, farklı statülerde görev yapan öğretmenlerin sorunlarının araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1167)

1133.- Antalya Milletvekili Cavit Arı ve 21 milletvekilinin, ülkemizdeki arıcılık sektöründeki sorunların tespiti ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1168)

1134.- Bursa Milletvekili Lale Karabıyık ve 20 milletvekilinin, üniversitelerde cemaat ve tarikatların kadrolaştığı iddiasının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1169)

1135.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 20 milletvekilinin, küresel ısınmaya bağlı olarak yaşanan iklim değişikliğinin Türkiye üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1170)

1136.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 21 milletvekilinin, denizler ve iç sularda meydana gelen kirlenmelerin sebeplerinin tespit edilmesi ile su politikalarımızın tekrar şekillendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1171)

1137.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 20 milletvekilinin, sağlık turizminin gelişmesi ve İzmir'in bu alanda öne çıkarılması için yapılacakların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1172)

1138.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz ve 21 milletvekilinin, madde bağımlılığının nedenlerinin araştırılarak bu alanda faaliyet gösteren kurumların kapasitelerinin artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1173)

1139.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 20 milletvekilinin, sarımsak üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1174)

1140.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 21 milletvekilinin, Bireysel Emeklilik Sisteminde karşılaşılan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1175)

1141.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 21 milletvekilinin, bazı akıllı telefon üreticilerinin bilinçli olarak cihazları yavaşlattığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1176)

1142.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 milletvekilinin, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'ndaki yükümlülüklere uyulmadığı iddiasının araştırılarak gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1177)

1143.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 19 milletvekilinin, Türkiye'deki sığınmacıların yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1178)

1144.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 20 milletvekilinin, Akkuyu Nükleer Güç Santraline ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1179)

1145.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 20 milletvekilinin, ev işçilerinin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1180)

1146.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere ve 20 milletvekilinin, Adıyaman'daki çöplerin depolanma yönteminden kaynaklanan kirliliğin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1181)

1147.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen ve 20 milletvekilinin, Akkuyu Nükleer Güç Santralinde yaşanan çatlak ve zararın araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1182)

1148.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 20 milletvekilinin, besicilerin yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1183)

1149.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, tohumculuğa ilişkin sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1184)

1150.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, su kirliliği sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1185)

1151.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, engelli vatandaşların yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1186)

1152.- Elazığ Milletvekili Gürsel Erol ve 21 milletvekilinin, Elazığ'ın Maden ilçesinde kurulu bakır madeni işletmelerinin özelleştirilmesinden doğduğu iddia edilen mağduriyetlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1187)

1153.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 20 milletvekilinin, çocuk işçiliğinin engellenmesi için yapılması gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1188)

1154.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 milletvekilinin, Gezi Parkı olaylarının tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1189)

1155.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 20 milletvekilinin, engelli kadınların sosyal ve ekonomik alanda yaşadıkları tüm sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1190)

1156.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, çeşitli cezaevlerinde açlık grevi yapan mahkumların taleplerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1191)

1157.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 22 milletvekilinin, İhlas Finans Kurumunda yaşanan usulsüzlüklerin tespit edilerek mağdurların yaşadıkları sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1192)

1158.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 22 milletvekilinin, başta Tank ve Palet Fabrikasının özelleştirilmesi olmak üzere son 16 yılda Türkiye'de yapılmış olan özelleştirmelerin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1193)

1159.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, işsizlikle mücadele edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1194)

1160.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, yoksullukla mücadele edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1195)

1161.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, işsizlikle mücadele edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1196)

1162.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, iş kazalarından kaynaklanan ölümlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1197)

1163.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 22 milletvekilinin, TRT'nin tarafsız yayıncılık yapmadığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1198)

1164.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, işsizlikle mücadele edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1199)

1165.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, bakanlıklar ve bağlı kuruluşların açtığı ihalelerdeki yolsuzluk iddialarının araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1200)

1166.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 milletvekilinin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi bütçesinden çeşitli sivil toplum kuruluşlarına aktarılan desteğin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1201)

1167.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 milletvekilinin, engellilerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1202)

1168.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, engelli çocukların sorunlarının araştırılarak bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1203)

1169.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekilinin, 2012 KPSS sınavına ilişkin eski ÖSYM Başkanının ifadesinde bahsettiği bazı hususların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1204)

1170.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekilinin, memur işi yapan işçilerin memur kadrolarına atanmamasının nedenlerinin araştırılarak yapılması gerekli düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1205)

1171.- Van Milletvekili Murat Sarısaç ve 20 milletvekilinin, Kürt dili ve kültürü üzerine faaliyet gösteren bazı kurumların kapatılmasının Kürt dili üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1206)

1172.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, çeşitli meslek gruplarına 3600 ek gösterge verilmesinin maliyet ve sonuçlarının araştırılarak yapılması gereken düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1207)

1173.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 20 milletvekilinin, çeşitli nedenlerle orman alanlarında meydana gelen küçülmenin durdurulması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1208)

1174.- Antalya Milletvekili Aydın Özer ve 21 milletvekilinin, tarım sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1209)

1175.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 22 milletvekilinin, kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerinin özel şirketler aracılığıyla yürütülmesinin yaratabileceği sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1210)

1176.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 19 milletvekilinin, Sağlık Yönetimi bölümü mezunlarının istihdam sorununun araştırılarak bu sorunun çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1211)

1177.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, dil haklarının ve Kürt dilinin gelişimi için yapılabilecek çalışmaların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1212)

1178.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 20 milletvekilinin, engelli bireylerin yaşam hakkına yönelik saldırıların ortaya çıkarılarak gerekli önlemlerin alınabilmesi için yapılacakların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1213)

1179.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 20 milletvekilinin, gençlerin istihdam sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması kurulmasına ilişkin önergesi (10/1214)

1180.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 20 milletvekilinin, iş kazalarından kaynaklanan ölümlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1215)

1181.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, 15 Temmuz Darbe Girişiminin siyasi ayağının ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1216)

1182.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 21 milletvekilinin, çok sanıklı davalarda temyiz yoluna giderken karşılaşılabilecek sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1217)

1183.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 22 milletvekilinin, işsizlik ve ekonomik sorunlarla mücadele edilmesi ile refah seviyesinin artırılması için yapılacakların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1218)

1184.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, bazı sendikalara üye olma yönünde baskı yapıldığı iddialarının araştırılarak idareci atamalarındaki usulsüzlüklerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1219)

1185.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Ayca ve 20 milletvekilinin, iklim değişikliğinin durumunu ve muhtemel etkilerini incelemek ve etkilerini en aza indirmek için gereken çalışmaları tespit amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1221)

1186.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 20 milletvekilinin, kamuda taşeronlaşmanın engellenmesi ve taşeron şirketlerde çalışan işçilerin kadroya geçirilmesi için yapılacakların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1222)

1187.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 20 milletvekilinin, tekstil işçilerinin çalışma koşullarının düzeltilmesi için yapılabileceklerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1223)

1188.- İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu ve 20 milletvekilinin, işsizliğin nedenlerinin araştırılarak tespit ve yapısal çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1224)

1189.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 20 milletvekilinin, doktorlara uygulanan performans sisteminin ortaya çıkardığı sorunlara dair çözüm önerileri üretmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1225)

1190.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 25 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması önergesi açılmasına ilişkin önergesi (10/1226)

1191.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 24 milletvekilinin, Anadolu Ajansı'nın çalışmalarının yayıncılık ilkeleri bakımından incelenerek gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1227)

1192.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, bir gazeteciye yapılan saldırının tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1228)

1193.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve 21 milletvekilinin, kolluk kuvvetlerinin orantısız güç kullanması sonucu meydana geldiği iddia edilen sivil ölümlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1229)

1194.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 20 milletvekilinin, akademisyenlerin temel haklarına ilişkin ihlal iddialarının tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1230)

1195.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu ve 19 milletvekilinin, Afrin'den Türkiye'ye sokulan zeytinyağının Türk Malı etiketiyle ihraç edildiği iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1231)

1196.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz ve 20 milletvekilinin, Şırnak merkez ve ilçelerine atanan kayyumların yapmış oldukları harcamalar ve faaliyetlerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1232)

1197.- İstanbul Milletvekili Ali Şeker ve 26 milletvekilinin, İstanbul’da son günlerde yaşanan çökme ve heyelan vakalarının sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1233)

1198.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 19 milletvekilinin, anne sağlığı konusunda yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1234)

1199.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 19 milletvekilinin, kadınların iş gücüne katılımını etkileyen faktörlerin araştırılarak kadın istihdamının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1235)

1200.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 20 milletvekilinin, artan yoksulluğun kadınlar üzerindeki etkilerinin araştırılarak yoksullukla etkin mücadele yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1236)

1201.- Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz ve 19 milletvekilinin, engellilerin ve onlara bakmakla yükümlü olan kişilerin karşılaştıkları sorunların araştırılarak bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1237)

1202.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz ve 19 milletvekilinin, pamuk üreticilerinin sorunlarının tespiti ile üreticilerin sorunlarına çözüm yolları belirleyebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1238)

1203.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Iılsu Barajı ve Hidroelektrik Santral Projesinin etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1239)

1204.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu’nun, gayrimenkul yatırımı yapmak suretiyle Türk vatandaşlığına geçiş şartlarında yapılan değişiklik nedeniyle ortaya çıkabilecek sakıncaların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1240)

1205.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç’un, Çerkes sürgününün tüm yönleriyle araştırılarak Kafkas halklarının sorunlarının tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1241)

1206.- Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral ve 20 milletvekilinin, TCDD bünyesinde çalışan makinistlerin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak çözüm önerileri getirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1242)

1207.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 21 milletvekilinin, madenlerde özelleştirme, taşeronlaştırma, rödovans sisteminin işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından yarattığı tahribatın araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1243)

1208.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 21 milletvekilinin, Varlık Fonu üzerinden gerçekleştirilecek ihtimali olan usulsüzlüklerin tespiti ve Varlık Fonu’nun yol açabileceği sorunlara çözüm önerileri sunmak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1244)

1209.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 20 milletvekilinin, Ankara’da bulunan tarihi yerleşim bölgelerinin restore edilip turizme kazandırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1245)

1210.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 20 milletvekilinin, patates üreticilerinin sorunlarının tespit edilerek çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1246)

1211.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 22 milletvekilinin, beyaz et ve yumurta üreticilerinin sorunlarını araştırmak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1247)

1212.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 22 milletvekilinin, şeker pancarı ekim kotasını doldurmadığı için cezaya çarptırılan pancar üreticilerinin sorunlarının çözülmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1248)

1213.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 22 milletvekilinin, sulak alanlarda ve yeraltı sularında meydana gelmiş olan ekisilme ile kirlenmenin tespit edilerek, ülkemizin su döngüsünü düzenleyecek politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1249)

1214.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya ve 21 milletvekilinin, esnaf ve sanatkarların sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1250)

1215.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 19 milletvekilinin, Türkiye’de iki yönlü göç olgusu ve etkileri araştırılıp, göçe neden olan sebeplerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1251)

1216.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 20 milletvekilinin, atıkların yönetimi ve çevrenin korunması ile ilgili uygulamaların ve denetimlerin verimli hale getirilmesi için sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1252)

1217.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu ve 21 milletvekilinin, Manisa’daki jeotermal sondajların, elektrik santrallerinin çevreye verdiği zararlarının araştırılarak, alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1253)

1218.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 19 milletvekilinin, sağlık çalışanlarının çalışma koşullarının iyileştirilmesi için yapılacak çalışmaların belirlenmesi ve çalışanların sorunlarının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1254)

1219.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 21 milletvekilinin, Varlık Yönetim Şirketleri’nin vatandaş üzerinde kurduğu psikolojik baskı ve tacizlerin denetlenmesi ve vatandaşın yaşadığı mağduriyetlerin giderilmesi için çözüm yolu bulmak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1255)

1220.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban ve 20 milletvekilinin, sendikalaşma oranının önündeki engellerin tespiti ve sorunların giderilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1256)

1221.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre ve 20 milletvekilinin, üniversiteyi terk eden öğrencilerin sayısının artmasının nedenlerinin araştırılması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1257)

1222.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü ve 19 milletvekilinin, üniversite mezunu işsizlerin sorunlarının araştırılarak istihdam edilebilmeleri için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1258)

1223.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 19 milletvekilinin, çalışma hayatında şiddet olaylarının nedenlerinin araştırılması, çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1259)

1224.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 20 milletvekilinin, internetten yapılan alkol, tütün ve sağlıksız gıda satışının boyutlarının tespiti, sağlıksız gıda reklamlarının çocuk ve genç kitlenin görebileceği mecralardan arındırılmasına yönelik tedbirleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1260)

1225.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan ve 22 milletvekilinin, alışveriş merkezlerinde çalışan vatandaşların yaşamakta oldukları sorunların araştırılması ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin öner (10/1261)

1226.- Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan ve 19 milletvekilinin, Ergene Nehri’ndeki kirliliğin sebeplerinin ve etkilerinin incelenerek kirliliğin ortadan kaldırılması için gerekli çalışmaların yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1262)

1227.- Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan ve 20 milletvekilinin, engellilerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1263)

1228.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ve 20 milletvekilinin, çocuk işçiliğinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1264)

1229.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü ve 19 milletvekilinin, yoksullukla mücadele edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1265)

1230.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 20 milletvekilinin, tarımsal üretimde dijitalleşmeyi sağlayacak altyapıların oluşturulması, tarımsal verimliliğin artırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1266)

1231.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 21 milletvekilinin, polislerin çalışma koşullarında mevcut olan sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1267)

1232.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 19 milletvekilinin, Mavi Balina isimli oyun nedeniyle gerçekleşen intihar vakalarının incelenmesi ve oyunun yasaklanıp erişimin engellenmesine ilişkin çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1268)

1233.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve 28 milletvekilinin, İstanbul’da yıkılan binaların bulunduğu bölgelerin incelenmesi, binalarda çatlama ve zemin kayması görülen ilçelerin tespiti bu hususa karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1269)

1234.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 20 milletvekilinin, otomotiv sektöründe yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1270)

1235.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, içme sularındaki mikro plastiklerin sağlığa etkilerinin araştırılması ve sulardaki mikroplastik miktarını azaltıcı tedbirler belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1271)

1236.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, genel havacılık sorunlarının tespit edilerek çözümler üretilmesi ve genel havacılık sektörünü geliştirme yöntemleri belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1272)

1237.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, tarımsal ürünlerde klorpirifos kullanımının sağlık üzerindeki etkilerinin araştırılarak gerekli politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1273)

1238.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, Geri Gönderme Merkezleri’nde mevcut sorunların tespiti, mültecilerin merkezlerde karşılaştığı problemlere karşı çözüm önerileri geliştirmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1274)

1239.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 22 milletvekilinin, ülkemiz tarım ürünlerinin dünya rekabetindeki konumunu olumsuz etkileyen hususların tespiti ve bitkilerin üretim ve denetim süreçlerinin kapsamlı olarak araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1275)

1240.- Muş Milletvekili Mensur Işık ve 20 milletvekilinin, orantısız güç kullanımının önlenmesi için gerekli çalışmaların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1276)

1241.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 milletvekilinin, koruma tedbirlerine rağmen kadınların neden öldürüldüğünün araştırılması ve kadın cinayetlerine karşı alınacak önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1277)

1242.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş ve 20 milletvekilinin, yüksek sayıda Suriyeli mültecinin ülkemize sığınmasının yol açtığı sorunların incelenip, çözüm yollarının tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1278)

1243.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 20 milletvekilinin, Denizli'nin Pamukkale Karahayıt bölgesinin turizme katkısının artırılması için yapılacaklar ile Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesinin açılışının gecikmesinin nedenlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1279)

1244.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 21 milletvekilinin, Akkuyu Nükleer Güç Santrali inşaatıyla ilgili iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1280)

1245.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 21 milletvekilinin, Pamukkale Travertenlerine ilişkin sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1281)

1246.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 20 milletvekilinin, Çorlu Deresindeki kirliliğin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1282)

1247.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 24 milletvekilinin, başta Denizli olmak üzere ülkemizde tekstil sektöründe çalışan kadınların sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1283)

1248.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, genç işsizliğinin nedenlerinin ve gençlerin sorunlarının araştırılarak bunlara ilişkin çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1284)

1249.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve 19 milletvekilinin, uyuşturucu madde kullanımı ve yol açtığı sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1285)

1250.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu'nun, İçişleri Bakanı'nın bazı siyasi parti genel başkanları hakkında yaptığı açıklamaların gerçekliğinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1286)

1251.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik ve 19 milletvekilinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nce verilen kararlarının gereklerinin yerine getirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1287)

1252.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir ve 23 milletvekilinin, genç işsizliğinin nedenlerinin araştırılarak bunlara ilişkin çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1289)

1253.- Şanlıurfa Milletvekili Nimetullah Erdoğan ve 20 milletvekilinin, Şanlıurfa Emniyet Müdürlüğünde gözaltında kötü muamele yapıldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1290)

1254.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 20 milletvekilinin, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı ve Başkanlığa bağlı enstitülerin çalışmalarının incelenerek daha verimli çalışabilmeleri için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1291)

1255.- Mardin Milletvekili Pero Dunder ve 20 milletvekilinin, Mardin'in Nusaybin ilçesi Akarsu Mahallesinde bir vatandaşın öldürülmesinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1292)

1256.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, bazı mahkûmların başladıkları açlık grevlerinin neden ve sonuçlarının araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1293)

1257.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, OHAL İşlemlerini İnceleme Komisyonunun çalışmalarının incelenerek mağduriyetlerin önlenmesi için yapılacakların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1294)

1258.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 19 milletvekilinin, açlık grevlerine dikkat çekmek için eylem yapan bir gruba yapılan polis müdahalesine ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1295)

1259.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 20 milletvekilinin, belediyelerin borçları karşılığında mülkiyetine sahip olduğu camileri hazineye devrettiği iddiasının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1296)

1260.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, bazı hapishanelerdeki açlık grevlerine dikkat çekmek için eylem yapan bir gruba kolluk kuvvetlerinin aşırı güç kullandığı iddiasının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1297)

1261.- İstanbul Milletvekili Erdoğan Toprak ve 66 milletvekilinin, kamu kaynaklarının reklamlar aracılığıyla medyaya aktarımına ilişkin iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1298)

1262.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz ve 19 milletvekilinin, Şırnak T Tipi Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması kurulmasına ilişkin önergesi (10/1299)

1263.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ve 20 milletvekilinin, Tokat'ın Turhal ilçesindeki Sevgi Evlerinde kalan bazı çocuklara kötü muamelede bulunduğu iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1300)

1264.- İstanbul Milletvekili Erol Katırcıoğlu ve 27 milletvekilinin, vergi politikalarının gözden geçirilerek vergi adaletinin sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1301)

1265.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, bazı gazetecilere karşı yapılan saldırıların nedenlerinin araştırılarak ifade özgürlüğüne yönelik tehditlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1302)

1266.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır ve 20 milletvekilinin, okullarda cep telefonu kullanımının çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1303)

1267.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker ve 21 milletvekilinin, Salda Gölü'ne Millet bahçesi kurulması halinde yaşanabilecek kirliliklerin önüne geçilmesi için alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1304)

1268.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 milletvekilinin, iklim değişikliklerinin ülkemize etkilerinin incelenerek Türkiye'nin iklim politikalarının düzenlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1305)

1269.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 milletvekilinin, ülkemizde kırmızı et üretimini artırmak için yapılabilecek çalışmaları ve alınabilecek önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1306)

1270.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 milletvekilinin, avukatların sorunlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1307)

1271.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 milletvekilinin, ekosistem bütünlüğü güvenceye alan koşulları belirlemek, doğayı bütün olarak korumak adına politikalar geliştirebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1308)

1272.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 milletvekilinin, IŞİD ile ilgili olduğu iddia edilen demekler hakkındaki iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1309)

1273.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 milletvekilinin, ulusal seviyede plastik kullanımını azaltmak ve plastik atık krizini önlemek adına gerekli politikaları belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1310)

1274.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 milletvekilinin, kadınların iş gücüne katılımını etkileyen faktörlerin araştırılarak kadın istihdamının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1311)

1275.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 milletvekilinin, Türkiye’de paramiliter yapılanmalar olduğu iddialarının araştırılarak, iddialarının doğruluğunun tespiti halinde alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1312)

1276.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 milletvekilinin, yargı alanındaki cinsiyetçi ve ayrımcı pratiklere neden olan etmenlerin tespiti ve alınacak önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1313)

1277.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz ve 19 milletvekilinin, işsizlikle mücadele edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1314)

1278.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 19 milletvekilinin, şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemlili alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1315)

1279.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan ve 25 milletvekilinin, ekonomik durumun intihar vakalarına etkilerinin incelenerek bu konuda geliştirilecek politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1316)

1280.- Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli ve 19 milletvekilinin, Kültür ve Turizm Bakanlığının Türkiye turizminin yurtdışı tanıtım işinin bir şirkete verilmesinin nedenlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1317)

1281.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 19 milletvekilinin, kadınların iş gücüne katılımını etkileyen faktörlerin araştırılarak kadın istihdamının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1318)

1282.- Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz ve 19 milletvekilinin, slikozis hastalığına yakalanan işçilerin sağlık ve sosyal yaşam alanlarının iyileştirilmesine yönelik tespitlerin yapılması ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1319)

1283.- Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz ve 19 milletvekilinin, ebe ve hemşirelerin yaşadıkları sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1320)

1284.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu ve 21 milletvekilinin, çay üretimi ve satışında yaşanan sorunların araştırılarak yaşandığı iddia edilen mağduriyetlerin giderilmesi için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1321)

1285.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 20 milletvekilinin, tarım sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1322)

1286.- İzmir Milletvekili Kani Beko ve 20 milletvekilinin, rüzgâr enerji santrallerinin İzmir Karaburun'a verdiği zararların tespiti ve alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1323)

1287.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan ve 20 milletvekilinin, medyada yer alan taraflı haberlerin etkilerinin araştırılarak, bu duruma karşı yaptırım gerçekleştirilmemesinin nedenlerini belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1324)

1288.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, susam üreticilerinin ve ürünlerinin sorunlarının tespiti ile susam ithalatının önleyici tedbirleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1325)

1289.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, soğanlı bitkilerin yurtdışına kaçırılmasını engelleyici önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1326)

1290.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, üniversitede mühendislik bölümlerine getirilen baraj sıralamasının etkilerinin belirlenerek, mühendislik fakültelerinde yaşanan sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1327)

1291.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, çerezlik ay çekirdeği üreticilerinin, ithal ürünlerden kaynaklanan sorunlarının tespiti ve bu sorunlara çözüm önerilerinin geliştirilebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1328)

1292.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 19 milletvekilinin, belediyelerde çalışan geçici işçilerin yaşadıkları sorunların tespiti ve bu sorunlara çözüm önerilerinin geliştirilebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1329)

1293.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan ve 20 milletvekilinin, 669 sayılı KHK ile okulları kapatılan öğrencilerin yaşadıkları mağduriyetlerin araştırılıp, bu hususa yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1330)

1294.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü ve 19 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının araştırılması ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1331)

1295.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik ve 19 milletvekilinin, kamu kurumlarında ve özel sektör iş yerlerinde görülen mobbingin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1332)

1296.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 23 milletvekilinin, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1333)

1297.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Hizbullah davası sanıklarına verilen tahliye kararlarının araştırılarak, benzer şartlara sahip olan tutukluluk halinde bulunan sanıklara aynı kararın verilmemesinin sebeplerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1334)

1298.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Havalimanı Projesi'nin kamu zararına neden olduğu iddialarının incelenerek, havalimanının bulunduğu bölge ve inşaat süreci hakkında tartışmalı noktaların açıklığa kavuşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1335)

1299.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, medya diline yansıyan ayrımcı dilin yaratacağı sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1336)

1300.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 19 milletvekilinin, kanser türlerinin ortaya çıkış türlerinin ortaya çıkış nedenlerinin araştırılarak, kanser tedavilerinde yaşanan sorunların önlenmesi için gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1337)

1301.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 19 milletvekilinin, Deep Web olarak tabir edilen internet ağ iletişimi sisteminde yaşanan sorunların tespit edilerek çözüm üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1338)

1302.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 19 milletvekilinin, tarım sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1339)

1303.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, kayıp çocuklar sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1340)

1304.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 21 milletvekilinin, kayıt dışı kozmetik ürünlerinden kaynaklanan sorunların tespiti ve oluşan sorunlara karşı alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1341)

1305.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 21 milletvekilinin, arı miktarının azalmasını önlemek için alınması gereken önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1342)

1306.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik ve 36 milletvekilinin, Mardin taş ocaklarının işçi sağlığına, ekosisteme ve kültürel varlıklara verdiği zararların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1343)

1307.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı ve 19 milletvekilinin, kent ormanlarına yönelik ıslah ve yeşillendirme çalışmalarının ortaya çıkarılması, kent ormanlarının yok olmasının sebeplerinin belirlenmesi ve bu soruna yönelik önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1344)

1308.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran ve 19 milletvekilinin, Hizbullah davası sanıklarına verilen tahliye kararlarının araştırılarak, benzer şartlara sahip olan tutukluluk halinde bulunan sanıklara aynı kararın verilmemesinin sebeplerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1345)

1309.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz ve 19 milletvekilinin, ekonomik durumun intihar vakalarına etkilerinin incelenerek bu konuda geliştirilecek politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1346)

1310.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve 19 milletvekilinin, mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin araştırılarak kalkınmaya destek sağlayacak insan kaynağı yetiştirilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1347)

1311.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, yaş sebze ve meyve üreticilerinin sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1348)

1312.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu ve 21 milletvekilinin, yağlı tohum üreticilerinin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1349)

1313.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, kayyım atanan belediyelerdeki uygulamaların incelenerek hukuka aykırılık iddialarının değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1350)

1314.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu'nun, İçişleri Bakanı'nın görevini yerine getirmediği iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1351)

1315.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, Gediz Havzası'ndaki kirliliğin temizlenmesi ve Havza'nın korunması için alınacak önlemlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1352)

1316.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, Beyşehir Gölü'nde aşırı su çekilmesi nedeniyle yaşanan sorunların incelenerek olası olumsuz etkileri bertaraf etmek için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1353)

1317.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, İzmir ve çevresindeki tektonik hareketliliğin incelenerek deprem risk haritası çıkarılması ve olası bir depreme karşı gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1354)

1318.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, çocuğa yönelik cinsel istismar olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1355)

1319.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban ve 24 milletvekilinin, Muğla ilinde kıyıların kiralanmasına yönelik faaliyetlerin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1356)

1320.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban ve 24 milletvekilinin, yerli tohumculuğa ilişkin sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1357)

1321.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban ve 35 milletvekilinin, ülkemizin yenilenebilir enerji kaynakları potansiyelinin değerlendirilmesi ile enerjide dışa bağımlılığın ortadan kaldırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1358)

1322.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağırlioğlu'nun, Kamu Özel İşbirliği ile gerçekleştirilen projelerdeki uygulamaların incelenerek kamu zararlarının saptanması ve kaynakların verimli kullanımının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1359)

1323.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, özel eğitimin standartlarının artırılması ve özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklara eğitim verenlerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1360)

1324.- İstanbul Milletvekili Gökhan Zeybek ve 20 milletvekilinin, İstanbul'da son günlerde yaşanan çökme ve heyelan vakalarının sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1361)

1325.- İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke ve 25 milletvekilinin, ekonomik gidişatın kadın çalışanlar üzerindeki etkilerinin incelenerek olumsuz etkilerin giderilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1362)

1326.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, Makine Kimya Endüstrisi Kurumu'nun durumunun incelenmesi ve sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1363)

1327.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, sosyal güvenlik uygulamalarının işleyişi ve uygulamalarda yaşanan sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1364)

1328.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, ülkemizde adaletli ücret sisteminin tam anlamıyla uygulanabilmesi için gerekli tespitlerin yapılması, mevcut sorunların ortadan kalkmasını sağlayacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1365)

1329.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, çalışma hakkı durumunun çok yönlü araştırılması, mevcut sorunların belirlenmesi ve gereken önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1366)

1330.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır ve 19 milletvekilinin, organ bağıışı sayısındaki düşüklüğün sebeplerinin tespiti ve bu duruma karşı alınabilecek önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1367)

1331.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, muhalif sayılan gazetelere kamu kurum ve kuruluşlarında yer verilmemesinin nedenlerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1368)

1332.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, ÇKS dışı çiftçi sayısının belirlenmesi, çiftçi sayısının azalma sebeplerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1370)

1333.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının şeker pancarı üretimi hakkındaki stratejisinin araştırılıp, şeker pancarı üretiminde yaşanan sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1371)

1334.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, Avrupa Birliği Kırsal Kalkınma Projesi'nin uygulamasında yaşanan sorunların tespiti ve bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1372)

1335.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, gümrük vergilerinin kaldırılması veya düşürülmesinin yerli çiftçilere verdiği zararın araştırılarak, gereken önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1373)

1336.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, açık öğretimde okuyan öğrenci sayısının yüksek olmasının yaratmış olduğu sorunların tespiti ve gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1374)

1337.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, Tarımsal Araştırmalar Genel müdürlüğü tarafından verilen destek projelerinin tarımsal ürün miktarı ve kalitesine katkısının tespiti, uygulamada görülen sorunlara alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1375)

1338.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, torunlarına bakan büyükanneye maaş projesinin hayata geçmemesinin nedenlerinin tespiti ve projenin uygulamaya geçmesi için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1376)

1339.- İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan ve 20 milletvekilinin, nişasta bazı şekerlerin insan sağlığına zararlarının incelenerek bu zararların önlenmesi ve gıda sanayinde kullanılacak sağlıklı alternatif maddelerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1377)

1340.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, eğitimde yaşanan sorunların çok boyutlu şekilde ele alınıp incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1378)

1341.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, 2003-2018 yılları arasında yapılan özelleştirmelerden elde edilen gelirlerin kullanım alanlarının araştırılarak özelleştirilen kurumların mevcut durumlarının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1379)

1342.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü ve 22 milletvekilinin, kültür varlıklarımızın restorasyonları sırasında gerçekleşen tahribatların tespiti ve bu durumun tekrarlanmaması için gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1380)

1343.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü ve 22 milletvekilinin, kömürlü termik santrallerin çevreye ve insan sağlığına verdiği zararların araştırılarak, gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1381) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2019)

1344.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, Büyük şehirlerde yaşanan trafik ve ulaşım sorunlarının tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1382)

1345.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, yabancı uyruklu şirket sayısının belirlenmesi ve bu durumun yerli esnafı mağdur eden yönlerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1383)

1346.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, Genç Çiftçi Projesi kapsamında yapılan çalışmaların amacına uygun yapıp yapılmadığının tespit edilerek projelerin genel durumunun irdelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1384)

1347.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, mavi bayrakları plaj sayılarının artırılması için yapılan çalışmaların incelenmesi ve geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1385)

1348.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, belediyelerde çalışan geçici işçilerin yaşadıkları sorunların tespiti ve bu sorunlara çözüm önerilerinin geliştirilebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1386)

1349.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 21 milletvekilinin, iş kazalarından kaynaklanan ölümlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1387)

1350.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 19 milletvekilinin, Mardin Büyükşehir Belediyesi'ne atanan kayyum tarafından yapılan harcamaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1388)

1351.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 19 milletvekilinin, 31 Mart mahalli idareler seçiminde Mardin'de yaşandığı iddia edilen usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1389)

1352.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 24 milletvekilinin, 31 Mart Mahalli İdareler Seçiminde Malatya'nın Pötürge ilçesinde meydana gelen silahlı saldırı olayının tüm yönleriyle araştırılarak sorumluların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1390)

1353.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 milletvekilinin, 1980'de Çorum'da Alevi ve solculara karşı gerçekleştirilen saldırıların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1391)

1354.- Mardin Milletvekili Pero Dunder ve 34 milletvekilinin, 90'lı yıllarda gerçekleşen faili meçhul cinayetlere ilişkin zanaşımı uygulanmamasına yönelik yasal düzenlemelerin yapılmasının yöntemlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1392)

1355.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, hapishanelerde gerçekleşen açlık grevlerinin kalıcı sağlık sorunlarına yol açmaması için alınacak önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1393)

1356.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 35 milletvekilinin, KHK ile ihraç edilenlerin yaşadığı sorunların tespiti ve bu sorunların ortadan kalkması için çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1394)

1357.- Van Milletvekili Muazzez Orhan ve 20 milletvekilinin, Kürtçe tabelaların kaldırılmasının sebeplerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1395)

1358.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz ve 20 milletvekilinin, ekonomik sorunlar neticesinde ortaya çıkan bölgesel eşitsizliklerin nedenlerinin tespiti ve bu soruna karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1396)

1359.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözgeü ve 19 milletvekilinin, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1397)

1360.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 19 milletvekilinin, çocuk işçiliğinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1398)

1361.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 20 milletvekilinin, Murat Dağı'nda faaliyete geçmesi düşünülen altın maden işletmesinin çevreye, ekonomiye ve sosyal hayata vereceği olası zararların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1399)

1362.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 20 milletvekilinin, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde 14 Haziran 2018 tarihinde yaşanan silahlı çatışma olayı ve devamındaki sürecin tüm yönleriyle incelenerek sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1400)

1363.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 21 milletvekilinin, trafik kazalarının nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1401)

1364.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin ve 22 milletvekilinin, çocuklara yönelik cinsel istismarın ve erken yaşta evliliğin nedenlerinin tespiti ve bu sorunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1402)

1365.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 20 milletvekilinin, Gediz Havzası'ndaki kirliliğin temizlenmesi ve Havza'nın korunması için alınacak önlemlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1403)

1366.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen ve 19 milletvekilinin, Gediz Nehri 'ndeki kirliliğin nedenlerinin araştırılarak bu soruna karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1404)

1367.- Muş Milletvekili Mensur Işık ve 20 milletvekilinin, trafik kazalarının nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1405)

1368.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz ve 20 milletvekilinin, ekonomik durumun intihar vakalarına etkilerinin incelenerek bu konuda geliştirilecek politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1406)

1369.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Türk Kızılayı'na ilişkin çeşitli iddiaların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1407)

1370.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, güvenlik soruşturması gerekçesiyle ataması yapılmayan kamu görevlilerinin yaşadıkları sorunların tespiti ve bu soruna karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1408)

1371.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 20 milletvekilinin, kadınların tam zamanlı ve güvenceli işlerle işgücüne katılımını sağlamak için gerekli politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1409)

1372.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekilinin, malul ve gazilerin yaşadıkları sorunların araştırılarak, alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1410)

1373.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, atanamayan öğretmenlerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1411)

1374.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 21 milletvekilinin, bebek ölüm oranındaki yüksekliğin nedenlerinin incelenerek sorunun çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1412)

1375.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Türkiye'deki sığınmacıların yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1413)

1376.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin ve 22 milletvekilinin, Çin'de Doğu Türkistan bölgesinde yaşayan Uygur Türklerine yönelik olumsuz uygulamaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1414)

1377.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, 15 Temmuz Darbe Girişiminin siyasi ayağının ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1415)

1378.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir ve 19 milletvekilinin, hukukçuların yaşadıkları sorunların sebeplerinin tespiti ve çözüm önerileri üretmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1416)

1379.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, Türk vergi sistemindeki adaletsizliklerin araştırılması, ekonomide kayıt dışılık oranının düşürülmesi için yapılması gerekenleri tespit amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1417)

1380.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 19 milletvekilinin, Türkiye İş Bankası hakkında yapılan spekülasyonların banka hisseleri ve ülke ekonomisi üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1418)

1381.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 20 milletvekilinin, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin uygulamadaki belirsizliklerin tespiti ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesi denetimiyle ilgili hususlara çözüm önerileri sunulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1419)

1382.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 33 milletvekilinin, kolluk kuvvetlerinin orantısız güç kullanması sonucu meydana geldiği iddia edilen sivil ölümlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1420)

1383.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 32 milletvekilinin, avukatların sorunlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1421)

1384.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik ve 19 milletvekilinin, insan hakları kurumlarının mülteci kamplarına girebilmesini sağlayacak çalışmaların yapılması, mültecilere ilişkin verilerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1422)

1385.- Hakkari Milletvekili Sait Dede ve 19 milletvekilinin, Yüksekova Belediyesine kayyum atanmasından sonra yapılan harcamaların incelenerek usulsüzlük iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1423)

1386.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, Elazığ'ın Ağın ilçesinin genç ve çalışan nüfusta yaşanan göç sorunu ile çeşitli sebeplere bağlı olarak gelişmemesinden kaynaklanan sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1424)

1387.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı ve 21 milletvekilinin, Konya Kapalı Havza'sında yaşanan tarımsal sorunların tespiti ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1425)

1388.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, Elazığ'ın Baskil ilçesinin çeşitli sebeplere bağlı olarak gelişmemesinden kaynaklanan sorunların tespiti ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1426)

1389.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, internet fenomenlerinin sosyal medya paylaşımlarının çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinin araştırılması ve bu soruna karşı alınması gereken önlemleri tespit amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1427)

1390.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, değişen aile yapısı içerisinde yaşlıların durumunun tespiti ile yaşlılara ilişkin hizmet ve politikaları belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1428)

1391.- İzmir Milletvekili Murat Çepni ve 19 milletvekilinin, Gediz Nehri Havzası'ndaki kirliliğin nedenlerinin araştırılarak bu soruna karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1429)

1392.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, Elazığ'ın Sivrice ilçesinin çeşitli sebeplere bağlı olarak gelişmemesinden kaynaklanan sorunların tespiti ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1430)

1393.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, Elazığ'ın Maden ilçesinin çeşitli sebeplere bağlı olarak gelişmemesinden kaynaklanan sorunların tespiti ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1431)

1394.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı ve 21 milletvekilinin, Konya'nın Beyşehir ilçesinin çeşitli sebeplere bağlı olarak gelişmemesinden kaynaklanan sorunların tespiti ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1432)

1395.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı ve 21 milletvekilinin, Konya'nın Ereğli ilçesinin çeşitli sebeplere bağlı olarak gelişmemesinden kaynaklanan sorunların tespiti ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1433)

1396.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 23 milletvekilinin, ülkemizdeki su kaynaklarının korunması, yönetimi ve kirlenmesinin önlenmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1434)

1397.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen ve 20 milletvekilinin, ülkemizde bulunan göçmen, mülteci, sığınmacı statüsündeki insanlara ülke bütçesinden ve yabancı kaynaklı fonlardan ne kadar harcandığının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1435)

1398.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 24 milletvekilinin, ülkemizin yenilenebilir enerji kaynakları potansiyelinin değerlendirilmesi ile enerjide dışa bağımlılığın ortadan kaldırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1436)

1399.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 19 milletvekilinin, 18 ve 20 Haziran 2019 tarihlerinde Trabzon’da yaşanan sel felaketi sonucu meydana gelen kayıp ve hasarlarda herhangi bir ihmalin olup olmadığının tespiti ve bundan sonra oluşabilecek afetlere karşı gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1437)

1400.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, zeytinciliğin sorunlarını tespit ve çözüm yollarını belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1438)

1401.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 24 milletvekilinin, uyuşturucu ve madde bağımlılığı sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1439)

1402.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 25 milletvekilinin, özel güvenlik görevlilerinin yaşadığı sıkıntıların sebeplerinin tespiti ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1440)

1403.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ve 19 milletvekilinin, kayıp çocuklar sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1441)

1404.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ve 19 milletvekilinin, çocukların yaşamını olumsuz etkileyen sorunların tespiti ve bu sorunlara çözüm önerileri geliştirmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1442)

1405.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ve 19 milletvekilinin, bütüncül sağlık sistemindeki eksikliklerin ortaya çıkarılması ile beslenme ve kalp rahatsızlıkları nedeniyle gerçekleşen ölümlerin nedenlerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1443)

1406.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 20 milletvekilinin, artan boşanma oranlarının sebeplerini tespit ve bu soruna karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1444)

1407.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 20 milletvekilinin, susam üreticilerinin ve ürünlerinin sorunlarının tespiti ile susam ithalatının önleyici tedbirleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1445)

1408.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 20 milletvekilinin, Muğla ilinin çeşitli ilçelerinde soğan üretimine katkı sağlamak için yapılabilecekleri tespit etmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1446)

1409.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 21 milletvekilinin, arı ölümlerinin nedenlerinin incelenerek ülkemizdeki arı varlığının korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1447)

1410.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç ve 20 milletvekilinin, sağlık meslek lisesi mezunu olan işsiz hemşirelerin sorunlarının araştırılması ve çözüm önerileri geliştirmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1448)

1411.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 20 milletvekilinin, bireysel silahlanmadaki artışın nedenlerinin araştırılarak sebep olduğu sorunların önlenmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1449)

1412.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 20 milletvekilinin, esnaf ve sanatkarların sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1450)

1413.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya ve 21 milletvekilinin, Doğu Karadeniz Bölgesi’ndeki çöp sorununun nedenlerinin tespiti ve çöplerin depolanma yönteminden kaynaklanan kirliliğin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1451)

1414.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 20 milletvekilinin, TSK bünyesindeki askerlerde görülen gıda zehirlenmelerinin sebeplerinin tespiti ve bu soruna yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1452)

1415.- Muş Milletvekili Mensur Işık ve 19 milletvekilinin, göç sırasında sorun yaşayan sığınmacıların sorunlarının tespiti ve sahil güvenlikten kaynaklanan eksikliklerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1453)

1416.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 20 milletvekilinin, sulu tarımın teşvik edilmesinin doğal çevreye verdiği zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1454)

1417.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağralıoğlu'nun, Abdullah Öcalan'la gerçekleştirilen görüşmelerin hangi amaçla gerçekleştirildiğinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1455)

1418.- Van Milletvekili Murat Sarısaç ve 20 milletvekilinin, Şeyh Said, Bediüzzaman Said-i Nursi ve Seyid Rıza'nın mezar yerlerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1456)

1419.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 19 milletvekilinin, yumurta üreticilerinin sorunlarının incelenerek bu sorunlara karşı çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1457)

1420.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 19 milletvekilinin, yayla yasaklarının hayvancılık üzerine etkisinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1458)

1421.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü ve 19 milletvekilinin, ev işçilerinin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1459)

1422.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 milletvekilinin, uyuşturucu ve madde bağımlılığı sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1460)

1423.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik ve 36 milletvekilinin, Süryanilere karşı geçmişte işlenmiş olan faili meçhul cinayetlerin araştırılması, tekrarlanmaması için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1461)

1424.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu ve 19 milletvekilinin, TRT'nin terör örgütü propagandası yaptığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1462)

1425.- Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı ve 21 milletvekilinin, Konya'da yerli otomobil üretim tesisi kurulması için gereken şartların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1463)

1426.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 milletvekilinin, 19-20 Nisan 1978 tarihleri arasında Malatya'da gerçekleşen olayların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1465)

1427.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, demokratik ve sivil bir toplum sözleşmesinin yeniden yapılması için gerekenleri tespit etmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1466)

1428.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Libya'daki gelişmeler ve Türkiye'nin Libya'daki rolü konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/7)

1429.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Ağrı'nın Diyadin ilçesinde belediye çalışanlarına yönelik müdahale iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1467)

1430.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, kamu personel sisteminde liyakatin sağlanması amacıyla yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1468)

1431.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, yerel basın sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1469)

1432.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 19 milletvekilinin, şiddet olaylarında görülen artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1470)

1433.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz ve 19 milletvekilinin, İdlib çatışmasızlık bölgesindeki sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1471)

1434.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 20 milletvekilinin, Bursa'daki sanayileşmeden kaynaklanan hava kirliliğinin sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1472)

1435.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 30 milletvekilinin, Bulgaristan göçmenlerinin yaşadıkları sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1473)

1436.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 22 milletvekilinin, öğrenim kredisi kullanmış vatandaşların bunları geri ödemedeki yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1474)

1437.- Elazığ Milletvekili Gürsel Erol ve 26 milletvekilinin, Elazığ'ın Maden ilçesinin heyelan riskli alanlarının tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1475)

1438.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, Doğu Akdeniz deniz yetki alanlarının derinlemesine incelenmesi, takip edilecek stratejilere katkı konulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1476)

1439.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, özel güvenlik görevlilerinin yaşadığı sıkıntıların sebeplerinin tespiti ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1477)

1440.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 19 milletvekilinin, cinsel istismarın ve şiddetin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi ile bu konudaki cezaların caydırıcılık durumunun tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1478)

1441.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 19 milletvekilinin, çocukların maruz kaldığı hak ihlallerinin incelenerek bu ihlallerin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1479)

1442.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 20 milletvekilinin, hırsızlık vakalarındaki artışın nedenlerinin incelenerek bu konularda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1480)

1443.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 23 milletvekilinin, Yunanistan tarafından Türkiye'ye ait olan adaların işgal edildiği iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1481)

1444.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar ve 20 milletvekilinin, demiryollarıyla yolcu ve yük taşımacılığında yaşanan azalmanın tespiti ve yaşanan sorunların nedenlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1482)

1445.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel ve 23 milletvekilinin, siyanür ve benzeri kimyasalların satışı konusundaki sorunların tespiti ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1483)

1446.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek ve 20 milletvekilinin, Antalya’da orman yangınlarının sebeplerinin incelenerek bu konuda alınması gereken önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1484)

1447.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi ve 21 milletvekilinin, çocuk işçiliğinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1485)

1448.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek ve 20 milletvekilinin, Alara Çayı üzerine yapılması planlanan hidroelektrik santralının insan yaşamına ve çevreye etkilerinin incelenerek olası olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1486)

1449.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 22 milletvekilinin, Balıkesir ve Manyas Kuş Gölü’ndeki çevre kirliliğinin araştırılarak olası zararlarına karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1487)

1450.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 22 milletvekilinin, Balıkesir’de sağlık alanında yaşanan sorunların araştırılması, sorunların tespiti ve önlem alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1488)

1451.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 22 milletvekilinin, özel güvenlik görevlilerinin yaşadığı sıkıntıların sebeplerinin tespiti ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1489)

1452.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, gazetecilere yönelik saldırıları gerçekleştirenlerin tespit edilmesi, benzer olayların yaşanmaması adına gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1490)

1453.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 23 milletvekilinin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin geçmiş dönemlerde gerçekleştirmiş olan yardım, ödeme, kiralama, ihale gibi hesaplarının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1491)

1454.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, zamanaşımına uğrayan davalar üzerinde bir çalışma yürütülmesi ve bunun topluma olan etkilerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1492)

1455.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 35 milletvekilinin, Şanlıurfa Halfeti ilçesinde meydana gelen olaylar sonucu kişilerin gözaltında kötü muameleye maruz kaldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1493)

1456.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Şanlıurfa Halfeti ilçesinde meydana gelen olaylar sonucu kişilerin gözaltında kötü muameleye maruz kaldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1494)

1457.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 19 milletvekilinin, Şanlıurfa Halfeti ilçesinde meydana gelen olaylar sonucu kişilerin gözaltında kötü muameleye maruz kaldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1495)

1458.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı ve 19 milletvekilinin, Ankara Büyükşehir Belediyesinin eski belediye büyüşehir başkanı döneminin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1496)

1459.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve 20 milletvekilinin, yargı bağımsızlığını etkileyen durumların incelenerek bağımsız ve tarafsız yargılamanın sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1497)

1460.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu ve 19 milletvekilinin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi bütçesinden çeşitli sivil toplum kuruluşlarına aktarılan desteğin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1498)

1461.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 19 milletvekilinin, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin incelenmesi ve hasta mahpusların yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1499)

1462.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya ve 19 milletvekilinin, Ankara’da kaçırılma olaylarının ve devlet içindeki hukuk dışı yapılaşma iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1500)

1463.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 19 milletvekilinin, Gezi Parkı protestolarına katıldıkları için yeniden yargılanan kişilerin yargılanma sürecinde ortaya çıkabilecek sorunlara karşı alınabilecek önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1501)

1464.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 20 milletvekilinin, ülkemizde yaşandığı iddia edilen işkence ve kötü muamele iddialarının incelenerek bu suçların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1502)

1465.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran ve 20 milletvekilinin, ülkemizde yaşandığı iddia edilen işkence ve kötü muamele iddialarının incelenerek bu suçların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1503)

1466.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 19 milletvekilinin, kadın mahpusların cezaevlerinde yaşadığı sorunları tespit etmek ve bu sorunlara çözümler üretebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1504)

1467.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü ve 20 milletvekilinin, Şanlıurfa ilinde yaşanan aşiret kavgalarında ağır silahlar kullanıldığına ilişkin iddiaların araştırılması ve yaşanan temel sorunların sebeplerinin tespiti ile gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1505)

1468.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 21 milletvekilinin, Tekirdağ’ın Çorlu ilçesinde meydana gelen tren kazasının nedenlerine ilişkin tüm iddiaların araştırılması ve kaza mağduru olan ailelere karşı kolluk kuvvetlerinin müdahalesinin sebeplerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1506)

1469.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik ve 19 milletvekilinin, gözaltına alınanlara yönelik kötü muamele iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1507)

1470.- İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz ve 20 milletvekilinin, toplumsal huzuru bozan Suriyeli mültecilerin tespiti ve bunlara kişilere karşı uygulanan yaptırımların araştırılması ile toplumsal huzuru sağlamak açısından yapılması gerekenleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1508)

1471.- Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 20 milletvekilinin, denizlerde meydana gelen kirlenmelerin sebeplerinin tespit edilmesi ile bu soruna karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1509)

1472.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, hemşirelerin yaşadıkları sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1510)

1473.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, Sağlık Bakanlığı'na devrolan askeri hastane personellerinin sorunlarının tespiti ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1511)

1474.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, ülkemizdeki içme sularının standartlara uygunluğunun belirlenmesi, suların kullanıma sunulmadan önce gerekli testlerin yapılmasına ilişkin gerekli altyapının oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1512)

1475.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, zabıtalara sorunlarının incelenerek bunların giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1513)

1476.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 milletvekilinin, TSK bünyesinde çalışan pilotların zorunlu göreve dönüşüne ilişkin kanuni düzenlemenin taraflar arasında adil bir denge oluşturacak şekilde yeniden ele alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1514)

1477.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 milletvekilinin, kamu avukatlarının özlük ve mali hakları bağlamında yaşadıkları sorunların incelenerek çalışma koşullarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1515)

1478.- Çorum Milletvekili Tufan Köse ve 23 milletvekilinin, 1980'de Çorum'da Alevi ve solculara karşı gerçekleştirilen saldırıların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1516)

1479.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, çöp ve atık yönetimi konusunda gerekli politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1517)

1480.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, ülkemizde erozyon, kuraklık ve çölleşme ile ilgili mevcut durumun incelenerek bunlarla mücadele için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1518)

1481.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, seçim çalışmaları sürecinde görev alıp, propaganda yapan kamu görevlilerinin tespiti, kamudaki partileşme iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1519)

1482.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, tarım işçilerinin çalışma ve sosyal güvenliğe ilişkin koşullarının düzenlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1520)

1483.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, İzmir'de sağlık turizminin geliştirilebilmesi için gereken hususların tespiti, bu konuda gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1521)

1484.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 25 milletvekilinin, çocuklara yönelik cinsel istismarın ve erken yaşta evliliğin nedenlerinin tespiti ve bu sorunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1522)

1485.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu ve 21 milletvekilinin, kamuda aynı işi yapan işçiler arasında ücret eşitsizliğinin sebeplerinin tespiti ve ücret eşitsizliğini önleyecek politikalar geliştirmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1523)

1486.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır ve 22 milletvekilinin, kan bağıışı konusundaki farkındalığın artırılması ve sağlıklı bir toplum için gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1524)

1487.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 23 milletvekilinin, meslek hastalıklarının sebeplerinin incelenerek bu konuda alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1525)

1488.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 22 milletvekilinin, borç yükü fazla olan belediyelerin harcamalarının araştırılıp, yapılan harcamaların şeffaf bir ortamda incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1526)

1489.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 21 milletvekilinin, Trakya’da kanser vakalarının artış nedenlerinin incelenerek vakaların engellenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1527)

1490.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ve 25 milletvekilinin, Akkuyu Nükleer Güç Santrali inşaatıyla ilgili iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1528)

1491.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 22 milletvekilinin, Aydın ilinde son zamanlarda yaşanan intihar vakalarının nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılarak vakaları önleyici politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1529)

1492.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 22 milletvekilinin, Akkuyu Nükleer Güç Santrali inşaatıyla ilgili iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1530)

1493.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 21 milletvekilinin, Karadeniz’de görülen yunus ölümlerinin nedenlerinin incelenerek denizlerimizdeki yunus varlığının korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1531)

1494.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 20 milletvekilinin, Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde çalışan Uzman Er, Erbaş ve Uzman Çavuşların özlük sorunlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1532)

1495.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran ve 19 milletvekilinin, basın-yayın özgürlüğüne getirildiği iddia edilen kısıtlamaların incelenerek haber alma hakkının ihlalinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1533)

1496.- Antalya Milletvekili Hasan Subaşı ve 20 milletvekilinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevlerini yerine getirip getirmediğinin araştırılması ve mevcut sorunlara yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1534)

1497.- Konya Milletvekili Abdullatif Şener ve 20 milletvekilinin, Konya Ovası Projesi’nin tamamlanması için gerekenlerin tespitinin yapıp, projenin hayata geçmesi için gerekli araştırmaların yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1535)

1498.- Konya Milletvekili Abdullatif Şener ve 21 milletvekilinin, TÜİK’in yayımladığı verilerin uluslararası usullere uygun şekilde toplanıp toplanmadığının tespiti ve istatistiklerin yayımlanması sürecinde şeffaflığı sağlamak adına gerekenlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1536)

1499.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere ve 21 milletvekilinin, ilk ve orta dereceli okullarda okuyan Alevi öğrencilere ve Alevilik inancına yönelik olumsuz söylemler ile ayrımcı politikalar iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1537)

1500.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 milletvekilinin, ceza infaz koruma memurlarının tüm sorunlarının incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1538)

1501.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, ülkemizde orman yangınlarını etkileyen faktörleri ve orman yangınlarına karşı alınabilecek önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1539)

1502.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 21 milletvekilinin, Konya'nın Akşehir ilçesinde yaşanan tarımsal, ekonomik, sosyal ve turizm alanında var olan sorunların tespiti ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1540)

1503.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, Elazığ'ın Palu ilçesinde yaşanan altyapısal, ekonomik, imar alanında var olan sorunların tespiti ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1541)

1504.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, Elazığ'ın Alacakaya ilçesinde yaşanan tarımsal, ekonomik, sosyal ve turizm alanında var olan sorunların tespiti ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1542)

1505.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu ve 19 milletvekilinin, tarım sektöründe yaşanan sorunların ve yerli tarım girdilerinin çoğaltılması için gerekenleri araştırmak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1543)

1506.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu ve 19 milletvekilinin, ülkemizdeki arıcılık sektöründeki sorunların tespiti ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1544)

1507.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu ve 19 milletvekilinin, ülkemizdeki plastik atıkların sosyal ve ekonomik sonuçlarının araştırılması ve atıkların geri dönüşüme kazandırılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1545)

1508.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki ve 19 milletvekilinin, eğitimde yaşanan sorunların ve fırsat eşitsizliklerinin çok boyutlu şekilde ele alınıp incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1546)

1509.- Batman Milletvekili Feleknas Uca ve 19 milletvekilinin, son günlerde medyaya yansıyan taciz ve şantaj iddialarının araştırılması ile şantaj çetesinde olduğu iddia edilen kamu personellerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1547)

1510.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 19 milletvekilinin, Ağrı Belediyesine kayyım atandığı dönemdeki belediye uygulamaların incelenerek hukuka aykırılık iddialarının değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1548)

1511.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik ve 19 milletvekilinin, kayıt dışı istihdamın önlenmesi ve ortadan kaldırılması için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1549)

1512.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 19 milletvekilinin, gıda ürünlerindeki fiyat artışlarının nedenlerinin incelenerek soruna kalıcı çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1550)

1513.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 31 milletvekilinin, işsizlik oranındaki artışı dikkate alarak 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nda yapılması gereken değişikliklerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1551)

1514.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 20 milletvekilinin, FETÖ ile irtibatlı ve iltisaklı olan bazı kişilerin para karşılığında aklandığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1552)

1515.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 22 milletvekilinin, iş kazalarından kaynaklanan ölümlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1553)

1516.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, kadınların istihdama katılımı ve yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1554)

1517.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, toplumsal şiddetin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1555)

1518.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, ülkemizdeki yoksulluk ve gelir adaletsizliğinin sebeplerinin tespiti ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1556)

1519.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 19 milletvekilinin, internet erişim engellerinin sebeplerinin tespiti ve bu engellerin kalkması için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1557)

1520.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz ve 19 milletvekilinin, Şırnak'ın Silopi ilçesinde faaliyet gösteren termik santralin çevreye ve canlılara vermiş olduğu zararların tespit edilmesi ve gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1558)

1521.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, 1864 yılında Çerkes halkının yaşadığı sorunlar ve bu sorunlara dair gerekli çözümlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1561)

1522.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 20 milletvekilinin, TRT'nin tarafsız yayıncılık yapmadığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1562)

1523.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 20 milletvekilinin, mahkeme kararı olmaksızın telefon dinleme ve görüntü kayıt iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1563)

1524.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, yargı bağımsızlığını etkileyen durumların incelenerek bağımsız ve tarafsız yargılamanın sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1564)

1525.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 19 milletvekilinin, 25 Haziran'da gerçekleştirilen şantaj operasyonunun tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1565)

1526.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, 2 Temmuz 1993 tarihinde Sivas'ta gerçekleşen olayların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1566)

1527.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, Bitlis'in Tatvan ilçesinde usulüne uygun olmayan biçimde belediye meclis üyelerinin görevlerinden uzaklaştırıldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1567)

1528.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik ve 19 milletvekilinin, TRT'nin tarafsız yayıncılık yapmadığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1568)

1529.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik ve 19 milletvekilinin, TRT çalışanlarına yönelik politik baskı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1569)

1530.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 19 milletvekilinin, Ağrı'nın Diyadin ilçesinde belediye çalışanlarına yönelik müdahale iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1570)

1531.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, Et ve Süt Kurumu'nun zarar etmesinin nedenlerinin tespiti ve bu soruna karşı gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1571)

1532.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 milletvekilinin, Ankara'da toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılmasının önündeki engellerin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1572)

1533.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, gizli tanıklık kurumunun yargı sisteminde oluşturduğu aksaklık ve sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1573)

1534.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç ve 25 milletvekilinin, gazetecilere yönelik saldırıları gerçekleştirenlerin tespit edilmesi, benzer olayların yaşanmaması adına gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1574)

1535.- Bursa Milletvekili Lale Karabıyık ve 22 milletvekilinin, Ankara ve İstanbul'da kurulan Medipol Üniversiteleri hakkında iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1575)

1536.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nce Türkiye'den yapılan başvurulara ilişkin verilen kararların gereklerinin yerine getirilip getirilmediğinin tespiti ve uygulanmayan kararların yarattığı sakıncaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1576)

1537.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, avukatların sorunlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1577)

1538.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözgeü ve 19 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının araştırılması ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1578)

1539.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 21 milletvekilinin, Aydın ilinde üretilen kuru incirdeki küükürt dioksit oranının artmasıındaki faktörlerin araştırılması ve bu ürünlerin insan sağlığına olan etkilerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına (10/1579)

1540.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 19 milletvekilinin, Patnos L Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması kurulmasına ilişkin önergesi (10/1580)

1541.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, kentsel dönüşüm projelerinin etkilerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1581)

1542.- Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş ve 20 milletvekilinin, son günlerde meydana gelen sel felaketlerinin sebeplerinin araştırılması, sellerin olumsuz etkilerini artıran sebeplerin belirlenmesi ve bundan sonra aynı olumsuzlukların yaşanmaması için gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1582)

1543.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, uzman jandarmaların yaşadıkları sorunların araştırılarak bunların giderilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1583)

1544.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde çalışan binbaşı ve başçavuşların özlük sorunlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1584)

1545.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 21 milletvekilinin, polislerin yaşadıkları sorunların araştırılarak bunların giderilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1585)

1546.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, kadın istihdamı ve genç işsizliğin genel durumunun incelenmesi ve bu konularda çözüm önerileri geliştirmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1586)

1547.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, çiftçilerin yaşadıkları tüm sorunların incelenerek alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1587)

1548.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, son yıllarda vakıf sayılarındaki artışların sebebi ve bu yolla sağlanan olanakların değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1588)

1549.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, sosyal güvenlik uygulamalarının işleyişi ve uygulamalarda yaşanan sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1589)

1550.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, gıda güvenliği sorunları ve bunların nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1590)

1551.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, kamu kurum kuruluşlarının gazete ve dergi alımlarının ve kuruma özel dergi bastırma harcamaların etkin kullanımının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1591)

1552.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, plastik poşetlerin ücretlendirilmesi uygulamasının poşet kullanım miktarını düşürüp düşürmediğinin tespiti ve plastik poşetlerden elde edilen gelirlerin amacına uygun kullanımının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1592)

1553.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, Toplum Yararına Proje uygulamasında çalışanların sorunlarının tespiti ve bu sorunlara karşı alınabilecek önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1593)

1554.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, bitki ilaçlarının yol açtığı sağlık sorunlarının tespiti ve bu sorunlara karşı alınabilecek önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1594)

1555.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, emeklilerin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1595)

1556.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, ücretli ve sözleşmeli öğretmenlik modellerinden kaynaklanan sorunların belirlenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1596)

1557.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, baz istasyonlarının insan sağlığına etkilerinin incelenerek olası zararları önleyici tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1597)

1558.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, siber saldırıların etkilerini tespit etmek ve bu soruna karşı çözüm önerileri geliştirmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1598)

1559.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 28 milletvekilinin, Reyhanlı’da yaşanan terör ve mülteci sorunlarının ve nedenlerinin tespiti ile bu konuda çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1599)

1560.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 28 milletvekilinin, Hatay’da zeytincilik sektöründe yaşanan sorunların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1600)

1561.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 22 milletvekilinin, kamu misafirhanelerinin amacına uygun kullanıldığına tespiti ve amaç dışı kullanımının engellenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1601)

1562.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 26 milletvekilinin, yumurta üreticilerinin sorunlarının incelenerek bu sorunlara karşı çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1602)

1563.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, darbe ve FETÖ mağduru askeri okul öğrencilerinin hak kayıplarının tespit edilerek yapılması gereken düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1603)

1564.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 25 milletvekilinin, orman muhafaza memurlarının sorunlarının tespit edilerek yapılması gereken düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1604)

1565.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, itfaiyecilerin sorunlarının tespit edilerek yapılması gereken düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1605)

1566.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu ve 21 milletvekilinin, Nemrut Dağı Milli Parkı'nın çevre illerle bağlantısının sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1606)

1567.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 21 milletvekilinin, Elazığ'ın Keban ilçesinin çeşitli sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1607)

1568.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 21 milletvekilinin, Sırbistan-Hırvatistan güzergâhını kullanarak taşıma yapan Türk Nakliyecilerin yaşadığı sorunların tespiti ve bu sorunların çözümüne yönelik çalışmalar yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1608)

1569.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 21 milletvekilinin, oyun parklarındaki plastik oyuncak ve zemin kaplamalarının sağlığa zararlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1609)

1570.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu ve 19 milletvekilinin, kentsel tarım yapılabilecek alanların tespiti ve kent nüfusunun tarımsal üretime teşviki konusunda yasal düzenleme zemininin oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1610)

1571.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem ve 20 milletvekilinin, kadınların eğitim seviyelerinin artırılması ve kadına karşı şiddetin önlenmesi için gerekenlerin tespiti ile kadınlara yönelik belediye hizmetlerindeki eksikliklerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1611)

1572.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem ve 20 milletvekilinin, ülkemizde intihar girişimlerinin nedenlerinin araştırılarak, gereken önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1612)

1573.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem ve 20 milletvekilinin, gıda israfı sorununun araştırılması ve bu soruna karşı gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1613)

1574.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve 27 milletvekilinin, askeri hastanelerin Sağlık Bakanlığı'na devrinden sonra askeri personellere verilen malullük belgelerinin sayısındaki artışın sebeplerinin tespiti ve malullük belgelerinin parayla satıldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1614)

1575.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz ve 26 milletvekilinin, İstanbul Boğazı'ndaki köprü ve geçitlerin bakımı aşamasında alternatif güzergâhlardaki araç geçiş ücretlerinde indirim yapılmasını sağlayacak yasal değişikliklerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına (10/1615)

1576.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 19 milletvekilinin, turizm sektörünün sorunlarının incelenerek bu konularda alınması gereken tedbirlerin saptanması ve Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının sektöre olası etkilerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1616)

1577.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 20 milletvekilinin, süt üreticilerinin sorunlarının incelenerek üreticilerin yaşadıkları sıkıntılara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1617)

1578.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, internet kullanımının daha doğru ve yararlı hale gelmesi için gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1618)

1579.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, ücretli öğretmenlik modelinin tüm boyutları ile araştırılarak yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1619)

1580.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, Sosyal Güvenlik Kurumunun mevcut durumunun değerlendirilmesi ve tespit edilen sorunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1620)

1581.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, eğitimde yaşanan sorunların çok boyutlu şekilde ele alınıp incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1621)

1582.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, Birleşmiş Milletler Kalkınma Konferansında benimsenen sürdürülebilir kalkınma hedeflerini sağlamak hususunda gerçekleştirilenler ve uygulamada ortaya çıkan sorunların belirlenmesi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/8)

1583.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 19 milletvekilinin, küçük aile çiftçiliğinin devamlılığının sağlanması için destek olmak adına gereken teşviklerin tespiti ile teşviklerin uygulamaya geçebilmesini sağlayacak yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1622)

1584.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 19 milletvekilinin, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde 20 Temmuz 2015 tarihinde yaşanan IŞİD terör örgütü tarafından gerçekleştirilen intihar saldırısı ve devamındaki sürecin tüm yönleriyle incelenerek sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1623)

1585.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 19 milletvekilinin, 20 Temmuz 2016'da ilan edilen Olağanüstü Hal Yönetimi'nin ülkeye etkilerinin tespit edilerek olumsuz etkilerin giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1624)

1586.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 21 milletvekilinin, Konya'nın Bozkır ilçesinde yaşanan tarımsal, ekonomik alanlarda var olan sorunların tespiti ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1625)

1587.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin engellenmesine ilişkin İstanbul Sözleşmesi'nin gereklerini yerine getirmemenin yol açacağı sorunların tespiti ve bu sorunun çözümüne yönelik gereklerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1626)

1588.- Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 20 milletvekilinin, ülkemizde orman yangınlarını etkileyen faktörleri ve orman yangınlarına karşı alınabilecek önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1627)

1589.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir ve 22 milletvekilinin, çocukların maruz kaldığı hak ihlallerinin incelenerek bu ihlallerin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1628)

1590.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Türkiye Şehit Yakınları ve Gaziler Dayanışma Vakfı'na aktarılan yardım kampanyasıyla elde edilen desteklerin ne şekilde değerlendirildiğinin tespiti ve Vakfın darbe girişiminde üç yıl sonra tescil edilmesinin sebeplerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1629)

1591.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir ve 20 milletvekilinin, basın özgürlüğüne getirildiği iddia edilen kısıtlamaların incelenerek haber alma hakkının ihlalinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1630)

1592.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik ve 19 milletvekilinin, uyuşturucu ve madde bağımlılığı sorununun tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1631)

1593.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde 20 Temmuz 2015 tarihinde yaşanan IŞİD terör örgütü tarafından gerçekleştirilen intihar saldırısı ve devamındaki sürecin tüm yönleriyle incelenerek sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1632)

1594.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek ve 21 milletvekilinin, Antalya'nın Akseki ilçesindeki bazı mahallelerde açılması planlanan mermer ocaklarının kültür ve doğa varlıklarına etkilerinin incelenerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1633)

1595.- Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt ve 20 milletvekilinin, fındık üreticilerinin sorunlarının incelenerek sorunlara karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1634)

1596.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 20 milletvekilinin, kamu çalışanları arasındaki maaş ve ek gösterge farklılıklarının tespit edilerek bunlardan kaynaklanan sorunların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1635)

1597.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, başta kadro olmak üzere PTT çalışanlarının sorunlarının tespit edilerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1636)

1598.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, çeşitli statülerdeki koruma alanlarının son beş yıldaki değişimlerinin incelenerek ortaya çıkacak sorunların çözümü için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1637)

1599.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, toplumsal sorunların aile birliği üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1638)

1600.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun hatalı işlemlerinden kaynaklanan mağduriyetlerin giderilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1639)

1601.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, şirketlerin kapanma nedenleri ve yabancı yatırımcıların ülkeden ayrılma nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1640)

1602.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, genç işçilerin çalışma yaşamında karşılaştıkları sorunların araştırılarak yapılması gereken düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1641)

1603.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 21 milletvekilinin, nehirlerde ve su havzalarındaki antibiyotik kirliliğinin tespit edilerek ortaya çıkan sağlık ve çevre sorunlarına karşı politikalar geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1642)

1604.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 21 milletvekilinin, ödenemeyen kredi kartı borçları nedeniyle yasal takibe giren vatandaşların sorunlarının araştırılarak yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1643)

1605.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel ve 20 milletvekilinin, kentsel dönüşüm projelerinin İstanbul'da yarattığı sorunların tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1644)

1606.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 23 milletvekilinin, ülkemizde astım hastalığının artmasına sebep olan etkenlerin tespit edilerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1645)

1607.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 23 milletvekilinin, erken ergenliğin nedenlerinin araştırılarak yol açtığı sorunların ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1646)

1608.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu ve 20 milletvekilinin, çocuk istismarını önleyici politikalar geliştirilmesi için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1647)

1609.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 20 milletvekilinin, geleceğe yönelik bir gıda ve tarım politikası oluşturulması için yapılacakların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1648)

1610.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, seçim sonucu el değiştiren belediyelerdeki borç durumuna ve yolsuzluk yapıldığına ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1649)

1611.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 20 milletvekilinin, bazı mezarlıklarda ortaya çıkan yıkımın nedenlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1650)

1612.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 20 milletvekilinin, basın özgürlüğünün kısıtlandığına yönelik iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1651)

1613.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 22 milletvekilinin, çocuklara yönelik hak ihlallerinin önüne geçebilmek adına ruhsatsız dini eğitim veren kurumların ve yurtların denetimlerinin sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1652)

1614.- Van Milletvekili Murat Sarısaç ve 19 milletvekilinin, 13 Temmuz 1930 tarihinde Van'da gerçekleşen olayların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1653)

1615.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 20 milletvekilinin, yabancı turistlerden şehir vergisi altında ek bir vergi alınması için yapılacak düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1654)

1616.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, besicilerin yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1655)

1617.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, kamu ve özel sektörde artan borçlanmaların nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1656)

1618.- Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral ve 20 milletvekilinin, Bitlis'in Ahlat ilçesi ve çevresindeki tarihi, kültürel ve turistik değerlerin araştırılarak sorunların tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1657)

1619.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve 21 milletvekilinin, iş kazalarının önlenmesi ve bunların ülke ekonomisine etkisinin azaltılması konularında alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1658)

1620.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban ve 24 milletvekilinin, Muğla'nın Dalaman ilçesi sınırları içerisinde 10 Temmuz 2019 tarihinde çıkan yangına ilişkin ihmal iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1659)

1621.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül ve 19 milletvekilinin, turizm sektöründe çalışan işçilerin sorunlarının incelenerek bu konularda alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1660)

1622.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş ve 19 milletvekilinin, 5 Haziran, 20 Temmuz ve 10 Ekim 2015 tarihlerinde gerçekleşen patlamaların tüm yönleriyle aydınlatılması, benzer olayların gerçekleşmemesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına (10/1661)

1623.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, ülkemizdeki stat ve spor tesislerinde güneş enerjisinden elektrik üretim sistemi kurulmasını sağlayacak altyapıyı oluşturmak için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına (10/1662)

1624.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, nesli tehlike altında olan leoparın ülkemizdeki varlığını korumak üzere leopar avının önlenmesi, leoparların popülasyonlarını korumak için gerekli politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1663)

1625.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 21 milletvekilinin, genç işsizliğin araştırılması, neden olduğu sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1664)

1626.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, iklim değişiklikleri ve doğal afetlerin iç göç üzerindeki etkilerini tespit ederek, Türkiye'nin iklim politikalarının düzenlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1665)

1627.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin ve 22 milletvekilinin, şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemler alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1666)

1628.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 25 milletvekilinin, şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemler alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1667)

1629.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır ve 21 milletvekilinin, halıcılık faaliyetlerinin geliştirilmesi için gereken çalışmaların yapılması ve sektörde yaşanan sorunların incelenerek çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1668)

1630.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır ve 20 milletvekilinin, İstanbul Üçüncü Havalimanı inşaatının yol açtığı sorunların tüm yönleriyle incelenerek bu konuda gerekli çalışmaların yapılmasının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1669)

1631.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve 22 milletvekilinin, Temmuz 2019’da meydana gelen iş kazalarının nedenlerinin araştırılarak iş güvenliğinin tam olarak sağlanması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1670)

1632.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve 23 milletvekilinin, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi’nde arkeoloji bölümüne talebin düşük olmasının nedenlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1671)

1633.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve 23 milletvekilinin, kurulması planlanan gemi söküme tesisinin Kilimli ve Zonguldak’a vereceği olası zararların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1672)

1634.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu ve 29 milletvekilinin, ne eğitimde, ne istihdamda, ne de yetiştirmede olan gençlerin durumlarının tespiti ve bu soruna ilişkin tüm nedenlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1673)

1635.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 28 milletvekilinin, 15 Temmuz Darbe Girişiminin yol açtığı sorunların ortaya çıkarılması ve darbe girişimlerinin bir daha tekrarlanmaması için gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1674)

1636.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, kolluk kuvvetlerinin yetkilerini güçlendiren yasal düzenlemelerin toplumda yarattığı iddia edilen olumsuz etkilerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1675)

1637.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 24 milletvekilinin, orman yangınlarındaki, su ve hava kirliliğindeki artışın sebeplerinin incelenerek bu konuda alınması gereken önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1676)

1638.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, nefret suçlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1677)

1639.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 37 milletvekilinin, basın ve haber alma hürriyetini sağlayacak tedbirlerin belirlenmesi, medyaya ve gazetecilere yönelik iddia edilen baskıların sona erdirilmesini sağlayacak yasal tedbirlerin kararlaştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1678)

1640.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu ve 20 milletvekilinin, yabancı uyruklu kişilere ve şirketlere yapılan toprak satışının araştırılarak gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1679)

1641.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, 15 Temmuz 2019 tarihinde Tunceli’de iki çocuğun hayatını kaybetmesiyle sonuçlanan patlamanın tüm yönleriyle araştırılması ve benzer hadiselerin tekrarlanmaması için gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1680)

1642.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, sahte ve kaçak içki üretme ve tüketmeye sevk eden nedenlerin araştırılması, sahte içki tüketmeye bağlı ölümlerin tekrarlanmaması için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1681)

1643.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 19 milletvekilinin, bebek ölüm oranındaki yüksekliğin nedenlerinin incelenerek sorunun çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1682)

1644.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 37 milletvekilinin, sınır bölgelerindeki mayınların temizlenmesi amacıyla yürütülecek çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1683)

1645.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 22 milletvekilinin, özel eğitim alanında yaşanan sorunları ve bu konuda ele alınması gereken önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1684)

1646.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde yaşanan sorunların çözümüne yönelik gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1685)

1647.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 21 milletvekilinin, Konya'nın Cihanbeyli ilçesinde yaşanan tarımsal, ekonomik ve sosyal alanlarda var olan sorunların tespiti ile çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1686)

1648.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, LGBTİ vatandaşların yaşadığı sorunların tespiti ve bu sorunlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1687)

1649.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 milletvekilinin, özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ücret sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1688)

1650.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 milletvekilinin, Şanlıurfa ilinde yaşanan su sorununun çözümünün araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1689)

1651.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, bireysel silahlanmadaki artışın nedenlerinin araştırılarak sebep olduğu sorunların önlenmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1690)

1652.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir ve 35 milletvekilinin, yargı bağımsızlığını etkileyen durumların incelenerek bağımsız ve tarafsız yargılamanın sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1691)

1653.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül ve 19 milletvekilinin, Barış Suyu Projesi'nin yol açtığı sorunların tespiti ve Kıbrıs'ta su sorununun çözümüne yönelik kalıcı tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1692)

1654.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, kadına yönelik ayrımcı düzenlemelerin tespiti ve bu hususta çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1693)

1655.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 19 milletvekilinin, şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemlili alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1694)

1656.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Suriye'li sığınmacıların sınır dışı edilmeleri vakalarının araştırılıp buna ilişkin alınacak önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1695)

1657.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü ve 19 milletvekilinin, çocuk istismarını önleyici politikalar geliştirilmesi için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1696)

1658.- Muş Milletvekili Mensur Işık ve 19 milletvekilinin, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerine karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1697)

1659.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, 3 Ağustos 2014 tarihinde IŞİD tarafından Ezidi katliamının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1698)

1660.- İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 25 milletvekilinin, incir üreticilerinin sorunlarının incelenerek sorunlara karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1699)

1661.- İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 23 milletvekilinin, İzmir'in Aliğa ilçesinde sanayileşmeden kaynaklanan kirlilik sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1700)

1662.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 29 milletvekilinin, sahte içki üretim ve temini sürecinde sorumluluk ve ihmallerin belirlenerek, sahte içki tüketmeye bağlı ölümlerin tekrarlanmaması için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1701)

1663.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 24 milletvekilinin, hayvanlara uygulanan şiddet ve kötü muamele olaylarının incelenerek bu olayların önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1702)

1664.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, akarsu, dere ve çayların insan sağlığı üzerindeki etkilerinin araştırılması ve gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1703)

1665.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 20 milletvekilinin, fındık üreticilerinin sorunlarının incelenerek sorunlara karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1704)

1666.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, çocuk işçiliğinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1705)

1667.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, kamuda israfın önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1706)

1668.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, aynı şartlarda emekli olan vatandaşlar arasında meydana gelen ücret farklılıklarının araştırılması, sosyal güvenlik prim gün sayısı artışına rağmen emekli maaşlarında düşüş sorununa çözüm bulunması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1707)

1669.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştas ve 19 milletvekilinin, RTÜK tarafından internet ortamından yayınların düzenlenmesiyle ilgili yönetmeliğin içeriği itibarıyla ortaya çıkarabileceği olası sorunların tespiti ve buna ilişkin alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1708)

1670.- Van Milletvekili Muazzez Orhan ve 19 milletvekilinin, öğrenim kredisi kullanmış vatandaşların bunları geri ödemedeki yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1709)

1671.- Muğla Milletvekili Burak Erbay ve 19 milletvekilinin, Çek Kanunu'nun oluşturduğu mağduriyetlerin tespiti ve bu duruma karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1710)

1672.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, gıda güvenliği sorunları ve bunların nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1711)

1673.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, ayçiçek üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1712)

1674.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, ülkemizde kooperatifçiliğin sorunlarının araştırılması ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1713)

1675.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 20 milletvekilinin, yerel radyo ve televizyon kanallarının yaşadığı sorunların tespiti ve bu sorunlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1714)

1676.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, eğitimde yaşanan sorunların çok boyutlu şekilde ele alınıp incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1715)

1677.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 20 milletvekilinin, Sivas ilinde sağlık alanında yaşanan sorunların tespiti ve gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1716)

1678.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, şeker pancarı ekim kotasını üreticilerinin sorunlarının çözülmesi ve şeker fabrikalarının özelleştirilmesinden kaynaklanan sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1717)

1679.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 milletvekilinin, pamuk üreticilerinin sorunlarının tespiti ile üretim miktarını artırmaya yönelik yollar belirleyebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1718)

1680.- Muş Milletvekili Mensur Işık ve 19 milletvekilinin, yargısız infaz iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1719)

1681.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 22 milletvekilinin, Diyarbakır, Van, Mardin Büyükşehir Belediyelerine Kayyum atanmasının meydana getirdiği sorunların tespiti ve kayyum atanana belediye bilançolarının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1720)

1682.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, internet erişim engellerinin sebeplerinin tespiti ve bu engellerin kalkması için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1721)

1683.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz ve 19 milletvekilinin, toplu taşıma araçlarında gerçekleşen yangınların nedenlerinin araştırılması ve gerekli güvenlik tedbirlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1722)

1684.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir ve 21 milletvekilinin, yabancı dil eğitiminde yaşanan sorunların tüm yönleriyle araştırılıp gerekli çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1723)

1685.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, Hakkari Çemerkurk köyünde bir vatandaşın ölümünün arkasında yatan sebeplerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1724)

1686.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Osmaniye ve Elazığ cezaevlerinde yaşanan kötü muamele iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1725)

1687.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözeği ve 19 milletvekilinin, Elazığ cezaevinde yaşanan kötü muamele iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1726)

1688.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 21 milletvekilinin, işsizlikle mücadele edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1727)

1689.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, orman yangınlarının çıkış nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi ve ihmali iddialarının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1728)

1690.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 22 milletvekilinin, trafik kazalarının nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1729)

1691.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, kamu özel sektör işbirliği projelerinin, fayda ve maliyetlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1730)

1692.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Türkiye'de kayıt dışı faaliyet gösteren dini cemaatlerin araştırılması, anayasa ve yasalara uygun faaliyette bulunanların kayıt altına alınması, yasadışı faaliyet gösterenlere karşı gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1731)

1693.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemlili alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1732)

1694.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Çözüm Süreci'nin sonlandırılmasına giden sürecin tüm yönleriyle araştırılması ve Ahmet Davutoğlu'nun bu döneme ilişkin beyanlarının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1733)

1695.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır ve 24 milletvekilinin, İzmir'de meydana gelen orman yangınının sebebinin araştırılarak, bu tarz yangınların tekrarlanmaması için gereken önlemlerin belirlenmesi ve bölgenin tekrar ağaçlandırılması için çalışmaların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1734)

1696.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, uyuşturucu madde kullanımı ve satışının yaygınlaşmasına karşı mücadele yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1735)

1697.- Muğla Milletvekili Suat Özcan ve 26 milletvekilinin, ülkemizde orman yangınlarını etkileyen faktörleri ve orman yangınlarına karşı alınabilecek önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1736)

1698.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, balıkçılık sektöründe yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara çözümler üretilmesi ve su ürünleri kooperatifçiliğini geliştirme yollarını belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1737)

1699.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, İzmir Harmandalı Geri Gönderme Merkezi'nde bulunan mülteci ve iltica talebinde bulunanlara kötü muamele iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1738)

1700.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, Türkçe öğrenimindeki yetersizliklerin tespiti, dilimizde sözcük ve terim üretiminde hız verebilmek bu sayede dildeki yabancı kökenli kelime sayısının artışını engelleyebilmek amacıyla gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1739)

1701.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, İzmir Adnan Menderes Havalimanı'nın ikinci aktarma merkezi ve hava aracı bakım merkezi olması için gereken strateji ile politikaların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1740)

1702.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, yunus parklarının yol açtığı sorunlarının tespiti ve bu alanda gerekli yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1741)

1703.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 milletvekilinin, ergenlik çağındaki gençlerin sorunlarının tespiti ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1742)

1704.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 29 milletvekilinin, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerine karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1743)

1705.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, son yıllarda artan bonzai kullanımının önlenmesi ve uyuşturucuya karşı alınacak önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1744)

1706.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin ve 20 milletvekilinin, Kaz ve Madra Dağlarında yürütülmekte olan madencilik faaliyetlerinin neden olduğu zararların tespiti ve bölgede yaşayan vatandaşların şikayetlerinin giderilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1745)

1707.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 22 milletvekilinin, büyükşehir belediyelerinin vakıf ve derneklere yapmış olduğu kaynak aktarımlarının nedenlerinin ve amaçlarının tespiti ile bu kaynakların nerelere harcandığının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1746)

1708.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal ve 24 milletvekilinin, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerine karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1747)

1709.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, ülkemizde doğal varlıkların korunması alanında görev yapan çeşitli kurumların kapatılma planlarının gerekçelerinin araştırılması ve bu durumun yol açabileceği sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1748)

1710.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, kadın temsiliyetinin karar alma mekanizmalarında uygulanabilmesi için yasal zemine ve uygulamada teşekkülünün sağlanmasına dönük yapılması gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1749)

1711.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, şehirlerarası taşımacılık yapan otobüslerde gerçekleşen yangınların nedenlerinin araştırılması ve gerekli güvenlik tedbirlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1750)

1712.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 20 milletvekilinin, ülkemizde doğal varlıkların korunması alanında görev yapan çeşitli kurumların kapatılma planlarının gerekçelerinin araştırılması ve bu durumun yol açabileceği sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1751)

1713.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü ve 28 milletvekilinin, çocuğa karşı istismar sorunlarının toplum ve çocuklar üzerindeki etkilerinin araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1752)

1714.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Diyarbakır, Van, Mardin Büyükşehir Belediyelerine Kayyum atanmasının meydana getirdiği sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1753)

1715.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 30 milletvekilinin, Diyarbakır, Van, Mardin Büyükşehir Belediyelerine Kayyum atanmasının meydana getirdiği sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1754)

1716.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy ve 19 milletvekilinin, Diyarbakır, Van, Mardin Büyükşehir Belediyelerine Kayyum atanmasının meydana getirdiği sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1755)

1717.- İzmir Milletvekili Atila Sertel ve 25 milletvekilinin, Sağlık Bakanlığına yapılacak atamalarda getirilmesi düşünülen mülakat uygulamasının gözden geçirilmesi ve sağlık çalışanlarının sorunlarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1756)

1718.- İzmir Milletvekili Atila Sertel ve 24 milletvekilinin, çocuklara yönelik cinsel istismar vakalarında yaşanan artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1757)

1719.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 20 milletvekilinin, Türkiye'deki dere ve nehir yataklarının incelenerek sel felaketlerinin önlenmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1758)

1720.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 19 milletvekilinin, başta Feke ilçesi olmak üzere Adana'daki işsizlik sorunun tüm yönleriyle incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1759)

1721.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 19 milletvekilinin, erken yaşta evliliğin nedenlerinin tespiti ve bu sorunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1760)

1722.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 19 milletvekilinin, ODTÜ'de yapılması planlanan KYK yurdunun çevreye ve üniversitenin sosyal yapısına vereceği zararların tespiti ve bu konuda gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1761)

1723.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 22 milletvekilinin, ihracattan geri dönen tarım ürünlerinin geri gönderilmesinin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılarak aynı sorunun tekrarlanmaması için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1762)

1724.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 21 milletvekilinin, genç işsizliğin araştırılması, neden olduğu sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1763)

1725.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 21 milletvekilinin, TSK bünyesindeki askerlerde görülen gıda zehirlenmelerinin sebeplerinin tespiti ve bu soruna yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1764)

1726.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 19 milletvekilinin, İğneada Longoz Ormanının korunması, Kuzey Ormanlarında yaşanan tahribatın belirlenmesi, bu soruna ilişkin önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1765)

1727.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel ve 21 milletvekilinin, esnafın sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1766)

1728.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 25 milletvekilinin, Türkiye'nin iklim değişikliği ve kava kirliliği boyutlarının tespiti, bu değişikliğin yol açtığı solunum yolu rahatsızlıklarının belirlenmesi ve bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1767)

1729.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 19 milletvekilinin, sağlıksız süt tüketiminin engellenmesi, süt üreticilerinin şartlarının iyileştirilmesi ve kayıt dışı süt üretiminin engellenmesi için yapılması gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1768)

1730.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 24 milletvekilinin, hayvancılık sektöründeki sorunların çözümü suni tohumlama uygulamasının etkin kullanımının sağlanması için gerekli tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1769)

1731.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, işsizliğin nedenlerinin araştırılarak tespit ve yapısal çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1770)

1732.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, genç işsizliğin araştırılması, neden olduğu sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına (10/1771)

1733.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, Zonguldak ilindeki işsizlik sorununun sebepleri ve sonuçlarının tespiti ile bu sorunun çözümüne yönelik alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1772)

1734.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, Zonguldak'ta kaçak maden ocağı işletilmesinin yol açtığı sorunların belirlenmesi ve bu sorunun çözümüne yönelik alınacak önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1773)

1735.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 milletvekilinin, esnafın sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1774)

1736.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 22 milletvekilinin, çocuk işçiliğinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1775)

1737.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç ve 21 milletvekilinin, RTÜK kararlarının eşitlik ve tarafsızlık ilkelerine aykırı olduğu iddialarının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1776)

1738.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu ve 24 milletvekilinin, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin yaşadığı sorunların tespit edilerek, çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1777)

1739.- Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan ve 24 milletvekilinin, emeklilikte yaşa takılanlar olarak ifade edilen vatandaşlarımızın sorunlarının tespiti ve soruna yönelik yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1778)

1740.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ve 21 milletvekilinin, ambulanslarda gerçekleşen yangınların nedenlerinin araştırılması ve gerekli güvenlik tedbirlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1779)

1741.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 22 milletvekilinin, Türk Hava Yolları ile ilgili son günlerde basına yansıyan iddiaların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1780)

1742.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya ve 20 milletvekilinin, Doğu Karadeniz'deki sel, taşkın, heyelan gibi afet risklerinin tespiti ve bu afetlerin etkilerini en aza indirmek için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1781)

1743.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 23 milletvekilinin, tarım sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1782)

1744.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 27 milletvekilinin, SGK tarafından yersiz ödeme yapıldığı gerekçesiyle borç bildirimini yapılan kişi sayısının tespiti, bu soruna yol açan nedenlerin tespiti ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1783)

1745.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözeği ve 19 milletvekilinin, Aydın Çine başta olmak üzere maden ocaklarının olumsuz etkilerinin tüm yönleriyle araştırılarak slikosiz gibi meslek hastalıklarının önüne geçmek için alınması gerek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1784)

1746.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki ve 19 milletvekilinin, üç büyükşehir belediye başkanlığına kayyum atanmasının sebep ve sonuçlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1785)

1747.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 24 milletvekilinin, yol kenarına araç parkı uygulamasının yol açtığı trafik sorunlarının tespiti ile bu parklardan belediyelerin park ücreti almasının yasal zemininin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1786)

1748.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 23 milletvekilinin, Balıkesir ilinde yer alan arkeolojik alanların turizme kazandırılması için gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1787)

1749.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 24 milletvekilinin, devlet kurumlarında yeni cemaat oluşumu iddialarının araştırılması ve cemaatlerin gelir kaynaklarının tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1788)

1750.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 24 milletvekilinin, toplu taşıma araçlarında kullanılan tehlikeli yakıt türlerinin yol açtığı sorunların tespiti ve gerekli güvenlik tedbirlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1789)

1751.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 20 milletvekilinin, basın özgürlüğüne getirildiği iddia edilen kısıtlamaların incelenerek haber alma hakkının ihlalinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1790)

1752.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 2020-2021 eğitim öğretim yılında liselerde öğrenci sayı artışını karşılayabilmek amacıyla alınacak önlemlerin tespiti ve bu soruna karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1791)

1753.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 20 milletvekilinin, Suriyeli sığınmacıların çocuklarının eğitim sürecinde ortaya çıkan sorunların ve bu durumun Türk öğrenci ve velilerin eğitimine olumsuz yansımalarının tespiti ile sorunun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1792)

1754.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 21 milletvekilinin, pamuk üreticilerinin yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1793)

1755.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, orman yangınlarındaki artışın sebeplerinin incelenerek bu konuda alınması gereken önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1794)

1756.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, ülkemizde yaşandığı iddia edilen işkence ve kötü muamele iddialarının incelenerek bu suçların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1795)

1757.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, basın-yayın özgürlüğüne getirildiği iddia edilen kısıtlamaların incelenerek haber alma hakkının ihlalinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1796)

1758.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun hak ihlallerine ilişkin rolünün değerlendirilmesi ve hak ihlali sorunlarına yönelik alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1797)

1759.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 27 milletvekilinin, artan işsizliğin sebeplerinin araştırılarak etkili ve somut politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1798)

1760.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 20 milletvekilinin, Atatürk Orman Çiftliği arazisinin kullanımına ilişkin çeşitli hususların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1799)

1761.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 20 milletvekilinin, doğaya ve yaşama dair her geçen gün artan ekolojik tahribatın araştırılarak gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1800)

1762.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Kamu Özel İşbirliği kapsamında gerçekleştirilen projelerin kamu bütçesine çıkaracağı yükler ve muhtemel risklerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1801)

1763.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 25 milletvekilinin, üniversitelerden çeşitli sebeplerle kaydı silinmiş öğrencilere yönelik bir öğrenci affı kanunu çıkarılması için gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1802)

1764.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, kaçak deniz patlıcanı avcılığın önlemek ve deniz patlıcanlarını koruyabilmek için gereken tedbirleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1803)

1765.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, Akdeniz Foku türünün korunması için gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1804)

1766.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, çocuk yaşta veya erken yaşta evliliğin nedenlerinin tespiti ve bu sorunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1805)

1767.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, ülkemizin su politikalarını tespit etmek ve kuraklıkla mücadelede alınacak önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1806)

1768.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, İzmir ilinin tarihi ve doğal zenginliklerinin tüm dünyaya tanıtılması için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1807)

1769.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 19 milletvekilinin, basın başta mali olmak üzere yaşadığı sorunları tüm boyutlarıyla incelemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1808)

1770.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 20 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının araştırılması ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1809)

1771.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç ve 20 milletvekilinin, Adana Kürkcüler F Tipi Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1810)

1772.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, halk sağlığını tehdit eden unsur ve vakaların araştırılarak tespiti ve bu unsurlara yönelik gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1811)

1773.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 19 milletvekilinin, jeotermal enerji üretiminin yol açtığı sorunların tespiti ve bu sorunlara karşı alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1812)

1774.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, büyükşehirlerdeki depreme hazırlık durumunun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1813)

1775.- Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 20 milletvekilinin, ülkemizdeki arıcılık sektöründeki sorunların tespiti ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1814)

1776.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 23 milletvekilinin, su kaynaklarının verimli kullanımı ve su israfının önlenmesi için alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1815)

1777.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, özelleştirme uygulamalarının sosyal sonuçlarının araştırılarak belirlenmesi ve gereken önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1816)

1778.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, asgari ücretli bir ailenin temel yaşam ihtiyaçlarını karşılarken ortaya çıkan sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1817)

1779.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, engelli bireylerin istihdam sorununun araştırılarak gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1818)

1780.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, yerli tohum üretiminin önündeki engellerin belirlenmesi ve gereken önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1819)

1781.- Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş ve 19 milletvekilinin, şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemleri alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1820)

1782.- Adana Milletvekili İsmail Konuk ve 19 milletvekilinin, Milli Eğitim Bakanlığı'nın çeşitli proje gerekçeleriyle vakıf ve topluluklar ile ortak işler yaptığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1821)

1783.- Adana Milletvekili İsmail Konuk ve 19 milletvekilinin, THK'nın elinde bulunan gece uçabilen yangın söndürme uçaklarının Ege ve Akdeniz bölgelerinde gerçekleşen orman yangınlarında kullanılmama sebeplerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1822)

1784.- Adana Milletvekili İsmail Konuk ve 19 milletvekilinin, Okul Servis Araçları Yönetmeliğinde yapılan değişikliğin sebeplerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1823)

1785.- Adana Milletvekili İsmail Konuk ve 19 milletvekilinin, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerine karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1824)

1786.- Adana Milletvekili İsmail Konuk ve 19 milletvekilinin, çocuk yaşta veya erken yaşta evliliğin nedenlerinin tespiti ve bu sorunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1825)

1787.- Adana Milletvekili İsmail Konuk ve 19 milletvekilinin, Sosyal Güvenlik Kurumu açığının merkezi bütçe üzerinde meydana getirdiği yükün ortadan kaldırılabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1826)

1788.- Adana Milletvekili İsmail Konuk ve 19 milletvekilinin, özel iletişim vergisiyle iletişim altyapısını güçlendirmek için toplanan gelirlerin ne şekilde kullanıldığının tespiti ve afet durumlarında meydana gelen iletişim aksaklıklarını önlemek için gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1827)

1789.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekilinin, pamuk üreticilerinin sorunlarının tespiti ile üreticilerin ettiği zararların giderme yollarını belirleyebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1828)

1790.- Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş ve 20 milletvekilinin, Cumhurbaşkanlığınca bazı vakıf ve derneklere tanınan vergi muafiyeti kriterlerindeki muğlaklıkların giderilmesi, vakıf ve derneklerin adil bir şekilde değerlendirilmesinin sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1829)

1791.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 21 milletvekilinin, pazarlık usulü ihale uygulamasının kamu bütçesinde oluşturduğu zararların tespiti ve bu soruna yönelik alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1830)

1792.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan ve 27 milletvekilinin, çeltik ve pirinç üretimi alanında üreticinin karşılaştığı sorunların belirlenmesi ve bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1831)

1793.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 19 milletvekilinin, öğrencilerin günlük hayatını ve gelişimlerini kolaylaştıracak gereksinimlerin tespiti ile gençlere sosyal kültürel etkileşim alanları oluşturulması için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1832)

1794.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 20 milletvekilinin, Kütahya’da kestane üretiminde karşılaşılan sorunları ve bu sorunlarla mücadelede yapılması gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1833)

1795.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 20 milletvekilinin, Kütahya’da vişne ve kiraz üretiminde karşılaşılan sorunları ve bu sorunlarla mücadelede yapılması gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1834)

1796.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 21 milletvekilinin, açlık ve yoksulluk sınırı baz alınarak yeni bir asgari ücret politikasının belirlenmesi ve asgari ücrette iyileştirme yapılması için gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1835)

1797.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 26 milletvekilinin, Balkan ülkelerinde yaşayan Türklerin her türlü sorunlarının araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1836)

1798.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, PKK terör örgütü tarafından kaçırılan asker ve polislerimizin kurtarılması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1837)

1799.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, amatör denizci projesinin tüm boyutlarıyla yeniden ele alınması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1838)

1800.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, Sahil Güvenlik Komutanlığımızın milli güce dayalı daha etkin bir güç haline gelebilmesi için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1839)

1801.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, sivil memurların sorunlarının ve özlük haklarının ele alınması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1840)

1802.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 26 milletvekilinin, THK’nın elinde bulunan yangın söndürme uçaklarının İzmir’de gerçekleşen orman yangınlarında kullanılmama sebeplerinin tespiti ve orman yangınlarında uçak kullanımını teşvik etmek için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1841)

1803.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, askeri liselerin tekrar orduya kazandırılması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1842)

1804.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 27 milletvekilinin, F 35 programın derinlemesine incelenmesi, milli çıkarlarımıza uygun bir şekilde yürütülmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1843)

1805.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve 26 milletvekilinin, orman yangınlarının hızlı, etkili ve verimli bir şekilde söndürülmesinin yollarının belirlenmesi, yangın söndürme faaliyetlerinin yetersizliğinin nedenlerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1844)

1806.- Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu ve 24 milletvekilinin, Tunceli’de faaliyet gösteren maden ocaklarının canlı yaşamı ve ekolojik denge üzerinde yarattığı tahribatın araştırılması, Munzur Dağlarının maden aramalarına açılması kararının tüm yönleriyle değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1845)

1807.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ve 21 milletvekilinin, sağlık çalışanlarının yaşadıkları sorunların tespiti ve bu sorunlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1846)

1808.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 19 milletvekilinin, Batı Nil Virüsünün ülkemizde yayılma alanlarının tespiti ve halkımızın hastalığa karşı bilinçlendirilmesinin yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1847)

1809.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel ve 29 milletvekilinin, yumurta üreticilerinin sorunlarının incelenerek bu sorunlara karşı çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1848)

1810.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 19 milletvekilinin, şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemler alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1849)

1811.- İstanbul Milletvekili Gürsel Tekin ve 20 milletvekilinin, işsizlik sorununun intihar vakalarına etkilerinin incelenerek bu konuda geliştirilecek politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1850)

1812.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 20 milletvekilinin, Gümüşhane’de bir maden işletmesine ait atık suların dereye karıştığı iddialarının araştırılması ve bahsedilen soruna yönelik alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1851)

1813.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 20 milletvekilinin, otomotiv sektöründe yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1852)

1814.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 20 milletvekilinin, rüzgâr enerji santrallerinin çevreye verdiği zararların tespiti ve alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1853)

1815.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve 20 milletvekilinin, Bursa’daki taş, mermer, kum ve maden ocaklarının mevcut durumunun ve yarattığı tahribatın tespiti ile ortaya çıkan sorunlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1854)

1816.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 21 milletvekilinin, engellilerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1855)

1817.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz ve 25 milletvekilinin, inşaat mühendisliği bölümlerinin niteliğini artırmak için gerekenlerin tespiti ve inşaat mühendislerinin yaşadıkları sorunların çözümüne yönelik yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1856)

1818.- Ankara Milletvekili Murat Emir ve 21 milletvekilinin, sahte ve kaçak içki üretme ve tüketmeye sevk eden nedenlerin araştırılması, sahte içki tüketmeye bağlı ölümlerin tekrarlanmaması için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1857)

1819.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 23 milletvekilinin, Eğrigöz Kalesi'nin turizme kazandırılması, mağaracılık turizmi ve dağcılık turizminin gelişmesi için gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1858)

1820.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 23 milletvekilinin, Aizanoi Antik Kenti'nin turizme kazandırılması için gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1859)

1821.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 23 milletvekilinin, Kütahya ilindeki hava kirliliğinin sebeplerinin araştırılarak bu durumun önlenmesi için gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1860)

1822.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 29 milletvekilinin, güvenlik korucularının sorunlarının tespiti ve bu sorunların giderilmesi için gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1861)

1823.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 24 milletvekilinin, SETA tarafından yayımlanan Uluslararası Medya Kuruluşlarının Türkiye Uzantıları başlıklı raporunun değerlendirilmesi, SETA'nın kimler tarafından desteklendiğinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1862)

1824.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 24 milletvekilinin, çocuk işçiliğinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1863)

1825.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 22 milletvekilinin, işsizliğin nedenlerinin araştırılarak tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1864)

1826.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç ve 20 milletvekilinin, Afşin'de faaliyette bulunan termik santrallerin yol açtığı sorunların tespiti, sorunlara yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1865)

1827.- İstanbul Milletvekili Ali Şeker ve 22 milletvekilinin, organ bağıışı sayısındaki düşüklüğün sebeplerinin tespiti ve bu duruma karşı alınabilecek önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1866)

1828.- Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydınlık ve 21 milletvekilinin, Şanlıurfa ili Hilvan ilçesinde yaşanan tüm sorunların araştırılması ve sorunların çözümüne yönelik alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1867)

1829.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban ve 22 milletvekilinin, TÜİK'in yayımladığı verilerin usullere uygun şekilde toplanıp toplanmadığının tespiti ve istatistiklerin yayımlanması sürecinde şeffaflığı sağlamak adına gerekenlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1868)

1830.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 24 milletvekilinin, su şebekelerindeki kaçak ve kayıpların tespiti, su kaybına yol açan eksikliklerin belirlenmesi ve temiz su varlığını tehdit eden unsurlara yönelik önlemlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1869)

1831.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 27 milletvekilinin, ekonomide görülen daralmanın siyasi nedenlerinin tespiti ve bu sorunun çözümü olabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1870)

1832.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 24 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Sarıçam ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1871)

1833.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 28 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Yüreğir ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1872)

1834.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 29 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Yumurtalık ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1873)

1835.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 28 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Tufanbeyli ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1874)

1836.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 24 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Seyhan ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1875)

1837.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 23 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Saimbeyli ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1876)

1838.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 28 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Pozantı ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1877)

1839.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 26 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Kozan ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1878)

1840.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 25 milletvekilinin, kız çocuklarının eğitime katılımının artırılması için gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1879)

1841.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 27 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Aladağ ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1880)

1842.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 26 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Ceyhan ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1881)

1843.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 26 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Çukurova ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1882)

1844.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 24 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve İmamoğlu ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1883)

1845.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 23 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Karaisalı ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1884)

1846.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 25 milletvekilinin, 1980’li yıllardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu’dan Adana’ya yaşanan yoğun göçün ilin ekonomisinde meydana getirdiği sorunların tespiti ve Karataş ilçesindeki işsizlik sorununun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1885)

1847.- Denizli Milletvekili Gülizar Bıçer Karaca ve 24 milletvekilinin, kamu kurum ve kuruluşlarına ait binaların depreme dayanıklılığının tespit edilmesi ve muhtemel depremlere yönelik alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1886)

1848.- Denizli Milletvekili Gülizar Bıçer Karaca ve 25 milletvekilinin, gıda güvenliği sorunları ve bunların nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1887)

1849.- Denizli Milletvekili Gülizar Bıçer Karaca ve 26 milletvekilinin, Karadeniz’de yaşanan kirlilik ve bu kirliliğin sebeplerinin araştırılması, kirliliğin önlenmesi için gereken tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1888)

1850.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, toprak kirliliğinin yol açmış olduğu sorunların tespiti ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1889)

1851.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, 6-8 Ekim tarihinde gerçekleşen olayların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1890)

1852.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, ülkemizde mayın ve patlayıcı madde nedeniyle meydana gelen sivil ölümlerin tüm yönleriyle araştırılarak, gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1891)

1853.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, zırlı araçların kullanımının yol açtığı sorunların tespiti ve bu sorunlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1892)

1854.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 19 milletvekilinin, ekonomideki kötüye gidişin nedenlerinin tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1893)

1855.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 19 milletvekilinin, İstanbul’da meydana gelebilecek olan olası bir depreme yönelik alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1894)

1856.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek ve 30 milletvekilinin, Çanakkale’de faaliyet gösteren termik santrallerin ve maden ocaklarının çevreye ve insan sağlığına etkilerinin tüm yönleriyle incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1895)

1857.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 19 milletvekilinin, Artvin ilinde yapılan madencilik faaliyetlerinin araştırılması, ihale süreçlerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1896)

1858.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan’ın, İçirlik Üssü’nün faaliyetlerinin incelenmesi, Amerika Birleşik Devleti tarafından YPG’ye buradan lojistik ve mühimmat desteği sağlayıp sağlamadığının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1897)

1859.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş ve 20 milletvekilinin, TÜİK’in yayımladığı verilerin usullere uygun şekilde toplanıp toplanmadığının tespiti ve istatistiklerin yayımlanması sürecinde şeffaflığı sağlamak adına gerekenlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1898)

1860.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 21 milletvekilinin, e haciz uygulamasının yol açtığı sorunların tespiti ve bu sorunlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1899)

1861.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, polislerin çalışma koşullarında mevcut olan sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1900)

1862.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 20 milletvekilinin, ülkemizdeki yoksulluk ve gelir adaletsizliğinin sebeplerinin tespiti ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1901)

1863.- Ankara Milletvekili Şenol Sunat ve 19 milletvekilinin, ülkemizde ormanları olumsuz etkileyen faktörleri ve orman alanlarındaki azalmalara karşı alınabilecek önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1902)

1864.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 20 milletvekilinin, Aksaray’daki yeraltı su kaynaklarının azalmasının ve su kaynaklarındaki tuzlanma oranlarının artış nedenlerinin tespiti ile bu soruna yönelik çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1903)

1865.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 22 milletvekilinin, yasadışı sanal kumarın engellenememe sebeplerinin tespiti, bu soruna yönelik alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1904)

1866.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 20 milletvekilinin, belediyelerin yüksek sürdürülemez borçlanma sebeplerinin araştırılması ve bu soruna yönelik alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1905)

1867.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 22 milletvekilinin, Başkomutanlık ve Sakarya Meydan Muharebe alanlarının korunması, tanıtımı için gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1906)

1868.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 19 milletvekilinin, Sayıştay’ın 2018 Sağlık Bakanlığı Denetim Raporu’nda yer alan miadı dolmuş aşılarda öğrencilere uygulandığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1907)

1869.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 19 milletvekilinin, Karadeniz’de yaşanan deniz kirliliği ve bu kirliliğin sebeplerinin araştırılması, deniz kirliliğinin önlenmesi için gereken tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1908)

1870.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 22 milletvekilinin, Samsun ili Tekkeköy ilçesinde hava ve çevre kirliliğinin sebeplerinin incelenerek kirliliğin önlenmesi için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1909)

1871.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 20 milletvekilinin, sağlık alanında faaliyet gösteren kamu kuruluşlarına yapılan ödeme yetersizliklerinin araştırılarak, bu kurumlarda görülen sorunlara çözüm önerileri geliştirilebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1910)

1872.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, 10 Ekim 2015 tarihinde Ankara'da yaşanan terör saldırısındaki olası ihmallerin incelenerek bu tür olayların yeniden yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1911)

1873.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü ve 27 milletvekilinin, erkek şiddeti sonucu yaşanan kadın ölümlerinin araştırılarak geride kalanlar için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1912)

1874.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan ve 22 milletvekilinin, Aydın'da kurulan jeotermal enerji santrallerinin kuruluş ve işletme süreçlerinde insan sağlığına ve çevreye vereceği zararların önüne geçmek için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1913)

1875.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre ve 19 milletvekilinin, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını olumsuz etkileyen unsurların tespiti ve yargıya güvenin artırılması için gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1914)

1876.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 26 milletvekilinin, orduya siyasetin girmesini engelleyecek, liyakat esaslı Yüksek Askeri Şura yapısının oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1915)

1877.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 25 milletvekilinin, Gençlik ve Spor Bakanlığı personel alımlarında şaibeler yaşandığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1916)

1878.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 31 milletvekilinin, ekonomik durumun intihar vakalarına etkilerinin incelenerek bu konuda geliştirilecek politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1917)

1879.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, nefret suçlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1918)

1880.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 24 milletvekilinin, belediye iştiraklerine yönelik ekonomik baskılar yapıldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1919)

1881.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 22 milletvekilinin, 1999 depremi sonrasında inşa edildiği halde depremde hasar gören okulların tespiti ve bu soruna karşı alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1920)

1882.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 22 milletvekilinin, Aydın'da kurulan jeotermal enerji santrallerinin kuruluş ve işletme süreçlerinde insan sağlığına ve çevreye vereceği zararların önüne geçmek için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1921)

1883.- Ankara Milletvekili Servet Ünsal ve 21 milletvekilinin, şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemlili alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1922)

1884.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 25 milletvekilinin, haşhaş üreticilerinin sorunlarının incelenerek bu sorunlara karşı çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1923)

1885.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 19 milletvekilinin, Sayıştay'ın 2018 Tarım ve Orman Bakanlığı Denetim Raporu'nda yer alan usule uygun olmayan biçimde makam araçlarının kiralandığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1924)

1886.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 milletvekilinin, topumda aşı karşıtlığının artması sorununa yönelik alınması gereken önlemlerin belirlenmesi ve aşı bilincinin toplumda yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1925)

1887.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 milletvekilinin, mevsimlik işçilerin sorunlarının araştırılması ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1926)

1888.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 23 milletvekilinin, kırmızı benekli alabalık türünün neslinin tükenme tehlikesi altında olmasının nedenlerinin tespiti ve bu soruna yönelik alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1927)

1889.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu ve 22 milletvekilinin, sahte veteriner sağlık sertifikaları ile canlı hayvan ithalatı yapıldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1928)

1890.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 21 milletvekilinin, kestane üreticilerinin sorunlarının incelenerek bu sorunlara karşı çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1929)

1891.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 20 milletvekilinin, çocuk yaşta veya erken yaşta evliliğin nedenlerinin tespiti ve bu sorunların önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1930)

1892.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 20 milletvekilinin, işsizliğin nedenlerinin ve yarattığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1931)

1893.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, bir DAES terör örgütü mensubunun iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1932)

1894.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 21 milletvekilinin, göç konusunun tüm yönleriyle araştırılarak gerekli politikaların geliştirilmesi için çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1933)

1895.- İzmir Milletvekili Murat Çepni ve 19 milletvekilinin, Kocaeli ili Derince ilçesinde bir depoda tutulduğu iddia edilen kalıcı organik kirlenici kimyasallar ile ilgili alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1934)

1896.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 milletvekilinin, vatandaşların barış içerisinde yaşamaları için gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1935)

1897.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan ve 19 milletvekilinin, iktidarın güvenlik politikalarının ülke ekonomisine olan etkilerinin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1936)

1898.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekilinin, Milli Eğitim Bakanlığı'nın çeşitli proje gerekçeleriyle vakıf ve topluluklar ile ortak işler yaptığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1937)

1899.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekilinin, ataması KHK ile durdurulan 12. Dönem Astsubay Kursiyerlerinin durumlarının araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1938)

1900.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekilinin, hukuk fakültelerine yapılan dekan atamalarının yol açacağı olası sorunları belirlemek ve bu hususta alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1939)

1901.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek ve 23 milletvekilinin, Genç Çiftçi Projesi kapsamında ailelere dağıtılan küçükbaş hayvanların telef olmalarının sebeplerinin tespit edilerek üreticilerin zararlarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1940)

1902.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 24 milletvekilinin, TÜİK'in yayımladığı enflasyon verilerinin usulüne uygun şekilde toplanmadığı ve istatistiklerin yayımlanması sürecinde müdahalelerin bulunduğu iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1941)

1903.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 milletvekilinin, mevsimlik tarım işçilerinin çocuklarının eğitim sorunlarının araştırılması ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1942)

1904.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 21 milletvekilinin, iklim değişikliği ve küresel ısınmanın ülkemize etkilerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1943)

1905.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 21 milletvekilinin, süt üreticilerinin sorunlarının incelenerek üreticilerin yaşadıkları sıkıntılara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1944)

1906.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, vakıf üniversitelerinde yaşanan sorunların incelenerek bu üniversitelerdeki sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1945)

1907.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, gıda güvenliği sorunları ve bunların nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1946)

1908.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, engellilerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1947)

1909.- Adana Milletvekili Muharrem Varlı ve 20 milletvekilinin, çiftçilerin yaşadıkları tüm sorunların incelenerek alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1948)

1910.- Adana Milletvekili Muharrem Varlı ve 20 milletvekilinin, pamuk üreticilerinin yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1949)

1911.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı ve 20 milletvekilinin, pamuk üreticilerinin yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1950)

1912.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 20 milletvekilinin, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerine karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1951)

1913.- İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz ve 20 milletvekilinin, YÖK'ün bazı bölümlere girişte özel yetenek sınavı şartını kaldırmasının yol açabileceği sorunların belirlenmesi ve bu duruma yönelik alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1952)

1914.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, Duchenne Muskuler Distrofi (DMD) hastalarının karşılaştıkları sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1953)

1915.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, olası büyük depreme yapılan hazırlıkların incelenerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1954)

1916.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, onuncu kalkınma planında ifade edilen tasarruf tedbirlerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1955)

1917.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 22 milletvekilinin, geleceğe yönelik bir tarım politikası oluşturulması için yapılacakların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1956)

1918.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya ve 22 milletvekilinin, Milli Eğitim Bakanlığı'nın çeşitli proje gerekçeleriyle vakıf ve topluluklar ile ortak işler yaptığı iddialarının araştırılması ve bu durumun yol açacağı olası sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1957)

1919.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 22 milletvekilinin, ayçiçek üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1958)

1920.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 26 milletvekilinin, Ege Bölgesinde ceviz üretiminin artırılması için gerekenlerin tespiti, ceviz üreticilerinin yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1959)

1921.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 22 milletvekilinin, avukatların sorunlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1960)

1922.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 26 milletvekilinin, Ege Bölgesinde gastronomi haritasının çıkarılması ve bölgeye has ürünlerin ortaya çıkarılmasını sağlamak için gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1961)

1923.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 26 milletvekilinin, Ege Bölgesindeki depreme hazırlık durumunun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1962)

1924.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 26 milletvekilinin, suda boğulma vakalarının nedenlerinin araştırılıp, gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1963)

1925.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 21 milletvekilinin, emeklilerin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1964)

1926.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek ve 24 milletvekilinin, Genç Çiftçi Projesi kapsamında ailelere dağıtılan küçükbaş hayvanların telef olmalarının sebeplerinin tespit edilerek üreticilerin zararlarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1965)

1927.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 21 milletvekilinin, gelişen ve yenilenen üretim alanlarının ülkemize tanıtımının sağlanması, yaratıcı endüstrilere ilişkin yatırımların teşviki için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1966)

1928.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin ve 20 milletvekilinin, Eski Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun 7 Haziran-1Kasım 2015 tarihleri arasındaki döneme ilişkin beyanlarının incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1967)

1929.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ve 22 milletvekilinin, telefon operatörlerinin vatandaşların konuşmalarını dinleyip anahtar kelimeleri tespit edilen kişilere reklam mesajı gönderdiği iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1968)

1930.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 20 milletvekilinin, iklim değişikliğine bağlı olarak ülkemizde yaşanan doğal afetlerin tüm yönleriyle araştırılarak çiftçilerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1969)

1931.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık ve 22 milletvekilinin, trafik kazalarının nedenlerinin incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1970)

1932.- İstanbul Milletvekili Ali Şeker ve 23 milletvekilinin, ülkemizde yaşanan tren kazalarının nedenlerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1971)

1933.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan ve 26 milletvekilinin, çocuk suçluluğu ve mağdur edilen çocuk sayısındaki artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1972)

1934.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 23 milletvekilinin, çocuk onkolojisi dalında çalışan hastanelerin kurularak bu alanda yeterli sayıda uzman yetiştirilmesi için yapılacakların belirlenmesi ve bu alanda farkındalık yaratılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1973)

1935.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 25 milletvekilinin, akaryakıt ürünleri üzerindeki yüksek vergilerin ekonomiye etkilerinin incelenerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1974)

1936.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 20 milletvekilinin, yok olma tehlikesi altındaki ürünlerin koruma altına alınması ve kırsal kalkınmanın hızlandırılabilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1975)

1937.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, sağlıklı gıda konusunda mevcut durumun araştırılarak yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1976)

1938.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel ve 23 milletvekilinin, üniversite mezunu işsizlerin sorunlarının araştırılarak yeni istihdam politikalarının geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1977)

1939.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 25 milletvekilinin, Adana Stadyumu inşaatının bitirilememesi nedenlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1978)

1940.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 22 milletvekilinin, çeşitli illerdeki yabancı okullara ilişkin sorunların tespit edilerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1979)

1941.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 20 milletvekilinin, küresel ısınmanın ülkemizdeki istihdam ve yatırım alanlarına muhtemel etkilerin araştırılarak tarım sektörünün bu etkilerden korunması için yapılacakların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1980)

1942.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu ve 23 milletvekilinin, pamuk üreticilerinin yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1981)

1943.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Acil Tıp Kurumu Yönetmeliğinde yapılan değişiklik sonucunda birçok ailenin cenazelerini alamadıklarının iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1982)

1944.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin ve 20 milletvekilinin, tarım sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1983)

1945.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin ve 20 milletvekilinin, Akdeniz’de ağaçların ölümüne neden olan kırmızı palmye zararlısının verdiği hasarın araştırılması ve bu sorunun çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1984)

1946.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin ve 20 milletvekilinin, Suriyeli sığınmacıların çocuklarının eğitim sürecinde ortaya çıkan sorunların tespiti ile bu sorunların çözümüne yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1985)

1947.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin ve 20 milletvekilinin, çöp ithalatında artışın durdurulmasının sağlanması ve çöp bertaraf sürecinde ortaya çıkan çevresel zararların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1986)

1948.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 22 milletvekilinin, son yıllarda artan bonzai kullanımının önlenmesi ve uyuşturucuya karşı alınacak önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1987)

1949.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 22 milletvekilinin, uyuşturucu ve madde bağımlılığı sorununun tüm yönleriyle araştırılması ve satışının yaygınlaşmasına karşı mücadele yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1988)

1950.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 19 milletvekilinin, Hakkari, Yüksekova, Nusaybin belediye başkanlığına kayyum atanmasının sebep ve sonuçlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1989)

1951.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 19 milletvekilinin, Barış Pınarı Harekatı süresinde Suriye bölgesinden Şanlıurfa’ya atılan havan ve roket mermilerinin kimler tarafından atıldığının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1990)

1952.- Şanlıurfa Milletvekili Nimetullah Erdoğan ve 20 milletvekilinin, Barış Pınarı Harekatı süresinde Suriye bölgesinden Şanlıurfa’ya atılan havan ve roket mermilerinin kimler tarafından atıldığının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1991)

1953.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi ve 24 milletvekilinin, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin nedenlerinin incelenerek önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1992)

1954.- İzmir Milletvekili Atila Sertel ve 25 milletvekilinin, basın sektörünün ve gazetecilerin sorunlarının tüm yönleriyle incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1993)

1955.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 19 milletvekilinin, engellilerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1994)

1956.- Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral ve 19 milletvekilinin, Bitlis, Van, Muş ve Hakkari illerinin ekonomik sorunlarının tüm yönleriyle incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1995)

1957.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 21 milletvekilinin, Dilovası bölgesinde çevre sağlığını tehdit eden etkenlerin araştırılması ve çevre kirliliğinin yol açtığı sorunlara yönelik önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1996)

1958.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 19 milletvekilinin, Acıpayam depremezelerinin sorunlarının tespiti ve bu sorunların giderilmesi için gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1997)

1959.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 21 milletvekilinin, tarım ilaçlarının canlı yaşamı üzerindeki etkilerinin incelenmesi ve ortaya çıkan zararlara yönelik gereken önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1998)

1960.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 21 milletvekilinin, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından basın kartı düzenlemesi sırasında taraflı davrandığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1999)

1961.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 21 milletvekilinin, şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemleri alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2000)

1962.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 21 milletvekilinin, olası büyük depreme yapılan hazırlıkların incelenerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2001)

1963.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier ve 23 milletvekilinin, elektronik sigaranın zararlarının tüm yönleriyle araştırılması, elektronik sigara satışının denetiminin sağlanması için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2002)

1964.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 21 milletvekilinin, kozmetik ürünlerinin çevreye verdiği zararların tespiti ve oluşan zararlara karşı alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2003)

1965.- Siirt Milletvekili Meral Danış Betaş ve 19 milletvekilinin, 6-7 Eylül 1955 olaylarının tüm boyutları ile irdelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2004)

1966.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekilinin, Süleyman Şah Türbesinin eski yerine taşınması için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2005)

1967.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu ve 20 milletvekilinin, işsizliğin artmasında kaçak göçmenlerin etkisinin olup olmadığının tespiti ve işsizlikte artışın önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2006)

1968.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 22 milletvekilinin, ataması yapılmayan rehabilitasyon öğretmenlerinin sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2007)

1969.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve 19 milletvekilinin, Göreme Vadisinin Milli Park olmaktan çıkarılmasının sebeplerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2008)

1970.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü ve 30 milletvekilinin, iklim değişikliklerinin ülkemize etkilerinin incelenerek Türkiye'nin iklim politikalarının düzenlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2009)

1971.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 26 milletvekilinin, ülkemizde tamamlanmayan mesken inşaat ve projeleri nedeniyle oluşan konut mağduriyetlerinin boyutlarının belirlenmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2010)

1972.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 26 milletvekilinin, tarım sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2011)

1973.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya ve 20 milletvekilinin, Çaykur'un zarar etmesinin sebeplerinin tespiti ve bu soruna yönelik önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2012)

1974.- İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan ve 21 milletvekilinin, ülkemizde yaşanan tren kazalarının nedenlerinin incelenerek bu alanda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2013)

1975.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 20 milletvekilinin, Türkiye’de ırkçı ve ayrımcı nitelikteki olayların incelenerek bu tür sorunların ortadan kalkması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2014)

1976.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 24 milletvekilinin, Balıkesir ilindeki Organize Sanayi Bölgelerindeki sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2015)

1977.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel ve 22 milletvekilinin, Akkuyu Nükleer Güç Santrali’nin çevreye ve insan sağlığına vereceği zararların tespiti ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2016)

1978.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, süt üreticilerinin sorunlarının incelenerek üreticilerin yaşadıkları sıkıntılara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2017)

1979.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, 2001 yılından beri tarım sayımı yapılmamasının nedeninin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2018)

1980.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, Niğde’de tarım üreticilerinin sorunların tespiti ile sorunlara yönelik alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2019)

1981.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, Cumhurbaşkanlığı sistemine geçişin personellerde ortaya çıkardığı mağduriyetin araştırılması ve Milli Emlak çalışanlarının kurum içi uzmanlık sınavı nedeniyle oluşan sorunlarının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2020)

1982.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, Niğde’de iplik sektöründeki sorunların tespiti ile sorunlara yönelik alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2021)

1983.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, üniversiteden yeni mezun olanların iş yerlerinde yaşadıkları sorunların tespiti ile sorunlara yönelik alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2022)

1984.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 milletvekilinin, tarım sektöründeki sorunların değerlendirilmesi amacıyla bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/9)

1985.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, hemşirelerin yaşadıkları sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2023)

1986.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz ve 21 milletvekilinin, Mersin’de üretim yapan çiftçilerin yaşadıkları tüm sorunların incelenerek alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2024)

1987.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 milletvekilinin, yargı içinde tarikat/cemaat yapılanmaları oluştuğuna ve yargının siyasallaştığına dair iddiaların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2025)

1988.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 milletvekilinin, 3 Ekim 1993 tarihinde gerçekleşen olayların araştırılması ve olaylar sonucu ortaya çıkan mağduriyetlerin giderilmesi için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2026)

1989.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 24 milletvekilinin, 2002’den bugüne kadar orduda oluşan sorunların tespiti ve bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2027)

1990.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 24 milletvekilinin, yargı bağımsızlığını etkileyen durumların incelenerek bağımsız ve tarafsız yargılamanın sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2028)

1991.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 milletvekilinin, sanat alanları üzerinde baskı ve sansür uygulandığına ilişkin iddiaların araştırılması ve bu soruna ilişkin alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2029)

1992.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Kürt dilinin kullanımının önündeki engellerin tespiti ve bu soruna karşı alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2030)

1993.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 19 milletvekilinin, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2031)

1994.- Van Milletvekili Muazzez Orhan ve 20 milletvekilinin, HDP’li bazı belediyelere kayyum atanmasının meydana getirdiği sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2032)

1995.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, HDP’li bazı belediyelere kayyum atanmasının meydana getirdiği sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2033)

1996.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 20 milletvekilinin, olası doğal afetlerin oluşturacağı risklerin incelenerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2034)

1997.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 20 milletvekilinin, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2035)

1998.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 20 milletvekilinin, IŞİD/DAİŞ terör örgütüne karşı yürütülen mücadelenin tüm boyutlarıyla ortaya çıkarılması ve kamuoyunun aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2036)

1999.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 21 milletvekilinin, Unesco Dünya Mirası Geçici Listesi’nde bulunan Kızılırmak Deltası’nın Daimi Liste’de yer alması sürecinde yaşanan sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2037)

2000.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 19 milletvekilinin, gıda güvenliği sorunları ve bunların nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2038)

2001.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır ve 23 milletvekilinin, pamuk üreticilerinin yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2039)

2002.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 22 milletvekilinin, kamu kurumlarında eş durumu tayin taleplerinin karşılanmamasından kaynaklanan sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2040)

2003.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki ve 20 milletvekilinin, eğitimde yaşanan sorunların çok boyutlu şekilde ele alınıp incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2041)

2004.- Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdali ve 19 milletvekilinin, narenciye üretiminde yaşanan sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2042)

2005.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 20 milletvekilinin, HDP’li bazı belediyelere yönelik yaptırımların ve belediye eşbaşkanlarına yönelik gerçekleştirilen işlemlerin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2043)

2006.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 20 milletvekilinin, organ bağıışı sayısındaki düşüklüğün sebeplerinin tespiti ve bu duruma karşı alınabilecek önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2044)

2007.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu ve 19 milletvekilinin, turizm sektöründe yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2045)

2008.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu ve 19 milletvekilinin, ülkemizde doğal taş ve mermercilik sektöründe yaşanan sorunların incelenerek bu sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2046)

2009.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu ve 19 milletvekilinin, tarım girdilerinde millileşmeyi ve maliyet azaltmayı sağlayacak yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2047)

2010.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan ve 21 milletvekilinin, başta doktorlar olmak üzere, sağlık çalışanlarının intihar vakaları ile ilgili sebeplerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2048)

2011.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver ve 24 milletvekilinin, kırmızı ette sürdürülebilir üretim ve destekleme politikalarının geliştirilmesi için gerekenlerin belirlenmesi ve kırmızı et tüketiminin artırılması amaçlı gereken politikaların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2049)

2012.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver ve 23 milletvekilinin, süt üreticilerinin sorunlarının incelenerek üreticilerin yaşadıkları sıkıntılara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2050)

2013.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver ve 22 milletvekilinin, hayvancılık alanında yaşanan sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2051)

2014.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve 33 milletvekilinin, Zonguldak ilinde yapılması planlanan Baz Biyokütle Enerji Santrali ve Atık Yakma Tesisi projesinin çevreye ve bölge halkına vereceği olası zararların tespiti ve bu konuya yönelik önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2052)

2015.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 25 milletvekilinin, genç işsizliğin araştırılması, neden olduğu sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2053)

2016.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 21 milletvekilinin, Sosyal Güvenlik Kurumu açığının nedenlerinin tespiti ve bu soruna yönelik alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2054)

2017.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 22 milletvekilinin, akıl ve ruh sağlığı hastanelerindeki sorunların tespiti ve bu sorunlara yönelik çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2055)

2018.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz ve 21 milletvekilinin, Zonguldak ili Çatalağzı'ndaki termik santrallerin çevreye ve bölge halkına verdiği zararların tespiti ve bu konuya yönelik önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2056)

2019.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 19 milletvekilinin, Niğde'de tarım üreticilerinin sorunları konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/10)

2020.- Diyarbakır Milletvekili İmam Taşçier ve 19 milletvekilinin, Diyarbakır ili Sur ilçesinde uygulanan sokağa çıkma yasaklarının neden olduğu sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2057)

2021.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve 19 milletvekilinin, Lösante Hastanesi'nin ruhsat konusunda yaşadığı sorunların tespiti ve bu sorunun çözümüne yönelik gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2058)

2022.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, gözümlüne alınan, tutuklanan ve yargılanması halen devam eden HDP milletvekillerinin yargılanmalarına ilişkin hususların tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2059)

2023.- Van Milletvekili Muazzez Orhan ve 20 milletvekilinin, olası büyük depremlere yapılan hazırlıkların incelenerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2060)

2024.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, ıspanak zehirlenmeleri ile gündeme gelen gıda güvenliği sorunları ve bunların nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2061)

2025.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar ve 20 milletvekilinin, 2007'de meydana gelen Isparta uçak kazası ve Türkiye'deki toryum rezervlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2062)

2026.- İzmir Milletvekili Atıla Sertel ve 21 milletvekilinin, incir üreticilerinin yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle incelenerek sorunlara karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2063)

2027.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 21 milletvekilinin, arı ölümlerinin nedenlerinin incelenerek ülkemizdeki arı varlığının korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2064)

2028.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 21 milletvekilinin, tarım arazilerinin yok olmasını önleyebilmek için gerekenleri belirleyebilmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2065)

2029.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 20 milletvekilinin, sahte ve kaçak içki üretme ve tüketmeye sevk eden nedenlerin araştırılması, sahte içki tüketmeye bağlı ölümlerin tekrarlanmaması için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2066)

2030.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 22 milletvekilinin, sanayi sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2067)

2031.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 21 milletvekilinin, Kozak Yaylası'nda yer alan altın madeni işletmesinin, çam fıstığı üretimine etkilerini araştırmak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2068)

2032.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Sayıştay'ın raporlarında yer alan usule uygun olmayan harcama iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2069)

2033.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, IŞİD terör örgütü tarafından zorla alıkonulan ve Türkiye'ye getirilen kadın ve çocukların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2070)

2034.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 milletvekilinin, nafaka konusunda sorunların tespit edilerek alınacak önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2071)

2035.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 23 milletvekilinin, ıspanak zehirlenmeleri ile gündeme gelen gıda güvenliği sorunları ve bunların nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2072)

2036.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu ve 21 milletvekilinin, yurtdışına beyin göçünün nedenlerinin incelenerek bu göçün önlenmesine yönelik politikalar oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2073)

2037.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 20 milletvekilinin, Kürtlere ve Avelilere yönelik saldırıların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2074)

2038.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 21 milletvekilinin, tarım sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2075)

2039.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 24 milletvekilinin, kamu kurum ve kuruluşlarının içinde tarikat/cemaat yapılanmaları oluştuğuna ve bu grupların kendi siyasi çıkarları doğrultusunda hareket ettiklerine dair iddiaların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2076)

2040.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan ve 21 milletvekilinin, hayvancılık alanında yaşanan sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2077)

2041.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan ve 23 milletvekilinin, çiftçilerin yaşadıkları tüm sorunların incelenerek alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2078)

2042.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 22 milletvekilinin, iş sağlığı ve güvenliği alanındaki sorunların incelenerek iş kazalarının önlenmesi için gereken tedbirlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2079)

2043.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap ve 20 milletvekilinin, miadı dolan aşuların tespit ve takibinin yapılamamasının ortaya çıkardığı kamu zararının tespiti ve bu durumun önüne geçilmesi için gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2080)

2044.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 milletvekilinin, tarım sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2081)

2045.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, İl Özel İdarelerinin kapatılmasının kırsal alanlarda yol açtığı sorunların belirlenmesi ve kırsal kalkınmanın hızlandırılabilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2082)

2046.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 24 milletvekilinin, enerji kooperatifçiliğinin geliştirilmesi için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2083)

2047.- İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan ve 22 milletvekilinin, İstanbul’da meydana gelebilecek olan olası bir depreme yönelik alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2084)

2048.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 22 milletvekilinin, ülkemizde aşırı işlenmiş gıdaların tespiti ile gıda güvenliği sorunlarının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2085)

2049.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 21 milletvekilinin, gazilerin yaşadıkları sorunların araştırılarak, alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2086)

2050.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 21 milletvekilinin, kanser hastalığının tedavisinde ve ilaca ulaşma sürecinde ortaya çıkan sorunların araştırılarak, yaşanan sorunların önlenmesi için gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2087)

2051.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 22 milletvekilinin, il genel meclis üyelerinin sorunların araştırılarak, alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10//2088)

2052.- Hatay Milletvekili Serkan Topal ve 21 milletvekilinin, kamu personeli atamaları için yapılan sözlü mülakatların ortaya çıkardığı sorunların araştırılarak bu sorunların çözümü için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2089)

2053.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan ve 22 milletvekilinin, Kırşehir’de turizmin geliştirilebilmesi için gereken hususların tespiti, bu konuda gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2090)

2054.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin ve 24 milletvekilinin, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin yaşadığı sorunların tespit edilerek, çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2091)

2055.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve 19 milletvekilinin, Doğu Karadeniz’deki sel afetlerinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2092)

2056.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan ve 19 milletvekilinin, Varlık Vergisi yasasının oluşturduğu mağduriyetlerin tespiti ve mağdur olan kişilerin kayıplarının tazmini için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2093)

2057.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, suçla sürüklenen çocukların yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2094)

2058.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, korumaya alınan çocuk bakımevlerinin durumunun araştırılması, yaşanan sorunların ve gereken önlemlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2095)

2059.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan’ın, ekonomideki kötüye gidişin nedenlerinin tespit edilerek alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2096)

2060.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 milletvekilinin, son dönemde intihar olaylarında yaşanan artışın nedenleri araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2097)

2061.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 22 milletvekilinin, engellilerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2098)

2062.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 19 milletvekilinin, çocuğa yönelik cinsel istismar olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2099)

2063.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 20 milletvekilinin, emeklilerin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2100)

2064.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 21 milletvekilinin, sağlık çalışanlarının yaşadıkları sorunların tespiti ve bu sorunlara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2101)

2065.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekilinin, sözleşmeli öğretmenlik modellerinin tüm boyutları ile araştırılarak yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2102)

2066.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, HDP'li bazı belediyelere kayyum atanmasının meydana getirdiği sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2103)

2067.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 19 milletvekilinin, İstanbul Yeni Havalimanı'nda paratoner olmamasının oluşturduğu tehlikelerin tespiti ve bu soruna ilişkin çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2104)

2068.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 23 milletvekilinin, son dönemde siyanürle intihar olaylarında yaşanan artışın araştırılarak, siyanür ile benzeri zehirli maddelere ulaşmanın engellenmesi ve kontrolüne yönelik alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2105)

2069.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, süt üreticilerinin sorunlarının incelenerek üreticilerin yaşadıkları sıkıntılara çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2106)

2070.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, 2001 yılından beri tarım sayımı yapılmamasının nedeninin tespit edilmesi ve bu sayımın sağlıklı şekilde gerçekleşmesi için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2107)

2071.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, nadir hastalıklar konusunda ülkemizdeki tanı ve tedavi süreçlerinin araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2108)

2072.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, Balıkesir'de ihracat oranlarındaki gerilemenin nedenlerinin araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2109)

2073.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, Manyas Kuşgölü'nde meydana gelen kirliliğin ve kuraklığın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2110)

2074.- İstanbul Milletvekili Ahmet Çelik ve 21 milletvekilinin, ihmalî, vakitsiz ve zoraki normal doğumlara bağlı ortaya çıkan sorunların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2111)

2075.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay ve 19 milletvekilinin, öğretmenlerin yaşadıkları sorunların tüm boyutlarıyla incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2112)

2076.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 20 milletvekilinin, son dönemde intihar olaylarında yaşanan artışın nedenleri araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2113)

2077.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, yargıda tutarsız kararlar verilmesini etkileyen durumların incelenerek bağımsız ve tarafsız yargılamanın sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2114)

2078.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve 20 milletvekilinin, suça sürüklenen çocukların yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2115)

2079.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve 20 milletvekilinin, ülkemizde sağlık sisteminin ve sağlık çalışanlarının sorunlarının tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2116)

2080.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 20 milletvekilinin, son dönemde intihar olaylarında yaşanan artışın nedenleri araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2117)

2081.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, ülkemizde asbest kullanılan alanların tespiti, asbestli materyallerin imhası sırasında alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2118)

2082.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, iş kazalarının ve işçi ölümlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2119)

2083.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 20 milletvekilinin, artan boşanma oranlarının sebeplerini tespit ve bu soruna karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2120)

2084.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 23 milletvekilinin, öğretmenlerin yaşadıkları sorunların tüm boyutlarıyla incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2121)

2085.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu ve 22 milletvekilinin, Roman vatandaşların yaşadıkları barınma sorununun incelenerek bu sorunun çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2122)

2086.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 21 milletvekilinin, Tohma Çayı'nın kirlenmesine sebep olan unsurların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2123)

2087.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 21 milletvekilinin, son dönemde toplu intihar olaylarında yaşanan artışın nedenleri araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2124)

2088.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 21 milletvekilinin, Türk Kızılayı'na ilişkin çeşitli iddiaların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2125)

2089.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 21 milletvekilinin, TEDAŞ'ın özelleştirilmesi sonucu Malatya ve çevresinde oluşan sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2126)

2090.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 21 milletvekilinin, medyada yer alan nefret suçu içeren haberlerin tespiti ile bunların etkilerinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2127)

2091.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 21 milletvekilinin, TSK bünyesindeki ölüm, yaralanma ve zehirlenmelerin sebeplerinin tespiti ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2128)

2092.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 22 milletvekilinin, tarım sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2129)

2093.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 20 milletvekilinin, 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 tarihleri arasında yaşanan saldırıların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2130)

2094.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 20 milletvekilinin, FETÖ üyeliği sebebiyle ihraç edilen akademisyenlerin jüri üyeliğini yaptığı mülakatların araştırılması ve değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2131)

2095.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 19 milletvekilinin, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılmasının önündeki engellerin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2132)

2096.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki ve 20 milletvekilinin, son dönemde intihar olaylarında yaşanan artışın nedenleri araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2133)

2097.- İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz ve 21 milletvekilinin, telekomünikasyon ve internet servis sağlayıcılarının taahhüt sistemi yüzünden ortaya çıkan sorunların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2134)

2098.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 20 milletvekilinin, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerine karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2135)

2099.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 20 milletvekilinin, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerine karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2136)

2100.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközeği ve 19 milletvekilinin, kadınların istihdama katılımı ve yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2137)

2101.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, eş başkanlık sisteminin yerel yönetim birimlerinde de hayata geçirilebilmesi gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2138)

2102.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 20 milletvekilinin, iklim değişikliğinin durumunu ve muhtemel etkilerini incelemek ve etkilerini en aza indirmek için gereken çalışmaları tespit amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2139)

2103.- Van Milletvekili Muazzez Orhan ve 20 milletvekilinin, bazı belediyelere kayyum atanmasının meydana getirdiği sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2140)

2104.- Elazığ Milletvekili Gürsel Erol ve 20 milletvekilinin, Kenan Evren isminin kamusal mekanların isimlendirilmesinde kullanılıp kullanılmadığının tespiti ve söz konusu isimlerin kaldırılmaları için gereken çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2141)

2105.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 21 milletvekilinin, ülkemizde ticareti yapılan yaban hayvanlarının tespiti ve bu ticaretin önlenmesi için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2142)

2106.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 24 milletvekilinin, Haydarpaşa ve Sirkeci Garlarının ihale süreçlerinin tüm yönleriyle incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2143)

2107.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, askeri personelin sicil affına yönelik taleplerin değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2144)

2108.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 23 milletvekilinin, çocuk işçiliği ve çocuk işçilerin maruz kaldıkları iş kazalarının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2145)

2109.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 23 milletvekilinin, su ürünleri mühendislerinin yaşadıkları sorunların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2146)

2110.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 22 milletvekilinin, İzmir’de denizciliğin ve balıkçılığın geliştirilebilmesi için gereken hususların tespiti, bu konuda gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2147)

2111.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 22 milletvekilinin, KOBİ’lerin ekonomiye katkılarını arttırmak için gerekenlerin belirlenmesi ve sorunların çözümlerini araştırmak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2148)

2112.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz ve 20 milletvekilinin, hayvancılık alanında yaşanan sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2149)

2113.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, çocuk intihar vakalarının nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılarak vakaları önleyici politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2150)

2114.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 19 milletvekilinin, lise programları ve lise giriş sınavlarında yaşanan sorunların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2151)

2115.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 20 milletvekilinin, ülkemizde hava ve su kirliliğinin nedenlerinin belirlenmesi ve bu konuda alınması gereken önlemlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2152)

2116.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve 19 milletvekilinin, ülkemizde eğitimi tamamlamadan okulu terk etme oranlarının yüksek olmasının nedenlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2153)

2117.- İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andican ve 21 milletvekilinin, Osmanlı arşivinin su ve nemden zarar gördüğü iddialarının araştırılması ve bu soruna yönelik alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2154)

2118.- İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz ve 20 milletvekilinin, son dönemde siyanürle intihar olaylarında yaşanan artışın araştırılarak, siyanür ile benzeri zehirli maddelere ulaşmanın engellenmesi ve kontrolüne yönelik alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2155)

2119.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve 21 milletvekilinin, yoksulluk gerçeğinin sebep ve sonuçlarının belirlenmesi ile alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2156)

2120.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve 21 milletvekilinin, işçi sağlığı ve iş güvenliği alanındaki sorunların incelenerek, bu sorunlara yönelik alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2157)

2121.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 19 milletvekilinin, atanamayan öğretmenlerin yaşadıkları sorunların incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2158)

2122.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 milletvekilinin, Suriyeli sığınmacıların sahte lise diplomasıyla Türkiye’deki üniversitelere kayıt yaptırdığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2159)

2123.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, gözaltına alınan, tutuklanan ve yargılanması halen devam eden HDP eş genel başkanları, grup başkanvekilleri ve milletvekillerinin yargılanmalarına ilişkin hususların tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2160)

2124.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 20 milletvekilinin, Almanya’da öğrenim görmekte iken hayatını kaybeden iki öğrencinin neden ve nasıl öldüğünün aydınlatılabilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2161)

2125.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan ve 22 milletvekilinin, Gaziantep’in Şahinbey ilçesindeki Akkent Cami inşaatındaki iskelenin çökmesi olayının araştırılarak benzer olayların yaşanmaması için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2162)

2126.- İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 22 milletvekilinin, kum zambağının neslinin korunması için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2163)

2127.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin ve 22 milletvekilinin, şehir hastaneleri hakkındaki iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2164)

2128.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 20 milletvekilinin, çocuk işçiliğinin tüm boyutlarıyla araştırılarak bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2165)

2129.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 22 milletvekilinin, üniversite ve kamu hastanelerinin yaşadıkları ekonomik sıkıntıların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2166)

2130.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya ve 19 milletvekilinin, öğretmenlerin yaşadıkları sorunların tüm boyutlarıyla incelenerek bu sorunların çözümü için izlenecek yolların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2167)

2131.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 milletvekilinin, medyanın kullandığı dilin kadına yönelik şiddet üzerindeki etkilerinin incelenerek alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2168)

2132.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 20 milletvekilinin, Türkiye’deki göçmen kadınların yaşadıkları sorunların tüm yönleriyle tespit edilerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2169)

2133.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya ve 20 milletvekilinin, kadına yönelik şiddet ve cinayetlerin son bulması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2170)

2134.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 20 milletvekilinin, kadın cinayetlerinin ve kadına karşı şiddetin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2171)

2135.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve 20 milletvekilinin, bazı belediyelere kayyum atanması işlemlerinin incelenerek atılacak adımların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2172)

2136.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 19 milletvekilinin, kamuoyuna yansımayan intihar olaylarının ve siyanürle meydana gelen ölümlerin psikolojik ve sosyolojik nedenlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2173)

2137.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ve 20 milletvekilinin, kadın cinayetlerinin nedenlerinin araştırılarak gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2174)

2138.- Ankara Milletvekili Şenol Sunat ve 19 milletvekilinin, engelli vatandaşların yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2175)

2139.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel ve 20 milletvekilinin, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki işsizlik sorunun tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2176)

2140.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, kadın cinayetlerinin ve kadına karşı şiddetin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2177)

2141.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi'nin öldürülmesine ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2178)

2142.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz ve 19 milletvekilinin, kayyum atanan belediyelerde yaşadığı iddia edilen usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2179)

2143.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz ve 19 milletvekilinin, Sakarya'nın Karasu ilçesinde mevsimlik işçi olarak çalışan bir kişinin öldürülmesi olayının aydınlatılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2180)

2144.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, sanayi sektöründeki ara eleman ihtiyacının giderilmesi ve genç işsizliğinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2181)

2145.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, üniversiteye giriş sistemiyle ilgili yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2182)

2146.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu ve 19 milletvekilinin, tekstil ve hazır giyim sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2183)

2147.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu ve 19 milletvekilinin, sosyal bilimlerin geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2184)

2148.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz ve 19 milletvekilinin, limon üreticilerinin karşılaştığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2185)

2149.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, köyden kente göçün ve bu olgunun şehirlerde yarattığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2186)

2150.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve 22 milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin nedenlerinin araştırılarak koruma mekanizmalarının yeterliliğinin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2187)

2151.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan ve 20 milletvekilinin, tarım sektöründeki sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2188)

2152.- İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 milletvekilinin, kütüphaneciliğin desteklenmesi ve geliştirilmesi için yapılacakların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2189)

2153.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen ve 23 milletvekilinin, 24 Kasım 2019 günü gerçekleştirilen arabuluculuk sınavına ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2190)

2154.- İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 23 milletvekilinin, Ödemiş ilçesi ve çevresindeki kestane üretimindeki rekolte düşüşünün sebeplerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2191)

2155.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu ve 24 milletvekilinin, insan hakları ihlallerinin araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2192)

2156.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 milletvekilinin, Alevilere yönelik saldırı ve tehditlerin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2193)

2157.- Muş Milletvekili Mensur Işık ve 19 milletvekilinin, engelli vatandaşların yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2194)

2158.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki ve 19 milletvekilinin, cezaevlerinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerinin incelenerek bu ihlallerin önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2195)

2159.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir ve 19 milletvekilinin, kadın cinayetlerinin ve kadına karşı şiddetin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2196)

2160.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 19 milletvekilinin, engelli vatandaşların yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2197)

2161.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve 19 milletvekilinin, engelli vatandaşların yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2198)

2162.- İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu ve 19 milletvekilinin, engelli vatandaşların yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2199)

2163.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 19 milletvekilinin, cezaevlerinde bulunana bebek ve çocukların yaşadıkları sorunların belirlenerek, bu sorunların çözümüne yönelik alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2200)

2164.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve 38 milletvekilinin, Ermenistan'da faaliyet gösteren Metsamor Nükleer Güç Santralinin oluşturduğu olası tehlikelerin tüm yönleriyle araştırılması ve gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2201)

2165.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 20 milletvekilinin, gıda mühendislerinin yaşadıkları sorunların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2202)

2166.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen ve 21 milletvekilinin, kadın cinayetlerinin ve kadına karşı şiddetin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2203)

2167.- Konya Milletvekili Esin Kara ve 20 milletvekilinin, Tuz Gölü ve çevresinde yaşanan kirlilik sorununun sebeplerinin belirlenmesi ve gerekli tedbirlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2204)

2168.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 20 milletvekilinin, uyuşturucu madde ticareti sorununun tüm yönleriyle araştırılması uyuşturucu bağımlılığına karşı mücadele yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2205)

2169.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, ülkemizin su politikalarını tespit etmek ve kuraklıkla mücadelede alınacak önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2206)

2170.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, FATİH Projesi kapsamındaki uygulamaların incelenerek proje sonuçlarıyla ilgili değerlendirme yapılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2207)

2171.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, kamuda çalışan geçici işçilerin yaşadıkları sorunların tespiti ve bu sorunlara çözüm önerilerinin geliştirilebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2208)

2172.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, firmaların ar-ge faaliyetlerini artırarak katma değerli ve rekabet gücü yüksek ürünler üretebilmeleri için gerekenlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2209)

2173.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 milletvekilinin, haklarında soruşturma başlatılan vatandaşların elektronik cihazlarına el koyulması uygulamalarında usulsüzlükler yapıldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2210)

2174.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, sanatta ifade özgürlüğünün önündeki engellerin tespiti ve bu konuya ilişkin alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2211)

2175.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 19 milletvekilinin, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerine karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2212)

2176.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ve 26 milletvekilinin, FETÖ yargılamalarında adaletsizlikler olduğu, FETÖ ile iltisaklı bazı iş adamlarının adalete uygun olmayan şekillerde tahliye edildiklerine ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2213)

2177.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 milletvekilinin, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin incelenerek bu ihlallerin önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2214)

2178.- Van Milletvekili Tayip Temel ve 19 milletvekilinin, 1994 yılında Özgür Ülke gazetesine yönelik gerçekleştirilen bombalı saldırının tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2215)

2179.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel ve 20 milletvekilinin, Mersin'e yapılması planlanan polipropilen üretim tesisinin çevreye ve halk sağlığına etkilerinin tüm yönleriyle incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2216)

2180.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 21 milletvekilinin, enerji verimliliği ile ilgili olarak yürütülen çalışmaların incelenmesi ve aksayan yönlerin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2217)

2181.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve 20 milletvekilinin, blockchain teknolojisine dönük teknolojik ve hukuki altyapının geliştirilmesi için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2218)

2182.- Siirt Milletvekili Meral Danış Betaş ve 19 milletvekilinin, insan hakları ihlallerinin araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2219)

2183.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 20 milletvekilinin, göçmen ve mültecilerin sorunlarının tespiti ve bu sorunlara yönelik alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2220)

2184.- İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andican ve 21 milletvekilinin, Kanal İstanbul projesinin siyasi ve çevresel açıdan kapsamlı şekilde değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2221)

2185.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekilinin, Milli Eğitim Bakanlığı'nın İyilik Okulu Projesi kapsamında Önder ve Deniz Feneri Dernekleri'yle imzalanan protokolün oluşturabileceği olası sorunların değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2222)

2186.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekilinin, Şırnak'ın Silopi ilçesinde bir okulda sözleşmeli öğretmenlere okul müdürü tarafından baskı yapıldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2223)

2187.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 21 milletvekilinin, ülkemizde ilaç ve biyoteknoloji yatırımlarının artması için gerekenlerin belirlenmesi ve ilaçta dışa bağımlılığın yol açtığı sorunların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin (10/2224)

2188.- İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 21 milletvekilinin, genç işsizliğin araştırılması, neden olduğu sorunların tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin (10/2225)

2189.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 20 milletvekilinin, özelleştirme uygulamalarının sonuçlarının değerlendirilmesi ve ortaya çıkan sorunlara yönelik gereken önlemlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2226)

2190.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 20 milletvekilinin, ülkemizdeki spor federasyonlarının gözden geçirilmesi, federasyonlardaki sorunlu alanlara yönelik tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2227)

2191.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 20 milletvekilinin, Kuzey Makedonya Cumhuriyetinde Türk Kızılayı'nın uygulamalarının yol açtığı sorunların belirlenmesi ve sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2228)

2192.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu ve 21 milletvekilinin, dahili işleme rejiminin ithalat rakamlarına ve ülke ekonomisine etkilerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2229)

2193.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 22 milletvekilinin, KYK yurtlarının koşullarının incelenmesi, sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2230)

2194.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir ve 19 milletvekilinin, Cizre ve Silopi'de sokağa çıkma yasağı uygulanan dönemde yaşam hakkı ihlalleri gerçekleştiğine ilişkin iddiaların incelenerek bu konuda yürütülen soruşturmanın adil ve şeffaf yürütülmesinin sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2231)

2195.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, bakliyat üretiminin azalmasının sebeplerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2232)

2196.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, emeklilerin sorunlarının tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2233)

2197.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, yerel basın sorunlarının incelenerek bu sorunların çözümlerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2234)

2198.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, ülkemizde patates tohumculuk üretim sisteminin ve laboratuvar alt yapısının oluşturulması için gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2235)

2199.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, patates üretiminde planlama eksikliğinden kaynaklanan sorunların belirlenmesi ve bu soruna dönük çözüm yollarının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2236)

2200.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 milletvekilinin, Çiftçi Malları Koruma Kanunu kapsamında yapılan düzenleme eksikliklerinin tespiti ve bu kanunun uygulanmasına dönük bir başkanlık oluşturulması için gerekenlerin tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2237)

2201.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç ve 22 milletvekilinin, rektör atamalarında liyakatin esas alınmadığı iddialarının araştırılması, mevcut rektör atamalarının doğurduğu sonuçların tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2238)

2202.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 19 milletvekilinin, bitkisel veya destekleyici ürün olarak satılan maddelerin yol açtığı sağlık sorunlarının tespiti ve bu sorunlara karşı alınabilecek önlemleri belirlemek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2239)

2203.- İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke ve 22 milletvekilinin, asgari ücretin yaşanabilir standartlarda ve doğru tespit edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2240)

2204.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ve 22 milletvekilinin, ülkemizin hava sahası kullanım ücretinin düşük tutulmasının nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2241)

2205.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya ve 23 milletvekilinin, mahkum ve tutukluların istemleri dışında ailelerinden uzak cezaevlerine nakledilmesinin yarattığı sorunlar ve bu sorunlara dönük alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2242)

2206.- Muş Milletvekili Mensur Işık ve 19 milletvekilinin, sokağa çıkma yasağının ortaya çıkardığı olumsuz sonuçların giderilmesi için gerekenlerin tespiti ve sokağa çıkma yasağına ilişkin yasal mevzuatın vatandaşlar lehine düzenlenmesinin sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2243)

1.- (S. Sayısı: 131) 2018 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu İle İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/2) (Dağıtma tarihi: 13.11.2019)

2.- (S. Sayısı: 66) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Devlet Hastanesi Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devri ile Kırgız Cumhuriyeti Vatandaşlarının Türkiye'de Tıp ve Tıpta Uzmanlık Eğitimi Almasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1602) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

3.- (S. Sayısı: 88) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

4.- (S. Sayısı: 33) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemleri Hakkında Protokol II'sini Değiştiren 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

5.- (S. Sayısı: 53) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD) Arasında IFAD Ülke Ofisi-Doğu Avrupa ve Orta Asya Merkezi Kurulmasına İlişkin Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1541) ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

6.- (S. Sayısı: 54) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı ve Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

7.- (S. Sayısı: 29) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sini Değiştiren 1/2017 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına İlişkin Yetki Verilmesine Dair Kanun Teklifi (2/1362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

8.- (S. Sayısı: 21) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

9.- (S. Sayısı: 23) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

10.- (S. Sayısı: 24) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Transit ve Ulaştırma İşbirliği Anlaşması (Lapis Lazuli Güzergâh Anlaşması)'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1195) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

11.- (S. Sayısı: 25) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

12.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

13.- (S. Sayısı: 30) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

14.- (S. Sayısı: 31) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018)(X)

15.- (S. Sayısı: 32) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1366) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

16.- (S. Sayısı: 34) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1245) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

17.- (S. Sayısı: 46) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1360) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi:08.03.2019) (X)

18.- (S. Sayısı: 49) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katılımcı BM Kuruluşları Adına Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP) Arasında İncek/Ankara'daki Diplomatik Yerleşkede BM Binaları İçin Arazi Tahsisi, Tasarımı ve İnşasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1414) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 50) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Filistin-Türkiye Dostluk Hastanesi'nin Gazze'de Ortak İşletilmesi ve Devri ile Filistin Vatandaşlarının Tıpta Uzmanlık Eğitimini Türkiye'de Almasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1456) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

20.- (S. Sayısı: 51) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1460) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 59) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1368) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

23.- (S. Sayısı: 60) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lesoto Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 61) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1589) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 62) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1597) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 63) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim Öğretim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 64) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Bolivarıcı Venezuela Cumhuriyeti Arasındaki Ticaretin Geliştirilmesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 65) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim ve Öğretim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1601) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 67) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın 9/7'nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1782) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 71) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 76) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 77) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1800) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

38.- (S. Sayısı: 78) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Bölge Ofisi Vasıtasıyla Dünya Sağlık Örgütü Arasında İnsani ve Sağlık Acil Durumlarına Hazırlıklılık DSÖ Coğrafi Ayrık Ofisi'nin İstanbul Türkiye'de Kurulmasına İlişkin Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1803) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

39.- (S. Sayısı: 79) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Arjantin Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1804) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 80) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1359) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 81) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Uluslararası Demiryolu Taşımacılığına İlişkin Sözleşme (COTIF) Hakkında Kısmi Revizyonun Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1544) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

42.- (S. Sayısı: 82) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 83) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 84) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arjantin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1592) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 85) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Tebdiline İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1595) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

46.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

47.- (S. Sayısı: 47) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

48.- (S. Sayısı: 87) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalanan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

49.- (S. Sayısı: 89) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kigali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

50.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

51.- (S. Sayısı: 96) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1775) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

52.- (S. Sayısı: 97) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1780) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

53.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

54.- (S. Sayısı: 99) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin 50 (a) ve 56 ncı Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak 6 Ekim 2016 Tarihinde Montreal'de İmzalanan Protokollerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1945) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

55.- (S. Sayısı: 100) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 19 Eylül 2002 Tarihinde İmzalanmış Sivil Havacılık İşbirliği Anlaşmasını Tadil Etmek Üzere Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1946) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

56.- (S. Sayısı: 101) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1950) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

57.- (S. Sayısı: 107) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1196) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

58.- (S. Sayısı: 108) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

59.- (S. Sayısı: 109) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

60.- (S. Sayısı: 110) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

61.- (S. Sayısı: 111) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1802) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

62.- (S. Sayısı: 112) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2001) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

63.- (S. Sayısı: 113) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karayolu ile Uluslararası Yolcu ve Eşya Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2002) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

64.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

65.- (S. Sayısı: 115) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2022) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

66.- (S. Sayısı: 116) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un 8 Mayıs 1996 tarihinde Taşkent'te İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2031) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

67.- (S. Sayısı: 118) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1533) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

68.- (S. Sayısı: 119) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

69.- (S. Sayısı: 120) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1796) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

70.- (S. Sayısı: 121) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Kültür Enstitüsü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2020) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

71.- (S. Sayısı: 122) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Veri Paylaşımına İlişkin İş Birliği Uygulama Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

72.- (S. Sayısı: 123) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Altyapı Projeleri Alanında İş Birliği Konulu Anlaşma Ek-1'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2217) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

73.- (S. Sayısı: 124) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kör, Görme Engelli veya Başka Bir Nedenle Basılı Materyal Okuma Engelli Kişilerin Yayınlanmış Eserlere Erişiminin Kolaylaştırılmasına Dair Marakeş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2218) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

74.- (S. Sayısı: 125) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsviçre Federal Konseyi Arasında Diplomatik Misyon, Konsolosluk ve Daimi Temsilcilik Mensuplarının Refakatçilerine İlişkin Kazanç Getirici Faaliyetler Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2223) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

75.- (S. Sayısı: 126) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün 5.4.1.10 Maddesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2224) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

76.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

77.- (S. Sayısı: 133) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

78.- (S. Sayısı: 134) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1944) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

79.- (S. Sayısı: 135) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1948) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

80.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

81.- (S. Sayısı: 137) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kendi Sınırları Dahilinde ve Ötesinde Tarifeli Hava Hizmetlerine İlişkin İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2027) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

82.- (S. Sayısı: 138) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2028) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

83.- (S. Sayısı: 139) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2273) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

84.- (S. Sayısı: 140) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna-Hersek Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokol ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2274) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

85.- (S. Sayısı: 141) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanan Mevcut Protokol I'nın Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

86.- (S. Sayısı: 142) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2276) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

87.- (S. Sayısı: 155) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik ve Askeri İş Birliği Mutabakat Muhtrasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.12.2019) (X)

88.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

89.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

90.- (S. Sayısı: 149) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1585) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

91.- (S. Sayısı: 150) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1596) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

92.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1779) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

93.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

94.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

95.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 155

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2451 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı3

- Genel Gerekçesi3

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi4

• Dışişleri Komisyonu Raporu5

• Muhalefet Şerhleri11

• Teklif Metni21

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin21

• Mutabakat Muhtırası Metni22

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 580995 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası"nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2451)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Milli Savunma Komisyonu

GENEL GEREKÇE

"Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası" 27 Kasım 2019 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır.

Söz konusu Mutabakat Muhtırası ile tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde güvenlik ve askerî alanlarda iş birliğinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu maksatla Mutabakat Muhtırası, güvenlik, askerî eğitim ve öğretim, savunma sanayi, terörizmle ve yasa dışı göç ile mücadele, lojistik ve haritacılık alanlarında iş birliği ile askerî planlama, tecrübe aktarımı ve talep olması halinde karşılıklı savunma ve güvenlik iş birliği ofisi kurulmasına ilişkin hükümler ihtiva etmektedir.

Bahse konu Mutabakat Muhtırasının taraflar arasındaki mevcut tarihi dostluk ilişkilerinin uluslararası kurallar ve anlaşmalara uygun olarak geliştirilmesini sağlayacağı değerlendirilmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-203292

12 Aralık 2019

Konu: Güvenlik ve Askerî İş Birliği
Mutabak Muhtırası

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27 Kasım 2019 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

16/12/2019

Esas No: 2/2451

Karar No: 113

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 12/12/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası”, 13/12/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 14/12/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonu’na havale edilen 2/2451 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 16/12/2019 tarihli 17’nci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2/2451 esas numaralı Kanun Teklifi hakkında, 14 Aralık 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Makamı tarafından tali komisyon olarak belirlenen Milli Savunma Komisyonu, teklifi görüşmeyeceğine ilişkin resmi yazıyı 15 Aralık 2019 tarihinde komisyonumuza bildirmiştir.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti arasında güvenlik, askerî eğitim ve öğretim, savunma sanayi, terörizm ve yasa dışı göç ile mücadele, lojistik ve haritacılık alanlarında iş birliği ile askerî planlama, tecrübe aktarımı ve talep edilmesi hâlinde karşılıklı savunma ve güvenlik iş birliği ofisi kurulmasını teminen imzalanan Mutabakat Muhtırasının onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Komisyon Başkanı Sayın Volkan Bozkır’ın takdiminde;

27 Kasım 2019 tarihinde İstanbul’da imzalanan Mutabakat Muhtırası anlaşmalarından birincisi olan ve Türkiye ile Libya arasındaki Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Komisyonunda görüşülmesini takiben Genel Kurul’da da onaylanıp Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdiği,

Söz konusu uluslararası anlaşmanın Birleşmiş Milletler nezdinde tescil edildiği, bugün aynı tarihte imzalanan ikinci Mutabakat Muhtırası’nın Komisyon’da görüşüleceği, ifade edilmiştir.

Yürütme adına Dışışleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakçı tarafından yapılan ortak sunumda;

Libya’da siyasi durumun 2011 yılından itibaren değişmeye başladığı ve bir iç savaş sürecine girildiği, uzlaşının sağlanması için 2015 yılında Birleşmiş Milletler desteğiyle Libya Siyasi Anlaşması’nın imzalandığı,

Bunun Türkiye’nin de katkısının olduğu bir geçiş dönemi anlaşması olduğu, Libya siyasi Anlaşması çerçevesinde kurulan bir Başkanlık Konseyi bulunduğu, Konsey Başkanı Sarraj’ın aynı zamanda Ulusal Mutabakat Hükümeti bünyesinde savunma bakanlığı da yaptığı, Ulusal Mutabakat Hükümetinin Birleşmiş Milletler ve uluslararası toplum tarafından tanındığı,

Libya'nın doğusunda ise başında General Hafter'in bulunduğu Libya Ulusal Ordusu adında bir yapılanma bulunduğu, Bingazi, Tobruk gibi şehirleri işgal ettiği ve 2016 yılından beri dördüncü defa Trablus'a saldırmakta olduğu, ülkenin coğrafi yapısının büyüklüğü ve asker sayısına bakıldığında Hafter'in Libya'nın büyük bölümüne sahip olduğu şekilde bir yanılısama olduğu,

Hafter'in sivilleri ve şehirleri bombaladığı, Libya'da Temsilciler Meclisinin de bölünmüş durumda olduğu, bir kısmının Hafter'in hâkimiyeti altındaki Tobruk'ta, bir kısmının da Trablus'ta bulunduğu,

Almanya Şansölyesi Merkel'in Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi daimi üyelerinin yanında, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır, Türkiye, AB, Arap Ligi, Afrika Ligi üyeleriyle toplantılar gerçekleştirdiği, bu toplantılarda Libya'da ateşkesin sağlanmasının amaçlandığı,

Ulusal Mutabakat Hükümetinin Berlin'de yürütülen bu sürece olumlu katkı yapmaya niyetli olduğu,

Libya'nın Türkiye ile 4 Nisan 2012 tarihinde imzaladığı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Hükümeti Arasında Askeri Eğitim İş Birliği Mutabakat Muhtırasının kapsamının genişletilmesi talebi karşısında söz konusu görüşülen Muhtıranın kapsamının genişletildiği,

27 Kasım 2019 tarihinde imzalanan bu yeni Mutabakat Muhtırasının yürürlüğe girmesiyle birçok alanda Libya ile olan askeri işbirliğinin daha ileri bir seviyeye ulaşacağı,

Bu Muhtıranın Berlin sürecinde de görüşülen Libya'nın güvenlik sektörü alanında desteklenmesi yönündeki talep ile de uyumlu olduğu,

Askeri güvenlik anlaşmaları konusunda Türkiye'nin bu içerik ile paralel 70 adet uluslararası anlaşma imzaladığı, Muhtıra ile tarihi, kültürel ve ekonomik bağlarımız olan Libya ile ilişkilerimizin gelişeceği, Libya'da istikrarı sağlama, kurumsal altyapıyı güçlendirme ve Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki çıkarlarını koruma amaçlarına ulaşacağı,

açıklanmıştır.

Komisyon üyesi milletvekilleri tarafından Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde ise;

Yapılan sunumda iç savaş nedeniyle ülkenin nerdeyse bölünmüş olduğu hususlarının öne çıktığı ve bunun da mevcut krizi derinleştirdiği, basına düştüğü kadarıyla Trablus Belediye Meclisi'nin seferberlik ilan ettiği,

Mutabakat Muhtırası'nın incelendiğinde, derinleşen kriz ve iç savaş terimlerinin ülkemizi de bu iç savaşta bir taraf haline getirebileceği, metnin 3, 4, 5, 7 ve 8'inci maddelerinde geçen "teçhizat gönderecek taraf", "sivil misafir personel", "hibe", "bu işin yapılması için verilecek" ibarelerinin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 2011/1970 sayılı ve Libya'ya yönelik silah ambargosunu düzenleyen 9'uncu maddesine aykırı olduğu,

Muhtıranın 8'inci maddesinin 4'üncü fıkrasında geçen "Görev tanımı ve personel sayısı gibi hususlar protokol ile belirlenir." ibaresi ile bu anlaşmaya gelecekte bir protokol ekleneceği, bu hususun bir protokol vasıtasıyla yapılmasının bir süre sonra Türkiye'den milis güçler gideceği yönünde endişeler yarattığı,

Rusya'nın bu ülkede yaklaşık 200 uzman personeli ile General Hafter'i desteklediği yönünde Rus basınında haberler çıktığı, aynı şekilde İblid'ten boşaltılacak cihatçılar ile SADAT kuvvetlerinin de Libya'ya gideceği iddiaları olduğu,

Dışişleri Bakanımızın Libya'ya asker gönderilmeyeceği yönündeki beyanlarına karşı Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Libya'nın talebi olması durumunda asker yollayabileceğimiz yönünde beyanı olduğu, bunun da görüşülen anlaşmaya dayandırılmasının karışıklık yarattığı, yine Cumhurbaşkanı'nın dün Sarraj ile gerçekleştirdiği görüşme sonrası yaptığı "Sevr'in ters yüz edildiği" yönündeki beyanın da açıklanması gerektiği,

Muhtıra metninin asker gönderme tezkeresi içeriğinde geldiği, uluslararası kamuoyunun da kabul ettiği şekilde Ulusal Mutabakat Hükümetine doğrudan destek vermesi nedeniyle Türkiye'nin Libya'nın iç işlerine müdahil olduğu,

Geçen Kasım ayında Napoli'de yapılan Libya görüşmelerine Sisi ve Hafter'in eş zamanlı davet edilmesi sonucu Türkiye'nin toplantıdan çekilmesi konusu ile Denizlerdeki Yetki Alanlarının Sınırlandırılması Muhtırası ve bu Muhtıra arasında bir eş zamanlılık olup olmadığı konusunun açıklığa kavuşturulması gerektiği, geçen toplantıda bu hususa açıklık getirilmediği,

Türkiye'nin ulusal çıkarları söz konusu olursa her türlü teklifi gözü pek destekleyeceklerini ancak Türkiye'nin kara sınırı olmayan bir ülkede yaşanan iç savaşta taraf olmayacaklarını,

Libya'da her ne kadar bir iç savaş var gibi görünse de ortada bir siyasi anlaşma olduğu, bunu iç savaş yerine terörle mücadele olarak görmek gerektiği, Suudi Arabistan, Mısır, BAE ve Ürdün gibi Hafter'i destekleyen diğer ülkeler üstünden gelen silahlarla bu silah ambargosunun zaten paramparça edilmiş durumda olduğu,

Türkiye'nin Libya ile meşru bir askeri güvenlik işbirliği anlaşması imzaladığı, sivilleri hedef alan Hafter'in saldırılarının ülkemiz tarafından dünya kamuoyuna daha sık gösterilmesi gerektiği,

Bu Muhtıra metninin alelacele yazılmış olduğu, bir savaş tezkeresini andırdığı, bir işbirliği muhtırası yerine Türkiye tarafından tek taraflı olarak yapılacak bir kurtarma operasyonu olduğu, operasyonda Türkiye'nin yanında Katar, Birleşik Krallık ve İtalya'nın yer aldığını, bu askeri işbirliği Anlaşmasının Türkiye'nin de üye olduğu NATO Pakti içerisindeki ilişkileri de etkileyeceği,

Türk halkı, sivil toplum kuruluşları ve medyasının Libya'daki durum hakkında hiçbir şey bilmediği, bu tartışılmadan Türkiye'nin bir savaşın taraftarı olma riski olduğu,

Türkiye'ye karşı bu kadar farklı unsur ve baskı var iken bu son iki Mutabakat Muhtırasını imzalayan Sayın Sarraj'a teşekkür edilmesi gerektiği,

Mutabakat Muhtırası metnini diğer askeri işbirliği anlaşması metinlerinden çok farklı olmadığı, aynı şekilde bu muhtıraların birbirinin karşılığı da olmadığı, deniz yetki alanlarının sınırlandırılması konusunda Libya ile Yunanistan arasında zaten sorunların yaşandığı, Libya'daki çatışma durumu ve tarafları tanımlarken 2015 öncesi terimleri kullanmanın yanlış olduğu, ortada iki taraflı bir çatışmadan çok devamlı saldıran bir taraf ve karşısında kendini savunan meşru bir hükümet olduğu,

Yurtdışına asker göndermenin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin onayına tabi olduğu, bu olmadan Türk askerini yurtdışına yollanamayacağı, bugüne kadarki uygulamaların bu yönde olduğu, tezkere benzetmelerinin doğru olmadığı,

Ankara'nın güvenliğini kendi sınırları dahilinde koruyamayacağı, bu yeni dünyada bunun küçük bir vizyon olduğu, ABD, Rusya, İngiltere ve Fransa gibi ülkelerin güvenlik sınırlarını çok daha ileride tuttuğu, ülkemizin de güvenlik sınırını Suriye'nin ortalarında tutarak yaşanacak terör olaylarını engellediği, kültürel, tarihi ve akraba coğrafyamız olan Libya'da güvenlik sınırlarımızın olması gerektiği, Ankara'nın güvenliğinin Trablus, Bağdat, Tahran ve Şam'dan geçtiği, sadece riski önleme değil menfaatlerin de bu sınırlar dahilinde yer aldığı,

Türkiye'nin 780.000 kilometrekarelik yüzölçümü yanında 462.000 kilometrekarelik mavi vatan egemenlik hakları olduğu, birinci Mutabakat Muhtırası ile Libya'nın bizim mavi vatanda komşumuz olduğu, 1970 yılında alınan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararının ilk başta Muammer Kaddafi aleyhine alınmış bir karar olduğu, Hafter'in depolarında ABD yapımı Javelin füzesinin ele geçtiği, ABD tarafından yapılan soruşturmada söz konusu silahın Fransa'ya verilmiş olduğu, Fransa'nın ise bu konuyu terör ile mücadele ve istihbarat bölüğüne ait olduğu şeklinde açıkladığı,

Geçen hafta Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile Fransa ve İtalya'nın ortak tatbikatları olduğu, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki çıkarlarına karşı olan bu ülkelerin aynı şekilde Libya'daki Ulusal Mutabakat Hükümetine de karşı oldukları, Türkiye'nin diğer ülkelerle olduğu gibi Libya ile de askeri işbirliği anlaşmasını yapmasının çok normal olduğu,

Mavi vatan teriminin isim babasının Amiral Cem Güldeniz olduğu, bu vatan üzerindeki haklarımız için çok gayret gösterdiği ve bedel ödediği, dile getirilmiştir.

Hükümet adına yapılan açıklamalarda;

77 ülke ile bu tür askeri işbirliği anlaşması yapıldığı, bunların 60'ının yürürlükte olduğu, 17'sinin ise onay sürecinin devam ettiği, ani müdahale gücü ve savunma güvenlik ofisi gibi unsurları içeren bu anlaşmanın yeni nesil bir anlaşma türü olduğu, sadece Libya ile değil bundan sonraki imzalanacak anlaşmalarda da bu unsurların var olacağı, Libya'nın Türkiye'den daha çok destek bekleyeceği bir dönem içerisinde olduğu, 1970'li yıllarda müteahhitliği öğrendiğimiz ülke olan Libya'nın Kıbrıs savaşı sırasında tek başına bize destek veren ülke olduğu,

Bu Anlaşmanın tarihçesinin 9 Nisan 2016'da hazırlandığı, Aralık 2016'da metnin Libya'ya sunulduğu, 2018'in Ekimi ile Aralığı arasında Anlaşmanın imzalanmasının hedeflendiği, ancak Anlaşmanın imzalanmasının 2019'un Kasımını bulduğu, bu son iki Mutabakat Muhtırasında şartlılık ya da bağlılık bağı olmadığı, Sayın Sarraj'ın son Türkiye ziyaretinde yanında içişleri bakanı olduğu için bu anlaşmaların imzalandığı,

Türkiye'nin çok anlaşmadığı İbadi'yle bile Irak'ta anlaşma imzaladığı, dolayısıyla ülkemizin Libya'da herhangi bir tarafı değil meşru hükümeti desteklediği, Libya siyasi anlaşmasını bozan ve saldırgan olan taraf yerine meşru hükümeti desteklemenin gayet normal olduğu,

Libya genelinde kilometre kareye 4 kişi düşerken Trablus'ta bu oranın 2900 kişi olduğu, Libya nüfusunun yarısının bu şehirde yaşadığı, isyancı sayısının ise tam olarak belli olmadığı,

Anlaşmada "sivil şahıs" terimi ile polis olarak bilgisayarıcı olarak, çalışan kişilerin kastedildiği, "farklı" kelimesinin ise Libya'nın isteği üzerine konulduğu, Libyalıların kendileri için polis ve askerinin aynı anlama geldiği, bu anlaşmayı hazırlarken daha önce imzalanan polis işbirliği anlaşması hakkında Sayın İçişleri Bakanımız ile konuşulduğu, asla gizli bir ajanda bulunmadığı,

Savaş tezkeresi benzetmesi konusunda bu konunun Anayasamızda düzenlendiği, bu Anlaşmanın ise sadece eğitim, deneyim ve tecrübe paylaşımı hakkında olduğu,

Bu Anlaşmanın Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararına aykırı olmadığı, tam tersine bizim bu anlaşmayı Birleşmiş Milletler Kararları ve Berlin sürecinde Ulusal Mutabakat Hükümetine sağlanması öngörülen güvenlik desteği, terörle, göçle ve uyuşturucuyla mücadele hükümlerine paralel olarak düzenlendiğimizi,

Libya açıklarında bir İtalyan Firkateyni karakol seyri yaparken Fransız uçaklarının da Libya semalarında devriye görevi yaptığı, asker göndermeden de bizim de bu tür uygulamalar yapabileceğimizi,

Vizenin kalkması konusunda baştan beri Libya'nın vizeye karşı olduğu, Libya'nın ve bizim sağlık sektörümüzün bu vize uygulamasına karşı olduğu, göçü önlemek adına bu tür bir sınırlama getirildiği, ancak istatistiklerin incelenmesi sonucunda böyle bir tehlikenin bulunmadığı, vize muafiyetinin ilk başta 12-65 yaş olarak düzenlendiği, Libya'nın itirazı üzerine bu yaş sınırının 15-55 yaş olarak düzeltilindiği, benzer vize muafiyeti taleplerinin Irak ve Kuzey Afrika ülkelerinden de geldiği,

Tarihi ve ekonomik bağlarımız olan Libya’da ciddi yatırımlarımızın olduğu, müteahhit firmaların geri dönmesi ve alacaklarını tahsil etmesi gerektiği, Libya’nın enerji kaynağı olarak önemli bir ülke olduğu, Napoli konusunda normal toplantıya Türkiye’nin katıldığı, ancak Mısır, Hafter ve Sisinin olacağı paralel bir toplantıya ise Türkiye’nin katılmadığı, uluslararası alanda ve Berlin sürecinde ülkemizin sözüne en çok önem verilen ülke olduğu,

Bu Anlaşmanın özünün dördüncü madde olduğu, Libya’daki hükümetin ömrünün tartışılmasının gereksiz olduğu, bu Hükümetin 2016 yılından beri görevini sürdürdüğü, kimsenin de bu Hükümeti Birleşmiş Milletler tanımıyor diyemeyeceği, zamanında yapılmamış bir yardımın daha sonra yapılmasına bile işe yaramayacağı,

belirtilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Conkar, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>
İstanbul	Denizli	Antalya
Üye	Üye	Üye
<i>Tulay Hatunoğulları Oruç</i>	<i>Ahmet Haluk Koç</i>	<i>Aydın Adnan Sezgin</i>
Adana	Ankara	Aydın
(Muhalefet şerhi vardır)	(Muhalefet şerhim vardır)	(Muhalefet şerhim vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Hişyar Özsoy</i>
Balıkesir	Bursa	Diyarbakır
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhim vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Ali Şahin</i>
Erzurum	Eskişehir	Gaziantep
	(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Aziz Babuşcu</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Ahmet Ünal Çeviköz</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
		(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Ahmet Berat Çonkar
İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Yunus Emre
İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Oğuz Kaan Salıcı
İstanbul
(Muhalefet şerhi vardır)

Üye
Zafer Sırakaya
İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Serpil Kemalbay Pekgözegü
İzmir
(Muhalefet şerhi vardır)

Üye
İsmail Özdemir
Kayseri

MUHALEFET ŞERHİ

27.11.2019 tarihinde Libya Devleti-Ulusal Mutabakat Hükümeti (UMH) ile imzalanan iki mutabakat muhtırasından (MM) birisi olan Akdeniz’de Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası’nın 05.12.2019 tarihinde başlayan onay süreci 07.12.2019 tarihinde tamamlanmıştı. UMH’yle imzalanan diğer mutabakat muhtırası olan Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası ise TBMM gündemine 14.12.2019 tarihinde getirilmiştir.

Öncelikle, UMH’yle imzalanan iki mutabakat muhtırasının içeriklerinden bağımsız olarak farklı zamanlarda TBMM’ye sunulmasını belirleyen faktörün vekil güçler, devlet dışı silahlı aktörler, bölge devletleri, Avrupa devletleri, ABD ve Rusya’nın çeşitli biçimlerde doğrudan ve dolaylı olarak müdahil oldukları bir iç savaşın yaşandığı Libya’daki son gelişmeler olduğunu kayda geçirmek gerekir.

Libya topraklarının büyük bölümünü kontrol eden ve Tobruk’taki hükümet (Temsilciler Meclisi) tarafından da desteklenen Libya Milli Ordusu’nun (LMO) komutanı Halife Hafter’in 12.12.2019 tarihinde kuşatma altındaki Trablus’un kontrolü için ‘nihai savaş’ın başladığını ilan ederek kente yönelik saldırılarını yoğunlaştırması, AKP iktidarının ideolojik sebeplerle desteklemekte olduğu Trablus merkezli UMH’nin varlığını tehlikeye atmıştır. Bu mutabakat muhtırasının TBMM gündemine aceleyle gelmesinin esas sebebi AKP iktidarının UMH’yi devrilmekten kurtarma çabasıdır. Başka bir ifadeyle, söz konusu teklif, Türkiye’nin ulusal güvenliği veya savaşa mecbur kalması gibi hayati bir gerekçeye dayanarak değil, Libya’da çatışan taraflardan birisi olan UMH’nin talebi üzerine gündeme getirilmiştir.

Söz konusu mutabakat, birçok muğlak, ucu açık ve Türkiye’yi Libya’daki savaşın doğrudan tarafı kılacak ifadelerle donanmıştır. Anlaşmanın ‘Tanımlar’ başlıklı 3. maddesinin 1. fıkrasında “Gönderen Taraf”, “Kabul Eden Tarafa” personel, malzeme ve teçhizat gönderecek taraf olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’nin UMH’ye askeri yardım göndermesinin önünü açan bu tanım Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin 2011 yılında aldığı 1970 sayılı kararın (BMGK 1970) Libya’ya yönelik silah ambargosunu düzenleyen 9. paragrafına aykırıdır.

Aynı maddenin 3. fıkrasında “Misafir Personel”, “Taraflardan herhangi birinin bu MM’nin uygulanması amacıyla diğer Tarafa gönderdiği personel veya savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahısları ifade eder” cümlesi yer almaktadır. Bu ifadede yer alan, “savunma ve güvenlik kuruluşları” tanımlanmadığı gibi, “sivil şahıslar”ın kimler olacağı da belirsizdir. İktidarın, “Savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar” örtüsü altında şiddetli bir iç savaşın yaşandığı Libya’ya kuvvet konuşlandırmak için kendisine alan açma çabasından büyük endişe duyuyoruz. İmzalanan metin askerî nitelikli bir mutabakat muhtırası olmasına ve iş birliği alanlarının büyük kısmının da güvenlikle yakından ilişkili olmasına rağmen, sanki Libya’ya muharip güç gönderilmeyecekmiş görüntüsü verilmektedir.

Madde 3’ün 7. fıkrasında yer alan “Hibe”, ‘Bir malzeme veya hizmetin bağışlanmasını veya bedelsiz devrini ifade eder’ şeklinde tanımlanmaktadır. Türkiye’nin Libya’daki çatışmanın bir tarafı olan UMH’ye askerî nitelikte bir malzeme veya hizmet bağışlaması veya bedelsiz devri BMGK 1970’e aykırı olacağı gibi ülkedeki yangına benzin dökecek ve bölgesel gerilimi daha da tırmandırabilecektir.

Yukarıda aktarılan ‘Hibe’ tanımından daha tehlikeli olabilecek bir başka tanım da, yine Madde 3’ün 8. fıkrasında yer alan “Hizmet” tanımıdır. “Hizmet”, “Taraflar arasındaki bu MM’ye göre bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, imha, liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz, hava araç, gereç, silahları, bina ve araziyi (eğitim üsleri) ifade eder.” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanım, Türkiye’nin UMH’ye savaş uçağı ve savaş gemisi başta olmak üzere birçok askeri aracı tahsis etmesine olanak tanımaktadır. Öte yandan, Türkiye UMH’ye yıllardır karadan, denizden ve havadan silah, cephane ve askerî teçhizat sağlamakta, hatta zaman zaman Türkiye’den gönderilen silahlar, Libya’da Birleşmiş Milletler tarafından yaptırım uygulanan kişiler tarafından teslim alınmaktadır. Bu durum Birleşmiş Milletler bünyesindeki Uzmanlar Heyeti tarafından her yıl düzenli olarak raporlanmakta ve Türkiye’nin BMGK’nın Libya’ya yönelik kararlarını göz göre göre ihlal ettiği vurgulanmaktadır.

Madde 3’ün 9. fıkrası, “Lojistik Destek”i, ‘İkmal maddeleri ve hizmetlerine ilişkin satış, hibe, mübadele, tahsis, kiralama, teknoloji transferi ve lisans

verilmesini kapsar' ifadesiyle tanımlamaktadır. Bu tanım da iktidarın UMH ve sahada onunla birlikte savaşan bir takım cihatçı örgütlere destek sağlamasına imkân tanıyacaktır.

MM'nin "Güvenlik ve Askeri İş Birliği Alanları" başlıklı 4. maddesinin 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14 ve 19. fıkraları Türkiye'nin çıkarları, Libya'nın güvenliği ve Kuzey Afrika ve Doğu Akdeniz bölgesinin huzur ve istikrarı bakımlarından sakıncalı olduğu gibi uluslararası hukuka aykırı olabilecek hususlar içermektedir. Bu fıkraların neredeyse tamamı, Türkiye'nin Libya'daki UMH'ye askerî personel, malzeme ve teçhizat göndererek aktif destek vermesine ve Libya'daki savaşın uzamasına kapı aralamaktadır. Aynı zamanda, söz konusu fıkralarda yer alan açık uçlu ifadeler Türkiye'nin Libya'ya yönelik müdahalesine zemin hazırlayabilir. Örneğin, 9. fıkrada yer alan "Farklı alanlarda iş birliği ve Taraflar arasında temas ziyaretleri," ifadesindeki "Farklı alanlar" kelimeleri, söz konusu AKP iktidarı ve onun müttefikleri olunca tehlike arz etmektedir.

Yukarıda işaret edilen ve MM'nin uluslararası hukuka aykırı bir şekilde uygulanmasına imkân tanıyabilecek açık uçlu ifadeler, "Uygulama ve İş Birliği Esasları" başlıklı 5. maddede de yer almaktadır. Örneğin, 5. maddenin 1. fıkrasının (b) bendinde "Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe değişimi" ifadesinde 'uzmanlar' ve 'çeşitli faaliyet alanları' ifadeleri dikkat çekicidir. Benzer şekilde, 1. fıkranın (f) bendiyle "fiilî atış uygulamalarını da içerecek şekilde askerî tatbikatlara katılım"ın öngörülmesi, 5. maddenin 2. fıkrası uyarınca "Mühimmat, silah sistemleri, askerî teçhizat, araç ve ilgili ikmal maddelerinin hibe, geçici temin veya yabancı askerî satış kapsamında mübadelesi..."nin önünün açılması endişe vericidir.

MM'nin 7. maddesi "Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin Güvenliği" hususunu düzenlemektedir. Savaş halindeki bir siyasi aktörle çeşitli gizlilik derecelerine sahip bilgi ve malzemeyi paylaşmak ülkemizin güvenliği için tehlikeli bir adım olacaktır. Zira, Türkiye'nin desteklemekte olduğu UMH, Libya'nın çok küçük bir bölümünü kontrol edebilmekte ve her an Hafter komutasındaki LMO tarafından devrilmesi söz konusudur. Bu durum, Türkiye'nin UMH'ye sağlayacağı gizlilik dereceli bilgilerin güvenliğinin UMH tarafından sağlanamayabileceğini göstermektedir.

MM'nin "İstihbarat" başlıklı 8. maddesi uyarınca Türkiye, UMH'ye birçok taahhüdün dışında, operasyonel iş birliği taahhüdünde de bulunmaktadır. Bu

taahhüdün kapsamının, 1. fıkranın (a) ve (c) bentlerinde yer alan, sırasıyla “Tarafları hedef alan ulusal güvenliğe yönelik tehditler” ve “Tarafları karşılıklı ilgilendiren bölgelerdeki güvenlik gelişmeleri” ifadeleriyle bir hayli geniş tutulduğu anlaşılmaktadır. Bu, yukarıda örnekleri sunulan Libya’daki savaşa Türkiye’nin doğudan müdahil olmasına yol açabilecek ve Doğu Akdeniz’de bir çatışmanın kapısını aralayabilecek unsurlara yeni bir boyut eklemektedir.

8. maddenin 4. fıkrası şu şekildedir: “Çalışma ilkeleri alanında danışmanlık hizmeti vermek ve istihbari ve operasyonel faaliyetlerin koordinesini sağlamak için yeterli sayıda personel Türkiye ve Libya’daki Savunma ve Güvenlik İş Birliği Ofisi bünyesindeki ilgili kurumlar tarafından atanır. Görev tanımı ve personel sayısı gibi diğer hususlar düzenlenecek protokol ile belirlenir.” Bu MM’yle kurulması planlanan Savunma ve Güvenlik İş Birliği Ofisi’nin bünyesindeki “ilgili kurumlar”ın hangileri olacağı belirtilmediği gibi, bu Ofise atanacak personelin görev tanımı da daha sonra düzenlenecek protokole havale edilerek gözden kaçırılmaktadır. “Danışmanlık hizmeti” ve “istihbari ve operasyonel faaliyetlerin koordinesi” kisvesi altında Türkiye’den Libya’ya bir takım paramiliter güçlerin, hatta Suriye’nin İdlib vilayetindeki yabancı savaşçıların sevk edilmesine neden olabilecek bu düzenleme bölgenin güvenliği için büyük bir tehdit arz etmektedir. Zira, Rus basınında Türkiye’nin Libya’ya, iktidara yakınlığı bilinen SADAT isimli özel güvenlik şirketi kanalıyla savaşçı gönderebileceğine ve İdlib’deki savaşçıların Libya’da görüldüklerine ilişkin haberler yayımlanmıştır.

MM’nin “Mâli Hususlar”ı düzenleyen 13. Maddesinin 2. fıkrası uyarınca “Gönderen Taraf”ın talebi üzerine “Kabul Eden Taraf”ın misafir personel ve misafir öğrencilerin bütün masraflarını ödemelerinin önü açılmaktadır. Başka bir ifadeyle, Libya’daki iç savaşın tarafı haline gelmek için iştahlı bir şekilde hamle üstüne hamle yapan AKP iktidarı, bu yetmiyormuş gibi, MM sayesinde Libya’dan Türkiye’ye gelecek kişilerin masraflarını da üstlenecektir. Ayrıca, sözde, vatandaşlarımızı Türk Lirası kullanmaya teşvik eden ve dövizden kaçınmalarını salık veren iktidarın, MM kapsamındaki eğitim ve öğretim giderlerini ABD doları cinsinden ödeyecek ve kabul edecek olması kamuoyunun bilmesi gereken bir diğer husustur.

Sonuç olarak, “Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası” Libya’nın egemenliğine ve BMGK’nın Libya’daki savaşı sona erdirmeyi

amaçlayan, 1970 sayılı karar başta olmak üzere, aldığı bütün kararlara aykırıdır. Dahası, “misafir personel”, “misafir öğrenci”, “savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar” örtüleri altında Libya’ya askeri kuvvet sevk etmenin önu açılmaktadır. Türkiye’den Libya’ya uçak ve gemilerle zaten gönderilmekte olan silah, cephane, İHA, SİHA ve BMC üretimi zırhlı araçların sevkiyatının hız kazanacağı anlaşılmakta; UMH’ye şimdiye kadar gönderilen teçhizattan daha fazlasının sağlanacağı anlaşılmaktadır.

Yukarıda vurgulanan hususlar çerçevesinde, Türkiye Libya’daki savaşta taraf tuttukça, ülkedeki çatışmalara vekil güçler aracılığıyla ve doğrudan müdahil oldukça Libya’ya istikrar gelmeyeceğine inanarak; AKP iktidarının müttefiklerini kollama stratejisinin bir uzantısı olarak gördüğümüz söz konusu mutabakat muhtırasına ve bu teklife karşıyız.

Ahmet Ünal Çeviköz
İstanbul

Oğuz Kaan Salıcı
İstanbul

16.12.2019
Ahmet Haluk Koç
Ankara

Utku Çakırözer
Eskişehir

Yunus Emre
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifine dair muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarız.

- 1- 2/2451 Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifine muhalefet şerhimizdir.

Libya'da iç savaşın devam ettiği bir süreçte, taraflardan biri olan Ulusal Mutabakat Hükûmeti (diğer adıyla Trablus Hükûmeti) ile yapılan anlaşmalar Türkiye'yi siyasi boyutla iç savaşta dâhil etmek anlamını taşımaktadır. 5 Aralık 2019'da TBMM'ye getirilen deniz yetki sınırlarının belirlenmesini içeren mutabakat muhtırası da bu kapsamda ele alınabilir. Ancak yine Libya'daki iç savaşın taraflarından biri olan Trablus Hükûmetiyle yapılan söz konusu Güvenlik ve Askerî İşbirliği Mutabakat Muhtırası, Türkiye'yi sadece siyasi anlamda bir taraf yapmamaktadır, aynı zamanda askeri açıdan da Türkiye'yi taraf haline getirmekte ve fiilen Türkiye'yi Libya İç savaşının Trablus cephesine taşımaktadır. İçerik olarak bu mutabakat muhtırası bir savaş tezkeresidir.

AKP İktidarı, 18 Mayıs 2019'da Trablus Hükûmeti'ne doğrudan destek mahiyetinde TSK envanterinde bulunan Kirpi tipi zırhlı araçlar başta olmak üzere ağır silahlar ve büyük miktarda cephane göndermişti. 18 Mayıs 2019'da yapılan bu askeri sevkiyatın hangi anlaşmaya veya hangi idari usule göre yapıldığına dair şimdiye kadar resmi makamlardan bir açıklamada bulunulmamıştır. Şimdi ise Trablus Hükûmeti ile yapılan güvenlik ve askeri iş birliği anlaşması temelinde AKP İktidarının "danışman" statüsüyle Trablus Cephesi'ne göndermeyi öngördüğü askeri personelin kaçınılmaz biçimde savaşa dâhil olacağı aşikârdır.

Askeri ve diplomatik nitelikteki bu anlaşmanın tarafı olan Libya Ulusal Mutabakat Hükûmeti adındaki yapı, Kaddafi Rejimi'nin kanlı bir biçimde devrilmesi sonrasında kurulan hükümetin sadece bir parçası olmakla birlikte tüm muhaliflerin ortak çatısı olan Libya Ulusal Parlamentosu'nun bir bileşenydiler. Ancak muhalifler arasında başlayan ayrılıklar nedeniyle Libya 3 ana parçaya bölünmüş durumda ve şuanda uluslararası alanda tanınan Ulusal Parlamento Trablus Hükûmeti'ni tanımamaktadır. AKP İktidarının işbirliği içinde olduğu Trablus merkezli Ulusal Mutabakat Hükûmeti ise Libya'nın sadece % 10'unu kontrol edebilmektedir. Türkiye ile Libya arasında imzalanan deniz yetki alanında kıyıdaş gösterilen

Libya toprakları Trablus Hükümeti'nin kontrolünde bile bulunmamaktadır. Halife Hafter'in başında bulunduğu Libya Ulusal Ordusu, Libya'nın % 70'ini kontrol etmekte ve her geçen gün uluslararası alanda desteği artmaktadır. Dolayısıyla bu mutabakat muhtırasının uygulanabilirliği bile tartışma konusuyken Deniz Yetki Sınırlarının belirlenmesine dair anlaşmada olduğu gibi bu askeri işbirliğine dair muhtıranın alelacele TBMM gündemine alınması siyasi ve diplomatik öngörüsüzlüğün tezahüründen başka bir anlam ifade etmemektedir.

Yukarıda belirtilen gerekçelere istinaden HDP olarak bu mutabakat muhtırasına şerh düşüyoruz.

Serpil Kemalbay Pekgözegü
İzmir

Tulay Hatımoğulları Oruç
Adana

16.12.2019
Hişyar Özsoy
Diyarbakır

MUHALEFET ŞERHİ

16.12.2019 tarihinde Dışişleri Komisyonu'nda görüşülen **Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi**'ne karşı muhalefet şerhimiz aşağıda sunulmuştur:

Söz konusu mutabakat muhtırası, Libya Hükümeti ile 2011 sonrası dönemde bu konuda imzalanan ikinci metindir.

4 Nisan 2012 tarihinde imzalanan; 15/1/2013 tarih ve 6393 sayılı kanunla onaylanması uygun bulunan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Mutabakat Muhtırası", siyasi istikrarsızlık ortamındaki Libya'da ulusal uzlaşmaya katkı sağlamak amacıyla imzalanmıştır. Mutabakatın amacı, Libya'da devlet aygıtının yeniden yapılanması sürecinde, güvenlik güçlerinin teşkil edilmesine katkı sağlamak ve böylelikle Libya'daki istikrarsız ortamın bir an önce son bulmasını temin etmektir.

2012 mutabakatı kapsamındaki eğitim işbirliği faaliyetlerinin Türkiye'de gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Oysa, yeni mutabakat muhtırası, çok daha geniş kapsamlı bir askeri işbirliği öngörmektedir ve 17 Aralık 2015'te imzalanan Libya Siyasi Anlaşması'na rağmen süren iç savaş ortamında imzalanmıştır.

Gerekçe bölümünde, muhtıranın askeri eğitim ve öğretime ek olarak savunma sanayii, terörizmle ve yasa dışı göç ile mücadele ve talep olması halinde karşılıklı savunma ve güvenlik işbirliği ofisi kurulmasına ilişkin hükümler içerdiği belirtilmektedir.

Sayın Dışişleri Bakanı'nın Libya'ya muharip kuvvet gönderilmeyeceğine yönelik bir açıklaması bulunmasına rağmen, Sayın Cumhurbaşkanı yaptığı bir açıklamada, bunun Libya'dan talep gelirse değerlendirilebileceğini belirtmiştir. Sayın Dışişleri Bakanı ve Sayın Cumhurbaşkanı'nın ifadelerindeki çelişki bir yana, Sayın Cumhurbaşkanı'nın bu açıklamalarını görüşmekte olduğumuz askeri işbirliği mutabakat muhtırasına dayandırıyor olması, aslında muhtıranın kapsamının çok daha geniş olarak tasavvur edildiğini ve gerektiğinde Libya'ya asker göndermek için de bir zemin olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır.

Sayın Cumhurbaşkanı dün Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti Başkanlık Konseyi Başkanı Fayez Al Sarraj ile görüşmesinde, Libya ile yapılan mutabakatlar ile Sevr Antlaşması'nın tersyüz edildiği ifadesini kullanmıştır. Bu ifade ile ne kastedildiği tam anlaşılammakla birlikte, siyasi kültürümüze ilişkin bir gerçeğin ifade edilmesi gerekmektedir. Sevr kavramını siyasi gündemimizde öne çıkartıp sıkça kullananların bazı iç politika arayışları içinde oldukları çoğu defa ortaya çıkmıştır.

Öte yandan, eğer gerçekten bir Sevr tehlikesi varsa, bu, evveleminde iktidarın izlediği dış politikanın hasımlarımıza cesaret vermiş olmasından kaynaklanıyor demektir.

Anılan muhtıra metninde birçok belirsizlik mevcuttur. Ortak tatbikat ve eğitimlere katılım, tamamlayıcı protokoller, uygulama programları ve istihbarat değişimi gibi pek çok konu muğlak ve ucu açık bırakılmıştır.

Örneğin muhtıranın 3. maddesinin 3. fıkrasında yer alan "Misafir Personel" ifadesi, metin kapsamında "taraplardan herhangi birinin bu MM'nin uygulanması amacıyla diğer Tarafa gönderdiği personel veya savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahısları ifade eder" cümlesiyle tanımlanmaktadır. Bu tanımdaki "savunma ve güvenlik kuruluşları" net olarak tanımlanmamış; "sivil şahıslar"ın nitelikleri belirtilmemiştir.

Ayrıca aynı maddenin 3. Fıkrasında yer alan "hizmet" ifadesi de muğlak bırakılmıştır. "Taraflar arasındaki bu MM'ye göre bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, imha, liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz, hava araç, gereç, silahları, bina ve araziye (eğitim üsleri) ifade eder" şeklindeki tanım, Türkiye'nin her türlü askeri araç ve mühimmatı Libya'nın hizmetine sunmasına olanak veren bir şekilde belirsiz ve ucu açık bırakılmıştır.

Mutabakatın 7. Maddesinde düzenlenen "gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin güvenliği" konusunda önemli bir risk, Libya'da hükümetin değişmesi ve bize husumet besleyen tarafların yönetime gelmesi durumunda, gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin dolaylı olarak ülkemize karşı oluşabilecek risklere karşı herhangi bir tedbir alınmamış olmasıdır.

Bu metin, mevcut konjonktürde Türkiye'yi doğrudan iç savaşa çekme potansiyeli taşımaktadır. İYİ Parti, uluslararası meşruiyete dayalı veya ulusal güvenliğimizi ve çıkarlarımızı doğrudan ilgilendiren konularda askeri işbirliği ve yurtdışına asker gönderme girişimlerini her zaman desteklemiştir. Ancak bu defa, milli güvenliğimizi doğrudan ilgilendiren bir durum söz konusu değildir. Tam tersine, uluslararası meşruiyet açısından değerlendirildiğinde, uluslararası meşruiyete ve uluslararası hukuka uymayan bir girişim söz konusudur.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 2011 yılında aldığı 1973 sayılı karar doğrultusunda kurulmuş olan Libya Uzmanları Paneli, 29 Kasım 2019 tarihinde BMGK'ya sunduğu, 9 Aralık'ta yayınlanan ve 11 Aralık'ta internete yüklenen raporunda şu tespitlerde bulunmuştur:

Ürdün, Türkiye ve Birleşik Arap Emirlikleri, düzenli olarak ve aşık bir şekilde Libya'daki çatışmanın taraflarına silah sağlamaktadır. Raporunda sunulan diğer pek çok delile ek olarak, Fayed Al Sarraj'ın 31 Temmuz 2019'da yaptığı ve Türkiye'den silah temin ettiklerini ifade ettiği açıklaması da referans gösterilerek ülkemiz, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 2011 yılında aldığı 1970 sayılı kararın 9. Maddesinde belirtilen "Libya'ya yönelik silah ambargosu"nu ihlal eden bir ülke olarak zikredilmektedir.

İktidarın amacı meşru hükümeti korumak ise, Türkiye buna tek başına teşebbüs etmemeli, uluslararası meşruiyet zeminini temin edilmesi için çaba sarf edilmelidir. Türkiye'nin uluslararası meşruiyeti ve meşru hükümeti tek başına savunma iddiası yerinde ve doğru değildir. Bu muhtıra kapsamında yapılacak askeri işbirliğine dayanarak, Sayın Cumhurbaşkanı'nın açıklamasında belirtildiği gibi bir askeri destek

verilmesi planlanıyorsa, Türkiye Libya'daki iç savaşın tam anlamıyla bir parçası haline gelecektir.

Deniz yetki alanları konusunda Libya ile imzalanan mutabakat muhtırasının görüşmeleri sırasında, Sarraj hükümetiyle ilişkilerimizin dokusu konusunda çekincelerimiz ve endişelerimiz olduğu belirtilmiştir. Libya'daki iç savaşa taraf olmamız halinde, büyük ve altından kalkılması çok zor sorunlara da yol açılacaktır. Mevcut iç savaşın bölgesel bir çatışmaya dönüşmesi ihtimali de ayrıca kayda geçirilmelidir.

İYİ Parti, Türkiye'nin uluslararası güvenliğini doğrudan tehdit etmeyen bir durumda Mehmetçiğimizin kanının dökülmesini, Türkiye'nin ciddi bir devlet olarak iç savaşın bir parçası haline getirilmesine karşıdır.

Libya ile ilgili olarak ulusal güvenliğimizi gerçekten ilgilendiren bir durum söz konusu olursa, yani haklı gerekçelerle asker göndermemiz gerekirse, Hükümet TBMM'ye bir tezkere ile başvurur, konu o günün şartları bağlamında değerlendirilir.

Ancak bu mutabakat muhtırası ve iktidar cenahından yapılan açıklamalara bakıldığında, adeta bir tezkereye gerek kalmaksızın Libya'ya gönderilecek TSK unsurlarının sevkine hazırlık yapıldığı izlenimi doğmaktadır.

Ayrıca birkaç gün önceki Cumhurbaşkanlığı kararı ile, 16 yaşından küçük ve 55 yaşından büyük Libya vatandaşlarına vize muafiyetinin, bu koşullar altında alalecele bir şekilde getirilmiş olması da endişelerimizi artırmaktadır.

Kaldı ki General Hafter kuvvetlerinin Trablus'a doğru kaydettiği ilerlemeyi ve Libya'nın içinde bulunduğu karmakarışık koşulları, Dışişleri Bakan Yardımcısı Sn. Faruk Kaymakçı da Dışişleri Komisyonu'nda dile getirmiştir.

Bu anlaşmanın caydırıcı olması düşünülüyor olabilir ancak gelişmelere bakıldığında bunun tam aksi sonuç yaratması ve iç savaşın şiddetini kışkırtıcı bir rol oynama ihtimali yüksek gözükmektedir.

Bu çerçevede, mezkur askeri işbirliği mutabakat muhtırasına ve ilgili Kanun Teklifi'ne İYİ Parti olarak muhalifiz .

16.12.2019

Aydın Adnan Sezgin

Aydın

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ŞENTOP’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE
LİBYA DEVLETİ ULUSAL MUTABAKAT
HÜKÛMETİ ARASINDA GÜVENLİK
VE ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ MUTABAKAT
MUHTIRASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 27 Kasım 2019 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

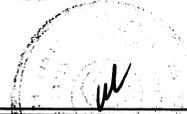
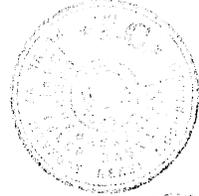
**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE
LİBYA DEVLETİ ULUSAL MUTABAKAT
HÜKÛMETİ ARASINDA GÜVENLİK
VE ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ MUTABAKAT
MUHTIRASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
İLE
LİBYA DEVLETİ ULUSAL MUTABAKAT HÜKÛMETİ
ARASINDA
GÜVENLİK VE ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ
MUTABAKAT MUHTIRASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
LİBYA DEVLETİ ULUSAL MUTABAKAT HÜKÜMETİ
ARASINDA
GÜVENLİK VE ASKERİ İŞ BİRLİĞİ MUTABAKAT MUHTIRASI

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti (bundan böyle "Taraf" veya "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır),

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

04 Nisan 2012 tarihli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Libya Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Mutabakat Muhtırası" hükümlerini dikkate alarak,

Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli güvenlik ve askerî alanlarda iş birliğinin, Tarafların ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Taraflar arasındaki mevcut tarihi dostluk ilişkilerinin, ulusal kanunlar, uluslararası kurallar ve anlaşmalar temelinde geliştirilmesi ihtiyacını belirterek,

Aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

MADDE I
AMAÇ

Bu Mutabakat Muhtırasının (MM) amacı, MADDE IV'te belirtilen alanlarda Taraflar arasındaki ilişkiler için bir zemin oluşturmak ve iş birliğini geliştirmektir.

MADDE II
KAPSAM

Bu MM, MADDE IV'te belirtilen alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe değişimi konularına uygulanır.

MADDE III
TANIMLAR

Bu MM'de kullanılan terimler aşağıdaki anlamları taşır:

1. "Gönderen Taraf" Bu MM'nin uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafa personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.
2. "Kabul Eden Taraf" Bu MM'nin uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Tarafa ait personel, malzeme ve teçhizatı bulunan Tarafı ifade eder.

3. **"Misafir Personel"** Tarafardan herhangi birinin bu MM'nin uygulanması amacıyla diğer Tarafa gönderdiği personel veya savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahısları ifade eder.
4. **"Misafir Öğrenci"** Savunma ve güvenlik kuvvetlerinde görevlendirilmek üzere Gönderen Tarafça, Kabul Eden Tarafın askerî okullarına veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer öğretim kurumlarına eğitim almak için gönderilen öğrencileri ifade eder.
5. **"Yakınlar"** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.
6. **"Kıdemli Personel"** Bu MM kapsamında gönderilen grubun faaliyetlerine nezaret etmeye yetkili, Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişiyi ifade eder.
7. **"Hibe"** Bir malzeme veya hizmetin bağışlanmasını veya bedelsiz devrini ifade eder.
8. **"Hizmet"** Taraflar arasındaki bu MM'ye göre bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, imha, liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz ve hava araç, gereç, silahları, bina ve araziyi (eğitim üsleri) ifade eder.
9. **"Lojistik Destek"** İkmal maddeleri ve hizmetlerine ilişkin satış, hibe, mübadele, tahsis, kiralama, teknoloji transferi ve lisans verilmesini kapsar.
10. **"Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme"** Ulusal güvenlik kapsamında koruma gerektiren resmî bilgi, belge ve malzemedir. Bu sebeple ulusal güvenlik sınıflandırması uygulaması ile düzenlenir. Bu bilgi sözlü, görsel, manyetik veya basılı şekilde olabilir veya Fikrî Mülkiyet Hakları kapsamında bilgi içeren teknolojik veya cihaz formunda olabilir.

MADDE IV GÜVENLİK VE ASKERİ İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanları kapsar:

1. Libya'da polis ve askerî sorumlulukları içeren Ani Müdahale Kuvveti kurulmasına Türkiye tarafından eğitim, danışmanlık, tecrübe aktarımı, planlama ve malzeme desteği verilmesi,
2. Talep edilmesi halinde, Türkiye ve Libya'da müşterek bir Savunma ve Güvenlik İş Birliği Ofisi kurulması (yeterli sayıda uzman ve personel ile),
3. Eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, imha, liman ve müşavirlik desteği sağlanması ve mülkiyeti elde olmak kaydıyla kara, deniz ve hava araçları, teçhizatı, silahları, bina ve arazi (eğitim üsleri) tahsisi,
4. Kabul Eden Tarafın davetiyle, Tarafların sınırları içerisinde, Silahlı Kuvvetlerinin bünyesinde bulunan Kara/Deniz/Hava Kuvvetlerinin faaliyet alanlarına yönelik müşterek olarak askerî planlama, tecrübe aktarımı, eğitim ve öğretim faaliyetleri ile silah sistemi ve teçhizatın kullanımına yönelik eğitim ve danışmanlık hizmeti verilmesi,
5. Güvenlik ve askerî eğitim ve öğretim,
6. Tatbikat/eğitimsel veya ortak tatbikatlara katılım,
7. Güvenlik ve savunma sanayi,
8. Terörizmle mücadele, yasadışı göç ile mücadele, kara, deniz ve hava sınırlarının güvenliği, narko terör ve kaçakçılık ile mücadele, EYP/PMİ harekâtları ve doğal afet yardım harekâtları konularında eğitim, bilgi/tecrübe mübadelesi ve müşterek harekâtlar yürütme,
9. Farklı alanlarda iş birliği ve Taraflar arasında temas ziyaretleri,
10. Savunma ve güvenlik kuvvetlerinin teşkilat yapısı, savunma ve güvenlik birimlerinin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,

11. İstihbarat değişimi ve operasyonel iş birliği,
12. Lojistik iş birliği, hibe ve lojistik sistemler,
13. Askeri tıp ve sağlık hizmetleri,
14. Muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma,
15. Barışı koruma, insani yardım ve deniz haydutluğu ile m¼cadele operasyonları,
16. Askeri hukuk ve deniz hukuku sistemleri konusunda bilgi değişimi,
17. Haritacılık ve hidrografi,
18. Mesleki gelişim amaçlı personel değişimi,
19. Misafir Personel, danışman veya birlik değişimi,
20. Savunma ve g¼venlik bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarına ilişkin bilgi ve tecr¼be değişimi,
21. Sosyal, sportif ve k¼lt¼rel etkinlikler,
22. Askeri tarih, arşiv, yayım ve m¼zecilik,
23. Denizde Durumsal Farkındalık (DDF) alanında bilgi m¼badelesi ve paylaşımı.

MADDE V UYGULAMA VE İŞ BİRLİğİ ESASLARI

1. İş birliği, Tarafların kararına bağlı olarak aşağıdaki şekillerde gerçekteştirilebilir:
 - a. Tarafların farklı seviyelerdeki ilgili yetkili kuruluşları arasında toplantı ve karşılıklı ziyaretler,
 - b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecr¼be değişimi,
 - c. Askeri birlik, karargah veya kurumlarda ücretli, ücretsiz veya indirimli ücret karşılığında eğitim, öğretim ve kursların d¼zenlenmesi,
 - d. Benzer savunma ve g¼venlik kurumları arasında irtibatlar,
 - e. M¼řterek m¼zakerelerin, istifaşelerin, toplantıların d¼zenlenmesi ve kurslara, sempozyumlara ve konferanslara katılım,
 - f. Fiili atış uygulamalarını da içerecek şekilde askeri tatbikatlara katılım, bu askeri tatbikatlara gözlemci stat¼s¼nde iştirak, geçiş eğitimlerinin ve liman ziyaretlerinin icrası, m¼řterek tatbikatların d¼zenlenmesi,
 - g. Bilgi ve eğitim malzemelerinin değişimi,
 - h. Lojistik iş birliği kapsamında, Tarafların envanterinde bulunan askeri mal ve hizmetlerin hibesi, m¼badelesi, tahsisi, satışı, kiralanması ve bunların teknoloji transferi ve lisansının verilmesi
2. M¼himmat, silah sistemleri, askeri teçhizat, araç ve ilgili ikmal maddelerinin hibe, geçici temin veya yabancı askeri satış kapsamında m¼badelesi, y¼r¼rl¼kteki anlaşmaların üç¼nc¼ tarafa transfer sınırlamalarına uygun olarak icra edilir.
3. Taraflar, bu MM'nin uygulanması için kendi ulusal mevzuatlarına ve bu MM'nin h¼k¼mlerine uygun şekilde tamamlayıcı protokoller, d¼zenlemeler ve uygulama programları akdedebilirler.
4. İş birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak m¼tekalibiyet esasına g¼re gerçekteştirilir.
5. Tarafların bu MM, diğer uygulama programları, protokoller ve d¼zenlemeler uyarınca, hibe şeklinde veya ücret karşılığında m¼badele edecekleri veya ortak ¼retecekleri malzeme, teknik bilgi ve dok¼manlar karşılıklı ön onay olmaksızın üç¼nc¼ bir ¼k¼ye devredilemez.

6. Bu MM kapsamında kendisine hibe olarak verilecek malzemenin hizmet dışına çıkarılması halinde Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafa yazılı bildirimde bulunur.

MADDE VI UYGULAMA PROGRAMLARI

1. Tarafların her bir ilgili makamı/yetkili kuruluşu bu MM'nin uygulanması için müşterek faaliyetlere ilişkin Uygulama Programları hazırlar. Uygulama Programları, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, türünü, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntılarını içerir.
2. Taraflar, bu MM'nin yürürlüğe girmesinden sonra ivedilikle Uygulama Programları imzalar.
3. Taraflar arasındaki iş birliği Uygulama Programlarında belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilir.

MADDE VII GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu MM kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fikrî mülkiyet hakları ile savunma ve güvenlik malzemesi, Taraflar arasında akdedilecek müteakip protokoller ve düzenlemelere uygun olarak amaçları doğrultusunda mübadele edilir, kullanılır ve muhafaza edilir.
2. Taraflar ulusal mevzuatlarına uygun olarak, bu MM'nin uygulanması veya ortak faaliyetlerin yerine getirilmesi kapsamında mübadele edilecek bilgi, belge, malzeme ve teçhizata ait tüm bilgilerin korunmasını sağlar. Bu çerçevede, aynı seviyede gizlilik derecesi taşıyan kendilerine ait bilgilerin korunması için gerekli aynı önlemleri alır. Taraflar, mübadele edilen bilgilere aşağıda yer alan çizelgede belirtilen gizlilik derecelerinden uygun olanı verir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına		Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti adına
Çok Gizli	Top Secret	سري للغاية
Gizli	Secret	سري
Özel	Confidential	خاص
Hizmete Özel	Restricted	مقيد
Tasnif Dışı	Unclassified	غير مصنف

3. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, bu bilgi ve malzemeyi sağlayan Tarafın yazılı ön onayı olmadan ifşa edilmez veya üçüncü bir tarafla paylaşılmaz (veya üçüncü bir tarafa devredilmez).
4. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, sadece hükûmetler arası kanallar veya Tarafların belirlediği güvenlik makamlarınca uygun bulunan diğer kanallar aracılığıyla mübadele edilir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenir.
5. Taraflar, MM sona erdiğinde dahi, mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesinden sorumlu olmaya devam eder.
6. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası anlaşmalar çerçevesinde, bu MM kapsamında oluşturulacak veya devredilecek fikrî mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlar.
7. Gerekli görülmesi halinde; bu MM kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin transferi, kullanılması ve korunması ile ilgili olarak MADDE IV'te belirtilen iş birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş makamların sorumluluğunda ayrı bir güvenlik anlaşması imzalanabilir.

8. Taraflardan hiçbirisi bu MM hükümlerinin uygulanması sırasında elde edilen bilgileri diğer Tarafın çıkarları aleyhine kullanamaz.

9. Taraflar, gizlilik dereceli bilgi ve malzemeye erişimin, bilmesi gereken prensibine göre ve uygun güvenlik kleransına sahip personele verilmesini sağlar.

10. Bu MM'nin uygulanması kapsamında mübadele edilen bilgilerin beklenmedik şekilde ifşa olması halinde, bu durumu tespit eden Taraf, diğer Tarafı durumdan derhal haberdar eder.

MADDE VIII İSTİHBARAT

1. Taraflar, aşağıda belirtilen alanlarda iş birliği yapma, ortak strateji geliştirme, bilgi paylaşımı ve operasyonel iş birliği taahhüdünde bulunur:

- a. Tarafları hedef alan ulusal güvenliğe yönelik tehditler,
- b. Uluslararası terörizm, terörizmin finansmanı ve uluslararası terörizmle bağlantılı diğer organize suçlar,
- c. Tarafları karşılıklı ilgilendiren bölgelerdeki güvenlik gelişmeleri,
- d. Teknoloji/iletişim teknolojisi,
- e. Eğitim,
- f. Kitle imha silahları ve yayılması ile mücadele,
- g. Havacılık ve deniz güvenliği,
- h. Siber suçlar,
- i. Yasadışı göç.

2. Taraflar, istihbari bilgilere dayalı olarak yıkıcı faaliyetlere karışan şahıslar hakkında diğer Taraftan ikamet izni, çalışma izni, sınır dışı vb. benzeri hususlarda talepte bulunabilirler. Taraflar, ikamet izni, çalışma izni ve sınır dışı etme gibi göç ile ilgili hususlarda birbirlerinin taleplerini değerlendirilmek üzere ilgili kurumlara iletir.

3. Bilgi mübadelesi aşağıda belirtilen vasıtalar aracılığıyla ve yöntemlere uygun olarak yapılır:

- a. Yetkili personel tarafından bir yıl Türkiye'de, bir yıl Libya'da olmak üzere dönüşümlü olarak yapılacak ikili görüşmelerde her türlü koordinasyon konusu (mübadele konuları dâhil) Taraflar arasında ilgili yıl içerisinde karşılıklı mutabakatla bellirler.
- b. Ziyaret eden taraf, planlanan tarihten en az 15 (on beş) gün önce heyetteki görevlilerin isim, rütbe, görev ve güvenlik kleranslarını Kabul Eden Tarafa bildirir.
- c. Dokümanlar ve müzakerelerin dili İngilizcedir. Talep edildiği takdirde, müzakereler tercüman aracılığı ile yapılabilir.
- d. Mübadele edilebilecek bilgiler yazılı doküman olarak verilir. Konu ile ilgili CD, DVD, film, fotoğraf, slayt, vb. varsa, bunlar dokümana eklenir.
- e. Her iki Taraf birbirlerinin bilgi taleplerine mümkün olan en kısa zamanda karşılıklı olarak kararlaştırılmış güvenli kanallardan cevap vermekte mutabaktır.
- f. İstihbarat değişimine ilişkin talep, durum bazında değerlendirilir ve Taraflardan birinin ulusal egemenliğini ve güvenliğini tehlikeye atması veya çıkarlarıyla önemli ölçüde çelişmesi halinde reddedilebilir.

4. Çalışma ilkeleri alanında danışmanlık hizmeti vermek ve istihbari ve operasyonel faaliyetlerin koordinesini sağlamak için yeterli sayıda personel Türkiye ve Libya'daki Savunma ve Güvenlik İş Birliği Ofisi bünyesindeki ilgili kurumlar tarafından atanır. Görev tanımı ve personel sayısı gibi diğer hususlar düzenlenecek protokol ile bellirler.

**MADDE IX
HUKUKİ HUSUSLAR**

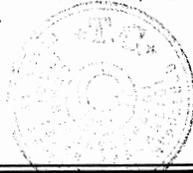
1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf ülkesinde buldukları sürece Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı ve yargı yetkisine tabidirler. Kabul Eden Tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki Tarafın mevzuatında yer alan bir ceza türü uygulanır.
2. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin gözaltına alınması veya tutuklanması halinde Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar eder.
3. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin Kabul Eden Tarafta yasal bir soruşturma veya yargılamaya tabi tutulması halinde bu kişi, Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlandan az olmamak kaydıyla genel olarak kabul edilmiş yasal korumadan istifade etme hakkına sahiptir.
4. Misafir Öğrenci ve Misafir Personelin faaliyetlerine Kabul Eden Tarafın kanunlarını ihlal ettikleri takdirde son verilebilir.
5. Misafir Öğrenciler ve Misafir Personel buldukları kıta, karargâh ve kurumlarda uygulanan disiplin kurallarına uyar. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenci, Kabul Eden Tarafın ulusal politikalarına, ulusal değerlerine, kültürüne ve yaşam biçimine uygun davranır.
6. Misafir Öğrenciler, disiplin cezaları yönünden Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına, Misafir Personel ise Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına tabidir. Ancak Kabul Eden Tarafın yetkili askerî makamları, emrindeki Misafir Personele görevi gerektirdiği emirleri verebilir.
7. Gönderen Tarafın Kıdemli Personeli, kendi ilgili askerî hizmet ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, Gönderen Tarafın personeline disiplin tedbirlerini uygulamaya yetkilidir.
8. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrenciler, hiçbir siyasi faaliyet içinde olamaz veya Kabul Eden Taraf aleyhine faaliyetler yürütemez.

**MADDE X
TAZMİNAT TALEPLERİ**

1. Bu MM'nin uygulanması esnasında, üçüncü tarafın tazminat talepleri hususunda Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı uygulanır.
2. Taraflar, ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanan zarar veya ziyan bulunmadıkça bu MM kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde veya kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar/ziyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunamaz.
3. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirler.

**MADDE XI
İDARİ HUSUSLAR**

1. Taraflarca karşılıklı olarak aksi yönde bir karar alınmadıkça Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrenci ve Misafir Personele bu MM'de veya müteakip anlaşmalar ve düzenlemelerde belirtilenlerden başka görevler vermez.
2. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafın emsal personeline uygulanan aynı idari uygulamalara tabidir.

3. Bu MM kapsamında imzalanacak diğer protokoller ve teknik düzenlemeler ile aksine karar verilmedikçe, Gönderen Tarafın personeli kendi millî üniformalarını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında, bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat mümkün olduğunca Kabul Eden Tarafça sağlanır. Ancak, Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın sağlayacağı resmî üniformayı giymek zorundadırlar. Misafir Öğrenciler Gönderen Tarafça verilen resmî sembolleri tanınmaları için üniformalarına takabilirler.

4. Gönderen Taraf, gerekli gördüğünde personelini geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafın böyle bir talep aldığı anda, ilgili personelin geri dönüşü için gerekli tedbirleri mümkün olan en kısa zamanda alır.

5. İstisna teşkil eden idari hususlar, bu MM kapsamında imzalanacak diğer protokoller veya teknik düzenlemelerde belirtilir.

6. Misafir Personel ve Yakınları orduevleri ve kantinlerden Kabul Eden Tarafın düzenlemeleri kapsamında yararlanabilir.

7. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerden herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı durumdan haberdar eder, ölen kişinin cenazesini kendi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakleder ve cenaze nakledilinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer tedbirleri alır.

8. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler çevreye zarar verebilecek faaliyetlerden kaçınır, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat eder ve Kabul Eden Tarafın konuya ilişkin düzenlemelerine uyar.

9. Kabul Eden Taraf, faaliyetlerin icrası için gerekli olan ulaştırma hizmetlerinin, müttekabiliyet ilkesi temelinde ve imkânları çerçevesinde ücretli/mükabilsiz olarak teminine ilişkin nihai kararı verir.

10. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın mevzuatına göre verilir. Misafir Öğrenci ve Misafir Personelden; akademik başarısızlık, disiplinsizlik, sağlık sorunları vb. nedenlerle eğitim ve öğretimi takip edemeyecek olanların eğitim ve öğretim kurumları ile ilişkileri Kabul Eden Tarafın mevzuatında belirtilen esaslar çerçevesinde kesilir. Taraflarca gerekli görülmesi halinde hayati risk içeren ve uzmanlık gerektiren eğitimler (özel harekât eğitimleri, uçuş eğitimi, atış eğitimleri, vb.) için bu MM'ye dayalı protokoller yapılabilir.

11. Misafir Personel ile Misafir Öğrenci seçimi Kabul Eden Tarafın belirleyeceği kriterlere uygun olarak Gönderen Tarafça yapılır. Uzun dönemli veya kritik önemi haiz eğitim ve öğretimlerde (Askerî Akademiler, Sağlık Akademisi, Özel Harekât Kursları, vb.) etkinliği attırmak amacıyla adayların seçim sürecinde Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafın egemenlik haklarına halel getirmeksizin temsilci atayabilir. Vasıflarının söz konusu eğitim/öğretime uygun olmadığı değerlendirilen adayın başka bir aday ile değiştirilmesini talep edebilir.

12. Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafın, personelini geri çağırmasını veya değiştirmesini isteyebilir. Bu durumda Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafa Askerî Ataşelikler ve MADDE IV'te belirtilen Savunma ve Güvenlik İş Birliği Ofisi aracılığıyla yalnızca personelin değiştirilmesine ilişkin yazılı talebini bildirir. Kabul Eden Taraf, söz konusu personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alır.

13. Yeterlilik gerektiren eğitim/öğretilere başvuracak aday kalitesinin artırılması maksadıyla Gönderen Tarafın uygun gördüğü ilgili eğitim/öğretim ve kurumlarda Kabul Eden Tarafın beraber ortak tanıtım faaliyeti icra edilebilir.

MADE XII SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrenci, bu MM gereği her türlü faaliyeti gerçekleştirebilecek sağlık koşullarını taşır. Kabul Eden Taraf, bu kişilerden sağlık bakımından uygun olduğunu gösteren sağlık raporu talep edebilir.

2. Misafir Öğrencilerin muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına göre karşılanır. Misafir Öğrencilerin sağlık sigortası primleri veya sağlık giderleri Kabul Eden Tarafça karşılanır.
3. Misafir Personel ile Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetleri Kabul Eden Tarafça ücretsiz olarak karşılanır. Acil sağlık ve acil dış bakım hizmetleri dışında kalan muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak yaptırılacak bir sağlık sigortası tarafından karşılanır.
4. Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderlerinin ücretsiz veya ücretli olarak karşılanıp karşılanmayacağına Kabul Eden Taraf karar verir. Kabul Eden Tarafça ücretli olmasına karar verilmesi durumunda Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderleri Gönderen Taraf veya Misafir Personel tarafından karşılanır.

MADDE XIII MALİ HUSUSLAR

1. Bu MM kapsamındaki iş birliği faaliyetlerinin icrası amacıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin maaş/harçlık, iâşe, ibate, ulaştırma ve diğer mali haklarından Gönderen Taraf sorumludur.
2. Ancak, Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde; eğitim ve öğretim maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler için aşağıdaki hususların karşılanıp karşılanmayacağına ve karşılanma esaslarına Kabul Eden Taraf karar verir.
 - a. Misafir Personel için;
 - (1) Aylık maaş (esaslar ve miktar, kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre, sivil personelin ise statülerine göre Kabul Eden Tarafça belirlenir),
 - (2) Eğitim ve öğretim masrafları (ücretli, indirimli veya ücretsiz),
 - (3) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir),
 - (4) Uzmanlık eğitimi gören doktorlar için nöbet ücreti.
 - b. Misafir Öğrenciler için;
 - (1) İâşe,
 - (2) İbate (Kabul Eden Tarafça belirlenecek misafirhane veya tesiste),
 - (3) Harçlık (esaslar ve miktar Kabul Eden Tarafça belirlenir.),
 - (4) Eğitim-öğretim masrafları (ücretli, indirimli veya ücretsiz),
 - (5) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir.),
 - (6) Tıp Fakültesi 6'ncı sınıf öğrencilerine intörn eğitimi döneminde ödenen ücretler.
3. Türkiye'de verilecek Türkçe lisan kursları (akademik eğitimlerde verilen lisan hazırlık sınıfları dâhil) ile Libya'da verilecek Arapça lisan kursları ücretsiz olacaktır. Yüksek maliyet gerektiren eğitimler (uçuş eğitimi, dalgıç eğitimi, serbest çıkış kulesi eğitimi, vb.) tam ücretli olarak verilebilir.
4. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye eder. Acil bir geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerin borçları, Kabul Eden Tarafça düzenlenecek yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgeye istinaden Gönderen Tarafça ödenir.
5. Eğitim ve öğretim giderleri, Gönderen Tarafça her eğitim ve öğretim döneminin sonunda yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgenin alınmasını takip eden 60 (altmış) gün içinde Kabul Eden Tarafın yetkili makamı tarafından belirlenen banka nezdinde açılan hesaba ABD doları cinsinden yatırılır (bir ay ve daha kısa süreli eğitimlerde peşin ödeme yapılır).

6. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, giriş, ikamet ve çıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi hukukuna tabidir.

MADDE XIV GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesinde, Kabul Eden Tarafın yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkındaki düzenlemelerine tabidir.
2. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarda bu devletin pasaport ve gümrük ile ilgili düzenlemelerine tabidir. Ancak, Kabul Eden Taraf, kendi mevzuatı kapsamında mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlar.

MADDE XV TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

1. Bu MM'nin hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve taahhütlerini etkilemez ve diğer Devletlerin çıkarları, güvenliği ve ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.
2. Bu MM ile 04 Nisan 2012 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Mutabakat Muhtrası" arasında bir hüküm uyuşmazlığı olması halinde, bu MM hükümleri geçerli olur.

MADDE XVI UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Bu MM'nin uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık, Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülür ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa intikal ettirilmez.
2. Uyuşmazlık meydana geldiği tarihten itibaren 60 (altmış) gün içinde çözümlenemezse, Taraflar 30 (otuz) gün içinde görüşmelere başlar. Müteakip 60 (altmış) gün içinde çözüm sağlanamadığı takdirde, Taraflar bu MM'yi MADDE XVIII'de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir.

MADDE XVII TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

1. Taraflardan her biri gerektiğinde bu MM'nin tadelini veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir.
2. Üzerinde yazılı olarak mutabık kalınan tadel veya değişiklikler, bu MM'nin yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XIX'da belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE XVIII YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu MM, yürürlüğe giriş tarihinden itibaren 3 (üç) yıl süreyle yürürlükte kalır.
2. Bu MM, Taraflardan biri MM'yi sona erdirmeye niyetini diğer Tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği takdirde, 1'er (bire) yıllık süreler için kendiliğinden uzar.
3. Taraflardan biri, MM'yi herhangi bir zamanda sona erdirmeye niyetini diğer Tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirebilir. MM'nin sona erdiğine ilişkin yapılan bildirimler, yapıldığı tarihten 90 (doksan) gün sonra hüküm doğurur.
4. Bu MM'nin sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemez.

**MADDE XIX
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ**

Bu MM, Tarafların MM'nin yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girer.

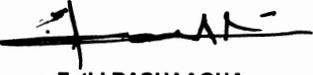
**MADDE XX
METİN VE İMZA**

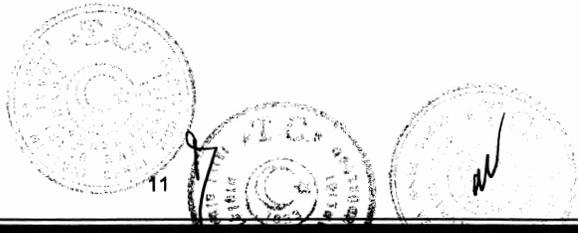
Bu MM, İstanbul'da, 27/11/ 2019 tarihinde, Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, ikişer asıl nüsha olarak imzalanmıştır. Yorum farklılığı olması durumunda, İngilizce metin geçerlidir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**LİBYA DEVLETİ ULUSAL
MUTABAKAT HÜKÜMETİ ADINA**

İMZA :
İSİM : Hulusi AKAR
UNVAN : Millî Savunma Bakanı

İMZA :
İSİM : Fathi BASHAAGHA
UNVAN : İçişleri Bakanı

TBMM Basımevi - 2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 71

İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1598 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi5

• Dışişleri Komisyonu Raporu6

• Teklif Metni8

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin8

• Anlaşma Metni9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 427465 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması"nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Binali Yıldırım

İzmir

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1598)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

"Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması" 5 Mayıs 2017 tarihinde Kışinev'de imzalanmıştır.

Her iki ülkenin vatandaşları ve çalışanlarının sosyal güvenlik haklarının mütakabiliyet esasları çerçevesinde korunması ve güvence altına alınabilmesi maksadıyla imzalanan söz konusu Anlaşma yürürlüğe girdiğinde;

a) Her iki akit taraf mevzuatına tabi olanlar sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri bakımından eşit işlem görecektir.

b) Tarafların mevzuatında öngörülen sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanılması için akit taraf devletlerde geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi mümkün olacaktır.

c) Geçici olarak diğer akit tarafta çalışanların, kendi nam ve hesabına çalışan ve diğer akit taraf ülkesinde bulunanların, diplomatik misyon mensuplarının ve devlet hizmeti görmek üzere diğer akit taraf ülkesinde bulunanların tabi olacağı sosyal güvenlik mevzuatı belirlenecek ve böylece mükerrer sigortalılık önlenecektir.

ç) Aylık veya gelir almaktayken diğer akit taraf ülkesinde ikamet edenlerin aylık ve gelirleri yeni ikamet yerinde de ödenecektir.

d) Her iki taraf yetkili makam ve kurumları sosyal güvenlik alanında birbirlerine her türlü yardımı sağlayacak, gereken kolaylığı gösterecektir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-22306

7 Şubat 2019

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5 Mayıs 2017 tarihinde Kışinev’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

24/5/2019

Esas No: 2/1598

Karar No: 49

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 7/2/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması” 14/2/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 27/3/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilen 2/1598 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 22/5/2019 tarihli 8’inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; her iki akit taraf mevzuatına tâbi olanların sosyal hak ve yükümlülükler bakımından eşit işlem görmelerini, tarafların mevzuatında öngörülen sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanılması için iki ülkede geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesinin mümkün olmasını, aylık veya gelir almaktayken diğer taraf ülkede ikamet edenlerin aylık ve gelirlerinin ikamet yerinde ödenebilmesini, tarafların yetkili makam ve kurumlarının sosyal güvenlik alanında iş birliğini teminen imzalanan Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının 5 Mayıs 2017 tarihinde Kişinev’de imzalandığı,

Bu Anlaşmayla her iki ülkenin vatandaşları ve çalışanlarının sosyal güvenlik haklarının korunması ve güvence altına alınmasının hedeflendiği,

Anlaşma yürürlüğe girdiğinde, her iki ülke mevzuatına tabi olanların sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri bakımından eşit işlem göreceği ve sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanılması için gereken hizmet sürelerinin birleştirilmesinin mümkün olacağı,

Mükerrer sigortalılığın önleneceği, aylık veya gelir almaktayken diğer ülkede ikamet edenlerin aylık ve gelirlerinin yeni ikamet yerinde de ödenebileceği,

İki ülke yetkili makam ve kurumlarının sosyal güvenlik alanında birbirlerine her türlü yardımı ve gereken kolaylığı göstereceği,

Ülkemizde çalışan yaklaşık 8.800 Moldova vatandaşının olduğu ve bunlardan yaklaşık 1.180 kişinin sigortalı olarak çalıştığı, bizim vatandaşlarımızdan 4.500 kişinin de Moldova’da bulunduğu,

Bu Anlaşmanın her iki ülke kapsamında çalışanların geçici görevlerini de kapsadığı, dolayısıyla işverenlerimizin altmış aya kadar geçici görevlendirme yapmaları hâlinde karşı ülkede daha kolay iş yapabilme imkânına sahip olacakları,

Anlaşmanın Moldova'da iç hukuk onay sürecinin tamamlandığı,

İfade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve Gaziantep Milletvekili Ali Şahin Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>
İstanbul	Denizli	Antalya
Üye	Üye	Üye
<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Mustafa Canbey</i>
Ankara	Aydın	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakarözer</i>
Bursa	Erzurum	Eskişehir
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Şahin</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Ahmet Ünal Çeviköz</i>
Gaziantep	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Ümit Özdağ</i>	<i>Serpil Kemalbay Pekgözegü</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
Üye		Üye
<i>Niyazi Güneş</i>		<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>
Karabük		Kocaeli
		(Bu raporun özel sözcüsü)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
BİNALİ YILDIRIM'IN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE
MOLDOVA CUMHURİYETİ ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 5 Mayıs 2017 tarihinde Kişinev’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE
MOLDOVA CUMHURİYETİ ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
MOLDOVA CUMHURİYETİ
ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti (bundan sonra "Akit Devletler" olarak anılacaktır) iki Akit Devlet arasında sosyal güvenlik alanında ilişkileri düzenlemek ve geliştirmek amacıyla aşağıdaki konularda mutabık kalmışlardır:

BÖLÜM I
GENEL HÜKÜMLER

Madde 1
Tanımlar

(1) Bu Anlaşmanın uygulanmasında aşağıdaki terim ve ifadeler:

a) **ülke:**

Türkiye bakımından, Türkiye Cumhuriyeti,

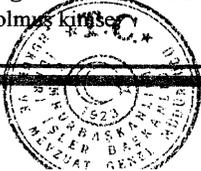
Moldova Cumhuriyeti bakımından, mevzuatının uygulandığı mevcut sınırlar dâhilinde bulunan topraklar;

b) **mevzuat:** 2 nci maddede belirtilen sosyal güvenlik alanı ile ilgili kanun, yönetmelik ve diğer yasal düzenlemeler;

c) **yetkili makam:** 2 nci maddede belirtilen sosyal güvenlik alanından sorumlu bakanlıklar;

d) **yetkili kurum:** 2 nci maddede belirtilen mevzuatın tamamının veya bir kısmının uygulanmasından ve yardımların ödenmesinden sorumlu olan kurumlar;

e) **sigortalı:** 2 nci maddede belirtilen mevzuata tabi olan ya da evvelce tabi olan kişiler

1/6

1/6

- f) **sigortalılık süresi:** 2 nci maddede belirtilen mevzuata göre sigorta primi ödenmiş olan ya da ödenmiş sayılan süre;
- g) **yardım:** 2 nci maddede belirtilen ilgili ulusal mevzuat tarafından sağlanan her türlü ayni ve nakdi yardım;
- h) **ikamet:** sürekli olarak ikamet edilen yer;
- i) **bulunma:** geçici olarak bulunulan yer;
- j) **geride kalan:** Akit Devletlerin mevzuatına göre hak sahibi olarak tanımlanan kimseler;
- k) **irtibat kurumu:** yetkili makamlar tarafından tayin edilen, işbu Anlaşmanın uygulanmasında doğrudan irtibat sağlayacak kurumlar

anlamını taşır.

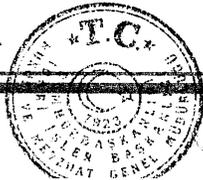
- (2) Bu Anlaşmada geçen diğer her bir terim ve ifade, Akit Devletlerin uyguladıkları mevzuatta hangi anlamda kullanılmış ise, o anlamı taşır.

Madde 2 **Maddi Kapsam**

- (1) Bu Anlaşma, aşağıdaki hususları düzenleyen sosyal güvenlik mevzuatına uygulanır:

Türkiye Cumhuriyeti bakımından:

- a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar açısından malullük, yaşlılık, ölüm sigortaları, kısa vadeli sigorta kolları, genel sağlık sigortası ile işsizlik sigortası;
- b) Hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar açısından malullük, yaşlılık, ölüm sigortaları, kısa vadeli sigorta kolları, genel sağlık sigortası;
- c) Kamu idarelerinde çalışanlar açısından malullük, yaşlılık, ölüm sigortaları.

Türkiye bakımından genel sağlık sigortası, hastalık ve analık sigortaları ile işsizlik sigortası yalnızca Türkiye’de yasal olarak ikamet edildiği ve Türk sosyal güvenlik mevzuatına tabi olduğu sürece uygulanır.

Moldova Cumhuriyeti bakımından:

- a) İşyeri dışında meydana gelen kazalar ve genel hastalıklar nedeniyle ortaya çıkan geçici iş göremezlikler için ödenen yardımlar;
- b) İş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle ortaya çıkan geçici iş göremezlikler için ödenen yardımlar;
- c) Analık yardımları;
- d) Yaşlılık aylıkları;
- e) Genel hastalıklar nedeniyle bağlanan malullük aylıkları;
- f) İş kazaları ve meslek hastalıkları için bağlanan malullük aylıkları ve tazminatları;
- g) Ölüm aylığı;
- h) Cenaze ödeneği;
- i) İşsizlik yardımları.

Moldova Cumhuriyeti bakımından hastalık, analık ve işsizlik yardımları yetkili kurumun uyguladığı mevzuata göre sağlanır.

- (2) Bu Anlaşma, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen mevzuatı değiştiren, yeniden düzenleyen veya bu mevzuat yerine geçen ya da bu mevzuata ek hükümler getiren her türlü mevzuata da uygulanır.
- (3) Bu Anlaşma, her iki Akit Devletin yetkili makamları tarafından aksi üzerinde mutabakata varılmadığı sürece, yeni bir sosyal güvenlik rejimine dair mevzuata uygulanmaz.

76

(A)

Madde 3
Kişisel kapsam

Bu Anlaşma aşağıdaki kişilere uygulanır:

- a) Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin mevzuatına tabi olan veya evvelce tabi olmuş bulunan kişiler;
- b) Uygulanan mevzuata göre, hakları bu maddenin a) fıkrasında belirtilen kişilerin haklarından doğan kişiler.

Madde 4
Muamele eşitliği

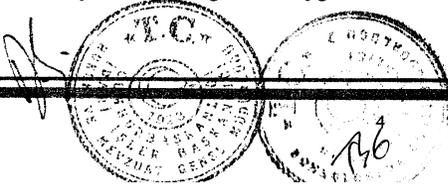
Bu Anlaşmada aksine bir hüküm bulunmadıkça, Akit Devletlerden birinin ülkesinde ikamet eden ve haklarında bu Anlaşma hükümleri uygulanan kimseler, ikamet ettikleri Akit Devletin mevzuatının sağladığı hak ve yükümlülüklerle, o ülkenin vatandaşları ile aynı koşullarda sahip olurlar.

Madde 5
Yardımların ihracı

- (1) Bu Anlaşmada aksine bir hüküm bulunmadıkça, ödemedен sorumlu Akit Devletin mevzuatına göre hak kazanılan yardımlar, bu Anlaşmanın 3'üncü maddesi kapsamında bulunan kimselere, diğer Akit Devlette ikamet etmeleri halinde de aynen ödenir. Bu kimselerin üçüncü bir ülkede ikamet etmeleri halinde yardımlar, ödemedен sorumlu Akit Devletin mevzuatına uygun olarak ödenir.
- (2) Ancak, bu maddenin birinci fıkrası genel sağlık sigortası, hastalık ve analık sigortaları ile işsizlik sigortası için uygulanmaz.

Madde 6
Yardımların azaltılması, durdurulması ve iptali

- (1) Hak kazanılan yardımın başka bir sosyal güvenlik yardımı ya da mesleki faaliyetten kaynaklanan bir kazanç ile çakışması halinde, bir Akit Devletin mevzuatına göre bir yardımın azaltılması, durdurulması ya da iptaline ilişkin hükümler, diğer Akit Devletin mevzuatına göre sosyal güvenlik yardımına hak kazanıldığında ya da diğer Akit Devlet ülkesinde kazanç getiren bir mesleki faaliyet icra edildiğinde de uygulanır.

(B)

- (2) Ancak, her iki Akit Devlette geçen süreler göre oransal olarak hesaplanan aynı mahiyetteki yardımların birleştirilmesi halinde bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hüküm uygulanmaz.

BÖLÜM II UYGULANACAK MEVZUAT İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

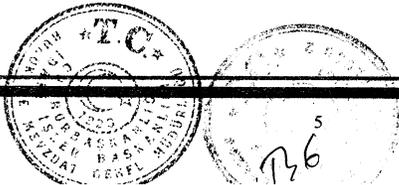
Madde 7 Genel hükümler

Bu Anlaşmada aksine bir hüküm bulunmadıkça,

- (1) Bir Akit Devlette ücretli çalışanlar veya faaliyetini bir Akit Devlette icra eden bağımsız çalışanlar, bu çalışmaları ile ilgili olarak, diğer Akit Devlette ikamet etmeleri ya da işverenin veya işverenin işyeri merkezinin diğer Akit Devlette bulunması halinde de çalıştıkları Akit Devletin mevzuatına tabi olur.
- (2) Akit Devletlerden birinin memurları veya böyle muamele gören personeli kendilerini çalıştıran idarenin bağlı olduğu Akit Devletin mevzuatına tabi olur.
- (3) Bir işyerinin merkezinin bulunduğu Akit Devlet dışındaki diğer Akit Devlette bir şube veya daimi temsilciliği tarafından çalıştırılan kimse, bu şube veya daimi temsilciliğin bulunduğu Akit Devletin mevzuatına tabi olur.

Madde 8 Geçici görevlendirme

- (1) Akit Devletlerden birinin ülkesinde istihdam edilen kişi, işvereni tarafından belirli bir işin ifası için diğer Akit Devlete görevli olarak gönderilirse, bu kimse aynı işverenin ücretli çalışanı sıfatını koruduğu takdirde, 24 ayı geçmemek koşulu ile birinci Akit Devlet mevzuatına tabi olmaya devam eder.
- (2) Akit Devletlerden birinin ülkesinde bir mesleki faaliyet icra eden serbest çalışan, faaliyetini geçici olarak diğer Akit Devlette gerçekleştirmek amacı ile bu devlete gittiği takdirde, 24 ayı geçmemek koşuluyla birinci Akit Devletin mevzuatına tabi olmaya devam eder.

- (3) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkrasında belirtilen süreler, her iki Akit Devletin yetkili makamlarının veya yetkili makamlarınca belirlenen yetkili kurumlarının onayının alınması şartıyla 36 ayı geçmeyen ek bir süre için uzatılabilir.

Madde 9

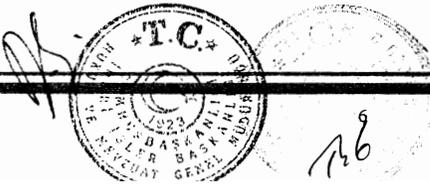
Uluslararası taşımacılık işletmeleri personeli

- (1) Bir Akit Devletin bayrağını taşıyan bir gemide istihdam edilen kişi, o Akit Devletin mevzuatına tabi olur.
- (2) Akit Devletlerden birinin limanında veya karasularında istihdam edilen ve gemi mürettebatından olmayan bir kimse, diğer Akit Devletin bayrağını taşıyan bir geminin yükleme, boşaltma veya tamir işlerinde çalışır ya da bu işlere nezaret ederse, bu kişi limanın veya karasularının bulunduğu Akit Devletin mevzuatına tabi olur.
- (3) Merkezi bir Akit Devlette bulunan ve kendi adına veya başkası hesabına karayolu, demiryolu ya da havayolu ile uluslararası yolcu veya mal taşımacılığı yapan bir işyerinin, dolaşan veya sefer yapan personelinin olan kimse işyeri merkezinin bulunduğu Akit Devletin mevzuatına tabi olur.

Madde 10

Diplomatik misyonlar ve konsolosluk görevlileri

- (1) Akit Devletlerden birinin diplomatik misyonları veya konsoloslukları mensupları ile bu diplomatik misyonların ve konsoloslukların ait olduğu Akit Devlet tarafından bunların özel hizmetlerinde çalışmak üzere gönderilenler, gönderen Akit Devletin mevzuatına tabi olurlar.
- (2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hizmet personeli ve diplomatik misyon veya konsoloslukların diğer mensupları mahallinden istihdam ediliyorlar ise, kabul eden Akit Devletin mevzuatına tabi olurlar. Bu kişiler istihdam eden Akit Devletin vatandaşı iseler, işe alındıkları tarihi takip eden üç ay içerisinde, istihdam eden Akit Devletin mevzuatının uygulanmasını tercih edebilirler.

(A)

Madde 11
İstisnalar

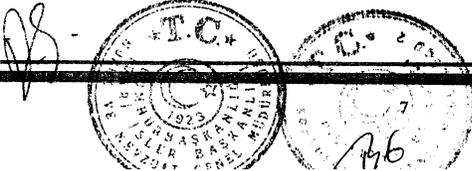
Akit Devletlerin yetkili makamları, bir kişi veya kişi grupları hakkında uygulanacak mevzuat bakımından bu Anlaşmanın 7 ilâ 10 uncu maddelerine istisna teşkil eden hükümler üzerinde anlaşabilirler.

BÖLÜM III
ÖZEL HÜKÜMLER

KISIM I
YAŞLILIK, MALULLÜK VE ÖLÜM YARDIMLARI

Madde 12
Sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi

- (1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı bir sigortalılık süresinin tamamlanmış olması koşuluna bağlı ise, bu mevzuatı uygulayan yetkili kurum, gerekiyorsa, diğer Akit Devletin mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık sürelerini, aynı zamana rastlamamak koşulu ile kendi mevzuatına göre geçmiş süreler gibi değerlendirir.
- (2) İlgilinin, bu maddenin birinci fıkrasının uygulanması sonucu yardıma hak kazanmadığı durumlarda, yetkili kurum, Akit Devletin sosyal güvenlik anlaşması imzalamış olduğu üçüncü ülkelerdeki sigortalılık sürelerini de, aynı zamana rastlamamak koşulu ile birleştirir.
- (3) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı, belirli bir meslekte veya özel bir rejim kapsamındaki bir meslekte belirli bir sürenin tamamlanmasına bağlı ise, sadece ilgili rejim kapsamında geçen süreler veya böyle bir rejimin olmaması durumunda aynı meslekte veya aynı işte tamamlanmış süreler, eğer uygunsa diğer Akit Devlet mevzuatı kapsamında bir yardım hakkının belirlenmesinde dikkate alınır.
- (4) Akit Devletlerden birinin mevzuatının, bir kimsenin aylık aldığı sürelerin, bu kişinin yardıma hak kazanıp kazanmadığının belirlenmesinde hesaba katılabileceğini öngörmesi durumunda; bu Akit Devlet yetkili kurumu, kişiye diğer bir Akit Devlet mevzuatına göre aylık ödemesi yapılan süreleri de göz önünde bulundurur.

- (5) Sigorta sürelerinin hesaplanmasında her bir Akit Devletin ilgili mevzuatı uygulanır.

Madde 13

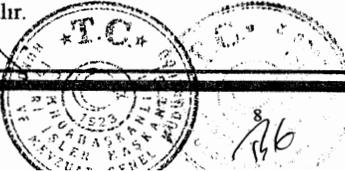
Bir yıldan az sigortalılık süresi

- (1) Bir Akit Devletin mevzuatına göre tamamlanan sigortalılık sürelerinin toplamı 12 aydan az ise, bu mevzuata göre sadece bu sigortalılık süresine bağlı yardım hakkı olması durumu hariç, yardım sağlanmaz.
- (2) Bu maddenin birinci fıkrasına istinaden diğer Akit Devletin yetkili kurumu, yardım hakkının kazanılması, korunması, yeniden kazanılması ve gerçek tutarının belirlenmesi için anılan süreleri kendi mevzuatına tabi geçmiş süreler olarak kabul eder.

Madde 14

Yardımların hesaplanması

- (1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı bu Anlaşmanın 12 nci madde hükmü uygulanmaksızın kazanılıyorsa, bu Akit Devletin kurumu, ödenecek yardım miktarını yalnız kendi mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini dikkate alarak belirler.
- (2) İlgili kimse Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre yardımlara ancak bu Anlaşmanın 12 nci madde hükümlerinin uygulanması suretiyle hak kazanıyor ise, bu Akit Devletin kurumu yardımları aşağıda belirtildiği şekilde hesaplar:
- a) Yetkili kurum, her iki Akit Devletin mevzuatına göre geçen bütün sigortalılık sürelerini yalnız kendisinin uyguladığı mevzuata göre geçmiş gibi değerlendirerek teorik miktarı hesaplar;
- b) Yardımın gerçek miktarını, yukarıda bahsedildiği şekilde hesaplanan miktar üzerinden, yardımın hesabında dikkate alınan sürelerden sadece kendi mevzuatına göre tamamlanan sigortalılık sürelerinin toplam sigortalılık sürelerine oranı olarak belirler.
- (3) Bir Akit Devletin mevzuatına istinaden yapılan yardımlar, o Akit Devletin mevzuatına göre kazançlar veya ödenen primler esas alınarak hesaplanıyor ise, yetkili kurum sadece kendi mevzuatına göre kazançları veya ödenen primleri dikkate alır.

- (4) Bir Akit Devletin mevzuatına göre nakdi yardımların tutarı, aile bireylerinin sayısına bağlı ise, yetkili kurum, diğer Akit Devlette ikamet eden aile bireylerini de dikkate alır.

KISIM II CENAZE ÖDENEĞİ

Madde 15

Sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi ve cenaze ödeneği verilmesi

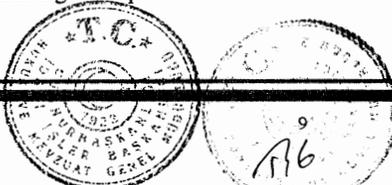
- (1) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre cenaze ödeneğinden yararlanma hakkı bir sigortalılık süresinin tamamlanmış olması koşuluna bağlı ise, bu Akit Devletin yetkili kurumu, yardımların hesaplanmasında, gerektiğinde, diğer Akit Devlet mevzuatı kapsamında geçmiş olan sigortalılık sürelerini, aynı zamana rastlamamak kaydı ile kendi mevzuatı kapsamında geçmiş süreler gibi dikkate alır.
- (2) Akit Devletlerden birinin mevzuatı kapsamında sigortalı olan bir kimsenin diğer Akit Devlet topraklarında ölmesi halinde, bu kimsenin sigortalı olduğu Akit Devlet topraklarında öldüğü kabul edilir ve geride kalanlar cenaze ödeneğine hak kazanır.
- (3) Ölüm halinde her iki Akit Devlet mevzuatı uyarınca yardıma hak kazanılması durumunda, yalnızca ölen kişinin topraklarında ikamet ettiği Akit Devletin mevzuatı uygulanır.
- (4) Ölümün üçüncü bir Devlette gerçekleşmesi halinde yardımlar, sigortalının ölmeden önce tabi olduğu Akit Devlet mevzuatına göre ödenir.

KISIM III İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI YARDIMLARI

Madde 16

Her bir Akit Devlette benzer risklere maruz kalan kişiler için sağlanan iş kazası ve meslek hastalığı yardımları

- (1) İş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin yardım hakkı, vakanın gerçekleştiği veya bir meslek hastalığı ile sonuçlanan işin ifa edildiği tarihte geçerli olan mevzuata göre tespit edilir.

(A)

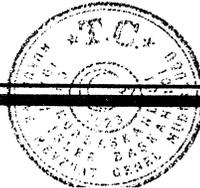
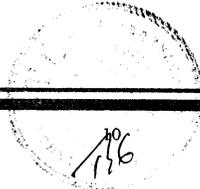
- (2) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre meslek hastalığı yardımlarına hak kazanılması, hastalığın ilk kez bu ülkenin kendi topraklarında teşhis edilmesi koşuluna bağlı bulunuyorsa; bu koşul, söz konusu hastalığın ilk kez diğer Akit Devlet topraklarında teşhis edilmesi halinde de yerine getirilmiş sayılır.
- (3) Akit Devletlerden birinin mevzuatına göre meslek hastalığı yardımlarına hak kazanılması, zımnen veya açık bir şekilde, hastalığın, riskin muhtemel nedeni olan çalışma faaliyetinin sona ermesinden belli bir süre sonra teşhis edilmesi koşuluna bağlı bulunuyorsa; yetkili kurum gerekli hallerde diğer Akit Devlet mevzuatı kapsamında ifa edilen benzer riskler barındıran diğer faaliyetleri de dikkate alır.
- (4) Bir Akit Devletin mevzuatına göre meslek hastalığı yardımlarına hak kazanılması, zımnen veya açık bir şekilde, mesleğin bu tür bir hastalığa yol açabileceği süre kadar yapılması koşuluna bağlı bulunuyorsa; yardım tutarının hesaplanmasında, aynı türdeki işin diğer Akit Devlet topraklarında ifa edildiği süreleri de dikkate alınır.

Madde 17

Meslek hastalığının ağırlaşması durumunda yardımların tahsisi

Meslek hastalığı sebebiyle bir Akit Devletin yetkili kurumundan yardım almış veya almakta olan yararlanıcının hastalığın ağırlaşması durumunda diğer Akit Devletin yetkili kurumundan yardım talebinde bulunması halinde, aşağıdaki hükümler uygulanır:

- a) Bu kimsenin diğer Akit Devletin mevzuatına göre söz konusu hastalığa neden olan veya hastalığı ağırlaştırıcı bir işte çalışmamış olması durumunda, ilk Akit Devletin yetkili kurumu, hastalığın ağırlaşmasını da göz önüne alarak, uyguladığı mevzuata göre yardım masraflarını üstlenir;
- b) Bu kimsenin diğer Akit Devletin mevzuatına göre böyle bir işte çalışmış olması durumunda, ilk Akit Devletin yetkili kurumu, hastalığın ağırlaşmasına bakmaksızın, uyguladığı mevzuat hükümlerine göre yardım masraflarını üstlenir; ikinci Akit Devletin yetkili kurumu ise kendi mevzuatına göre ilgili kişiye hastalığın ağırlaşmasından sonraki durumuna göre hesaplanacak yardım tutarı ile hastalığın ağırlaşmasından önce ödenmesi gereken yardım tutarı arasındaki farka eşit tutarda bir ek ödeme yapar.

KISIM IV İŞSİZLİK

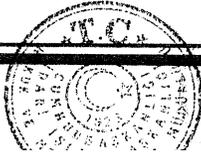
Madde 18 İşsizlik yardımları

İşsizlik yardımlarına hak kazanma, yardımların tutarı, süresi ve ödeme şekli yetkili kurumun uyguladığı mevzuata göre belirlenir.

BÖLÜM IV Çeşitli Hükümler

Madde 19 İdari önlemler ve işbirliği usulleri

- (1) Akit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın uygulanması için gerekli idari düzenlemeleri yapar.
- (2) Akit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın uygulanmasını kolaylaştırmak üzere irtibat kurumları belirler.
- (3) Akit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın uygulanmasında alınan önlemler konusunda birbirlerine mümkün olan en kısa zamanda gerekli bilgileri verir ve bu Anlaşmanın uygulanmasını etkilediği ölçüde ulusal mevzuatında yapılan değişiklikleri bildirir.
- (4) Bu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili herhangi bir sorunla karşılaşıldığında Akit Devletlerin yetkili makamları ve kurumları, sanki bu sorunlar kendi mevzuatını etkiliyormuş gibi birbirlerine yardımcı olur. Bu idari yardımlaşma ücretsiz yapılır.
- (5) Diğer Akit Devlet topraklarında ikamet eden veya bulunan kişiler ile ilgili olarak Akit Devletlerden yalnızca birinin mevzuatının uygulanmasında gerekli görülen tıbbi muayeneler, yetkili kurumun talebi üzerine ve bu kurumun hesabına, ikamet edilen veya bulunulan ülkenin kurumu tarafından yapılır. Her iki Akit Devletin mevzuatının uygulanmasıyla ilgili tıbbi muayeneler ise

11
26

A

kişinin ikamet ettiği veya bulunduğu ülkenin yetkili kurumunun hesabına yapılır.

Madde 20
Kişisel verilerin korunması

- (1) Bir Akit Devlet tarafından gönderilen kişisel veriler yalnızca bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla kullanılır. Kişisel verilerin kullanımı 28 Ocak 1981 tarihli "Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Sürecinde Kişilerin Korunması" hakkında Strazburg Sözleşmesine ve Akit Devletlerin kişisel verilerin korunmasına ilişkin ulusal mevzuatına tabidir.
- (2) Gönderilen kişisel veriler, bu Anlaşma hükümleri uyarınca belirli bir amaç ve görev için doğru ve yeterli nitelikte olmalıdır. Gerekli durumlarda, yanlış veya eksik veriler ile ilgili olarak düzeltme, ekleme ve imha yapılır ve veri işleme süreci durdurulur.
- (3) Gönderilme amacı yerine getirilen veriler imha edilecektir. Verileri gönderen Devlet verilerin imha edildiği ve imha edilme nedeni hakkında bilgilendirilecektir.
- (4) Kişisel verilerin imhasına, değiştirilmesine, kazaen veya izinsiz kaydına ve yetkisiz erişimine karşı uygun teknik ve kurumsal güvenlik önlemleri Akit Devletlerin yetkili makamları ve kurumları tarafından alınır.
- (5) İlgili kişi kendi kişisel verileri, verilerin hangi amaçla veya nerede işleneceği hakkında bilgi talep etme hakkına sahiptir. Kişinin bu hakkı bilginin talep edildiği Akit Devletin veri koruma mevzuatına tabidir. Söz konusu bilgi talebi bu Anlaşmanın uygulanmasında devlet güvenliği, kamu düzeni, cezai yaptırım gerektiren suçların önlenmesi ve diğer kişilerin hak ve temel özgürlüklerinin korunması gerekçesiyle reddedilebilir.

Madde 21
Giderlerden ve tasdikten muafiyet

- (1) Akit Devletlerden birinin mevzuatı uyarınca yazılı dosya ve ekindeki belgeler için uygulanan resim ve harç muafiyeti veya indirimi, diğer Akit Devlet mevzuatının ya da bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla ibraz edilen diğer belge veya bildirimler için de uygulanır.

- (2) Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla ibraz edilen herhangi bir kimlik beyanının, belgenin ve bildirim onaylanmasına gerek yoktur.

Madde 22
Başvurunun yapılması

- (1) Bu Anlaşma kapsamında Akit Devletlerden birinin mevzuatı uyarınca yapılan bir yardım başvurusu, diğer Akit Devletin mevzuatına göre yapılmış sayılır.
- (2) Akit Devletlerden birinin mevzuatı uyarınca başvuru yapılması belirli bir süre koşuluna bağlı ise, bu başvurunun diğer Akit Devletin yetkili kurumuna aynı süre içinde yapılması halinde bu koşul yerine getirilmiş sayılır. Böyle bir durumda, başvuruyu alan Akit Devletin yetkili kurumu gecikmeksizin, doğrudan veya Akit Devletlerin irtibat kurumları aracılığıyla, söz konusu başvuruyu diğer Akit Devletin yetkili kurumuna iletir.

Madde 23
Ödemeler

- (1) Bu Anlaşma uyarınca sağlanacak olan yardımlar, ödemeyi yapacak olan Akit Devletin para birimi, Amerikan Doları veya Avro cinsinden yapılır.
- (2) Yetkili kurumlar arası geri ödemenin şekli İdari Anlaşmada kararlaştırılır.

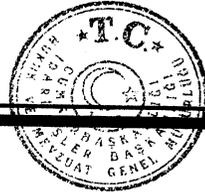
Madde 24
Yersiz ödemelerin geri alınması

Akit Devletlerden birinin kurumu tarafından yararlanıcıya bu Anlaşma hükümleri çerçevesinde hak ettiği meblağı aşan tutarda bir ödeme yapılması halinde, bu kurum yararlanıcıya yardımları ödemekle yükümlü olan diğer Akit Devlet kurumundan fazla ve yersiz ödenen tutarı, bu kişiye ödeyeceği meblağlardan mahsup etmesini talep eder. Söz konusu kurum, fazla veya yersiz ödenen meblağı, uyguladığı mevzuatın bu tür bir kesintiye imkan verdiği koşullarda sanki kendisi ödemiş gibi mahsup eder ve bu şekilde mahsup ettiği meblağı diğer yetkili kuruma transfer eder.

[Handwritten signature]

13/6

A

Madde 25
Anlaşmazlıkların çözümlenmesi

Akit Devletlerin yetkili makamları bu Anlaşmanın yorumlanmasında veya uygulanmasında ortaya çıkan her türlü anlaşmazlığı doğrudan görüşmeler yoluyla çözer.

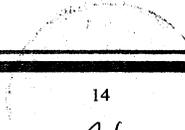
KISIM V
GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Madde 26
Geçici hükümler

- (1) Bu Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önceki dönem için hiçbir yardım hakkı doğurmaz.
- (2) Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce bir Akit Devletin mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri, bu Anlaşma hükümlerine göre doğan hakların belirlenmesinde dikkate alınır.
- (3) Bu Anlaşma uyarınca ödenmesi gereken herhangi bir yardım, önceden tasfiye edilmiş haklar dâhil olmak üzere, ilgilinin bu Anlaşma hükümlerine uygun olarak talepte bulunması halinde, bir toptan ödeme yapılmamış olması kaydıyla, bu Anlaşmanın yürürlük tarihinden geçerli olarak ödenir.
- (4) Bu maddenin 3 üncü fıkrasında sözü edilen talebin bu Anlaşmanın yürürlük tarihinden itibaren iki yıl içinde yapılması halinde, bu Anlaşmaya göre doğan haklar o tarihten itibaren kazanılır ve Akit Devletlerin mevzuatında yer alan zaman aşımı nedeniyle yaşanan hak kaybına ilişkin hükümler, bu kişi hakkında uygulanmaz. İki yıl geçtikten sonra yapılan taleplerde ise talep tarihi esas alınır.

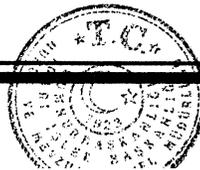
Madde 27
Aylık alma hakkının yeniden incelenmesi

- (1) Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce elde edilmiş olan aylık alma hakkı, talep edilmesi halinde, bu Anlaşma hükümlerine göre yeniden değerlendirilebilir.
- (2) Yeniden inceleme sonucu kazanılan haklar, başvuru tarihine göre işlem görür.

14

Ab

A

- (3) Yeniden inceleme sonucunda aylık tutarında düşüş meydana gelmesi halinde, incelemeden önce belirlenen aylık tutarı ödenmeye devam eder.

Madde 28
Onay ve yürürlük

Bu Anlaşma her iki Akit Devletin ulusal mevzuatında öngörülen onay sürecine tabi olup, Akit Devletlerin anılan belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihi izleyen ikinci ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 29
Anlaşmanın tadili

Bu Anlaşma, Akit Devletlerin karşılıklı yazılı rızalarıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler, bu Anlaşmanın 28 inci maddesinde belirtilen usule uygun şekilde yürürlüğe girer.

Madde 30
Anlaşmanın süresi

- (1) Bu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalır.
- (2) Akit Devletlerden biri, diplomatik kanallardan diğer Akit Devlete en az altı ay önceden yazılı bildirimde bulunmak suretiyle ilgili takvim yılının sonu itibarıyla Anlaşmayı feshedebilir.

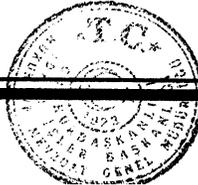
Madde 31
Kazanılmış hakların korunması

- (1) Bu Anlaşmanın feshi halinde, bu Anlaşma uyarınca kazanılmış olan haklar saklıdır.
- (2) Bu Anlaşmanın feshi halinde henüz karara bağlanmamış yardım hakları ile ilgili tüm işlemler, bu Anlaşma hükümlerine göre sonuçlandırılır.

15

Am6

(A)

Yukarıda yer alan hükümleri tasdiklen aşağıda belirtilen yetkili temsilciler bu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Bu Anlaşma, 5 Mayıs 2017 tarihinde Kişinev’de Türkçe, Romence ve İngilizce dillerinde, her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer orijinal nüsha olarak düzenlenmiş ve imzalanmıştır. Yorum farklılıklarında İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

**MOLDOVA CUMHURİYETİ
ADINA**

Dr. Mehmet MÜEZZİNOĞLU
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Andrei GALBUR
Dışişleri ve Avrupa Entegrasyonu
Bakanı

16
176

TBMM Basımevi - 2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 158

**Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin
Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2452 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Katılma Yazıları.....4
- Genel Gerekçesi4
- Madde Gerekçeleri6

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu10

• Muhalefet Şerhleri.....18

• Teklif Metni.....74

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....74

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederiz.

Salih Cora

Trabzon

Abdullah Güler

İstanbul

Ahmet Zenbilci

Adana

Recep Uncuoğlu

Sakarya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine (2/2452) imzamı koyuyorum.
Gereğinin yapılmasını arz ederim.

18.12.2019

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/2452) Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum;
Gereğinin yapılmasını arz ederim.

17.12.2019

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2452)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu İçişleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Hazırlanan Kanun Teklifi, kamu kurum ve kuruluşlarımızın ihtiyaçları ile son dönemde vatandaşlarımızdan gelen taleplerin karşılanması amacıyla çeşitli konularda kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda toplam oniki farklı kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Yapılan bu düzenlemeler ile;

- İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hükümlerinin yeniden düzenlenmesi,

- Cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarihin 1/9/2020'ye ertelenmesi,

- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilecek öğretim üyelerine bu görevlerinden dolayı ilave ücret ödenmesi,

- Yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerine ilişkin KDV istisnasının uygulama süresinin 31/12/2022 tarihine kadar uzatılması ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmesi,

- İlgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesisleri (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerine ilişkin yapılan sözleşmelerin sürelerini uzatma yetkisinin, 49 yıl yerine toplam 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

- Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda 29 yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerinin; bu alanlar üzerinde bulunan tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

- Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü sermayesinin; Kültür ve Turizm Bakanlığının kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak amacıyla kullanılabilmesi,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde uygulanan su ve atık su tarifesi ile yine söz konusu yerlerde 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buharın (akışkan) elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında uygulanan su ve atık su tarifesinin kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifelere göre belirlenmesi,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerleri için henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buhar (akışkan) kullanım borçlarının yeniden yapılandırılması,

- Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı personeline uygulanacak mevzuat konusundaki tereddütlerin giderilmesi,

- Kamulaştırmaz el atmalarda (idareler adına tescil edilmiş olmasına rağmen kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenmediği durumlarda) hak sahibine ödenecek bedelin hesaplanma yönteminin belirlenmesi,

- Ayrıca, diğer bazı konulara ilişkin olarak ihtiyaç duyulan kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesi,

amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, Orman Kanununun ek 8 inci maddesi kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerinin; bu alanlar üzerinde bulunan tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle, yirmi yıl olarak yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendinde devlet memurluğuna alınacaklar için genel şartlar arasında sayılan “Güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılmış olmak.” ibaresi Anayasa Mahkemesinin 29/11/2019 ve 30963 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 24/7/2019 tarihli ve E:2018/73, K:2019/65 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Yapılan düzenleme ile kamu hizmetlerinin etkin ve sağlıklı bir biçimde yürütülmesi amacıyla 657 sayılı Kanun kapsamında memuriyete atanacaklar için 4045 sayılı Kanun kapsamında güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılması şartı getirilmektedir.

Madde 3- Anayasa Mahkemesince iptal edilmeden önce, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendine istinaden yaptırılan güvenlik soruşturması/arşiv araştırması sonuçlarına göre tesis edilen işlemlere karşı açılan ve açılacak davalarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 4- 2019 yılı Ocak-Ekim döneminde ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı dönemine göre % 14,47 artış göstererek 40.719.786 olmuştur. Bu ivmenin önümüzdeki yıllarda devam etmesinde kültür ve turizm yatırımlarının desteklenmesi ve artırılması büyük önem arz etmektedir. Bu suretle ürettiği katma değerle birlikte turizm sektörünün ekonomimize katkısı artırılabilecek ve ülkemizin tanıtılmasına katkı sağlanacaktır.

Madde ile; Kültür ve Turizm Bakanlığının bu yöndeki çalışmalarına olumlu katkı sağlanması amacıyla, Bakanlık tarafından sunulan kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyulan taşınmaz mal alımları ile kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteğin döner sermayeden sağlanmasına imkan verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 5- 8/12/2004 tarihli ve 5273 sayılı Arsa Ofisi Kanunu ve Toplu Konut Kanununda Değişiklik Yapılması ile Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Kaldırılması Hakkında Kanun ile 1164 sayılı Kanunda yazılı görevler Toplu Konut İdaresi Başkanlığına verilmiştir. Bu çerçevede, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Bakanlığa bağlı olduğu dönemde yapmış olduğu kamulaştırma iş ve işlemlerine yönelik davalarda husumet, Kanun ile bu görevlerin Toplu Konut İdaresi Başkanlığına (TOKİ) verilmesi sebebiyle TOKİ’ye yöneltilmiş ve bu davalar anılan İdare tarafından yürütülmüştür. Ancak TOKİ’nin taşra teşkilatı bulunmadığından davaların yerelden takibinde zorluklar yaşanmaktadır.

Bu değişiklikten önce bu görev, mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığına bağlı olarak, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilmekte olduğundan, Bakanlığın taşra teşkilatının bulunması sebebiyle mezkur davaların takibi yerelde yapılabilirdi.

Genel bütçeye tabi olmayan ve taşra teşkilatı bulunmayan TOKİ 9/7/2018 tarihinden itibaren, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanmıştır. Bakanlığın genel bütçeye tabi olması ve taşra teşkilatının bulunması hususları göz önünde bulundurulduğunda; bu kapsamda ülkemizin muhtelif illerinde açılmış olan yaklaşık 450 adet davanın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından takip edilmesi hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi yönünden kamu yararına uygun olacaktır. Söz konusu davaların, taşra teşkilatı bulunan, TOKİ’nin bağlı kuruluşu olduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yerinden takip edilmesi usul ekonomisine ve kamu kaynağının amacına uygun kullanılması ilkesine de uygun olacaktır.

Madde ile; 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, 8/12/2004 tarihinden sonra 1164 sayılı Kanun kapsamında yapılan kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda husumetin TOKİ'ye, bu tarihten önceki kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda ise husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 6- 1956 yılından itibaren idareler tarafından yapılagelen kamulaştırma işlemleri sonucunda, o dönemlerde mahkemelerin verdiği tescil kararları üzerine idareler adına tescilli yapılan taşınmazlar hakkında günümüzde açılan davalar; mahkemelerce, mevcut tescil kararlarına rağmen kamulaştırmaz el atma davaları olarak nitelendirilmektedir.

Kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan bu davalarda; mahkemeler tarafından el atma bedelinin 2942 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinde yer alan hüküm uyarınca; taşınmaza el atıldığı yani mahkemece idare adına tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması gerekir iken; dava açıldığı tarihteki vasfı dikkate alınarak kamulaştırma sanki o tarihte yapılmış gibi tazminata hükmedilmektedir. AİHM'nin benzer nitelikli davalarda verdiği kararlardaki yaklaşımı; "el konulan mülkün değerinin ve kamulaştırma tazminatının, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir ilişki olmalıdır." şeklindedir (25/3/1999 tarih ve 31423/96 sayılı Yunanistan kararı ile 22/9/1994 tarih ve 1361688 sayılı Fransa kararı).

Mahkemeler, taşınmazın tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması yerine, kamulaştırmayı yapan idarenin bu taşınmazın kamulaştırıldığı tarihten sonra o taşınmaza ilişkin yaptığı planlama ile alt yapı ve üst yapıda getirdiği değerleri de dikkate alarak karar verdiği için idareler, ödeyemeyeceği fahiş tutarlarda tazminat yükü ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sebeple Kanunda açık düzenleme yapılması zarureti hâsıl olmuştur.

Madde ile, 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, söz konusu davalarda taşınmazın değerinin, o taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilmesi ve tespit edilen bu bedelin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahiplerine ödenmesi hedeflenmektedir. Bu yöntemle paranın zaman değerini korumak amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınarak güncellenmek suretiyle hükmedilecek tazminat tutarının belirlenmesinin davacı yönünden sebepsiz zenginleşmeye meydan verilmeksizin adil denge ilkesine uygun kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeri arasında makul bir oran olması amaçlanmaktadır.

Madde 7- Madde ile; 2942 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen ek 2 nci ve ek 3 üncü maddelerin, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanması amaçlanmaktadır.

Madde 8- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1/5/2018 tarihinde yürürlüğe giren geçici 39 uncu maddesi ile 31/12/2019 tarihine kadar sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri katma değer vergisinden istisna edilmiştir.

Yapılan düzenleme ile, yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerine ilişkin istisnanın uygulama süresi 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmakta ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmektedir.

Madde 9- Madde ile, ilk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacakların, 4045 sayılı Kanun kapsamında yapılacak güvenlik soruşturması/arsiv araştırmasında belirlenen ilke ve kurallar yönünden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak verilerin, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme makamlarınca sadece amaca yönelik işlenebileceği, bu kurum ve kuruluşlar tarafından veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemlerin alınacağı ve sonunda silineceği düzenlenmektedir.

Madde 10- Madde ile;

- Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen konaklama unsuru içeren mesire yerleri ile ilgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara kesin izin verilmek, kesin tahsis yapılmak, irtifak hakkı tesis edilmek, kullanma izni verilmek ve kiralamak suretiyle tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesislerinin (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) tahsisine ilişkin düzenlenen sözleşmelerin sürelerinin; bu tesislerin diğer turizm tesislerine oranla toplam yatırım ve işletme maliyetinin daha düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin daha az olması nedeniyle, uzatılan süreler dâhil toplam yirmi yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

- İşlemleri henüz sonuçlanmayanlar hakkında da bu sürenin uygulanacağı yönünde düzenleme yapılarak, aynı durumdaki turizm yatırımcıları ve işletmecileri arasında eşitliğin sağlanması,

- Uludağ gibi kayak tesislerinin olduğu yerlerde teleferik telesiyej gibi mekanik tesis hatlarının yatırım maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle ekonomik açıdan elverişli olmayacağından 20 yıllık süre kısıtlamasından hariç tutulması,

amaçlanmaktadır.

Madde 11- Cumhuriyet savcılarının duruşmalara katılması zorunluluğu 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 188 inci maddesinde yer almaktadır.

2/12/2014 tarihli ve 6572 sayılı Kanunla 5320 sayılı Kanuna eklenen geçici 9 uncu maddeyle, 31/12/2019 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısının bulunmayacağı ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşünün alınmayacağı, ancak verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosyanın Cumhuriyet başsavcılığına gönderileceği düzenlenmiş, böylelikle asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısının bulunma zorunluluğu geçici olarak 31/12/2019 tarihine kadar kaldırılmıştır.

Maddeyle, Cumhuriyet savcılarının mevcut soruşturmaları daha etkin ve süratli bir şekilde yürütebilmelerine ve sonuçlandırabilmelerine imkân sağlamak amacıyla asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarih 1/9/2020 olarak düzenlenmektedir.

Madde 12- Madde ile; Belediye Kanununun ek 2 nci maddesinde düzenleme yapılarak, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde uygulanan su ve atık su tarifi ile yine söz konusu yerlerde Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buharın (akışkan) elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında uygulanan su ve atık su tarifisinin, kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifelere göre belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 13- Madde ile; Belediye Kanununa geçici madde eklenerek; Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerleri için henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları ile Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buhar (akışkan) kullanım borçlarının yeniden yapılandırılması amaçlanmaktadır.

Madde 14- Damga Vergisi Kanununa göre mükellef kağıtları imza edendir. Resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtların damga vergisini kişiler öder. Damga Vergisi Kanununda genel ve özel bütçeli idareler ile il özel idareleri, belediyeler, resmi daire olarak tanımlanmıştır. Dolayısı ile genel ve özel bütçeli idareler, belediyeler ve il özel idarelerinin yüklenicilerle yaptığı sözleşmelerde damga vergisini yükleniciler ödemektedir. İller Bankası resmi daire sayılmadığından; genel ve özel bütçeli idareler ile il özel idareleri ve belediyeler adına yaptığı ihalelere ilişkin yüklenicilerle imzalanan sözleşmelerde damga vergisini ödemek zorunda kalmaktadır. Yapılan düzenleme ile Bankanın genel ve özel bütçeli idareler ile il özel idareleri ve belediyeler adına yapacağı ihalelerde resmi dairelere tanınan muafiyetten istifade etmesi amaçlanmaktadır.

Madde 15- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının (TÜSEB) toplum ve bireyin sağlık düzeyinin yükseltilmesine dönük Ar-Ge faaliyetlerini ve sağlık alanında teknoloji geliştirme çalışmalarını daha etkili ve verimli yapabilmesi, sağlık endüstrisinde yerleşmeyi sağlayarak katma değeri yüksek ürün geliştirebilmesi için daha nitelikli Ar-Ge personeli istihdamı zarureti bulunmaktadır.

Bu sebeplerle, TÜSEB’de görevlendirilen öğretim üyelerine ilave ödeme yapılması öngörülmekte ve bu suretle nitelikli akademik personel istihdamının sağlanabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 16- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansında 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa tabi personel istihdam edileceği ve kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına dair mevzuat hükümlerinin Ajans tarafından istihdam edilecek personel hakkında uygulanmayacağı 7183 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasında hüküm altına alınmıştır. Buna bağlı olarak uygulamada ortaya çıkabilecek olası tereddütlerin önüne geçilebilmesi amacıyla madde ile; Ajans personeli hakkında uygulanmayacak mevzuatın Kanun metnine dercedilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 17- Yürürlük maddesidir.

Madde 18- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

19/12/2019

Esas No: 2/2452

Karar No: 19

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2452 esas numaralı, ‘*Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*¹’ Komisyonumuzun 18/12/2019 tarihinde yaptığı 27 nci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

¹ 2/2452 esas numaralı Kanun Teklifinin adı ‘*Kamulaştırma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*’ olarak redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilmiştir.

1. GİRİŞ

Trabzon Milletvekili Salih Cora ve 3 milletvekili tarafından 16/12/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/2452 esas numaralı '*Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*', Başkanlıkça 16/12/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonu ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 18/12/2019 tarihinde yaptığı 27 nci birleşiminde 2/2452 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Trabzon Milletvekili Salih CORA ve Teklifin imza sahibi İstanbul Milletvekili Abdullah GÜLER ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Devlet Personel Başkanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı, İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, Türkiye Belediyeler Birliği, Memur Sendikaları Konfederasyonu ve Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/2452 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLENDÜZENLEMELER

2/2452 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklifte;

- İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hükümlerinin yeniden düzenlenmesine ve Anayasa Mahkemesince iptal edilmeden önce, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendine istinaden 29/11/2019 tarihinden önce güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucuna göre idare tarafından tesis edilen işlemlere karşı açılan ve açılacak davalarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine,

- Cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarihin 1/9/2020'ye ertelenmesine,

- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilecek öğretim üyelerine bu görevlerinden dolayı ilave ücret ödenmesine,

- Yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerine ilişkin KDV istisnasının uygulama süresinin 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmasına ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmesine,

- İlgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesisleri (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerine ilişkin yapılan sözleşmelerin sürelerini uzatma yetkisinin, 49 yıl yerine toplam 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesine,

-Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda 29 yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerinin; bu alanlar üzerinde bulunan tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesine,

- Kültür Bakanlığı Döner Sermaye  iletmesi Merkez Müdürlüğü sermayesinin; Kültür ve Turizm Bakanlığının kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak amacıyla kullanılabilmesine,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve  ren yerlerinde uygulanan su ve atık su tarifesi ile yine söz konusu yerlerde 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buharın (akışkan) elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında uygulanan su ve atık su tarifesinin kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifelere göre belirlenmesine,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve  ren yerleri için henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buhar (akışkan) kullanım borçlarının yeniden yapılandırılmasına,

- Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı personelinin tabii olacağı mevzuatın belirlenerek bu husustaki tereddütlerin giderilmesine,

- Kamulaştırmaz el atmalarda (idareler adına tescil edilmiş olmasına rağmen kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenemediği durumlarda) hak sahibine ödenecek bedelin hesaplanma yönteminin belirlenmesine ve yine bu hususta 8/12/2004 tarihinden önce açılmış davaların evre ve şehircilik Bakanlığınca takip edilmesine,

yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONUMUZDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifinin Genel Kurul görüşmeleri devam ederken başka bir kanun teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesinin doğru bir usul olmadığı, kanun tekliflerinin uzmanlık konularına göre ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmesinin yasama faaliyetlerinin verimliliği açısından daha doğru olacağı, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması ile kamulaştırma faaliyetlerine ilişkin olarak açılan davalara yönelik düzenlemelerin Anayasa Komisyonunda da görüşülmesi gerektiği,

- Kanun Teklifinin ereve 2, 3 ve 9 uncu maddeleri ile ilk defa veya yeniden kamu hizmetine ve görevlerine atanacaklar hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması hususuna ilişkin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde yer alan hükmün 24/7/2019 tarihli, 2018/73 esas ve 2019/65 karar sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile iptal edildiği, dolayısı ile bu hususta yasal bir boşluk oluştuğu, diğer yandan kamu görevlilerinin kamu hizmetine girişlerinde gerçekleştirilen güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetlerini önleyici tedbirler olarak kabul eden uluslararası uygulamaların var olduğu, bu bakımdan öngörülen mevzuat düzenlemesinin Anayasa'ya, kişilik haklarına, uluslararası hukuka aykırılık teşkil etmeyeceği, görevin gerektirdiği nitelikleri taşıyan kamu görevlilerinin, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması neticesinde kamu görevine başlayamamasının öznel bir alan oluşturması nedeniyle uygulama aşamasında Anayasa'nın 38 ve 70 inci maddelerinde yer alan hak ve yükümlülüklerin gözetilmesi gerektiği,

- Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetlerinin kapsam ve kriterlerinin Anayasa'nın ilgili maddelerine uygun bir şekilde açıkça belirlenerek somutlaştırılması gerektiği, aksi takdirde uygulamada keyfi durumlara neden olabileceği ve hukuki güvenlik ilkesinin zedelenebileceği, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetlerini yerine getirecek olan kurumların açık bir şekilde belirlenmesi ve söz konusu faaliyetler sonucu elde edilen kişisel verilerin ne şekilde kullanılacağı ve saklanacağı hususlarına ilişkin kanuni sınırların net bir biçimde düzenlenmesi gerektiği,

- Tarım ve Orman Bakanlığının milli parklar ve tabiat alanlarının işletilmesine ilişkin gerçekleştirdiği kiralama ve tahsis işlemlerinin azami süresinin 20 yıla düşürülmesinin söz konusu alanlara ilişkin yapılan yatırımların niteliği göz önünde bulundurulduğunda yatırımların geri dönüş sürelerinde etkinliği artıracağı, bu alanlarda tabiatın ve doğal yaşamın korunmasına yönelik olumlu sonuçları olacağı,

- Kültür ve Turizm Bakanlığının turizm yatırımlarının gerçekleştirilmesi için döner sermaye işletmeleri gelirlerinin bakanlığın ihtiyaç duyduğu taşınmaz alımları ve kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere destek sağlanmasını öngören düzenlemenin yerinde bulunduğu, ancak bahsi geçen alanlara ilişkin kaynakların Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinden aktarılmasının daha uygun olacağı,

- Teklif ile Kültür ve Turizm Bakanlığına ait müze ve ören yerlerinin su ve atık su kullanımına ilişkin tabii oldukları tarifelerin belirlenmesinin ve bu hizmetlerin kullanımından doğan mevcut borçların yapılandırılmasının turizm hizmetlerinin etkin bir biçimde sürdürülmesi açısından önemli bulunduğu, ancak bu düzenlemelerin belediyelerin su ve atık su kaynakları üzerinden elde edilen gelirlerinde azalışa sebebiyet verebileceği,

- 2004 yılından itibaren, daha önce Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen işlemlerin TOKİ tarafından yerine getirildiği, diğer yandan düzenlemede öngörüldüğü şekliyle dava konusu taşınmazların idarenin tescil tarihindeki değerinin belirlenerek dava tarihindeki TEF/ÜFE/ Yİ-ÜFE oranları kadar değer artışı sağlanması usulünün piyasa faiz hadleri dikkate alındığında söz konusu taşınmazın gerçek değerinin belirlenmesinde yetersiz kalabileceği, dolayısıyla vatandaşların kamulaştırma işlemlerinden doğan ve uzun süreler boyunca devam eden uyumsuzluklar nedeniyle doğabilecek maddi kayıplarının gözetilmesi gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklif sahipleri ve ilgili kamu idareleri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hususunun Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinde belirtildiği üzere kanunla düzenlenmesi gerektiği, öngörülen düzenlemeyle 24/7/2019 tarihli, 2018/73 esas ve 2019/65 karar numaralı Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının gerekçesinde açıkladığı açıklık, ölçülülük ve elverişlilik ilkelerinin yerine getirilmesinin hedeflendiği, bununla birlikte düzenlemeyle ilk defa ve yeniden kamu hizmetine girecek kişilerin güvenlik ve arşiv araştırmasına tabii olacağı ve güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında idarece yapılan faaliyetlerden doğan yargı belirsizliklerinin kaldırılacağı, ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin öngördüğü kamu düzeni ve kamu güvenliği ilkeleri doğrultusunda düzenlemenin hazırlandığı,

- Kamu görevine atanmadan önce güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasına ilişkin takdirin kanun koyucuya ait olduğu, bu soruşturma ve faaliyetlerin yapılmasına ilişkin herhangi bir toplumsal gruba yönelik sınırlayıcı ya da dışlayıcı bir yaklaşım sergilenmediği,

- İdarenin 29/11/2019 tarihinden önce güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetleri neticesinde tesis ettiği işlemlere karşı açılmış ve açılacak davalara yönelik olarak düzenleme kapsamında idarenin ilgili kişiler hakkında re'sen yeniden güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmasına olanak sağlandığı, elde edilen sonuca göre ilgili kişinin atanmasına ya da atanmamasına dair kararın mahkemeye bildirileceği, ilgili kişinin idarece yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında atanmamasına karar verilmesi durumunda mahkemece açılmış bulunan davaya devam olunarak dosyanın tekemmül ettirilmesine olanak sağlandığı,

- Günübirlik tesislere ilişkin kiralama ve tahsis işlemlerinin en fazla 20 yıla kadar yapılmasının planlandığı, günübirlik tesislerin yatırım maliyetinin düşük olması ve mevcut tahsis sürelerinin uzunluğu nedeniyle bu alanlarda konaklama turizmine yönelik yapılaşma eğiliminin gözlemlendiği ve söz konusu eğilimin önüne geçilmesi suretiyle bu alanlarının korunmasının hedeflendiği, ayrıca düzenlemeyle Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığının gerçekleştirdiği tahsis ve kiralama işlemleri arasında uyumun sağlandığı,

- Kültür ve turizm yatırımlarına hız kazandırılması ve Kültür ve Turizm Bakanlığının turizm yatırımlarına dair ihtiyaç duyduğu taşınmaz alımı ve kamulaştırma bedellerinin karşılanması amacıyla bakanlığın döner sermaye işletmeleri kaynaklarının kullanılmasının hedeflendiği, kültür ve turizm alanlarının sahip olduğu büyük potansiyel nedeniyle sadece Bakanlık bütçesinden ayrılan kaynaklarla yetinilemeyeceği ve bu doğrultuda döner sermaye işletmelerinin gelirlerinin kültür ve turizm yatırımlarında kullanılmasının amaçlandığı,

- Kültür ve Turizm Bakanlığa ait müze ve ören yerlerinde su ve atık su bedeline ilişkin ilgili belediyelerce en yüksek tarifelerin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan ihtilafın ortadan kaldırılmasının amaçlandığı,

- Turizm Tanıtım ve Destekleme Ajansı personelinin kamu personel rejiminden istisna tutulmak suretiyle sınırlı sayıda nitelikli insan kaynağı istihdam edilerek hizmetlerin yerine getirilmesinde yüksek verime ulaşılmasının ve etkinliğin artırılmasının hedeflendiği,

- Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından 2004 yılı öncesinde gerçekleştirilen kamulaştırma iş ve işlemlerinden dolayı 2004 yılından itibaren sorumlu idare olan Toplu Konut İdaresi Başkanlığı aleyhine açılan ve açılacak davaların Toplu Konut İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatının bulunmaması ve usul ekonomisi ilkesi gereği söz konusu davaların Çevre ve Şehircilik Bakanlığına açılmış sayılacağı, düzenleme kapsamında kamulaştırma işlemlerine ilişkin davalar görülürken davalara konu olan taşınmazların kamulaştırma tarihindeki değerlerinin esas alınacağı, söz konusu davalar neticesinde hak sahiplerine gerçekleştirilecek olan ödemelerin dava konusu taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihteki bedelinin belirlenerek bu bedelin TÜİK tarafından açıklanan TEFE/ÜFE/Yİ-ÜFE tablosundaki aylık değişim oranlarının dikkate alınarak güncellenmesiyle yapılacağı,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır. Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifin çerçeve 1 inci maddesi; aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

Orman alanlarından çeşitli şartları taşıyanların bu kapsamdan çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilmesine ilişkin hükümleri içeren 6831 sayılı Kanunun ek 16 ncı maddesinin; Kanunun 16, 17 ve 18 inci maddelerine göre izin verilen orman alanları ile 23, 24 ve 25 inci maddelerine göre belirlenmiş özel statülü orman alanlarında, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında sınırları tespit ve ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, turizm merkezleri, turizm bölgeleri ve turizm alanlarında, Orman Genel Müdürlüğünün bina ve tesislerinin bulunduğu orman alanlarında, tohum bahçesi, tohum meşçeresi, gen koruma ormanlarında ve özel ağaçlandırma için tahsis edilmiş orman alanlarında uygulanmamasını öngören düzenleme Teklife yeni çerçeve 2 nci madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

Çerçeve 1 inci madde ile 6831 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesinde yapılması öngörülen değişikliğin, maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmamasını öngören düzenleme Teklife yeni çerçeve 3 üncü madde olarak eklenmiştir.

Madde 2

Teklifin çerçeve 2 nci maddesi; çerçeve 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 3

Teklifin çerçeve 3 üncü maddesi; mevzuat uyarınca haklarında yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanamayan kişiler yanında, atama onayı iptal edilen ya da sözleşmesi feshedilen kişilerin de madde ile getirilen başvuru hakkından yararlanabilmelerini ve atanamama kararına dair iddialarını ileri sürebilmesi için mahkeme tarafından davacıya otuz günlük süre verilmesini teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 5 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 4

Teklifin çerçeve 4 üncü maddesi; anlama açıklık kazandırılarak uygulamada ortaya çıkabilecek sorunların önlenmesini teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 6 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 5

Teklifin çerçeve 5 inci maddesi; çerçeve 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 6

Teklifin çerçeve 6 ncı maddesi; idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedellerinin güncellenmesinde “*Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE)*”nin kullanılmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 8 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 7 ve 8

Teklifin çerçeve 7 ve 8 inci maddeleri; çerçeve 9 ve 10 uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 9

Teklifin çerçeve 9 uncu maddesi; elde edilen kişisel verilerin, amacı dışında işlenmemesinin ve aktarılmasının vurgulanmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 11 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 10 ve 11

Teklifin çerçeve 10 ve 11 inci maddeleri; çerçeve 12 ve 13 üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 12

Teklifin çerçeve 12 nci maddesi; tarifelerine sınır getirilen aboneliklerin Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya Bakanlığa bağlı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğüne bağlı müze ve ören yerlerine ait olduğunun açıklık kazandırılmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 14 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 13

Teklifin çerçeve 13 üncü maddesi; borçları yapılandırılan aboneliklerin Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya Bakanlığa bağlı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğüne bağlı müze ve ören yerlerine ait olduğunun açıklık kazandırılmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 15 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 14,15 ve 16

Teklifin çerçeve 14, 15 ve 16 ncı maddeleri; çerçeve 16, 17 ve 18 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 17

Teklifin çerçeve 17 nci maddesi; Cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarihi düzenleyen çerçeve 11 inci maddenin 1/1/2020 tarihi yerine, yayımı tarihinde yürürlüğe girmesini teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 19 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 18

Teklifin çerçeve 18 inci maddesi; çerçeve 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca; Teklifin adı '*Kamulaştırma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*' olarak redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilmiş, Teklif metni kanun dili ve tekniği ile kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmış, madde numaraları Teklif metnine eklenen yeni maddeler çerçevesinde teselsül ettirilmiştir.

4. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Ağrı Milletvekili Ekrem ÇELEBİ,
- Antalya Milletvekili İbrahim AYDIN,
- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet ERİM,
- Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
- Düzce Milletvekili Ayşe KEŞİR,
- Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR,
- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER,
- Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK,
- İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
- İstanbul Milletvekili Şirin ÜNAL,
- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki ERSOY,
- Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR,
- Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI,
- Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR,

- Trabzon Milletvekili Salih CORA,
- Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ,
özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Lütfi Elvan</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>
Mersin	İstanbul	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>Bülent Kuşoğlu</i>
İstanbul	Ağrı	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Durmuş Yılmaz</i>	<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>
Ankara	Antalya	Aydın
(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Necdet İpekyüz</i>	<i>İsmail Tatlıoğlu</i>	<i>Nilgün Ök</i>
Batman	Bursa	Denizli
(Muhalefet şerhi vardır)	(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Garo Paylan</i>	<i>Ayşe Keşir</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>
Diyarbakır	Düzce	Erzurum
(Muhalefet şerhi ektedir)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Emine Gülizar Emecan</i>	<i>Erol Katurcioğlu</i>
Giresun	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Kamil Okyay Sındır</i>	<i>Mustafa Baki Ersoy</i>
İzmir	İzmir	Kayseri
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Sami Çakır</i>	<i>Mustafa Kalaycı</i>	<i>Abdullatif Şener</i>
Kocaeli	Konya	Konya
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Salih Cora</i>	<i>İsmail Güneş</i>
Manisa	Trabzon	Uşak
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)

MUHALEFET ŞERHİ

(2/2452) esas numaralı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Genel değerlendirme

Ülkenin gündemini ilgilendiren çok daha önemli iç ve dış sorunlar var iken, kronikleşen bir kriz, toplumda ağır bir ekonomik ve sosyal bunalımın olduğu bir ortamda Plan ve Bütçe Komisyonunun gündeminin söz konusu kanun teklifi ile meşgul edilmesini izahtan varestede buluyoruz.

Türkiye’de adına Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan ve yaklaşık onyediy aydır uygulamada olan rejimin bileşenleri, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizden çıkması için gerekli olan ortak aklın harekete geçmesini sağlayacak düzenlemeler yerine günü birlik, uzun vadeli perspektifi olmayan çözümler peşinde koşmaktadırlar.

Üretim darboğazında bulunan Küçük Ölçekli İşletmelerin, kredi darboğazında bulunan firmaların, ödeme güclüğü içerisinde bulunan ve çarşı-Pazar enflasyonu altında ezilen küçük memur, esnaf, işçi, tarım üreticisinin, artan işsizlik neticesinde işlerini kaybeden emekçilerin sorunlarını çözmek ve daha kalıcı adımlar atmak, yargı bağımsızlığının sağlanması, olağanüstü hal hukukundan arınma, düşünce suçuna son verme ve demokratik hukuk devleti gerekleri doğrultusunda bir anayasal düzenleme yapma yerine Devletin şahsiyetinde iktidarını kutsallaştırmaya çalışan bir yaklaşım sergilenmektedir.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa’nın “Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi” başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.’nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda yaklaşık bir yıldan beri yaşanan güncel problemler devam etmektedir.

Temmuz 2018 tarihinden itibaren 2050 maddeyi içeren 53 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 1835 adet Cumhurbaşkanlığı Kararı, 28 adet Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yürürlüğe konulmuştur.

Temmuz 2018 ortalarından bu yana 53 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişikliklerinin, “atanmış bakan” müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca

kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

“İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması”, Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır

2018 seçimlerinden sonra geçen onyediy aylık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM’de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla “torba yasa” biçimiyle muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp(!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metninin içeriğinden dahi habersiz olduğu, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanamadığı müşahade edilmektedir. 24 haziran 2018 seçiminden sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen tekliflerin tümü nerdeyse torba yasa teklifi niteliğinde bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi diye bir sistem yoktur, böyle bir realite, yasama-yürütme ilişkisi tarzına da uygun düşmemektedir. Yasama sürecinde tekliflerin yürütme tarafından torba kanun adı verilen yöntem ile çoğunluk partisi milletvekilleri aracılığıyla veriliyor olmasına rağmen, bu tekliflerde yer alan düzenlemelerin kendi içerisinde ve daha yeni sayılacak Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile de çeliştiği açıktır.

9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin on yedi aylık uygulaması, “tek adam yönetiminin” sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, “Cumhurbaşkanı’nın yürütme ile özdeşleşmiş olması”, nedeniyle yürütme “tek kişi” yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM’de Cumhurbaşkanı’nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa’da yapılan değişikliklerle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM’ üyelerine aittir. Ne var ki, yaklaşık on

yedi aylık uygulama, değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM'nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanmadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM'de 1. Parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Çoğunluk dayatması nedeniyle müzakere sürecinin işletilemediği TBMM'de oylanan kanunların çoğunluğu, Anayasa'ya aykırı bir biçimde hazırlanan "torba yasa" tarzına göre çıkarılmaktadır. Bunun sonucunda da, yasanın ulaşılabilirlik, anlaşılabilirlik ve öngörülebilirlik özellikleri zedelenmekte veya ortadan kalkmaktadır. Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır

Bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır. Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, parlamentolar yasama yetkisi konusunda ortaksızdır ve yasama yetkisi sadece parlamentolar tarafından kullanılır.

24 Haziran 2018 tarihinden itibaren T.B.M.M.'nde yasama faaliyeti açısından gözlemlenen gelişmeler bu sistemin sürdürülemez olduğunu ortaya koymaktadır.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşmelerinin devam ettiği bir süreçte, Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin söz konusu toplantılara katılımının gerekli olduğu bir dönemde (2/2452) esas numaralı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin içerdiği

yasal düzenlemeler açısından ivediliği yok iken aniden Plan ve Bütçe Komisyonu gündemine getirilmesinin nedeni anlaşılamamaktadır.

1. Anayasa'ya aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir.

Kanun teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere başlarken ve teklif maddelerinin görüşülmesi sırasında; teklifin 7 maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

1.1 Teklifin 4. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Bu madde Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı sonrası güvenlik soruşturmasının usulüne ilişkin kanunilik unsuru sağlayabilmek adına 4045 sayılı Kanuna yapılan atfı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle ve bu bend ile kamuda ilk defa istihdam edilecek memurlar ve diğer kamu görevlileri için 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun çerçevesinde "güvenlik araştırması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olma şartının getirilmesi ile ilgilidir.

Daha önceki düzenleme 03.10.2016 tarih ve 676 sayılı OHAL Kararnamesinin 74 ve 01.02.2018 tarih ve 7070 sayılı Kanunun 60. maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları kanununun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle yapılan " Güvenlik Soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" şeklinde idi.

Söz konusu düzenleme Anayasa Mahkemesinin 29.11.2019 tarih ve 30963 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24.07.2019 tarih ve 2018/73E,2019/65 K.sayıli Kararı ile Anayasanın 13,20,128. Maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

4. madde ile ; 657 s Kanunun 48/1-A- 8 numaralı bendine (Devlet memurluğuna alınacak olanlarda aranan şartlara); "4045 sayılı kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" maddesi eklenmiştir. Her kademedeki görev için ayırımı tabi tutulmaksızın devlet memuru olabilmek için güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması şartı getirilmiştir.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda devlet memurluğuna atanmada esas alınacak kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunla belirlenmeksizin bunların alınmasına ve kullanılmasına izin verilmesinin Anayasa'nın 13., 20. ve 128. maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

1.2 Teklifin 5. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Söz konusu düzenlemeyle 657 sayılı Kanun'a geçici 47'inci madde eklenmekte ve söz konusu düzenleme geriye yönelik olarak işletilmektedir.

Bu madde ile yapılan düzenleme ile devam eden güvenlik soruşturmalarının yenileneceği ve böylece sürenin bir kez daha uzatılacağı, devam eden davaların 6 ay boyunca bekletileceği bu arada güvenlik soruşturmasının yeniden yapılacağı ve yeni sonuca göre mahkemenin kaldığı yerden devam edeceğine dair düzenleme yapılarak süreç uzatılmakta ve kişiler beklenti içerisine bırakılmaktadır. Güvenlik soruşturmasında olan veya sonuçlara itiraz edenlerin itiraz etmeleri durumunda bu kanun teklifine göre durumlarının yeniden görüşüleceği düzenlenmektedir. AYM'nin karar verdiği tarihten bu kanun teklifinin yasalaşmasına kadar geçen süre zarfında oluşan "güvenlik soruşturmasız memurluğa atanma"nın önü kesilmek istenmektedir. AYM kararına üzerinden yapılan başvuru ile mahkeme süreçlerinde olan davalarla ilgili altı aylık bir durdurma ve güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının bu kanun teklifi kapsamında yapılması öngörülmektedir.

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

1.3 Teklifin 8. Maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 8. maddesi;

"MADDE 8- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü

davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

hükümünü içermektedir.

Bu maddede yer alan düzenleme Anayasa'nın 36. maddesinde tanımını bulan hak arama özgürlüğünü etkisiz kılmaktadır. Bu aynı zamanda Anayasa'nın 35. maddesinde tanımını bulan “mülkiyet hakkı” açısından da halel getirmektedir. Ayrıca Anayasanın 2. maddesi gereğince hukuki güvenlik ilkesini ortadan kaldırmaktadır. Anayasanın 13. ve 37. maddeleri açısından da sorunlu bulunmaktadır.

1.4 Teklifin 9. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa eklenen Geçici Madde ile; 2942 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen ek 2 nci ve ek 3 üncü maddelerin, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanması amaçlanmaktadır.

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 2, 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

1.5 Teklifin 10. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 10.maddesinde yer alan düzenleme ile Katma değer Vergisi Kanununun Geçici 39. maddesinde değişiklik yapılarak, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri için 31/12/2019 tarihine kadar olan katma değer vergisinden istisnasının uygulama süresi 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmakta ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmektedir.

Bu madde düzenlemede yer alan Cumhurbaşkanına birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatma yetkisinin verilmesi Anayasanın 73. maddesine aykırı bulunmaktadır. Anayasanın 73. maddesinin son fıkrasında;

"Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir" hükmü yer almaktadır. Bu fıkrada Cumhurbaşkanına sürelerle ilgili olarak verilen herhangi bir yetki bulunmamaktadır.

1.6 Teklifin 11. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Bu madde ile 4045 sayılı yasaya güvenlik soruşturması veya arşiv taramasının içeriğini belirlemektedir. Güvenlik soruşturması ve arşiv taraması sadece ilk defa atananlarla ilgili değil, yeniden atananlarla da ilgili hale getirilerek kapsamı genişletilmektedir.

Ayrıca yasanın 1. maddesine yapılan ekleme de İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu Kişilerin; "Anayasaya ve devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birlikteliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları" kriteri eklenmiştir. ayrıca güvenlik soruşturmasının kimler tarafından yapılacağı düzenlenmiştir.

4045 sayılı kanuna atıf yapılması ve bu kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliğe göre işlem yapılması sorunu çözmemektedir. Kişilerce açılacak davalarda en nihayet Anayasa Mahkemesinden sonuç almak mümkündür. Çünkü kanun metni ve ilgili yönetmelik hukukun genel ilkelerine uygun şekilde düzenlenmemektedir.

Bu düzenleme de Anayasa'nın 2, 13, 20, 70, 128. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca söz konusu düzenlemelerin Anayasa'nın 90. maddesi hükmü dikkate alınarak taraf olunan uluslararası antlaşmalar açısından da gözden geçirilmesi gerekir.

1.7 Teklifin 17. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 17. maddesinde, 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası değiştirilerek Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilen öğretim üyelerine Kurumca ilave ödeme yapılması, ödemenin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödemeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunması konusunda düzenleme yapılmaktadır.

İlave ödeme tutarının Cumhurbaşkanınca tespit olunması, Anayasa'nın "Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler" başlıklı 128. Maddesine aykırıdır.

Teklifin yukarıda belirtilen maddeleri ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi " Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder" hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan görüşmelere geçilmesi İçtüzüğe aykırıdır.

2. Olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, yeni sistemin gerektirdiği, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmakta idi.

Bu alışkanlığın Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27. Dönemin 3.Yasama döneminde de sürdürüleceği anlaşılmaktadır. Daha önce de Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek yasalaştırılan 26.07.2018 tarih ve 7146 sayılı “Askerlik Kanunu ile Diğer Bazı Kanunlarda ve 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, ”11.10.2018 tarih ve 7147 sayılı “Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun”, 27.12.2018 tarih ve 7159 sayılı “Karayolları Trafik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.01.2019 tarih ve 7161 sayılı “Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 18.01.2019 tarih ve 7162 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 21.02.2019 tarih ve 7166 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 30.05.2019 tarih ve 7176 sayılı “Bazı Kanunlar ile 635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.07.2019 tarih ve 7186 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 05.12.2019 tarih ve 7194 sayılı Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, gibi Trabzon Milletvekili Salih Cora ve üç arkadaşı tarafından verilen “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” de geçmiş dönemde benzerlerinde rastlanan özellikleri taşıyan 20¹ maddelik mini torba yasasıdır. Bazı özel problemleri hususların çözümünü yasal (?) görünümüne kavuşturan birkaç maddenin acele ile teklif metni şekline getirilmesi ile hazırlanmıştır. Özellikle 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun ve 2018 Yılı Kesin Hesap Kanun teklifinin TBMM Genel Kurulunda görüşüldüğü bir dönemde söz konusu teklifin Plan ve Bütçe Komisyonu gündemine acele ile getirilmesi manidar bulunmaktadır.

Söz konusu kanun teklifi 16.12.2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak da İçişleri ve Bayındırlık İmar Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarına sevk edilmiştir. Kanun teklifi diğer bazı ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren bazı düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilmemiştir.

¹ Söz konusu kanun teklifinin ilk hali 18 madde olmasına rağmen komisyonda verilen önergelerle ile teklif metnine 2 madde eklenmiş, teklifteki madde sayısı 20'ye ulaşmıştır.

Söz konusu kanun teklifinin Komisyonun 18.12.2019 Çarşamba günü saat 17.00'de Plan Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının 16.12.2019 gün ve 1392241-130.02-582969 sayılı yazısı ile komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Başlangıçta (Yürürlük ve yürütme dahil) 18 maddeden oluşan mini torba kanun teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunun 18.12.2019 tarihli birleşiminde gündeme alınarak görüşmelere geçilmiştir. Söz konusu kanun teklifine komisyonda verilen önergelerle 2 yeni madde ilave edilmiş teklifteki madde sayısı 20'ye ulaşmıştır.

Söz konusu kanun teklifin İçişleri ve Bayındırlık İmar Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarında gündeme alınıp görüşülmediği öğrenilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinde yer alan bazı maddelerin içerdiği düzenlemelerin Anayasa Mahkemesi'nin 24/7/2019 karar tarihli 2018/73 E. 2019/65 K. Sayılı kararı ile iptal edilen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 48. Maddesinin birinci fıkrasının A bendine eklenen (8) numaralı alt bentte düzenlenen "güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılması" düzenlemesi ile ilgili olduğundan ve bu düzenlemeyi Anayasa Mahkemesinin Anayasa'nın 13, 20 ve 128. maddelerine açıkça aykırı bularak iptal etmiş olduğundan bahisle, teklifin Anayasa'ya uygunluğu açısından değerlendirilmesinin sağlanması için Anayasa Komisyonunun muhalefet üye milletvekilleri tarafından ayrıca Anayasa Komisyonunda da ele alınması için İç Tüzük hükümlerinin 38. ve 26/4. maddeleri gereğince Anayasa Komisyonu Başkanlığına yapılan 18.12.2019 tarihli başvuru, Anayasa Komisyonu Başkanlığınca aynı tarih ve 584377 sayılı cevabi yazı ile fiili ve hukuki imkansızlık gerekçe gösterilerek red olunmuştur.

Teklif metninde yer alan 4, 5,7,8,9 ve 11. maddelerin özellikle Anayasa Komisyonu tarafından bizzat Anayasa'ya uygunluk açısından ayrıca değerlendirilmesinin gerekli olduğuna inanıyoruz.

Söz konusu kanun teklifinde bulunan veya teklifin görüşülmesi sırasında verilen önergelerle kanun teklifine eklenen bazı maddeler diğer ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilip görüşülmesi sağlanmadan komisyondan geçmiştir.

Geçmiş dönemlerde kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan

konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenerek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalaştırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılmasına ve tartışılmasına sebebiyet verilmektedir. Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamıştır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi esnasında tüm maddelerle ilgili detaylı herhangi bir mali yük tablosu komisyon üyelerinin dikkatine sunulmamıştır.

5018 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanması yasa yapma sürecinin etkin

çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

Komisyonla sevk edildiği sırada 18 maddeden oluşan bilahare komisyonla verilen önergelerle ilave olunan 2 madde ile 20 maddeye ulaşan söz konusu torba kanun teklifinin;

- 1,2, ve 3. maddelerinin Tarım Orman ve Köyşleri Komisyonunda,
- 4,5,7,8,9 ve 11 maddelerinin Anayasa Komisyonunda,
- 4,5 ve 11.maddelerinin ayrıca Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunda,
- 6. maddesinin Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda,
- 13. maddesinin Adalet Komisyonunda,
- 5, 11, 14,15 ve 16. maddelerinin İçişleri Komisyonunda
- 17. maddesinin Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda,
- 18. Maddesinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonunda

esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İktisadî İşleri Komisyonunun 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İktisadî İşleri Komisyonunun 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyonla havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli

görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de ıçtüzükle uygun olacaktır.

Komisyona sevk edildiği sırada 18 maddeden oluşan bilahare komisyon çalışmaları sırasında verilen önergelerle eklenen 2 madde ile 20 maddeye ulaşan söz konusu torba kanun teklifi toplam 12 ayrı kanunda değişiklik yapmaktadır.

Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2452)

Teklif Maddesi	Kanun Sıra No.	Düzenleme Yaptığı Kanun
1	1	31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu 'nun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yirmidokuz" ibaresinin "yirmi" şeklinde değiştirilmesi.
2		6831 sayılı Orman Kanunu'nun ek 16 ncı maddesine fıkra eklenmesi.
3		6831 sayılı Orman Kanunu'na geçici madde eklenmesi.
4	2	14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 'nun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi. "8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak."
5		657 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
6	3	19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu 'nun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasına "kültür veya turizm yatırımlarının alt yapı hizmetlerini yapmak," ibaresinden sonra gelmek üzere "Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak," ibaresinin eklenmesi.
7	4	4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu 'na aşağıdaki ek maddenin eklenmesi.

		"EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarının Bakanlık açar, takip eder, sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir."
8		2942 sayılı Kanuna ek madde eklenmesi.
9		2942 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
10	5	25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu 'nun geçici 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2019" ibaresi "31/12/2022" şeklinde değiştirilmesi ve dördüncü fıkrasına "makine ve teçhizatı belirlemeye" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatmaya" ibaresinin eklenmesi.
11	6	26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun 'un 1 inci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına "kimler olduğu," ibaresinden sonra gelmek üzere "değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar" ibaresinin eklenmesi.
12	7	29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 'un geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesi. "Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır."
13	8	23/3/2005 tarihli 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun 'a aşağıdaki geçici maddenin eklenmesi. "GEÇİCİ MADDE 11- (1) 1/9/2020 tarihine kadar, aslye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir."
14	9	3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu 'nun ek 2 nci maddesine fıkralar eklenmesi.
15		5393 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
16	10	26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun 'un 13 üncü maddesinin sekizinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesi. "Banka, 1/7/1964 tarihli ve 488' sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca resmi daire olarak tanımlanan kurum ve kuruluşlar adına yapacağı ihalelere ilişkin düzenlenen kağıtlara ait damga vergisinden muaftır."
17	11	19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde

		Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrasının yeniden düzenlenmesi.
18	12	11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun'un 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına "tabî" ibaresinden önce gelmek üzere 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye" ibaresinin eklenmesi.
19	-	Yürürlük
20	-	Yürütme

20 maddeden (yürürlük ve yürütme dahil) oluşan söz konusu torba kanun teklifinin, 1 maddesi Sağlık Bakanlığını, 3 maddesi Tarım ve Orman Bakanlığını, 3 maddesi İçişleri Bakanlığını, 3 maddesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını ve diğer yatırımcı bakanlıkları,2 maddesi Kültür ve Turizm Bakanlığını, 1 maddesi Adalet Bakanlığını, 2 maddesi Hazine ve Maliye Bakanlığını, 3 maddesi ise tüm kamuda personel istihdam rejimini ilgilendiren hususlardan oluşmaktadır.

20 maddelik "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi nde;

-2873 sayılı Millî Parklar Kanununa tâbi alanlar üzerinde bulunan yapı ve tesisler (tabiat parkı ve milli parklar) in azami kiraya verilme sürelerinin 29 yıldan 20 yıla düşürülmesi, bu uygulamanın daha önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri için uygulanmaması,

-6831 sayılı Orman Kanuna ek madde ilavesiyle, çeşitli kanunlarla verilen izinler ve turizm izni verilen alanlar nedeniyle orman sınırları dışına çıkarılacak alanlarda daraltma yapılması,

- Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı sonrası güvenlik soruşturmasının usulüne ilişkin kanunilik unsuru sağlayabilmek adına 4045 sayılı Kanuna yapılan atfı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle ve bu bend ile kamuda ilk defa istihdam edilecek memurlar ve diğer kamu görevlileri için 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun çerçevesinde "güvenlik araştırması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olma şartının getirilmesi,

-Anayasa Mahkemesince iptal edilen düzenleme kapsamında geçmişte yapılmış güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasına karşı açılan davalar ve açılacak olan davaların geri bırakılarak; teklif edilen metin kapsamında yeniden bir soruşturma yapılmasının, bu kapsamda davaların 6 ay geri bırakılmasının sağlanması,

-Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nda yapılan değişiklik ile döner sermaye kullanımına "Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak" hususunun eklenmesi,

-1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2014 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırmaya karşı açılan davalarda husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yöneltilmesinin sağlanması,

-Kamulaştırmazsız el atma sebebiyle açılan davalarda taşınmazın değerinin, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilmesi ve tespit edilen bu bedel TÜİK tarafından açıklanan TEFE/ÜFE/Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahibine ödenmesi, bu düzenlemelerin bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takiplerine de uygulanmasının sağlanması,

-Sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri için 31/12/2019 tarihine kadar olan katma değer vergisinden istisnasının uygulama süresinin 31/12/2022 tarihine kadar uzatılması ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmesi,

-4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunda değişiklik yapılarak, güvenlik soruşturması ve arşiv tarama işlemlerinin bütün kamu görevlileri ve kamuya yeni girecekler için uygulanması, güvenlik ve arşiv soruşturması taraması sırasında araştırılacak konular ve değerlendirme komisyonlarının oluşturulması,

-Kamping ve günübirlik turizm tesislerinin (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) tahsisine ilişkin düzenlenen sözleşmelerin sürelerinin; uzatılan süreler dâhil toplam yirmi yıl olarak yeniden belirlenmesi,

-Asliye Ceza Mahkemelerinde yapılacak duruşmalarda Cumhuriyet Savcısının bulunma zorunluluğu kuralının, yeni Adli Yıl açılışına dek 8 ay daha ertelenmesi,

-Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ren yerleri için belediyeler veya büyükşehir belediyelerinde su ve kanalizasyon idareleri tarafından belirlenecek su ve atık suyu bedellerinin kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesini geçmemesinin sağlanması,

-Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ren yerlerinden çıkarılan jeotermal (sıcak su, buhar, gaz) veya doğal mineralli suyun elde edilmesi, iletilmesi ve kullanmasında uygulanacak tarife aynı dönemde kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanacak su ve atık su bedelinin yüzde 10'unu geçmemesinin sağlanması,

-Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ren yerlerinin su ve atık su bedellerine ilişkin borçların yüzde ellisinin peşin ödenmesi kaydıyla anaparasının yarısı ile faiz ve gecikme faizlerinin affının sağlanması,

-Resmi daire kapsamında sayılmayan İller Bankasının resmi kurumlar adına düzenlenen ihalelerde ödediği damga vergisine muafiyet getirilmesi,

-Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilen üretim yelerine Kurumca ilave ödeme yapılması, ödemenin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malı ve sosyal hak niteliğindeki her türlü demeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunması,

-Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının personel alımında kamuya personel alınmasına ilişkin hükümler kullanılmamasının sağlanması;

gibi konularda 12 ayrı kanunda değişiklik yapan ayrıntılı düzenlemeler yer almıştır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun kendi ihtisas alanı ile ilgili olmayan konularda da bazı kanunlarda değişiklik veya ekleme yaparak mevcut sistemi değiştiren söz konusu diğer maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe alt komisyonunda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan acele ile yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Komisyonunda görüşülüp kabul edilen ve bazıları birbiriyle ilgili bulunmayan 12 adet Kanun metninde değişiklik yapan 20 maddelik söz konusu teklif, aynı zamanda mini torba yasa teklifi hüviyetindedir. Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Çok sayıda Kanunda aynı anda torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

Torba yasalar içeriklerinin ilk bakışta ve kolayca anlaşılabilmesi, meclis komisyonlarında ve genel kurulda yapılan İçtüzüğe aykırı eklemelerle metinlerinin her aşamada kalabalıklaşması ve bu eklemelerin yarattığı karmaşanın da Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi kapsamı dışında kalması gibi nedenlerle hukuk tekniği açısından eleştirilmekte, TBMM'nin yasama etkinliğinde önemli bir sınırlama ve anayasal denetimsizlik hali yarattıkları savunulmaktadır.

Bu mini torba kanun teklifi de birbirinden farklı ve farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşılabilir değildir. Vergi Kanunlarıyla ilgisi bulunmayan bazı kanunların mevcut

hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz. Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İçtüzüğü'nün 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracak kanaatindeyiz.

Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili içtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması, ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

Teklif Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas konusu ile ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Özellikle 4,5 ve 11. maddeler gibi kamuya atanacak tüm personel için arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması konusunda yeni düzenlemeler getiren maddeler ile kamulaştırma bedellerinin ödenme mevzuatı konusunda radikal değişiklikler getiren 7,8 ve 9. maddelerin anayasal hükümler açısından içerdiği sakıncalar bakımından Anayasa Komisyonunda etraflıca ele alınıp değerlendirmesi yapılmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili meslek kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır. Görüşlerini belirten sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine itibar edilmemiştir.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak herhangi bir etki analizi çalışması yapılmamıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

3. Kanun teklifinin maddeleri üzerindeki görüşlerimiz.

12 ayrı kanunda değişiklik yapan bu kanun teklifin maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

3.1 Teklifin 1 ve 12.maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 1.maddesi;

"MADDE 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yirmidokuz" ibaresi "yirmi" şeklinde değiştirilmiştir."

hükümünü içermektedir.

Maddenin gerekçesinde;

"Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda en fazla 29 yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen mesire yerlerinin kira sürelerinin; bu tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle 20 yıl olarak yeniden düzenlenmektedir."

açıklamasına yer verilmiştir.

Teklifin 12. Maddesi;

"MADDE 12- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir. "Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır."

hükümünü içermektedir..

Maddenin gerekçesinde;

“Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen konaklama unsuru içeren mesire yerleri ile ilgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara kesin izin verilmek, kesin tahsis yapılmak, irtifak hakkı tesis edilmek, kullanma izni verilmek ve kiralamak suretiyle tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesislerinin (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) tahsisine ilişkin düzenlenen sözleşmelerin sürelerinin; bu tesislerin diğer turizm tesislerine oranla toplam yatırım ve işletme maliyetinin daha düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin daha az olması nedeniyle, uzatılan süreler dâhil toplam yirmi yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

-İşlemleri henüz sonuçlanmayanlar hakkında da bu sürenin uygulanacağı yönünde düzenleme yapılarak, aynı durumdaki turizm yatırımcıları ve işletmecileri arasında eşitliğin sağlanması,

-Uludağ gibi kayak tesislerinin olduğu yerlerde teleferik telesiyeye gibi mekanik tesis hatlarının yatırım maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle ekonomik açıdan elverişli olmayacağından 20 yıllık süre kısıtlamasından hariç tutulması,

amaçlanmaktadır.”

açıklamasına yer verilmiştir.

Teklifin komisyondaki görüşmeleri sırasında söz konusu sürelerin neden aşağıya çekildiği yönünde sorduğumuz sorulara tatminkar cevaplar verilmemiş, ancak 1. Maddede yer alan düzenlemede geriye yönelik hak kaybının olmaması yönündeki uyarılarımız dikkate alınarak verilen önerge ile 6831 sayılı Orman Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“MADDE 3- 6831 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 12- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 8 inci maddede yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmaz.”

Ancak her iki madde ile getirilen düzenlemenin asıl ihtisas komisyonu olan Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonunda bütün boyutlarıyla tartışılıp görüşülmeden acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmamaktayız.

3.2 Teklifin 4.5, ve 9.maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 4. maddesi;

“MADDE 4- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.”

hükmünü içermektedir.

Teklifin gerekçesinde;

“Devlet memurluğuna alınacaklar için genel şartlar arasında sayılan “Güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılmış olmak.” ibaresi Anayasa Mahkemesinin kararı ile iptal edilmiştir. Yapılan düzenleme ile kamu hizmetlerinin etkin ve sağlıklı bir biçimde yürütülmesi amacıyla 657 sayılı Kanun kapsamında memuriyete atanacaklar için 4045 sayılı Kanun kapsamında güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılması şartı getirilmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Bu madde Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı sonrası güvenlik soruşturmasının usulüne ilişkin kanunilik unsuru sağlayabilmek adına 4045 sayılı Kanuna yapılan atfı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle ve bu bend ile kamuda ilk defa istihdam edilecek memurlar ve diğer kamu görevlileri için 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun çerçevesinde “güvenlik araştırması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olma şartının getirilmesi ile ilgilidir.

Daha önceki düzenleme 03.10.2016 tarih ve 676 sayılı OHAL Kararnamesinin 74 ve 01.02.2018 tarih ve 7070 sayılı Kanununun 60. maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları kanununun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle yapılan “ Güvenlik Soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak” şeklinde idi.

Söz konusu düzenleme Anayasa Mahkemesinin 29.11.2019 tarih ve 30963 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24.07.2019 tarih ve 2018/73E,2019/65 K.sayılı Kararı ile Anayasanın 13,20,128. Maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

4. madde ile ; bu kez 657 s Kanunun 48/1-A- 8 numaralı bendine (Devlet memurluğuna alınacak olanlarda aranan şartlara); "4045 sayılı kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" maddesi eklenmiştir. Her

kademedeki görev için ayırıma tabi tutulmaksızın devlet memuru olabilmek için güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması şartı getirilmiştir.

“Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak” cümlesi yerine 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanun’a göre “güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmış olmak ” cümlesi önerilmekle, aslında, bu öneriyle 4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesinde sayılı görevlerle sınırlı olarak güvenlik soruşturması yapılabileceğini ifade eden 1’inci maddenin tamamen genelleştirilmekte ve genişletilmektedir. 5 ve 11. Maddelerde önerilen düzenlemelerle nerdeyse bütün kamu görevlilerine yönelik yeniden bir güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması başlatılabilecektir.

4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesi “Kamu kurum ve kuruluşları nda, yetkili olmayan kişilerin bilgi sahibi olmaları halinde devlet güvenliğinin, ulusal varlığın ve bütünlüğün, iç ve dış menfaatlerin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgelerin bulunduğu gizlilik dereceli birimler ile Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, jandarma, emniyet, sahil güvenlik ve istihbarat teşkilatlarında çalıştırılacak kamu personeli ve ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde çalışacak personel hakkında yapılır.” Şeklinde dir

Bu maddede yer alan düzenleme ile 4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesinde sayılı görevlerle sınırlı olarak güvenlik soruşturması yapılabileceğini ifade etmemektedir; aksine, tüm kamu görevlilerinin yeniden güvenlik soruşturmasına tabi tutulabilmesi için bu kez teklifin 11. maddesinde 4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesine ek önerilerde bulunmaktadır.

Bu madde teklifiyle AKP, OHAL’i sürekli kıılma çabasındadır. Aynı maddeye eklediği “sadakat, bağlılık, vb.” gibi tümüyle keyfiliği besleyecek düzenlemelerle kamu görevi, iktidarların yandaşları dolduracağı bir kamu alanına dönüşecektir. Güvenlik soruşturması, esas olarak, her görev için tartışmaya açık bir düzenlemedir ancak bütün görev alanlarının güvenlik soruşturması kapsamına alınması, yalnızca özel yaşam ya da kanunilik ilkesi ile çelişen bir durumu değil; başta yaşam hakkı ve çalışma hakkı olmak üzere tüm temel hakları ihlal edecektir.

Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesine baktığımızda devlet memurluğu alımlarda *güvenlik soruşturmasına ve arşiv araştırmasına konu edilecek bilgi ve belgelerin neler olduğuna, bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağına, hangi mercilerin*

soruşturma ve araştırmayı yapacağına ilişkin herhangi bir düzenlemenin yapılmadığı, böylece konu ile ilgili temel ilkelerin belirlenmeme, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasının uygun olmadığı, ayrıca kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınması, kullanılması ve işlenmesi ile ilgili güvencelerin ve temel ilkelerin belirlenmediği bu nedenlerle Anayasanın 13, 20 ve 128.maddelerine aykırı olması nedeni ile iptal kararı vermiştir. Mahkemenin bu kararında söz konusu edilen güvenceler ve temel ilkeler ile ilgili esasların yeniden kanunla belirlenmesi gerekmektedir.

Yeni kanun metni teklifi ile, devlet memurluğuna alınmada 4045 sayılı güvenlik soruşturmaları ile ilgili kanunun uygulanacağı yer almaktadır. Bu kanun oldukça kısa olup belirli kriterler öngörmüş ve uygulamayı yönetmeliğe bırakmıştır.

Güvenlik soruşturmaları ile ilgili yönetmelik 2000 yılında çıkmış daha sonra yönetmeliğe bazı eklemeler yapılmıştır. Yönetmelikte esas olarak sorunlu bölüm 11.maddesinin c fıkrasıdır. Bu fıkra ile 25.10.2018 günlü Resmi gazete ile yapılan 30576 sayılı cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile eklenen 228/9 maddesi ile "Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakının bulunup bulunmadığı ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanuna ve Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı davranıp davranmadığı," ibaresi eklenmiştir. Burada geçen İltisak kavramı 4045 sayılı güvenlik soruşturmaları ile ilgili kanunda yer almadığından dava konusu yapılabilecektir.

Anayasa Mahkemesinin güvenlik soruşturmaları kanunu ile ilgili vermiş olduğu Fatih Saramaz kararı esasında 4045 sayılı kanun ve ilgili yönetmeliğin sorunlu olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kararda; 4045 sayılı Kanunun bireylerin özel hayatına saygı hakkının güvencelerini sağlayacak hükümlerden yoksun olduğunu, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının nasıl ve ne şekilde yapılacağı konusunda hiçbir düzenleme içermediğini, bu konuyu soruşturma ve araştırma yapmaya yetkili makamların görev ve talimatlarına bıraktığını, objektif ön görülebilen ve önceden belirlenebilen güvenceleri ve usullere tabii kılınmadığını, bu haliyle de keyfiliği açık bir durum yarattığını, 4045 sayılı Kanunun temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında aranan konu ile ilgili temel esasları, ilkeleri içeren bir çerçeve sahip olmadığını, olası kötüye kullanmalara yeterli güvence sağlayacak şekilde kaleme

alınmadığını, bu yasaya dayanılarak yapılan işlemin Anayasa'nın 20. Maddesine aykırı olduğuna karar vermiştir.

Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin belirlediği kriterlere göre yeni mevzuat yapılması gerekmektedir.

Bu nedenle söz konusu düzenleme Anayasa Mahkemesi kararını karşılayacak bir düzenleme değildir. Bu bağlamda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasıyla elde edilen verilerin kişisel veri niteliğinde olduğunu, Kuralla güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında kamu mercileri tarafından özel yaşamı ile ilgili sorular sorulması da dahil olmak üzere bir bireyin özel hayatı, iş ve sosyal yaşamıyla ilgili bilgilerinin alınması, kaydedilmesi ve kullanılması özel hayata saygı hakkına sınırlama niteliğinde olduğunu, kamu görevine atanma ile ilgili düzenleme getiren kuralların kamu makamlarına hangi koşullarda ve hangi sınırlar içinde tedbirler uygulama ve özel hayatın gizliliğine yönelik müdahalelerde bulunma yetkisi verildiğini yeterince açık olarak göstermesi ve olası kötüye kullanmalara karşı yeterli güvenceleri sağlaması gerekmektedir.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda devlet memurluğuna atanmada esas alınacak kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunla belirlenmeksizin bunların alınmasına ve kullanılmasına izin verilmesinin Anayasa'nın 13., 20. ve 128. maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

Anayasa'nın "Temel Haklar ve Ödevler" başlıklı İkinci Kısımının, "Siyasi Haklar ve Ödevler" başlıklı Dördüncü Bölümünün IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı alt bölümünün, "A. Hizmete girme" başlıklı 70. maddesi; "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez." hükmünü taşımaktadır.

Bu maddedeki hükme göre; Kamu hizmetine alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez. (md.70).

"Görevin gerektirdiği nitelikler":

- diploma,
- sınav,
- staj (gerekliyorsa).

Genel liyakat ilkesi dışında, olsa olsa ilgili görevin gerekleri (yabancı dil, bilgisayar, sürücü belgesi, seyahat edebilme vb.) elden geldiğince somut öğelere ilişkin olup, bunlar aslında sınavın gerekleri olarak önkoşullar şeklinde aranır.

Anayasa'nın 70.maddesindeki "Hiçbir ayırım gözetilemez" şeklindeki yasa, görevin gerektirdiği nitelikler açısından göreve girmede herhangi bir ayırım yapılamayacağını ifade eder ki; "güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması" başlığı altında yürürlükte bulunan ve önerilen düzenleme, istisna kabul etmeyecek biçimde öngörülen ayrımcılık yasağı ilkesini zedelemektedir.

Kamu görevlilerinin atanmaları, "kanunla düzenlenme" kuralına bağlanmış olsa da, bu düzenleme, güvenlik soruşturmasına cevaz vermez.

Görevde bulunan kamu görevlilerinin, "görev ve sorumlulukları ile disiplin kovuşturulması", Anayasa ile sıralanmış ve güvencelere bağlanmıştır (md.129):

- Anayasa ve kanunlara sadakat,
- Disiplin soruşturmasında savunma hakkı güvencesi,
- Disiplin kararlarına karşı yargısal güvence,
- Ceza kovuşturmasının izne bağlanması.

Kamu görevi statüsünde bulunanlar hakkında öngörülen bu anayasal güvencelerden, "görevin gerektirdiği nitelikleri" taşıyan, ancak "güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması" adı altında görevle ilgisi bulunmayan birtakım bilgi ve öznel değerlendirmeler sonucu, kamu görevine atanamama;

1) En başta, Anayasa'nın 70. Maddesine aykırıdır .Burada çifte aykırılık; çünkü güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması ile "görevin gerekleri" arasında bağlantı yok. Kaldı ki, bu usul, ayrımcılığa açıktır.

2)Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Hukuk devleti; hukuk kurallarının kapsamıyla beraber, kişinin hak ve yükümlülüklerinin öngörülebilirliği temeline dayanır. "Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması" kavramı ve ilişkili düzenleme; belirsizdir, keyfliğe açıktır ve hukuki güvenlik ilkesini ihlal etmektedir.

3)Bu düzenleme Anayasa'nın 129. maddesinde öngörülen güvenceler açısından da sorunludur. Çünkü, henüz göreve başlamamış bulunan bir adayın "Anayasaya sadakat" ölçüsü ne olacaktır? Sonra, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması'na

karşı savunma hakkından yoksun bulunan kişi hakkında bir karar olmadığı için yargısal başvuru yolunun işletilmesi de zor olacaktır

4)Anayasa madde 70'te öngörülen koşulları taşıyan bir adayın, güvenlik soruşturması sonucu kamu hizmetine girme hakkından yoksun kılınması, "hak ve hürriyetlerin sınırlanması" kenar başlıklı Anayasanın 13. Maddesine çok yönlü olarak açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

5)Anayasa madde 129'da, "Silahlı Kuvvetler Mensupları ile hakim ve savcılar hakkındaki hükümler"in saklı tutulması, bu mesleklere özgü düzenlemelerin yapılabileceği, ancak bunların da Anayasa'nın emredici ve yasaklayıcı hükümlerine aykırı olamayacağı anlamına gelmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasını iptal ettiği kararında izah olunan hususların Anayasa'ya aykırılığını açık bir şekilde ortaya koymuştur.

"Bu konuda konulacak kuralların kuralların kamu makamlarına hangi konular ve hangi sınırlar içinde tedbirler uygulama ve özel hayatın gizliliğine yönelik müdahalelerde bulunma yetkisi verildiğini yeterince açık olarak göstermesi ve olası kötüye kullanmalara karşı yeterli güvenceleri sağlaması gerekir.

Kuralda güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılması memurluğa alımlarda genel şartlar arasında sayılmasına karşın güvenlik soruşturmasına ve arşiv araştırmasına konu edilebilecek bilgi ve belgelerin neler olduğuna, bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağına hangi mercilerin soruşturma ve araştırmayı yapacağına ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Diğer bir ifadeyle güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasına ve elde edilecek verilerin kullanılmasına ilişkin temel ilkeler belirlenmeksizin kuralla sadece güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması devlet memurluğuna alımlarda aranacak şartlar altında sayılmaktadır.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda devlet memurluğuna esas alınacak kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunla belirlenmeksizin bunların alınması ve kullanılmasına izin verilmesi Anayasa'nın 13., 20. ve 128 maddeleriyle bağdaşmamaktadır."²şeklinde izah olunan Anayasa'ya aykırılıkların aksine bir düzenleme Anayasa'ya aykırı olacaktır".

²01.02.2018 tarih ve 7070 sayılı Olganüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılmasındaki Kanununun 60. Maddesi ile eklenen 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin 29.11.2019 tarih ve 30963 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24.07.2019 tarih ve 2018/73E,2019/65 K.sayılı Kararı

Teklifin 5. maddesi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa geçici bir madde eklenmesini öngörmektedir.

"MADDE 5- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 47- Bu Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 29/11/2019 tarihinden önce yürürlükte bulunan (8) numaralı alt bendi veya bu bende atıf yapan mevzuat uyarınca yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanmayan veya atama onayı iptal edilen ya da sözleşmesi feshedilen kişiler tarafından süresinde açılmış, kanun yolu aşamasında bulunanlar dahil görülmekte olan iptal davalarında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde, süresinde açılacak iptal davalarında ise dava dilekçesinin idareye tebliğinden itibaren otuz gün içinde; idarece resen, ilgililer hakkındaki güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasının yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yeniden yapılmasına karar verilir. Bu karar en geç yedi gün içinde davaya bakmakta olan mahkemeye bildirilir. Mahkemece bu bildirim üzerine altı ay süreyle davanın geri bırakılmasına karar verilir. Yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucunda idarece dava konusu işlem kaldırılarak;

a) İlgilinin atanmasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

b) İlgilinin atanmamasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine, bu işleme dair iddialarını ileri sürebilmesi için mahkeme tarafından davacıya otuz günlük bir süre verilir, idarenin aynı sürede vereceği savunmayla dava dosyası bu işlem yönünden tekemmül ettirilir ve uyuşmazlık yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Birinci fıkra uyarınca geri bırakılmasına karar verilen davalarda, altı aylık süre içinde idarece bildirimde bulunulmayan hallerde, mahkemece bu sürenin dolduğu tarihten itibaren kaldığı yerden davaya devam olunur. Ancak mahkemece işin esası hakkında karar verilmeye kadar birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca idare tarafından bildirimde bulunulması halinde uyuşmazlık ilgili bentler uyarınca sonuçlandırılır."

hükümünü taşımaktadır.

Maddenin gerekçesinde;

"Anayasa Mahkemesince iptal edilmeden önce, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendine istinaden yaptırılan güvenlik soruşturması/arşiv araştırması sonuçlarına göre tesis

edilen işlemlere karşı açılan ve açılacak davalarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.”

şeklinde bir açıklama yapılmaktadır

Bu madde ile yapılan düzenleme ile devam eden güvenlik soruşturmalarının yenileneceği ve böylece sürenin bir kez daha uzatılacağı, devam eden davaların 6 ay boyunca bekletileceği bu arada güvenlik soruşturmasının yeniden yapılacağı ve yeni sonuca göre mahkemenin kaldığı yerden devam edeceğine dair düzenleme yapılarak süreç uzatılmakta ve kişiler beklenti içerisine bırakılmaktadır. Güvenlik soruşturmasında olan veya sonuçlara itiraz edenlerin itiraz etmeleri durumunda bu kanun teklifine göre durumlarının yeniden görüşüleceği düzenlenmektedir. AYM'nin karar verdiği tarihten bu kanun teklifinin yasalaşmasına kadar geçen süre zarfında oluşan “güvenlik soruşturmasız memurluğa atanma”nın önü kesilmek istenmektedir. AYM kararına üzerinden yapılan başvuru ile mahkeme süreçlerinde olan davalarla ilgili altı aylık bir durdurma ve güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının bu kanun teklifi kapsamında yapılması öngörülmektedir.

Söz konusu düzenlemeyle 657 sayılı Kanun'a geçici 47'inci madde eklenmekte ve söz konusu düzenleme geriye yönelik olarak işletilmektedir.

Söz konusu düzenleme, yapılmış veya yapılmakta olan güvenlik soruşturmaları açısından geriye yönelik düzenlemeler içerdiğinden Anayasa'ya aykırı bulunmaktadır. Söz konusu düzenlemede yargının karar alma sürecini etkileyecek düzenlemelere de yer verilmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği düzenleme uyarınca yapılan güvenlik soruşturmasında veya arşiv araştırması sonucuna göre kamu görevine atanmamış olanların süresinde açtıkları dava ve açacakları davanın idareye bildiriyle idarece, yeni düzenlemeye göre, yeniden güvenlik soruşturması yapılmasına karar verilmesi hususu düzenlenmiştir. Ayrıca, idarenin mahkemeye bildiriyle mahkeme davanın altı ay geri bırakılmasına karar vermesi hususunda da düzenleme yapılmıştır fakat daha önce güvenlik soruşturması beklemiş, mahkeme sürecinde de beklemek zorunda kalan ilgilinin davasının da altı ay geriye bırakılacak olması, maaş almadığı ve durumun belirsiz kaldığı süreci uzatarak mağduriyetlerin uzamasına sebebiyet verecektir.

Bu kanunun yürürlük tarihinden önceki mevzuata göre yapılan bir işlemin ve bu işleme karşı açılmış bir davanın yasaların geriye yürümezlik ilkesi zedelenerek yeniden

ele alınması, adil yargılanma hakkının ihlali anlamına geldiği gibi hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Yeniden güvenlik soruşturması, yeni bir hukuki normdur. Bu norm 4045 sayılı yasayla ilgilidir. Dolayısıyla bu normun yargılanması devam eden davalar veya yasanın yürürlük tarihinden önce açılacak davalar açısından mahkemenin vereceği kararı belirlemektedir. Bu düzenleme, yargının bağımsızlığı ilkesini zedelemektedir.

İdareye tanınan süre aslında sınırları belirli bir süre değildir. İdare, dava süresi boyunca istediği zaman, istediği kişiler açısından karar gönderme serbestisiyle donatılmıştır. Kişilerin mağduriyetinin makul süre içerisinde sonuçlandırılmaması hukuki belirlilik ilkesini zedeleyici bir düzenlemedir

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

Teklifin 11. maddesi,4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunda değişiklik yapmaktadır.

“MADDE 11- 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanunun 1 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına “kimler olduğu,” ibaresinden sonra gelmek üzere “değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar” ibaresi eklenmiştir.

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu kişilerin;

a) Anayasaya ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları,

b) Kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığı, kolluk kuvvetleri ve istihbarat birimlerinde ilişkisi bulunup bulunmadığı ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığı,

yönerlerinden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak veri, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kamu kurum ve kuruluşu bünyesinde kurulan Değerlendirme

Komisyonuna iletilir. Komisyon bu verilere ilişkin değerlendirmelerini atamaya yetkili amire sunar. Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme komisyonları, veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemleri alır. Bu kapsamda elde edilen kişisel veriler, amacı dışında işlenemez, aktarılamaz. Bu veriler ilgili hakkında talebe konu işlemin tekemmülünü müteakiben veya her durumda iki yılın sonunda değerlendirme komisyonlarınca silinir ve yok edilir. Ancak bu veriler, işleme karşı dava açılması halinde karar kesinleşmeden silinemez ve yok edilemez. Mahkemelerin bu konudaki talepleri, değerlendirme komisyonunun bünyesinde bulunduğu ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından karşılanır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, Milli İştihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.”

hükmünü içermektedir.

Teklif metninin gerekçesinde;

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacakların, 4045 sayılı Kanun kapsamında yapılacak güvenlik soruşturması/arşiv araştırmasında belirlenen ilke ve kurallar yönünden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak verilerin, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme makamlarınca sadece amaca yönelik işlenebileceği, bu kurum ve kuruluşlar tarafından veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemlerin alınacağı ve sonunda silineceği düzenlenmektedir.”

açıklamasına yer verilmiştir.

Bu madde ile 4045 sayılı yasaya güvenlik soruşturması veya arşiv taramasının içeriğini belirlemektedir. Güvenlik soruşturması ve arşiv taraması sadece ilk defa atananlarla ilgili değil, yeniden atananlarla da ilgili hale getirilerek kapsamı genişletilmektedir.

Ayrıca yasanın 1. maddesine yapılan ekleme de İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu Kişilerin; "Anayasaya ve devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birlikteliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları" kriteri eklenmiştir. ayrıca güvenlik soruşturmasının kimler tarafından yapılacağı düzenlenmiştir.

4045 sayılı kanuna atıf yapılması ve bu kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliğe göre işlem yapılması sorunu çözmemektedir. Kişilerce açılacak davalarda en nihayet Anayasa Mahkemesinden sonuç almak mümkündür. Çünkü kanun metni ve ilgili yönetmelik hukukun genel ilkelerine uygun şekilde düzenlenmemektedir.

Ayrıca buradaki düzenlemede Anayasa Mahkemesi Kararında yer alan “kanunla belirtilir” uyarısına rağmen Cumhurbaşkanlığı tarafından yürürlüğe konulacak yönetmeliklere bir takım düzenlemelerin havale edilmemesi gerekir.

Teklifle getirilen düzenleme birçok açıdan sorunludur ve Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırıdır. Öncelikle, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv taraması konuları, oldukça muğlak, hukuk dışı, idareye oldukça subjektif karar verebilmesine neden olacak düzenlemeler içermektedir. Anayasa mahkemesinin gerek bireysel başvuru kararlarında gerekse iptal davalarında Anayasa'nın temel hak ve hürriyetleri koruyucu hükümlerine aykırı bulunduğu ifadeler kanun maddesi haline getirilmiştir. Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olma gibi bir kavram ceza hukukunda yoktur. Kolluk kuvvetlerince arama, kolluk kuvvetleri ile MİT'te ilişkisinin bulunması gibi absürt ve hukuk dışı düzenlemeler de kişinin güvenlik soruşturmasını olumsuz olarak tanımlanmasına neden olacaktır. Öte yandan idarece gayri hukuki olarak hükme göre Anayasa Mahkemesinin “Barış Akademisyenleri”ne ilişkin ihlal kararına rağmen haklarında yasadışı fiili olarak verilmiş tahditler kaldırılmadığı için bu kişilerin OHAL komisyonunca görevlerine iadesine karar verilmiş olsa bile başlatılamayacağını belirtmek gerekiyor. İdarenin kendiliğinde tahdit koyma alışkanlığı bulunmaktadır.

Yine kanunun uygulanmasının temel esaslarının ve ilkelerinin nasıl ele alınacağı, verilerin hangi esaslara göre toplanacağı, verileri değerlendirme komisyonlarının kuruluşu, burada kimleri yer alacağı, verilerin değerlendirmesine ilişkin kriterlerin ve ilkelerin neler olacağı gibi hususların yönetmeliğe bırakılması da hukuk güvenliği ilkesini zedeleyici düzenlemedir.

Son olarak buraya konulan hükümler, Anayasa mahkemesinin 29/11/2019 tarihli kararı ile 2014/7256 ve 2014/15365 Başvuru Numaralı kararlarına aykırı olduğunu ve burada belirlenen ihlalleri gidermediği düşünülmektedir.

Bu düzenleme de yukarıda izah edildiği şekilde Anayasa'nın 2, 13, 20, 70, 128. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca söz konusu düzenlemelerin Anayasa'nın 90. maddesi hükmü dikkate alınarak taraf olunan uluslararası antlaşmalar açısından da gözden geçirilmesi gerekir. Komisyona davet edilen sivil toplum örgütlerinin uyarı da dikkate alınmamıştır.

Türkiye'deki "denge, denetim, kontrol, yargı bağımsızlığı" gibi kavramların zaten tasfiye edildiği bu dönemde bu maddelerin daha dikkatli ve titiz bir çalışmaya tabi tutulması gerekir.

Mutlaka düzenleme yapma eğilimi var ise, o zaman, Anayasa Mahkemesinin temel aldığımız kararında üzerine vurgu yapılan şu 3 ögenin mutlak surette dikkate alınması gerekir.

Birincisi, bilgi ve belgelerin neler olduğu. Yani adayın hâl ve hareketine ilişkin işlemlere ilişkin olarak hangi bilgi ve belgeler söz konusu, bunların somut olarak belirtilmesi gerekir.

İkinci olarak, peki, bu bilgiler ne şekilde kullanılacaktır, bunun açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Bu bilgilerin güvenliğinin de sağlanması gerekir.

Üçüncü olarak, hangi merciler soruşturma ve araştırmayı yapacaktır, bunların açıkça belirtilmesi gerekir. Söz konusu düzenlemeler Anayasa Mahkemesinin aradığı, elverişlilik, ölçünlülük, orantılılık, açıklık ve kesinlik ilkelerine uygun bir şekilde yapılmamıştır. Bazı düzenlemeler ilgili yönetmelik maddelerinin kanun metnine taşınmasından ibarettir.

Konunun aceleye getirilmeden Anayasa ve Adalet Komisyonlarının da görüşlerine başvurularak veya bir alt komisyon kurulmak suretiyle çözümlenmesi gerektiği yönündeki önerimiz komisyondaki görüşmeler sırasında kabul görmemiştir. Bu maddelerin teklif metninden çıkarılması yönündeki önergelerimiz red edilmiştir.

3.3 Teklifin 6 . maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin 6. maddesiyle, Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nda yapılan değişiklik ile döner sermaye kullanımına "Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak" hususunun eklenmesi, önerilmiştir.

Komisyondaki tartışmalar sırasında döner sermaye gelirlerinin yıllık 300- 400 Milyon Türk Lirasına ulaşmasının beklendiği ifade edilmiştir.

Söz konusu düzenleme Kültür ve Turizm Bakanlığının ödenek yetersizliğinin itirafı niteliğinde olup Bakanlığın döner sermaye gelirinin yine Bakanlığa ait olan kültür,

turizm yatırımı konulu yeni kamulaştırma ödemeleri ve taşınmaz mal alım bedelleri için kullanılmasının yolu açılmaktadır. Gerekçede daha fazla yabancı turisti çekmek adına yapılacak kültür ve turizm yatırımlarının öneminden, yaratılacak katma değerden bahsedilmektedir.

Döner sermaye gelirlerinden yapılacak ödemeler, Bakanlık tarafından sunulan kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyulan taşınmaz mal alımları ile kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dâhil olmak üzere her türlü desteğin döner sermayeden sağlanmasını içermektedir. Fıkroda Bakanlığın kültür ve turizm alanındaki tüm yatırımları için döner sermaye gelirin kullanılması yolu muğlak, tümüyle idarenin takdir yetkisine bırakılan bir hükümle açılmakta olup mali ya da konu içerikli sınırlandırma öngörülmemiştir. Bakanlığın yıl içinde daha fazla ek ödenek yerine döner sermaye gelirlerini kullanmasının yolunu açan düzenleme ayrıntılı hükümlerle düzenlenebilir.

Madde bu haliyle Bakanlığa kamu hizmeti için ihtiyaç duyduğu her taşınmazı ya da kamulaştırma bedeli için her konuyu döner sermayeden karşılama imkânı doğurmaktadır. Kamulaştırma bedeli ödenerek idareye katılan taşınmazların sonraki süreçte nasıl el değiştirebildiğine dair örnekleri hatırladığımızda döner sermaye gelirlerine kriz koşullarında başvuran iktidarın bu taşınmazları kısa süre içinde elden çıkaramama, özelleştirememe kısıtının eklenmesi gerekir.

6. maddenin mevcut hâlinde döner sermaye kullanım alanı çoğunlukla kültür, sanat faaliyetleri için yayıncılık, tanıtımı uluslararası organizasyonlar, telif hakkı satın alma, radyo , TV programlarıyla sınırlıyken teklif yoluyla eklenen ibareler, harcamaların yönünü ve ağırlığını kültür, sanat yayıncılığı, tanıtımı odaklı çalışmalardan kamulaştırma ve yüksek bedelli taşınmaz alımına doğru kaydırabileceği yönünde de tereddüt uyandırmaktadır.

Kamulaştırma ve kamu hizmetinde sunulan taşınmazların alımı için kullanılacak döner sermaye gelirleri mevcut 2252 sayılı Kanun'un madde 5 de sayılmıştır.

a) Müzelerle, Devlet Tiyatroları ve Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüklerince düzenlenenler dışındaki tiyatro, bale, opera, konser, sinema ve benzeri yerlere giriş ücreti dâhil, her türlü ücretler,

b) Her çeşit hizmet, mal, sanat eseri, kültür malzemesi, yayın ve benzeri satış gelirleri,

c) Taşınır mallarla, Kültür Bakanlığına tahsis edilen ve döner sermaye hizmetlerinde kullanılan taşınmaz malların ve tesislerin sergi, yeme, içme, dinlenme yerleri ile salon, büfe ve otoparklarının işletme ve kira gelirleri,

d) Depozito gelirleri,

e) Telif hakkı gelirleri,

f) Diğer gelirleri.

Söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması yönündeki önergemiz red edilmiş, ancak maddenin kapsamı sadece “kamulaştırma” ödemelerine destek olacak şekilde daraltılmıştır.

3.3 Teklifin 7, 8 ve 9. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 7. maddesi;

“MADDE 7- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarını Bakanlık açar, takip eder, sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir.”

hükmünü içermektedir.

Madde metnin gerekçesinde;

“8/12/2004 tarihli ve 5273 sayılı Arsa Ofisi Kanunu ve Toplu Konut Kanununda Değişiklik Yapılması ile Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Kaldırılması Hakkında Kanun ile 1164 sayılı Kanunda yazılı görevler Toplu Konut İdaresi Başkanlığına verilmiştir. Bu çerçevede, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Bakanlığa bağlı olduğu dönemde yapmış olduğu kamulaştırma iş ve işlemlerine yönelik davalarda husumet, Kanun ile bu görevlerin Toplu Konut İdaresi Başkanlığına (TOKİ) verilmesi sebebiyle TOKİ'ye yöneltilmiş ve bu davalar anılan İdare tarafından yürütülmüştür. Ancak TOKİ'nin taşra teşkilatı bulunmadığından davaların yerelden takibinde zorluklar yaşanmaktadır.

Bu değişiklikten önce bu görev, mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığına bağlı olarak, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilmekte olduğundan,

Bakanlığın taşra teşkilatının bulunması sebebiyle mezkur davaların takibi yerelde yapılabilmekteydi.

Genel bütçeye tabi olmayan ve taşra teşkilatı bulunmayan TOKİ 9/7/2018 tarihinden itibaren, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanmıştır. Bakanlığın genel bütçeye tabi olması ve taşra teşkilatının bulunması hususları göz önünde bulundurulduğunda; bu kapsamda ülkemizin muhtelif illerinde açılmış olan yaklaşık 450 adet davanın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından takip edilmesi hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi yönünden kamu yararına uygun olacaktır. Söz konusu davaların, taşra teşkilatı bulunan, TOKİ'nin bağlı kuruluşu olduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yerinden takip edilmesi usul ekonomisine ve kamu kaynağının amacına uygun kullanılması ilkesine de uygun olacaktır.

Madde ile; 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, 8/12/2004 tarihinden sonra 1164 sayılı Kanun kapsamında yapılan kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda husumetin TOKİ'ye, bu tarihten önceki kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda ise husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltilmesi amaçlanmaktadır."

açıklamasına yer verilmiştir.

Teklifteki düzenlemeye göre Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün kapatıldığı 8/12/2004 tarihinden önce 1164 sayılı "Arsa Ofisi Kanunu" kapsamında yapılan kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda husumet, TOKİ yerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltililecektir.

TOKİ aleyhine açılmış davaların husumetlisinin artık Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olması konusunda asıl amaç, TOKİ nin davaları kaybetmesi durumunda TOKİ nin hak ve alacaklarına haciz uygulanmak suretiyle ilamın gereği hızlıca yerine getirilebilirken Çevre ve Şehircilik Bakanlığına husumetin yöneltilmesiyle birlikte, Bakanlığın mallarına haciz uygulanamayacağı gerekçesiyle ilamın infazı, yani ödemenin gerçekleşmesi Bakanlığın idari takdir yetkisine bırakılmaktadır. Böylece faiz işleyecek olmasına karşın, mahkeme kararının uygulanması ve tahsilatın gerçekleşmesi çok uzun sürelere yayılabilecektir. Maddeyle Bakanlık TOKİ'nin yerine geçmekte ve ödemeleri geciktirebilecek yetkiyi eline almaktadır. Bu tür davalarda yüzde 9 yasal faiz uygulanacağı için, kriz ortamında malikin reel kaybı çok daha fazla olacaktır. Bu nedenle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması için verdiğimiz önerge komisyonda kabul edilmemiştir.

Teklifin 8. maddesi;

"MADDE 8- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların

eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

hükümünü içermektedir.

Madde metnin gerekçesinde;

“1956 yılından itibaren idareler tarafından yapılagelen kamulaştırma işlemleri sonucunda, o dönemlerde mahkemelerin verdiği tescil kararları üzerine idareler adına tescilli yapılan taşınmazlar hakkında günümüzde açılan davalar; mahkemelerce, mevcut tescil kararlarına rağmen kamulaştırmaz el atma davaları olarak nitelendirilmektedir.

Kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan bu davalarda; mahkemeler tarafından el atma bedelinin 2942 sayılı Kanununun geçici 6 ncı maddesinde yer alan hüküm uyarınca; taşınmaza el atıldığı yani mahkemece idare adına tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması gerekir iken; dava açıldığı tarihteki vasfı dikkate alınarak kamulaştırma sanki o tarihte yapılmış gibi tazminata hükmedilmektedir. AİHM'nin benzer nitelikli davalarda verdiği kararlardaki yaklaşımı; “el konulan mülkün değerinin ve kamulaştırma tazminatının, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir ilişki olmalıdır.” şeklindedir (25/3/1999 tarih ve 31423/96 sayılı Yunanistan kararı ile 22/9/1994 tarih ve 1361688 sayılı Fransa kararı).

Mahkemeler, taşınmazın tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması yerine, kamulaştırmayı yapan idarenin bu taşınmazın kamulaştırıldığı tarihten sonra o taşınmaza ilişkin yaptığı planlama ile alt yapı ve üst yapıda getirdiği değerleri de dikkate alarak karar verdiği için idareler, ödeyemeyeceği fahiş tutarlarda tazminat yükü ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sebeple Kanunda açık düzenleme yapılması zarureti hâsıl olmuştur.

Madde ile, 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, söz konusu davalarda taşınmazın değerinin, o taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilmesi ve tespit edilen bu bedelin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahiplerine ödenmesi hedeflenmektedir. Bu yöntemle paranın zaman değerini korumak amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınarak güncellenmek suretiyle hükmedilecek tazminat tutarının belirlenmesinin davacı yönünden sebepsiz zenginleşmeye meydan verilmeksizin adil denge ilkesine uygun kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeri arasında makul bir oran olması amaçlanmaktadır.

açıklaması yer almaktadır.

Maddede yer alan düzenleme bir ölçüde mülkiyet hakkının ihlalidir. Vatandaş lehine sonuçlanmaya başlanan yargı kararlarının önüne yeni yasa maddesiyle geçme girişimidir. 9. maddenin 2. Fıkrasında da anıldığı üzere, idare aleyhine açılmış ve devam eden davalarda da uygulanacak olması nedeniyle, telafisi imkansız sonuçlar doğurabilecektir. Yargı kararlarıyla sabit olduğu üzere, bu düzenleme, hatalı kamulaştırma işlemi sonucunda zararının tazmin edilmesi gereken vatandaşa idarenin hukuka aykırı işleminin faturasını kesmektedir.

Düzenleme, idare adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ama hak sahiplerine ödenmemiş kamulaştırma bedeli nedeniyle, idare aleyhine açılan davalarda taşınmazın değer tespitini tümüyle değiştirmeye dönüktür, vatandaşın uğradığı hak kaybını telafi etmek yerine, oluşan arazi rantını belli şirket ya da idare lehine sonuçlandırmak için hazırlanmıştır.

Teklifeye göre; Kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan davalarda taşınmazın değeri, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilecek. Tespit edilen bu bedel TÜİK tarafından açıklanan TEFE/ÜFE/YI-ÜFE aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahibine ödenecektir.

Düzenlemeyle; idarece yapılacak ödemeler olması gerekenin çok altına düşürülecek, yargı kararlarının önüne yasayla geçilecektir.

Buna göre; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihteki rayiç bedelinin esas alınması ve oluşacak yargı kararına göre TEFE/ÜFE/YI-ÜFE değişim oranında ödeme yapılması öngörülmektedir.

Yargı ise, bu teklifteki maddenin tersine, vatandaş lehine kararlara hükmetmekte, kamulaştırmayı yapan idarenin bu taşınmazın kamulaştırıldığı tarihten sonra o taşınmaza ilişkin yaptığı planlama ile alt yapı ve üst yapıda getirdiği değerler de dikkate alarak karar vermektedir. Düzenleme, özellikle 1990'lı yıllardan başlanarak belli arazilerdeki kamulaştırma işlemleri sonrasında ortaya çıkan arazinin değerlendirilmesinden, yargı kararı lehine sonuçlanmış olan vatandaşların yararlanmaması adına çıkarılmaktadır.

Gerekçede idarenin mevcut yargı kararları nedeniyle altından kalkamayacağı bedeller ödemek durumunda kaldığı anlatılırken, taşınmazın rayiç değeri ve

vatandaşın alması gereken yüksek faizi engellenmektedir. Kamulaştırılmış arazilerin ilerleyen yıllarda ne kadar değerlendirildiği, hangi kişi ya da şirketlere devredildiği, uzun vadede hangi projelerin bu taşınmazlar üzerinden geçtiği, kısacası arazi rantının paylaşımında davacı vatandaş devredışı bırakılmaktadır.

Bu maddede yer alan düzenleme Anayasa'nın 36. maddesinde tanımını bulan hak arama özgürlüğünü etkisiz kılmaktadır. Bu aynı zamanda Anayasa'nın 35. maddesinde tanımını bulan "mülkiyet hakkı" açısından da hanel getirmektedir. Ayrıca Anayasanın 2. maddesi gereğince hukuki güvenlik ilkesini ortadan kaldırmaktadır. Anayasanın 13. ve 37. maddeleri açısından da sorunlu bulunmaktadır.

Taşınmazın değer tespitindeki bu değişiklik, yargı kararlarının yok sayılmasıdır, "mega proje" adı altındaki projelerin geçeceği yerlerin değerinin çok altında el değiştirme ihtimalinin bulunmasıdır.

Teklifin 9. maddesinde;

"MADDE 9- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 15- 1164 sayılı Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin olarak Toplu Konut İdaresi Başkanlığı leh ve aleyhine yargı mercilerinde açılmış veya husumet yöneltmiş devam eden davalar ile icra takipleri, ek 2 nci madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.

Mülga 6830 sayılı Kanunun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılmış ve devam eden davalar, ek 3 üncü madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır."

hükmü yer almaktadır.

Maddenin gerekçesinde;

"Madde ile; 2942 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen ek 2 nci ve ek 3 üncü maddelerin, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanması amaçlanmaktadır."

açıklaması yer almaktadır.

2942 sayılı Kanuna bu kanun teklifinin 7. ve 8. maddeleriyle eklenen hükümler, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takiplerine de uygulanacaktır.

Madde 7'de olduğu gibi, husumetlinin TOKİ yerine artık Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olması konusunda asıl amaç, TOKİ nin davaları kaybetmesi durumunda TOKİ nin hak ve alacaklarına haciz uygulanmak suretiyle ilamın gereği hızlıca yerine getirilebilirken Çevre ve Şehircilik Bakanlığına husumetin yöneltmesiyle birlikte, Bakanlığın mallarına fiilen haciz uygulanamayacağı gerekçesiyle ilamın infazı, yani ödemenin gerçekleşmesi Bakanlığın idari takdir yetkisine bırakılmaktadır. Böylece faiz işleyecek olmasına karşın, mahkeme kararının uygulanması ve tahsilatın gerçekleşmesi çok uzun sürelerle yayılabilecektir. Maddeyle Bakanlık TOKİ'nin yerine geçmekte ve ödemeleri geciktirebilecek yetkiyi eline almaktadır. Bu tür davalarda yüzde 9 yasal faiz uygulanacağı için, kriz ortamında malikin reel kaybı çok daha fazla olacaktır.

Hukuki güvenlik ilkesi, temel haklarda korunan ortak bir değerdir. Bu ilke, hukuk devleti ilkesinin olmazsa olmaz koşuludur ve Anayasa'nın bütününe egemen olan temel bir ilke görünümündedir. Hukuk devleti ilkesi, en kısa tanımıyla; "vatandaşların hukuki güvenlik içinde buldukları, devletin eylem ve işlemlerinin hukuk kurallarına bağlı olduğu bir sistemi anlatır." Hukuk devleti hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm işlem ve eylemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir. Hukuk devleti ilkesi, bünyesinde birçok alt ilke içeren genel bir ilke olduğundan diğer bazı ilkelerle birlikte ele alındığında kavranması kolaylaşacaktır.

Anayasa Mahkemesi birçok kararında "hukuki güvenlik ilkesi"nin hukuk devletinin unsurlarından biri olduğunu kabul etmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin 08.10.2003 tarih, 2003/67E. 2003/88K. sayılı kararında "Anayasa'nın 2. maddesinde, Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasa koyucu, yasaların yalnız Anayasa'ya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür." ifadelerine yer verdikten sonra yasa değişikliklerinde "hukuk güvenliğini sarsmayacak biçimde makul ve ölçülü bir geçiş süreci" öngörülmesi gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Fakat söz konusu değişiklikler hem yasa maddelerin geriye yürümezliği hem de hukuki güvenilirliği ilkelerini hiçe sayarak, maddenin kesinleşmemiş tüm derdest davalara da uygulanacağı hükmünü getirmiştir.

Düzenleme, kamulaştırmaz el atmaya ilişkin ikili bir ayırım gözetmek suretiyle Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

İdarelerin kamulaştırma usul ve kurallarına uymayarak taşınmaza fiilen el atması olarak tanımlanan kamulaştırmaz el atma hukuki durumunda hangi gerekçe ile kamulaştırmanın tamamlanamadığı önemli değildir. Bu nedenle el atmanın ne zaman gerçekleştiği önem arz etmez. Malikin mülkiyetinden ayrılmayan ama fiilen kamu hizmetine tahsis edilmiş olan taşınmazla ilgili olarak açılan davada, taşınmazın dava değeri davanın açıldığı tarihe göre belirlenmesi gerekir. Bu düzenleme ile Kanunun ve Anayasa Mahkemesi'nin gerekçelerinde açıkça görüleceği gibi mülkiyetin “zaman ötesi” niteliği gözardı edilerek idarenin hukuka aykırı eylemi nedeniyle yüksek bedele katlanmaması amaçlanmaktadır.

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 2, 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

Söz konusu 7, 8 ve 9. Maddelerde yer alan düzenlemelerin Anayasa Komisyonu ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşülüp ayrıntılı olarak değerlendirilmeden acele ile bu mini torba kanun teklifi ile yasalaştırılması gayretini doğru bulmuyoruz.

3.4 Teklifin 10.maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 10.maddesinde yer alan düzenleme ile Katma değer Vergisi Kanununun Geçici 39. maddesinde değişiklik yapılarak, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri için 31/12/2019 tarihine kadar olan katma değer vergisinden istisnasının uygulama süresi 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmakta ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmektedir.

Bu madde düzenlemesinde yer alan Cumhurbaşkanına birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatma yetkisinin verilmesi Anayasanın 73. maddesine aykırı bulunmaktadır. Anayasanın 73. maddesinin son fıkrasında;

“Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir” hükmü yer almaktadır. Bu fıkrada Cumhurbaşkanına sürelerle ilgili olarak verilen bir yetki bulunmamaktadır.

Konunun ayrıca Cumhurbaşkanının yetkilerini düzenleyen Anayasanın 104. maddesi açısından da tartışılması gerekir.

3.5 Teklifin 17.maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 17. maddesinde, 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası değiştirilerek Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilen öğretim üyelerine Kurumca ilave ödeme yapılması, ödemenin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödemeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunması konusunda düzenleme yapılmaktadır.

İlave ödeme tutarının Cumhurbaşkanınca tespit olunması, Anayasa'nın “Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler” başlıklı 128. Maddesine aykırıdır.

Anayasa'nın 128. maddesinde “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.” denilmektedir. Öngörülen değişiklik Cumhurbaşkanına üst limiti belli olsa da Kurumca ödenecek ücretleri belirleme yetkisi vermektedir

Maddenin bu haliyle Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünmekteyiz.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, 1'nci bölümde açıklanan nedenlerle bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması 2'nci bölümünde açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarında yeteri kadar

tartışılmadan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe; 3'üncü bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Bülent Kuşoğlu
Ankara

Abdullatif Şener
Konya
Emine Gülizar Emecan
İstanbul

Kamil Okyay Sındır
İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

2/2452 Esas Numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

Usule İlişkin Değerlendirme: Kanunilik ile Meşruluk Arasında Demokrasinin Reddi!

Hukuk devletlerinde kurumsal işleyişin gerek şartı olan yasaların yapım süreçleri hukuk devletinin niteliğine dair güçlü bir parametre olarak öne çıkmaktadır. Yasa yapım süreçlerinin demokratikleşme derecesi, rejimlerin demokrasi endekslerine göre değerini belirler. Muhalefet partilerinin yasa yapım süreçlerine katılması, sivil toplum örgütleri ile meslek örgütlerinden yasa yapım süreçlerinde yararlanılması, ilgili akademisyenlerin yasa yazım süreçlerinde yer alması gibi birçok boyutun sürece dâhili demokratikleşmenin göstergeleridir. Bu süreçlerin demokratik sınırlar dâhilinde sürmesi, iktidarların temsili demokrasilerde halktan aldıkları yetkinin ön şartıdır. Bu şart sağlandığı sürece kanun olan ile meşru olan birbirine yaklaşır.

2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin genel gerekçesi, bu teklifin hazırlanması ile ilgili gerekçeleri “kamu kurum ve kuruluşların ihtiyaçları” ve “son dönemde vatandaşlardan gelen talepler” şeklinde formüle edilmiştir. Bu formülasyonun kendisi hem bir itiraf hem de çarpıtma içermektedir. Yasa yapım süreçlerine sivil toplumun, meslek örgütlerinin, akademisyen-aydınların ve muhalefetin katılmadığı bir itiraf olarak kayda geçmiştir. Yanı sıra “vatandaşlardan gelen talepler” denmesine rağmen kanun teklifinin içeriği tamamen sermaye sınıfının ve rant ilişkilerini sürdürmenin lehinde düzenlemeler içermektedir.

Bu usule dair olan ve meşruluğu eksiltlen iktidar yaklaşımının yanı sıra 2020 yılı Merkezi Bütçe Kanun Teklifinin görüşmeleri TBMM Genel Kurulu'nda devam ederken Plan Bütçe Komisyonunun toplantıya çağırılması yasama süreçlerini sorunlu hale getiren bir başka durumdur. 2020 yılının tüm gelir-gider ve denetimlerinin yapıldığı bütçe sürecini hazırlayan komisyonun genel kurul devam ederken komisyonda söz konusu

kanun teklifi için bir araya gelmesi dünya parlamentolar tarihinde muhtemelen AKP'ye nasip olmuş bir anti-demokratik uygulamadır.

Son olarak 2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin yürürlük ve yürütme maddelerinin dışındaki 18 maddesinin birçoğu farklı komisyonlarda görüşülmesi gereken düzenlemelerdir. Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) iptali sonrası tekrar yasalaştırılmak istenen güvenlik soruşturması ve arşiv taramasına ilişkin Anayasanın çok sayıda maddesine aykırı olduğunu düşündüğümüz; 4, 5 ve 11 inci maddelerinin Anayasa Komisyonunda görüşülmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra çok sayıda maddenin de Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu tarafından görüşülmesi aşıkârdır. Buna rağmen birden fazla ve birbiriyle ilintisiz yasada değişiklik yapılıyor gerekçesiyle teklifin Plan ve Bütçe Komisyonu gündemine getirilmesi HDP olarak sıklıkla dile getirdiğimiz torba yasa uygulamasının yasama faaliyetleriyle uyuşmamasının bir sonucudur.

Esasa İlişkin Değerlendirme: Güvenlik Soruşturmasının sonucu Parti Devlettir!

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesi öncesinden zemini hazırlanmak istenen ve ilanı bu sisteme geçilmekle başlayan yeni bir siyasi mimari ile karşı karşıyayız. Tek adam rejimi olarak tanımladığımız bu siyasi mimari, söz konusu torba kanun teklifindeki 'Güvenlik Soruşturması' düzenlemesini, Parti Devlet hedefine doğru önemli bir adım olarak görmektedir.

AKP'nin içerisinde boşaltıldığı ve tek adama mahkûm edildiği, muhalefet partilerinin baskılanmak istendiği bu mimaride diğer yandan "devletin sterilizasyonu" sağlanmaktadır. Bu "sterilizasyon" süreci kamunun tek tipleşmesi ve patronaj ilişkilerine göre düzenlenmesini getirmektedir. Kuşkusuz ki bu "sterilizasyon" işlemi totaliter savrulmanın açık bir görüntüsüdür. Nitekim bu görüntünün bir yansımaları bu kanun teklifinin Güvenlik Soruşturmasını düzenleyen; 4, 5 ve 11 inci maddelerinde açık bir şekilde görmektediriz.

İlgili madde teklifleriyle 4045 sayılı Kanun'da değişiklik yapmayı öngören bu düzenlemenin, dikkatle bakıldığında esasında 28 Şubat darbecilerinin mütedeyyin ve muhafazakârların kamu hizmetine girmelerine engel olmak adına 12.04.2000 tarihli

Resmî Gazetede yayımladıkları 'Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliği'nin birebir kopyası olduğu anlaşılacaktır. Bu, bizlere iktidarlar ve bu iktidarların adı değişse de tahakkümcü, tekçi zihniyetin değişmediğini çok açık bir şekilde göstermektedir. AKP iktidarı, bir zamanlar kendilerine yöneltilen, en basit ifadeyle, yanlış uygulamaları bugün kendisinden olmayanlara yöneltmekte bir beis görmemektedir.

Torba yasadaki ikinci odak ise rant ilişkileridir. İktidarın tahkimatı ile sermayesini oluşturması süreçlerinin paralel yürütüldüğü bu ilişkilerde, iktidarın artı-değer üreten her alanı “kendisine ait” kılma çabaları bu yönetim sisteminde sıkça görülmektedir. Elbette ki, daha önceki dönemlerden bu dönemi ayıran en önemli özelliklerden birisi iktidarın hem artı-değere, halka ait olan her hücreye yaygın şekilde sinme isteği hem de tüm bunları etik-politik, hukuki ve adil değerleri hiç önemsemeden, doymaz bir şekilde gerçekleştirmesidir.

2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 1, 10, 12 ve 17 gibi maddelerine baktığımızda yaygınlaşma ve hukuk tanımama durumunun ne aşamaya geldiği açıkça görülmektedir.

Elbette ki bu mimariyi yerleşik hale getirmek isteyen iktidar, bu boyutlara paralel olarak hukuk devleti ilkesi, demokratik yaşamı ve özgürlükleri de hedef almaktadır. Bu hedeflerin kamusal alandan silinmesi ile istenilen mimarinin yerleşeceğine inanılmakta, muktedir olma hırsı ile her türlü etik-politik ilke bir “engel” olarak görülmektedir. İktidarın meşruluk gözetmeksizin kanunileştirdiği her düzenlemenin ruhuna sinen bu demokrasinin reddi, 2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin de ruhunu oluşturmaktadır.

Bu yönüyle siyasal alanın şiddeti, ekonomi dışı zor aygıtlarını kullanarak iktisadi alanı da belirlemek istemekte ve devlet/piyasa/sivil toplum üçlüsü arasındaki etik-politik ve norma dair ayrımlar silikleştirilerek siyasal sistem totaliter bir tarzda yeniden kurgulanmak istenmektedir.

Madde Bazlı Değerlendirme

Madde 1, 2, 3

Madde teklifi ile Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı tesis ve alanların daha önce ihale edilerek 29 yıl için kiralanan sözleşmelerinin, 20 yıla indirilmesi öngörülmektedir. Sözleşme serbestisi ve güvenliğine aykırı olan bu madde yandaşlara rant dağıtımı için yasalaştırılmak istenmektedir. Komisyon süresince sözleşme süresinin 29 yıldan 20 yıla neden düşürüldüğüne dair madde teklifini hazırlayanlardan ikna edici bir yanıt gelmemiştir. Sorunun temelinde esasen sürelerin uzun oluşu değil, işletmelerle kamu kurumu arasında imzalanan sözleşmelerin işletmeler tarafından kötüye kullanılıyor olduğu yatmaktadır.

Dolayısıyla buldukları kamusal alanları esasında halkın kullanımına da kapatan bu tesis ve alanlar mevcut sözleşmeleri bittiğinde kamulaştırılmalı ve yerel yönetimler ya da merkezi kurumlar aracılığıyla işletilmelidir.

Madde 4, 5 ve 11

Kanun teklifinde yer alan 4, 5, ve 11 inci maddeler kamu istihdamında güvenlik soruşturması ve arşiv taramasına ilişkindir. Bu maddelerin kanun teklifinde yer almasının nedeni AKP'nin güvenlik soruşturmaları ve arşiv taramasını KHK ile düzenlemesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesidir.

Dördüncü madde; Devlet Memurları Kanunundaki bir bendi düzenleyerek kamuya alımlarda güvenlik soruşturması ve/veya arşiv taraması yapmayı tekrar düzenlemektedir.

Beşinci madde; güvenlik soruşturması sürecinde olan veya sonuçlara itiraz edenlerin durumlarının başvurmaları koşulunda bu Kanun Teklifine göre yeniden görüşüleceğini düzenlemektedir. AYM'nin karar verdiği tarihten bu kanun teklifinin yasalaşmasına kadar geçen süre zarfında oluşan “güvenlik soruşturmasız memurluğa atanma”nın önü kesilmek istenmektedir. Madde ile AYM kararı dayanak gösterilerek açılan davalarla ilgili altı aylık bir durdurma ve güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının bu Kanun Teklifi kapsamında yapılması öngörülmektedir.

Onbirinci madde; güvenlik soruşturması veya arşiv taramasının içeriğini belirlemektedir. Güvenlik soruşturması ve arşiv taraması sadece ilk defa atanlarla ilgili değil, yeniden atanlarla da ilgili hale getirilerek kapsamı genişletilmektedir. En çarpıcı ibareler ise güvenlik soruşturmasının kriterlerinin tamamen siyasi ve yürütme erkinin ideolojisi kapsamında düzenlenmesidir. Düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında olan birçok pratiğin bu soruşturmaya takılması kaçınılmaz hale gelmektedir. Her türlü fikrin suçlu ilan edildiği AKP iktidarında böylesi bir güvenlik soruşturması ve arşiv taraması içeriği açık bir şekilde “devletin sterilizasyonu” demektir. Kuşkusuz, “devletin sterilizasyonu” otoriter rejimlerden totaliter rejimlere geçiş sürecinin önemli bir gösterevidir.

Bu maddeler hem AYM kararına hem Anayasa’ya hem de uluslararası hukuka aykırıdır. Bu aykırılığı aşağıda daha detaylı açıklamak isteriz.

15 Temmuz darbe girişimi gerekçe gösterilerek 20 Temmuz’da Olağanüstü Hal (OHAL) ilân edilmesi ve akabinde çıkarılan KHK’ler ile “iltisak” kavramı hayatımıza girdi. Çoğunluğu iltisak kavramına dayanmak üzere OHAL’in ilan ediliş gerekçelerini aşarak tüm muhalefete yönelen iktidar, kamuyu yeniden dizayn etmenin aracı olarak ihraçlara yani hali hazırda kamu hizmetinde yer alan ancak kendisinden olmayan kamu çalışanlarını kesin şekilde kamu hizmetinden çıkarmaya başvurmuştur. Darbe girişimi ve paralel yapı ile ilgisi olmayan, AKP’ye muhalif olan ya da barış için çağrıda bulunan on binlerce kişi kamudan ihraç edilmiştir.

İhraçların yanı sıra kamu personeli olmaya hak kazanan çok sayıda kişi, AKP’li olmadığı ya da ailesinden herhangi bir kişi AKP’ye muhalif olduğu için güvenlik soruşturması gerekçesi ile elde ettiği kamu personeli hakkından mahrum bırakılmıştır.

Öte yandan Türkiye’de bütün darbe dönemlerinde tartışma konusu olan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hadisesinin ne anlama geldiğini görmek için bunların tarihte ve bugün nasıl işlediğine bakmak yeter. Siyasi görüşleriniz, hakkınızı aramak için katıldığınız bir barışçıl protesto gösterisi, izlediğiniz film, okuduğunuz kitap, devam ettiğiniz üniversite, verdiğiniz ders, yazdığınız ders kitabı, alışveriş yaptığınız bakkal, okuduğunuz gazete, anneniz, babanız, dayınızın torunu, söyledikleriniz ve

söylemedikleriniz... Her şey arşiv araştırmasında bakılacak olan, Millî İstihbarat Teşkilâtı ve Emniyet tarafından hazırlanacak fişlerin konusu olabilir. Bu fişlerin, talimat alması her bakımdan yasak olması gereken mahkemelere nasıl ulaştırılacağını tahmin etmek zor değildir. Bu fişlemeler geçmiş uygulamalarda olduğu gibi, yalnızca fişleri oluşturanların siyasi kanaatlerini yansıtacaktır.

12 Eylül sonrasında “güvenilmez”, “Kürtçü”, “devlete bağlı görünen” ve “devlete bağlı” olarak dört kategoride fişlenen iki milyon kişinin dahil olduğu aşiretlerle birlikte yaklaşık dört buçuk milyon yurttaşın fişlendiğini biliyoruz. Fakat bugün “devlete sadakat” adı altında toplayabileceğimiz ve İçişleri Bakanı’nın kişiliğinde ve sözlerinde cisimleşen literatür, partizanlık, kayırmacılık ve devletin açıkça parti-lider ile eşanlama geleceğini savlıyor. Böylece de AKP Genel Başkanı ile özdeşleşmeyen herhangi birinin kamu hizmetine girmesinin kolayca engelleneceği bir “devlet” fikri meşrulaştırılmaya çalışılıyor.

12 Eylül sonrası Türkiye’de çalışma yaşında olan 12 yurttaşın birinin fişlendiğini biliyoruz. Bugünkü oranı bilmesek de tahmin etmek zor değil. Toplumsal muhalefette yer alan herkesin adım adım izlendiği kamuoyunun kabul ettiği bir gerçek olup bu gerçeğin normalleştirilmesi ise kabul edilemezdir.

Anayasa Mahkemesi’nin Güvenlik Soruşturmasını İptal Eden Kararı

AYM, CHP’nin başvurusu üzerine, yurttaşların güvenlik soruşturmasından ötürü işe başlayamamasıyla ilgili güvenlik soruşturmasını maddesini de içeren ve Şubat 2018’de Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7070 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkındaki Kanun’un altı maddesini iptal eden kararı aldı.

2019/65 karar sayılı ve 24.07.2019 tarihli bu kararla;

Güvenlik soruşturmasının yapılmasının gerekliliği kabul edilmiş olmakla birlikte, Anayasa’nın 20. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı belirtilmiştir.

Kararda “Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasında ‘Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Ancak, mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır’ hükmüne yer verilerek memurlar ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri ve atanmalarına ilişkin hususların kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Kanuni düzenleme ilkesi, düzenlenen alanda temel ilkelerin kanunla konulmasını ve çerçevenin kanunla çizilmesini ifade etmektedir. Bu ilke uyarınca, kamu görevlilerinin nitelikleri ve atanmalarına ilişkin kuralların kanunda gösterilmesi, kuralın açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerekmektedir” denilmiştir.

Kararda, devamlı “güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasıyla elde edilen veriler kişisel veri niteliğindedir. Kuralla güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında, kamu mercileri tarafından özel yaşamı ile ilgili sorular sorulması da dâhil olmak üzere, bir bireyin özel hayatı, iş ve sosyal yaşamıyla ilgili bilgilerinin alınması, kaydedilmesi ve kullanılması özel hayata saygı hakkına sınırlama niteliğindedir” denilmiştir.

Bu ve benzeri gerekçelerle AYM güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının;

- Anayasa'nın temel hak ve hürriyetlerin sınırlanmasını düzenleyen 13. maddesi;
- Özel hayatın gizliliğini düzenleyen 20. maddesi;
- Kamu hizmeti ile ilgili hükümler kısmının genel ilkelerini düzenleyen 128. maddelerine aykırı olduğunu tespit etmiş ve iptaline karar vermiştir.

Süleyman Soylu'nun Açıklamaları

Bu süreçte açıklama yapan ve iptal edilen KHK hükümlerinin, AYM kararına rağmen ‘neden’ uygulandığına dönük soruyu yanıtlayan İçişleri Bakanı, “Türkiye 15 Temmuz gibi bir darbeyle, bir terör eylemiyle karşı karşıya kalmış, devlet temkinli olmayacak mı? **Her şeye Anayasa Mahkemesi'nin gözüyle bakıyor değilim, kimse kusura bakmasın. Belki onlar 15 Temmuz'u unutmuş, Türkiye'yi başka bir noktaya götürmek istiyor olabilirler.** Ama biz 15 Temmuz'u unutmadık. Bırakın İçişleri Bakanı olarak bu ülkenin bir ferdi olarak unutmadık, unutamayız da, unutulamaz da 15

Temmuz. OHAL Komisyonu'nun iade sayısı 8 bin 800 civarında. Açıkta olup bizde iade edilen toplam 11 binden fazla kişidir. OHAL Komisyonu, Türkiye içinde 15 Temmuz'dan sonra kurulmuş, çok başarılı şekilde işlerini yürüten bir komisyondur. OHAL Komisyonu çok titiz çalışıyor, onların iade edip etmemesi önemli. **Mahkemenin verdiği karar ile OHAL Komisyonu'nun verdiği kararları birbirinden ayırmak lazımdır.** Devleti muhafaza etmemiz gerekiyor” dedi.

Değerlendirme

1. Öncelikle verilerin işlenmesi, Cumhurbaşkanlığı ve İçişleri Bakanlığı'na bağlı kurumlara havale edilmektedir. Bu durum, yürütme erkinin güvenlik ve arşiv taramasında tam yetkilendirilmesi anlamına gelmektedir. Dolayısıyla herhangi bir yargı kararı olmadan, siyasi saiklerle insanların mağdur edilmesinin önü **AYM kararına rağmen** tekrar açılmak istenmektedir.

2. Genişletilen güvenlik soruşturması maddesinde yer alan “ilk defa atanacaklar ya da yeniden atanacaklar” ibaresinde yer alan “yeniden atanacaklar”, KHK ile ihraç edilip yargı ve komisyon kararları ile dönme ihtimalleri olan kişilerin bir kez daha yürütme erkinin denetiminde olan kurumlar aracılığı ile işlerine iadesinin önünü kapatmak için kullanılabilir. Bu yönüyle; başta Barış Akademisyenleri olmak üzere olası iade kararlarından önce yapılan bir AKP hamlesi olarak değerlendirilebilir.

3. AYM'nin iptal kararına gerekçe gösterdiği Anayasa'nın 13, 20 ve 128. maddelerindeki düzenlemeler gözetilmeksizin, güvenlik soruşturmasının yasal alt yapısını KHK'lardan çıkarıp kanuni şekle getirmek için yapılan bir değişikliktir.

Madde, Anayasa'nın 13, 15, 20, 38, 90 ve 128. maddelerine uygun şekilde düzenlenmemiştir.

Anayasa'ya aykırılık durumu bu düzenlemeye rağmen devam ettiği için bir kez daha Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilecektir.

4. AKP'nin aceleci, AYM kararının gereğini tam olarak uygulamayan ve yürütme erkini bu konuda tek yetkili hale getirerek mahkemeleri, yargı erkinin bağımsızlığını

bypass eden tutumu, kamunun yeniden düzenlenmesi ve dolayısıyla rejim inşasına devam etme hususunda ısrarını göstermektedir.

Madde 8

Bu madde ile Kültür Bakanlığı Döner Sermayesi'nin, Bakanlığa dair kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyulması halinde taşınmaz mal alımı için kullanılmasını düzenlemektedir.

Mal alımları için döner sermaye bütçesinin değil, Bakanlık bütçesi veya bütçenin savaş kalemlerinin kısılarak bu ihtiyacın giderilmesini savunuyoruz.

Madde 10

Bu madde ile daha önce üretim için imal edilen makine ve teçhizatlarla ilgili sermayeye sağlanan KDV istisnasının süresi 31.12.2022'ye kadar uzatılmaktadır. Kanun teklifinin genel gerekçesinde yer alan vatandaşlardan gelen talepler kapsamında kanun teklifinin hazırlandığı iddiası bu madde ile birlikte boşa düşmektedir.

Ekonomik kriz en çok emekçileri, işsizleri, üreticileri, memurları yoksullaştırırken siyasi iktidarın her “torba yasada” sermaye sınıfını kollayan düzenlemeler yapması kabul edilemezdir.

AKP'nin sermayeye yönelik sigorta prim desteklerinin devamı için sürenin uzatılması öngörülmektedir.

Dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki oranı yüzde 70 iken, halk derin bir ekonomik kriz içinde yaşamak zorunda bırakılırken, emekli ve asgari ücretli yurttaş açlık sınırında ve yoksunluk içinde bir hayat sürerken, Kredi ve Yurtlar Kurumu'na borçlu bırakılan milyonlarca genç ve EYT'ler varken, AKP'nin tek derdinin sermayeye teşvikler vermek konusunda ısrar etmek olması kabul edilebilir değildir.

‘Olmazsa olmaz’ olan, adil ve servete duyarlı bir vergi reformudur! Sermayeye teşvikler vermek değildir! Vergi yasasının adalet kapsamında yeniden yazılması ve ivedilikle, adil bir dağıtım mekanizmasının kurulması gerekmektedir.

Madde 12

Bu madde ile 49 yıllığına kamu tarafından yatırımcılara tahsis edilen kampingler, turizm alanları ve tesislerine ilişkin yeni sözleşme süreleri 20 yıl olarak düzenlenmektedir. Ancak sürenin neden daha düşük değil de 20 sene olduğuna dair madde teklifini hazırlayanlardan ikna edici bir yanıt gelmemiştir. Sorunun temelinde sürelerin uzun olmadığı işletmelerle kamu kurumu arasında imzalanan sözleşmelerin işletmeler tarafından kötüye kullanılmasından kaynaklandığı aşikârdır.

Dolayısıyla buldukları kamusal alanları esasında halkın kullanımına da kapatan bu tesis ve alanlar mevcut sözleşmeleri bittiğinde kamulaştırılmalılar ve yerel yönetimler ya da merkezi kurumlar aracılığıyla işletilmelilerdir.

Madde 13

31.12.2019 tarihine kadar geçerli olan ‘Asliye Ceza Mahkemeleri’nde görülen duruşmalarda savcı bulunması zorunluluğu bulunmaması’ yönündeki düzenleme, bu madde ile 01.09.2020 tarihine kadar ertelenmek istenmektedir. Bu durum, Asliye Ceza Mahkemeleri’nde savcılarının bulunmasını ve bu anlamda gerçek bir “duruşma” yapılmasını teknik olarak imkânsız hale getirecektir.

Gerçek bir duruşma ancak, iddia makamı ve savunma makamı arasında ‘silahların eşitliği ilkesi’nin yerine getirilmesiyle mümkün olabilir. Bunun sağlanması ise, hukuk devleti ilkesinin temel bir gereğini oluşturmaktadır.

Cumhurbaşkanı’na hakareti (TCK, madde 299) ve 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Yasası’na muhalefet suçlarını düzenleyen maddelerin çoğunlukla Asliye Ceza Mahkemeleri’nde görüldüğü göz önüne alındığında; hâkimlerin savcısız duruşma yapması ve savunma makamına karşı “devletçi” yaklaşımı veya siyasi iktidarın baskıları karşısında geri çekilme yaşaması, bu tür davalarda çıkan hükümlerle Türkiye’yi daha fazla demokrasiden ve hukuk devletinden uzaklaştırmaktadır.

Savcının duruşmalarda olmaması ama sanık ile ilgili “kanaat” bildirmesi, kamuyu temsil eden bu makamın “yokluğunda bir iktidar” olarak duruşmalarda yer almasını sağlamaktadır. Bu açıdan Türkiye gibi hukuk devleti ilkelerinin aşındığı bir siyasal

rejimde kamu temsilîyetleri hızlıca iktidarın temsilciliğine transfigüre olabilmektedir. Bu “yokluk” durumu hâkimler üzerinde çeşitli görünmeyen baskılara sebep olabilmekte ve adaletten uzaklaşılmasına sebep olabilmektedir.

Bu madde ile istediği kişiyi Sulh Ceza Hâkimlikleri ve Asliye Ceza Mahkemeleri aracılığıyla yargılayan ve hukuksuzluk yapan iktidar, bu durumu 9 ay süreyle Asliye Ceza Mahkemeleri düzeyinde uzatmak istemektedir.

Madde 17

Bu madde ile Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı’nda görevlendirilecek akademisyenlerin ilave ücretleri düzenlenmektedir. AKP iktidarının görev ve işlevleri belirsiz olan bu kurumlara görevlendirmek suretiyle çok sayıda yandaşa kaynak aktardığı ve Saray’a yakın insanların çok sayıda maaş aldığı bilinmektedir. Uzmanların görüşü de alınarak bu madde teklifinin ilgili komisyonda yeniden değerlendirilmesi gereğinden hareketle madde teklifine karşıyız.

Erol Katurcioğlu
İstanbul

Gar0 Paylan
Diyarbakır

Necdet İpekyüz
Batman

MUHALEFET ŞERHİ

16 Aralık 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan Kanun Teklifi Başkanlık tarafından Esas Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu'na, Tali Komisyon olarak İçişleri ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarına havale edilmiştir.

Söz konusu kanun teklifi ile ilgili olarak adı geçen Tali Komisyonlarda herhangi bir görüşme olmamıştır.

Oysa, TBMM İçtüzüğü'nün 23'üncü ve 34'üncü maddelerinde yer alan düzenlemeler çerçevesinde Tali Komisyonlar da bu teklifi, görüşmek isterlerse görüşebilirlerdi. Ancak yukarıda sözü edilen Tali Komisyonlar teklifi görüşmediği gibi; İçişleri Komisyonu "Tali Komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 2/2452 numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin süresi içinde görüşme imkânı bulunmamaktadır" biçiminde yanıt vermiştir.

Öte yandan, Kanun Teklifi esas itibarıyla T.C. Anayasa Mahkemesi tarafından "Güvenlik Soruşturması" ve "Bedeli Ödenmeden El Atılan Kamulaştırma" ile ilgili olduğundan, bu teklifin öncelikle Anayasa Komisyonu'nda görüşülmesi gerekirdi. Yine teklifin 11'inci maddesinde Cumhuriyet Savcılarının duruşmalara katılmasının düzenleniyor olması nedeniyle Adalet Komisyonu'nda da görüşülmesi gerekirdi.

Kanun Teklifi'nin 2'inci 3'üncü ve 9'uncu maddelerinde ilk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hükümleri düzenlenmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve T.C. Anayasa Mahkemesi'nin bu konudaki ortak paydası şudur: Kamu görevine girmek isteyenler hususunda yapılacak güvenlik soruşturması "gerekli" olmalıdır, "elverişli" olmalıdır ve nihayet "ölçülü" olmalıdır. Dolayısıyla bu ölçütler yukarıda sözü edilen teklifin maddelerine açıkça yansıtılması gerekirdi. Ama bunlar maalesef yansıtılmamış.

Anayasamızın 70'inci maddesi bir çerçeve maddedir. Buna göre "kamu hizmetlerine alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka bir ayırım gözetilmez" diyor. Görüldüğü üzere, bu düzenleme çok nettir. Burada belirleyici öge "hiçbir ayırım gözetilmez" ifadesidir. Bu da aslında bu günlerde sıkça gündeme getirilen "liyakat" tan başka bir şey değildir.

Öte yandan devlet aygıtının kendi güvenliğini sağlama hakkı yok mudur sorusu elbette sorulabilir. Evet, devletin kendi güvenliği hususunda tedbir alması gereklidir ve meşrudur. Sorun, Anayasamızın 13'üncü maddesinde düzenlenen hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması düzenlemesi ile devletin güvenliğini sağlaması gereksiniminin optimum dengesinin nasıl sağlanacağı hususudur.

Bu nedenle, hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması gerekli olmalıdır, elverişli bir araçla olmalıdır ve son olarak ölçülü olmalıdır.

Dolayısıyla, istihbari bir bilgiye dayanarak herhangi bir biçimde o kişiye savunma hakkı vermeden soyut, öznel bilgilerle "kamu hizmetine giremezsin, ömür boyu yasaklandın" denilmemelidir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, teklifin 2'inci maddesindeki düzenleme ile 4045 Sayılı Kanun'a göre kamuda görev alabilmek için "güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" şartı keyfiliğe açık, objektiflikten uzaktır ve ileride büyük sorunlara neden olabilecektir.

Bu nedenle, bu düzenleme güvenlik soruşturmasını sağlıklı kılacak bilgi ve belgeler nedir, bu bilgi ve belgeler nasıl kullanılacaktır ve bu soruşturmayı hangi merciler hangi yöntemle yapacaktır, belli değildir.

1990'lı yılların başlarında “irticai” faaliyetleri önlemek ve böyle tanımlanan kişilerin güvenlik birimlerine sızmalarının önlenmesi için çıkarılan 26 Ekim 1994 tarihli, 4045 Sayılı Kanunda ve bu Kanuna istinaden 2000'li yılların başında çıkarılan yönetmelikte yer alan ve “irticai” faaliyetleri engelleme amacına yönelik “Anayasa ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları...” şeklindeki düzenleme teklifin 9'uncu maddesine aynen derç edilmiştir. Bu düzenleme ile 1990'lı ve 2000'li yıllarda örneğin muhafazakâr mütedeyyin insanlar sakıncalı görülebilirken, bugün aynı şablon ile başkaları sakıncalı görülebilecektir.

Sonuç olarak teklifin 2'inci 3'üncü ve 9'uncu maddelerindeki düzenlemeler, ucu açık her yöne çekilebilecek düzenlemelerdir. Ne yapılabilir? Yapılacak şey, demokrasi kültürünü geliştirmek, demokrasiyi içselleştirmek, insan haklarına saygılı olmaktır. Demokrasi sığınabileceğimiz yegâne sığınaktır.

Kanun teklifinin diğer maddelerindeki düzenlemeler, özellikle Anayasa Mahkemesi'nin bedelsiz el atmalar yoluyla yapılan kamulaştırmalarla ilgili yapılan düzenlemeler, hak ihlallerini ortadan kaldırmak için bir an önce uygulamaya konmalıdır.

İsmail Tatlıoğlu

Bursa

Durmuş Yılmaz

Ankara

TRABZON MİLLETVEKİLİ SALİH CORA VE
3 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmidokuz” ibaresi “yirmi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.”

MADDE 3- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 47- Bu Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**KAMULAŞTIRMA KANUNU İLE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmidokuz” ibaresi “yirmi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 6831 sayılı Kanunun ek 16 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde hükümleri bu Kanunun 16 ncı, 17 nci ve 18 inci maddelerine göre izin verilen orman alanları ile 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddelerine göre belirlenmiş özel statülü orman alanlarında, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında sınırları tespit ve ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, turizm merkezleri, turizm bölgeleri ve turizm alanlarında, Orman Genel Müdürlüğünün bina ve tesislerinin bulunduğu orman alanlarında, tohum bahçesi, tohum meşçeresi, gen koruma ormanlarında ve özel ağaçlandırma için tahsis edilmiş orman alanlarında uygulanmaz.”

MADDE 3- 6831 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 8 inci maddede yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmaz.”

MADDE 4- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.”

MADDE 5- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 47- Bu Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

29/11/2019 tarihinden önce yürürlükte bulunan (8) numaralı alt bendi veya bu bende atıf yapan mevzuat uyarınca yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanmayan kişiler tarafından süresinde açılmış, kanun yolu aşamasında bulunanlar dahil görülmekte olan iptal davalarında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde, süresinde açılacak iptal davalarında ise dava dilekçesinin idareye tebliğinden itibaren otuz gün içinde; idarece resen, ilgililer hakkındaki güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasının yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yeniden yapılmasına karar verilir. Bu karar en geç yedi gün içinde davaya bakmakta olan mahkemeye bildirilir. Mahkemece bu bildirim üzerine altı ay süreyle davanın geri bırakılmasına karar verilir. Yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucunda idarece dava konusu işlem kaldırılarak;

a) İlgilinin atanmasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

b) İlgilinin atanmamasına karar verilmesi durumunda, bu husus idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava dosyası bu işlem yönünden tekemmül ettirilir ve uyumsuzluk yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Birinci fıkraya uyarınca geri bırakılmasına karar verilen davalarda, altı aylık süre içinde idarece bildirimde bulunulmayan hallerde, mahkemece bu sürenin dolduğu tarihten itibaren kaldığı yerden davaya devam olunur. Ancak mahkemece işin esası hakkında karar verilmeye kadar birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca idare tarafından bildirimde bulunulması halinde uyumsuzluk ilgili bentler uyarınca sonuçlandırılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

29/11/2019 tarihinden önce yürürlükte bulunan (8) numaralı alt bendi veya bu bende atıf yapan mevzuat uyarınca yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanmayan veya atama onayı iptal edilen ya da sözleşmesi feshedilen kişiler tarafından süresinde açılmış, kanun yolu aşamasında bulunanlar dâhil görülmekte olan iptal davalarında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde, süresinde açılacak iptal davalarında ise dava dilekçesinin idareye tebliğinden itibaren otuz gün içinde; idarece resen, ilgililer hakkındaki güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasının yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yeniden yapılmasına karar verilir. Bu karar en geç yedi gün içinde davaya bakmakta olan mahkemeye bildirilir. Mahkemece bu bildirim üzerine altı ay süreyle davanın geri bırakılmasına karar verilir. Yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucunda idarece dava konusu işlem kaldırılarak;

a) İlgilinin atanmasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

b) İlgilinin atanmamasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine, bu işleme dair iddialarını ileri sürebilmesi için mahkeme tarafından davacıya otuz günlük bir süre verilir, idarenin aynı sürede vereceği savunmayla dava dosyası bu işlem yönünden tekemmül ettirilir ve uyumsuzluk yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Birinci fıkraya uyarınca geri bırakılmasına karar verilen davalarda, altı aylık süre içinde idarece bildirimde bulunulmayan hallerde, mahkemece bu sürenin dolduğu tarihten itibaren kaldığı yerden davaya devam olunur. Ancak mahkemece işin esası hakkında karar verilmeye

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4- 19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “kültür veya turizm yatırımlarının alt yapı hizmetlerini yapmak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarını Bakanlık açar, takip eder, sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir.”

MADDE 6- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan

kadar birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca idare tarafından bildirimde bulunulması halinde uyumsuzluk ilgili bentler uyarınca sonuçlandırılır.”

MADDE 6- 19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “kültür veya turizm yatırımlarının alt yapı hizmetlerini yapmak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri için destek sağlamak,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarını Bakanlık açar, takip eder ve sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir.”

MADDE 8- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

MADDE 7- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- 1164 sayılı Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin olarak Toplu Konut İdaresi Başkanlığı leh ve aleyhine yargı mercilerinde açılmış veya husumet yöneltilmiş devam eden davalar ile icra takipleri, ek 2 nci madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.

Mülga 6830 sayılı Kanunun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılmış ve devam eden davalar, ek 3 üncü madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.”

MADDE 8- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2022” şeklinde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına “makine ve teçhizatı belirlemeye” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatmaya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 9- 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanunun 1 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına “kimler olduğu,” ibaresinden sonra gelmek üzere “değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar” ibaresi eklenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

MADDE 9- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- 1164 sayılı Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin olarak Toplu Konut İdaresi Başkanlığı leh ve aleyhine yargı mercilerinde açılmış veya husumet yöneltilmiş devam eden davalar ile icra takipleri, ek 2 nci madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.

Mülga 6830 sayılı Kanunun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılmış ve devam eden davalar, ek 3 üncü madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.”

MADDE 10- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2022” şeklinde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına “makine ve teçhizatı belirlemeye” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatmaya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanunun 1 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına “kimler olduğu” ibaresinden sonra gelmek üzere “, değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar” ibaresi eklenmiştir.

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu kişilerin;

a) Anayasaya ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları,

b) Kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığı, kolluk kuvvetleri ve istihbarat birimlerinde ilişkisi bulunup bulunmadığı ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığı,

yönlerinden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak veri, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kamu kurum ve kuruluşu bünyesinde kurulan Değerlendirme Komisyonuna iletilir. Komisyon bu verilere ilişkin değerlendirmelerini atamaya yetkili amire sunar. Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme komisyonları, veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemleri alır. Bu kapsamda elde edilen kişisel veriler, yalnızca amacına yönelik olarak işlenebilir, aktarılabilir. Bu veriler ilgili hakkında talebe konu işlemin tekemmülünü müteakiben veya her durumda iki yılın sonunda değerlendirme komisyonlarınca silinir ve yok edilir. Ancak bu veriler, işleme karşı dava açılması halinde karar kesinleşmeden silinemez ve yok edilemez. Mahkemelerin bu konudaki talepleri, değerlendirme komisyonunun bünyesinde bulunduğu ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından karşılanır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu kişilerin;

a) Anayasaya ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları,

b) Kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığı, kolluk kuvvetleri ve istihbarat birimlerinde ilişkisi bulunup bulunmadığı ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığı,

yönlerinden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak veri, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kamu kurum ve kuruluşu bünyesinde kurulan değerlendirme komisyonuna iletilir. Komisyon bu verilere ilişkin değerlendirmelerini atamaya yetkili amire sunar. Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme komisyonları, veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemleri alır. Bu kapsamda elde edilen kişisel veriler, amacı dışında işlenemez, aktarılamaz. Bu veriler ilgili hakkında talebe konu işlemin tekemmülünü müteakiben veya her durumda iki yılın sonunda değerlendirme komisyonlarınca silinir ve yok edilir. Ancak bu veriler, işleme karşı dava açılması halinde karar kesinleşmeden silinemez ve yok edilemez. Mahkemelerin bu konudaki talepleri, değerlendirme komisyonunun bünyesinde bulunduğu ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından karşılanır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.”

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır.”

MADDE 11- 23/3/2005 tarihli 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- (1) 1/9/2020 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurulabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.”

MADDE 12- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun ek 2 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerleri için, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri tarafından belirlenecek su ve atık su tarifeleri, tüketim miktarına bakılmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifelerini geçemez.

Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde, 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır.”

MADDE 13- 23/3/2005 tarihli 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- (1) 1/9/2020 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurulabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.”

MADDE 14- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun ek 2 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerleri için, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri tarafından belirlenecek su ve atık su tarifeleri, tüketim miktarına bakılmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifelerini geçemez.

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın müze ve ören yerlerinde elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için uygulanacak tarife; tüketim miktarına bakılmaksızın büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin aynı dönemdeki su tarifesinde kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesinin yüzde onunu geçemez.”

MADDE 13- 5393 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde; su ve atık su bedeli ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince uygulanan ve tarifelerinden kaynaklanan alacak asıllarının yüzde ellisinin peşin ödenmesi kaydıyla; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla su ve atık su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın alacak asıllarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’iler (sözleşmelerde düzenlenen her türlü zamlar dahil) bu alacaklara bağlı cezaların ve gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’ilerin (sözleşmelerde düzenlenen her türlü cezalar ve zamlar dahil) tahsilinden vazgeçilir; varsa başlatılmış icra takipleri düşer, açılmış davalar hakkında resen karar verilmesine yer olmadığına karar verilir, yargılama gideri ve takip giderleri taraflar üzerinde bırakılır ve vekalet ücretine hükmedilmez. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve infaz edilmeyen mahkeme kararlarına konu alacaklar

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerlerinde, 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın müze ve ören yerlerinde elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için uygulanacak tarife; tüketim miktarına bakılmaksızın büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin aynı dönemdeki su tarifesinde kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesinin yüzde onunu geçemez.”

MADDE 15- 5393 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerlerinde; su ve atık su bedeli ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince uygulanan ve tarifelerinden kaynaklanan alacak asıllarının yüzde ellisinin peşin ödenmesi kaydıyla; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla su ve atık su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın alacak asıllarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’iler (sözleşmelerde düzenlenen her türlü zam dâhil) ile bu alacaklara bağlı cezaların ve gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’ilerinin (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zam dâhil) tahsilinden vazgeçilir; varsa başlatılmış icra takipleri düşer, açılmış davalar hakkında resen karar verilmesine yer olmadığına karar verilir, yargılama gideri ve takip giderleri taraflar üzerinde bırakılır ve vekalet ücretine

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

hakkında da bu madde hükümleri uygulanır ve yargılama gideri ile vekalet ücretinin tahsilinden vazgeçilir.”

MADDE 14- 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanununun 13 üncü maddesinin sekizinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Banka, 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca resmi daire olarak tanımlanan kurum ve kuruluşlar adına yapacağı ihalelere ilişkin düzenlenen kağıtlara ait damga vergisinden muaftır.”

MADDE 15- 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(2) 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre görevlendirileceklerin asli görevlerine ait aylık, ücret, ödenek, her türlü zam ve tazminatları ile ek ödeme dahil diğer malî ve sosyal hakları ödenmeye devam olunur. Bunlara Kurumca ödenecek ücretler, 2547 sayılı Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrasında yer alan sınırlamaya tâbi olmaksızın, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödemeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunur. Yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta iken Kurum kadrolarına atanan öğretim üyelerine, yurtiçindeki devlet yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta olan emsali öğretim üyesine malî ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçmemek üzere ücret ödenir. Bunlara, bu fıkra hükümlerine göre ayrıca ilave ödeme yapılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

hükmedilmez. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve infaz edilmeyen mahkeme kararlarına konu alacaklar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır ve yargılama gideri ile vekalet ücretinin tahsilinden vazgeçilir.”

MADDE 16- 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanununun 13 üncü maddesinin sekizinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Banka, 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca resmi daire olarak tanımlanan kurum ve kuruluşlar adına yapacağı ihalelere ilişkin düzenlenen kâğıtlara ait damga vergisinden muaftır.”

MADDE 17- 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(2) 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre görevlendirileceklerin asli görevlerine ait aylık, ücret, ödenek, her türlü zam ve tazminatı ile ek ödeme dâhil diğer malî ve sosyal hakları ödenmeye devam olunur. Bunlara TÜSEB tarafından ödenecek ücretler, 2547 sayılı Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrasında yer alan sınırlamaya tâbi olmaksızın, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödeme dâhil bulunacak toplamın altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunur. Yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta iken TÜSEB kadrolarına atanan öğretim üyelerine, yurt içindeki devlet yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta olan emsali öğretim üyesine malî ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçmemek üzere ücret ödenir. Bunlara, bu fıkra hükümlerine göre ayrıca ilave ödeme yapılır.”

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 16- 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına “tabi” ibaresinden önce gelmek üzere “, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- Bu Kanunun;

a) 11 inci ve 12 nci maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 18- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18- 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına “tabi” ibaresinden önce gelmek üzere “, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 19- Bu Kanunun;

a) 14 üncü maddesi 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 158

**Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin
Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2452 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Katılma Yazıları.....4
- Genel Gerekçesi4
- Madde Gerekçeleri6

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu10

• Muhalefet Şerhleri.....18

• Teklif Metni.....74

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....74

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederiz.

Salih Cora

Trabzon

Abdullah Güler

İstanbul

Ahmet Zenbilci

Adana

Recep Uncuoğlu

Sakarya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine (2/2452) imzamı koyuyorum.
Gereğinin yapılmasını arz ederim.

18.12.2019

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/2452) Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum;
Gereğinin yapılmasını arz ederim.

17.12.2019

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2452)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu İçişleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Hazırlanan Kanun Teklifi, kamu kurum ve kuruluşlarımızın ihtiyaçları ile son dönemde vatandaşlarımızdan gelen taleplerin karşılanması amacıyla çeşitli konularda kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda toplam oniki farklı kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Yapılan bu düzenlemeler ile;

- İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hükümlerinin yeniden düzenlenmesi,

- Cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarihin 1/9/2020'ye ertelenmesi,

- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilecek öğretim üyelerine bu görevlerinden dolayı ilave ücret ödenmesi,

- Yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerine ilişkin KDV istisnasının uygulama süresinin 31/12/2022 tarihine kadar uzatılması ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmesi,

- İlgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesisleri (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerine ilişkin yapılan sözleşmelerin sürelerini uzatma yetkisinin, 49 yıl yerine toplam 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

- Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda 29 yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerinin; bu alanlar üzerinde bulunan tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

- Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü sermayesinin; Kültür ve Turizm Bakanlığının kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak amacıyla kullanılabilmesi,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde uygulanan su ve atık su tarifesi ile yine söz konusu yerlerde 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buharın (akışkan) elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında uygulanan su ve atık su tarifesinin kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifelere göre belirlenmesi,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerleri için henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buhar (akışkan) kullanım borçlarının yeniden yapılandırılması,

- Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı personeline uygulanacak mevzuat konusundaki tereddütlerin giderilmesi,

- Kamulaştırmaz el atmalarda (idareler adına tescil edilmiş olmasına rağmen kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenemediği durumlarda) hak sahibine ödenecek bedelin hesaplanma yönteminin belirlenmesi,

- Ayrıca, diğer bazı konulara ilişkin olarak ihtiyaç duyulan kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesi,

amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, Orman Kanununun ek 8 inci maddesi kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerinin; bu alanlar üzerinde bulunan tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle, yirmi yıl olarak yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendinde devlet memurluğuna alınacaklar için genel şartlar arasında sayılan “Güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılmış olmak.” ibaresi Anayasa Mahkemesinin 29/11/2019 ve 30963 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 24/7/2019 tarihli ve E:2018/73, K:2019/65 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Yapılan düzenleme ile kamu hizmetlerinin etkin ve sağlıklı bir biçimde yürütülmesi amacıyla 657 sayılı Kanun kapsamında memuriyete atanacaklar için 4045 sayılı Kanun kapsamında güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılması şartı getirilmektedir.

Madde 3- Anayasa Mahkemesince iptal edilmeden önce, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendine istinaden yaptırılan güvenlik soruşturması/arşiv araştırması sonuçlarına göre tesis edilen işlemlere karşı açılan ve açılacak davalarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 4- 2019 yılı Ocak-Ekim döneminde ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı dönemine göre % 14,47 artış göstererek 40.719.786 olmuştur. Bu ivmenin önümüzdeki yıllarda devam etmesinde kültür ve turizm yatırımlarının desteklenmesi ve artırılması büyük önem arz etmektedir. Bu suretle ürettiği katma değerle birlikte turizm sektörünün ekonomimize katkısı artırılabilecek ve ülkemizin tanıtılmasına katkı sağlanacaktır.

Madde ile; Kültür ve Turizm Bakanlığının bu yöndeki çalışmalarına olumlu katkı sağlanması amacıyla, Bakanlık tarafından sunulan kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyulan taşınmaz mal alımları ile kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteğin döner sermayeden sağlanmasına imkan verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 5- 8/12/2004 tarihli ve 5273 sayılı Arsa Ofisi Kanunu ve Toplu Konut Kanununda Değişiklik Yapılması ile Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Kaldırılması Hakkında Kanun ile 1164 sayılı Kanunda yazılı görevler Toplu Konut İdaresi Başkanlığına verilmiştir. Bu çerçevede, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Bakanlığa bağlı olduğu dönemde yapmış olduğu kamulaştırma iş ve işlemlerine yönelik davalarda husumet, Kanun ile bu görevlerin Toplu Konut İdaresi Başkanlığına (TOKİ) verilmesi sebebiyle TOKİ’ye yöneltilmiş ve bu davalar anılan İdare tarafından yürütülmüştür. Ancak TOKİ’nin taşra teşkilatı bulunmadığından davaların yerelden takibinde zorluklar yaşanmaktadır.

Bu değişiklikten önce bu görev, mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığına bağlı olarak, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilmekte olduğundan, Bakanlığın taşra teşkilatının bulunması sebebiyle mezkur davaların takibi yerelde yapılabilirdi.

Genel bütçeye tabi olmayan ve taşra teşkilatı bulunmayan TOKİ 9/7/2018 tarihinden itibaren, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanmıştır. Bakanlığın genel bütçeye tabi olması ve taşra teşkilatının bulunması hususları göz önünde bulundurulduğunda; bu kapsamda ülkemizin muhtelif illerinde açılmış olan yaklaşık 450 adet davanın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından takip edilmesi hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi yönünden kamu yararına uygun olacaktır. Söz konusu davaların, taşra teşkilatı bulunan, TOKİ’nin bağlı kuruluşu olduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yerinden takip edilmesi usul ekonomisine ve kamu kaynağının amacına uygun kullanılması ilkesine de uygun olacaktır.

Madde ile; 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, 8/12/2004 tarihinden sonra 1164 sayılı Kanun kapsamında yapılan kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda husumetin TOKİ'ye, bu tarihten önceki kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda ise husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 6- 1956 yılından itibaren idareler tarafından yapılagelen kamulaştırma işlemleri sonucunda, o dönemlerde mahkemelerin verdiği tescil kararları üzerine idareler adına tescilli yapılan taşınmazlar hakkında günümüzde açılan davalar; mahkemelerce, mevcut tescil kararlarına rağmen kamulaştırmaz el atma davaları olarak nitelendirilmektedir.

Kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan bu davalarda; mahkemeler tarafından el atma bedelinin 2942 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinde yer alan hüküm uyarınca; taşınmaza el atıldığı yani mahkemece idare adına tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması gerekir iken; dava açıldığı tarihteki vasfı dikkate alınarak kamulaştırma sanki o tarihte yapılmış gibi tazminata hükmedilmektedir. AİHM'nin benzer nitelikli davalarda verdiği kararlardaki yaklaşımı; "el konulan mülkün değerinin ve kamulaştırma tazminatının, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir ilişki olmalıdır." şeklindedir (25/3/1999 tarih ve 31423/96 sayılı Yunanistan kararı ile 22/9/1994 tarih ve 1361688 sayılı Fransa kararı).

Mahkemeler, taşınmazın tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması yerine, kamulaştırmayı yapan idarenin bu taşınmazın kamulaştırıldığı tarihten sonra o taşınmaza ilişkin yaptığı planlama ile alt yapı ve üst yapıda getirdiği değerleri de dikkate alarak karar verdiği için idareler, ödeyemeyeceği fahiş tutarlarda tazminat yükü ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sebeple Kanunda açık düzenleme yapılması zarureti hâsıl olmuştur.

Madde ile, 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, söz konusu davalarda taşınmazın değerinin, o taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilmesi ve tespit edilen bu bedelin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahiplerine ödenmesi hedeflenmektedir. Bu yöntemle paranın zaman değerini korumak amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınarak güncellenmek suretiyle hükmedilecek tazminat tutarının belirlenmesinin davacı yönünden sebepsiz zenginleşmeye meydan verilmeksizin adil denge ilkesine uygun kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeri arasında makul bir oran olması amaçlanmaktadır.

Madde 7- Madde ile; 2942 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen ek 2 nci ve ek 3 üncü maddelerin, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanması amaçlanmaktadır.

Madde 8- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1/5/2018 tarihinde yürürlüğe giren geçici 39 uncu maddesi ile 31/12/2019 tarihine kadar sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri katma değer vergisinden istisna edilmiştir.

Yapılan düzenleme ile, yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerine ilişkin istisnanın uygulama süresi 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmakta ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmektedir.

Madde 9- Madde ile, ilk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacakların, 4045 sayılı Kanun kapsamında yapılacak güvenlik soruşturması/arsiv araştırmasında belirlenen ilke ve kurallar yönünden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak verilerin, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme makamlarınca sadece amaca yönelik işlenebileceği, bu kurum ve kuruluşlar tarafından veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemlerin alınacağı ve sonunda silineceği düzenlenmektedir.

Madde 10- Madde ile;

- Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen konaklama unsuru içeren mesire yerleri ile ilgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara kesin izin verilmek, kesin tahsis yapılmak, irtifak hakkı tesis edilmek, kullanma izni verilmek ve kiralamak suretiyle tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesislerinin (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) tahsisine ilişkin düzenlenen sözleşmelerin sürelerinin; bu tesislerin diğer turizm tesislerine oranla toplam yatırım ve işletme maliyetinin daha düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin daha az olması nedeniyle, uzatılan süreler dâhil toplam yirmi yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

- İşlemleri henüz sonuçlanmayanlar hakkında da bu sürenin uygulanacağı yönünde düzenleme yapılarak, aynı durumdaki turizm yatırımcıları ve işletmecileri arasında eşitliğin sağlanması,

- Uludağ gibi kayak tesislerinin olduğu yerlerde teleferik telesiyej gibi mekanik tesis hatlarının yatırım maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle ekonomik açıdan elverişli olmayacağından 20 yıllık süre kısıtlamasından hariç tutulması,

amaçlanmaktadır.

Madde 11- Cumhuriyet savcılarının duruşmalara katılması zorunluluğu 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 188 inci maddesinde yer almaktadır.

2/12/2014 tarihli ve 6572 sayılı Kanunla 5320 sayılı Kanuna eklenen geçici 9 uncu maddeyle, 31/12/2019 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısının bulunmayacağı ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşünün alınmayacağı, ancak verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosyanın Cumhuriyet başsavcılığına gönderileceği düzenlenmiş, böylelikle asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısının bulunma zorunluluğu geçici olarak 31/12/2019 tarihine kadar kaldırılmıştır.

Maddeyle, Cumhuriyet savcılarının mevcut soruşturmaları daha etkin ve süratli bir şekilde yürütebilmelerine ve sonuçlandırabilmelerine imkân sağlamak amacıyla asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarih 1/9/2020 olarak düzenlenmektedir.

Madde 12- Madde ile; Belediye Kanununun ek 2 nci maddesinde düzenleme yapılarak, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde uygulanan su ve atık su tarifi ile yine söz konusu yerlerde Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buharın (akışkan) elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında uygulanan su ve atık su tarifisinin, kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifelere göre belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 13- Madde ile; Belediye Kanununa geçici madde eklenerek; Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerleri için henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları ile Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buhar (akışkan) kullanım borçlarının yeniden yapılandırılması amaçlanmaktadır.

Madde 14- Damga Vergisi Kanununa göre mükellef kağıtları imza edendir. Resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtların damga vergisini kişiler öder. Damga Vergisi Kanununda genel ve özel bütçeli idareler ile il özel idareleri, belediyeler, resmi daire olarak tanımlanmıştır. Dolayısı ile genel ve özel bütçeli idareler, belediyeler ve il özel idarelerinin yüklenicilerle yaptığı sözleşmelerde damga vergisini yükleniciler ödemektedir. İller Bankası resmi daire sayılmadığından; genel ve özel bütçeli idareler ile il özel idareleri ve belediyeler adına yaptığı ihalelere ilişkin yüklenicilerle imzalanan sözleşmelerde damga vergisini ödemek zorunda kalmaktadır. Yapılan düzenleme ile Bankanın genel ve özel bütçeli idareler ile il özel idareleri ve belediyeler adına yapacağı ihalelerde resmi dairelere tanınan muafiyetten istifade etmesi amaçlanmaktadır.

Madde 15- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının (TÜSEB) toplum ve bireyin sağlık düzeyinin yükseltilmesine dönük Ar-Ge faaliyetlerini ve sağlık alanında teknoloji geliştirme çalışmalarını daha etkili ve verimli yapabilmesi, sağlık endüstrisinde yerleşmeyi sağlayarak katma değeri yüksek ürün geliştirebilmesi için daha nitelikli Ar-Ge personeli istihdamı zarureti bulunmaktadır.

Bu sebeplerle, TÜSEB’de görevlendirilen öğretim üyelerine ilave ödeme yapılması öngörülmekte ve bu suretle nitelikli akademik personel istihdamının sağlanabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 16- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansında 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa tabi personel istihdam edileceği ve kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına dair mevzuat hükümlerinin Ajans tarafından istihdam edilecek personel hakkında uygulanmayacağı 7183 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasında hüküm altına alınmıştır. Buna bağlı olarak uygulamada ortaya çıkabilecek olası tereddütlerin önüne geçilebilmesi amacıyla madde ile; Ajans personeli hakkında uygulanmayacak mevzuatın Kanun metnine dercedilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 17- Yürürlük maddesidir.

Madde 18- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

19/12/2019

Esas No: 2/2452

Karar No: 19

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2452 esas numaralı, '*Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*¹' Komisyonumuzun 18/12/2019 tarihinde yaptığı 27 nci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

¹ 2/2452 esas numaralı Kanun Teklifinin adı '*Kamulaştırma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*' olarak redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilmiştir.

1. GİRİŞ

Trabzon Milletvekili Salih Cora ve 3 milletvekili tarafından 16/12/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/2452 esas numaralı '*Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*', Başkanlıkça 16/12/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonu ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 18/12/2019 tarihinde yaptığı 27 nci birleşiminde 2/2452 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Trabzon Milletvekili Salih CORA ve Teklifin imza sahibi İstanbul Milletvekili Abdullah GÜLER ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Devlet Personel Başkanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı, İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, Türkiye Belediyeler Birliği, Memur Sendikaları Konfederasyonu ve Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/2452 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLENDÜZENLEMELER

2/2452 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklifte;

- İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hükümlerinin yeniden düzenlenmesine ve Anayasa Mahkemesince iptal edilmeden önce, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendine istinaden 29/11/2019 tarihinden önce güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucuna göre idare tarafından tesis edilen işlemlere karşı açılan ve açılacak davalarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine,

- Cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarihin 1/9/2020'ye ertelenmesine,

- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilecek öğretim üyelerine bu görevlerinden dolayı ilave ücret ödenmesine,

- Yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerine ilişkin KDV istisnasının uygulama süresinin 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmasına ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmesine,

- İlgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesisleri (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerine ilişkin yapılan sözleşmelerin sürelerini uzatma yetkisinin, 49 yıl yerine toplam 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesine,

-Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda 29 yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerinin; bu alanlar üzerinde bulunan tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesine,

- Kültür Bakanlığı Döner Sermaye  iletmesi Merkez Müdürlüğü sermayesinin; Kültür ve Turizm Bakanlığının kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak amacıyla kullanılabilmesine,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve  ren yerlerinde uygulanan su ve atık su tarifesi ile yine söz konusu yerlerde 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buharın (akışkan) elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında uygulanan su ve atık su tarifesinin kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifelere göre belirlenmesine,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve  ren yerleri için henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buhar (akışkan) kullanım borçlarının yeniden yapılandırılmasına,

- Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı personelinin tabii olacağı mevzuatın belirlenerek bu husustaki tereddütlerin giderilmesine,

- Kamulaştırmaz el atmalarda (idareler adına tescil edilmiş olmasına rağmen kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenemediği durumlarda) hak sahibine ödenecek bedelin hesaplanma yönteminin belirlenmesine ve yine bu hususta 8/12/2004 tarihinden önce açılmış davaların evre ve şehircilik Bakanlığınca takip edilmesine,

yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONUMUZDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifinin Genel Kurul görüşmeleri devam ederken başka bir kanun teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesinin doğru bir usul olmadığı, kanun tekliflerinin uzmanlık konularına göre ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmesinin yasama faaliyetlerinin verimliliği açısından daha doğru olacağı, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması ile kamulaştırma faaliyetlerine ilişkin olarak açılan davalara yönelik düzenlemelerin Anayasa Komisyonunda da görüşülmesi gerektiği,

- Kanun Teklifinin ereve 2, 3 ve 9 uncu maddeleri ile ilk defa veya yeniden kamu hizmetine ve görevlerine atanacaklar hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması hususuna ilişkin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde yer alan hükmün 24/7/2019 tarihli, 2018/73 esas ve 2019/65 karar sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile iptal edildiği, dolayısı ile bu hususta yasal bir boşluk oluştuğu, diğer yandan kamu görevlilerinin kamu hizmetine girişlerinde gerçekleştirilen güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetlerini önleyici tedbirler olarak kabul eden uluslararası uygulamaların var olduğu, bu bakımdan öngörülen mevzuat düzenlemesinin Anayasa'ya, kişilik haklarına, uluslararası hukuka aykırılık teşkil etmeyeceği, görevin gerektirdiği nitelikleri taşıyan kamu görevlilerinin, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması neticesinde kamu görevine başlayamamasının öznel bir alan oluşturması nedeniyle uygulama aşamasında Anayasa'nın 38 ve 70 inci maddelerinde yer alan hak ve yükümlülüklerin gözetilmesi gerektiği,

- Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetlerinin kapsam ve kriterlerinin Anayasa'nın ilgili maddelerine uygun bir şekilde açıkça belirlenerek somutlaştırılması gerektiği, aksi takdirde uygulamada keyfi durumlara neden olabileceği ve hukuki güvenlik ilkesinin zedelenebileceği, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetlerini yerine getirecek olan kurumların açık bir şekilde belirlenmesi ve söz konusu faaliyetler sonucu elde edilen kişisel verilerin ne şekilde kullanılacağı ve saklanacağı hususlarına ilişkin kanuni sınırların net bir biçimde düzenlenmesi gerektiği,

- Tarım ve Orman Bakanlığının milli parklar ve tabiat alanlarının işletilmesine ilişkin gerçekleştirdiği kiralama ve tahsis işlemlerinin azami süresinin 20 yıla düşürülmesinin söz konusu alanlara ilişkin yapılan yatırımların niteliği göz önünde bulundurulduğunda yatırımların geri dönüş sürelerinde etkinliği artıracağı, bu alanlarda tabiatın ve doğal yaşamın korunmasına yönelik olumlu sonuçları olacağı,

- Kültür ve Turizm Bakanlığının turizm yatırımlarının gerçekleştirilmesi için döner sermaye işletmeleri gelirlerinin bakanlığın ihtiyaç duyduğu taşınmaz alımları ve kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere destek sağlanmasını öngören düzenlemenin yerinde bulunduğu, ancak bahsi geçen alanlara ilişkin kaynakların Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinden aktarılmasının daha uygun olacağı,

- Teklif ile Kültür ve Turizm Bakanlığına ait müze ve ören yerlerinin su ve atık su kullanımına ilişkin tabi oldukları tarifelerin belirlenmesinin ve bu hizmetlerin kullanımından doğan mevcut borçların yapılandırılmasının turizm hizmetlerinin etkin bir biçimde sürdürülmesi açısından önemli bulunduğu, ancak bu düzenlemelerin belediyelerin su ve atık su kaynakları üzerinden elde edilen gelirlerinde azalışa sebebiyet verebileceği,

- 2004 yılından itibaren, daha önce Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen işlemlerin TOKİ tarafından yerine getirildiği, diğer yandan düzenlemede öngörüldüğü şekliyle dava konusu taşınmazların idarenin tescil tarihindeki değerinin belirlenerek dava tarihindeki TEFE/ÜFE/Yİ-ÜFE oranları kadar değer artışı sağlanması usulünün piyasa faiz hadleri dikkate alındığında söz konusu taşınmazın gerçek değerinin belirlenmesinde yetersiz kalabileceği, dolayısıyla vatandaşların kamulaştırma işlemlerinden doğan ve uzun süreler boyunca devam eden uyumsuzluklar nedeniyle doğabilecek maddi kayıplarının gözetilmesi gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklif sahipleri ve ilgili kamu idareleri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hususunun Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinde belirtildiği üzere kanunla düzenlenmesi gerektiği, öngörülen düzenlemeyle 24/7/2019 tarihli, 2018/73 esas ve 2019/65 karar numaralı Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının gerekçesinde açıkladığı açıklık, ölçülülük ve elverişlilik ilkelerinin yerine getirilmesinin hedeflendiği, bununla birlikte düzenlemeyle ilk defa ve yeniden kamu hizmetine girecek kişilerin güvenlik ve arşiv araştırmasına tabi olacağı ve güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında idarece yapılan faaliyetlerden doğan yargı belirsizliklerinin kaldırılacağı, ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin öngördüğü kamu düzeni ve kamu güvenliği ilkeleri doğrultusunda düzenlemenin hazırlandığı,

- Kamu görevine atanmadan önce güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasına ilişkin takdirin kanun koyucuya ait olduğu, bu soruşturma ve faaliyetlerin yapılmasına ilişkin herhangi bir toplumsal gruba yönelik sınırlayıcı ya da dışlayıcı bir yaklaşım sergilenmediği,

- İdarenin 29/11/2019 tarihinden önce güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetleri neticesinde tesis ettiği işlemlere karşı açılmış ve açılacak davalara yönelik olarak düzenleme kapsamında idarenin ilgili kişiler hakkında re'sen yeniden güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmasına olanak sağlandığı, elde edilen sonuca göre ilgili kişinin atanmasına ya da atanmamasına dair kararın mahkemeye bildirileceği, ilgili kişinin idarece yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında atanmamasına karar verilmesi durumunda mahkemece açılmış bulunan davaya devam olunarak dosyanın tekemmül ettirilmesine olanak sağlandığı,

- Günübirlik tesislere ilişkin kiralama ve tahsis işlemlerinin en fazla 20 yıla kadar yapılmasının planlandığı, günübirlik tesislerin yatırım maliyetinin düşük olması ve mevcut tahsis sürelerinin uzunluğu nedeniyle bu alanlarda konaklama turizmine yönelik yapılaşma eğiliminin gözlemlendiği ve söz konusu eğilimin önüne geçilmesi suretiyle bu alanlarının korunmasının hedeflendiği, ayrıca düzenlemeyle Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığının gerçekleştirdiği tahsis ve kiralama işlemleri arasında uyumun sağlandığı,

- Kültür ve turizm yatırımlarına hız kazandırılması ve Kültür ve Turizm Bakanlığının turizm yatırımlarına dair ihtiyaç duyduğu taşınmaz alımı ve kamulaştırma bedellerinin karşılanması amacıyla bakanlığın döner sermaye işletmeleri kaynaklarının kullanılmasının hedeflendiği, kültür ve turizm alanlarının sahip olduğu büyük potansiyel nedeniyle sadece Bakanlık bütçesinden ayrılan kaynaklarla yetinilemeyeceği ve bu doğrultuda döner sermaye işletmelerinin gelirlerinin kültür ve turizm yatırımlarında kullanılmasının amaçlandığı,

- Kültür ve Turizm Bakanlığa ait müze ve ören yerlerinde su ve atık su bedeline ilişkin ilgili belediyelerce en yüksek tarifelerin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan ihtilafın ortadan kaldırılmasının amaçlandığı,

- Turizm Tanıtım ve Destekleme Ajansı personelinin kamu personel rejiminden istisna tutulmak suretiyle sınırlı sayıda nitelikli insan kaynağı istihdam edilerek hizmetlerin yerine getirilmesinde yüksek verime ulaşılmasının ve etkinliğin artırılmasının hedeflendiği,

- Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından 2004 yılı öncesinde gerçekleştirilen kamulaştırma iş ve işlemlerinden dolayı 2004 yılından itibaren sorumlu idare olan Toplu Konut İdaresi Başkanlığı aleyhine açılan ve açılacak davaların Toplu Konut İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatının bulunmaması ve usul ekonomisi ilkesi gereği söz konusu davaların Çevre ve Şehircilik Bakanlığına açılmış sayılacağı, düzenleme kapsamında kamulaştırma işlemlerine ilişkin davalar görülürken davalara konu olan taşınmazların kamulaştırma tarihindeki değerlerinin esas alınacağı, söz konusu davalar neticesinde hak sahiplerine gerçekleştirilecek olan ödemelerin dava konusu taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihteki bedelinin belirlenerek bu bedelin TÜİK tarafından açıklanan TEFE/ÜFE/Yİ-ÜFE tablosundaki aylık değişim oranlarının dikkate alınarak güncellenmesiyle yapılacağı,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır. Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifin çerçeve 1 inci maddesi; aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

Orman alanlarından çeşitli şartları taşıyanların bu kapsamdan çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilmesine ilişkin hükümleri içeren 6831 sayılı Kanunun ek 16 ncı maddesinin; Kanunun 16, 17 ve 18 inci maddelerine göre izin verilen orman alanları ile 23, 24 ve 25 inci maddelerine göre belirlenmiş özel statülü orman alanlarında, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında sınırları tespit ve ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, turizm merkezleri, turizm bölgeleri ve turizm alanlarında, Orman Genel Müdürlüğünün bina ve tesislerinin bulunduğu orman alanlarında, tohum bahçesi, tohum meşçeresi, gen koruma ormanlarında ve özel ağaçlandırma için tahsis edilmiş orman alanlarında uygulanmamasını öngören düzenleme Teklife yeni çerçeve 2 nci madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

Çerçeve 1 inci madde ile 6831 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesinde yapılması öngörülen değişikliğin, maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmamasını öngören düzenleme Teklife yeni çerçeve 3 üncü madde olarak eklenmiştir.

Madde 2

Teklifin çerçeve 2 nci maddesi; çerçeve 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 3

Teklifin çerçeve 3 üncü maddesi; mevzuat uyarınca haklarında yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanamayan kişiler yanında, atama onayı iptal edilen ya da sözleşmesi feshedilen kişilerin de madde ile getirilen başvuru hakkından yararlanabilmelerini ve atanamama kararına dair iddialarını ileri sürebilmesi için mahkeme tarafından davacıya otuz günlük süre verilmesini teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 5 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 4

Teklifin çerçeve 4 üncü maddesi; anlama açıklık kazandırılarak uygulamada ortaya çıkabilecek sorunların önlenmesini teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 6 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 5

Teklifin çerçeve 5 inci maddesi; çerçeve 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 6

Teklifin çerçeve 6 ncı maddesi; idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedellerinin güncellenmesinde “*Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE)*”nin kullanılmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 8 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 7 ve 8

Teklifin çerçeve 7 ve 8 inci maddeleri; çerçeve 9 ve 10 uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 9

Teklifin çerçeve 9 uncu maddesi; elde edilen kişisel verilerin, amacı dışında işlenmemesinin ve aktarılmamasının vurgulanmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 11 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 10 ve 11

Teklifin çerçeve 10 ve 11 inci maddeleri; çerçeve 12 ve 13 üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 12

Teklifin çerçeve 12 nci maddesi; tarifelerine sınırlanmış getirilen aboneliklerin Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya Bakanlığa bağlı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğüne bağlı müze ve ören yerlerine ait olduğunun açıklık kazandırılmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 14 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 13

Teklifin çerçeve 13 üncü maddesi; borçları yapılandırılan aboneliklerin Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya Bakanlığa bağlı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğüne bağlı müze ve ören yerlerine ait olduğunun açıklık kazandırılmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 15 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 14,15 ve 16

Teklifin çerçeve 14, 15 ve 16 ncı maddeleri; çerçeve 16, 17 ve 18 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 17

Teklifin çerçeve 17 nci maddesi; Cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarihi düzenleyen çerçeve 11 inci maddenin 1/1/2020 tarihi yerine, yayımı tarihinde yürürlüğe girmesini teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 19 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 18

Teklifin çerçeve 18 inci maddesi; çerçeve 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca; Teklifin adı '*Kamulaştırma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*' olarak redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilmiş, Teklif metni kanun dili ve tekniği ile kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmış, madde numaraları Teklif metnine eklenen yeni maddeler çerçevesinde teselsül ettirilmiştir.

4. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Ağrı Milletvekili Ekrem ÇELEBİ,
- Antalya Milletvekili İbrahim AYDIN,
- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet ERİM,
- Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
- Düzce Milletvekili Ayşe KEŞİR,
- Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR,
- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER,
- Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK,
- İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
- İstanbul Milletvekili Şirin ÜNAL,
- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki ERSOY,
- Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR,
- Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI,
- Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR,

- Trabzon Milletvekili Salih CORA,
- Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ,
özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Lütfi Elvan</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>
Mersin	İstanbul	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>Bülent Kuşoğlu</i>
İstanbul	Ağrı	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Durmuş Yılmaz</i>	<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>
Ankara	Antalya	Aydın
(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Necdet İpekyüz</i>	<i>İsmail Tatlıoğlu</i>	<i>Nilgün Ök</i>
Batman	Bursa	Denizli
(Muhalefet şerhi vardır)	(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Garo Paylan</i>	<i>Ayşe Keşir</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>
Diyarbakır	Düzce	Erzurum
(Muhalefet şerhi ektedir)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Emine Gülizar Emecan</i>	<i>Erol Katırcıoğlu</i>
Giresun	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Kamil Okyay Sındır</i>	<i>Mustafa Baki Ersoy</i>
İzmir	İzmir	Kayseri
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Sami Çakır</i>	<i>Mustafa Kalaycı</i>	<i>Abdullatif Şener</i>
Kocaeli	Konya	Konya
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Salih Cora</i>	<i>İsmail Güneş</i>
Manisa	Trabzon	Uşak
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)

MUHALEFET ŞERHİ

(2/2452) esas numaralı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Genel değerlendirme

Ülkenin gündemini ilgilendiren çok daha önemli iç ve dış sorunlar var iken, kronikleşen bir kriz, toplumda ağır bir ekonomik ve sosyal bunalımın olduğu bir ortamda Plan ve Bütçe Komisyonunun gündeminin söz konusu kanun teklifi ile meşgul edilmesini izahtan varestede buluyoruz.

Türkiye’de adına Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan ve yaklaşık onyediy aydır uygulamada olan rejimin bileşenleri, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizden çıkması için gerekli olan ortak aklın harekete geçmesini sağlayacak düzenlemeler yerine günü birlik, uzun vadeli perspektifi olmayan çözümler peşinde koşmaktadırlar.

Üretim darboğazında bulunan Küçük Ölçekli İşletmelerin, kredi darboğazında bulunan firmaların, ödeme güclüğü içerisinde bulunan ve çarşı-Pazar enflasyonu altında ezilen küçük memur, esnaf, işçi, tarım üreticisinin, artan işsizlik neticesinde işlerini kaybeden emekçilerin sorunlarını çözmek ve daha kalıcı adımlar atmak, yargı bağımsızlığının sağlanması, olağanüstü hal hukukundan arınma, düşünce suçuna son verme ve demokratik hukuk devleti gerekleri doğrultusunda bir anayasal düzenleme yapma yerine Devletin şahsiyetinde iktidarını kutsallaştırmaya çalışan bir yaklaşım sergilenmektedir.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa’nın “Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi” başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.’nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda yaklaşık bir yıldan beri yaşanan güncel problemler devam etmektedir.

Temmuz 2018 tarihinden itibaren 2050 maddeyi içeren 53 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 1835 adet Cumhurbaşkanlığı Kararı, 28 adet Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yürürlüğe konulmuştur.

Temmuz 2018 ortalarından bu yana 53 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişikliklerinin, “atanmış bakan” müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca

kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

"İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması", Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır

2018 seçimlerinden sonra geçen onyediy aylık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM'de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla "torba yasa" biçimiyle muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp(!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metninin içeriğinden dahi habersiz olduğu, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanamadığı müşahade edilmektedir. 24 haziran 2018 seçiminden sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen tekliflerin tümü nerdeyse torba yasa teklifi niteliğinde bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi diye bir sistem yoktur, böyle bir realite, yasama-yürütme ilişkisi tarzına da uygun düşmemektedir. Yasama sürecinde tekliflerin yürütme tarafından torba kanun adı verilen yöntem ile çoğunluk partisi milletvekilleri aracılığıyla veriliyor olmasına rağmen, bu tekliflerde yer alan düzenlemelerin kendi içerisinde ve daha yeni sayılacak Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile de çeliştiği açıktır.

9 Temmuz 2018'de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin on yedi aylık uygulaması, "tek adam yönetiminin" sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, "Cumhurbaşkanı'nın yürütme ile özdeşleşmiş olması", nedeniyle yürütme "tek kişi" yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM'de Cumhurbaşkanı'nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa'da yapılan değişiklikle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM' üyelerine aittir. Ne var ki, yaklaşık on

yedi aylık uygulama, değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM'nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanmadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM'de 1. Parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Çoğunluk dayatması nedeniyle müzakere sürecinin işletilemediği TBMM'de oylanan kanunların çoğunluğu, Anayasa'ya aykırı bir biçimde hazırlanan "torba yasa" tarzına göre çıkarılmaktadır. Bunun sonucunda da, yasanın ulaşılabilirlik, anlaşılabilirlik ve öngörülebilirlik özellikleri zedelenmekte veya ortadan kalkmaktadır. Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır

Bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır. Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, parlamentolar yasama yetkisi konusunda ortaksızdır ve yasama yetkisi sadece parlamentolar tarafından kullanılır.

24 Haziran 2018 tarihinden itibaren T.B.M.M.'nde yasama faaliyeti açısından gözlemlenen gelişmeler bu sistemin sürdürülemez olduğunu ortaya koymaktadır.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşmelerinin devam ettiği bir süreçte, Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin söz konusu toplantılara katılımının gerekli olduğu bir dönemde (2/2452) esas numaralı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin içerdiği

yasal düzenlemeler açısından ivediliği yok iken aniden Plan ve Bütçe Komisyonu gündemine getirilmesinin nedeni anlaşılammamaktadır.

1. Anayasa'ya aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir.

Kanun teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere başlarken ve teklif maddelerinin görüşülmesi sırasında; teklifin 7 maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

1.1 Teklifin 4. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Bu madde Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı sonrası güvenlik soruşturmasının usulüne ilişkin kanunilik unsuru sağlayabilmek adına 4045 sayılı Kanuna yapılan atfı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle ve bu bend ile kamuda ilk defa istihdam edilecek memurlar ve diğer kamu görevlileri için 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun çerçevesinde "güvenlik araştırması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olma şartının getirilmesi ile ilgilidir.

Daha önceki düzenleme 03.10.2016 tarih ve 676 sayılı OHAL Kararnamesinin 74 ve 01.02.2018 tarih ve 7070 sayılı Kanunun 60. maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları kanununun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle yapılan " Güvenlik Soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" şeklinde idi.

Söz konusu düzenleme Anayasa Mahkemesinin 29.11.2019 tarih ve 30963 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24.07.2019 tarih ve 2018/73E,2019/65 K.sayılı Kararı ile Anayasanın 13,20,128. Maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

4. madde ile ; 657 s Kanunun 48/1-A- 8 numaralı bendine (Devlet memurluğuna alınacak olanlarda aranan şartlara); "4045 sayılı kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" maddesi eklenmiştir. Her kademedeki görev için ayırımı tabi tutulmaksızın devlet memuru olabilmek için güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması şartı getirilmiştir.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda devlet memurluğuna atanmada esas alınacak kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunla belirlenmeksizin bunların alınmasına ve kullanılmasına izin verilmesinin Anayasa'nın 13., 20. ve 128. maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

1.2 Teklifin 5. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Söz konusu düzenlemeyle 657 sayılı Kanun'a geçici 47'inci madde eklenmekte ve söz konusu düzenleme geriye yönelik olarak işletilmektedir.

Bu madde ile yapılan düzenleme ile devam eden güvenlik soruşturmalarının yenileneceği ve böylece sürenin bir kez daha uzatılacağı, devam eden davaların 6 ay boyunca bekletileceği bu arada güvenlik soruşturmasının yeniden yapılacağı ve yeni sonuca göre mahkemenin kaldığı yerden devam edeceğine dair düzenleme yapılarak süreç uzatılmakta ve kişiler beklenti içerisine bırakılmaktadır. Güvenlik soruşturmasında olan veya sonuçlara itiraz edenlerin itiraz etmeleri durumunda bu kanun teklifine göre durumlarının yeniden görüşüleceği düzenlenmektedir. AYM'nin karar verdiği tarihten bu kanun teklifinin yasalaşmasına kadar geçen süre zarfında oluşan "güvenlik soruşturmasız memurluğa atanma"nın önü kesilmek istenmektedir. AYM kararına üzerinden yapılan başvuru ile mahkeme süreçlerinde olan davalarla ilgili altı aylık bir durdurma ve güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının bu kanun teklifi kapsamında yapılması öngörülmektedir.

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

1.3 Teklifin 8. Maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 8. maddesi;

"MADDE 8- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü

davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

hükümünü içermektedir.

Bu maddede yer alan düzenleme Anayasa'nın 36. maddesinde tanımını bulan hak arama özgürlüğünü etkisiz kılmaktadır. Bu aynı zamanda Anayasa'nın 35. maddesinde tanımını bulan “mülkiyet hakkı” açısından da halel getirmektedir. Ayrıca Anayasanın 2. maddesi gereğince hukuki güvenlik ilkesini ortadan kaldırmaktadır. Anayasanın 13. ve 37. maddeleri açısından da sorunlu bulunmaktadır.

1.4 Teklifin 9. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa eklenen Geçici Madde ile; 2942 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen ek 2 nci ve ek 3 üncü maddelerin, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanması amaçlanmaktadır.

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 2, 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

1.5 Teklifin 10. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 10.maddesinde yer alan düzenleme ile Katma değer Vergisi Kanununun Geçici 39. maddesinde değişiklik yapılarak, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri için 31/12/2019 tarihine kadar olan katma değer vergisinden istisnasının uygulama süresi 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmakta ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmektedir.

Bu madde düzenlemede yer alan Cumhurbaşkanına birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatma yetkisinin verilmesi Anayasanın 73. maddesine aykırı bulunmaktadır. Anayasanın 73. maddesinin son fıkrasında;

"Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir" hükmü yer almaktadır. Bu fıkrada Cumhurbaşkanına sürelerle ilgili olarak verilen herhangi bir yetki bulunmamaktadır.

1.6 Teklifin 11. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Bu madde ile 4045 sayılı yasaya güvenlik soruşturması veya arşiv taramasının içeriğini belirlemektedir. Güvenlik soruşturması ve arşiv taraması sadece ilk defa atanananlarla ilgili değil, yeniden atanananlarla da ilgili hale getirilerek kapsamı genişletilmektedir.

Ayrıca yasanın 1. maddesine yapılan ekleme de İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu Kişilerin; "Anayasaya ve devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birlikteliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları" kriteri eklenmiştir. ayrıca güvenlik soruşturmasının kimler tarafından yapılacağı düzenlenmiştir.

4045 sayılı kanuna atıf yapılması ve bu kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliğe göre işlem yapılması sorunu çözmektedir. Kişilerce açılacak davalarda en nihayet Anayasa Mahkemesinden sonuç almak mümkündür. Çünkü kanun metni ve ilgili yönetmelik hukukun genel ilkelerine uygun şekilde düzenlenmemektedir.

Bu düzenleme de Anayasa'nın 2, 13, 20, 70, 128. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca söz konusu düzenlemelerin Anayasa'nın 90. maddesi hükmü dikkate alınarak taraf olunan uluslararası antlaşmalar açısından da gözden geçirilmesi gerekir.

1.7 Teklifin 17. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 17. maddesinde, 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası değiştirilerek Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilen öğretim üyelerine Kurumca ilave ödeme yapılması, ödemenin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödemeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunması konusunda düzenleme yapılmaktadır.

İlave ödeme tutarının Cumhurbaşkanınca tespit olunması, Anayasa'nın "Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler" başlıklı 128. Maddesine aykırıdır.

Teklifin yukarıda belirtilen maddeleri ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi " Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder" hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan görüşmelere geçilmesi İçtüzüğe aykırıdır.

2. Olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, yeni sistemin gerektirdiği, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmakta idi.

Bu alışkanlığın Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27. Dönemin 3.Yasama döneminde de sürdürüleceği anlaşılmaktadır. Daha önce de Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek yasalaştırılan 26.07.2018 tarih ve 7146 sayılı “Askerlik Kanunu ile Diğer Bazı Kanunlarda ve 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, ”11.10.2018 tarih ve 7147 sayılı “Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun”, 27.12.2018 tarih ve 7159 sayılı “Karayolları Trafik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.01.2019 tarih ve 7161 sayılı “Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 18.01.2019 tarih ve 7162 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 21.02.2019 tarih ve 7166 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 30.05.2019 tarih ve 7176 sayılı “Bazı Kanunlar ile 635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.07.2019 tarih ve 7186 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 05.12.2019 tarih ve 7194 sayılı Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, gibi Trabzon Milletvekili Salih Cora ve üç arkadaşı tarafından verilen “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” de geçmiş dönemde benzerlerinde rastlanan özellikleri taşıyan 20¹ maddelik mini torba yasadır. Bazı özel problemleri hususların çözümünü yasal (?) görünümüne kavuşturan birkaç maddenin acele ile teklif metni şekline getirilmesi ile hazırlanmıştır. Özellikle 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun ve 2018 Yılı Kesin Hesap Kanun teklifinin TBMM Genel Kurulunda görüşüldüğü bir dönemde söz konusu teklifin Plan ve Bütçe Komisyonu gündemine acele ile getirilmesi manidar bulunmaktadır.

Söz konusu kanun teklifi 16.12.2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak da İçişleri ve Bayındırlık İmar Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarına sevk edilmiştir. Kanun teklifi diğer bazı ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren bazı düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilmemiştir.

¹ Söz konusu kanun teklifinin ilk hali 18 madde olmasına rağmen komisyonda verilen önergelerle ile teklif metnine 2 madde eklenmiş, teklifteki madde sayısı 20'ye ulaşmıştır.

Söz konusu kanun teklifinin Komisyonun 18.12.2019 Çarşamba günü saat 17.00'de Plan Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının 16.12.2019 gün ve 1392241-130.02-582969 sayılı yazısı ile komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Başlangıçta (Yürürlük ve yürütme dahil) 18 maddeden oluşan mini torba kanun teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunun 18.12.2019 tarihli birleşiminde gündeme alınarak görüşmelere geçilmiştir. Söz konusu kanun teklifine komisyonda verilen önergelerle 2 yeni madde ilave edilmiş teklifteki madde sayısı 20'ye ulaşmıştır.

Söz konusu kanun teklifin İçişleri ve Bayındırlık İmar Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarında gündeme alınıp görüşülmediği öğrenilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinde yer alan bazı maddelerin içerdiği düzenlemelerin Anayasa Mahkemesi'nin 24/7/2019 karar tarihli 2018/73 E. 2019/65 K. Sayılı kararı ile iptal edilen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 48. Maddesinin birinci fıkrasının A bendine eklenen (8) numaralı alt bentte düzenlenen "güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılması" düzenlemesi ile ilgili olduğundan ve bu düzenlemeyi Anayasa Mahkemesinin Anayasa'nın 13, 20 ve 128. maddelerine açıkça aykırı bularak iptal etmiş olduğundan bahisle, teklifin Anayasa'ya uygunluğu açısından değerlendirilmesinin sağlanması için Anayasa Komisyonunun muhalefet üye milletvekilleri tarafından ayrıca Anayasa Komisyonunda da ele alınması için İç Tüzük hükümlerinin 38. ve 26/4. maddeleri gereğince Anayasa Komisyonu Başkanlığına yapılan 18.12.2019 tarihli başvuru, Anayasa Komisyonu Başkanlığınca aynı tarih ve 584377 sayılı cevabi yazı ile fiili ve hukuki imkansızlık gerekçe gösterilerek red olunmuştur.

Teklif metninde yer alan 4, 5,7,8,9 ve 11. maddelerin özellikle Anayasa Komisyonu tarafından bizzat Anayasa'ya uygunluk açısından ayrıca değerlendirilmesinin gerekli olduğuna inanıyoruz.

Söz konusu kanun teklifinde bulunan veya teklifin görüşülmesi sırasında verilen önergelerle kanun teklifine eklenen bazı maddeler diğer ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilip görüşülmesi sağlanmadan komisyondan geçmiştir.

Geçmiş dönemlerde kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan

konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenerek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalaştırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılmasına ve tartışılmamasına sebebiyet verilmektedir. Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamıştır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi esnasında tüm maddelerle ilgili detaylı herhangi bir mali yük tablosu komisyon üyelerinin dikkatine sunulmamıştır.

5018 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanması yasa yapma sürecinin etkin

çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

Komisyonla sevk edildiği sırada 18 maddeden oluşan bilahare komisyonla verilen önergelerle ilave olunan 2 madde ile 20 maddeye ulaşan söz konusu torba kanun teklifinin;

- 1,2, ve 3. maddelerinin Tarım Orman ve Köyşleri Komisyonunda,
- 4,5,7,8,9 ve 11 maddelerinin Anayasa Komisyonunda,
- 4,5 ve 11.maddelerinin ayrıca Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunda,
- 6. maddesinin Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda,
- 13. maddesinin Adalet Komisyonunda,
- 5, 11, 14,15 ve 16. maddelerinin İçişleri Komisyonunda
- 17. maddesinin Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda,
- 18. Maddesinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonunda

esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İktisadî İşleri Komisyonunun 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İktisadî İşleri Komisyonunun 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyonla havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli

görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de ıçtüzükle uygun olacaktır.

Komisyona sevk edildiği sırada 18 maddeden oluşan bilahare komisyon çalışmaları sırasında verilen önergelerle eklenen 2 madde ile 20 maddeye ulaşan söz konusu torba kanun teklifi toplam 12 ayrı kanunda değişiklik yapmaktadır.

Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2452)

Teklif Maddesi	Kanun Sıra No.	Düzenleme Yaptığı Kanun
1	1	31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu 'nun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yirmidokuz" ibaresinin "yirmi" şeklinde değiştirilmesi.
2		6831 sayılı Orman Kanunu'nun ek 16 ncı maddesine fıkra eklenmesi.
3		6831 sayılı Orman Kanunu'na geçici madde eklenmesi.
4	2	14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 'nun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi. "8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak."
5		657 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
6	3	19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu 'nun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasına "kültür veya turizm yatırımlarının alt yapı hizmetlerini yapmak," ibaresinden sonra gelmek üzere "Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak," ibaresinin eklenmesi.
7	4	4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu 'na aşağıdaki ek maddenin eklenmesi.

		"EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarının Bakanlık açar, takip eder, sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir."
8		2942 sayılı Kanuna ek madde eklenmesi.
9		2942 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
10	5	25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu 'nun geçici 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2019" ibaresi "31/12/2022" şeklinde değiştirilmesi ve dördüncü fıkrasına "makine ve teçhizatı belirlemeye" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatmaya" ibaresinin eklenmesi.
11	6	26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun 'un 1 inci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına "kimler olduğu," ibaresinden sonra gelmek üzere "değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar" ibaresinin eklenmesi.
12	7	29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 'un geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesi. "Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır."
13	8	23/3/2005 tarihli 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun 'a aşağıdaki geçici maddenin eklenmesi. "GEÇİCİ MADDE 11- (1) 1/9/2020 tarihine kadar, aslye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir."
14	9	3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu 'nun ek 2 nci maddesine fıkralar eklenmesi.
15		5393 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
16	10	26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun 'un 13 üncü maddesinin sekizinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesi. "Banka, 1/7/1964 tarihli ve 488' sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca resmi daire olarak tanımlanan kurum ve kuruluşlar adına yapacağı ihalelere ilişkin düzenlenen kağıtlara ait damga vergisinden muaftır."
17	11	19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde

		Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrasının yeniden düzenlenmesi.
18	12	11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun'un 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına "tabî" ibaresinden önce gelmek üzere 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye" ibaresinin eklenmesi.
19	-	Yürürlük
20	-	Yürütme

20 maddeden (yürürlük ve yürütme dahil) oluşan söz konusu torba kanun teklifinin, 1 maddesi Sağlık Bakanlığını, 3 maddesi Tarım ve Orman Bakanlığını, 3 maddesi İçişleri Bakanlığını, 3 maddesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını ve diğer yatırımcı bakanlıkları, 2 maddesi Kültür ve Turizm Bakanlığını, 1 maddesi Adalet Bakanlığını, 2 maddesi Hazine ve Maliye Bakanlığını, 3 maddesi ise tüm kamuda personel istihdam rejimini ilgilendiren hususlardan oluşmaktadır.

20 maddelik "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi nde;

-2873 sayılı Millî Parklar Kanununa tâbi alanlar üzerinde bulunan yapı ve tesisler (tabiat parkı ve millî parklar) in azami kiraya verilme sürelerinin 29 yıldan 20 yıla düşürülmesi, bu uygulamanın daha önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri için uygulanmaması,

-6831 sayılı Orman Kanuna ek madde ilavesiyle, çeşitli kanunlarla verilen izinler ve turizm izni verilen alanlar nedeniyle orman sınırları dışına çıkarılacak alanlarda daraltma yapılması,

- Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı sonrası güvenlik soruşturmasının usulüne ilişkin kanunilik unsuru sağlayabilmek adına 4045 sayılı Kanuna yapılan atfı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle ve bu bend ile kamuda ilk defa istihdam edilecek memurlar ve diğer kamu görevlileri için 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun çerçevesinde "güvenlik araştırması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olma şartının getirilmesi,

-Anayasa Mahkemesince iptal edilen düzenleme kapsamında geçmişte yapılmış güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasına karşı açılan davalar ve açılacak olan davaların geri bırakılarak; teklif edilen metin kapsamında yeniden bir soruşturma yapılmasının, bu kapsamda davaların 6 ay geri bırakılmasının sağlanması,

-Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nda yapılan değişiklik ile döner sermaye kullanımına "Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak" hususunun eklenmesi,

-1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2014 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırmaya karşı açılan davalarda husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yöneltilmesinin sağlanması,

-Kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan davalarda taşınmazın değerinin, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilmesi ve tespit edilen bu bedel TÜİK tarafından açıklanan TEFE/ÜFE/Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahibine ödenmesi, bu düzenlemelerin bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takiplerine de uygulanmasının sağlanması,

-Sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri için 31/12/2019 tarihine kadar olan katma değer vergisinden istisnasının uygulama süresinin 31/12/2022 tarihine kadar uzatılması ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmesi,

-4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunda değişiklik yapılarak, güvenlik soruşturması ve arşiv tarama işlemlerinin bütün kamu görevlileri ve kamuya yeni girecekler için uygulanması, güvenlik ve arşiv soruşturması taraması sırasında araştırılacak konular ve değerlendirme komisyonlarının oluşturulması,

-Kamping ve günübirlik turizm tesislerinin (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) tahsisine ilişkin düzenlenen sözleşmelerin sürelerinin; uzatılan süreler dâhil toplam yirmi yıl olarak yeniden belirlenmesi,

-Asliye Ceza Mahkemelerinde yapılacak duruşmalarda Cumhuriyet Savcısının bulunma zorunluluğu kuralının, yeni Adli Yıl açılışına dek 8 ay daha ertelenmesi,

-Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ren yerleri için belediyeler veya büyükşehir belediyelerinde su ve kanalizasyon idareleri tarafından belirlenecek su ve atık suyu bedellerinin kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesini geçmemesinin sağlanması,

-Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ren yerlerinden çıkarılan jeotermal (sıcak su, buhar, gaz) veya doğal mineralli suyun elde edilmesi, iletilmesi ve kullanmasında uygulanacak tarife aynı dönemde kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanacak su ve atık su bedelinin yüzde 10'unu geçmemesinin sağlanması,

-Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ren yerlerinin su ve atık su bedellerine ilişkin borçların yüzde ellisinin peşin ödenmesi kaydıyla anaparasının yarısı ile faiz ve gecikme faizlerinin affının sağlanması,

-Resmi daire kapsamında sayılmayan İller Bankasının resmi kurumlar adına düzenlenen ihalelerde ödediği damga vergisine muafiyet getirilmesi,

-Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilen üretim yelerine Kurumca ilave ödeme yapılması, ödemenin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malı ve sosyal hak niteliğindeki her türlü demeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunması,

-Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının personel alımında kamuya personel alınmasına ilişkin hükümler kullanılmamasının sağlanması;

gibi konularda 12 ayrı kanunda değişiklik yapan ayrıntılı düzenlemeler yer almıştır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun kendi ihtisas alanı ile ilgili olmayan konularda da bazı kanunlarda değişiklik veya ekleme yaparak mevcut sistemi değiştiren söz konusu diğer maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe alt komisyonunda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan acele ile yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Komisyonunda görüşülüp kabul edilen ve bazıları birbiriyle ilgili bulunmayan 12 adet Kanun metninde değişiklik yapan 20 maddelik söz konusu teklif, aynı zamanda mini torba yasa teklifi hüviyetindedir. Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Çok sayıda Kanunda aynı anda torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

Torba yasalar içeriklerinin ilk bakışta ve kolayca anlaşılabilmesi, meclis komisyonlarında ve genel kurulda yapılan İçtüzüğe aykırı eklemelerle metinlerinin her aşamada kalabalıklaşması ve bu eklemelerin yarattığı karmaşanın da Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi kapsamı dışında kalması gibi nedenlerle hukuk tekniği açısından eleştirilmekte, TBMM'nin yasama etkinliğinde önemli bir sınırlama ve anayasal denetimsizlik hali yarattıkları savunulmaktadır.

Bu mini torba kanun teklifi de birbirinden farklı ve farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşılabilir değildir. Vergi Kanunlarıyla ilgisi bulunmayan bazı kanunların mevcut

hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz. Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İçtüzüğü'nün 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracak kanaatindeyiz.

Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili içtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması, ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

Teklif Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas konusu ile ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Özellikle 4,5 ve 11. maddeler gibi kamuya atanacak tüm personel için arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması konusunda yeni düzenlemeler getiren maddeler ile kamulaştırma bedellerinin ödenme mevzuatı konusunda radikal değişiklikler getiren 7,8 ve 9. maddelerin anayasal hükümler açısından içerdiği sakıncalar bakımından Anayasa Komisyonunda etraflıca ele alınıp değerlendirmesi yapılmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili meslek kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır. Görüşlerini belirten sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine itibar edilmemiştir.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak herhangi bir etki analizi çalışması yapılmamıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

3. Kanun teklifinin maddeleri üzerindeki görüşlerimiz.

12 ayrı kanunda değişiklik yapan bu kanun teklifin maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

3.1 Teklifin 1 ve 12.maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 1.maddesi;

"MADDE 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yirmidokuz" ibaresi "yirmi" şeklinde değiştirilmiştir."

hükümünü içermektedir.

Maddenin gerekçesinde;

"Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda en fazla 29 yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen mesire yerlerinin kira sürelerinin; bu tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle 20 yıl olarak yeniden düzenlenmektedir."

açıklamasına yer verilmiştir.

Teklifin 12. Maddesi;

"MADDE 12- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir. "Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır."

hükümünü içermektedir..

Maddenin gerekçesinde;

“Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen konaklama unsuru içeren mesire yerleri ile ilgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara kesin izin verilmek, kesin tahsis yapılmak, irtifak hakkı tesis edilmek, kullanma izni verilmek ve kiralamak suretiyle tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesislerinin (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) tahsisine ilişkin düzenlenen sözleşmelerin sürelerinin; bu tesislerin diğer turizm tesislerine oranla toplam yatırım ve işletme maliyetinin daha düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin daha az olması nedeniyle, uzatılan süreler dâhil toplam yirmi yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

-İşlemleri henüz sonuçlanmayanlar hakkında da bu sürenin uygulanacağı yönünde düzenleme yapılarak, aynı durumdaki turizm yatırımcıları ve işletmecileri arasında eşitliğin sağlanması,

-Uludağ gibi kayak tesislerinin olduğu yerlerde teleferik telesiyeye gibi mekanik tesis hatlarının yatırım maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle ekonomik açıdan elverişli olmayacağından 20 yıllık süre kısıtlamasından hariç tutulması,

amaçlanmaktadır.”

açıklamasına yer verilmiştir.

Teklifin komisyondaki görüşmeleri sırasında söz konusu sürelerin neden aşağıya çekildiği yönünde sorduğumuz sorulara tatminkar cevaplar verilmemiş, ancak 1. Maddede yer alan düzenlemede geriye yönelik hak kaybının olmaması yönündeki uyarılarımız dikkate alınarak verilen önerge ile 6831 sayılı Orman Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“MADDE 3- 6831 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 12- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 8 inci maddede yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmaz.”

Ancak her iki madde ile getirilen düzenlemenin asıl ihtisas komisyonu olan Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunda bütün boyutlarıyla tartışılıp görüşülmeden acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmamaktayız.

3.2 Teklifin 4,5, ve 9.maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 4. maddesi;

“MADDE 4- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.”

hükmünü içermektedir.

Teklifin gerekçesinde;

“Devlet memurluğuna alınacaklar için genel şartlar arasında sayılan “Güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılmış olmak.” ibaresi Anayasa Mahkemesinin kararı ile iptal edilmiştir. Yapılan düzenleme ile kamu hizmetlerinin etkin ve sağlıklı bir biçimde yürütülmesi amacıyla 657 sayılı Kanun kapsamında memuriyete atanacaklar için 4045 sayılı Kanun kapsamında güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılması şartı getirilmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Bu madde Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı sonrası güvenlik soruşturmasının usulüne ilişkin kanunilik unsuru sağlayabilmek adına 4045 sayılı Kanuna yapılan atfı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle ve bu bend ile kamuda ilk defa istihdam edilecek memurlar ve diğer kamu görevlileri için 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun çerçevesinde “güvenlik araştırması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olma şartının getirilmesi ile ilgilidir.

Daha önceki düzenleme 03.10.2016 tarih ve 676 sayılı OHAL Kararnamesinin 74 ve 01.02.2018 tarih ve 7070 sayılı Kanununun 60. maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları kanununun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle yapılan “ Güvenlik Soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak” şeklinde idi.

Söz konusu düzenleme Anayasa Mahkemesinin 29.11.2019 tarih ve 30963 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24.07.2019 tarih ve 2018/73E,2019/65 K.sayılı Kararı ile Anayasanın 13,20,128. Maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

4. madde ile ; bu kez 657 s Kanunun 48/1-A- 8 numaralı bendine (Devlet memurluğuna alınacak olanlarda aranan şartlara); "4045 sayılı kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" maddesi eklenmiştir. Her

kademedeki görev için ayırıma tabi tutulmaksızın devlet memuru olabilmek için güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması şartı getirilmiştir.

“Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak” cümlesi yerine 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanun’a göre “güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmış olmak ” cümlesi önerilmekle, aslında, bu öneriyle 4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesinde sayılı görevlerle sınırlı olarak güvenlik soruşturması yapılabileceğini ifade eden 1’inci maddenin tamamen genelleştirilmekte ve genişletilmektedir. 5 ve 11. Maddelerde önerilen düzenlemelerle nerdeyse bütün kamu görevlilerine yönelik yeniden bir güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması başlatılabilecektir.

4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesi “Kamu kurum ve kuruluşları nda, yetkili olmayan kişilerin bilgi sahibi olmaları halinde devlet güvenliğinin, ulusal varlığın ve bütünlüğün, iç ve dış menfaatlerin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgelerin bulunduğu gizlilik dereceli birimler ile Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, jandarma, emniyet, sahil güvenlik ve istihbarat teşkilatlarında çalıştırılacak kamu personeli ve ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde çalışacak personel hakkında yapılır.” Şeklinde dir

Bu maddede yer alan düzenleme ile 4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesinde sayılı görevlerle sınırlı olarak güvenlik soruşturması yapılabileceğini ifade etmemektedir; aksine, tüm kamu görevlilerinin yeniden güvenlik soruşturmasına tabi tutulabilmesi için bu kez teklifin 11. maddesinde 4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesine ek önerilerde bulunmaktadır.

Bu madde teklifiyle AKP, OHAL’i sürekli kılama çabasıdır. Aynı maddeye eklediği “sadakat, bağlılık, vb.” gibi tümüyle keyfiliği besleyecek düzenlemelerle kamu görevi, iktidarların yandaşları dolduracağı bir kamu alanına dönüşecektir. Güvenlik soruşturması, esas olarak, her görev için tartışmaya açık bir düzenlemedir ancak bütün görev alanlarının güvenlik soruşturması kapsamına alınması, yalnızca özel yaşam ya da kanunilik ilkesi ile çelişen bir durumu değil; başta yaşam hakkı ve çalışma hakkı olmak üzere tüm temel hakları ihlal edecektir.

Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesine baktığımızda devlet memurluğu alımlarda *güvenlik soruşturmasına ve arşiv araştırmasına konu edilecek bilgi ve belgelerin neler olduğuna, bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağına, hangi mercilerin*

soruşturma ve araştırmayı yapacağına ilişkin herhangi bir düzenlemenin yapılmadığı, böylece konu ile ilgili temel ilkelerin belirlenmeme, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasının uygun olmadığı, ayrıca kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınması, kullanılması ve işlenmesi ile ilgili güvencelerin ve temel ilkelerin belirlenmediği bu nedenlerle Anayasanın 13, 20 ve 128.maddelerine aykırı olması nedeni ile iptal kararı vermiştir. Mahkemenin bu kararında söz konusu edilen güvenceler ve temel ilkeler ile ilgili esasların yeniden kanunla belirlenmesi gerekmektedir.

Yeni kanun metni teklifi ile, devlet memurluğuna alınmada 4045 sayılı güvenlik soruşturmaları ile ilgili kanunun uygulanacağı yer almaktadır. Bu kanun oldukça kısa olup belirli kriterler öngörmüş ve uygulamayı yönetmeliğe bırakmıştır.

Güvenlik soruşturmaları ile ilgili yönetmelik 2000 yılında çıkmış daha sonra yönetmeliğe bazı eklemeler yapılmıştır. Yönetmelikte esas olarak sorunlu bölüm 11.maddesinin c fıkrasıdır. Bu fıkra ile 25.10.2018 günlü Resmi gazete ile yapılan 30576 sayılı cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile eklenen 228/9 maddesi ile "Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakının bulunup bulunmadığı ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanuna ve Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı davranıp davranmadığı," ibaresi eklenmiştir. Burada geçen İltisak kavramı 4045 sayılı güvenlik soruşturmaları ile ilgili kanunda yer almadığından dava konusu yapılabilecektir.

Anayasa Mahkemesinin güvenlik soruşturmaları kanunu ile ilgili vermiş olduğu Fatih Saramaz kararı esasında 4045 sayılı kanun ve ilgili yönetmeliğin sorunlu olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kararda; 4045 sayılı Kanunun bireylerin özel hayatına saygı hakkının güvencelerini sağlayacak hükümlerden yoksun olduğunu, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının nasıl ve ne şekilde yapılacağı konusunda hiçbir düzenleme içermediğini, bu konuyu soruşturma ve araştırma yapmaya yetkili makamların görev ve talimatlarına bıraktığını, objektif ön görülebilen ve önceden belirlenebilen güvenceleri ve usullere tabii kılınmadığını, bu haliyle de keyfiliği açık bir durum yarattığını, 4045 sayılı Kanunun temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında aranan konu ile ilgili temel esasları, ilkeleri içeren bir çerçeve sahip olmadığını, olası kötüye kullanmalara yeterli güvence sağlayacak şekilde kaleme

alınmadığını, bu yasaya dayanılarak yapılan işlemin Anayasa'nın 20. Maddesine aykırı olduğuna karar vermiştir.

Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin belirlediği kriterlere göre yeni mevzuat yapılması gerekmektedir.

Bu nedenle söz konusu düzenleme Anayasa Mahkemesi kararını karşılayacak bir düzenleme değildir. Bu bağlamda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasıyla elde edilen verilerin kişisel veri niteliğinde olduğunu, Kuralla güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında kamu mercileri tarafından özel yaşamı ile ilgili sorular sorulması da dahil olmak üzere bir bireyin özel hayatı, iş ve sosyal yaşamıyla ilgili bilgilerinin alınması, kaydedilmesi ve kullanılması özel hayata saygı hakkına sınırlama niteliğinde olduğunu, kamu görevine atanma ile ilgili düzenleme getiren kuralların kamu makamlarına hangi koşullarda ve hangi sınırlar içinde tedbirler uygulama ve özel hayatın gizliliğine yönelik müdahalelerde bulunma yetkisi verildiğini yeterince açık olarak göstermesi ve olası kötüye kullanmalara karşı yeterli güvenceleri sağlaması gerekmektedir.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda devlet memurluğuna atanmada esas alınacak kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunla belirlenmeksizin bunların alınmasına ve kullanılmasına izin verilmesinin Anayasa'nın 13., 20. ve 128. maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

Anayasa'nın "Temel Haklar ve Ödevler" başlıklı İkinci Kısımının, "Siyasi Haklar ve Ödevler" başlıklı Dördüncü Bölümünün IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı alt bölümünün, "A. Hizmete girme" başlıklı 70. maddesi; "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez." hükmünü taşımaktadır.

Bu maddedeki hükme göre; Kamu hizmetine alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez. (md.70).

"Görevin gerektirdiği nitelikler":

- diploma,
- sınav,
- staj (gerekliyorsa).

Genel liyakat ilkesi dışında, olsa olsa ilgili görevin gerekleri (yabancı dil, bilgisayar, sürücü belgesi, seyahat edebilme vb.) elden geldiğince somut öğelere ilişkin olup, bunlar aslında sınavın gerekleri olarak önkoşullar şeklinde aranır.

Anayasa'nın 70.maddesindeki "Hiçbir ayırım gözetilemez" şeklindeki yasa, görevin gerektirdiği nitelikler açısından göreve girmede herhangi bir ayırım yapılamayacağını ifade eder ki; "güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması" başlığı altında yürürlükte bulunan ve önerilen düzenleme, istisna kabul etmeyecek biçimde öngörülen ayrımcılık yasağı ilkesini zedelemektedir.

Kamu görevlilerinin atanmaları, "kanunla düzenlenme" kuralına bağlanmış olsa da, bu düzenleme, güvenlik soruşturmasına cevaz vermez.

Görevde bulunan kamu görevlilerinin, "görev ve sorumlulukları ile disiplin kovuşturulması", Anayasa ile sıralanmış ve güvencelere bağlanmıştır (md.129):

- Anayasa ve kanunlara sadakat,
- Disiplin soruşturmasında savunma hakkı güvencesi,
- Disiplin kararlarına karşı yargısal güvence,
- Ceza kovuşturmasının izne bağlanması.

Kamu görevi statüsünde bulunanlar hakkında öngörülen bu anayasal güvencelerden, "görevin gerektirdiği nitelikleri" taşıyan, ancak "güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması" adı altında görevle ilgisi bulunmayan birtakım bilgi ve öznel değerlendirmeler sonucu, kamu görevine atanamama;

1) En başta, Anayasa'nın 70. Maddesine aykırıdır .Burada çifte aykırılık; çünkü güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması ile "görevin gerekleri" arasında bağlantı yok. Kaldı ki, bu usul, ayrımcılığa açıktır.

2)Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Hukuk devleti; hukuk kurallarının kapsamıyla beraber, kişinin hak ve yükümlülüklerinin öngörülebilirliği temeline dayanır. "Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması" kavramı ve ilişkili düzenleme; belirsizdir, keyfliğe açıktır ve hukuki güvenlik ilkesini ihlal etmektedir.

3)Bu düzenleme Anayasa'nın 129. maddesinde öngörülen güvenceler açısından da sorunludur. Çünkü, henüz göreve başlamamış bulunan bir adayın "Anayasaya sadakat" ölçüsü ne olacaktır? Sonra, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması'na

karşı savunma hakkından yoksun bulunan kişi hakkında bir karar olmadığı için yargısal başvuru yolunun işletilmesi de zor olacaktır

4)Anayasa madde 70'te öngörülen koşulları taşıyan bir adayın, güvenlik soruşturması sonucu kamu hizmetine girme hakkından yoksun kılınması, "hak ve hürriyetlerin sınırlanması" kenar başlıklı Anayasanın 13. Maddesine çok yönlü olarak açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

5)Anayasa madde 129'da, "Silahlı Kuvvetler Mensupları ile hakim ve savcılar hakkındaki hükümler" in saklı tutulması, bu mesleklere özgü düzenlemelerin yapılabileceği, ancak bunların da Anayasa'nın emredici ve yasaklayıcı hükümlerine aykırı olamayacağı anlamına gelmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasını iptal ettiği kararında izah olunan hususların Anayasa'ya aykırılığını açık bir şekilde ortaya koymuştur.

"Bu konuda konulacak kuralların kuralların kamu makamlarına hangi konular ve hangi sınırlar içinde tedbirler uygulama ve özel hayatın gizliliğine yönelik müdahalelerde bulunma yetkisi verildiğini yeterince açık olarak göstermesi ve olası kötüye kullanmalara karşı yeterli güvenceleri sağlaması gerekir.

Kuralda güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılması memurluğa alımlarda genel şartlar arasında sayılmasına karşın güvenlik soruşturmasına ve arşiv araştırmasına konu edilebilecek bilgi ve belgelerin neler olduğuna, bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağına hangi mercilerin soruşturma ve araştırmayı yapacağına ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Diğer bir ifadeyle güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasına ve elde edilecek verilerin kullanılmasına ilişkin temel ilkeler belirlenmeksizin kuralla sadece güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması devlet memurluğuna alımlarda aranacak şartlar altında sayılmaktadır.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda devlet memurluğuna esas alınacak kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunla belirlenmeksizin bunların alınması ve kullanılmasına izin verilmesi Anayasa'nın 13., 20. ve 128 maddeleriyle bağdaşmamaktadır."²şeklinde izah olunan Anayasa'ya aykırılıkların aksine bir düzenleme Anayasa'ya aykırı olacaktır".

²01.02.2018 tarih ve 7070 sayılı Olganüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılmasındaki Kanununun 60. Maddesi ile eklenen 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin 29.11.2019 tarih ve 30963 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24.07.2019 tarih ve 2018/73E,2019/65 K.sayılı Kararı

Teklifin 5. maddesi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa geçici bir madde eklenmesini öngörmektedir.

"MADDE 5- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 47- Bu Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 29/11/2019 tarihinden önce yürürlükte bulunan (8) numaralı alt bendi veya bu bende atıf yapan mevzuat uyarınca yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanmayan veya atama onayı iptal edilen ya da sözleşmesi feshedilen kişiler tarafından süresinde açılmış, kanun yolu aşamasında bulunanlar dahil görülmekte olan iptal davalarında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde, süresinde açılacak iptal davalarında ise dava dilekçesinin idareye tebliğinden itibaren otuz gün içinde; idarece resen, ilgililer hakkındaki güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasının yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yeniden yapılmasına karar verilir. Bu karar en geç yedi gün içinde davaya bakmakta olan mahkemeye bildirilir. Mahkemece bu bildirim üzerine altı ay süreyle davanın geri bırakılmasına karar verilir. Yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucunda idarece dava konusu işlem kaldırılarak;

a) İlgilinin atanmasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

b) İlgilinin atanmamasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine, bu işleme dair iddialarını ileri sürebilmesi için mahkeme tarafından davacıya otuz günlük bir süre verilir, idarenin aynı sürede vereceği savunmayla dava dosyası bu işlem yönünden tekemmül ettirilir ve uyuşmazlık yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Birinci fıkra uyarınca geri bırakılmasına karar verilen davalarda, altı aylık süre içinde idarece bildirimde bulunulmayan hallerde, mahkemece bu sürenin dolduğu tarihten itibaren kaldığı yerden davaya devam olunur. Ancak mahkemece işin esası hakkında karar verilinceye kadar birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca idare tarafından bildirimde bulunulması halinde uyuşmazlık ilgili bentler uyarınca sonuçlandırılır."

hükümünü taşımaktadır.

Maddenin gerekçesinde;

"Anayasa Mahkemesince iptal edilmeden önce, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendine istinaden yaptırılan güvenlik soruşturması/arşiv araştırması sonuçlarına göre tesis

edilen işlemlere karşı açılan ve açılacak davalarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.”

şeklinde bir açıklama yapılmaktadır

Bu madde ile yapılan düzenleme ile devam eden güvenlik soruşturmalarının yenileneceği ve böylece sürenin bir kez daha uzatılacağı, devam eden davaların 6 ay boyunca bekletileceği bu arada güvenlik soruşturmasının yeniden yapılacağı ve yeni sonuca göre mahkemenin kaldığı yerden devam edeceğine dair düzenleme yapılarak süreç uzatılmakta ve kişiler beklenti içerisine bırakılmaktadır. Güvenlik soruşturmasında olan veya sonuçlara itiraz edenlerin itiraz etmeleri durumunda bu kanun teklifine göre durumlarının yeniden görüşüleceği düzenlenmektedir. AYM'nin karar verdiği tarihten bu kanun teklifinin yasalaşmasına kadar geçen süre zarfında oluşan “güvenlik soruşturmasız memurluğa atanma”nın önü kesilmek istenmektedir. AYM kararına üzerinden yapılan başvuru ile mahkeme süreçlerinde olan davalarla ilgili altı aylık bir durdurma ve güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının bu kanun teklifi kapsamında yapılması öngörülmektedir.

Söz konusu düzenlemeyle 657 sayılı Kanun'a geçici 47'inci madde eklenmekte ve söz konusu düzenleme geriye yönelik olarak işletilmektedir.

Söz konusu düzenleme, yapılmış veya yapılmakta olan güvenlik soruşturmaları açısından geriye yönelik düzenlemeler içerdiğinden Anayasa'ya aykırı bulunmaktadır. Söz konusu düzenlemede yargının karar alma sürecini etkileyecek düzenlemelere de yer verilmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği düzenleme uyarınca yapılan güvenlik soruşturmasında veya arşiv araştırması sonucuna göre kamu görevine atanmamış olanların süresinde açtıkları dava ve açacakları davanın idareye bildiriyle idarece, yeni düzenlemeye göre, yeniden güvenlik soruşturması yapılmasına karar verilmesi hususu düzenlenmiştir. Ayrıca, idarenin mahkemeye bildiriyle mahkeme davanın altı ay geri bırakılmasına karar vermesi hususunda da düzenleme yapılmıştır fakat daha önce güvenlik soruşturması beklemiş, mahkeme sürecinde de beklemek zorunda kalan ilgilinin davasının da altı ay geriye bırakılacak olması, maaş almadığı ve durumun belirsiz kaldığı süreci uzatarak mağduriyetlerin uzamasına sebebiyet verecektir.

Bu kanunun yürürlük tarihinden önceki mevzuata göre yapılan bir işlemin ve bu işleme karşı açılmış bir davanın yasaların geriye yürümezlik ilkesi zedelenerek yeniden

ele alınması, adil yargılanma hakkının ihlali anlamına geldiği gibi hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Yeniden güvenlik soruşturması, yeni bir hukuki normdur. Bu norm 4045 sayılı yasayla ilgilidir. Dolayısıyla bu normun yargılanması devam eden davalar veya yasanın yürürlük tarihinden önce açılacak davalar açısından mahkemenin vereceği kararı belirlemektedir. Bu düzenleme, yargının bağımsızlığı ilkesini zedelemektedir.

İdareye tanınan süre aslında sınırları belirli bir süre değildir. İdare, dava süresi boyunca istediği zaman, istediği kişiler açısından karar gönderme serbestisiyle donatılmıştır. Kişilerin mağduriyetinin makul süre içerisinde sonuçlandırılmaması hukuki belirlilik ilkesini zedeleyici bir düzenlemedir

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

Teklifin 11. maddesi,4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunda değişiklik yapmaktadır.

“MADDE 11- 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanunun 1 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına “kimler olduğu,” ibaresinden sonra gelmek üzere “değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar” ibaresi eklenmiştir.

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu kişilerin;

a) Anayasaya ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları,

b) Kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığı, kolluk kuvvetleri ve istihbarat birimlerinde ilişkisi bulunup bulunmadığı ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığı,

yönerlerden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak veri, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kamu kurum ve kuruluşu bünyesinde kurulan Değerlendirme

Komisyonuna iletilir. Komisyon bu verilere ilişkin değerlendirmelerini atamaya yetkili amire sunar. Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme komisyonları, veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemleri alır. Bu kapsamda elde edilen kişisel veriler, amacı dışında işlenemez, aktarılamaz. Bu veriler ilgili hakkında talebe konu işlemin tekemmülünü müteakiben veya her durumda iki yılın sonunda değerlendirme komisyonlarınca silinir ve yok edilir. Ancak bu veriler, işleme karşı dava açılması halinde karar kesinleşmeden silinemez ve yok edilemez. Mahkemelerin bu konudaki talepleri, değerlendirme komisyonunun bünyesinde bulunduğu ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından karşılanır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, Milli İştihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.”

hükmünü içermektedir.

Teklif metninin gerekçesinde;

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacakların, 4045 sayılı Kanun kapsamında yapılacak güvenlik soruşturması/arşiv araştırmasında belirlenen ilke ve kurallar yönünden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak verilerin, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme makamlarınca sadece amaca yönelik işlenebileceği, bu kurum ve kuruluşlar tarafından veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemlerin alınacağı ve sonunda silineceği düzenlenmektedir.”

açıklamasına yer verilmiştir.

Bu madde ile 4045 sayılı yasaya güvenlik soruşturması veya arşiv taramasının içeriğini belirlemektedir. Güvenlik soruşturması ve arşiv taraması sadece ilk defa atananlarla ilgili değil, yeniden atananlarla da ilgili hale getirilerek kapsamı genişletilmektedir.

Ayrıca yasanın 1. maddesine yapılan ekleme de İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu Kişilerin; "Anayasaya ve devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birlikteliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları" kriteri eklenmiştir. ayrıca güvenlik soruşturmasının kimler tarafından yapılacağı düzenlenmiştir.

4045 sayılı kanuna atf yapılması ve bu kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliğe göre işlem yapılması sorunu çözmemektedir. Kişilerce açılacak davalarda en nihayet Anayasa Mahkemesinden sonuç almak mümkündür. Çünkü kanun metni ve ilgili yönetmelik hukukun genel ilkelerine uygun şekilde düzenlenmemektedir.

Ayrıca buradaki düzenlemede Anayasa Mahkemesi Kararında yer alan “kanunla belirtilir” uyarısına rağmen Cumhurbaşkanlığı tarafından yürürlüğe konulacak yönetmeliklere bir takım düzenlemelerin havale edilmemesi gerekir.

Teklifle getirilen düzenleme birçok açıdan sorunludur ve Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırıdır. Öncelikle, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv taraması konuları, oldukça muğlak, hukuk dışı, idareye oldukça subjektif karar verebilmesine neden olacak düzenlemeler içermektedir. Anayasa mahkemesinin gerek bireysel başvuru kararlarında gerekse iptal davalarında Anayasa'nın temel hak ve hürriyetleri koruyucu hükümlerine aykırı bulunduğu ifadeler kanun maddesi haline getirilmiştir. Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olma gibi bir kavram ceza hukukunda yoktur. Kolluk kuvvetlerince arama, kolluk kuvvetleri ile MİT'te ilişkisinin bulunması gibi absürt ve hukuk dışı düzenlemeler de kişinin güvenlik soruşturmasını olumsuz olarak tanımlanmasına neden olacaktır. Öte yandan idarece gayri hukuki olarak hükme göre Anayasa Mahkemesinin “Barış Akademisyenleri”ne ilişkin ihlal kararına rağmen haklarında yasadışı fiili olarak verilmiş tahditler kaldırılmadığı için bu kişilerin OHAL komisyonunca görevlerine iadesine karar verilmiş olsa bile başlatılamayacağını belirtmek gerekiyor. İdarenin kendiliğinde tahdit koyma alışkanlığı bulunmaktadır.

Yine kanunun uygulanmasının temel esaslarının ve ilkelerinin nasıl ele alınacağı, verilerin hangi esaslara göre toplanacağı, verileri değerlendirme komisyonlarının kuruluşu, burada kimleri yer alacağı, verilerin değerlendirmesine ilişkin kriterlerin ve ilkelerin neler olacağı gibi hususların yönetmeliğe bırakılması da hukuk güvenliği ilkesini zedeleyici düzenlemedir.

Son olarak buraya konulan hükümler, Anayasa mahkemesinin 29/11/2019 tarihli kararı ile 2014/7256 ve 2014/15365 Başvuru Numaralı kararlarına aykırı olduğunu ve burada belirlenen ihlalleri gidermediği düşünülmektedir.

Bu düzenleme de yukarıda izah edildiği şekilde Anayasa'nın 2, 13, 20, 70, 128. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca söz konusu düzenlemelerin Anayasa'nın 90. maddesi hükmü dikkate alınarak taraf olunan uluslararası antlaşmalar açısından da gözden geçirilmesi gerekir. Komisyona davet edilen sivil toplum örgütlerinin uyarı da dikkate alınmamıştır.

Türkiye'deki "denge, denetim, kontrol, yargı bağımsızlığı" gibi kavramların zaten tasfiye edildiği bu dönemde bu maddelerin daha dikkatli ve titiz bir çalışmaya tabi tutulması gerekir.

Mutlaka düzenleme yapma eğilimi var ise, o zaman, Anayasa Mahkemesinin temel aldığımız kararında üzerine vurgu yapılan şu 3 ögenin mutlak surette dikkate alınması gerekir.

Birincisi, bilgi ve belgelerin neler olduğu. Yani adayın hâl ve hareketine ilişkin işlemlere ilişkin olarak hangi bilgi ve belgeler söz konusu, bunların somut olarak belirtilmesi gerekir.

İkinci olarak, peki, bu bilgiler ne şekilde kullanılacaktır, bunun açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Bu bilgilerin güvenliğinin de sağlanması gerekir.

Üçüncü olarak, hangi merciler soruşturma ve araştırmayı yapacaktır, bunların açıkça belirtilmesi gerekir. Söz konusu düzenlemeler Anayasa Mahkemesinin aradığı, elverişlilik, ölçülülük, orantılılık, açıklık ve kesinlik ilkelerine uygun bir şekilde yapılmamıştır. Bazı düzenlemeler ilgili yönetmelik maddelerinin kanun metnine taşınmasından ibarettir.

Konunun aceleye getirilmeden Anayasa ve Adalet Komisyonlarının da görüşlerine başvurularak veya bir alt komisyon kurulmak suretiyle çözümlenmesi gerektiği yönündeki önerimiz komisyondaki görüşmeler sırasında kabul görmemiştir. Bu maddelerin teklif metninden çıkarılması yönündeki önergelerimiz red edilmiştir.

3.3 Teklifin 6 . maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin 6. maddesiyle, Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nda yapılan değişiklik ile döner sermaye kullanımına "Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak" hususunun eklenmesi, önerilmiştir.

Komisyondaki tartışmalar sırasında döner sermaye gelirlerinin yıllık 300- 400 Milyon Türk Lirasına ulaşmasının beklendiği ifade edilmiştir.

Söz konusu düzenleme Kültür ve Turizm Bakanlığının ödenek yetersizliğinin itirafı niteliğinde olup Bakanlığın döner sermaye gelirinin yine Bakanlığa ait olan kültür,

turizm yatırımı konulu yeni kamulaştırma ödemeleri ve taşınmaz mal alım bedelleri için kullanılmasının yolu açılmaktadır. Gerekçede daha fazla yabancı turisti çekmek adına yapılacak kültür ve turizm yatırımlarının öneminden, yaratılacak katma değerden bahsedilmektedir.

Döner sermaye gelirlerinden yapılacak ödemeler, Bakanlık tarafından sunulan kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyulan taşınmaz mal alımları ile kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dâhil olmak üzere her türlü desteğin döner sermayeden sağlanmasını içermektedir. Fıkroda Bakanlığın kültür ve turizm alanındaki tüm yatırımları için döner sermaye gelirin kullanılması yolu muğlak, tümüyle idarenin takdir yetkisine bırakılan bir hükümlerle açılmakta olup mali ya da konu içerikli sınırlandırma öngörülmemiştir. Bakanlığın yıl içinde daha fazla ek ödenek yerine döner sermaye gelirlerini kullanmasının yolunu açan düzenleme ayrıntılı hükümlerle düzenlenebilir.

Madde bu haliyle Bakanlığa kamu hizmeti için ihtiyaç duyduğu her taşınmazı ya da kamulaştırma bedeli için her konuyu döner sermayeden karşılama imkânı doğurmaktadır. Kamulaştırma bedeli ödenerek idareye katılan taşınmazların sonraki süreçte nasıl el değiştirebildiğine dair örnekleri hatırladığımızda döner sermaye gelirlerine kriz koşullarında başvuran iktidarın bu taşınmazları kısa süre içinde elden çıkaramama, özelleştirememesi kısıtının eklenmesi gerekir.

6. maddenin mevcut hâlinde döner sermaye kullanım alanı çoğunlukla kültür, sanat faaliyetleri için yayıncılık, tanıtımı uluslararası organizasyonlar, telif hakkı satın alma, radyo , TV programlarıyla sınırlıyken teklif yoluyla eklenen ibareler, harcamaların yönünü ve ağırlığını kültür, sanat yayıncılığı, tanıtımı odaklı çalışmalardan kamulaştırma ve yüksek bedelli taşınmaz alımına doğru kaydırabileceği yönünde de tereddüt uyandırmaktadır.

Kamulaştırma ve kamu hizmetinde sunulan taşınmazların alımı için kullanılacak döner sermaye gelirleri mevcut 2252 sayılı Kanun'un madde 5 de sayılmıştır.

a) Müzelerle, Devlet Tiyatroları ve Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüklerince düzenlenenler dışındaki tiyatro, bale, opera, konser, sinema ve benzeri yerlere giriş ücreti dâhil, her türlü ücretler,

b) Her çeşit hizmet, mal, sanat eseri, kültür malzemesi, yayın ve benzeri satış gelirleri,

c) Taşınır mallarla, Kültür Bakanlığına tahsis edilen ve döner sermaye hizmetlerinde kullanılan taşınmaz malların ve tesislerin sergi, yeme, içme, dinlenme yerleri ile salon, büfe ve otoparklarının işletme ve kira gelirleri,

d) Depozito gelirleri,

e) Telif hakkı gelirleri,

f) Diğer gelirleri.

Söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması yönündeki önergemiz red edilmiş, ancak maddenin kapsamı sadece “kamulaştırma” ödemelerine destek olacak şekilde daraltılmıştır.

3.3 Teklifin 7, 8 ve 9. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 7. maddesi;

“MADDE 7- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarını Bakanlık açar, takip eder, sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir.”

hükmünü içermektedir.

Madde metnin gerekçesinde;

“8/12/2004 tarihli ve 5273 sayılı Arsa Ofisi Kanunu ve Toplu Konut Kanununda Değişiklik Yapılması ile Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Kaldırılması Hakkında Kanun ile 1164 sayılı Kanunda yazılı görevler Toplu Konut İdaresi Başkanlığına verilmiştir. Bu çerçevede, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Bakanlığa bağlı olduğu dönemde yapmış olduğu kamulaştırma iş ve işlemlerine yönelik davalarda husumet, Kanun ile bu görevlerin Toplu Konut İdaresi Başkanlığına (TOKİ) verilmesi sebebiyle TOKİ'ye yöneltilmiş ve bu davalar anılan İdare tarafından yürütülmüştür. Ancak TOKİ'nin taşra teşkilatı bulunmadığından davaların yerelden takibinde zorluklar yaşanmaktadır.

Bu değişiklikten önce bu görev, mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığına bağlı olarak, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilmekte olduğundan,

Bakanlığın taşra teşkilatının bulunması sebebiyle mezkur davaların takibi yerelde yapılabilmekteydi.

Genel bütçeye tabi olmayan ve taşra teşkilatı bulunmayan TOKİ 9/7/2018 tarihinden itibaren, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanmıştır. Bakanlığın genel bütçeye tabi olması ve taşra teşkilatının bulunması hususları göz önünde bulundurulduğunda; bu kapsamda ülkemizin muhtelif illerinde açılmış olan yaklaşık 450 adet davanın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından takip edilmesi hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi yönünden kamu yararına uygun olacaktır. Söz konusu davaların, taşra teşkilatı bulunan, TOKİ'nin bağlı kuruluşu olduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yerinden takip edilmesi usul ekonomisine ve kamu kaynağının amacına uygun kullanılması ilkesine de uygun olacaktır.

Madde ile; 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, 8/12/2004 tarihinden sonra 1164 sayılı Kanun kapsamında yapılan kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda husumetin TOKİ'ye, bu tarihten önceki kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda ise husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltilmesi amaçlanmaktadır."

açıklamasına yer verilmiştir.

Teklifteki düzenlemeye göre Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün kapatıldığı 8/12/2004 tarihinden önce 1164 sayılı "Arsa Ofisi Kanunu" kapsamında yapılan kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda husumet, TOKİ yerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltililecektir.

TOKİ aleyhine açılmış davaların husumetlisinin artık Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olması konusunda asıl amaç, TOKİ nin davaları kaybetmesi durumunda TOKİ nin hak ve alacaklarına haciz uygulanmak suretiyle ilamın gereği hızlıca yerine getirilebilirken Çevre ve Şehircilik Bakanlığına husumetin yöneltilmesiyle birlikte, Bakanlığın mallarına haciz uygulanamayacağı gerekçesiyle ilamın infazı, yani ödemenin gerçekleşmesi Bakanlığın idari takdir yetkisine bırakılmaktadır. Böylece faiz işleyecek olmasına karşın, mahkeme kararının uygulanması ve tahsilatın gerçekleşmesi çok uzun sürelere yayılabilecektir. Maddeyle Bakanlık TOKİ'nin yerine geçmekte ve ödemeleri geciktirebilecek yetkiyi eline almaktadır. Bu tür davalarda yüzde 9 yasal faiz uygulanacağı için, kriz ortamında malikin reel kaybı çok daha fazla olacaktır. Bu nedenle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması için verdiğimiz önerge komisyonda kabul edilmemiştir.

Teklifin 8. maddesi;

"MADDE 8- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların

eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

hükümünü içermektedir.

Madde metnin gerekçesinde;

“1956 yılından itibaren idareler tarafından yapılagelen kamulaştırma işlemleri sonucunda, o dönemlerde mahkemelerin verdiği tescil kararları üzerine idareler adına tescilli yapılan taşınmazlar hakkında günümüzde açılan davalar; mahkemelerce, mevcut tescil kararlarına rağmen kamulaştırmaz el atma davaları olarak nitelendirilmektedir.

Kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan bu davalarda; mahkemeler tarafından el atma bedelinin 2942 sayılı Kanununun geçici 6 ncı maddesinde yer alan hüküm uyarınca; taşınmaza el atıldığı yani mahkemece idare adına tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması gerekir iken; dava açıldığı tarihteki vasfı dikkate alınarak kamulaştırma sanki o tarihte yapılmış gibi tazminata hükmedilmektedir. AİHM'nin benzer nitelikli davalarda verdiği kararlardaki yaklaşımı; “el konulan mülkün değerinin ve kamulaştırma tazminatının, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir ilişki olmalıdır.” şeklindedir (25/3/1999 tarih ve 31423/96 sayılı Yunanistan kararı ile 22/9/1994 tarih ve 1361688 sayılı Fransa kararı).

Mahkemeler, taşınmazın tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması yerine, kamulaştırmayı yapan idarenin bu taşınmazın kamulaştırıldığı tarihten sonra o taşınmaza ilişkin yaptığı planlama ile alt yapı ve üst yapıda getirdiği değerleri de dikkate alarak karar verdiği için idareler, ödeyemeyeceği fahiş tutarlarda tazminat yükü ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sebeple Kanunda açık düzenleme yapılması zarureti hâsıl olmuştur.

Madde ile, 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, söz konusu davalarda taşınmazın değerinin, o taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilmesi ve tespit edilen bu bedelin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahiplerine ödenmesi hedeflenmektedir. Bu yöntemle paranın zaman değerini korumak amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınarak güncellenmek suretiyle hükmedilecek tazminat tutarının belirlenmesinin davacı yönünden sebepsiz zenginleşmeye meydan verilmeksizin adil denge ilkesine uygun kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeri arasında makul bir oran olması amaçlanmaktadır.

açıklaması yer almaktadır.

Maddede yer alan düzenleme bir ölçüde mülkiyet hakkının ihlalidir. Vatandaş lehine sonuçlanmaya başlanan yargı kararlarının önüne yeni yasa maddesiyle geçme girişimidir. 9. maddenin 2. Fıkrasında da anıldığı üzere, idare aleyhine açılmış ve devam eden davalarda da uygulanacak olması nedeniyle, telafisi imkansız sonuçlar doğurabilecektir. Yargı kararlarıyla sabit olduğu üzere, bu düzenleme, hatalı kamulaştırma işlemi sonucunda zararının tazmin edilmesi gereken vatandaşa idarenin hukuka aykırı işleminin faturasını kesmektedir.

Düzenleme, idare adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ama hak sahiplerine ödenmemiş kamulaştırma bedeli nedeniyle, idare aleyhine açılan davalarda taşınmazın değer tespitini tümüyle değiştirmeye dönüktür, vatandaşın uğradığı hak kaybını telafi etmek yerine, oluşan arazi rantını belli şirket ya da idare lehine sonuçlandırmak için hazırlanmıştır.

Teklifeye göre; Kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan davalarda taşınmazın değeri, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilecek. Tespit edilen bu bedel TÜİK tarafından açıklanan TEFE/ÜFE/YI-ÜFE aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahibine ödenecektir.

Düzenlemeyle; idarece yapılacak ödemeler olması gerekenin çok altına düşürülecek, yargı kararlarının önüne yasayla geçilecektir.

Buna göre; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihteki rayiç bedelinin esas alınması ve oluşacak yargı kararına göre TEFE/ÜFE/YI-ÜFE değişim oranında ödeme yapılması öngörülmektedir.

Yargı ise, bu teklifteki maddenin tersine, vatandaş lehine kararlara hükmetmekte, kamulaştırmayı yapan idarenin bu taşınmazın kamulaştırıldığı tarihten sonra o taşınmaza ilişkin yaptığı planlama ile alt yapı ve üst yapıda getirdiği değerler de dikkate alarak karar vermektedir. Düzenleme, özellikle 1990'lı yıllardan başlanarak belli arazilerdeki kamulaştırma işlemleri sonrasında ortaya çıkan arazinin değerlendirilmesinden, yargı kararı lehine sonuçlanmış olan vatandaşların yararlanmaması adına çıkarılmaktadır.

Gerekçede idarenin mevcut yargı kararları nedeniyle altından kalkamayacağı bedeller ödemek durumunda kaldığı anlatılırken, taşınmazın rayiç değeri ve

vatandaşın alması gereken yüksek faizi engellenmektedir. Kamulaştırılmış arazilerin ilerleyen yıllarda ne kadar değerlendirildiği, hangi kişi ya da şirketlere devredildiği, uzun vadede hangi projelerin bu taşınmazlar üzerinden geçtiği, kısacası arazi rantının paylaşımında davacı vatandaş devredışı bırakılmaktadır.

Bu maddede yer alan düzenleme Anayasa'nın 36. maddesinde tanımını bulan hak arama özgürlüğünü etkisiz kılmaktadır. Bu aynı zamanda Anayasa'nın 35. maddesinde tanımını bulan "mülkiyet hakkı" açısından da halel getirmektedir. Ayrıca Anayasanın 2. maddesi gereğince hukuki güvenlik ilkesini ortadan kaldırmaktadır. Anayasanın 13. ve 37. maddeleri açısından da sorunlu bulunmaktadır.

Taşınmazın değer tespitindeki bu değişiklik, yargı kararlarının yok sayılmasıdır, "mega proje" adı altındaki projelerin geçeceği yerlerin değerinin çok altında el değiştirme ihtimalinin bulunmasıdır.

Teklifin 9. maddesinde;

"MADDE 9- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 15- 1164 sayılı Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin olarak Toplu Konut İdaresi Başkanlığı leh ve aleyhine yargı mercilerinde açılmış veya husumet yöneltilmiş devam eden davalar ile icra takipleri, ek 2 nci madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.

Mülga 6830 sayılı Kanunun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılmış ve devam eden davalar, ek 3 üncü madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır."

hükmü yer almaktadır.

Maddenin gerekçesinde;

"Madde ile; 2942 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen ek 2 nci ve ek 3 üncü maddelerin, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanması amaçlanmaktadır."

açıklaması yer almaktadır.

2942 sayılı Kanuna bu kanun teklifinin 7. ve 8. maddeleriyle eklenen hükümler, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takiplerine de uygulanacaktır.

Madde 7'de olduğu gibi, husumetlinin TOKİ yerine artık Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olması konusunda asıl amaç, TOKİ nin davaları kaybetmesi durumunda TOKİ nin hak ve alacaklarına haciz uygulanmak suretiyle ilamın gereği hızlıca yerine getirilebilirken Çevre ve Şehircilik Bakanlığına husumetin yöneltmesiyle birlikte, Bakanlığın mallarına fiilen haciz uygulanamayacağı gerekçesiyle ilamın infazı, yani ödemenin gerçekleşmesi Bakanlığın idari takdir yetkisine bırakılmaktadır. Böylece faiz işleyecek olmasına karşın, mahkeme kararının uygulanması ve tahsilatın gerçekleşmesi çok uzun sürelerle yayılabilecektir. Maddeyle Bakanlık TOKİ'nin yerine geçmekte ve ödemeleri geciktirebilecek yetkiyi eline almaktadır. Bu tür davalarda yüzde 9 yasal faiz uygulanacağı için, kriz ortamında malikin reel kaybı çok daha fazla olacaktır.

Hukuki güvenlik ilkesi, temel haklarda korunan ortak bir değerdir. Bu ilke, hukuk devleti ilkesinin olmazsa olmaz koşuludur ve Anayasa'nın bütününe egemen olan temel bir ilke görünümündedir. Hukuk devleti ilkesi, en kısa tanımıyla; "vatandaşların hukuki güvenlik içinde buldukları, devletin eylem ve işlemlerinin hukuk kurallarına bağlı olduğu bir sistemi anlatır." Hukuk devleti hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm işlem ve eylemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir. Hukuk devleti ilkesi, bünyesinde birçok alt ilke içeren genel bir ilke olduğundan diğer bazı ilkelerle birlikte ele alındığında kavranması kolaylaşacaktır.

Anayasa Mahkemesi birçok kararında "hukuki güvenlik ilkesi"nin hukuk devletinin unsurlarından biri olduğunu kabul etmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin 08.10.2003 tarih, 2003/67E. 2003/88K. sayılı kararında "Anayasa'nın 2. maddesinde, Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasa koyucu, yasaların yalnız Anayasa'ya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür." ifadelerine yer verdikten sonra yasa değişikliklerinde "hukuk güvenliğini sarsmayacak biçimde makul ve ölçülü bir geçiş süreci" öngörülmesi gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Fakat söz konusu değişiklikler hem yasa maddelerin geriye yürümezliği hem de hukuki güvenilirliği ilkelerini hiçe sayarak, maddenin kesinleşmemiş tüm derdest davalara da uygulanacağı hükmünü getirmiştir.

Düzenleme, kamulaştırmaz el atmaya ilişkin ikili bir ayırım gözetmek suretiyle Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

İdarelerin kamulaştırma usul ve kurallarına uymayarak taşınmaza fiilen el atması olarak tanımlanan kamulaştırmaz el atma hukuki durumunda hangi gerekçe ile kamulaştırmanın tamamlanamadığı önemli değildir. Bu nedenle el atmanın ne zaman gerçekleştiği önem arz etmez. Malikin mülkiyetinden ayrılmayan ama fiilen kamu hizmetine tahsis edilmiş olan taşınmazla ilgili olarak açılan davada, taşınmazın dava değeri davanın açıldığı tarihe göre belirlenmesi gerekir. Bu düzenleme ile Kanunun ve Anayasa Mahkemesi'nin gerekçelerinde açıkça görüleceği gibi mülkiyetin “zaman ötesi” niteliği gözardı edilerek idarenin hukuka aykırı eylemi nedeniyle yüksek bedele katlanmaması amaçlanmaktadır.

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 2, 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

Söz konusu 7, 8 ve 9. Maddelerde yer alan düzenlemelerin Anayasa Komisyonu ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşülüp ayrıntılı olarak değerlendirilmeden acele ile bu mini torba kanun teklifi ile yasalaştırılması gayretini doğru bulmuyoruz.

3.4 Teklifin 10.maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 10.maddesinde yer alan düzenleme ile Katma değer Vergisi Kanununun Geçici 39. maddesinde değişiklik yapılarak, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri için 31/12/2019 tarihine kadar olan katma değer vergisinden istisnasının uygulama süresi 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmakta ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmektedir.

Bu madde düzenlemesinde yer alan Cumhurbaşkanına birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatma yetkisinin verilmesi Anayasanın 73. maddesine aykırı bulunmaktadır. Anayasanın 73. maddesinin son fıkrasında;

“Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir” hükmü yer almaktadır. Bu fıkrada Cumhurbaşkanına sürelerle ilgili olarak verilen bir yetki bulunmamaktadır.

Konunun ayrıca Cumhurbaşkanının yetkilerini düzenleyen Anayasanın 104. maddesi açısından da tartışılması gerekir.

3.5 Teklifin 17.maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 17. maddesinde, 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası değiştirilerek Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilen öğretim üyelerine Kurumca ilave ödeme yapılması, ödemenin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödemeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunması konusunda düzenleme yapılmaktadır.

İlave ödeme tutarının Cumhurbaşkanınca tespit olunması, Anayasa'nın “Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler” başlıklı 128. Maddesine aykırıdır.

Anayasa'nın 128. maddesinde “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.” denilmektedir. Öngörülen değişiklik Cumhurbaşkanına üst limiti belli olsa da Kurumca ödenecek ücretleri belirleme yetkisi vermektedir

Maddenin bu haliyle Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünmekteyiz.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, 1'nci bölümde açıklanan nedenlerle bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması 2'nci bölümünde açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarında yeteri kadar

tartışılmadan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe; 3'üncü bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Bülent Kuşoğlu
Ankara

Abdullatif Şener
Konya
Emine Gülizar Emecan
İstanbul

Kamil Okyay Sındır
İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

2/2452 Esas Numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

Usule İlişkin Değerlendirme: Kanunilik ile Meşruluk Arasında Demokrasinin Reddi!

Hukuk devletlerinde kurumsal işleyişin gerek şartı olan yasaların yapım süreçleri hukuk devletinin niteliğine dair güçlü bir parametre olarak öne çıkmaktadır. Yasa yapım süreçlerinin demokratikleşme derecesi, rejimlerin demokrasi endekslerine göre değerini belirler. Muhalefet partilerinin yasa yapım süreçlerine katılması, sivil toplum örgütleri ile meslek örgütlerinden yasa yapım süreçlerinde yararlanılması, ilgili akademisyenlerin yasa yazım süreçlerinde yer alması gibi birçok boyutun sürece dâhili demokratikleşmenin göstergeleridir. Bu süreçlerin demokratik sınırlar dâhilinde sürmesi, iktidarların temsili demokrasilerde halktan aldıkları yetkinin ön şartıdır. Bu şart sağlandığı sürece kanun olan ile meşru olan birbirine yaklaşır.

2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin genel gerekçesi, bu teklifin hazırlanması ile ilgili gerekçeleri “kamu kurum ve kuruluşların ihtiyaçları” ve “son dönemde vatandaşlardan gelen talepler” şeklinde formüle edilmiştir. Bu formülasyonun kendisi hem bir itiraf hem de çarpıtma içermektedir. Yasa yapım süreçlerine sivil toplumun, meslek örgütlerinin, akademisyen-aydınların ve muhalefetin katılmadığı bir itiraf olarak kayda geçmiştir. Yanı sıra “vatandaşlardan gelen talepler” denmesine rağmen kanun teklifinin içeriği tamamen sermaye sınıfının ve rant ilişkilerini sürdürmenin lehinde düzenlemeler içermektedir.

Bu usule dair olan ve meşruluğu eksiltlen iktidar yaklaşımının yanı sıra 2020 yılı Merkezi Bütçe Kanun Teklifinin görüşmeleri TBMM Genel Kurulu'nda devam ederken Plan Bütçe Komisyonunun toplantıya çağırılması yasama süreçlerini sorunlu hale getiren bir başka durumdur. 2020 yılının tüm gelir-gider ve denetimlerinin yapıldığı bütçe sürecini hazırlayan komisyonun genel kurul devam ederken komisyonda söz konusu

kanun teklifi için bir araya gelmesi dünya parlamentolar tarihinde muhtemelen AKP'ye nasip olmuş bir anti-demokratik uygulamadır.

Son olarak 2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin yürürlük ve yürütme maddelerinin dışındaki 18 maddesinin birçoğu farklı komisyonlarda görüşülmesi gereken düzenlemelerdir. Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) iptali sonrası tekrar yasalaştırılmak istenen güvenlik soruşturması ve arşiv taramasına ilişkin Anayasanın çok sayıda maddesine aykırı olduğunu düşündüğümüz; 4, 5 ve 11 inci maddelerinin Anayasa Komisyonunda görüşülmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra çok sayıda maddenin de Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu tarafından görüşülmesi aşıkârdır. Buna rağmen birden fazla ve birbiriyle ilintisiz yasada değişiklik yapılıyor gerekçesiyle teklifin Plan ve Bütçe Komisyonu gündemine getirilmesi HDP olarak sıklıkla dile getirdiğimiz torba yasa uygulamasının yasama faaliyetleriyle uyuşmamasının bir sonucudur.

Esasa İlişkin Değerlendirme: Güvenlik Soruşturmasının sonucu Parti Devlettir!

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesi öncesinden zemini hazırlanmak istenen ve ilanı bu sisteme geçilmekle başlayan yeni bir siyasi mimari ile karşı karşıyayız. Tek adam rejimi olarak tanımladığımız bu siyasi mimari, söz konusu torba kanun teklifindeki 'Güvenlik Soruşturması' düzenlemesini, Parti Devlet hedefine doğru önemli bir adım olarak görmektedir.

AKP'nin içerisinde boşaltıldığı ve tek adama mahkûm edildiği, muhalefet partilerinin baskılanmak istendiği bu mimaride diğer yandan "devletin sterilizasyonu" sağlanmaktadır. Bu "sterilizasyon" süreci kamunun tek tipleşmesi ve patronaj ilişkilerine göre düzenlenmesini getirmektedir. Kuşkusuz ki bu "sterilizasyon" işlemi totaliter savrulmanın açık bir görüntüsüdür. Nitekim bu görüntünün bir yansımaları bu kanun teklifinin Güvenlik Soruşturmasını düzenleyen; 4, 5 ve 11 inci maddelerinde açık bir şekilde görmektediriz.

İlgili madde teklifleriyle 4045 sayılı Kanun'da değişiklik yapmayı öngören bu düzenlemenin, dikkatle bakıldığında esasında 28 Şubat darbecilerinin mütedeyyin ve muhafazakârların kamu hizmetine girmelerine engel olmak adına 12.04.2000 tarihli

Resmî Gazetede yayımladıkları 'Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliği'nin birebir kopyası olduğu anlaşılacaktır. Bu, bizlere iktidarlar ve bu iktidarların adı değişse de tahakkümcü, tekçi zihniyetin değişmediğini çok açık bir şekilde göstermektedir. AKP iktidarı, bir zamanlar kendilerine yöneltilen, en basit ifadeyle, yanlış uygulamaları bugün kendisinden olmayanlara yöneltmekte bir beis görmemektedir.

Torba yasadaki ikinci odak ise rant ilişkileridir. İktidarın tahkimatı ile sermayesini oluşturması süreçlerinin paralel yürütüldüğü bu ilişkilerde, iktidarın artı-değer üreten her alanı “kendisine ait” kılma çabaları bu yönetim sisteminde sıkça görülmektedir. Elbette ki, daha önceki dönemlerden bu dönemi ayıran en önemli özelliklerden birisi iktidarın hem artı-değere, halka ait olan her hücreye yaygın şekilde sinme isteği hem de tüm bunları etik-politik, hukuki ve adil değerleri hiç önemsemeden, doymaz bir şekilde gerçekleştirmesidir.

2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 1, 10, 12 ve 17 gibi maddelerine baktığımızda yaygınlaşma ve hukuk tanımama durumunun ne aşamaya geldiği açıkça görülmektedir.

Elbette ki bu mimariyi yerleşik hale getirmek isteyen iktidar, bu boyutlara paralel olarak hukuk devleti ilkesi, demokratik yaşamı ve özgürlükleri de hedef almaktadır. Bu hedeflerin kamusal alandan silinmesi ile istenilen mimarinin yerleşeceğine inanılmakta, muktedir olma hırsı ile her türlü etik-politik ilke bir “engel” olarak görülmektedir. İktidarın meşruluk gözetmeksizin kanunileştirdiği her düzenlemenin ruhuna sinen bu demokrasinin reddi, 2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin de ruhunu oluşturmaktadır.

Bu yönüyle siyasal alanın şiddeti, ekonomi dışı zor aygıtlarını kullanarak iktisadi alanı da belirlemek istemekte ve devlet/piyasa/sivil toplum üçlüsü arasındaki etik-politik ve norma dair ayrımlar silikleştirilerek siyasal sistem totaliter bir tarzda yeniden kurgulanmak istenmektedir.

Madde Bazlı Değerlendirme

Madde 1, 2, 3

Madde teklifi ile Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı tesis ve alanların daha önce ihale edilerek 29 yıl için kiralanan sözleşmelerinin, 20 yıla indirilmesi öngörülmektedir. Sözleşme serbestisi ve güvenliğine aykırı olan bu madde yandaşlara rant dağıtımı için yasalaştırılmak istenmektedir. Komisyon süresince sözleşme süresinin 29 yıldan 20 yıla neden düşürüldüğüne dair madde teklifini hazırlayanlardan ikna edici bir yanıt gelmemiştir. Sorunun temelinde esasen sürelerin uzun oluşu değil, işletmelerle kamu kurumu arasında imzalanan sözleşmelerin işletmeler tarafından kötüye kullanılıyor olduğu yatmaktadır.

Dolayısıyla buldukları kamusal alanları esasında halkın kullanımına da kapatan bu tesis ve alanlar mevcut sözleşmeleri bittiğinde kamulaştırılmalı ve yerel yönetimler ya da merkezi kurumlar aracılığıyla işletilmelidir.

Madde 4, 5 ve 11

Kanun teklifinde yer alan 4, 5, ve 11 inci maddeler kamu istihdamında güvenlik soruşturması ve arşiv taramasına ilişkindir. Bu maddelerin kanun teklifinde yer almasının nedeni AKP'nin güvenlik soruşturmaları ve arşiv taramasını KHK ile düzenlemesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesidir.

Dördüncü madde; Devlet Memurları Kanunundaki bir bendi düzenleyerek kamuya alımlarda güvenlik soruşturması ve/veya arşiv taraması yapmayı tekrar düzenlemektedir.

Beşinci madde; güvenlik soruşturması sürecinde olan veya sonuçlara itiraz edenlerin durumlarının başvurmaları koşulunda bu Kanun Teklifine göre yeniden görüşüleceğini düzenlemektedir. AYM'nin karar verdiği tarihten bu kanun teklifinin yasalaşmasına kadar geçen süre zarfında oluşan “güvenlik soruşturmasız memurluğa atanma”nın önü kesilmek istenmektedir. Madde ile AYM kararı dayanak gösterilerek açılan davalarla ilgili altı aylık bir durdurma ve güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının bu Kanun Teklifi kapsamında yapılması öngörülmektedir.

Onbirinci madde; güvenlik soruşturması veya arşiv taramasının içeriğini belirlemektedir. Güvenlik soruşturması ve arşiv taraması sadece ilk defa atanlarla ilgili değil, yeniden atanlarla da ilgili hale getirilerek kapsamı genişletilmektedir. En çarpıcı ibareler ise güvenlik soruşturmasının kriterlerinin tamamen siyasi ve yürütme erkinin ideolojisi kapsamında düzenlenmesidir. Düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında olan birçok pratiğin bu soruşturmaya takılması kaçınılmaz hale gelmektedir. Her türlü fikrin suçlu ilan edildiği AKP iktidarında böylesi bir güvenlik soruşturması ve arşiv taraması içeriği açık bir şekilde “devletin sterilizasyonu” demektir. Kuşkusuz, “devletin sterilizasyonu” otoriter rejimlerden totaliter rejimlere geçiş sürecinin önemli bir gösterevidir.

Bu maddeler hem AYM kararına hem Anayasa’ya hem de uluslararası hukuka aykırıdır. Bu aykırılığı aşağıda daha detaylı açıklamak isteriz.

15 Temmuz darbe girişimi gerekçe gösterilerek 20 Temmuz’da Olağanüstü Hal (OHAL) ilân edilmesi ve akabinde çıkarılan KHK’ler ile “iltisak” kavramı hayatımıza girdi. Çoğunluğu iltisak kavramına dayanmak üzere OHAL’in ilan ediliş gerekçelerini aşarak tüm muhalefete yönelen iktidar, kamuyu yeniden dizayn etmenin aracı olarak ihraçlara yani hali hazırda kamu hizmetinde yer alan ancak kendisinden olmayan kamu çalışanlarını kesin şekilde kamu hizmetinden çıkarmaya başvurmuştur. Darbe girişimi ve paralel yapı ile ilgisi olmayan, AKP’ye muhalif olan ya da barış için çağrıda bulunan on binlerce kişi kamudan ihraç edilmiştir.

İhraçların yanı sıra kamu personeli olmaya hak kazanan çok sayıda kişi, AKP’li olmadığı ya da ailesinden herhangi bir kişi AKP’ye muhalif olduğu için güvenlik soruşturması gerekçesi ile elde ettiği kamu personeli hakkından mahrum bırakılmıştır.

Öte yandan Türkiye’de bütün darbe dönemlerinde tartışma konusu olan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hadisesinin ne anlama geldiğini görmek için bunların tarihte ve bugün nasıl işlediğine bakmak yeter. Siyasi görüşleriniz, hakkınızı aramak için katıldığınız bir barışçıl protesto gösterisi, izlediğiniz film, okuduğunuz kitap, devam ettiğiniz üniversite, verdiğiniz ders, yazdığınız ders kitabı, alışveriş yaptığınız bakkal, okuduğunuz gazete, anneniz, babanız, dayınızın torunu, söyledikleriniz ve

söylemedikleriniz... Her şey arşiv araştırmasında bakılacak olan, Millî İstihbarat Teşkilâtı ve Emniyet tarafından hazırlanacak fişlerin konusu olabilir. Bu fişlerin, talimat alması her bakımdan yasak olması gereken mahkemelere nasıl ulaştırılacağını tahmin etmek zor değildir. Bu fişlemeler geçmiş uygulamalarda olduğu gibi, yalnızca fişleri oluşturanların siyasi kanaatlerini yansıtacaktır.

12 Eylül sonrasında “güvenilmez”, “Kürtçü”, “devlete bağlı görünen” ve “devlete bağlı” olarak dört kategoride fişlenen iki milyon kişinin dahil olduğu aşiretlerle birlikte yaklaşık dört buçuk milyon yurttaşın fişlendiğini biliyoruz. Fakat bugün “devlete sadakat” adı altında toplayabileceğimiz ve İçişleri Bakanı’nın kişiliğinde ve sözlerinde cisimleşen literatür, partizanlık, kayırmacılık ve devletin açıkça parti-lider ile eşanlama geleceğini savlıyor. Böylece de AKP Genel Başkanı ile özdeşleşmeyen herhangi birinin kamu hizmetine girmesinin kolayca engelleneceği bir “devlet” fikri meşrulaştırılmaya çalışılıyor.

12 Eylül sonrası Türkiye’de çalışma yaşında olan 12 yurttaşın birinin fişlendiğini biliyoruz. Bugünkü oranı bilmesek de tahmin etmek zor değil. Toplumsal muhalefette yer alan herkesin adım adım izlendiği kamuoyunun kabul ettiği bir gerçek olup bu gerçeğin normalleştirilmesi ise kabul edilemezdir.

Anayasa Mahkemesi’nin Güvenlik Soruşturmasını İptal Eden Kararı

AYM, CHP’nin başvurusu üzerine, yurttaşların güvenlik soruşturmasından ötürü işe başlayamamasıyla ilgili güvenlik soruşturmasını maddesini de içeren ve Şubat 2018’de Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7070 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkındaki Kanun’un altı maddesini iptal eden kararı aldı.

2019/65 karar sayılı ve 24.07.2019 tarihli bu kararla;

Güvenlik soruşturmasının yapılmasının gerekliliği kabul edilmiş olmakla birlikte, Anayasa’nın 20. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı belirtilmiştir.

Kararda “Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasında ‘Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Ancak, mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır’ hükmüne yer verilerek memurlar ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri ve atanmalarına ilişkin hususların kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Kanuni düzenleme ilkesi, düzenlenen alanda temel ilkelerin kanunla konulmasını ve çerçevenin kanunla çizilmesini ifade etmektedir. Bu ilke uyarınca, kamu görevlilerinin nitelikleri ve atanmalarına ilişkin kuralların kanunda gösterilmesi, kuralın açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerekmektedir” denilmiştir.

Kararda, devamlı “güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasıyla elde edilen veriler kişisel veri niteliğindedir. Kuralla güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında, kamu mercileri tarafından özel yaşamı ile ilgili sorular sorulması da dâhil olmak üzere, bir bireyin özel hayatı, iş ve sosyal yaşamıyla ilgili bilgilerinin alınması, kaydedilmesi ve kullanılması özel hayata saygı hakkına sınırlama niteliğindedir” denilmiştir.

Bu ve benzeri gerekçelerle AYM güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının;

- Anayasa'nın temel hak ve hürriyetlerin sınırlanmasını düzenleyen 13. maddesi;
- Özel hayatın gizliliğini düzenleyen 20. maddesi;
- Kamu hizmeti ile ilgili hükümler kısmının genel ilkelerini düzenleyen 128. maddelerine aykırı olduğunu tespit etmiş ve iptaline karar vermiştir.

Süleyman Soylu'nun Açıklamaları

Bu süreçte açıklama yapan ve iptal edilen KHK hükümlerinin, AYM kararına rağmen ‘neden’ uygulandığına dönük soruyu yanıtlayan İçişleri Bakanı, “Türkiye 15 Temmuz gibi bir darbeyle, bir terör eylemiyle karşı karşıya kalmış, devlet temkinli olmayacak mı? **Her şeye Anayasa Mahkemesi'nin gözüyle bakıyor değilim, kimse kusura bakmasın. Belki onlar 15 Temmuz'u unutmuş, Türkiye'yi başka bir noktaya götürmek istiyor olabilirler.** Ama biz 15 Temmuz'u unutmadık. Bırakın İçişleri Bakanı olarak bu ülkenin bir ferdi olarak unutmamak, unutamayız da, unutulamaz da 15

Temmuz. OHAL Komisyonu'nun iade sayısı 8 bin 800 civarında. Açıkta olup bizde iade edilen toplam 11 binden fazla kişidir. OHAL Komisyonu, Türkiye içinde 15 Temmuz'dan sonra kurulmuş, çok başarılı şekilde işlerini yürüten bir komisyondur. OHAL Komisyonu çok titiz çalışıyor, onların iade edip etmemesi önemli. **Mahkemenin verdiği karar ile OHAL Komisyonu'nun verdiği kararları birbirinden ayırmak lazımdır.** Devleti muhafaza etmemiz gerekiyor” dedi.

Değerlendirme

1. Öncelikle verilerin işlenmesi, Cumhurbaşkanlığı ve İçişleri Bakanlığı'na bağlı kurumlara havale edilmektedir. Bu durum, yürütme erkinin güvenlik ve arşiv taramasında tam yetkilendirilmesi anlamına gelmektedir. Dolayısıyla herhangi bir yargı kararı olmadan, siyasi saiklerle insanların mağdur edilmesinin önü **AYM kararına rağmen** tekrar açılmak istenmektedir.

2. Genişletilen güvenlik soruşturması maddesinde yer alan “ilk defa atanacaklar ya da yeniden atanacaklar” ibaresinde yer alan “yeniden atanacaklar”, KHK ile ihraç edilip yargı ve komisyon kararları ile dönme ihtimalleri olan kişilerin bir kez daha yürütme erkinin denetiminde olan kurumlar aracılığı ile işlerine iadesinin önünü kapatmak için kullanılabilir. Bu yönüyle; başta Barış Akademisyenleri olmak üzere olası iade kararlarından önce yapılan bir AKP hamlesi olarak değerlendirilebilir.

3. AYM'nin iptal kararına gerekçe gösterdiği Anayasa'nın 13, 20 ve 128. maddelerindeki düzenlemeler gözetilmeksizin, güvenlik soruşturmasının yasal alt yapısını KHK'lardan çıkarıp kanuni şekle getirmek için yapılan bir değişikliktir.

Madde, Anayasa'nın 13, 15, 20, 38, 90 ve 128. maddelerine uygun şekilde düzenlenmemiştir.

Anayasa'ya aykırılık durumu bu düzenlemeye rağmen devam ettiği için bir kez daha Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilecektir.

4. AKP'nin aceleci, AYM kararının gereğini tam olarak uygulamayan ve yürütme erkini bu konuda tek yetkili hale getirerek mahkemeleri, yargı erkinin bağımsızlığını

bypass eden tutumu, kamunun yeniden düzenlenmesi ve dolayısıyla rejim inşasına devam etme hususunda ısrarını göstermektedir.

Madde 8

Bu madde ile Kültür Bakanlığı Döner Sermayesi'nin, Bakanlığa dair kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyulması halinde taşınmaz mal alımı için kullanılmasını düzenlemektedir.

Mal alımları için döner sermaye bütçesinin değil, Bakanlık bütçesi veya bütçenin savaş kalemlerinin kısılarak bu ihtiyacın giderilmesini savunuyoruz.

Madde 10

Bu madde ile daha önce üretim için imal edilen makine ve teçhizatlarla ilgili sermayeye sağlanan KDV istisnasının süresi 31.12.2022'ye kadar uzatılmaktadır. Kanun teklifinin genel gerekçesinde yer alan vatandaşlardan gelen talepler kapsamında kanun teklifinin hazırlandığı iddiası bu madde ile birlikte boşa düşmektedir.

Ekonomik kriz en çok emekçileri, işsizleri, üreticileri, memurları yoksullaştırırken siyasi iktidarın her “torba yasada” sermaye sınıfını kollayan düzenlemeler yapması kabul edilemezdir.

AKP'nin sermayeye yönelik sigorta prim desteklerinin devamı için sürenin uzatılması öngörülmektedir.

Dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki oranı yüzde 70 iken, halk derin bir ekonomik kriz içinde yaşamak zorunda bırakılırken, emekli ve asgari ücretli yurttaş açlık sınırında ve yoksunluk içinde bir hayat sürerken, Kredi ve Yurtlar Kurumu'na borçlu bırakılan milyonlarca genç ve EYT'ler varken, AKP'nin tek derdinin sermayeye teşvikler vermek konusunda ısrar etmek olması kabul edilebilir değildir.

‘Olmazsa olmaz’ olan, adil ve servete duyarlı bir vergi reformudur! Sermayeye teşvikler vermek değildir! Vergi yasasının adalet kapsamında yeniden yazılması ve ivedilikle, adil bir dağıtım mekanizmasının kurulması gerekmektedir.

Madde 12

Bu madde ile 49 yıllığına kamu tarafından yatırımcılara tahsis edilen kampingler, turizm alanları ve tesislerine ilişkin yeni sözleşme süreleri 20 yıl olarak düzenlenmektedir. Ancak sürenin neden daha düşük değil de 20 sene olduğuna dair madde teklifini hazırlayanlardan ikna edici bir yanıt gelmemiştir. Sorunun temelinde sürelerin uzun olmadığı işletmelerle kamu kurumu arasında imzalanan sözleşmelerin işletmeler tarafından kötüye kullanılmasından kaynaklandığı aşikârdır.

Dolayısıyla buldukları kamusal alanları esasında halkın kullanımına da kapatan bu tesis ve alanlar mevcut sözleşmeleri bittiğinde kamulaştırılmalı ve yerel yönetimler ya da merkezi kurumlar aracılığıyla işletilmelilerdir.

Madde 13

31.12.2019 tarihine kadar geçerli olan ‘Asliye Ceza Mahkemeleri’nde görülen duruşmalarda savcı bulunması zorunluluğu bulunmaması’ yönündeki düzenleme, bu madde ile 01.09.2020 tarihine kadar ertelenmek istenmektedir. Bu durum, Asliye Ceza Mahkemeleri’nde savcılarının bulunmasını ve bu anlamda gerçek bir “duruşma” yapılmasını teknik olarak imkânsız hale getirecektir.

Gerçek bir duruşma ancak, iddia makamı ve savunma makamı arasında ‘silahların eşitliği ilkesi’nin yerine getirilmesiyle mümkün olabilir. Bunun sağlanması ise, hukuk devleti ilkesinin temel bir gereğini oluşturmaktadır.

Cumhurbaşkanı’na hakareti (TCK, madde 299) ve 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Yasası’na muhalefet suçlarını düzenleyen maddelerin çoğunlukla Asliye Ceza Mahkemeleri’nde görüldüğü göz önüne alındığında; hâkimlerin savcısız duruşma yapması ve savunma makamına karşı “devletçi” yaklaşımı veya siyasi iktidarın baskıları karşısında geri çekilme yaşaması, bu tür davalarda çıkan hükümlerle Türkiye’yi daha fazla demokrasiden ve hukuk devletinden uzaklaştırmaktadır.

Savcının duruşmalarda olmaması ama sanık ile ilgili “kanaat” bildirmesi, kamuyu temsil eden bu makamın “yokluğunda bir iktidar” olarak duruşmalarda yer almasını sağlamaktadır. Bu açıdan Türkiye gibi hukuk devleti ilkelerinin aşındığı bir siyasal

rejimde kamu temsilîyetleri hızlıca iktidarın temsilciliğine transfigüre olabilmektedir. Bu “yokluk” durumu hâkimler üzerinde çeşitli görünmeyen baskılara sebep olabilmekte ve adaletten uzaklaşılmasına sebep olabilmektedir.

Bu madde ile istediği kişiyi Sulh Ceza Hâkimlikleri ve Asliye Ceza Mahkemeleri aracılığıyla yargılayan ve hukuksuzluk yapan iktidar, bu durumu 9 ay süreyle Asliye Ceza Mahkemeleri düzeyinde uzatmak istemektedir.

Madde 17

Bu madde ile Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı’nda görevlendirilecek akademisyenlerin ilave ücretleri düzenlenmektedir. AKP iktidarının görev ve işlevleri belirsiz olan bu kurumlara görevlendirmek suretiyle çok sayıda yandaşa kaynak aktardığı ve Saray’a yakın insanların çok sayıda maaş aldığı bilinmektedir. Uzmanların görüşü de alınarak bu madde teklifinin ilgili komisyonda yeniden değerlendirilmesi gereğinden hareketle madde teklifine karşıyız.

Erol Katurcıoğlu
İstanbul

Garı Paylan
Diyarbakır

Necdet İpekyüz
Batman

MUHALEFET ŞERHİ

16 Aralık 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan Kanun Teklifi Başkanlık tarafından Esas Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu'na, Tali Komisyon olarak İçişleri ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarına havale edilmiştir.

Söz konusu kanun teklifi ile ilgili olarak adı geçen Tali Komisyonlarda herhangi bir görüşme olmamıştır.

Oysa, TBMM İçtüzüğü'nün 23'üncü ve 34'üncü maddelerinde yer alan düzenlemeler çerçevesinde Tali Komisyonlar da bu teklifi, görüşmek isterlerse görüşebilirlerdi. Ancak yukarıda sözü edilen Tali Komisyonlar teklifi görüşmediği gibi; İçişleri Komisyonu "Tali Komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 2/2452 numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin süresi içinde görüşme imkânı bulunmamaktadır" biçiminde yanıt vermiştir.

Öte yandan, Kanun Teklifi esas itibarıyla T.C. Anayasa Mahkemesi tarafından "Güvenlik Soruşturması" ve "Bedeli Ödenmeden El Atılan Kamulaştırma" ile ilgili olduğundan, bu teklifin öncelikle Anayasa Komisyonu'nda görüşülmesi gerekirdi. Yine teklifin 11'inci maddesinde Cumhuriyet Savcılarının duruşmalara katılmasının düzenleniyor olması nedeniyle Adalet Komisyonu'nda da görüşülmesi gerekirdi.

Kanun Teklifi'nin 2'inci 3'üncü ve 9'uncu maddelerinde ilk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hükümleri düzenlenmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve T.C. Anayasa Mahkemesi'nin bu konudaki ortak paydası şudur: Kamu görevine girmek isteyenler hususunda yapılacak güvenlik soruşturması "gerekli" olmalıdır, "elverişli" olmalıdır ve nihayet "ölçülü" olmalıdır. Dolayısıyla bu ölçütler yukarıda sözü edilen teklifin maddelerine açıkça yansıtılması gerekirdi. Ama bunlar maalesef yansıtılmamış.

Anayasamızın 70'inci maddesi bir çerçeve maddedir. Buna göre "kamu hizmetlerine alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka bir ayırım gözetilmez" diyor. Görüldüğü üzere, bu düzenleme çok nettir. Burada belirleyici öge "hiçbir ayırım gözetilmez" ifadesidir. Bu da aslında bu günlerde sıkça gündeme getirilen "liyakat" tan başka bir şey değildir.

Öte yandan devlet aygıtının kendi güvenliğini sağlama hakkı yok mudur sorusu elbette sorulabilir. Evet, devletin kendi güvenliği hususunda tedbir alması gereklidir ve meşrudur. Sorun, Anayasamızın 13'üncü maddesinde düzenlenen hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması düzenlemesi ile devletin güvenliğini sağlaması gereksiniminin optimum dengesinin nasıl sağlanacağı hususudur.

Bu nedenle, hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması gerekli olmalıdır, elverişli bir araçla olmalıdır ve son olarak ölçülü olmalıdır.

Dolayısıyla, istihbari bir bilgiye dayanarak herhangi bir biçimde o kişiye savunma hakkı vermeden soyut, öznel bilgilerle "kamu hizmetine giremezsin, ömür boyu yasaklandın" denilmemelidir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, teklifin 2'inci maddesindeki düzenleme ile 4045 Sayılı Kanun'a göre kamuda görev alabilmek için "güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" şartı keyfiliğe açık, objektiflikten uzaktır ve ileride büyük sorunlara neden olabilecektir.

Bu nedenle, bu düzenleme güvenlik soruşturmasını sağlıklı kılacak bilgi ve belgeler nedir, bu bilgi ve belgeler nasıl kullanılacaktır ve bu soruşturmayı hangi merciler hangi yöntemle yapacaktır, belli değildir.

1990'lı yılların başlarında “irticai” faaliyetleri önlemek ve böyle tanımlanan kişilerin güvenlik birimlerine sızmalarının önlenmesi için çıkarılan 26 Ekim 1994 tarihli, 4045 Sayılı Kanunda ve bu Kanuna istinaden 2000'li yılların başında çıkarılan yönetmelikte yer alan ve “irticai” faaliyetleri engelleme amacına yönelik “Anayasa ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları...” şeklindeki düzenleme teklifin 9'uncu maddesine aynen derç edilmiştir. Bu düzenleme ile 1990'lı ve 2000'li yıllarda örneğin muhafazakâr mütedeyyin insanlar sakıncalı görülebilirken, bugün aynı şablon ile başkaları sakıncalı görülebilecektir.

Sonuç olarak teklifin 2'inci 3'üncü ve 9'uncu maddelerindeki düzenlemeler, ucu açık her yöne çekilebilecek düzenlemelerdir. Ne yapılabilir? Yapılacak şey, demokrasi kültürünü geliştirmek, demokrasiyi içselleştirmek, insan haklarına saygılı olmaktır. Demokrasi sığınabileceğimiz yegâne sığınaktır.

Kanun teklifinin diğer maddelerindeki düzenlemeler, özellikle Anayasa Mahkemesi'nin bedelsiz el atmalar yoluyla yapılan kamulaştırmalarla ilgili yapılan düzenlemeler, hak ihlallerini ortadan kaldırmak için bir an önce uygulamaya konmalıdır.

İsmail Tatlıoğlu

Bursa

Durmuş Yılmaz

Ankara

TRABZON MİLLETVEKİLİ SALİH CORA VE
3 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmidokuz” ibaresi “yirmi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.”

MADDE 3- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 47- Bu Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**KAMULAŞTIRMA KANUNU İLE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmidokuz” ibaresi “yirmi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 6831 sayılı Kanunun ek 16 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde hükümleri bu Kanunun 16 ncı, 17 nci ve 18 inci maddelerine göre izin verilen orman alanları ile 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddelerine göre belirlenmiş özel statülü orman alanlarında, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında sınırları tespit ve ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, turizm merkezleri, turizm bölgeleri ve turizm alanlarında, Orman Genel Müdürlüğünün bina ve tesislerinin bulunduğu orman alanlarında, tohum bahçesi, tohum meşçeresi, gen koruma ormanlarında ve özel ağaçlandırma için tahsis edilmiş orman alanlarında uygulanmaz.”

MADDE 3- 6831 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 8 inci maddede yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmaz.”

MADDE 4- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.”

MADDE 5- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 47- Bu Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

29/11/2019 tarihinden önce yürürlükte bulunan (8) numaralı alt bendi veya bu bende atıf yapan mevzuat uyarınca yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanmayan kişiler tarafından süresinde açılmış, kanun yolu aşamasında bulunanlar dahil görülmekte olan iptal davalarında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde, süresinde açılacak iptal davalarında ise dava dilekçesinin idareye tebliğinden itibaren otuz gün içinde; idarece resen, ilgililer hakkındaki güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasının yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yeniden yapılmasına karar verilir. Bu karar en geç yedi gün içinde davaya bakmakta olan mahkemeye bildirilir. Mahkemece bu bildirim üzerine altı ay süreyle davanın geri bırakılmasına karar verilir. Yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucunda idarece dava konusu işlem kaldırılarak;

a) İlgilinin atanmasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

b) İlgilinin atanmamasına karar verilmesi durumunda, bu husus idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava dosyası bu işlem yönünden tekemmül ettirilir ve uyumsuzluk yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Birinci fıkraya uyarınca geri bırakılmasına karar verilen davalarda, altı aylık süre içinde idarece bildirimde bulunulmayan hallerde, mahkemece bu sürenin dolduğu tarihten itibaren kaldığı yerden davaya devam olunur. Ancak mahkemece işin esası hakkında karar verinceye kadar birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca idare tarafından bildirimde bulunulması halinde idare tarafından bildirimde bulunulması halinde uyumsuzluk ilgili bentler uyarınca sonuçlandırılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

29/11/2019 tarihinden önce yürürlükte bulunan (8) numaralı alt bendi veya bu bende atıf yapan mevzuat uyarınca yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanmayan veya atama onayı iptal edilen ya da sözleşmesi feshedilen kişiler tarafından süresinde açılmış, kanun yolu aşamasında bulunanlar dâhil görülmekte olan iptal davalarında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde, süresinde açılacak iptal davalarında ise dava dilekçesinin idareye tebliğinden itibaren otuz gün içinde; idarece resen, ilgililer hakkındaki güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasının yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yeniden yapılmasına karar verilir. Bu karar en geç yedi gün içinde davaya bakmakta olan mahkemeye bildirilir. Mahkemece bu bildirim üzerine altı ay süreyle davanın geri bırakılmasına karar verilir. Yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucunda idarece dava konusu işlem kaldırılarak;

a) İlgilinin atanmasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

b) İlgilinin atanmamasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine, bu işleme dair iddialarını ileri sürebilmesi için mahkeme tarafından davacıya otuz günlük bir süre verilir, idarenin aynı sürede vereceği savunmayla dava dosyası bu işlem yönünden tekemmül ettirilir ve uyumsuzluk yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Birinci fıkraya uyarınca geri bırakılmasına karar verilen davalarda, altı aylık süre içinde idarece bildirimde bulunulmayan hallerde, mahkemece bu sürenin dolduğu tarihten itibaren kaldığı yerden davaya devam olunur. Ancak mahkemece işin esası hakkında karar verinceye

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4- 19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “kültür veya turizm yatırımlarının alt yapı hizmetlerini yapmak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarını Bakanlık açar, takip eder, sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir.”

MADDE 6- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan

kadar birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca idare tarafından bildirimde bulunulması halinde uyumsuzluk ilgili bentler uyarınca sonuçlandırılır.”

MADDE 6- 19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “kültür veya turizm yatırımlarının alt yapı hizmetlerini yapmak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri için destek sağlamak,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarını Bakanlık açar, takip eder ve sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir.”

MADDE 8- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

MADDE 7- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- 1164 sayılı Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin olarak Toplu Konut İdaresi Başkanlığı leh ve aleyhine yargı mercilerinde açılmış veya husumet yöneltilmiş devam eden davalar ile icra takipleri, ek 2 nci madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.

Mülga 6830 sayılı Kanunun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılmış ve devam eden davalar, ek 3 üncü madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.”

MADDE 8- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2022” şeklinde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına “makine ve teçhizatı belirlemeye” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatmaya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 9- 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanunun 1 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına “kimler olduğu,” ibaresinden sonra gelmek üzere “değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar” ibaresi eklenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

MADDE 9- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- 1164 sayılı Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin olarak Toplu Konut İdaresi Başkanlığı leh ve aleyhine yargı mercilerinde açılmış veya husumet yöneltilmiş devam eden davalar ile icra takipleri, ek 2 nci madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.

Mülga 6830 sayılı Kanunun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılmış ve devam eden davalar, ek 3 üncü madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.”

MADDE 10- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2022” şeklinde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına “makine ve teçhizatı belirlemeye” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatmaya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanunun 1 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına “kimler olduğu” ibaresinden sonra gelmek üzere “, değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar” ibaresi eklenmiştir.

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu kişilerin;

a) Anayasaya ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları,

b) Kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığı, kolluk kuvvetleri ve istihbarat birimlerinde ilişkisi bulunup bulunmadığı ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığı,

yönlerinden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak veri, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kamu kurum ve kuruluşu bünyesinde kurulan Değerlendirme Komisyonuna iletilir. Komisyon bu verilere ilişkin değerlendirmelerini atamaya yetkili amire sunar. Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme komisyonları, veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemleri alır. Bu kapsamda elde edilen kişisel veriler, yalnızca amacına yönelik olarak işlenebilir, aktarılabilir. Bu veriler ilgili hakkında talebe konu işlemin tekemmülünü müteakiben veya her durumda iki yılın sonunda değerlendirme komisyonlarınca silinir ve yok edilir. Ancak bu veriler, işleme karşı dava açılması halinde karar kesinleşmeden silinemez ve yok edilemez. Mahkemelerin bu konudaki talepleri, değerlendirme komisyonunun bünyesinde bulunduğu ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından karşılanır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu kişilerin;

a) Anayasaya ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları,

b) Kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığı, kolluk kuvvetleri ve istihbarat birimlerinde ilişkisi bulunup bulunmadığı ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığı,

yönlerinden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak veri, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kamu kurum ve kuruluşu bünyesinde kurulan değerlendirme komisyonuna iletilir. Komisyon bu verilere ilişkin değerlendirmelerini atamaya yetkili amire sunar. Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme komisyonları, veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemleri alır. Bu kapsamda elde edilen kişisel veriler, amacı dışında işlenemez, aktarılamaz. Bu veriler ilgili hakkında talebe konu işlemin tekemmülünü müteakiben veya her durumda iki yılın sonunda değerlendirme komisyonlarınca silinir ve yok edilir. Ancak bu veriler, işleme karşı dava açılması halinde karar kesinleşmeden silinemez ve yok edilemez. Mahkemelerin bu konudaki talepleri, değerlendirme komisyonunun bünyesinde bulunduğu ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından karşılanır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.”

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır.”

MADDE 11- 23/3/2005 tarihli 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- (1) 1/9/2020 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurulabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.”

MADDE 12- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun ek 2 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerleri için, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri tarafından belirlenecek su ve atık su tarifeleri, tüketim miktarına bakılmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifelerini geçemez.

Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde, 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır.”

MADDE 13- 23/3/2005 tarihli 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- (1) 1/9/2020 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurulabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.”

MADDE 14- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun ek 2 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerleri için, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri tarafından belirlenecek su ve atık su tarifeleri, tüketim miktarına bakılmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifelerini geçemez.

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın müze ve ören yerlerinde elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için uygulanacak tarife; tüketim miktarına bakılmaksızın büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin aynı dönemdeki su tarifesinde kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesinin yüzde onunu geçemez.”

MADDE 13- 5393 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde; su ve atık su bedeli ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince uygulanan ve tarifelerinden kaynaklanan alacak asıllarının yüzde ellisinin peşin ödenmesi kaydıyla; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla su ve atık su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın alacak asıllarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’iler (sözleşmelerde düzenlenen her türlü zamlar dahil) bu alacaklara bağlı cezaların ve gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’ilerin (sözleşmelerde düzenlenen her türlü cezalar ve zamlar dahil) tahsilinden vazgeçilir; varsa başlatılmış icra takipleri düşer, açılmış davalar hakkında resen karar verilmesine yer olmadığına karar verilir, yargılama gideri ve takip giderleri taraflar üzerinde bırakılır ve vekalet ücretine hükmedilmez. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve infaz edilmeyen mahkeme kararlarına konu alacaklar

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerlerinde, 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın müze ve ören yerlerinde elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için uygulanacak tarife; tüketim miktarına bakılmaksızın büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin aynı dönemdeki su tarifesinde kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesinin yüzde onunu geçemez.”

MADDE 15- 5393 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerlerinde; su ve atık su bedeli ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince uygulanan ve tarifelerinden kaynaklanan alacak asıllarının yüzde ellisinin peşin ödenmesi kaydıyla; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla su ve atık su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın alacak asıllarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’iler (sözleşmelerde düzenlenen her türlü zam dâhil) ile bu alacaklara bağlı cezaların ve gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’ilerinin (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zam dâhil) tahsilinden vazgeçilir; varsa başlatılmış icra takipleri düşer, açılmış davalar hakkında resen karar verilmesine yer olmadığına karar verilir, yargılama gideri ve takip giderleri taraflar üzerinde bırakılır ve vekalet ücretine

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

hakkında da bu madde hükümleri uygulanır ve yargılama gideri ile vekalet ücretinin tahsilinden vazgeçilir.”

MADDE 14- 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanununun 13 üncü maddesinin sekizinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Banka, 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca resmi daire olarak tanımlanan kurum ve kuruluşlar adına yapacağı ihalelere ilişkin düzenlenen kağıtlara ait damga vergisinden muaftır.”

MADDE 15- 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(2) 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre görevlendirileceklerin asli görevlerine ait aylık, ücret, ödenek, her türlü zam ve tazminatları ile ek ödeme dahil diğer malî ve sosyal hakları ödenmeye devam olunur. Bunlara Kurumca ödenecek ücretler, 2547 sayılı Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrasında yer alan sınırlamaya tâbi olmaksızın, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödemeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunur. Yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta iken Kurum kadrolarına atanan öğretim üyelerine, yurtiçindeki devlet yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta olan emsali öğretim üyesine malî ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçmemek üzere ücret ödenir. Bunlara, bu fıkra hükümlerine göre ayrıca ilave ödeme yapılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

hükmedilmez. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve infaz edilmeyen mahkeme kararlarına konu alacaklar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır ve yargılama gideri ile vekalet ücretinin tahsilinden vazgeçilir.”

MADDE 16- 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanununun 13 üncü maddesinin sekizinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Banka, 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca resmi daire olarak tanımlanan kurum ve kuruluşlar adına yapacağı ihalelere ilişkin düzenlenen kâğıtlara ait damga vergisinden muaftır.”

MADDE 17- 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(2) 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre görevlendirileceklerin asli görevlerine ait aylık, ücret, ödenek, her türlü zam ve tazminatı ile ek ödeme dâhil diğer malî ve sosyal hakları ödenmeye devam olunur. Bunlara TÜSEB tarafından ödenecek ücretler, 2547 sayılı Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrasında yer alan sınırlamaya tâbi olmaksızın, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödeme dâhil bulunacak toplamın altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunur. Yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta iken TÜSEB kadrolarına atanan öğretim üyelerine, yurt içindeki devlet yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta olan emsali öğretim üyesine malî ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçmemek üzere ücret ödenir. Bunlara, bu fıkra hükümlerine göre ayrıca ilave ödeme yapılır.”

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 16- 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına “tabi” ibaresinden önce gelmek üzere “, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- Bu Kanunun;

a) 11 inci ve 12 nci maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 18- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18- 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına “tabi” ibaresinden önce gelmek üzere “, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 19- Bu Kanunun;

a) 14 üncü maddesi 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

